

LIFE AND WORK
GAELIC SUPPLEMENT

1912 - 1918

2852(41)05

49163

Presented by

Dr. D. Lamont, 1955.

Dh.7.24.

~~Dg.7.24.~~

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
internet archive

<http://www.archive.org/details/lifework1912191800chur>

Air 1.

1912.

AN T-OLLAMH TORMOID
MAC LEOID NACH MAIREANN.

Thuit uachdaran agus duine mor an diuigh ann an Israel. Faodar a radh le firinn gu'n b'e so an smuain a dh' eirich ann an inntinn sluagh na h-eaglais uile, 'nuair a chual iad an naigheachd ris nach robh duil aca, gu'n do chaochail an diadhair urramach Tormoid Mae Leoid. O mheadhon an fhoghair echa robh e a' faireachduinn gu ro mhaithe, ged bha e dol mu'n euairt 's ag obair mar b' abhaist dha, ach bha a chridhe a' failneachadh uigh ar n-uigh agus thainig a' chrioch le cabhaig mu dheireadh.

Thainig Tormoid Mae Leoid o stoc maith agus anns gach ceum d'a bheatha lean e ri clu a shinnis. Thug an teaghlach d'am buineadh e iomadh ministear maith do dh'eaglais na h-Alba, agus mar dhuais an dils-eachd thug an eaglais urram do Chloinn 'ic Leoid na Morairne nach d' thug i do mhoran eile. Bu mhac Tormoid do'n fhear ris an abradh na Goill, "ard-shagairt na Morairne," ach ris an abradh na Gaidheil, Iain Mor na Morairne. Bha e sè troighean gu leth a dh' airde 's bha smachd is ughdarras na sagart-eachd r'a fhaicinn 'na aodann 's 'na ghiulan. Bha eudthrom aig fhacal nach robh aig faeal ministir eile air taobh an iar Albainn aig an àm, agus cha'n eil teagamh sam bith nach e a bu mheadhon air a' mhor chuid-eachd de shluagh Earraghaidheal a chumail a stigh anns an eaglais 'nuair a dh' fhag muinntir an taobh tuath i 'nan aon sgaoth ann an 1843.

Rugadh Tormoid anns a' bhliadhna 1838 agus an deigh dha foghlum fhaoitaint an Oil-thigh Ghlaschu bha e air a chur air leth le Cleir Mhuile ann an 1860 chum an soisgeul a shearmonachadh. Sè miosan 'na dheigh sin ghairmeadh e gu eaglais Chalum-chille an Ghlaschu far au do shaothraich e seachd bliadhna. Ann an 1868 shuidhicheadh e ann an eaglais Blàir an Adholl. Dh' fhag e Adholl ann an 1875 a dhol do Dhun-eideann, agus dh' fhag e Duneideann ann an 1890 a dhol do Ionarnis. Deich bliadhna 'na dheigh sin chuir an eaglais an t-urram as airde a tha aice r'a thoirt seachad air, agus ghairm i e gu cathair

an Ard Sheanaidh. O chionn shè bliadhna leig e dheth euram coimhthional oir bha 'n aois a' luidhe air, 's bha Ionarnis fada o Dhun-eideann, 's bha e am barail gu'n deanadh e seirbhis cho inaith do'n eaglais air dhoigh eile.

Thug an Cruithfhear bodhig is guth do Thormoid Mae Leoid a thog suas e os cionn dhaoine beaga agus cha b' urrainn do ehoigreach fhaicinn a' coiseachd na sráide gun seal tuinn dà uair air. Chaidh fairfeach de muinntir na Morairne uair do'n t-Seanadh, agus air a thilleadh dh' theoraid fear-duthcha dheth, Co ris a bha Tormoid Mor againn fhein coltaich? Mata, ars' am fairfeach, innsidh mi sin dhuit; bha e ann an suil 'na shuidhe aig bord na Comhairle mar gu'n biadh an coileach mor agad flein am measg nan eireagan. Tha e furasd a thuig-siu eiod a bha am fairfeach a' ciallachadh. Bha eireachdas 'na choltas, is tromadas 'na ghiulan, is soluimteachd 'na ghuth, a bheireadh air daoine eisdeachd ris eiod air bith an comunn anns am bitheadh e na eiod air bith an cuspair air an labhradh e. Ach ma bha meudachd is eireachdas 'na phearsa, bha e uasal is gasda 'na nadur mar an ceudna. Cha b' urrainn dha brosgul na giodal a dheananmh agus cha robh faighidin aige riu-san a bhiodh ris an obair sin. Cha 'n 'eil teagamh nach robh sealadh gruaimach air a bhathais is móralachd 'na ghiulan a chuireadh, air uairean, eagal air daoine do nach b'aithne e am beul fhosgladh 'na lathair, agus a chumadh daoine dalma 'nan aite fein. Ach cha robh fuachd no an-iocdh 'na chridhe, 's bha ghniorach daonan na b' fhearr na fhacal. Thachair dhuinn a bhi comhla ris nair a bha e a' deanamh comhstadh nach bu bheag ri seann bhean ann am baile Ionarnis. O fluaim a ghutha 's o choltas aodainn shaoileadh tu gu robh e a' liubhaint binn a crochaidh agus 'nuair a thoisich i air taing a thoirt dha chuir e stad oirre mar gu'm biadh i a' labhairt toibhein. An deigh laimhe, 'nuair chaidh an duine eòir an ceann seanchais ghabh sinn oirnn a radh, eadar fheala-dha 's da-ríreadh, nach biadh an comhstadh na bu lughadha ged bhiodh an tuilleadh aoibh air ris a' chreutair thruagh. Rinn e glag mor gaire,

agus thuirt e le guth a bha mar fhuaim an orgain, Co tha 'g radh nach robh sin orm!

Bha cudthrom aig fhacal daonna ann an Comhairle na h-eaglais, ach anns na bliadhna chan mu dheireadh d'a bheatha is beag nach robh uiread cumhachd aige innte 's a bha aig an Ollamh Rainy anns an eaglais shaoir. An deigh bas an Ollaimh Gilleanpuig Scott o chionn beagan bhliadhna chan ghabh Tormoid Mac Leoid an stiuir agus bha earbsa aig an duthaich uile 'na laimh. An uair a bhiodh aobhar aige labhairt ann an ainm na h-eaglais, dh' fhaoidteadh a bhi cinnteach gu'n deanadh e sin le glieas is loinn. Cha labhradh e uair sam bith air thuaiream's cha mhò a leigeadh e le theangaidh no le fhaireachduinnean ruith air falbh leis. Bha e 'na dhuine glic, curamach 'na chainnt is measarra 'na bheachdan, làn ceilidh is toinis; agus labhradh e le stuamachd is sohiumteachd mar gu'm biodh breitheamh a' leagail sios an lagha.

Cha'n eil teagamh nach robh feedhainn anns an eaglais a bu deas-bhriathraiche na Tormoid Mac Leoid, feedhainn a b' fhearr a shearmonaicheadh, feedhainn a bu doimhne ann am breitheadh 's a b' airde ann an sgoilearachd, feedhainn a b' fhearr eolas air lagh na h-eaglais, agus feedhainn a bha cho tuigseach ris ann an gnothuichean; ach ma bha aon duine innte a fhuair tomhas cho mor ris-san de na talannan sin uile, cha b' aithne dhuinne e. Ma ghabhar a bhuadhan thar a cheile, cha robh mac-samhail dha's an eaglais. Bha e am measg chàich mar gu'm biodh long mhor am measg nan eithrichean beaga's cha tigeadh iad an uisge na stiurach dha. Bha gradh aige do dh' eaglais na h-Alba is end 'na seirbhis nach robh aig moran. B' ise "tigh a chridhe, tigh a ghraidh," agus dh' fhaodadh e radh mar thuirt an salmadair, Ma dhichuimhnicheas mise thusa, 'Ierusalem, dichuimhnicheadh mo lamh dheas a seoltachd. Bha e a' gabhal tachd 'na clachan agus bha gaol aige air a luanthre. Ged tha sè bliadhna deug ar fhichead o dh' fhag e eaglais Bhlàir tha cuimhne aig feedhainn de mhuinnitir Adholl fhathast air an t-searmon a thug e dhaibh o'n cheann - theagaisg, An dichuimhnich mathair a leanabh eiche, gun iochd a dheanamh air mac a cuim. Feudaidh eadhoin iadsan dichuimhnichad, a'ch cha dichuimhnich mise thusa. Feuch air dearnaibh mo lamh ghearr mi thu; tha do bhallaich an fhianuis an comhnuidh. Isaiah xlvi. 15, 16. B'e an eaglais iodhal a chridhe; agus

am bitheantas is ann a reir an tomhais de mhaith no de chron a bha e a' saoilsinn a bha iad a' deanamh innte a bheireadh e breith air ministearan eile. Ma bha an eaglais a' soirbheachadh fo bhuachaillieachd aodhair sonruichte, dh' fhaodadh e a bhi cinnteach a gean - maith Thormoid Mhic Leoid, ged bhiodh iomadh fàilinn an ceangal ris, ach mur robh, dh' fhaodadh e bhi cinnteach as atharrachadh, oir b'e sin an aon pheacadh nach robh e furasda dha a mhaitheadh. Rachadh e as a rathad a dheanamh comhstaidl ri caraid, na ri Gaidheal, na ri duine as a' Mhorairne, ach rachadh e na b' fhaide as a rathad a dheanamh comhstaidl ri neach sam bith a thoill gu maith air an eaglais agus a rinn seirbhis dhi. Cha'n eil fada o dh' iarr coimhthional sonruichte a chomhairle, eo am ministear a bha e am beachd a fhreagradh orra. Dh' ainnmich e dhaibh an duine d'am bu chòir dhaibh gairm a thoirt, ach an deigh laimhe chuala sinn e ag radh, *gu fior cha toigh team e*. Ach ged nach bu toigh leis e, bha e am beachd gu'n lionadh e an t-aite ud na b' fhearr na duine eile a b' aithne dha, agus cha leigeadh e le fhaireachduinn fein lamh an uachdar fhaotainn air 'eud air son na h-eaglais. Cha bu leasg leis dragh a ghabhail 's a bhodhig a shàruchadh 'na seirbhis. Rachadh e o Dhuneideann gu tigh Iain Ghreota gu toileach nam biodh e 'n duil gu'n euidicheadh e a ballachan briste a chàramh. Cha b' ionnan e, an duine còir, agus maitean mor eile leis nach fhiach an guth a thogail mur cruinnichear na ceudan 'g an eisdeachd. Rachadh e a chuideachadh choimhearsnach ann an sgireachdan beaga air an duthaich cho toileach 's a rachadh e do dh' eaglais Ard Dhuneidinn.

Bha e 'na dhuine diadhaidh agus cha b' urrainn do neach a bhi fada 'na chomunn gun fhaicinn gu robh a chridhe 's a bheatha fo chumhachd an t-saoghal neo-fhaicsinnich. Bha e làn riaraichte leis na beachdan a fhuair e o 'athraichean mu leabhraichean a' Bhiobuill; agus cha robh iarraidh sam bith aige eolas fhaotainn air na beachdan a tha aig sgoilearan an latha so. Cha bu toigh leis còmhراadh a dheanamh air na nith-ean sin, ach bha aon chuspair air an robh e daonna deas gu dol an seanchas agus b' e sin, staid nam marbh, gu sonruichte, oighreachd nan naomh. Cha'n eil sinn an duil gu robh sinn oidhche na latha riann 'na chomunn gun e thoirt tarruing air dochas na h-aiseirigh. Le bas Thormoid Mhic Leoid chaill an eaglais cul-taice nach bu bheag

agus cha bhi e furasd 'aite a lionadh, gu litireil na air dhoigh eile. Aig an àm so gu sonruichte 'nuair a tha an duthaich a' miannachadh oidhrip dhùrachadh a dheanamh chum aon eaglais ghasda a chnr suas ann an Albainn an aite nam bloighean anns a bheil an eaglais Chleireach an dràsd air a roinn, bha feum aice air guth is gliocas is ughdarras is pearsa Thormoid. Cha do chaomhain Dia e gu crioch a chur air an obair ris an do chuir e a lambh, ach 'nuair a tha fear as deigh fir de na laoich dhiadhairdh, dhileas, a dh' fheuch ri ballachan briste na h-eaglais a chàrambh, air an toirt air falbh tha gairm ùr a tigh'nn gu òigradh na h-eaglais dol air an aghaidh leis an obair sin.

Bha Tormoid Mac Leoid 'na mhinisteir soisgeulach, 'na fhear-duthcha taiceil, 's 'na riaghlaир eaglais air an do bhulich Dia spiorad gliocais is tuigse. Chuir a bhàs mulad oirnn nach gabb innseadh, ach tha e 'na riarachadh leinn clach a chur an càrn an duine chòir, oir thug e dhuinn a chairdeas 's a chomhairle is aoidheachd a thighe le fialaidheachd.

CRIOSD AGUS PEADAR.

A Shimoiu, a mhic Ionais, an toigh leat mise :—
Eoin xxi., 17.

"Innsibh d'a dheisciobuil agus do *Pheadar* gu bheil e a' dol roimhibh do Ghalile : chi sibh an sin e, mar thubhairt e ribh" :—Marc xvi., 7. B'e sin am fios a chuir Criosd, an deigh dha eirigh o na marbhaibh, a dh' ionnsuidh nan deisciobuil le beul an òganaich a choinnich ris na mnathan aig an uaigh. Air an oidhche anns an do bhrathadh e, thuirt e ri Peadar, "Fench dh' iarr Satan sibhse chum bbur eriaradh mar chruthneachd, ach ghuindh mise air do shon-sa, nach diobradh do chreideamh thu" :—Lucas xxii., 31. Tha e coltaich gu robh iomagain air mu Pheadair. B'e aon de na nithean deireannach a rinn e, m' an deachaidh e sios do staid nam marbh, eadar-ghuidhe a dheanamh air a shon, agus a nis, air dha eirigh as an uaigh, dh' ainmich e air ainn e anns an fios a chuir e air na deisciobuil, dol do Ghalile. Tha e furasda gu leoир a thugisinn carson a rinn e sin. Bha Peadar truagh ann an droch shuidheachadh. Bha e air a nàrachadh 's air a mhaslachadh le dhroch ghiulan fein ann an talla an ard-shagairt air an oidhche anns an d'fhuair a naimhdean greim air Iosa. Tha an cairdeas 's an diadhaidheachd mar a chumar iad, agus bha fios aig Peadar gu maith nach bu gniomb caraid na gniomb duine dhiadhaidh, an rud a rinn e. Cha robh e a' ciallachadh a chul a thionndadh air a Mhaighstir na fhagail 'na aonar am measg

a naimhdean, ach leis an lamhachas-laidir 'san upraid a bha dol, chaidh e air mhiapadh car greis ; chaidh a cheann 'na bhreislich, agus m'an robh fios aige ciod a bha e a' deanamh, bhoidich is mhionnaich e nach b' aithne dha Iosa. An uair a thainig e thuite fein ghabh e an t-aithreachas, ach cha chuireadh aithreachas folach air na rinn e. Bha a chridhe 's a choguis 'ga bhioradh a là 's a dh'oidhche, agus b'e an aon uirnigh a b' urrainn dha a radh, A Thighearn Iosa, pheacaich mi ad aghaidh, agus cha'n airidh mi tuilleadh gu'n goirte do dheisciobuil dhiom : Thoir maitheanas dhomh. Bu leir do Chriosd cridhe Pheadair oir is aithne do'n bhuachaille mhaith a chaoraich, agus chuir e am fios thuca, ag ainmeachadh fear a' chridhe bhriste air ainnm, Innsibh d'a dheisciobuil agus do PHEADAR gu bheil mise a' dol romhpa do Ghalile.

Thog na deisciobuil orra gu Galile a dh' fheitheamh air am Maighstir a gheall an coinneachadh, ach 'nuair a bha an uine a' dol seachad 's nach robh e 'ga fhoillseachadh fein dhaibh, tha e coltaich gu'n do chaill Peadar a chreideamh is fhaighidin a rithist oir thuit e ri each, Tingainnaibh a dh' iasgach. Mar gu'n abradh e, Tha mi a' fas sgith de'n obair so, cha'n eil ann dhuiun ach faoineas a bhi feitheamh ri duine marbh agus bidh daoine a' magadh oirnn ; ach ciod air bith a ni sibhse, tha mise a' dol air m'ais gu iasgach. Dh' aontaich iad uile leis, chuir iad air doigh na linn, agus thog iad gu muir. Ach thachair dhaibh mar thachair do Ionah an uair a theich e o' lathaireachd an Tighearna. Chuartaich Dia e roimhe 's 'na dheigh, agus dh'ionnsaich e gu robh lathaireachd Dhe 'ga leantuinn ged ghabhadh e scìathan na maidne 's ged chomhnuicheadh e an ionadan iomallach ua fairge. Bha Criosd a' leantuinn na luinge anns an robh na deisciobuil air an oidhche ud, ag iarraidh cothrom fhaotainn chum an saoradh o'n as-creidimh auns an do thuit iad.

Am beul an latha 'nuair a bha iad a' tigh'nn gu tir chunnaike iad coslas duine air a' chladach is chual iad guth—*A chlann, a bheil biadh agaibh?* Thuirt iad nach robh. Dh' iarr e orra an lion a thilgeadh a mach air an taobh dheis de'n luing, agus air dhaibh sin a dheanamh, ghlac iad làn an linn. Annas a' mhionaid dh' aithnich Eoin co a bha aca, agus thuirt e ri Peadar, "Is e an Tighearna a ta ann." (Ged bha as-creideamh gu leoir an cridhe Pheadair bha gaol an t-slànuigheir ann mar an ceudna, agus cho luath 'sa chual e 'ainm 's a chunnaike e a choslas air tir leum e anns an fhairge, gun umhail do ni fo'n gheirein ach a mhain a Mhaighstir caomh a ruighinn.

Cha ruig sinn a leas tigh'nn thairis air an ullachadh bidh a rinn Criosd d'a dheisciobuil, oir is ann chum aire ar luchd leughaidh a tharruing a dh' ionnsuidh an t-seanchais a bha eadar e fein agus Peadar an deigh a' bhìdh, a thug sinn tarriuing air an eachdraidh so. Their euid de dhaoine nach bu gniomb caomhail a rinn Criosd an uair a cheasnaich se e, agus nach robh e chum buannachd sam bith a sheann mhearrachdan a chuimhneachadh dha 's a choguis a bhioradh

as iùr, oir bha e soilleir do na deisciobuil uile ciod a bha ann an inntinn Chriosd 'nuair a dh' fheoraich e do Pheadar *tri nuirean*, An toigh leat mise? Ach b' aithne do Chriosd chridhe Pheadair mar nach aithne dhuiinne agus faodar a bhi cinnteach gu robh deagh fhios aige ciod a bha e a' deanamh agus nach ruigeadh neach eile a leas caomhalachd no caoimhneas a thicagast dha. B' esan am buachaillie maith agus b' aithne dha a chaoraich; agus bha fios aige gu'm biadh e chum buannaichd do Pheadar cothrom iùr fhaoitainn air a ghradh 's a chreideamh aideachadh. A Shimoin, a mbic ionais! Cha do chleachd e an t-ainm *Peadar* oir tha am facial Peadar a' ciallachadh *carraig*, agus cha bu mhaith leis cridhe an aithreachain a leon thar tomhais. Aig an àm cha robh iarraidh sam bith aig Simon air an fhacal *carraig* a chluinn-tinn agus a chionn gu robh Chriosd caomhail agus nach bu mhaith leis a' chuireadh bhriúite a bhriseadh, sheachain e am facial agus thuirt e ris, A Shimoin a mhic Ionais, a bheil barrachd graidh agad dhomh-sa orra sin? Bha latha ann a bha Peadar an dùil nach robb uiread gaoil aig na deisciobuil eile air Iosa 's a bha aige-san. Rinn e bòilich as a dhilseachd fein agus blòidich e gu'n leanadh e a Mhaighstir gu bàs, ciod air bith a dheanadh each. Ach gle ghoirid an deigh dha sin a radh, mhionnaich is mhallaich e nach b' aithne dha Iosa riabh, agus ged a thionndaidh na deisciobuil air fad an cùl ris ann an uair a dbeuchainn, is e Peadar a mhain a dh' an-tromach a ghealtaireachd le breugan. Bha cuimhne aige air an rud a rinn e's bha fios aige nach biadh e iomchuidh dha a radh a nis gu robh barrachd graidh aige air Iosa na bba aig each air, agus is e an fleagairt a thug e seachad. Tha fios agad a Thighearna gur toigh leam thu. Cha do chuir Chriosd teaganh 'na fhacal, bha e cinnteach gu robh e a' labhairt na firinn agus a dh' aindeoin a' mihiapaidh air an deachaidh e ann an talla an ard'shagairt gu robh gradh aig Peadar dha. Bha sin aige; agus an deigh laimhe nocht e meud a ghraidh 's a dhilseachd, oir a reir beul-aithris na h-eaglais, leag e sios a bheatha ann an seirbhis Chriosd. Tri nairean dh' aidh e a chreideamh 's a ghradh, a' faotainn na freagairt, Beathaich m'uain, beathaich mo chaoraich. Mar gu'n abradh Chriosd ris, Air dhuit dearbhadh fhaoitainn, a Pheadair, air laigse is annhuinneachd do naduir fein li caomhail is truacanta ri peacaich bhoedb eile 'nuair a thoisicheas tu air obair na ministreileachd a dh' ionnsuidh a bheil mise a nis'g ad ghaire. Cha do leig Peadar an earail as a chumhne oir, bliadhnaeachan 'na dheigh so, sgriobh e gu seanairean na h-eaglais ann an cainnt a tha gle choltach ris na briathran a labhair Chriosd ris fein, "Beathaichibh treud Dhe a tha 'n ur measg, a' gabhail curaím dheth, cha 'n ann a dh' aindeoin ach gu deonach, ni mò mar thighearnan os eionn oighreachd Dhe ach mar dhream a tha 'nan eisimpleirean do'n trend." *I Phead*, v. 2, 3.

Cha ruig sinn a leas an còrr a radh mu Pheadar na mu na ceistean a chuireadh air, ach a mhain aire ar luchd-leughaidh a tharruig gu dà ni a tha sinn an dùil a tha an earrann so de'n Fhirinn a' teagast. Is e a' cheud ni, gu bheil an Slanuighear caomhail ri daoine seachranach is deas gu maithreas a thoirt dhaibh. Is aithne dha ar dealbh agus is cuimhne leis gur duslach sinn. Is leir dha am maithreas a tha ann

an cridheachan dhaoine cho mhaith ris an ole, agus air an aobhar sin bheir e breith chothromach. Is aithne dha e' aite a bheil an spiorad toileach 's an cridhe blàth co cinnteach 's is aithne dha e' aite a bheil an fheoil anfhan 's an cridhe cruaidh. Ni e eadar dhealachadh eadar seorsachan peacaidh, oir tha eolas ionlan aige air cridheachan nam peacach. Shaoil Peadar aig aon àm nach biodh 'nam air aiseag air ais dha gu bràth tuilleadb, 's nach faigh-eadh an ath ghairm gu seirbhis a dheanamh ann an rioghachd Dhe; agus theireadh e gu robh e a cheart cho ciontach ri ludas. Ach bu leir do Chriosd cridhe na dithis agus bha fios aige gu robh uiread astair eadar Peadar is ludas an dara fir eu-coltaich ri gniomh 's a tha eadar siar is sear ged nach robh gniomh an flir eile, o'n taobh a muigh. Agus a chionn gu robh, thug e maitheanas do Pheadar is aite am measg nan abstol. Tha an duine a pheacaicheas an aghaidh an t-soluis, ann am fuil fhuar 's 'na cheart deoin, mile uair na's ciontaiche na'n duine a ghlacar gu h-obann ann an coire agus a thuislicheas m'an teid e 'na eararas. Bu leir do Chriosd nach b'e cruas a chridhe ach laigse na feola a thug air Peadar deanamh mar a rinn e; bu leir dha gu robh gradh nach bu bheag aige d'a Mhaighstir, agus mar sin thug e dha cothrom a ghradh aideachadh am fianuis chaich, A Thighearna, is aithne dhuit na h-uile nithe; tha fios agad gur toigh leam thu. Bha e 'na ghniomh caomhail do Chriosd an cothrom so a thoirt dha, oir thug an aidmheil a rinn e faochadh is aotromachadh do chridhe Pheadair.

Is e an aon smuain eile air an tig sinn thairis, gu faodar Chriosduidhean a radh riusan uile as urrainn an aidmheil a dheanamh gu h-onorach, gu bheil gradh aca do Chriosd. Is e gradh dhasan toiseach is meadhon is deireadh na diadhaidheachd. Tha gradh againn dha, ars' an t-abstol Eoin, a chionn gu'n do ghradhaich esan sinne an toiseach. An uair a bha e a' fagail an t-saoghal 's a' eur euram na h-eaglais air na h-abstoil cha d' iarr e orra an aonta chur ri creud sam bith ach a' cheist shimpliù so. An toigh leat mise? Bha fios aige nach ruigeadh e a leas cumhnantan a bu time a chur orra agus gu faodadh e làn earbsa bhi aige ann an daoine a b' nrainn a radh, Is toigh leinn thu. Cha bu chòir do'n eaglais gàraidhean a thogail nach do chuir Chriosd suas. Ma tha gradh aig neach do Chriosd cha ruigear a leas a bhi'g iarraidh air gun sgru cuimhne a chumail air a chreud 's a phaidir, na bhi 'ga cheasnachadh gu nionaideach mu nithean diomhair is domhain nach eil ach air ionall na diadhaidheachd, oir bheir an gradh a mach a thoradh fein. Cho-eignich gradh Chriosd Peadar is na deisciobuil eile gu seirbhis a dheanamh dha, agus is e a ghradh-san cumhachd Dhe an diugh that hast chum daoine a thàladh gu naomhachd is irioslachd is umblachd beatha. A bheil ainm eile air neamh na talamh a tha cho airidh air gradh is urram is moladh r'a ainm-san? Tha Dia a' moladh a ghraidh duinne, do bhrigh an uair a bha sinn fatlast 'nar peacaich, gu'n d' fhuing Chriosd bàs air ar son. Am b' urrainn gradh dol na b' fhaide? Uime sin cha leinn fein sinn oir cheannachadh le luach sinn, eadhoin fuil phriseil an t-Slanuigheir. Do brigh gu'n d' fhuing e an crann ceusaidh air ar sgàth tha còir aige air ar gradh agus air ar seirbhis.

IRIOSLACHD NAN NAOMH.

Chunnaic mi erioch gach iomlain; ach tha t-airde-sa ro-fharsuinn.—Salm exix. 96.

Ciod a tha an Salmadair a' eiallachadh leis an fhacal so? Bhiodh an smain a bha 'na 'imintinn na bu shoilleire na'n robh i air a eur anns an doigh so, Cha'n'eil duil agam ri iomlanachd tuilleadh, oir tha lagh an Tighearna anabarrach domhain. An nair a bha e'n'a dhuine òg bha a chridhe an geall air naomhaechd is umhlaechd ionlan do reachd Dhe; bha duil aige gu ruigeadh e air lànachd sith is beatha a riaraicheadh 'anam; ach mar bha na bliadhnachan a'dol seachad cha b'urrainn dha a radh gu robh an iomlanachd sin air an robh a chridhe an geall ach mar thir a bha fad as. Cha bu leir dha iomlanachd ann fein no ann an ni eile fo'n ghrein. Annas na daoine a bu ghlice bu leir dha tomhas de dh'amaideachd: anns na naoimh a'b'fhearr bu leir dha freumh a' pheacaichd; agus le mulad is sgiths spioraid tha e a' eur fiosrachadh a bheatha anns an fhacal, Iomlanachd! eo a ruigeas ort, oir tha lagh an Tighearna farsuinn is domhain mar an euan?

Ann a bhi'g radh so cha'n'eil an Salmadair ag radh rud ùr; ach ged is fior am facial nach faighear iomlanachd air thalamh cha'n'eil iadsan a ghabhas am facial air am bilean a' eiallachadh gu bitheanta an aon ni leis. Is ann le irioslachd is macantas spioraid a their na naoimh nach 'eil iad fein no daoine eile ionlan, ach their iadsan a shuidheas ann an eairfir luchd fanoid a' cheart ni ged nach euir e dragh sam bith air an spiorad. Ann an suilean nan naomh tha nadur is buadhan mhic an duine làn gloir is maise, ach is e an comharrá cinn-t-each leis am faodar luchd na fanoid aithneachadh, nach leir dhaibh maise no subhaile sam bith ann aon beatha an co-chreutairean, 's nach eil creideas aca ann an maitheas mhic an duine. Their an seorsa dhaoine so riut anns an aodann nach d'amais ionracan riamh orra agus gur e a mhain clann is amadain a bhios ag iarraidh firinn is ionracas air thalamh. Their iad gur e sin an glicias a chruinnich iad bho fiosrachadh am beatha fein, agus tha e dhaibh mar ghreim milis. Cha'n'eil creideas aca ann an treibhdhireas flear no ann an onoir bhan, agus ma chi iad coltas na naomhaechd air beatha neach sam bith, their iad, mar thuirt an athair

romhpa, nach ann a nasgaidh a tha eagal Dhe air lob. Is maith leo a chreidsinn nach ann air ghaol a' cheartais a tha an co-chreutairean a' deanamh ceartais ach air ghaol buannachd no le ceilg dhomhain. Ni iad fanoid air osnaidhean an aithreachain's air uirnighean nan naomh. Cha ruigeas a leas a bhí bruidhinn ris an t-seorsa dhaoine so, oir tha iad le comhairle shuidhichte a'dundadh an sùl 's a' cruadhachadh an eridhe. Cha'n'eil e iongantach nach faiceadh luchd na fanoid an taobh as fhearr de nadur dhaoine eile, oir co leis ann bu mhaith blàths is caomhalachd is gradh is dionhaireachd a chridhe a leigeil fhaicinn do shuil fluar na feadhnmach sin? Cha'n'eil fios aca gur e an eridhe amharusach fein a tha a' cruthachadh an uile 's na eilge a tha iad a' faicinn 'nan eoinbhearsnaich. Teichidh na h-ainglean air falbh a comunn sam bith anns an suidh luchd na fanoid agus seargaidh na flàraichean as maisiche a tha fàs ann an nadur an duine leis a' ghaoith għreannaich a tha tigh'mn uapa. Annas gach aite anns an suidh iad tha iad a' toirt plàigh 'nan lorg agus fuadaichidh iad dochas is creideamh is gradh. Cha'n aran na beatha ach puinnsean am briathran. Ged a bhios iad a' deanamh uail as an geiread's an seoltachd fein, 's ged tha iad an duil gur ann aca, a tha glicias an t-saoghal so's nach ann aca-san aig a bheil creideas ann am maitheas 's ann an onoir an co-chreutairean, is e an fhirinn gur daoine truagh baogh-alta iad nach d'amais air slighe na beatha 's nach d'fhuair solus a' ghliocais. Cha'n e mhain nach 'eil iad a' creidsinn gu bheil ionracan air thalamh, ach cha'n'eil iad a' creidsinn gu bheil iarraidh no ionndrainn ann an eridhe sam bith air ionracas; agus cha'n ann le eridhe tursach ach le gaire magail is michreidmh-each a their iad—Chunnaic sinn erioch gach iomlain! Ach ged tha am facial sin fior ann fein, is breug e air am bilean-san agus anns an doigh anns an abair iad e.

Cha robh an salmadair a' eur fireantachd mhic an duine an suarachas 'nuair a sgriobh e am facial so. Cha robh dad de nadur luchd na fanoid ann-san agus cha'b'e eion earbsa 'na cho-chreutairean no eion meas air fein a thug air am facial a radh, ach an fhair-eachduinn a bha aige air mòrachd is naomhaechd Dhe. Chunnaic e sealladh air an Righ 'na mhaise 's cha bu leir dha maise ann

fein tuilleadh. An uair nach b' aithne dha Dia ach le eisdeachd na cluaise bha e toilichte le 'staid, ach air dha Dia fhaicinn le shuil ghabh e gràin dheth fein agus rinn e aithreachas anns an duslaich. An uair a dh' fhosgail spiorad Dhe a shuilean's a chunnaic e airde is doimhne is farsuingeachd an lagha cha b' urrainn dha radh ach—Co a tha foghainteach chum na nithean sin? Anns gach rann de'n t-salm so tha e a' cur an ceilidh a' ghraidh a bha aige do lagh an Tighearna's an t-iarrtus a bha aige air umhlachd a thoirt dha. "Cia ionmhuinn leam do lagh? gach la is e mo smuaineachadh." "Is e do lagh mo thlachd agus is annsa leam t' aithneantain na'n t-òr." "O, nach robh mo cheumanna air an stiuradh chum do reachdan a choimhead." "Tha mo shuilean air an caitheadh le bhi sealltuinn air sou do shláinte." "Ghabh mi do theisteis mar oighreachd gu brath; oir is iad aoibhneas mo chridhe." Ach mar a bu mhotha 'eolas air lagh Dhe's a bu mhotha 'ionndrainn air an t-seorsa beatha a bha an lagh ag aithneadh, is ann a bu gheire a mhothachadh air a lochdan fein. Mar a b' airde a bha e ag eirigh 's a bu dluithe a bha e a' faotainn air iomlanachd, is ann a bu lugha a dhochas gu ruigeadh e gu bràth air fairfeachd. Tuigidh iadsan a tha durachdach anns a' bheatha spioradail ciod a bha an Salmadair a' ciallachadh oir is aithne dhaibh anna fein a' cheart fhaireachduinn so. 'Nuair a thoisich iad air an reis a ruith shaoil iad gu ruigeadh iad an ceann-uidhe ann an uine ghoirid ach tha iad cho fada o ionilanachd an diugh fhathast 's a bha iad riamh, air chor's nach urrainn dhaibh a radh ach mar thuirt Pol, Cha'n e gn' n'd rainig mi cheana no gu bheil mi cheana fairfe, ach tha mi a' leantuin air m'aghaidh. Ged is neonach e'r a radh, cha'n e an t-aingidh ach am firean aig a bheil am mothachadh as geire air oleas a chridhe. Tha e 'na chuis-iongantais do dhaoine aig nach'eil inntinn spioradail no suim do lagh an Tighearna, gur e na feedhainn a shaoileadh iad as lugha cionta as motha dh' aidicheas an cionta, tha e 'na chuis-iongantais leo gu 'm biodh Pol ag osnaich 'nuair a tha Nero a' fidhleir-eachd. Am feedh 's a tha na daoine aig a bheil an eulbhriomh uile anns an t-saoghal so làn thoilichte leotha fein, a' mealtuinn fois is comhfhurtachd anna, tha na naoimh a' gluasad gu fòil uile bhliadhnachan am beatha le h-amhghair anna, ag aideachadh an teachd gearr, 's ag uirnigh 's ag asluachadh nach treig faighidin is trocair Dhe iad. Air dhaibh seasamh ann an solus Dhe agus aon sealladh fhaotainn air mòrachd is maise is

iomlanachd an Ti ris a bheil an gnothuch, chaill iad an uabhar's am fein-speis, agus chunnaic iad erioch gach iomlain. Is e so a phris a phraighear air son plathadh fhaotainn de ghloir nan neamh, ach is fhearr do dhuine gluasad uile laithean a bheatha le cridhe briste is bruite seach a shuilean a bhi air an dunadh air chor's nach faic e an airde's a ghloir a tha os a chionn. 'Nuair a chunnaic an t-abstol Eoin gloir an Tighearna ann an Eilein Phatmois thuit e aig a chasan an riocdh mairbh. Cha do rinneadh am facal fhathast 'na fheoil ann an laithean an t-Salmadair, ach thainig facal an Tighearna 'ga ionnsuidh air mhodh eile agus 'nuair a thuig e leud is airde an lagha sin, chromi e a cheann agus thuirt e, cha'n ann le h-aotromas no le searbhadas cridhe ach le irioslachd is eagal diadhaidh, Chunnaic mi erioch gach iomlain.

GNIOMHARAN NAN ABSTOL.

Bu mhaithe leinn eunntas goirid a thoirt air an leabhar so.

Bha e air a sgriobhadh le Lucas, fear-eachdraidh a b' fhearr a bha anns an eaglais Chriosduidh anns a' cheud linn. Chuir Lucas eomain air an t-saoghal nach gabh innseadh, oir ged nach robh e air aireamh am measg nan abstol, sgriobh e barrachd de'n Tiomadh Nuadh na sgriobh neach eile. Cha'n e mhain gu'n do riunn e sin ach is e a sgriobh an erioman sin de dh' eachdraidh na h-eaglais anns am faicear ciamar a bha a bumaitean air an leagail agus ciamar a bha i air a stiuradh leis an spiorad naomh ann an toiseach a laithean. As eugmhais an leabhair so bhiodh cùrsa na h-eaglais anns a' chend linn anabarrae dorcha agus eabhiodh leus soluis againn air na h-amannan sin ach am beagan a tha litrichean Phoil a' toirt dhuinn. Cha bhiodh e furasda do dhiadhairean bun no bàrr a dheanamh de litrichean Phoil no an eachdraidh a tha anna a thàthadh r'a cheile mur biodh Gniomharan nan Abstol aca, 'g an cumail ceart. Tuigear uaithe so, mata, gu bheil sinn gu buileach ann an eisimeil Luais airson an eolais a tha againn mu chraobh-sgaoileadh an t-soisgeil eadar bàs Chriosd agus bàs Phoil, agus b'e sin na bliadhnachan anns an robh na miorbhnuilean as motha a thachair riamh ann an eachdraidh na h-eaglais air andeanamh le cumhachd an Spioraid. A thaobh beatha Chriosd agus nan uithean a thachair 'nuair a bha e air thalamh tha ceithir fiammisean againn, Mata, Mare, Lucas is Eoin; agus ged bhiodh fear de na fian-

nisean sin air chall, cha bu chall nach gabhadh leasachadh e, ged bu chail mor e. Ach a thaobh eùrsa na h-eaglais o' latha na Caingis 'nuair a fhuair i tiodhlac an spioraid naoimh gu deireadh na ceud linn 'nuair a bha eaglaisean air an suidheachadh anns gach cearn eadar Ierusalem 's an Roimh, cha'n'eil againn ach aon fhianuis agus is e sin an leabhar a sgiroibh Lucas, air chor agus gu'm bu chail nach gabhadh leasachadh call an leabhair so. Bha Lucas 'na dhuine ciallach, creideasach, aig an robh imintinn fharsuing 's aig an robh meas air firinn; agus tha aobhar againn a bhi creidsinn gur e lamh an Tighearna a thagh e a measg chaich chum cunntas cimteach a thoirt do na linntean a thainig 'na dheigh, air na gniomharan a rinn na h-abstoil.

Ged a theirear Gniomharan nan Abstol ris an leabhar an diugh cha'n'eil e coltach gur e Lucas fein a thug dha an t-ainm sin. Cha'n'eil an t-ainm uile gu leir freagarrach oir cha'n'eil an leabhar a' toirt cunntais ach air *beagan* de'n obair a rinn *fear no dha* de na h-abstoil. Annas a' chend chuid de'n leabhar cha'n'eil ionradh air abstol ach Peadar, ged tha moran air a radh mu gniomharan Philip is Stephen, daccine nach robh 'nan abstoil idir. Agus anns a' chuid mu dheireadh de'n leabhar is ann air obair Phoil a mhain a tha Lucas a' tigh'nn thairis.

Is e an t-aobhar sonruichte a bha aig Lucas 'san t-sealladh ann a sgiobhadh an leabhair cunntas a thoirt air fàs is cinneas a' cheideamh Chriosduidh o' latha na Caingis gus an do rainig an soisgeul an Roimh. Annas an t-soisgeul a sgiroibh e dh' innis e mu na nithean a rinn 's a theagaig Iosa gus an là air do thogadh suas e, agus anns an leabhar so tha e a' dol air aghaidh leis an naigheachd agus ag innseadh mu na nithean a rinn Chriosd anns an eaglais le cumhachd an spioraid a bhulich e air na h-abstoil. Tha an leabhar a' lionadh a' bhealaich eadar an soisgeul is litrichean nan abstol. Shaoileamaid o'n doigh anns an do chriochnaich Lucas a shoisgeul gu'n do thogadh Chriosd suas gu neamh air latha 'aiseirigh, ach anns an leabhar so tha e a' toiseachadh air a naigheachd le bhi 'g innseadh gu robh Chriosd air thalamh dà fhichead là an deigh dha eirigh o na marbhaibh agus gu'n do labhair e ris na h-abstoil mu na nithean a bhuiineadh do rioghachd Dhe. Labhair e riu mar an ceudna mu thiodhlac an spioraid naoimh a bha gu bhi air a thoirt dhaibh agus dh' innis e dhaibh gu'm biodh iad 'nam fianuisean dha-san ann an Ierusalem, ann an Iudea uile, ann an Samaria, agus gu ionmali na talmhainn. Air do Chriosd a bhi

air a thogail suas, b'e a' cheud char ris an do chuir na h-abstoil an lamb, aite Iudaic a lionadh, agus air dhaibh Matias a thaghadh, dh' fheith iad aon an Ierusalem ri teachd an spioraid naoimh.

Tha an naigheachd a bha aig Lucas r'a innseadh a' toiseachadh anns an dara caib ideil anns a bheil e ag radh, "An uair a thainig là na Caingis bha iad gu leir a dh' aon inntinn ann an aon aite, agus thainig gu h-obann toirm o neamh, agus lionadh iad uile leis an spiorad naomh, agus theisich iad air labhairt le teangaibh eile, a reir mar a thug an spiorad comas labhairt dhaibh." B'e so latha-breith na h-eaglais agus anns a' chòrr de'n leabhar tha Lucas ag iunseadh ciamar a dh' fhàs an eaglais a chuireadh air chois auns an doigh so le comharran follais-each is miorbhuleach, gus an do rainig an creideamh Criosduidh ionallan na talmhainn mar dh innis Chriosd roimh laimh.

Faodar an leabhar a roinu 'na choig earrannan :—

- (1) CAIB. II.—VIII.3. FAS NA H-EAGLAIS ANN AN IERUSALEM.
- (2) CAIB. VII.4—XI.18. FAS NA H-EAGLAIS ANN AN SAMARIA.
- (3) CAIB. XI.19—XIII.3. FAS NA H-EAGLAIS ANN AN ANTIOCH.
- (4) CAIB. XIII.4—XXI.16. TURUSAN SOISGEULACH PHOIL.
- (5) CAIB.XXI.17—XXVIII.31 TURUS PHONDO IERUSALEM 'S DO'N ROIMH.

A' CHEUD EARRANN—Caib. ii.—viii.3. Annas a' chuid so de'n leabhar tha Lucas ag innseadh mar dh' fhàs an eaglais ann an Ierusalem o là na Caingis agus tha e soilleir bho na gniomharan a thagh e chum an eur sios air paipeir gur e a bha aige 's an t-sealladh aire a luchd-leughaidh a tharruing a dh' ionnsuidh *cumhachd is ughdarras* nan abstol. Mar chomharra air a' chumhachd a fhuair iad le teachd an Spioraid, tha e a' toirt am follais searmon drùighteach a liubhair Peadar air là na Caingis, searmon a bha air a bheannachadh eho mor 's gu robh tri mile duine air an ionpachadh an là sin. Mar chomharra eile air *cumhachd* nan abstol tha e ag innseadh mu'n duine bhacach a leighis Peadar le buille d'a shuil agus tha e ag innseadh mu mhisneach Pheadair is Eoin 'nuair a bha iad air an toirt air beulaoibh na Comhairle. Annas a' bhàs obann a thainig air Ananias is Saphira, an lorg nam breug a dh' innis iad, chunnai Lucas comharr a follaiseach air ughdarras is cumhachd nan Abstol, agus is e sin an t-aobhar gu'n d' thainig e thairis air an naigheachd. Ann an aon fhacal, tha a' cheud earrann de'n

leabhar a' nochdadha gu robh *cumhachd* anns an eaglais òig nach buineadh do'n t-saoghal, cumhachd a fhuair i o'n airde; agus ged nach leigeadh uine le Lucas iomradh a dheanamh air na h-uile nithean a thachair ann an toiseach a h-eachdraidh, thagh e as na naigheachdan a fhuair e o dhaoine creideasach te no dha a bha e'n duil a nochdadha do na ginealan a thigeadh 'na dheigh "gu'n do rinneadh moran de mhiobhulean agus de chomhárran leis na h-alstoil."—*Gníomh ii.* 43.

AN DARA EARRANN—Caib. viii. 4—xi. 18. Tha an dara earrann de'n leabhar a' dearbhadh firinn an fhacail, gur e fuil nam martarach siol na h-eaglais. 'Nuair a dh' fhàs na Criosduidhean lionnhor thoisich seanairean is sgriobhaichean is riaghlairean nan Iudhach air eagal a ghabhail, agus thainig an gamhlás a bha aca do luchd leanmhùinn Chriosd gu airde an là a chual iad Stephen a' liubhairt teagaisg a bha dhaibh-san mar thoibheum. Chuir iad Stephen gu bas "agus dhl' eirich geur-leannmhunn mhor an aghaidh na h-eaglais a bha ann an Ierusalem, agus bha iad uile air an sgapadh air feadh tir Iudea agus Shamaria. Uime sin dh' imich an dream a sgapadh feadh gach aite a' searmonachadh an fhacail."—*Gníomh vii.* 1-4. Anns a' chuid so de'n leabhar tha Lucas a' leudachadh air a' bhuanachd a fhuair an eaglais an lorg nan trioblaidean a thainig oirre, agus chunnacie e anns na nithean a thachair ann an Samaria fo shearmonachadh na feedlnach a bha air am fògar a Ierusalem comharr aile air cunhachd is run-diomhair Dhe. Tha e ag innseadh mu ghmionharan comharrachite a bha air an deanamh am measg chinneach le Peadar is Philip agus a' eriochmachadh na h-earrann so le cunnitas mionaid each a thoirt air an doigh anns an robh dorus na h-eaglais Chriosduidh air fhosgladh le Peadar do'n chinneach Cornelius.—*Gníomh x.* 1-18. B'e so a' cheud uair a thaing an eaglais saor ghras Dhe do na cinnich agus do'n mluinntir a bha 'nan coigrich o choimcheangal Israeil, agus sheulaich Dia an gniomh a rinn Peadar, oir "thuirling an Spiorad naomh orra-san uile a chual am facial"—*Gníomh x.* 44. Gu ruige so is e Peadar an t-abstol a tha seasmh os eionn chaich ann an eachdraidh Luais, ach anns an naoiúamh caibideil tha e ag inuseadh mu iompachadh Phoil, agus le teachd Phoil tha aimim Pheadair a' tuifeam a mach as an leabhar.

AN TREAS EARRANN—Caib. xi. 19—xiii. 3. Anns an earrann so de'n leabhar tha Lucas a' toirt cunnatas air an dùsgadh a thachair ann an Antioch agus a bha 'na mheadhon air aireamh mhor chinneach

a thoirt a steach do'n eaglais. Cha robh na h-abstoil a dh'aon innseadh a thaobh nan cinneach. Bha cuid dhíubh am beachd gu'm bu choir dhaibh a bhi air an tinnchóill - gbearradh m' an gabhteadh a steach iad do'n eaglais ach bha cuid eile am beachd nach robh feum sam bith ann a bhi cur seann chuingean Iudhach mu anuhaichean nan cinneach. Ged a dh'eirich a' cheist so am measg seanairean na h-eaglais roimhe so, is e an dùsgadh a thachair am measg nan cinneach ann an Antioch 's ann an àitean eile fo shearmonachadh Phoil is Bharnabais a bu mheadhon air a' gnothuch a thoirt gu ceann-criche. Bha a' cheist air a deasbuid anns an eaglais fad bhliadhnachan gun a bhi air a reiteachadh, ach air do Phol tilleadh air ais o a chéud thuras soisgeulach chuir e fein is Peadar is Seumas an gnothuch an dara taobh. Fo threorachadh an spioraid naoimh thainig iad gu co-dhunadh nach robh e freagarradh soisgeul nan saor ghras a chuibhreachadh le cleachdannan an t-seann lagha, agus mar sin reitich iad slighe na h-eaglais am measg nan cinneach.

AN CEATHRAMH 'S AN COJGEAMH EARRANN—Caib. xiii. 4—xxviii. Ann an Caib. xiii. 2 tha Lucas ag radh mu eaglais Antioch, "air dhaibh bhi ri ministreileachd do'n Tighearna agus a' trasgadh, thubhairt an Spiorad naomh, "Cuiribh air leth dhomh-sa Barnabas agus Saul chum na h-oibre gus an do ghairm mi iad." B'e sin ceum cho soluitme 's cho buannachdail 's a ghabh an eaglais riamh oir le saothair is searmonachadh Phoil bha an soisgeul air a ghiulan gu ionall na talmbainn 's bha na cinnich air an toirt a steach do dh'eaglais Chriosd. Anns a' chuid so de'n leabhar tha Lucas a' toirt cunnatas mionaid each air beatha is obair Phoil, cunnatas a tha a' comh-chordadh ris nalitrichean a sgriobh Pol fein ged a tha Lucas a' toirt dhuinn fiosrachaidh mu ionadh ni air nach thug Pol iomradh.

Ciamar a fhuair Lucas eolas air na nithean a dh' innis e anns an leabhar so? Air cuid de na nithean sin bha e 'na shuil-fhianuis oir bha e maille ri Pol agus r'a chomh-oibríchean cuid mhaith bhliadhnachan, agus cha'n'eil teagamh nach robh a shuil daomhan air an leabhar a bha e am beachd a sgriobhadh. Agus a thaobh na codach eile, na nithean a thachair ann am bailtean anns nach robh e riamh, na searmoin 's na h-oraidean a tha e a' cur sios ged nach eul a' iad, agus comhraighean a bha eadar daoiné nach b' aithne dha, tha e coltach gu'n do riun e mar a bhios luchd eachdraidh a' deanamh gus an latha 'n diugh, gu'n do rannsaich e gach cuil, gu'n do cheasanach e gach duine creideasach, 's gu'n do sgrùd e gach sgriobhadh is beul-aithris a bheireadh dha forfhais mu fhàs na h-eaglais 's mu na gniomharan a rinn na h-abstoil. A thuilleadh air sin, tha aobhar againn a bhi creidsinn gu robh Lucas air a sheoladh le spiorad an Tighearna 'uuair a sgriobh e mu ohair nan abstol a' cheart cho cinniteach a bha na h-abstoil fhein air an stiuradh leis ann a bhi deanamh na nithean air an d' thug esan cunnatas. Is ann do'n aon Mhaighstir a rinn esan agus iadsan seirbhis, is e an aon spiorad a fhuair iad, agus bha a chuid-san de'n obair a' cheart cho feumail ris na miorbhulean a rinn Peadar no na searmoin a rinn Pol. Tha dreach na firinn air an eachdraidh a sgriobh e agus choimhlion e ann an doigh a tha anabarrach drùighteach an rùn a bha 'na chridhe 'nuair a thoisich e, is e sin r'a radh, a nochdadha gu'n d' thainig feartau is cunnachd ur do'n t-saoghal air là na Gaingis.

GEALLADH CHRIOSD.

An ti a chreideas annam-sa, na h-oibre a ta mise a' deanamh, ni esan mar an ceudna; agus 'ni e oibre as mothà na iad so do bhrigh gu bheil mise dol chum m' Athar.—xv. 12.

Labhair Criod na briathran so chum misneach is comhfhurtachd a thoirt d'a dheis-chiobuil. Bha an eridhe fo thrioblaid do bhrigh gu'n d' innis e dhaibh gu robh e dol 'g am fagail. Chuir sin mulad orra, an dà chuid, a chionn nach dùraichdeadh iad dealachadh ri caraid is maighstir cho caomhail, agus a chionn nach robh fios aca ciod a dheanadh iad as eugmhais a chomhairle 's a chomhnaidh anns na laithean dorcha a bha air thoiseach orra. Bu leir dha-san na smuaintean a bha ruith 'nan inntinn agus thug e dhaibh an gealladh luachmhòr so chum an eridhe a leigheas agus an aire a shoerchadh air an obair a dh' ionnsuidh an do ghairm, e iad. Bha iad an duil gu'm bu chall pach gabhadh leasachadh a bha 'na fhàlbh-san, ach leis na briathran so dh' fheuch e r'a theagasc dhaibh nach bu chall ach gu'm bhuanachd a bhiodh ann dhaibh, esan a dol chum 'athar.

Ciod a tha am facial so a' ciallachadh? Tha sinn an duil gu bheil e a' ciallachadh gu'n deanadh an eaglais Chriosduidh na ceart mhiorbhulean a rinn Criod an uair a bha e air thalamh, na'n robh an creideamh aig a buill ann an cumhachd Dhe a bha aige-san, no ma chuirear e ann an doigh eile, gu bheil a leithid de dh'eifeachd ann am bàs is aiseirigh Criod agus anns an eadar-ghuidhe a tha e a' deanamh as leth na h-eaglais aig deas lainh an athar 's gu'm faodadh i nithean a dheanamh an diugh a bhiodh na bu mhiorbhuliche ann an suilean an t-saoghal no na nithean a rinn esan ann an laithean 'fheola, na'n leigeadh i a taic ris na feartan sin agus na'n tàirgeadh i le creideamh as na tobraichean beatha is cumhachd a dh' fhosgail e air a son.

Anns an Tiomadh Nuadh tha am facial oibre gle bhitheanta a' ciallachadh miorbhulean litireil, agus is e sin an t-aobhar gu bheil cuid de dhaoine am beachd gu robh an gealladh so air a choimhlionadh anns na miorbhulean leigheis a rinn na h-abstoil ann an toiseach eachdraidh na h-eaglais. Ach

cha'n e an seorsa mhiorbhulean sin a bha ag Criod anns an t-sealladh idir 'nuair a labhair e am facial so, 's cha bhiodh e fior a radh gu'n do rinn na h-abstoil riamh obair anns an t-seadh sin a bu mhotha na na h-oibre a rinn am Maighstir, no gu'n do rinn iad gniomh a b' iongantsaiche na Lasarus a thogail as an uaigh no onfhadh na fairge a chasg. Ged a rinn Criod gniomharan miorbhuleach de'n t-seorsa sin, cha'b e sin an obair shonruichte a thainig e a dheananmh. B'e an obair a thainig e a dheananmh, rioghachd Dhe a chur air chois, creideamh a dhusgadh ann an eridhe dhaoine, aran na beatha a thoirt dhaibh; agus 'nuair a thuit e ris na deisciobuil gu'n deanadh iad oibre a bu mhotha na rinn esan, is e bha e a' ciallachadh gu'm fàsadh rioghachd Dhe an deigh dha-san a lathareachd chorpara a thoirt uapa mar nach d' fhàs i am feadh 's a bha e maille riu.

Ged a bha e a' shearmonachadh soisgeul na rioghachd dluth air tri bliadlna cha robh aige ach beagan fhichead dheisciobul aig nuair a bhàis, ach an diugh tha a luchdeanmuinn cho lionmhòr 's nach gabh iad aireamh, 's tha geill air a thoirt d'a theagasc anns 'gach ceann de'n t-saoghal. Is e sin na h-oibre a bha 's an amhare aige 'nuair a labhair e am facial so ris na deisciobuil, oibre a thoisich air là na Caingis 'nuair a bha tri mile anam air an iompachadh fo shearmonachadh Pheadair agus a tha dol air an aghaidh an diugh fhathast. Tha aireamh as mothà de Chriosduidhean an diugh ann an fomadh baile beag anns na h-Innsibh an Ear is ann an China na bha ann an Ierusalem aig àm bas Criod, ged nach 'eil agh beagan uine o'n a chual iad an soisgeul. Tha an soirbheachadh a tha an eaglais a' faotainn anns an obair a ghabh i os lainh ann an dutheanna cein a tilgeil soluis air na briathran, *Ni sibh oibre as mothà na iad so, do bhrigh gu bheil mise a' dol chum m' athar.*

Fo shearmonachadh nan abstol an deigh là na Caingis dh' fhàs rioghachd Dhe air thalamh moran na bu luaithe na dh' fhàs i fo shearmonachadh Criod. Ann am beagan sheachduinnean chruinnich iad barrachd dhaoine a steach innti na chruinnich esan fad a bheatha. Thuig na dùsgaidhean spioradail a thachair ann an Antioch 's ann an Samaria bàrr air na miorbhulean a rinn

Criosd ann am Betani, 's an Nàin, 's am Betesda. Chuir esan an siol le deurgaibh agus bhuaibh iadsan le gairdeachas. Chunnaic Pol is Apollos toradh an saothrach ann an Corint mar nach faca esan toradh a shaothrach ann an Capernaum no ann an Ierusalem. An abair sinn, mata, gu'm bu mhotta na deisceobuil no am Maighstir? An abair sinn gu robh cumhachd air an giulain nach robh aigeasan? Cha'n abair, oir ciod air bith a rinn iadsan, rinn iad e a chionn gu robh esan maille riù is annnta. Is ann uaith-san a shruth na feartan a rinn an obair-san soirbh-eachail, agus is e an t-aobhar gu'n do ghiulain obair nan abstol toradh cho paitl, *gu'n deachaidh Criosd chum 'athar*.

Cha robh gradh Dhe'na lanachd air fhoillseachadh do'n t-saoghal gus an do bhàsaich Iosa air a' chrann-cheusaidh's cha robh gloir Iosa'na lanachd air fhoillseachadh gus an d'eirich e o na marbhaibh's an do thogadh suas e gu deas laimh Dhe, air chor agus gu robh soisgeul aig na h-abstoil r'a shearmonachd mu Iosa nach robh aige fein, ma dh'fhaodar a' chainnt sin a chleachdadh. B'e Criosd air a cheusadh an soisgeul a shearmonaich Pol's na h-abstoil eile, ach cha b' urrainn do Chriosd fein sin a dheanamh, do bhrigh nach d'fhuiling e fathast. Thug mi dhuibh air tùs, arsa Pol, an ni a fhuair mi mar an ceudna, gu'n d'fhuair Criosd bás air son ar peacanna. Is e sin an soisgeul anns a bheil cumhachd Dhe chum slainte, agus is e sin an teachdaireachd leis an do dhuisg na h-abstoil aithreachas is creideamh anns na miltean a bha air an toirt a steach leo do rioghachd nan gràs. Ann an eachdraidh na h-eaglais o'n chéud linn gus an diugh bha is tha soisgeul a' chroinn cheusaidh 'na àile beatha chum beatha, ach mar thuirt sinn cheana, cha b' urrainn Criosd fein an soisgeul sin a shearmonachadh cho soilleir no cho laidir 's a b' urrainn do na h-abstoil, an deigh a bhais. B'e sin, ann an tomas, an t-aobhar gu'n do rinn iad oibre as mothà na rinn am Maighstir. Ach tha aobhar eile air cuideachd. Ann an staid a ghloire tha cumhachd is ughdarras is tighearnas aig Criosd nach robh aige ann an laithean theola, lanachd cumhachd is beatha as a bheil e a' lionadh na h-eaglais. Thuit Pol aon nair, Tha mi air mo theannachadh eadar dha ni; tha mi togarrach air siubhal agus a bhi maille ri Criosd ach is e mi dh'fhantruinn 's an fheoil as feumail dhuibh-se. Bha fios aig Pol gu'n cuireadh am bàs sgàradh eadar e fein 's an shuagh a bha air a churam, agus 'nuair a dh'fhangadh e iad, nach b' urrainn dha comhnadh sam bith a thoirt dhaibh tuilleadh, air

cho feumail 's 'g am biodh iad air a thaic 's a chomhairle. Ach cha do labhair Criosd mar sin. Is buannachd dhuibh, ars' esan, mise a dh'fhalbh. Bha fios aige nach euir-eadh am bàs dealachadh eadar e fein 's a shluagh ach, 'na aite sin, gu'm biodh e 'na mheadhon air a thogail suas gu imbe ghlormhor anns am biodh e comasach dha tiodhlacan a dhortadh orra nach b'urrainn e a thoirt dhaibh am feadh 's a bha e maille riù. Fhuair an eaglais na tiodhlacan spioradail leis a bheil i air a beatachadh's leis a bheil i a' deanamh seirbhis dha, do bhrigh gu'n deachaidh e chum 'athar. Cha'n e a solus fein a tha dealrachadh innte ach a sholus-san. Ma tha i beo is e Criosd a tha beo innte, agus na h-oibre a tha i a' deanamh, tha i a' deanamh a chionn gu bheil feartan buadhmhor a spioraid-san ag oibreachadh innte agus as a leth.

Thug Criosd an gealladh so do'n eaglais air dhà chumhnanta, *creideamh is urnuigh*. An ti a *chreideas annam-sa*, na h-oibre a ta mise a' deanamh, ni esan mar an ceudna. Ma dh' iarras sibh ni air bith am ainm-sa ni mise e. Tha creideamh is urnuigh a' dol eas ri cois daonnan. Far a bheil creideamh bidh urnuigh oír tha e cho nadurra do'n fhior chreidmheach urnuigh a dheanamh's a tha e idha 'anail a tharruing. Agus tha an neach a bhios ri h-urnuigh a' cleachdadh creideainh anns an doigh as eifeachdaiche as urrainnear a chleachdadh.

Tha iomadh aobhar a' comh-oibreachadh maille r'a cheile gu bhi deanamh beatha na h-eaglais bochd is anfhannd, 's gu bhi deanamh a h-obair neo-tharbhach. Ach is e an t-aobhar as mothà, gu bheil a creideamh lag 's a h-urnuighean gann is fuar. Cha'n eil sinn an duil gu bheil ni sam bith eile anns a bheil uiread dealachaidh eadar innseann Criosd is innseann dhaoine an diugh 's a tha eadar riù a thaobh urnuigh. A reir a theagaisg-san tha urnuigh uile-chumhachdach, ach a reir smuaintean an t-saoghal cha'n eil urnuigh tarbhach ach ann am beagán. Cuiridh daoine an latha so sios 'nan sreach na nithean airson nach ruigear a leas urnuigh a dheanamh a chionn nach'eil eifeachd innte d' an taobh, ach cha do chuir esan gàraighean de'n t-saorsa sin mu thimchioll urnuigh is eadar-ghuidhc. B'e an smuain air an do leag e daonnan eudthrom, *ma dh' iarras sibh ni air bith am ainm-sa ni mise e*. Tha lanachd Dhe mar fharsuingeachd is doimhneachd a chuain no mar sholus na greine; cha'n e ar n-urnuighean-ne a tha cruthachadh a lanachd-san, ach is e urnuigh an soitheach leis am faod sinn tarruing le h-aoibhneas as an tobar bheannaichte sin.

Iarraibh agus gheibh sibh, thuirt Criod, chum gu'm bi 'ur n-aoibhneas làn. Is e na daoine aig a bheil cumhnachd mar uachdarain ri Dia, iadsan a shior leanas air urnuigh 's a ghabhas uine gach latha an iadsan a ni sin a bhi cinnteach gu'n coimhead sith Dhe an inntinn 's an eridhe, agus iarrusan a dheanamh aithnichte do Dhia agus breith-bhuidheachais a thoirt dha. Faodaidh iadsan a ni sin a bhi cinnteach gu'n coimhead sith Dhe an inntinn 's an eridhe, agus gu'n dean e deas iad gu oibre a dheanamh as mothà na na h-oibre a rachadh aca air a dheanamh 'nan neart fein.

Cha do gheall Criod gu'm biodh gach urnuigh tarbhach, ach a mhain urnuigh 'na ainm-san. Tha moran dhaoine am beachd gu'n do rinn iad urnuigh ann an ainm Chriod ma chriochnaich iad i leis an fhacal, Na nithean so tha sinn ag iarraidh an ainm no air sgàth Chriod. Ach tha urnuigh 'na ainm-san a' ciallachadh tuilleadh is sin. Tha ainm Chriod a' seasamh air son spiorad Chriod, air chor agus nach 'eil sinn ag urnuigh 'na ainm mur 'eil sinn ag iarraidh a reir a spioraid-sau, ag iarraidh nan nithean a tha esan ag iarraidh dhuinn, agus a' socrnchadh ar eridheachan air na nithean a bu mhaith leis a thoirt dhuinn. Tha sinn ag urnuigh ann an ainm Chriod, 'nuair a dh' iarras sinn gu h-onorach is gu dùrachdach neart is stiuradh is ghiocas chum an obair a chur air a h-aghaidh annainn fein agus anns an t-saoghal a thainig esan a dheanamh's d'a bheil e a' gabhail suim air neamh. Tha so air uairean duilich a dheanamh, oir tha toil is inntinn Chriod ionlan is spioradail, 's tha ar feoil-ne lag is anfhan. Ach cha bhris esan a' chuireann bhruite, agus far a bheil an inntinn thoileach teagaisgidh e fein ri h-uine an urnuigh cheart. Bidh e air uairean a' eur iognaidh air daoine carson nach 'eil an urnuighean a' faotainn freagairt, ach gle bhitheanta is e an t-aobhar, nach h-ann an ainm Chriod no a reir a spioraid a dh' iarr iad, ach 'nan ainm 'fein. Dh' iarr iad nithean feineil, nithean nach deanadh feum sam bith dhaibh ach an ceann a sheideadh suas, no an eridhe a chruadhachadh, no uabhar na feola a thoileachadh, ach ged a chriochnaich iad gu cràbhach leis an fhacal, Na nithean sin tha sinn ag iarraidh ann an ainm Chriod, eha do rinn sin urnuigh cheart de dh' urnuigh chearr.

Ged a rinn an eaglais oibre iongantach air thalamh cheana, tha oibre as mothà aice r' an deanamh fhathast, ach cha dean iad gu bràth gun chòmhnaidh an Spioraid naomh. Tha an spiorad naomh a nis r'a fhaotainn gu

saor is gu paitl, do bhrigh gu'n deachaidh Criod chum 'athar, agus thig e a dh' ionnsuidh na feadhnaidh a tha creidmheach agus a leanas air urnuigh.

AM MAIGHEACH.

Air toiseach na h-oidhche bha sinn a' leughadh leabhair a chuir an t-Ollamh Mac Eanruig ann an Oil-thigh Ghlaschu a mach o chionn ghoirid mu na beachdan a bha aig na seann Ghaidheil mu shaoghal nan spiorad. Tha e 'g radh gu robh iad an duil gu'm biodh anam an duine, air uairean, a' dol an riocdh nan creatairean so, euthag, dearbadande, seillean, dreathan donn, eala, sgarbh, cat, maigheach. Thug rud-eigin a thuirt e mu'n mhaigheach oirnn lamh a thoirt air leabhrachean eile anns a bheil sgeulachdan air an aithris mu'n bheathach sin, sgeulachdan as nach ruig e a leas uail a dheanamh. Ma's fior na chuirear as a leth cha'n eil anns a mhaigheach ach diu nan creatairean oir thatar a' eur air gu bheil e ann an cobheinn ri buidsichean is droch bhoirionnach eile a bhios a' deanamh obair an dorchadair.

Tha car de thaoibh againn ris a' ghearr. Tha pairc mhor dluth dhuinn anns an faicear na ficheadan dhiubh mu'n àm so de'n bhliadhna, agus is ro thoigh leinn, air feasgar ciuin earraich, suidhe greis aig bun eraoibhe no ri taobh gàraidh 'g am faicinn a' ruideas 's a' cleasachd. Tha iad cho mear ri sgoilearan Blàir 'nuair a gheibh iad cead an coise aig ceithir uairean, 's a thoisicheas iad air sùrdagan a ghearradh air an Rathad mhor a dh' aindeoin an sac leabhrachean a chuir Achd na Parlamaid air an druim. Cha saoileadh duine a chitbeadh na creatairean laghach a' leunnardaich 's a' eur nan car dhiubh air an reidhlein gu bheil ole sam bith 'nan eridhe no gu bheil caidreamh diomhair aca ri uachdar an cumhachd an adhair. Ged a thog feallsanaich is seann chailleachan droch thuaileas air a' mhaigheach, cha toir a chairdean d' an aithne e geill dhaibh, agus bheir iad dha teisteanas gu bheil e beusach is neo-lochdach. Cha robh caraid riamh aig a' mhaigheach, a b' fhearr na bard beag Sasunnach aig an robh tomhas mor de spiorad na carantachd 's de spiorad na bardachd 'na chridhe, ged bha sgooth de sheilleinean 'na bhoinneid. Chuir na naigh-eachdan eile a leugh sinn air toiseach na h-oidhche droch bhlas 'n ar beul, 's los an droch bhlas sin a thoirt air falbh, thug sinn lamh air leabhar beag boidheach anns a bheil an duine eneasda so ag innseadh gu h-àbhacach mu thrí maighich a bha aige

'nam peatachan. Faodaith sinn an sgeul a chur sios, falal air fhacal, mar dh' innis e i.

Bha maigheach beag, ars' esan, tri miosan a dh' aois, aig clann coimhearsnaich, ach a chionn nach robh iad 'ga bhiadhadh gu ceart thoisich e air searg 's air fàs caol. Chunnaic an athair gu robh iad a' fàs sgith dheth agus dh' iarr e orra am maigheach a thoirt dhomhsa. Bha mise toileach gu leoir aoidheachd a thoirt do'n cheireachair, oir bha mi'n duil gu'n togadh e m' inntinn air falbh o nithean eile a bha cur dragh orm aig an àm. Cha b' fhada gus an deachaidh sgeul a' mhaighich am fad 's am farsuingeachd, agus is e thainig as a sin, gu'n do thoisich coimhearsnaich eile air maighich a thaingseinn dhomh, gus mu dheireadh an robh uiread dhiubh am thaingse 's gu'm faodainn stoc a chur air baile fearainn. Ghabh mi tri, thug mi lamh air saorsuinn-eachd, is thog mi tigh dhaibh. Bha sheomar fein aig gach fear dhiubh. B'e na h-ainmeannan a thug mi orra, Puss, Cairistiona, is Ealasaid. Thainig mi fein is Puss air a cheile gu maith's rinn sinn cairdeas a dh' aon ruith. Leumadh i 'nam uchd agus spionadh i m' fhalt le fearas-chuideachd. Bha i aon uair bochd fad thri laithean agus theab mi a call, ach leis a' churam a ghabh mi dhith, a la's a dh' oidhche, thug mi o'n bhàs i. B'e sin an creutair taingeil 'nuair a chaidh i na b' fhearr! Shaoileadh tu gu robh i a' feuchainn r'a innseadh dhomh cho mhor 's a bha i 'nam chomain, oir dh' imlicheadh i mu lamh gu cairdeil, an toiseach a cùl, an sin mo bhois, an sin mo mheoir, 's a rithist eadar nam meuran, rud nach do rinn i 'riamh roimhe no 'na dheigh ach aon turus eile a bha i bochd. B' abhaist dhomh a bhi 'g a giulan a steach do'n lios, far am folaireadh i i fein 's an caidleadh i fo phreas. Bha so a' cordadh rithe cho maith 's gu'n iarradh i orm a tort leam do'n lios aig uair shonruichte a h-uile latha. Bheireadh i gnog air mo ghluin le 'spòig agus shealladh i orm ann an doigh a bha eallachadh. A bheil thu idir a' dol 'lo'n lios an diugh? Mur deanadh sin feum, bheireadh i air sgiort mo chota 'na fiaclan agus dh' fheuchadh i ri m' tharrning air slighe mo dhleasdanais. Bha Puss 'na creutair ciuin laghach 's tha mi làn chinneach gu robh mo chompanas na bu shòlasaiche leatha na companas a seorsa fein.

Ach cha b'e sin do Cairistiona. Bha i làn de dhroch amharus agus anabarrach dùr. Dh' fhàs ise bochd cuideachd, ach ged a ghabh mi a' cheart churam dhith a ghabh mi do Phuss, cha d' thug i uiread is taing dhomh. Ma bha i taingeil cha do leig i

oirre e. 'Nuair a dh' fheuchainn ri cleasachd rithe, chasad i a fiaclan mar nach bu chaomh leatha idir a bhi mireag riùm. Dh' fhaodainn a radh mu Chairistiona mar thuirt fear eile, "sliob thusa a' chailleach is sgrobaidh i thu." Bha i car mor dhi fein agus cha b' fhiach leatha fearas-chuideachd a dheanamh comhla ri càch. An uair aineamh a bhiodh saod maith orra 's a ghabhdh i pairt 'nan cluicheachd, bha soluimteachd 'na h-aodann is tromadas 'na giulan a bheireadh gaire ort, mar gu'm biodh i ag radh, Diomhanas nan diomhanas! is diomhanas na h-uile nithean.

Thainig am bàs air Ealasaid m' an gann a rainig i ire maighich ach bha i 'na creutair sunntach, aigh-earrach. Feumaith e bhith gu robh fuil shaighdearan innte oir cha do thiomaich a cridhe riamh ri aghaidh namhaid. Bhithinn 'g an leagail a steach do m' sheomar, an deigh dhomh mo shuipear a ghabhail, agus bhiodh Ealasaid daonnan air thoiseach anns na lùth-chelesan a bhiodh a'dol. Dh' fheuch an cat aon oidhche ri tarrning aisde, agus spòrs a dheanamh oirre. Thuge boiseag dhiairan leth-cheann, ach ma thug, thachair a sheise ris! Leum i air a dhruim agus ghabh i dha le 'casa toisich mar gu'm biodh drumair a' slachdاناich air drama, gus am bu bhuidhe leis teicheadh agus e fhein fholuch ann an cùil.

Thainig am bàs air Ealasaid 'na h-oige, bha Cairistiona beo gus an robh i naci bliadhna agus tha mi 'n duil gur h-e buille air chor-eigiu a fhnaidh i anns a' chaol-druim a chuir erioch oirre. Tha Puss choir beo fhathast, deich bliadhna a dh'aois, 's cha'n'eil mi a' faicinn gu bheil comharran na h-aoise a' luidhe orra ach a mhain nach'eil i cho aotrum iollagach 's a bha i aon uair. O chionn ghoirid chuir mi i fein is cu anns an aon t-seomar feuch am faicinn a bheil e flor mar tha doine ag radh, gu'n teich am maigh-each o'n chu, cho cinnteach 's a dh'iarras an tunnag an t-uisge Rinn mi so gu maith furachail, oir cha bu mhaith leam gu'n eireadhl tubaist do Phuss no gu'n caillinn i. Ach cha ruiginn a leas; cha do ghabh ise eagal 's cha mhòd a mhaoidh esan oirre. Cha b' fhada gus an do thoisich iad air aran itheadh as an aon t-soitheach, 's tha iad cheana cho gaolach is measail air a cheile ri piuthar is brathair. Tha mi'n duil, mata, nach'eil naimhdeas sam bith eadar an cu 's am maigheach gu nadurra agus gur h-e mac an duine fein a chuir eatorra.

Is toigh leis a' mbaigheach leapa thioram, air chul gaoithe's ri aodann greine. Cailidh e fad an latha ach ann an ciaradh nam trath togaidh e air a shiubhal a lòin. 'Nuair a thig an t-earrach 's a bhos a' ghealach freagarrach toisichidh e air suiridh agus caillidh e a chàil cho tur ris na feannagan no creutairean eile air am bi an gaol. 'Nuair a bhos suil a leannan 'g a thaicinn, 's a bhos e air son a neart 's a sgiobaltachd a dhearbhadh dhi, ni e tapaid is dannsadh gus nach bi deo analach aige. Am measg nam maigheach, cleas gach seorsa eile, tha e coltach gu bheil an t-suiridh 's a bhurraidheachd a' dol comhla. Air oidhche shoileir o chionn ghoirid chunnaic sinn anns a' phairec a tha dluth dhuinuin, cho mhaith ri dà fhichead maigheach a' leumardaich 's a' dannsadh mar gu'm biodh an euthach dearg orra, 's bidh an tuilleadh innte m' an tig baile na Bealltuinn.

the same time, the probability of each event occurring is not the same. The probability of a single event occurring is the same as the probability of the other events occurring. This is because the probability of each event occurring is the same as the probability of the other events occurring.

The probability of a single event occurring is the same as the probability of the other events occurring. This is because the probability of each event occurring is the same as the probability of the other events occurring.

The probability of a single event occurring is the same as the probability of the other events occurring.

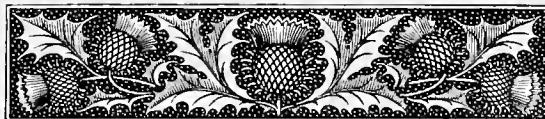
The probability of a single event occurring is the same as the probability of the other events occurring.

The probability of a single event occurring is the same as the probability of the other events occurring.

The probability of a single event occurring is the same as the probability of the other events occurring.

The probability of a single event occurring is the same as the probability of the other events occurring.

The probability of a single event occurring is the same as the probability of the other events occurring.

DEAN AN T-OLC IS FAN R'A
DHEIREADH.

Ach reic fear àraidh d' am b' ainm Ananias, maille r'a mhnaoi, sealbh feurainn agus cheil e cuid de'n luach, le fios a mhnatha, agus chuir e aig cosáibh nam abstol e, etc.—Gniomharan v. 1-2.

Cha'n ann le tuiteamas a chuir Lucas sios taobh ri taobh na naigheachdan a tha e ag innseadh mu Bharnabas agus mu Ananias. Tha e soilleir gu robh e's an ambarc aige coimeas a dheanamh eadar an dithis; fialaidheachd an dara fir a chur mu choinneamh saunt an fhír eile. 'Nuair a leughar an dà naigheachd comhla, tha iad a' cur soluis air an fhírinne a labhair Criod ann an cosmhalaichd a' chogail, cosmhalaichd leis an do theagaing e'd a dheisciobuil nach ruigeachd iad a leas duil a bhí aca gu'm biodh an eaglais air thalamh glan no iomlan, ach gu'm biodh cruthneachd is cogal, maith is ole, daoine diadhaidh is cealgairean a' measgadh r'a cheile imte gu deireadh an t-saoghail.

Aig an àm anns an do thachair so, tha e coltach gu'n do chuir buidheann de Chriosd-uidhean Ierusalem am maoin shaoghalta anns an aon sporan agus gu robh an cuid aca an comaidh. Tha cuid de dhaoine am beachd gu'm b'e sud na laithean a b' fhearr a chunnaic an eaglais riabhach, agus gu'm biodh an saoghal sona na'n gabhadh iad toirt air an ais an diugh. Tha iad am beachd gu bheil de bhiadh 's de dh'aodach 's de dh'airgiot anns an rioghachd na shàs-uicheadh na h-uile na'm biodh iad air an roinnt, agus their iad gur h-e an aon chùng-aidh a leighseas an t-acras 's a' bhochdaimh 's am farmad a tha r'am faicinn am measg ar sluaigh, iad a thoiseachadh air an cuid a ghabhail an comaidh. Na'n leighseadh sin an galair agus na'n tugadh e sith is sonas is pailteas do'n t-sluagh uile, bu mhaith an gnothuch e, agus saoilidh sinn nach biodh eagal no leisg air daoine ciallach an doigh sin fleuchainn. Ach ged nach 'eil sinu a' dol a steach anns a' cheist aig an àm so, faodaidh sinn so a radh, nach do shoirbhich an rud ann an Ierusalem agus nach faca na h-abstoil ionchuidh gu'n leanadh na h-eaglaisean eile a chuir iad air chois eiseimplair na feadhnaidh aig an robh na h-uile nithean coitcheann. Thuit eaglais Ierus-

aleim gu bochdaimh agus b' fheudar do na h-eaglaisean eile an lamh a chur 'nam pòca agus airgiot a chruinneachadh 's a chur thuice. Tha cridhe mhic an duine anabarrach cealgach agus feoil mhic an duine anabarrach leasg, agus mur 'eil de chòir aig duine air an sporan ach comaidh a dheanamh uime ri each, is fearr leis gu mor rud a thoirt as seach rud a chur ann.

Ach ged nach do shoirbhich le creidmhich Ierusalem anns a' cheum ud, is airidh iad air am moladh a chionn gu'n d'fleuch iad e, oir rinn iad oidhrip ghasda air bràithreachas is spiorad an t-soisgeil a nochdad. Cha'b ann air ghaol buannachd no duais shaoghalta a chuir Barnabas a chuid an comaidh ri each ach a chionn gu robh gradh is truacantas 'na chridhe agus gu robh e'n duil gu'm b'e sud an doigh anns am b' fhearr a b' urrainn dha uallach a bhraithrean a ghiulan. Reic e na bha aige de dh'fhearrann agus thug e'n t-airgiot uile do na h-abstoil.

Ach ma bha firinn is gradh is fialaidheachd an eridhe Bharnabais, cha robh aon chuid dhiubh ann an eridhe Ananias. Bu chaomh leis fhein 's le mhnaoi ainm na diadhaidheachd is gean-maith nan abstol fhaotainn, agus chum sin a chosnadh rinn iad an gniomh leibideach air a bheil Lucas a' deanamh iomraighe. Tha cuid de pheacanna na 's graineile 's na's an-tromaichte na cheile ann am fianuis Dhe, agus is e a dh'an-tromaich cionnta na càraid so gu'n do pheacaich iad le comhairle shuidhichte. Cha d'iarr na h-abstoil orra am fearann a reic 's charuigeadh iad a leas a dheanamh mur toilicheadh iad fein. Dh' fhaodadh iad an roghainn a dheanamh leis na fhuair iad air, oir b'e an cuid fein a bh' ann 's cha'n abradh Peadar riù gu'm b'ole a rinn iad, beag no mor 'g an tugadh iad seachad. Ach bha freumh an uile 'nan eridhe agus chuir an sannt air seacharan iad o fhírinne 's o onoir.

Cha'n 'eil e iongantach gu'n do thuit eagal is ball-chrith air an eaglais uile 'nnair a thainig bàs obann air Ananias 's air a mhnaoi. Cha'n 'eil Lucas ag radh air a cheann gur h-e breitheanas o neamh a thainig orra, ach faodar a thuigsinn o'n chunnatas a sgrìobh e gur h-e sin a bha e ciallachadh, agus gu'n eual an eaglais anns a' bhreitheanas ud guth an Tighearna a' labhairt rithe 's a' toirt rabhaidh dhith ann

an toiseach' a toiseachaidh i fein a għlanadha o spiorad na ceilge. Aithnichear an Tighearna le għniomħaran, 's 'nuair a bhios a bħreitħeanais air an talamh, fogħlumaidh an sluagh fireantachd. Ged tha an Tighearna caomħail, fad-fħulangach, agus mall chum feirge tha e mar an ceudna ceart 'na 'uachdranachd agus cha saor e air aon chor an ciontach. Tha taobh shearbh is eagallach aig freasdal Dhe cho mħaith ri taobh chaomħail, agus an diuġi fhathast tha e a' gairm dhaoine gu siorruidheachd anns a' cheart staid agus air a' cheart doigh anns an do ghairm e Ananias is Saphira. Ann am freasdal Dhe tha nithean a' tachairt għach latha a tha cho diomħair 's cho uamħ-asach ris an ni so a thachair o shean, aħħi a mbäin nach 'eil daoine a' torti an aire dhaibh no a' tuigsinn ciod a tha iad a' ciallachadh. Tha Dia trocaireach is caomħail ri daoine iriosal is aithreachail ach tha a għnui suidhiche an aghajid aingħiex; agus tha an naigħeachech so air a sgriobhadh 'na flħacal chum rabbadħ a thoirt do'n eagħlais sannt is ceilg is breugan a sheachnad. Cha 'n 'eil peacanna sam bith eile as luuithe a bheir sgris air beatha spioradail an duine na iad sin, agus tha e coltach gu'r h-e sin an leasan a dh' fhogħluim na ceud dħeisciobuil o'n bħreitħeanas a thuit air an droch chàraid ud.

Is grāineileachd do'n Tighearna bilean nam breug ach is iad an dream a ni gu fir-inneach; a thlachd. Ciod a theirear riisan nach h-urrainnear am facal a chreidsinn, aħħi nach h-aithne dhaibh Dia, ged a dh' fħaodas iad a bhi 'g aideachadħ 'ainme, oħra is esan Dia na firinn? Tha a' cheart bhuaidħ aig na breugan air beatha an anna a tha aig a' chaitheim air beatha a' chuirp. Ann an toiseach cha 'n 'eil a' chaitheamħ cho cunnartach no cho eagħallach ri fiabhrs dubħ no ris a' bhrie, aħħi ged a għabbas iad sin leigħeas, oibrichidħ is ħum a eric fein agus tha 'm bas 'na cois. Ged tha iomadħi peacadħ eile na's grāineile ann am fianu dħaoine na na breugan, cha 'n 'eil peacadħ as ciñnieti a dh' oibrichieas am bas spioradail na iad. 'Nuair a thig a' bħreug cho reidh 's cho furasda gu bilean duine ris an fħirinn tha e gu spioradail balbħ is bodhar is dall. Far a bheil cion na firinn cha bhi an diadħidheachd, agus am measg na feadhnach a chunnaic an t-abstol Eoin an taobħ a muigh de'n bħaliex neamħaidħ bha "iadsan a għradhaieas agus a ni breug."

Tha na breugan is sannt gle bħitħeanta a' leantuinn a cheile. Tha moran dħaoine am beachd gu bheil sannt 'na fħàllinn cho

beag 's nach ruigear a leas a chronachadħ. Cha 'n abair iad gur peacadħ idir e, aħħi seorsa fàilina a dh' fħaodas a bhi 'n ceagal ri deagh Chriosduidhean agus dh' fħosgladħ iad an suilean le h-iōngantas na 'n cluinn-eadħ iad sannt air aireamħ am measg oibre na feola. Cha 'n e sin teagħasg an Tiġmin-aidħ Nuaidħ. Cha bu duine Pol a labħradħ air thuaiream, aħħi tha e a' cur sannt air an aon għad ri iodhal-aoraiddh agus neogħloġi. Labhair Criod an aghajid sannt na bu bħitħeanta na labhair e an aghajid peacadħ sam bith eile agus bha moran d'a chosmhalaċċan air an cur ri cheile chum an fħirinn a theagħasg gu bheil spiorad an duine shanntaċċi calg-dhireach an aghajid spiorad riġħgħad Dhe. Tha uiread air a radh mu shannt 's mu dħaoine sanntach anns a' Bhiobull, daoine a chaill an onoir 's an anam, 's gu'n saoileadħ tu gu robh e air a sgrিঋবড়াধ a dh' aon għnotheru chum rabħadħ a thoirt dħu iñn a b-nejn a-earalas air; Aħan a bha air a chlachadħ air son a ghionna; Aħab a rinn a lamh dearg le fuil air għaal buannachd; Gehasi air an d' thainig an luuħre an cois a shannt 's nam breug a dh' innis e; Iudas a bħrath an Slanuigħear airson deih buuñn flieħhead airġid; agus Ananias a rinn, le sannt, breng do n Spiorad naomh. Dhearrb na daoine truagħa sin uile 'nam beatha fein firinn an fħacail, Is e gaol an airġid freum għach uile, ni am feadha mhiġiā dream ariaidħ, chaħħid iad air seacharan o'n chreidimħ, agus lot iad iad fein le h-iomadħi crāħ; agus tha eachdraidħ mhuladħ am beatha ag radh ruinne, Thugaibh an aire agus gleidhibi sibh fein o shannt. Cha 'n 'eil għniomħi cho leibideach 's nach dean an duine sanntach e air għaal a chioċeras a riaraħ-adħi. Cruadhaichidħ sannt an eridhe agus dallaidħ e a' chogħijs. Fuadaichidħ e troċċar is truacantas is gradħ; bheir e air daoine lamħachsen-laidir a dħeanamħ gun naire air an coimħearsnaich agus am meas orra fein a chall.

ISEABAL.

Ann an gleann boidheach anns an eilein Mħuileach o chionn fħada bha tuathanach cōr aig an robħ gabħail mħor fhearrain. Cha robħ de theagħlach aige aħħi aon mhac, Eoghan Og an Lagain, mar theireadha muinntir Mħuile ris aig an àm anns a bheil ar sgeul a' toiseachadħ. Bha an tuathanach fein 'na dħu ġi cōr, socrah; agus 'nuair a rachadħ e gu feiġġ no faidħir bu choma leis eo dħiu a bhiodh e an comunn uachdarani no sgallagan. Ach cha b'e sin d'a mħnħaoi,

the same time, the air is heated.

The air is heated by the

burning of the fuel.

The heat is transferred

to the air by convection

and conduction.

The air is heated by the

burning of the fuel.

The heat is transferred

to the air by convection

and conduction.

The air is heated by the

burning of the fuel.

The heat is transferred

to the air by convection

and conduction.

The air is heated by the

burning of the fuel.

The heat is transferred

to the air by convection

and conduction.

The air is heated by the

burning of the fuel.

The heat is transferred

to the air by convection

and conduction.

The air is heated by the

burning of the fuel.

The heat is transferred

to the air by convection

and conduction.

The air is heated by the

burning of the fuel.

bean mhor an Lagain, mar theireadh iad rithe. Tha na h-eileannaich am bitheantas gu maith geur anns na far-ainmean a bhios iad a' toirt air eàch a cheile, agus ged nach bu bheag orra idir bean an tuathanach bha fios aca gu maith gu robh i a' gabhail oirre a bhi na b' fhearr na'n cumantas, agus is e sin a fhuair dhith an t-ainm, bean mhor an Lagain, ged nach robh, i aon chnuidh mor no eireachdail 'na pearsa. Cha bu duilich leatha fuasgladh a dheanamh air coimhearsnaich 'nan eigin agus frithealadh a dheanamh dhaibh le a lamhan fein an àm tinneis, ach bha i uabhrach, ardanach 'na nadur agus b' aithne dhi gu maith ciamar a chumadh i mnathan nan ciobairean 'nan aite fein, 's cha leigeadh i leo a dhichuidh-neachadh gu'm b' ise nighean Caimbeulach an Acha gëd a phos i tuathanach an Lagain.

Faodar a thugtinn uaith so gu'n do chuit e dorran is fearg air a mhathair 'nuair a rainig e a cluasan gu robh Eoghan a' cur seachad moran d'a thim ann an tigh fear de chiobairean 'athar. Cha ruigear a leas fharaid ciod a bha 'ga tharrning an rathad sin. Cha b'e comhradh a chiobair a bha 'ga thàladh, ged bha an ciobair 'na dhuine seadhail seanchasach mu mhuilt is òisgean, mu mhargaidhean 's mu smiuradh, 's mu nithean eile de'n t-seorsa sin, ach Iseabal dhonn; a nighean. Bha iad eolach air a cheile mu'n d' fhag Eoghan tigh 'athar a dhol do dh' Astralia, a dh' iarradh an fhortain sin a tha tarrning oigridh nan eileannan thar chuantan an diugh fhastast. Cha robh e ach òg 'nuair a dh' fhalbh e 's cha robh Iseabal ach 'na caileig, ach ged a bha iad ro thoigheach air a cheile cha do smuainich Eoghan riabh gu'm biodh Iseabal 'ga ionndrainn, 's cha mhò a thuirt e facal rithe, 'nuair a chaidh e a dh' fhagail beannachd aice, nach faodadh daoine eile a chluinntinn.

Bha Eoghan deich bliadhna ann an Astralia agus ged nach do rinn e fortan, shoirbhich an saoghal leis ann an deagh thomhas. Bha 'athair 's a mhathair a' fas sean; bha iad a' sior iarraidh air anns gach litir a ruigeadh e, tigh'nn dhachaidh agus aite a shinnsir a ghabhail ann am fearann an Lagain. Mu dheireadh is e so a rinn e, agus mar thuirt sinn cheana cha robh e fada aig an tigh 'nuair a chual a mhathair ciamar a bha euisean eadar e fein is Iseabal. Ged nach robh duil aig Eoghan gu robh a chridhe 'n geall air Iseabal, bha fios aige gu robh oisein blath aice ann nach robh aig gin de na feedhainn eile a dh' fhàg e as a dheigh, agus gu bitheanta air machraichean Astralia 'nuair a thionndadh a smuaintean

gu eilein Mhuile is ann air Iseabal a shocruicheadh iad. Cho luath 's a choinnich iad theoathaich a chridhe rithe mar nach do theoathaich e ri te a chunnaic e o dhealaich iad, agus dhuisg an gaol a bha taisgte suas 'na chridhe.

Cha robh innitinn Iseabail foisneachail mar a bha, ach 'nuair a thill Eoghan 's a chunnaiac i gu soilleir nach do bhris ach gu'n do neartaich na bliadhna chan a bha iad dealaithe an ceangal blàth is diomhair a bha eatorra chràidh sin a eridhe gu goirt, oir bha i fo ghealladh posaidh do dh' flear eile. Ged nach de thuig esan e, bha gaol aig Iseabal air Eoghan mu'n deachaidh e do dh' Astralia, agus na'n d' thuirt e aon fhacal rithe mu'n d' fhalbh e cha bhiodh an sgeul so'r a h-innseadh. Ach cha do rinn e sin, 's cha robh aig Iseabal air a' chuis ach a gradh fholach agus a chuir seachad anns an t-seomar dhiomhair sin d'a eridhe far a bheil sinn uile a' gleidheadh nan nithean as ro-naoimhe. Ged nach robh amhars aig daoine eile air, b'e Eoghan a bu chéud smuain dhi 's a' mhaduinn 's a bu smuain dheireannach dhi 's an oidhche, agus ged a bhiodh e air nairean a' cur eagail oirre 's a dh' iarradh i maitheanas air Dia air son a góraiche 's a feineileachd, b'e an urnuigh a bu dùrachdaiche 's a bu trice bhiodh 'na eridhe, gu'n tugadh e dhi gaol Eoghain.

Cha robh a' bheag de ghillean òga anns a' chearn ud de Mhuile nach do leag an suil air Iseabal 's nach robh an tòir oirre, ach cha do ghabh i riamh suim do dh' flear eile. Ach mar bha na bliadhna chan a' dol seachad 's nach robh i a' chuinntinn bho Eoghan, thoisich i air a duil 's a dochas a chall; theireadh i rithe fein nach robh ann dhi ach góraiche a bli smuaineachadh air fear nach robh, a reir coltais, a' smuineachadh oirre-se; agus uigh ar n-uigh bhàsaich a dochas 's a spiorad an taobh a stigh dhith ged nach do bhàsaich a gaol. A thuilleadh air sin cha robh i sona ann an tigh a h-athar. Shuibhail a mathair agus ann an ceann bliadhna phos a h-athair a rithist. Cha robh a muime caoimhneil ri Iseabal agus ged bha an ciobair 'na dhuine eneasda bha e fo ordaig a mhlnatha, 's air ghaol sith ghabhadh e a taobh an aghaidh a chloinne fein, ged a bha e a' goirteachadh a chridhe a bhi faicinn Iseabail cho samhach diuid ann an tigh a h-athar. Theab a eridhe sgàineadh. Chaill i a tuar, 's a cainnt, 's a spiorad; cha robh latha dol seachad nach robh teanga raspach a muime a sàs innte. Bha nadur grinn ciuin aig Iseabal 's écha b' urrainn dhi bhi beo as eugmhais caomhalachd is gradh, ach cha

robh sin r'a fhaotainn 'na dachaidh. Air sgath Eoghain, chuir i eùl ris na feadhainn a dh' iarr a posadh agus ghabh iad uile an cead, ach leth-sheann duine a bha 'ga sior leantail, le meud a ghaoil oirre.

B'e ainm an duine so Aonghus Mac Illeathain ach theireadh muinntir Mhuile ris, Cruitear a' Choirneil. Cleas moran de na h-uachdarain Ghaidhealach bha seann Choirneal Ghrùilinn cho bochd 's a bha e nasal, ach ged a bha oighreachd Ghrùilinn coltaich ris na seana bhrògan, a sior dhol am miosad, bha an Coirneal cho gaolach air spleadhachas 's a bha 'athraichean roimhe; 's ged a chuir e air falbh moran eile d'a luchd-oibre cha do chuir e air falbh am piobaire no'n cruiteir. Theireadh e nach b' fhiach tigh mor gun straighlich, agus nach tigeadh an caitheamh erionnta ach do shiol nam bodach. Bha clàrsach aig Cruitear a' Choirneil a bha ainmeil anns na h-eileannan an Iar, agus bha a lamh fein a' cheart cho ainmeil gu ceol a thoirt aside. Bha Iseabal gaolach air ceol na clàrsaich agus is e sin a thug eolas dhi air Aonghus Mac Illeathain an toiseach. Ach a thuilleadh air a bhi 'na fhear-civil bha Aonghus 'na bhard 's 'na sgoileir agus bha barrachd tlaechd aig Iseabal 'na sheanchas na bha aice ann an seanchas nan ciobairean 's nan tuathanach a bhiodh a' taghall ann an tigh a h-athar. Bha iad cho eu-coltaich r'a cheile a thaobh aoise 's nach d' thainig e riamh ann an eridhe Iseabail gu'm faodadh an Cruitear a bhi sealtruinn rithe. Is e sin a thachair. Cha b' ann air ghaol a cheaird a cleachdadh a chluicheadh e air a' clàrsaich dhith ach a chionn gu robh gaol aige oirre fein. Bha Iseabal duilich air a shon ach dh' imis i dha cho caomhail 's a ghabhadh e deanamh nach robh feum dha bhi socruachadh a chridhe oirre, 's nach posadh i e gu brath. Chaidh na bliadhna chan seachad; dh' fhangadh Iseabal gun mhathair; bha i gun duine air an t-saoghal ris an leigeadh i a taie no bheireadh dhi an caoimhneas 's an gaol a bha a cridhe ag iarrайдh, agus 'nuair a dh' iarr an Cruitear i an dara uair, gheall i a phosadh cho luath 's a thoilicheadh e. Mar bu luaithe is ann a b' fhearr leis a' Chruieteir agus chuir e air leth latha nach robh fad air falbh.

Greas roimh là a' phosaidh chaidh an Cruitear is Iseabal air thurus sonruichte do dh' iochdar an Rois. 'Nuair a bha iad a' tilleadh car annoch 's a' gabhail an rathaidh thairis air a' Mhàm, rathad cho fiadhaich, udlaidh, 's a tha ann am Muile, dh' eirich stoirm eagallach. Thoisich eur is cathadh, agus chunnaiac iad nach robh doigh dhaibh

air am beatha a thoirt as ach feuchainn ri bothan ciobair a thoirt a mach air an deachaidh iad seachad coig mile air ais. Thionndaidh iad an eùl ris an stoirm ach bha an eur cho laidir 's nach bu leir dhaibh leus is chaill iad an rathad. Bha Iseabal sgith le coiseachd, agus an deigh dhaibh cothachadh ris na siantan a' chuid a b' fhearr de'n oidhche thug i thairis gu buileach agus thuit i anns an t-sneachd a bha nis gu leth na gluine. Thog an Cruitear 'na uchd i agus lean e air aghaidh feuch an tugadh e mach am bothan m' am fagadh an deo i. Cha robh a' bhodhig laidir ach thug an gaol spionadh dha. Bha e a' giulan an dà ni a bu phriseile leis air an t-saoghal, Iseabal 'na uchd 's a thiompan air a dhruim, no a chlàrsach ma's e sin facal as fhearr a thuigear. An ceann greis dh' fhairich e gu robh lamhan is aodann Iseabail a' fas cho fuar ris a' blas, 's eba robh fios aige co dhiu a bha e a' dluthachadh ri tigh a' chiobair no dol na'b' fhaide bhuaithe. Smuainich e na'n gabhadh teine a dheanamh gu'm faodadh an teas a beothachadh agus an fhuil a chumail blàth innte gus am faigheadh e cobhair. Chuir e 'na suidhe i ri taobh creige, chuir e dheth aodach uachdair fein agus chuir e thairis oirre e agus thoisich e air siubhal bhioran a dheanamh teine. Ach b'e sin dhàsan an siubhal faoin. Cha robh craobh no erionach r'a fhaicinn. Chunnaic e nach robh air dha-ach oidhirp eile a dheanamh air a giulan, an dochas gu'n ruigeadh e fasgadh m' am biodh i ullamh, ach 'nuair a bha e 'ga togail 'na uchd, chuir a' clàrsach air a dhruim car dhith, agus leum e 'na inninn gu'n deanadh an tiompan teine. Mar thuit sinn cheana bha clàrsach a' Chruieteir ainmeil anns na h-eileannan an Iar; bha i air a sineadh sios o athair gu mac fad thri ginealaich dheug agus ged a b'e Aonghus Mac Illeathain Cruitear a b' fhearr anns a' Ghaidhealtachd aig an àm, bhiodh e ag radh gur h-e lamh fein lamh a bu mhiosa a bhual riamh a teudan. Chuir e saighead 'na chridhe a' clàrsach a losgadh, ach bha gaol Iseabail na bu treise na gaol na clàrsaich, agus gun an corr uime chuir e na bloighean i agus dh' fhadaidh e teine leatha.

Cha ruig sinn a leas a radh ach gu'n d' thainig Iseabail thuige, gu'n do rainig iad tigh a' chiobair, agus an deigh dhi deagh chàramh fhaotainn ann fad latha no dha, gu'n deachaidh i fein 's an Cruitear dhachaidh, a dh' fheithreamh latha na bainnse, a bha ri bhith ann an ceann mios.

B'e sin suidheachadh Iseabail 'nuair a thainig Eoghan Og an Lagain dhachaidh.

(*Ri leantuinn.*)

the stagnation
of the economy
and the decline
in the standard
of living. The
economy has
been unable
to generate
sufficient
employment
opportunities
for the growing
population. Re
form is needed
to increase
output and
employment
opportunities.

The government
should encourage
private sector
investment in
infrastructure
development
and provide
incentives
for job-crea
tive
enterprises.

Education
and training
should be
improved
to develop
the skills
needed
in the
modern
economy.

Finally,
the political
system
should be
reformed
to ensure
accountability
and
transparency
in
government
operations.

In conclusion,
the challenges
facing the
economy
are significant
but solvable.
With the right
policies and
determination,
we can
achieve
economic
growth
and
prosperity
for all.

Thank you for
your attention.

GRAS AM PAILTEAS.

Tha mi a' toirt buidheachais do Iosa Criod ar Tighearna do bhrigh gu'n do mheas e mi dileas, 'g am chur's a' mhinistreileachd; a bha roimh am fhear-labhairt toibheim, am fhear geur-leanmhuinn agus am dhuine eucorach, ach fhuair mi trocair do bhrigh gu'n d'rinn mi so tre aineolas, ann am mi-chreideamh. — I. Timoteus i. 12-13.

Anns a' chend litir a sgriobh e chum nan Corintianach (xv. 10) tha Pol ag radh uime fein, tre ghras Dhe tha mi an ni a ta mi. Bha e a' creidsinn gu robh gradh Dhe air a shocruchadh air-san m' an do leagadh bunaitean an domhain agus gu'm b'e spiorad Dhe a bu mhatfair-aobhair do gach ni maith a bha 'na chridhe 's 'na bheatha. B'e saor ghras Dhe toiseach is meadhon is deir-eadh a theagaisg oir bha colas aige air saoibhreas a' ghras sin 'na fhiosrachadh fein agus cha b' urrainn dha cunnat eile a thoirt seachad mu chùrsa a bheatha ach "gu'm b'e deagh thoil Dhe mo ghairm tre a ghras agus a mhac fein fhoillseachadh annam." — *Galat.* i. 16. B'e iongnadh nan ionghnaidhean do Phol gu'n do thaghadh esan agns gu'n d' earbadh ris soisgeul glor-mhor an De bheannaichte, agus cha robh uair a leigeadh e le 'inntinn socnachadh air an smuain sin nach robh a chridhe an impis cur thairis le gairdeachas is irioslachd; gairdeachas a chionn gu'n do chuir Dia urram cho mhor air, agus irioslachd a chionn nach b' airidh e air deagh-ghean Dhe do bhrigh gu'n do rinn e geur-leanmhuinn air a shluagh ann an laithean 'aineolas.

Tha e furasda gu leoir a thuiginn o'n droch theisteanas a tha Pol a' toirt air fhein gu'n do theab a chridhe briseadh le h-aith-reachas air son an lom-sgrios a rinn e air an eaglais ann an laithean 'oige agus gu robh e 'na fhaochadh d'a chridhe a dhroch dheanadas aideachadh. "Bha mi am fhear-labhairt toibheim, agus am fhear geur-leanmhuinn agus am dhuine eucorach." Tha na facail *toibheum* is *geur-leanmhuinn* cho laidir ann an Gaidhlig 's a tha iad ann an Greigis agus cha ruig sinn a leas an corr a radh umpa ach faodar a radh nach 'eil am focal *duine eucorach* idir cho searbh salach ris an fhacal a sgriobh Pol. Cha'n 'eil am focal air a chleachdadh ach dà uair anns an Tiomnadh Nuadh, ann an *Rom.* i.

30, far a bheil e air eadar-theangachadh, *luchd-tarcuis*, agus anns an rann so far a bheil e air eadar - theangachadh, *duine eucorach*. Is e an seorsa duine ris an abrar am faeal a sgriobh Pol, duine a ni an t-ole air sgàth uile, no duine aig a bheil cridhe cho chruaidh gur gasda leis a bhi faicinn dhaoine eile a' fulang pian; ann an aon fhacal, duine anns an deachaidh am mac-mallachd gu tur. Tha Pol ag aideachadh gur h-e sin an seorsa duine a bha ann fein agus nach b' airidh e air trocair Dhe. Ach b'e deagh thoil Dhe cha'n e mhain trocair a nochdadh dha ach a thaghadh gu bhi 'na shearmonaiche do na cinnich. B'e sin do Phol iongantas nan iongantasán 's tha cannt a' teirginn air, gach uair a thoisicheas e air labhairt air ro-phailteas gras Dhe.

Fhuair mi trocair do bhrigh gu'n d' rinn mi so tre aineolas, ann am mi-chreideamh. Cha b' ann a' gabhail a lethsgeil a bha Pol 'nuair a sgriobh e na briathran sin ach ag ardachadh gras Dhe. Bha fios aige gu robh moran d'a luchd duthcha a' cheart cho gamh-lasach ris-san an aghaidh deisciobuil is eaglais Chriosd, ach bha fios aige mar an cendna nach d' fhuair iad sin uile trocair. Carson a nochd Dia a mhaitheas dha-san? B'e sin ceist nach b' urrainn dha fhuasgladh. Cha b' urrainn dha solus a chnr air freasdal Dhe d' an taobh-san, ach b' urrainn dha a radh d'a thaobl fein—agns tha e 'g a radh le gairdeachas—gu robh gras Dhe thar tomhas ro-phailt dha. Ach ged nach b' ann 'g a fhireanachadh fein a thug e tarruing air 'aineolas ann an laithean 'oige, faodar an fhirinn a theagasc gu bheil aineolas a lughdachadh is eolas ag an-tromachadh eonta, agus gur h-e am peacadh as miosa peacadh na feedhnach a tha peacachadh an aghaidh an soluis. Mur biodh sin fior cha'n abradh Pol mar thubhairt e ann an aon d'a litrichean, "cha chuirear peacadh as leth dhaoine far nach 'eil lagh," *Rom.* v. 13, "s cha mhò a dheanadh ar Slanuighear an-urnuigh a rinn e as leth nan daoin a chuir gu bàs e, "Athair, thoir maitheanas dhaibh oir cha'n 'eil fios aca ciod a ta iad a' deanamh." Tha Dia ceart am breitheanas agus bheir e breith air daoine a reir an cothrom.

A dh'aindeoin an droch chliu a tha Pol a' toirt air fein faodar a chreidsinn nach robh a chridhe idir ole no eruaidh m' an deachaidh 'iompachadh agus nach robh tlachd sam bith aige anns a' bheubanachd

a bha e a' deanamh air na Criosduidhean. Bha e eudmhor air taobh a' chreidimh Iudh-aich; bha e cho eudmhor air taobh lagh Mhaois's gu'm b'fhearr leis a cheann a chall seach gu'n rachadh aon lide de'n lagh a chur air chul, agus bha e an duil gu robh e mar fhiachaibh air, an t-seirbhis ud a dheanamh do Dhia agus na Criosduidhean a shaltairt fo chasan air eagal gu'n tugadh iad an sluagh a thaobh. Cha bu chealgnair Pol aig an àm anns an do rinn e lamhachas-ladir air na creidmhich agus cha do pheac-aich e an aghaidh a choguis. Ach ged a bha e eudmhor cha robh 'eud a reir eolais agus 'nuair a fhuair e an solus fior's a bha a shuilean air am fosgladh chunnaic e oleas a ghniomharan agus rinn e aithreachas an saic-eudach's an luathre. Chunnaic e nach b'ann do Dhia ach do Shatan a bha e a' deanamh seirbhis ann a bhi ruagadh nan Criosduidhean agus gu robh e a' spionadh as a bun a' chraobh a shuidich an Tighearna. Bha e a' ceusadh Mac Dhe as ùr agus 'g a chur gu naire fhollaisich. Cha b'e creidmhich Ierusaleim a mhain a bha e goirteachadh: bha e a' lot an Tighearna Iosa—A Shauil, a Shauil, carson a ta thu a' deanamh geur-leanmhuinn *ormsa*? Ann an Tiomnadh Nuadh tha iomadh samhladh air a chleachdadhl chum an t-aonadh a tha eadar Criosd's a shluagh, eadar an eaglais is ceann na h-eaglais, a dheanamh soilleir ach tha sinn an duil nach eil facal eile anns a' Bhiobull as fhearr a tha nochdadhl an aonaidh na 'm facal so. Cha b'e thuit Criosd ri Saul, carson a tha thu a' deanamh geur-leanmhuinn air m'eaglais no air mo shluagh, ach carson a tha thu a' deanamh geur-leanmhuinn *ormsa*. Tha esan is eaglais 'nan aon agus tha ceangal cho dluth eadar e fein's a sluagh's gu bheil e fo amhgar 'nan uile amhgar-san. Leis na builean a bha Pol a' toirt air na deisciobuil bha e a' lot corp Iosa, a' reubadh a lamhan's a chasan's a' cur sleagh 'na thaobh. A mhead 's gu'n d'rinn sibh e do aon d'am bhraithrean as lugha (eo dhiu a rinneadh maith no ole dhaibh) rinn sibh dhomh-sa e, *Mata* xxv. 40.

'Nuair a sheall Pol air ais air an t-sligte air an do threoraich Dia e a steach d'a rioghachd cha'n'eil e iongantach gu robh a chridhe air a lionadh le taingealachd air son trocair an Tighearna a thug maitheanas dha, agus gu'n d' thubhairt e gur h-ann tre ghras Dhe a bha e an ni a bha e. Cha b'esan a thagh Dia ach thagh Dia esan, agus b'e a dheagh thoil a mhac fhoillseachadh ann. Leis an fhiorsachadh a bha aige 'na bheatha fein air saor-ghras Dhe cha

b' urrainn dha teagasc sam bith eile a thoirt do na cinnich ach an teagascg's an soisgeul farsuing a thug e dhaibh: cha'n'eil sibh fo'n lagh ach fo ghras, *Rom.* vi. 14: Is ann le gras a tha sibh air bhur tearnadh, tre chreideamh; agus sin cha'n ann uaibh fein: is e *tiodhlac* Dhe e, *Eph.* ii. 8: bha gras an Tighearna tar tomhas ro-phailt dhomh agus fhuair mi trocair chum gu'm foillsicheadh Criosd annam-sa air tús an uile fhad-fhluangas, mar shaimpleir dhiabhsan a chreideadh ann, an deigh so, chum na beatha maireannaich, I. *Tim.* i. 16:

Cha robh seirbhiseach riamh ann an eaglais Chriosd air thalamh a bu dilse na Pol agus faodar a radh gu'm b'e am fios-rachadh pearsonta a bha aige air trocair is maitheas an Tighearna d'a anam a bha 'na mheadhon air a thaingealachd is 'eud a chumail beo. Bha e a' faireachduinn gu'n do chuir Dia comain cho mhor air-san's nach b' urrainn dha'fhiachan a phraigheadh gu bràth ged a chosgadh e a theanga ag ardachadh a chliu's ged a chosgadh e a bhodhig a' searmonachadh a shoisgeil. Bha e 'na ionghnadh ùr dha gach latha d'a bheatha gu'n do rinn Dia trocair air agus bha gras Dhe a' deanamh a chridhe eho aoibhneach, 's gu robh e 'n duil nach b' airidh euspair eile a bhi labhairt air, an coimeas ris. Cha'n'eil e furasda do dhaoine nach deachaidh riamh ann an comain an Tighearna doigh-labhairt Phoil a thugisinn: saoilidh dacie nach do rinn aon chuid caoidh air son am peacanna's nach d' fhios-raich trocair Dhe gu bheil Pol a' leigeil ruidh le theanga inair a thoisicheas e air gras Dhe a mholadh. Ach cuiridh iadsan uile a bhlaic maitheas Dhe agus a fhuair ann an Criosd trocair is deagh-ghean Dhe, an aonta ri cainnt an abstoil agus gairmidh iad air an anam an Tighearn a mholadh.

A dh' aindeoin teagascg an Tiomnaidh Nuaidh tha daoine ullamh gu bhi saoilsinn nach eil Dia cho fialaidh's a tha Pol ag radh. Is maith leo cuing a chur air a ghras, mar nach biodh gradh Dhe ach air son na feadhfnach a tha airidh air. Cha'n'e sin soisgeul Phoil: is e a thuit esan, Tha Dia a' moladh a ghraidih fein dhuinne do bhrigh an uair a bha sinn fathast 'nar peacach gu'n d' fhuiling Chriosd bàs air ar son. *Rom.* v. 8. Cha'n'eil spioaireachd ann an Dia. Tha a chridhe mor's a lamh fialaidh. Tha a throcair farsuing mar an cuan. 'Nuair a nochdas e a ghras nochdaidh e eam paitteas, 's nuair a bheannaicheas e beannaichidh e gu saoibhir. Lionaidh e cupan a shluagh gus an cuir e thairis.

Chuir Dia comain air Pol 'nuair a thug

— 3 —
the same species, and should be thorough
in their knowledge of all the disengag-
ing features of the plant. Is
it a native or introduced? Is
it a common or rare species? Is
it a good or bad plant? Is
it a good or bad plant?

— 4 —
The following table gives a general

outline of the characters of the
various species of *Urtica* found in
the United States and Canada.

The following table gives a general
outline of the characters of the
various species of *Urtica* found in
the United States and Canada.

The following table gives a general
outline of the characters of the
various species of *Urtica* found in
the United States and Canada.

The following table gives a general
outline of the characters of the
various species of *Urtica* found in
the United States and Canada.

The following table gives a general
outline of the characters of the
various species of *Urtica* found in
the United States and Canada.

The following table gives a general
outline of the characters of the
various species of *Urtica* found in
the United States and Canada.

The following table gives a general
outline of the characters of the
various species of *Urtica* found in
the United States and Canada.

The following table gives a general
outline of the characters of the
various species of *Urtica* found in
the United States and Canada.

The following table gives a general
outline of the characters of the
various species of *Urtica* found in
the United States and Canada.

— 5 —

e dha maiteanas ach chuir e comain a bu mhotha air 'nuair a dh' earb e ris an soisgeul, mar tha e fein ag radh. Theireadh Pol gu'n bu leoir an comharadh e air gras Dhe gu'n tugadh e maiteanas do neach a bha 'na fhear labhairt toibheim 's 'na dhuine eucorach, ach bha e 'na iongantas na bu mhotha leis gu'n do mheas Dia e airidh air a chuit a mach a dh' ionnsuidh nan cinn-each le 'shoisgeul glormhor. Tha mi, ars' esan, a' toirt luidheachais do Iosa Criod ar Tighearna do bhrigh gu'n do mheas e mi dileas, 'g am chur anns' a mhinistreileachd. 'Nuair a tha Criod a' tearnadh duine cha'n 'eil e 'ga thearnadh gun aobhar; 'nuair a tha e 'ga ghairm tha e 'ga ghairm gu seirbhis; agus am measg gach comain is urram'a tha e a' cur air a shluagh cha'n 'eil comain as mothu no urram as airde na gu bheil e 'g an aideachadh mar luchd-oibre 's mar chomh-sheirbhisich maille ris fein ann an rioghachd Dhe air thalamh. Ma tha fiosrachadh againne 'nar eridhe fein gu'n do chuir Dia fo chomain sinn 's gu'n do nochd e dhuinn a throcair, agus ma tha oran molaidh 'nar beul air son an dochais mhoir 's nan tioblacan beannaichte a thug e dhuinn ann an Criod, bidh iarrtu againn air a mhaiteas a mholadh mar rinn Pol agus innseadh do'n t-saoghal eiod a rinn Dia air son ar n-anma. Gras am pailteas—is e sin toiseach is meadhan is deireadh searmonachaith Phoil, agus euiridh na milt-ean a bha aon uair marbh ann am péacadh ach a tha nis beo do Dhia an aonta ris. Ged a labhradh neach le teanga aingil cha mholadh e gras Dhe mar bu choir.

ISEABAL.

(*Air a leantuinn*).

Ged nach do chriochnaich sinn ar naigh-eachd anns an aireamh mu dheireadh cha ruig sinn a leas moran tuilleadh a radh, oir tha an gaol an diugh mar bha e 'n dé 's tha focal Sholaimh fior, "an ni sin a bha ann is e an ni sin fein a bhitheas ann, agus an ni sin a riuneadh is e an ni sin fein a nithear, agus cha'n 'eil ni sam bith nuadh fo'n ghrein." Fhuair an gaol rathad o thus an domhain 's gheibh e rathad gu deireadh na dilinn a dh'aindeoin gliocas athraichean, uabhar mhathraichean is ceol chlarsairean.

Bha Cruitear a' Choirneil 'na dhuine eneasda ach cleas sheann fhleasgaichean a chuir seachad a' chuid as fhéarr d' am beatha

gun leannan ach leabhar no eruit-chiuil bha e car maol a thaobh gne is doighean nam ban, agus ged a bha fios aige gu robh Eoghan Og an Lagain toigheach air comunn Iseabail cha do chuir sin dragh sam bith air 's cha d' thainig smuain 'na chridhe gu robh dad eatorra. Na'n robh e cho ghlie 's a bha e ceolmhóir 's na'n robh a shuil cho mhaith r'a chluais dh' fhaodadh e fhaicinn nach robh Iseabail cho aoibhmeach sona 's a bu choir do thé a bha gu bhi 'na bean-bainnse ann an uine ghoirid, a bhith. Bha i a' feuchainn cho mhaith 's a b'urrainn dhith a spiorad a chumail suas 'nuair a bhiodh i 'na lathair ach cha'n 'eil e furasda aoibh a chumail air an aodann 'mair nach 'eil aoibh anns a' chridhe, agus dh' fhaodadh an Cruitear a thuigsinn o' fhacail neonach a bhiodh i ag radh ris an drasd 's a rithist nach robh a h-inntinn aig fois.

Ach ged nach robh inntinn Iseabail aig fois cha robh beachd air bith aice dol an cois a geallaidh do'n chruiteir, 's ged nach robh i a' seachnadh Eoghain gu tur bha ullachadh na bainnse a' dol air aghaidh. Anns an ullachadh sin bha bean an Lagain a' gabhail uigh is curam nach bu bheag 's cha robh rud a ghabhadh deanamh leatha nach biadh deanta los an t-sligte a reiteachadh air son Iseabail. Cha b' ann air ghaol nighean a' chiobair a bha mathair Eoghain cho chaoimhneil bàigheil rithe ach air son aobhair nach bu mhaith leatha innseadh do neach eile. Ged nach d' thug càch dad fanear thuig ise gu maith ciamar a bha cùisean eadar an dithis òga, ach bha uiread de ghliocas saoghalta aice 's nach do leig i sin oirre. Dh' fleuch i gu seolta ri Eoghan fhaotainn as an rathad gus am biadh Iseabail air laimh aig a' chruiteir ach cho luath 's a chunnaithe i nach do chord e ris gu'n rachadh e air aoidheachd gu chairdean anns an Acha nach faca e o thainig e dhachaidh a Astralia, cha d' thuirt i'n corr uine air eagal gu'n cuireadh i car cearr 's a' chuibhil. Cha mhò a thuirt i ris maith no ole mu Iseabail, no leig i fhaicinn dha nach robh i toilichte, oir bha fios aige gu bheil an gaol mar an teine—cha dean gaoth is stoirm ach a sheideadh suas an aite a chur as. Leis a sin leig i Eoghan an urra ris an fhreasdal.

Am measg nam fonn a bhiodh an Cruitear a' seinn do Iseabail b'e a roghainn an t-oran tiamhaidh, "Nach truagh leat bean òg 's i 'g a báthadh." Cha do thuig esan carson a bheireadh a cheol na deoir gu suilean Iseabail agus bhiodh e a' tarruing aisde le fearas-chuideachd 's ag radh rithe nach bu fhreagarrach ceol muladach roimh là am

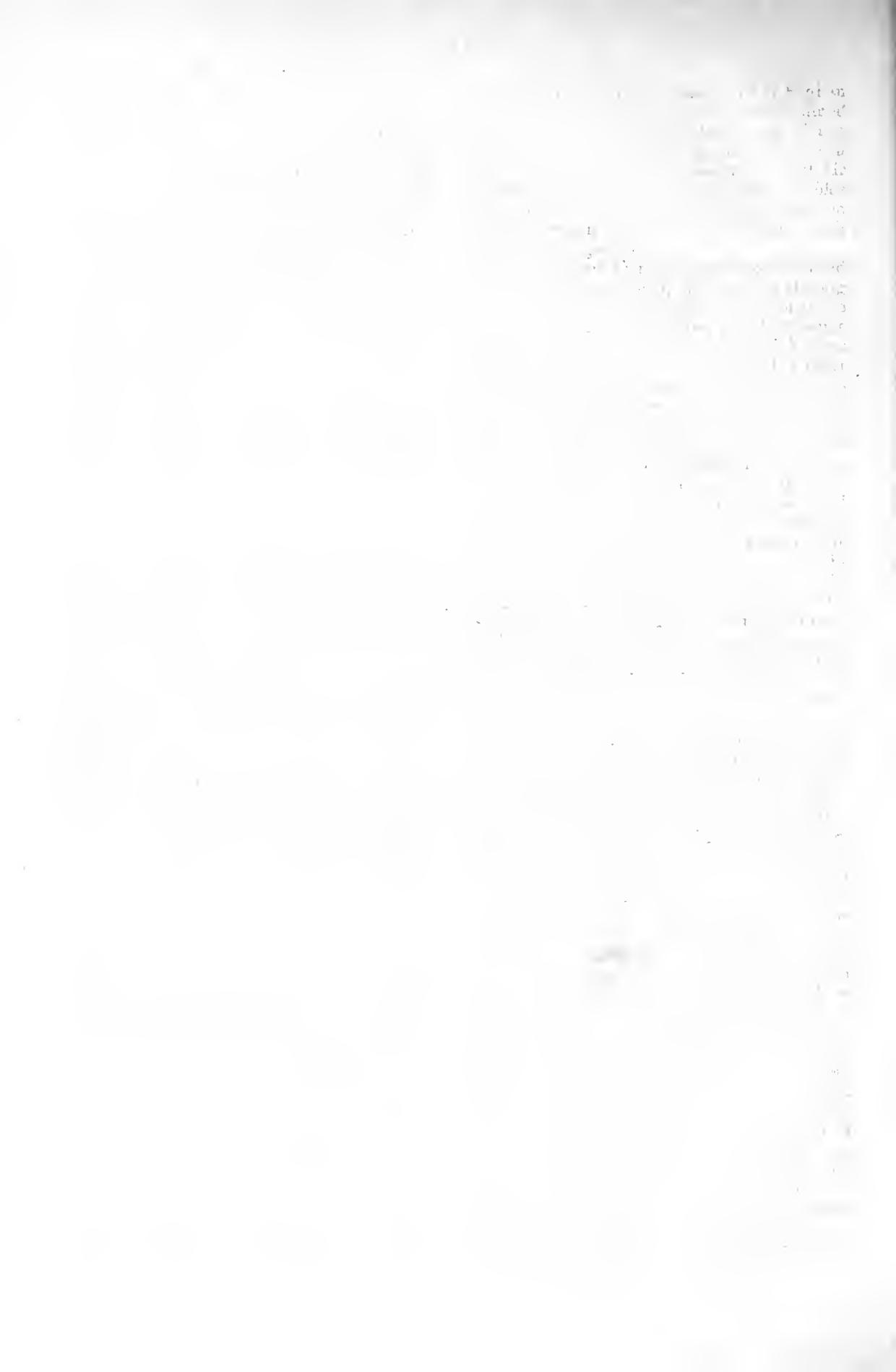
bainnse. Bha Iseabal mar gu'm biadh i air sgeir mhara, gun seol no rathad aice air dol as o'n lan a bha 'g eirigh uigh ar n-uigh, gun dad a b' urrainn i a dheanamh ach na mionaidhean a chunntas gus an rachadh na tonnan thairis orra. Cha b' ann uile gu leir air sgàth a muime fhagail is dachaidh dhi fhein fhaotainn a gheall i Aonghus Mae Illeathan a phosadh ach a chionn gu robh i'n duil gu robh gradh aice dha. Bha sin aice ann an tomhas; bu toigh leatha e na b' fhearr na duine eile fo'n gheireann ach an aon fhear d'an d' thug i a eridhe 'nuair a bha i'na caileig, ach mar bha na bliadh-nachan a' dol seachad's nach robh am fear-sin a' tighinn fhuair dilseachd is caomhalaechd a' Chruiteir an duais agus lion beag is beag thug Iseabal dha an t-aite falamh a bha 'na eridhe. Co dhiu thug i dha na b' urrainn dhi a thoirt seachad agus bu mhor leis a' Chruiteir a leth. Eadar am meas a bha aig Iseabal air a bhuidhán innitinn 's air grinnéas a naduir agus an dearbhadh a bha aice air meud a ghaoil orra bhlàthach a eridhe cho mhor ris a' Chruiteir's gu robh i'n duil gu'm biadh iad sona comhla agus b'e sin a thug oirre smuaineachadh air a phosadh idir. Tha moran de mhnathan an t-saoghail a' cur seachad an laithean gu tollichte air na's lugha de dh'aran na beatha na gheibheadh Iseabal bho'n Chruiteir, agus na'n d' fhan cuibheal an fhortain gun char a chur dhith agus Eoghan a chur 'na rathad a rithist cha'n eil teagamh nach biadh iad riaraichte gu leoир le cheile. Ach eha robh e's an dàn gu'n tachradh sin. 'Nuair a thainig Eoghan dhaeaidh's a choinnich e fhein is Iseabal leum a eridhe 'na chòmhldhail mar gu'm biadh eun beo 'na broilleach, 's chaidh ceol is comunn is comhradh is gaol a' chlarsair as an t-sealladh oirre mar a theid a' ghealach as an t-sealladh 'nuair a dh'eireas a' ghrian.

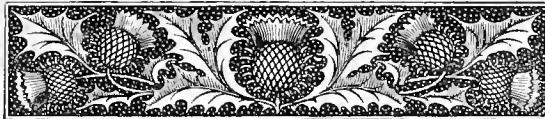
Ma leum eridhe Iseabail an còmhdaill Eoghain leum eridhe Eoghain 'na còmhdaill-se agus dhuisg a ghaol. Cha d' fheuch e r'a fholach no chleith agus ged nach d' thug Iseabal misneach dha 's ged a dh' innis i dha nach robh feum dha bhi bruidhinn 's nach rachadh i'n cois a geallaidh do'n Chruiteir lean Eoghan air a ghaol a chur an ceill's lean Iseabal air coinneachadh ris. Fiehead uair a h-uile latha theireadh i rithe fhein nach faiceadh i tuilleadh e'b hoidich-eadh i a sheachnadh, ach "tha cainnt nan òg bhean mar an druchd a ni a ghrian a shughadh suas" agus 'nuair a thigeadh an t-am bha i fhein is Eoghan a' conneachadh. Bha Iseabal 'na creutair firinneach dleasdanach; cha robh a h-inntinn aig fois a

chionn gu robh i idir ag eisdeachd ri Eoghan 's a chionn nach robh i cho mùirneach air a' chlarsair 's a bu choir dhith, ach bha a coguis's a gaol a' tarruing an aghaidh a cheile. Bha ullachadh na bainnse a' dol air aghaidh oir ged bha gaol Eoghain 'na shòlas dà h-anam'i a bhriathran na bu mhilse na ceol a' chruiteir bha Iseabal suidhichte nach briseadh i a gealladh.

Oidhche roimh là na bainnse choinnich iad a dh' fhagail beannachd, ach 'nuair a thainig an t-am dhaibh dealachadh eha ghabhdh e deanamh. Anns a' mhaduinn ghabh a muime iongantas nach robh Iseabal ag eirigh agus chaidh i d'a seomar feuch an robh dad earrach ach bha an seomar falamh. Shiubhladh shios is shiubhladh shuas ach cha robh sgeul air Iseabal. Ann an tigh an Lagain bha a' cheart iarraidh air Eoghan, ach cha b' fhada gus an eulas as an t-Sailein gu'n do ghabh Eoghan is Iseabal an t-aiseag do'n Òban 's gu'n do dhùblaich e sgioba a' bhàta los a siubhal a għreasad. Chaidh an ceol air feedh na fidhle anns an Lagan. Dh' iunis a h-athair do'n Chruiteir ciod a thach-air. Theab an duine bochd dol as a chiall. Thug e na bha de ghaol 'na chridhe do dh' Iseabal gus b'e an duais a thug ise dha—a chridh a bhriseadh is eulaidh-spuit a dheanamh dheth an lathair na dutheha. Cha robh an Cruitear 'na dhuine briathrach 's cha chualas riabh ainn Iseabail air a bhilean tuilleadh. Chum e a smuaintean dha fein 's eha d' thuirt e riabh maith no ole uimpe ach a mhain an aon fhacal a labhair e ann an searbhadas a chridhe 'nuair a dh' innseadh dha gu'n do theich i le fear eile.

'S maig a loisgeadh mo thiompan rithe. Cha do choinnich e fhein is Iseabal gu brath 'na dheigh sud ach sgriobh i thuige ag iarraidh maitheanais, air son mar rinn i air, 's ag innseadh dha gu saor ciod a thug oirre a dheanamh. Chuif i euideachd clàrsach thuige an aite na te a loisg e air a sgàth, ach chuir e a' chlarsach air a h-ais le fios nach robh feum aige oirre 's nach tugadh a mheoir ceol aisle tuilleadh a chionn nach robh ceol 'na chridhe. Ged nach robh àrach aice air's ged nach faigh sinne coire dhith (ciod air bith a their an leugh-adair) bhris Iseabal a chridhe. Cha ruig sinn a leas an sgeul a leantuinn na's fhaide ach ma dh' fheoraichear ciod a tha an naigh-eachd a dh' innis sinn a' teagascg eha'n urrainn dhuinn a radh ach so, gur fearr an oige na'n ealain agus gur h-e an glòeas do sheann fhleasgaichean a chaill an oige an aire a thoirt air an griosaich agus an t-suirdh fhagail aig leithidean Eoghain is Iseabail, air eagal gu'n eirich dhaibh mar dh' eirich do Cruitear a' Choirneil.

AMHAIRCIDH DIA AIR A' CHRIDHE.

Na h-amhaire air a ghnuis no air airde a phearsa, a chionn gu'n do chuir mise cùl ris; oir cha'n fhaic an Tighearna mar a chi duine oir amhaircidh an duine air coslas an taobh a muigh, ach amhaircidh an Tighearna a steach air a' chridhe.—I. Samuel xvi.7.

Bha 'n t-am a' tarruing dluth 'nuair a bha Saul gu rioghachd Israel a chall, agus chuir an Tighearna Samuel am faidh gus righ ùr fhaotainn ann am baile Bhethlehem agus an teaghlaich Iese. "Agus naomhaich e Iese agus a mhic agus ghairm e iad a dli' ionn-suidh na h-iobairte." Thainig aon an deigh aon de sheachdnar mhaic Iese air bleul-thaobh an fhaidh, daoine deas eireachdail, flatail agus treun; ach cha d'fhoillsich an Tighearna do Samuel gu'm b'e h-aon diuhb sud a thagh e gu bhi'na righ air Israel. Dh' fhaighnich am faidh, agus ion-gantas air, am b' iad sud mic Iese nile. An sin chuimhnich Iese gu'n robh am fear a b' oige dhe'n teaghlaich, Daibhidh an t—"Annasachd," a mach's na raontan ag aire an trend. Chuireadh fios air a' bhluachaill òg, agus thainig e le lnirg, le chlàrsaich, agus le chrann tàbhui, agus e 'na dhreach 's 'na ghlناسد maiseach ri fhaicium. Agus, air do Samuel sealantuinn air, dl' fhoillsich an Tighearna dha gu'm b'e so righ Israel, oir thainig an teachdaireachd so thuige, "Eirich, ung e, oir 'se so esan." B' ann mar so a fhuair Daibhidh, mac Iese, an riogh-achd, ach tha uachdaranachd aige as far-suinge agus as doimhne na bha riamh aig righ aimsireil. Thainig guth a chlàrsaich agus binneas nan Salm, araon subhach agus tiamhaidh, a sheinn e, thairis air na linntean, a' dusgadh aignidhean naomha, agus a' dortadh iocslaint na comhfhurtach ann an cridheachan gach ginealaich ann an eachd-raidh Eaglais De. Ciod e an teagastg a tha ri fhaotainn bho na briathran a labhair an Tighearna ri Samuel a thaobh Eliab am mac bu shine? "Na amhaire air a ghnuis," etc.

1. Tha iad a' teagastg dhuinn nach ionann breithneachadh Dhe agus dhaoine. B'e am mae a b' isle ann an inbhe, dhe'n t-seachdnar, anns an robh an cridhe rioghail a' bualadh. Bha cùch 'nan gaisgich, treun agus rioghail nan coslas, ach bu shuarach an spiorad a bha annta, ann an coimeas ris-san, a bha 'g ionaltradh an treud am measg nam

beann. Chunnaic an t-Uil'-fhiorsach gu robh nadur prionnsail fo fhalluinn choitchionn a' bhuaehaill, agus thog e suas e bho chrò nan caorach, "O bhi'n deigh nan caorach a bha trom le àl, thug se e a bheathachadh Iacoib a shluaign, agus Israeil oighreachd." 'S ann mar so a tha muinntir an t-saoghal an sealladh Dhe. 'Na lathair-san tha gach riomhadh, gach sgeadachadh grinn, agus cumhachd talmhaidh air an sguabadh air falbh mar lion an damhain-alluidh, agus tha chann nan daoine seasamh 'na fhiannuis, cha'n ann a reir meud an imbe, ach a reir uaisle agus treibhdhircas an anma. Tha daoine sealantuinn air an aghaidh: tha Dia sealantuinn air a' chridhe; tha daoine sealantuinn air a' chorpa; tha Dia sealantuinn air an anam. Air an aobhar sin tha breitheanas an Tighearn iomlan agus fior, ach tha breitheanas dhaoine gu tric mearachdach.

2. Tha sinn a' foghlum gu bheil coslas bho leth a muigh gu tric cealgach. 'S tric a bha 'n cinne-daonna air am mealladh le nith-ean a bha maiseach ri amhare orra ach a bha giulan puinnsean falaichte. Fluair ar eadh pharantan a mach—agus is daor a phàigh iad air son an eolais—gu robh fillidhean lainnireach na nathrach a' falach droch spiorad namhaid an anma. Bha a' meas toirmisgte tlachdmhor do'n t-sùil agus milis do'n bhlas air thùs, ach cha b' fhada gu'n do dh' fhàs e searbh do'n chàil le domblas agus truaighe bhàis. Bha Saul mac Chis 'na dhuine aig an robh pearsa rioghail, deas, foghainteach agus eireachdail, ceann agus guaillean os cionn an t-sluagh, gidheadh cha robh fior rioghalaich 'na chridhe; bha e dh' easbhuidh nam feartan a bha freagarrach air son ceannard pobull taghta Dhe. Ann an linn ar Slanuighir b' iad na Phairisich an sluagh bu mliò ann a sealladh an t-saoghal air son na fireantachd ata o'n lagh. Cha robh ann ach iadsan air son eagnaidheachd agus umhlachd a thaobh a chrabhaidh a bha follaiseach do'n t-saoghal, agus thug iad taing do Dhia nach robu iad coltaich ri muinntir eile. Ach sheall an Tighearn Iosa ni bu doimhlue na na h-oirean aodaich air an robh briathran na diadhachd sgirobhta, agus dh' fhang e'n cliu, mar rabhadh, aig gach linn ri teachd. Cha robh annta ach "uaighean gealaichte, deadh-mhaiseach air an taobh a muigh ach air an taobh a stigh a tha lan de chnamhan dhaoine marbha, agus de'n uile shalachar."

3. Bha na teagasan a dh' ainmich mi air a foillseachadh gu ro shonruichte ann am beatha ar Slannighir Iosa Criodl. Mu'n d' thainig e bha suil dhùrrachdach a' chruthachaidh a' feitheamh air son foillseachaidh. Bha naoimh mar a bha Simeon agus Anna a' feitheamh air son comhfhurtachd Israel. Ach eiod na beachdan a bha cumanta am measg sluagh Israel a thaobh a Mhessiah a bha ri teachd? Bha iad a' sealltuinn air a shon am measg campan luchd-eogaidh, agus euirtean righrean, daoine mora agus saoibhir an t-saoghal so. B'e 'm beachd gu'n tigeadh e le cumhachd agus greadhnachas, le carbadan agus marc-shluagh, le armailtean agus brataichean. Mar is maith tha fios cha b' ann mar so a bha. Thainig e mach a Nasaret, baile beag, neo-ainmeil, neo-chluiteach, am measg beannan Ghalile far an deachaidh a thogail ann an teaghach neo-inbheach. An Dia a dh' imich air an talamh so mar dhuine, chaidh àrach ann am bothan bochd, agus dh' oibrich e air ceaird ann am bùth an t-saoir. Cha'n ioghnadh ged a bha'n sluagh fo ionantas 'nuair a dh' eirich am faidh òg nd anns an t-Sionagog air là na Sabaid. Bha e air fàs suas 'nam measg, gu samhach, macanta, eiuin, gun sgeimh no grinneas 'nan sealladh, agus bha e 'na ni do-thuigsinn leo gu'n tigeadh a leithid de bhiathran bho bhilean—"Tha Spiorad an Tighearn orm, do bhrigh gu'n d' ung e mi a shearmonachadh an t-Soisgeil do na bochdan; chuir e mi a shlànachadh na muinntir aig am bheil an eridhe briste, a ghairm fuasglaidh do na braighdibh, agus aiseag an radhaire do na doill, a thoirt saorsa do'n muinntir a tha bruite." "Nach e so an saor, ars' a luchd eisdeachd, "nach i mhathair Muire agus nach e bhràithrean Semnas agus Ioses agus Simon agus Indas, agus a pheathraichean nach 'eil iad maille riunn." B'e sud breithneachadh agus cainnt dhaoine, oir sheall iad air an taobh a mach a mhain. Ach sheall Dia air a' chridhe agus chunnaic E spiorad rioghail an Fhir-Shaoraidh fo choslas iriosal saor Nasaret. Agus a nis tha Easan, a shuidh aon la, sgith, acrach, tartmhòr aig tobar Iacob ann a' Samaria, an diugh air righ-chathair na cruinne, a' toirt an uisge bheo do gach anam air am bheil iotadh air son na beatha maireannaich.

4. Annas a' cho-dhùinadh tha sinn a' foghlum a bhi toilichte ged tha ar crannchur iosal. Ged a dh' àrdaich Dia Daibhidh gu bhi giulan air aghaidh criochan a Flreas-dail ann an eachdraidh an t-saoghal, 's einnteach mi nach robh e riamh ni bu toilichte na bha e, mar bhalach òg, ag ion-altradh an treud air na cluainibh glasa agus

ri taobh nan uisgeachan seimh. Cha ruig sinn a leas farmad a bhi oirn ri righrean na talmhainn oir is fior am facal gur "neoshoerach an ceann a tha giulan crùin." Ach is enis-pharmaid da rireadh an duine, ge iosal a staid, a tha dhochas ann an Dia. Cha d' iarr an t-Abstol Eoin tiotal a b' airde na so, gu'm b'e an deisciobul a b' a b' ionmhuiinn le Iosa, agus cha'n eil a h-aon mar measg nach faod cuibhrionn a bhi aige ann an gradh cho farsuing agus neo-chriochnach.

"Oir amhairecidh an duine air coslas an taobh a muigh, ach amhairecidh an Tighearn a steach air a' chridhe." Amen.

*Leis an Urram. Gilleasbuig Domhnallach,
Ministear Chilltarlagain.*

DUILLEAGAN A LEABHAR NA BANRIGH.

Bha a' chend leabhar a sgrioblh a' Bhanrig Victoria m'a beatha anns a' Ghaidhealtachd air a thionndadh gu Gaidhlig leis an Urramach L. P. St. Clair a bha 'na mhinisteir am Peairt, agus an dara leabhar le Mairi Nic Ealair. Cha'n urrainn sinn a radh mu leabhar a' mhinisteir ach gu'n tugadh e gaire air gamhainn. Leis nach robh aige ach droch Ghaidhlig rinn e cothalamadh dona dheth agus faodar a radh nìme mar thuirt Gilleasbuig Aotrom mu shearmoi Shutair, ministear anns an eilean Sgitheanach aig nach robh ach fior dhroch Ghaidhlig.

Bidh euid dhi 'na Gàidhlig
Is pairt dhi 'na Beurla ;
Bidh euid dhi 'na h-Eabhra,
'Na Fraingeis 's na Gréigeis
'S a' chuid nach tuig each dhi
Bheir e gáir air Fear Ghéusdo.

A thaobh 's nach 'eil leabhar Mairi Nic Ealair aig ar laimh thionndaidh sinn fhein na eriomagan a leanas gu Gàidhlig oir b' fhasa dhuinn sin a dheanamh, seach tois-eachadh air obair St. Clair a charamh.

BAS DIUC WELLINGTON.

*Alt-na-Giuthasach.
An seathanach là deug de
mhios meadhonnach an
Fhoghair, 1852.*

"Shimhail e Di-màirt aig tri nairean, gun phian fhulang. Toil Dhe gu robh deanta. Cha ghabhadh so seachnadh; bha an Dine ceithir fishead 's a tri. Bu mhaith dha-san a bhi air a thoirt air falbh fhad 's a bha a bhudhan uile slàn; ach is ann oirne a thainig an call.

Fhuair e ach beag a h-uile gloir shaoghalta a b' urrainn iochdar an fhaotainn ach ghiulain e sin gu h-iriosal. Fhuair e

h. Oben eing

etragt die

Wertigkeit

des Sauer-

sstoffes 100.

Die Werte

der Tabelle

zeigen, da

die Werte

der Tabelle

die Werte

cairdeas an righ, meas is earbsa an t-sluaigh nile, agus cha robh ionghnadh ann. Oir bha e daonnan direach is onorach is ceart 'na chridhe 's 'na ghuillean. Cha robh aig a' Chrùn riabh, agus tha eagal orm nach bi, seirbhiseach cho dileas is caraid cho taiceil. Mo thruaighe sinne! Cha ghabh an call so leasachadh, oir cha bheo duine eile d'am b'aithne duileadsan a chur as an Rathad mar dheanadh esan no aig an robh comhairle cho glic. Chuir e earbsa mhor ann an Ailbeart agus nochd e caoimhneas dha nach gabh innseadh."

AN EAGLAIS.

An ceathramh là deug de mhios deireannach an Fhoghair, 1855.

"Chaidh sinn do'n eaglais aig dà uair dheug. B'e an t-Urramach Iain Caird, fear de na searmonaichean as ainmeile an Albainn, a bha an ceann na seirbhise agus thug e dhuninn searmon a bha fior mhaiseach. Lean e air teagastg dluth air uair an uaireadair agus dh'eisd a h-uile duine ris le ro-aire. B'e an ceann-teagaing a ghabh e. Rom. xii. 11. *Gun bhi leasg ann an gnothuichibh; dùrachdach'n ur spiorad, a' deanamh seirbhise do'n Tighearna.* Mhìnich e, ann an doigh shimplidh is bhoideach, ciod a tha fior chreideamh a' ciallachadh; eamar as còir dhuinn a' nochdadh 'n ar n-uile ghuionmharan; agus nach ann airson latha na Sàbaid a mhaibh a tha e. Thuit e gur h-e an creideamh ceart, "a bhi maith 's a bli deanamh maith," "a' deanamh nan uile nithean ann an spiorad Chriosd." Bha a shearmon cho thachdmhor ri searmon Mhic Leoid an uiridh agus chaidh sinn dhachaidh, beathachite leis."

AR COIMHEARSNAICH.

Di-sathuirne, an seathamh là fíchead de mhios meadhonnach an Fhoghair, 1857.

"Stad sinn aig a' bhùth a cheannach beagan ghoireasan air son nam bochd agus air son feadhainn eile. Choisich sinn suas am bruthach gu Baile na Croit far a bheil bean Mhic Fhearchair a' fuireach. Chaidh ise ceum leinn, a leigeil fhaicinn dhomh far an robh na bochdan a' fantuinn agus a dh' innseadh dhaibh eo mi. M'an deachaidh sinn a steach do ghuin de na tighean, thachair seana bhean oirnn a bha ceithir fíchead 's a h-oichd agus anabarrach bochd 'na crannchuir. Thug mi dhi còta blàth, chrath i mo lamhan agus ghuilidh i air Dia mo bheannachadh, na deoir a' sileadh air a seann ghrainaidhean.

Chaidh mi steach do'n bhothan bheag anns an robh seana Cheit, boirionnach

a bha ceithir fíchead 's a sé. Ged a bha i aois mhor, bha i dìreach, sgiobalta; agus rinn i ar beatha mar gu'm biodh beannusal. Shuidh i aig a' chuibhill agus rinn i sniomh. Thug mi dhi-se cuideachd còta blàth agus thuirt i, "Gu'm biodh an Tighearna maille ribh-se 's ri'r cuideachd anns an t-saoghail so agus anns an ath-shaoghal; gu'n treoraiheadh e sibh agus gu'n gleidheadh e sibh o gach ole." Chaidh sinn a dh' fhaicinn seana bhantrach Shimons, a tha thairis air a cheithir fíchead, le aodann boidheach ruiteach, ach cho erom 's gur beag nach 'eil i dùlbailte. Bha i anabarrach cairdeil, a' erathadh ar lamh agus a' faighneachd cò agaibh a' Bhanrigh, agus a' sior ghuidhe sonas is àgh dhùin. Thuirt i ri m'nighinn, 'nuair a dh' innseadh dhi gu robh i dol a phosadh, "Gu'm biodh an Tighearna 'na fhear-stiuraidh dhuit gu bràth agus gu'm biodh sonas agad." Bha i gu maith seanchasach, agus 'nuair a thnirt mi rithe gu robh mi'n dochas gu fàicinn fhathast i, thuirt i gu'm faodadh i a bhi air a gairm air falbh latha sam bith. Air ar tilleadh chaidh sinn a dh' fhaicinn bean a' Ghranntaich, a tha daonnan cho cuimir, glan. Thug mi dhi gùm is neapaicean agus thuirt i, "Tha sibh ro chaoimhneil, tha sibh a' toirt na's mothà 's na's mothà dhomh a h-uile bliadhna, agus mise a' fas na's sine gach bliadhna." An deigh dhuinn beagan seanchais a dheanamh rithe thuirt i, "Tha mi toilichte 'ur fàicinn a' scalltuinn cho mhaith." Bha deoir 'na suilean agus thuirt i mu fhàlbh mo nighinn, "Tha mise duilich 's tha mi'n duil gu bheil i fhein duilich cuideachd." Thuirt i gu robh eagal oirre nach faiceadh i i tuilleadh ach an deigh dhi so a radh thuirt i, "Tha mi duilich gu'n d'thuirt mi am facial nd ach cha robh mi a' ciallachadh dad cearr leis; bidh mise an comhnuidh ag radh an rud a thig gu'm intinn, 's cha'n e an rud a bhios freagarrach." An t-seana bhean ghaolach! tha i 'na creutair cho grinn?"

BAISTEADH GAIDHEALACH.

Di-domhnaich, an ceathramh là fíchead de mhios deireannach an Fhoghair, 1868.

"Aig ceithreamh do cheithir chaidh sinn gu tigh Iain Mhic Thomais, am maor-coille, gu bhi aig baisteadh a leinibh. Ann an t-seomar bheag aca bha bord air a chur ri taobh na h-uinneig, agus anart geal air. Bha Biobull air a' bhor agus soitheach anns an robh uisge. Sheas sinne air aon taobh; bha Iain, anns an deise Ghaidhealaich, lambris a' mhiniestar a bha nu'm choinneamh-sa

aig ceann a' bhuid. Sheas Barbara a bhean lamh ris 's an leanabh 'na h-uchd, agus lamh rithe-sa seann Mhac Thomais 's a bhean agus an nighean aca a tha gun phosadh; muinntir Dhomhnull Stiubhard, na Granntaich, Victoria, Morgan 's a piuthar, agus am Brùnach. Bha a chasag air an Ollamh Mac-an-Tailleir. Thoisich e air an t-seirbhis le beagan fhacal a radh agus an sin rinn e turnuigh, a' toirt buidheachais "air sou mathair bheo is leanabh beo." An sin leugh e tearrannan de 'n sgriobhtur agus chuir e na ceistean abhaisteach air athair an leinibh. Fhreagair esan le 'cheann a chromadh. Thuirt am ministear ris an sin, "Cum do leanabh ri baisteadh." Rug e oirre agus chunn e i, agus air do'n mhiniestear a radh, "Is e Victoria ainm an leinibh," chrath e an t-uisge oirre (ach cha do rinn e comharra na croise), ag radh, "Victoria, tha mise 'g ad bhaisteadh, an ainm an Athar, a Mhic, agus an Spioraid Naoimh, aon Dia beannaithe gu bràth. Amen."

Chriochnaicheadh an t-seirbhis le urnuigh ghoirid eile agus leis a' bheannachadh abhaisteach. Shaoil mi moran de 'n t-seirbhis; bha a h-uile facial freagarrach is faireachdail is drùighteach. Phòg mi an leanabh agus chuir mi an tabhartas a bha mi toirt dhi an taimh a h-atar, mugan a'rigid. Bha aran is uisge-beatha air an cur mu'n eauairt agus dh' ol sinn uile slainte an leinibh 's a mathar. Rinneadh an rud uile gu leir le grinneas is eireachdas.

DI-DOMHNAICH A' CHOMANACHAIDH.

*Baile-Mhoireil.
An treas lù deug de cheud
mhios a' gheamhraidh, 1871.*

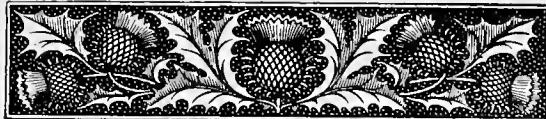
"Maduinn ghrianach ach sneachd dùmhail air an talaith. Chaith mi do'n eaglais aig dà uair dheug. An deigh an t-searmoin thoisich seirbhis a' chomanachaидh agus cha dichuimhnich mi gu bràth i. Bha i cho lurach, faireachdail; agus dhùnigh i orm mar nach h-urrainn dhomh innseadh. Bha soluimteachd an latha r'a fhaicinn air coltas na h-eaglais; bha na buird anns na suidheachain tharsuing air gach taobh, mu choinneamh na cùbaid, air an còmhachadh le anart geal. Cha do shuidh am Brùnach no gin eile de na seirbhis Albannach air ar cùl mar a b' abhaist, ach shuidh iad uile shios an staidhir leis an fheadhainn a bha 'nan suidhe aig a' cheud bhord. Air beulaibh an t-suidheachain mheadhoin, agus direach mu choinneamh na cùbaid, bha bord, còmhdaichte le anart geal.

B'e an ceann-teagaisg, "Umhlachd iomlan a Mhic."—Eabh. ii. 10. An deigh an

t-searmoin rinn am ministear urnuigh ghoirid agus 'na dheigh sin labhair e ris a' choimhthional, a' toirt cuireadh do na fior aithreachain, iad uile a thigh'nn a dh' ionnsuidh a' bhuid; agus a' toirt rabhaidh dhaibh-san a bha cruaidhaichte anns a' pheacadh, iad 'ga sheachnad. Rinn e so uile gu ciuin, caomhail. An deigh dha na buird a dhion thainig e nios as a' chùbaid agus sheas e aig a' bhord, am ministear a bha 'ga chuideachadh agus na foirfich 'nan seasamh lamh ris. 'Nuair a bha an coimhthional a' seinn an coigeamh laoidh deug ar flicheadh thug na foirfich a stigh am fion 's an t-aran agus chuir iad air a' bhord iad, am fion ann an ceithir cupain mhora airgid agus an t-aran air dà thruinnsear, comhdaichte le anart geal agus air a ghearradh 'na mhìrean beaga. Leugh am ministear *I. Cor. xi. 23* agus ann am urnuigh dhùriugh-teach choisrig e an t-aran 's am fion gu seirbhis Dhe. Thug e an t-aran an toiseach agus an sin am fion do na foirfich agus thug iadsan do chàch iad. Thug e fhein iad do h-aon no dhà de na feadhainn a bu dluithe dha anns an t-suidheachan mheadhoin, far an abhaist do theaghlaich Mhic Thomais suidhe, agus far an robh comhla riu an diugh seann Domhnull Stiubhard 's a bhean, a' sealltuinn cho ciatach; muinntir Dhomhnull Òig Stiubhard agus an seann Bhrùnach 's a bhean, esan ceithir fichead 's a h-aon is ise tri fichead 's a h-aon deug. Ghabh iad de'n aran 's de'n fhion gu soluimte, 'nan suidhe; an dara h-aon 'g an sineadh a dh' ionnsuidh an aoin eile; agus an deigh dhaibh uile comanachadh chuir na foirfich an t-aran 's am fion air an ais air a' bhord air beulaibh a' mhiniesteir. Thug esan facial no dha de dh' earail air an t-sluagh, sheinn iad an treas salm thar a' choig fichead, agus an feadh 's a bha iad 'ga seinn, dh' eirich an luchd comanachaيدh o'n bhord a dhéanamh aite do na feadhainn a bha gu suidhe aig an ath bhord.

Tha e eu-comasach dhomh innseadh mar a dhùriugh an t-seirbhis orm. Bha i cho simplidh, dùrachdach, breagh; 's bha leithid de choslas na diadaidheachd air a' choimhthional uile. Bhean e ri m' chridhe agus mhiannaich mi gu mor suidhe aig a' bhord comhla riu.* Bu chiatach an sealladh a bhi faicinn nan daòine còir, moran dhiubh a b' aithne dhomh, agus 'nam measg aon seann bhoirionnach le a currachd geal. Thainig cuid dhiubh astar fada, a dh' aindeoin an aois is dùmlachd an t-sneachd."

[* *Tha mi nis a' suidhe aig bord a' chomanachaيدh ann an Crathie bho 1873.*]

AN DUAIS A FHUAIR MAOIS.

*Leis an Urramach I. M. Mac-an-Rothaich,
Cheann-loch.*

Cha bu shuarach an duais a fhuaire seirbhiseach ainmeil Dhe o shean; b' fhiach i gach lobairt a rinn e. Bho thoiseach a bheatha iongantaich gu ruig là a bhàis, agus gu sònruichte bho thoiseach a bheatha follais-ich, bha e làn-chìnnteach gu'n robb làthair-eachd Dhe maille ris anns gach àite mar dhion's mar thearmunn da; agus mheal e uair is uair an co-chomunn as dluithe agus as milse as urrainn do dhuine sam bith a mheal tuinn maille ri Dia. Bu mhor agus bu leoir an duais sin. Ach a thuilleadh air sin, anns gach deuchainn chruaidh a thàinig 'n a chranachur ('s bu lionmhor iad) sheas an Ti Uile-chumhachdach gu ro-ghràsmhor air a thaobh, agus threoraich e e gu tearuinte troimh gach trioblaid, a' neartachadh mar sin a chreideimh. Bu tric a thachair e air duilgheadais, air eruadail's air eruaidh-chais, ach cha d' fhuaire a h-aon diubh riabh lamban-uachdar air. Dh' eirich naimhdean doaireamh, borb is cumhachdach 'n a aghaidh, a' bagairt sgrios air fhéin is air a shluagh; thainig iad a mach 'n am buidhniubh, uaibhlreach agus bòsdail, 'n uair a mhothuich iad an neart fein agus laigsinn Chloinn-Israel ann an coimeas riu; ach, a' toirt umhlachd do àithne Dhe, chaidh Maois 'n an aghaidh ann an làn-earbsa, gun teagamh, gun eagal, agus chuir e gu tur air theicheadh armaitean nan coimheach.

Agus an uair a dh' fhàs Clann-Israel fein ceannaireach is rag-mhuinealach; 'n uair a rinn iad gearan's an fhàsach, a' dichiumhmeachadh gu nàrach gach maiteas a nochd an Tighearna dhaibh is miobhuilean a fhreasdale a dh' oibrich E air an son; 'n uair a dh' iarr iad le uile dhùrachd an eridh aingidh gu'n robb iad aon uair eile ann an tir na daorsa, 'n an suidhe làimh ris na poitibh feola; seadh, eadhon aig amannaibh cho buaireasach ri sin, cha do threig a mhisneach e's cha do gheill e d' an glaodh ghearanach; ach, air a chuid-eachadh le gràs agus le spiorad Dhe, nochd e gu dileas dhaibh mòrachd agus gràinealachd am peacaidh; agus, aonranach ged bha e am measg an t-sluagh, sheas e gu steidheil an aghaidh an iarrtais sanntaich; agus b' i duais a fhollaiseach a chreideimh gu'n do

dh' eisd Dia r' a aslachadh 's gu'n do-chaomhain e a phobull air sgàth umhlachd agus ùrnuigh a sheirbhisich.

Mar so, o'n là sin 's an do thoisich e air Clann-Israel a riaghlaidh gu ruig an là 's an do rùnaich Dia nach treoraidheadh Maois a phobull na b' fhaide fhuaire e iomadh uair agus air iomadh doigh duais a chreideimh. Ach bha'n duais as mò dhiubh air fad a' feitheamh air fhathast. Dà fhichead bliadhna chaidh e air ais's air aghaidh 's an fhàsach, air a chlaoidh gu tric's air a shàruchadh gu goirt; ach fad na h-ùine sin cha do dhichiuimhnich e 'na briathran a labhair Dia ris air an là mhor, ainmeil, 'n uair a dh' fhoillsicheadh Aingeal an Tighearna dha ann an lasair theine, á meadhon pris, 's cha robh am preas air a losgadh.

"Chunnaic mi gu cinn teach," arsa Dia, "amhgar mo shluagh a tha's an Eiphit, agus chuala mi an glaodh airson am maighstirean-oibre; oir is aithne dhomh an doilgh-eas. Agus thàinig mi nuas 'g an saoradh a' làimh nan Eiphiteach, agus 'g an toirt suas a mach as an fhearann sin gu fearann; maith agus farsuing; gu fearann a tha sruthadh le bainne agus le mil."

B' aithne do Mhaois gu h-iomlau nach dìchuiumhnicheadh Dia a bhriathran féin, ach gu'n coilionadh e's an àm iomchuidh gach gealladh a thug e dha; agus ged nach fhaighheadh Maois cead a dhol thairis a dh' ionnsuidh na dùthcha, gidheadh, bu toil le Dia gu'm faiceadh e i, 's gu'm bitheadh eridh a sheirbhisich dhileis air a dheanamh aighcarach leis an t-sealladh. Uime sin, a' fàgail Cloinn-Israel's a' champ air còmhannardaibh Mhoaib, chaidh Maois air aghaidh le ceum luath agus beothail; oir, ceud agus fichead bliadhna dh' aois ged bha e, cha d' fhàilnich'a shuìl aig an àm, agus cha mhò a threig a neart e.

Dhùrich e sleibhteán Abarim is thog e ri bruthaichean Nebo gus an do ràinig e mullach Phisgah agus an sin thaisbean Dia dha duthaich a' gheallaidh. B'e sin an sealladh glòirnhor; beannan arda, ainmeil, gleannan fasgach, feurach; is aimhnichean mar aimhnichean airgid a' sruthadh gu seimh a dh' ionnsuidh a' chuin; o Lebanon nan seadar 's an airde Tuath gu ruig Sion, an sliabh naomb, 's an airde Deas; o'n Ear gus an Iar thàinig na h-uile fo shùil; tir Chanaain uile, gu ruig an fhaurge as faide mach. Agus mar a dh' amhaire e air bòidhche

's air saibhreas 'na tire, nach 'eil e uile gu leir coltach gu'n lionadh aoibhneas a chridhe, 's gu'n nochdadh e taingeileachd 'anama do Dhia a dheonuich cead agus comas dha an là agus an sealladh sin fhaicinn? Am biodh iarrtas a chridhe earr no neo-ionchuidh, ma's e gu'n robh e sgriobhta gu'n do mhiannaich e gu dùrachdach cead fhaotainn o Dhia a dhol thairis a dh' ionnsuidh na dùthcha? Nach 'eil sinn ullamh gu smaoineachadh agus eadhon gn aideachadh gur brònach an ni e da-rìreadh nach d' fhuair e cothrom no cead?

Ach bha duthaich eil' ann a gheall Dia dha, 's cha robh so air an robh e 'g anfharc ach 'n a samhladh air an dùthchaich sin; agus fhuair Maois lànachd na duaise 'n uair a chaidh e steach do'n tir sin. Cha b' fhad an tún' a ghabhadh e 'dol eadar mullach Phisgah agus an Canaan a ta'n so; ach ann am prioba na sùla bha e'm measg nan aingeal a tha daonnan a' cuartachadh righ-chathrach Dhe 's a' Chanaain sin a ta shuas. Oir mar a dh' amhaire e, thoisich a shùil air fàilneachadh, agus dh' fhàlbh an sealladh, air a dhùbhadh as ann an dorchadas a' bhàis; no, bhiodh e na b' fhiòra ràdh, gu'n robh an sealladh talmhaidh air a mheas leis mar neonni, 'n uair le 'shùilibh spioradail a dh' amhaire e air glòir 's air bòidhche Neimh.

Ma tha ar creideamh coltach ri creideamh Mhaois, is ionann an duais a gheibh sinn. Faodaidh e bhi nach tachair sinn am feasd air cunnartaibh cho mòr 's cho deuchainneach 's a bha na cunnartan air an do thachair esan; faodaidh e bhi nach bi'n ar crannchur gu bràth trioblaidean cho buaireasach no doilgheasan cho trom; oir cha n-urrainn sinn uile 'bli'n ar cinn-iùil air pobull an Tigh-earna; gidheadh, ainsn a' bheatha as isle a tha air thalamh thig uaireigin trioblaidean, cunnartan agus eruaidh-chas a dhearbas air n-earbsa gu mòr.

An uair a thig na h-àmannan sin, feuchamaid ri so a thuigsinn gu fior, gu bheil an Ti glòirmhor, a riaghlas ann an neamh, a gabhair curaim dhinn's gu bheil cothroman ro-bheannaicht' againn, co-chomunn a ghleidheadh maille ris a bheir sòlas agus comhfhurtachd d'ar n-anamaibh. Air ar neartachadh le gràs, cuireamaid le dànanas an aghaidh gach oidhrip agus ionnsuidh a ni ar naimhdean oirnn; na leigeamaid le 'r eridhe fàilneachadh, 's na leigeamaid le teaganh sam bith a sgàil dorecha chur air ar n-inntinn. Ach ann an làn-earbsa coltach ri Maois bitheanaid cinnteach gu bheil tir a' gheallaidh ann, 's gu'm fàic sinn i gu dearbh 'n uair a theid sinn thairis air an Amhuinn Mhoir.

Agus, an uair ann an ùrnuigh dhiomhair is ann an aslachadh dhùrachdaich, a thig sinn gu sonruichte dlùth do Dhia, faodaidh e bhi gu'm faigh sinne, mar a fhuair Maois, sealladh de thir ar dochais; ach aon là gheibh sinn gun teagamh, eadhon mar a fhuair esan, duais phriseil ar n-earbsa; théid sinn a steach do'n àros glòirmhor far am bheil esan a nis, agus iadsan uile a thàinig beò 's a fhuair bàs ann an creideamh agus far an e ard-aoibhneas bitbhuan nan naomh "Dia a għlorachadh agus a mhealtruinn gu siorruidh."

DUILLEAGAN Á LEABHAR NA

BAN-RIGH.

(*Air a leantuinn*).

Ann an 1844, thug Diue Adholl an caistéal do'n bhan-righ fad thri seachduinnean; e fhein's a mhuinnitir a' fuireach ann an tigh a' bhaillidh ann an seann Bhlàr. Chord a turus rithe agus 'nuair a bha i'g a fhagail sgriobh i'n a leabhar, "Bha a h-nile ni taitneach; bha samhchair is saorsa againn ann; agus dh' fhàs mi anabarrach toigheach air na Gaidheil. Tha iad 'n an daoine cho uasal, gasda, intinnseach. Beanntan mo ghaoil! is mise bha diulich 'g am fagail."

Bha meas mor aice air an Diue agus air dhi a chluinntinn ann an 1863 gu robh e tinn le galair nach gabhadh leigheas chaidh i a dh'aon ghnothuch 'g a amhare. Thug i an eunntas a leanas air an latha sin.

TURUS GU BLAR AN ADHOLL ANN AN 1863.

"Choinnich beagan dhaoine sinn aig ar ceann-uidhe, buidhean de luchd-seilg an Diue bhochd, a' bhan-diue ghaolach, Tullochhardain, agus an Caippean Drumanaich á Meiginnis. Cha b' urrainn a' bhan-diue cumail oirre fhein 'n uair a chunnaic i mi, agus thoisich i air caoineadh 'nuair a shuidh i ainsn a' charbad leam. Chaidh sinn 'direach a' dh' ionnsuidh an tighe, far an robh sinn cho sona solasach 'nuair a bha sinn ann o chionn dà bhliadhna. Thug i mi do'n cheart sheomar ainsn an robh mi an latha sin agus an deigh dhi beagan bruidhne a dheananamh riùm mu chor brònach an Diue, chaidh i a dh' fheoraich an robh e fles air son m' fhaicinn. An ceann beagan uine thainig i 'g am iarraidh; lean m̄i i sios an staidhean agus chaidh sinn troimh thrannsa a bha làu de chroicean fhiadh. 'Nuair a chaidh mi a steach d'a sheomar bha an Diue 'na sheasamh agus bu mhuladach r'a fhaicinn an t-atharrachadh a thainig air. Phog e mo lamh's thug e dhomh an ròs geal as abhaist do Thighearnan Adholl a thairgsinn d' an

Uachdaran Rioghail gach uair a thig e a dh' ionnsuidh an tighe. Bha an seomar làn de ghunnachan 's de dh'innealan seilg, ach is beag feum a tha annta dha-san tuilleadh. B'e 'n dà la e. Shuidh sinn greis leis agus bha e ro thoilichte m' fhaicinn. 'Nuair a bha sinn a' falbh, an deigh biadh a ghabhail, cha'n fhoghnadh leis ach dol leam 'g am fhaicinn air falbh agus shuidh e anns a' charbad leinn. Thainig e mach aig Blàr; agus choisich e mu'n euairt, a' seoladh a dhaoine ciamar a dheanadh iad. Bha na ceart dhaoine leis a chaidh leinn air an latha thoilichte a chaidh sinn troimh ghleann Teilt o chionn dà bhliadhna agus dh' theorach e am faodadh iad aon iolach a thoirt m' am falbhainn. Rinn iad sin, 's an Diue fhein air an ceann. Ann an dealachadh phog mi a' bhan-diue 's thug mi dha-san mo lamh, ag radh ris, "Gu'm beannaicheadh Dia thu, a Dhiue ghaolaich."*

BATHADH LEINIBH ANN AN 1872.

Dimùirt.

"Thainig am Brùnach a stigh a dh' innseadh gu'n do thuit balach anns an allt agus gu robh eagal air gu robh e air a bhàthadh. Bha e fhein shios aig an abhainn agus thuirt e gu robh sluagh na duthecha uile eruinn, a' siubhal a' chuirp. Chuir an rud erith air m' fheoil. Bu mhac am balach do dh'fhear ris an abrar Rattray. Beagan roimh choig vairean thug mi leam Beatrais is Sìne Ely anns a' charbad 's chaidh sinn sios greis air taobh tuath na h-aibhne. Stad sinn erioman beag air an taobh eile do *Thigh-na-bàich* far am faca sinn an sluagh air an ais 's air an aghaidh ri taobh na h-aibhne. Dh' innis dà bhoirionnach a thachair oirnn gn robh dithis chleinne air am bàthadh agus gu'n d' thuaradh corp an fir a b'oige ach nach d' fluadaradh am fear a bu shine. Bha iad a' siubhal shios is shuas. 'Nuair a bha sinn a' bruidhinn riutha thàinig sean-mhathair nam balach 'na ruith, agus i ann an staid chruaidh. Bha an dara fear dhiubh tri bliadhna 's am fear eile deich no aona bliadhna deug. Tha allt *Mhonaltri* anns an do bhàthadh na giullain am bitheantas gn maith iosal ach an diugh thainig e nios mar thuil. Tha e coltach gu'n do thuit am fear beag anns an allt agus gu'n do leum a blhrathair, a bha'g iasgach aig an àm, a mach 'g a shàbhalaibh. Bha clann Abercrombie comhlàriu agus thug an glaodhach-san a mach daoine as an tigh-ean ach m' am b' urrainn dhaibh cobhair a dheanamh air na paisdean thug an sruth

gàbhaidh leis iad agus sguab e air falbh iad do'n abhainn mhoir, Dee. Gnothuch déistinmeach! A reir mar a chuala sinn bha mathair nam balach air falbh o'n tigh. Bha a mathair an coltais a' bhàis 's chaidh i 'g a h-amhare; agus chum i am balach a bu shine ás an sgoil a thoirt an aire do'n fhearr bheag.

Chaidh sinn suas do thigh bean a' Ghrann-taigh far am d' fhuair sinn *tea*. 'Na dheigh sin choisich sinn suas taobh na h-aiblme agus dh' innis iad dhuinn gu'n do thill am báta ach nach d' fhuair iad corp a' bhalaich. 'Nuair a thainig sinn na bu dlùithe do'n chaisteal bu léir dhuinn daoine air bruachan na h-aibhne 's am measg nan creag a' rùrach le maidean. Bha athair a' ghille 'n am measg; a' eaoineadh gu cruidh 's a' siubhal corp a leinibh. Bu mhuladach an sealladh e!"

Diardaoine.

"Aig leth uair an deigh deich thug mi leam Beatrais is Sìne Ely anns a' charbad 's chaidh sinn gu tigh beag *Charn-na-eraige*. Chaidh am Brùnach a steach an toiseach agus chunnaic e an t-seana bhean. Thug iad sinne a stigh do'n chitsinn far an robh mo leanabh milis, 's e cho boidheach neo-chiontach, 'n a shineadh air bord a bha còmhdaichte le anart geal. Thog iad an t-anart is sheall sinn air. Bha a lamhan beaga paisgte is rughadh 'na ghruidhean, mar gu'm biodh e'n a chadal. Cha robh nilleadh sam bith air agus' dh' iarr mi air Beatrais sealltuinn air. B'e sud a' chend uair a chunnaic i am bàs riamh agus bha mi toilichte gu'm faca i e ann an cruth cho boidheach.

Thainig a mhathair bhoehd a stigh, 's i cho samhach ciuin; ach thainig na deoir 'n a sùilean 'nuair a rug mi air laimh oirre 's a dh' innis mi dhi cho goirt 's a bha mo chridhe air a son. Ach thiomairt i a deoir agus thuirt i, "Feumaidh sinn feuchainn ris a so a ghiulan agus ar n-earbs a chur anns an Uile-chumhachdach." Is gasda r'a fhaicinn cho striochdte 's a tha muinntir an aite so do thoil an Fhreasdail.

B'e Alasdair ainm a' ghille bhig. Tha a mhathair 'na boirionnach caol; glas 's an aghaidh is dorcha 's an fhalt; boirionnach fior bheidheach is measail. B'e am fear a bu shine 's am fear a b'oige d'a teagh-lach a chaill i; tha balach is dà chailleig air am fagail aice. 'Nuair a bha sinn a' falbh thug mi dhi tabhartas beag agus ghuidh i a beannachd orm. Bhean an caoimhneas beag ud r'a eridhe.

Chaidh sinn sios a dh' ionnsuidh na

* *Shiubhal e beagan laithean an deigh na bliadhna' iire.*

h-aibhne far an robh na daoine a' siubhal an fhir nach d' fhuaradh fhastast. Bha Domhull Stiubhard is Seumas Brùn is dithis eile ann am bàta is maidean aca, a' siubhal shios is shuas fo gach cloich; ach cha robh dad r'a fhaicinn. Dh' fhan mi far an robh iad gu aon uair oir bha'n gnothuch cho cianail 's nach dùraichdinn na daoine fhagail. Chunnaic mi am maighstir-sgoil, duine beag laghach, agus bha esan ag radh gu robh Seumas, am fear a bh'air chall, 'n a bhalach tapaidh, grinn. Tha e 'n a thoileachadh fhaicinn mar a thionndaidh a h-uile duine a mach a shiubhal corp an leinibh bhochd. O mhoch gu dubh cha do stad iad agus bha iad uile tòrsach air son an sgiorraidh 'chruaidh a thainig air na párantan bochd.

'Nuair a bha sinn 'n ar suidhe aig ar dinneir thainig fios gu'n d' fhuaradh corp a' bhalaich air eilean a tha mu choinneamh *Phananaich* agus gu robhтар a' cur luim air a thoirt dhachaidh gun dàil.'

Disathuirne.

"Aig ceathramh gu tri chaith mi a mach le dithis de 'm chloinn a dh' fhaicinn an tòrraidh. Bha mu dheich duine fichead ann; athair nam balach, Seumas is Uilleam Brùn, brathair Fhrannsaidh, Mac Pheadrais an tuathanach, is feadhainn eile. Bu mhuladach an sealladh e; an dà chiste bheag comhdaichte le aodach geal, 's an t-athair bochd an ceann te dhiubh. Bha an t-Ollamh Mac an Tailleir is duine uasal eile leis a' coiseachd air deireadh na cuideachd. Bha e shuas aig an tigh far an do rinn e an t-seirbhis, a reir cleachdadh na duthecha. Is e an eaglais Easbuigeach an aon eaglais ann an Albainn a bhios a' deanamh seirbhis aig taobh na h-uagh.* Dh' fhan sinn gus an deachaidh an tòrradh as ar sealladh agus an sin thill sinn dhachaidh.

TIODHLACADH ATHAIR A' BHRUNAICH.

*Diurdaoin, an t-aona lù fichead
de nhios deireannach an Fhoghair, 1875.*

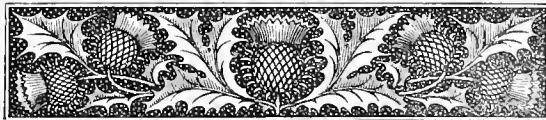
"Is dulich leam gu bheil an latha cho fluech oir tha athair a' Bhrùnaich ri bhi air a thiodhlacadh an diugh. Uisge gun stad o chionn naoi laithean! Cha chualas riabh a leithid. Chnunaic mi mo dheagh Bhrùnach tiota beag anns a' mhaduinn m'an d' fhalbh e do *Mhiocrais*, aite a chuideachd. Bha e brònach, deurach. Aig fichead mionaid gu dà uair dheug thug mi leam Beatrais is Sine Ely anns a' charbad gu *Miocrais*. Bha

an dile uisge ann; thachair an Dotair Robastanach oirnn air an rathad agus chunnaic sinn moran dhaoine a' cruinneachadh a dh' ionnsuidh an tighe bho gach taobh. Thuit am Brùnach rium gu robh mu choig fichead ann. Bha na gillean seilg agam fhein ann, an gobha á *Clachantuairn*, agus na h-uiread eile. Thug iad sinne a stigh do'n chitsinn far an robh an t-seana bhean ghaolach 'n a suidhe aig an teine; gu ciuin, eireachdail ged a bha a eridhe tòrsach. Bha na mic anns an t-seomar anns an robh a' chiste, agus feadhainn eile a thug am Brùnach a mach leis ás a' cheann de'n tigh anns an robh sinne. Ann an tighean tuathanachais de'n t-seorsa so tha trànnsa caol daonna eadar an seomar's an citsinn agus tha dorus a' bhlàir mu choinneamh an trànnsa sin. Bha Mr. Caimbeul, am ministear, 'n a sheasamh anns an trànnsa aig an dorus agus an còrr de'n sluagh cruinn air an taobh a muigh. Cho luath 's a thoisich e air an urnuigh dh' eirich an t-seana bhean bhochd agus sheas i lamh rium-sa. Cha bu leir dhi leus, mo thruaighe! ach bha a claireachd aice agus leig i a taic air cathair, ag eisdeachd ris an urnuigh chiatach is dhruigheach a rinn Mr. Caimbeul. 'Nuair a chriochnaich am ministear thainig am Brùnach agus dh' iarr e gu caomhail air a mhathair i a dhéanamh suidhe gus an tugadh iad a mach a' chiste. Ghiulain a bhraithrean a mach i; lean a h-uile duine a bha stigh iad; agus chaithd sinne a mach cuideachd agus chunnaike sinn iad a' cur na ciste anns a' charbad-ghiulain. 'Na dheigh sin chaithd sinn suas gu mullach enuic far an robh sealladh againn air an tòrradh a' gabhail an rathaid gu socrach, cianail. Bha iad uile a' coiseachd, ach a' chuideachd againne; am Brùnach, anns an deise Ghaidhealaich, a' coiseachd as deigh a' ghiulain; agus dheanainn a mach a bhraithrean anns a' chòmhlan a-thaobh 's gu robh iad a' coiseachd lamh ris-san. Gu fortanach thog an latha 's rinn e turadh. Chaithd mi air m' ais do'n tigh agus dh' fheuch mi ri comhflurtachd a thoirt do'n t-seana bhean. Thug mi dhi mar chuirneachan air an duine a chaill i, bràiste anns an robh dual d'a fhalt, a ghearradh dheth an dè. An uair a bhatar a' toirt a mach na ciste chaoin i gu deurach.

A reir cleachdadh na duthecha, ghabh sinn ar cuid de'n uisge bheatha's do'n chaise a chuireadh mu'n euairt; agus 'n a dheigh siu dh' flag sinn beannachd aig an t-seana bhean ghaolach, a' guidhe oirre a misneach a chumail suas. Thuit mi rithe nach biodh an dealachadh eadar i fhein's an duine agha goirid.

* Tha cùisean air atharrachadh tho na sgriobh mi so, agus a nis (1853) tha urnuigh air a deanamh anns a' chladh, air uairean.

$\frac{1}{2} \text{VOT}$
 $\frac{1}{2} \text{DUR}$
 $\frac{1}{2} \text{H}$
 $\frac{1}{2} \text{C}$

NA SUILEAN FOSGAILTE.

Agus rinn Elisa urnuigh agus thubhairt e, A Thighearna, guidheam ort, fosgail a shùilean a chum gu'm faic e. Agus dh' fhosgail an Tighearna sùilean an òganaich; agus feuch bha'n sliabh làn de eachaibh agus de charbadan teine mu'n cuairt air Elisa.—II. Righ vi. 17.

Tha an naigheachd a leanas a' eur soluis air briathran an t-sahmadair,

Tha aingeal Dhe a' campachadh
Mu'n dream d' an eagal e,
G'am fuasgladh is g' an teasairginn
O'n trioblaidean gu leir.

Thug Ben-hadad righ Shiria oidhrip air Iehoram righ Israeil a ghlàcadh aeh a dh' aindeoin gach seoltachd a' chleachd e cho b' urrainn dha a chur an sàs, oir bha Elisa am faidh a' toirt rabhaidh os iosal do Iehoram. Cha robh fios aig Ben-hadad air a so; agus leag e ambarus gu robh aon air chor-eigin am measg a dhaoine fein nach robh dileas dha agus a bha toirt forfhais do righ Israeil. Ann am feirg ghairm e iad agus thuirt e riù, "Innsibh dhomh eo 'n ar measg a tha le righ Israeil." Bhòidich iad uile nach b' ann aca-san a bha choire agus dh' innis iad dha gur h-e am faidh Elisa a bha daonnan a' cur Iehoram 'na earalas. "Innsidh e," ars' iadsan, "do'n righ na briathran a labhras tu ann ad sheomar-leabach." "C' aite am faighean an duine so," fhreagair Ben-hadad, "chum gu'n glac mi e." Thuirt iad ris gu robh Elisa a' fhuireach ann an Dòtan; agus gun an còrr uime, chuir Ben-hadad eich is carbaid is sluagh mor a chuartachadh a' bhaile. Ann a' mhàduinn chunnaic seirbhiseach Elisa mar a bha èuiscean agus thuirt e, "Mo thruaigh! a Mhaighstir, ciod a ni sinn." "Na biadh eagal ort," fhreagair am faidh, "is liomhoire iadsan a tha leinne na iadsan a tha leo-san." Agus rinn e urnuigh, "A Thighearna, fosgail, guidheam ort, a shùilean a chum gu'm faic e." Agus dh' fhosgail an Tighearna sùilean an òganaich agus chunnaic e; agus, feuch, bha'n sliabh làn de dh' eich agus de charbadan teine mu'n cuairt air Elisa. Tha e 'na aobhar taingealachd gu bheil an naigh-eachd bhoidheach so air a sgriobhadh anns a' Bhiobull, oir tha i a' teagastg ann an

doigh dhrùighteach gu bheil sùil an Tigh-earna orra-san d' an eagal e agus gu bheil a chumhachd mar bhalla-dion m' an timechioll. Tha esan an ni ceudna an dé agus gu siorruidh; cha'n fhàilnich a neart's cha'n atharraich a ghradh; agus faodaidh a shluagh a bhi cinnteach gu bheil e cho dluth dhaibh an diugh 's a bha e do Elisa anns na laithean o shean.

I. Cha'n urrainn iadsan nach toir suim do chumhachd an De neo-fhaicsinnich breith chrothomach a thabhairt air èuisean an t-saoghal so. Bu leir do sheirbhiseach Elisa armailtean nan Sirianach, ach do bhrigh nach bu leir dha an gairdean neo-fhaicsinn-each a bha timchioll air fhein 's air a Mhaighstir, ghabh e eagal gun aobhar agus chaidh e air seacharan mu chùrsa an fhreas-dail. Tha daoine a' tuiteam anns a' eheart mhearrachd so an diugh fhastast. Chi iad an gairdean feola a tha leo no 'nan aghaidh, agus saoilidh iad gu bheil iad làn chinnteach ciod a' chrioch a bhios aig gach obair is oidhrip ris an euir iad an lamb; ach, gle bhithanta, gheibh iad bristeadh-duil agus tionndaidh èuisean a mach mar nach do shaoil iad. Chunnt iad na nithean a bu leir dhaibh ach dh' fhag iad a mach ás an cunnatas gairdean an De bheo; agus a chionn gu'n d' fhag, chaidh iad air seacharan. Tha esan a' riaghladh air neamh is talamh; anns a' chogadh spioradail a tha dol air aghaidh gun sgur tha a theachdairean diomhair 's a spioradan frithealaidh a' gabhal pairt, agus ma dhichuimhnicheas sinn a lamb-san ann an eachdraidh an t-saoghal tha sinn a' fagaìl a mach an aon ni as urrainn comhairle is innleachd is neart mhic an duine a chur an suarachas. 'Nuair a chunnt Pharaoh a mbarec-sluagh 's a charbadan-cogaidh, 's a chunnt e aireamh chloinn Israeil, an àm dhaibh an Eiphit fhagail, shaoil e nach robh aige ach dol as an deigh agus gu'n tuiteadh iad 'na laimh. Ach a chionn nach d' thug e suim do chumhachd an De bheo agus nach bu leir dha an gairdean neo-fhaicsinneach a bha timchioll air Israel 'g an dion o lamh-achas - laidir an luchd - saruchaidh, bha a bheachd fada cearr agus chaidh a ruinteann a thilgeadh bun os ciomh. 'Nuair a sheol cabhlach na Spainnt gu eladaichean Bhreat-uinn, an linn Bàn-righ Ealasaid, a thoirt

nan eileanan so fo 'chìs thiereadh neach a shealladh air soithichean na dà dhuthcha a bha dol an caraibh a cheile nach robh teagamh sam bith nach ann leis an Spainnt a rachadh an latha. Ach is e a thachair, gu'n do għluais cūrsa an fħreasdail calgdhireach an aghaidh beachd dhaqine, a chionn gu robh cumhachd nach bu leir do'n t-suul nadurra ag oibreachadħ an aghaidh gairdean feola na Spainnt. Sheid an Tighearna anail; aig fuaim a ghutha dh' eirich an doinioñn's na tonnan; agus bha a naimħ-dean air an sgapadħ mar a dh' fluadaieħ ħeġa. Chaidh e mach air sgiathāibh na gaoithe agus rinn e na neoil's na h-uisgeachan 'nan carbaid 's 'nan spioradan frithelaidħ dha. Bha daoine anns an duthaich so aig an àm ud a thuirt mar a thuirt seirbhiseach Elisa, 'nuair a chunnaic iad eabhlach uaiħbreach nan coigreath a' brüċċ-dadh orra ann am moralachd an neart, Mo thruaigh! ciòd a ni sinn? Ach fad na h-mine bha carbadan an De bheo air a' chuan mu'n cuairt air Breatunn, ged nach bu leir dhaibhsan iad; agus a chiomn gu'n d'fħag iad ás an t-sealladħ a' chabbalħach neo-fħaiesinneach sin cha d' thug iad breith chothromach air ouisean na riogħachd aig an àm. Do bhrigh gu bheil Dia ceart is cumhachdach faodaidħ an duine 's an riogħachd a leanas fireantachd a bhi fo dheagħ mħiex, oir cogaidh na reultan o sligheannaibh arda air an taobh.

II. Tha an naigheachd so a' teagasg nach h-eirich ole sam bith do shluagh an Tighearna. Tha an fħirinn so air a sgriobladh o cheann gu ceamn de'n Bhiobull ann am briathran soilleir, ach tha i gu sonruichte air a cur sios leis an t-salmadair ann am briathran maiseach a thuiteas mar an driuchd air an anam. "Gabhaidh esan a tha comħnuidh ann an ionad-diomedhair an Ti as airde, tamh fo sgàile an Uile-chumhachdaich." "Le 'iteagaibh comħdaichaidh e thu agus fo 'sgiathāibh bidh t-earbsa; bidh fħirinn 'na sgéith agus 'na targaid dhuit." "Tuitidh mile ri d' thaobh agus deich mile air do laimh dheis; ach cha tig sgrios am fagus duit-sa." "Cha'n eirich ole air bith dhuit agus cha tig plāigh am fagus do d'fharduich." "Bheir e àithne d'a ainglibh mu'd thimchioll chum do ghleidheadħ ann ad shligibb uile." Cha'n eil na geallaidhean so a' ciallachadħ gu'n teid bròn is eunmart is bäs is galair is trioblaidean cumanta an t-saogħaj seachad air an fħirean mar nach teid iad seachad air an aingidh; ach tha iad a' teagasg gu bheil l-kħażżeek is comħ-flurtachd is sith Dhe aig a shluagh am measg buaireas is amhġairean am beatha, agus do

bhrigh gu bheil sin aca, cha chaill iad an dochas 's cha'n fhäilnich an neart. Tha an t-abstol a sgriobh an litir chum nan Eabhruidħeħach ag innsidh dħuinn meud nan deučchainnean a thachair air na naoimh o shean, "Sgiursadħ iad, chuireadħ am priosan iad, chlachadħ iad, shabħadħ as a cheile iad, chuireadħ gu bäs leis a' chlaidheamħ iad; bha iad ann an uireasbħuidh, ann an trioblaidean, ann an eràdh; bha iad 'nam fogaṛraich air sleibhtean, ann an uaimhean, agus ann an sluic na talmhainn." Cha b' urrainn iadsan a radh gu robh geallaidhean an t-salmadair air an coimħlionadh dhaibh gu litirei; ach, le aon ghuth 's le aon chridhe, thug iad fianuż gu robh iad air an coimħlionadh ann an doigh a b' fhearr agus gu robh aingeal l-kħażżeek is comħ-flurtachd an Tighearna maille riu, 'g an dion 's 'g an neartachadħ. Bho'n taobh a muigħi shaoileadħ tu gu'n d' thug an saogħal buaidħ orra-san an aite iadsan a thoirt buaidħ air an t-saogħal; ach eadhojn anns an lasair theine agus ann ani beul an leogħainn bha comħ-flurtachd Dhe an taobh a stiġi dħiubħ a' toirt sòlas d' an anam, agus bha aoiblmeas 'nan eridhe a bha do-labhaid agus làn de ghloir. Bha an suilean air am fosgħadħ agus chunnaie iad carbadan-teine mu'n cuairt orra; no mar chunnaie Stephan, neamħi fosaqit agus Mac an duine 'na sheasamh air deas laimh Dhe. Tha call ann as miosa no call codach, no tinneas euirp, no bäs chairdean, no pläiġ a shàruiceas a' bhodhig, no bròn a ni trom an eridhe; agus is e sin, tuiteam air falbh o Dħia tre pheacadħ no as-creideanh air chor agus gu bheil 'aghaidh air a folach uainn ionnus nach faic sinn e agus nach cluinn sinn a ghuth. 'Nuair a thachras sin tha anam an duine a' dol a steach do thir choimħiech a tha fuar is dorcha mar an uaigh. Tha e gun cheol, gun aoibħneas, gun doħħas, gun elul-taice; anns an staid anns an robh anam an t-salmadair an uair a ghlaodh e, "Chuartaich doilgħeasan a' bħaġi mi, agus għlaċ piantan ifriu mi; fluair mi teiñ agus bròn." O'n ole sin agus o'n fħiosrachadħ shearbh sin saora idh Dia a shluagh; togaidħ e suas iad agus socornichidh e an casan air a' charraig. Am measg gach għabba idh is cunnart is deuč-ainn a thachras orra leigidħ e mach thuċċa fħirinn agus a sholus; togaidħ e dealradħ a għnūse orra, agus tha għniex Dhe do anam an duine mar bħlħa is caomħail na greine. Bidh an Tighearna 'na thearmunn dhaibħ; mar an laithean is amħluu dħiġi an beatha, oir bheir esan neart do'n annmhunn agus dhaibħ-san a ta' gun luġħ meudaichidh e

treise. Anns gach suidheachadh anns am bi iad cluinnidh iad a ghuth ag radh, Na biodh eagal ort; feuch tha mise maille riut. Ach ma tha e fior gu'n toir làthaireachd Dhe sith is misneach is fois inntinn d'a shluagh am measg buaireas an t-saoghalil tha e fior mar an cendna gur h-e a làth aireachd-san an dion as fhearr as urrainn a bhi aca o bhuaireadh, 's o pheacadh, agus o na naimhdean spioradail a tha'n tòir air an anam. Cha'n'eil blas anns a' pheacadh dhaibh-san a tha tigh'n' beo ann an co-chomunn Dhe agus a bhais gur maith agus gur milis e; agus is fhearr leo aon là'na chuirteibh-san na mile là ann am pailliun-aibh paingidheachd. Do bhrigh gu bheil Criod air a dhealbh an taobh a stigh dhiubh tha iad a' bàsachadh do gach ni nach'eil a reir inntinn Chriod, air chor agus nach'eil cumhachd aig a' pheacadh thairis orra mar a b' abhaist. Tha spiorad Chriod's an taobh a stigh 'g an deanamh saor o lagh a' pheacadh agus a' bhàis agus a' toirt dhaibh na buadha. Is e so neart a' chreid-mhich an aghaidh a naimhdean spioradail. Air dha an t-aran neamhaidh a bhlasad aon uair chaill e blas air seann taois ghoirt a' pheacaidh. Tha gaol aige air na nithean a ta shuas agus tha an gaol sin a' toirt saorsa dha o chuing nan nithean a ta bhos.

III. Anns an t-saoghal mu'n cuairt oirnn tha làthaireachd an Dé bheo r'a fhaieinn; tha a mhiorbluilean r'am faicinn an diugh fhathast mar anns na laithean o shean, agus tha a chumhachd is feartan diomhair a ghraidi ag oibreachadh air taobh firinn is ceartais agus air taobh na muinntir a ni a thoil; ach do bhrigh gu bheil suilean dhacine dùinte, cha leir dhaibh iad. Tha iad mar a bha Hàgar anns an flàsach; cha bu leir dhi an tobar a bha dluth dhi gas an d'fhosgail Dia a suilean. Chual iad le'n cluasan agus dh'innis an athraichean dhaibh an obair a rinn Dia anns na laithean a dhí fhàladh; ach tha sin uile dhaibh mar sheann-sgeul agus cha'n'eil iad a' faicinn oibre Dhe an diugh. Chunnacas eich is carbadan an Tighearna air an t-sliabh ann an òg-mhàduinn an t-saoghalil agus anns an aird an Ear, ach anns na laithean deireannach so agus anns an aird an Iar cha'n fhaicear iad na's mò; cha'n'eil r'a fhaieinn ach an sliabh lom is armailtean nan coimheach. Mo thruaigh! a Mhaighstir, ciod a ni sinn? Fosgail, a Thighearna, an suilean, a chum gu'm faic iad; gu'm faic iad gu bheil Dia'n nam meadhon agus gu bheil a spioradan-frithealaidh mu'n enairst orra. Is beag a' chomhfhurtachd a th' ann dhuinne gu robh

an Tighearna 'na Dhia do dh' athraichean an t-seann t-saoghalil mur'eil e 'na Dhia dhuinn fein an diugh agus mur'eil earbs againn gu bheil a lamh 'g ar stiuradh agus a chumhachd 'g ar gleidheadh. Fosgail a Dhe ar suilean a chum gu'm faic sinn thu agus gu'n gabh sinn fasgadh ann an ad ionad - diomhair o bhuaireas an t-saoghalil agus o chumhachd a' pheacaidh.

CAOIMHNEAS.

Tha e air a radh mu na ministearan nach h-aithne dhaibh stad 'muair a chriochnaicheas iad ach' is e a tha eur dragh orm-sa, ciamar a thoisicheas mi. Tha fios agam ciod a tha mi dol a radh agus tha smuain no dha agam air a' chuspair a chuir mi os cionn an t-seanchais so, ach faodaidh mi a radh mar thuit am fear a chaidh a dh' iarrайдh mnathair ('s e car diuid is nàrach), gu robh a' cheist na b' phasa dhi-se fhuasgladh na bha i dha-san fhosgladh. O chionn greis, bha mi fhein is bean chòir ann an Tiriodh a' seanchas mu choimhearsnaich 's mu chairdean agus am measg gach rud eile air an d' thainig sinn tarsuinn thug sinn greis air moladh duine nach bu chòir dhuinn, tha eagal orm, a mholadh idir; agus ma dh' fhaoite nach molamaid na'n robh Cléir Mhuile 'g ar n-eisdeachd. Cha bu mhaith leam-sa aideachadh gu bheil iadsan a bhios a' deanamh dearmaid air an eaglais air slighe an dleasdanais no air slighe na firinn; ach na'm biodh am beachd sin air a ghiulan a mach gu cheann-eriche cha b'e a mholadh a thoill an duine nd, oir cha'n thaeas riamh e 's an eaglais o shiubhail Maighstir Niall, agus tha aireamh mhaith bhliadh-nachan uaith sin. Tha e nadurra do mhini-stearan a shaolsinn (ged a bhios iad gle bhithantea cearr) gur h-e na fireanna a bhios a' dol 'g an eisdeachd agus na h-aingidh nach bi; agus tha iad ullamh gu bhi toirt breith air an t-sluagh a reir an gnàths aon latha de'n t-seachdùinn, agus ullamh gu bli'g an tomhas le toimhsean eile seach na toimhsean a chleachdas an sluagh fhein. Mur robh aobhar aig ministear na sgìreachd beannachd na h-eaglais a thoirt do'n duine nd cha robh aobhar aig mo bhana-charaid a beannachd a thoirt dha na's mò, oir bha fàilinnean sonruichte ann do nach tugadh i maithreas ann an neach eile; ach a dh' aindeoin sin uile, mhol sinn e le'r n-uile chridhe agus dh'aontaich sinn le cheile gu'n cuir caoimhneas folach air moran pheacanna.

Bha'n duine caoimhneil; caoimhneil r'a mhnaoi, r'a theaghach, r'a choimhearsnaich; caoimhneil ri feadhainn nach robh caoimhneil ris; caoimhneil ri bochdan is bann-trichean; caoimhneil ri ceaird is coin is eich; agus ged a bhios iomadh crois mhor is dhubbh air an cur sios'na aghaidh air taobh chearr na cunntais anns an leabhar dhiomhair a tha air a ghleidheadh air neamh, bidh iomadh gniomh caoimhneil is criodail air a chur r'a chreideas air an taobh eile de'n chunntais, nach faighear ann an cunntais feadhnaich a fhuair beannachd is gean-maith na h-eaglais air thalamh. Tha e duilich a radh ciod a dh'eireas do'n t-seorsa dhaoine so, oir ged nach 'eil iad, a reir coltais, am measg nan caorach agus nach 'eil iad a gabhail orra gu'n do choimhead iad na h-aitheantan o'n oige tha iad ann an iomadh doigh a' nochdadhl an spioraid sin a thaitinn ri Criod 'nuair a bha e air thalamh. Do'n duine throcaireach nochd e e fein trocaireach agus ri daoine caoimhneil is iriosal bha e bàigheil. Bha e anabarrach trom air gamhlás is cruas-eridhe is uaihbear spioradail, agus sgiurs e na caoraich anns an robh an spiorad sin le briathran teinnteach; ach bha e daonnan caomhail ri daoine iriosal is truacanta, eadhoimn ged a bha iad amaideach is seachranach agus ged a bha na diasas eruitheachd an impis a bhi air an tacadh le Moran coguill. Ann an aon deigh nò doigh eile tha sinn a' toirt breith air each a cheile gach latha d'ar beatha ach faodar a bhi cinnteach gu'n euir ar breith-ne, gle bhítheanta, iongantas air na h-ainglean. Is deacair agus diomhair an ni eridbe mhic an duine, agus cha bu chòir dhuinn a bhi deas gu neach a dhíteadh nach h-aithne dhuinn ach ann an cuid; agus sin, ma dh'fhaointe, a' chuid as miosa dheth. Tha e duilich a radh, mar thuirt mi cheana, ciod a dh'eireas de'n t-seorsa dhaoine a dh'ainmich mi, ach co-dhiu cha'n ann do Shatan no do nadur nan gobhar a bhuineas an caoimhneas.

Ciod e maitheas? Cha'n 'eil e furasda a chur ann am briathran ged a dh'aithnicheas sinn uile e 'muair a chi sinn e. Tha maithseas is maitheas ann; ach tha mi'n duil, mar ruitheas tu thairis ann ad imntinn air na daoine maith as aithne dhuit, gu mothach thu dhuit fein a' toirt an toisich do'n fheadhainn sin a tha caoimhneil agus 'g an cur os eionn chàich. Tha an duine caoimhneil mar neach a thilgeas 'aran air aghaidh nan uisgeachan; an deigh mhoran laithean gheibh e e a rithist. Tha e furasda do'n duine chaoimhneil maitheanas fhaotainn o choimh-

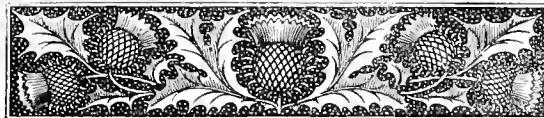
earsnaich agus gabhar a lethsgéul 'nuair nach gabhar lethsgéul dhaoine eile. Toimhsear dha leis an tomhas a tha e toirt seachad agus gheibh e deagh thomhas, air a gheinneadh, agus air a chrathadh ri cheile, agus a' cur thairis. Agus ma chuireas an saoghal a chaoimhneas an aghaidh a pheacanna nach faodar a radh gu'n dean Dia an ni ceudna. An drasd 's a rithist their an droch sheorsa dhaoine air an d' thug Iain Bunian an t-ainm *Gliocas Saoghalta* nach 'eil ann ach burraidh socharach agus their iadsan a shuidheas ann an caithir luchd fanoid, an ni ceudna. Ach cha'n ann o'n imntinn shaoghalta a gheibhear an glicas as airde, 's cha'n ann o'n luchd-fanoid a gheibhear breith cheart; agus chi suilean nan naomh agus suilean na cloinne anns an duine chaoimhneil an ni nach leir dhaibhsan. A thaobh faile cùbhraidih a' mhaithise 's a' ghraidih cha tri le naoimh no le cloinn mearachd a dheanamh. Tha an cuinnlean glan's am blas gun truailleadh; agus cha'n urrainnear rud as fhearr a radh mu'n duine chaoimhneil na gu'n toir naomh is clann an eridhe dha cho luath's a chi iad e, ged a bhiodh iomadh bréid is toll air falluinn 'fhireantachd.

DLUTH AIR A' CHALA.

(*Air a thionndadh o'n Bheurla leis an Urramach Gilleasbuig Domhnallach, Cill-tarlagain*).

Reul feasgair 's luidhe gréin
Is aon ghairm ghilan bho'n aird,
'S na cluinntear gáir nan oitir-thonn leam fein
'Nuair theid mi mach air sàil;
Ach séimh sheol-mara sìthchail mar aig clos,
Gun chobhar no gun fhuaim;
'Nuair ni e triall gu ciuin bho chuairet a bhos
Gu dhachaidh bhuan.

Clag feasgair 's dubhar speur
'S an oidhche tuiteam balbh;
'S na cluinntear dubhachas a' bhròin leam fein
Aig àm dhomh falbh
Oir, ged a ghiulaineas an sruth mi null
Thar erich mo ròid 's mo là
M'Flear-iuil gu faie mi fhathast gnùis ri gnùis
An cala caomh an àigh.

BARNABAS.

Air fhearrann a bhi aige, reic e e, agus thug e'n t-airgiod, agus chuir e aig casan nan abstol e. Gniomharan iv, 36.

Bha e 'na dhuine maith, agus làn de'n spiorad naomh, agus de chreideamh. Gniomharan xi., 24.

Ged is nàrach e r'a radh, tha Barnabas air aireamh gu bitheanta am measg nan daoine sin aig a bheil eridhe fialaidh ach aig nach 'eil tomhas mor de ghliocas saoghalta. Cha'n 'eil am facal *gliocas na nathrach* cho boidheach ris an thacal *neoloichdas a' chalumain*, ach ma mheas ar Slanuighear gu robh am facal freagarrach gu leoir a chleachdadlu mu na h-abstoil cha ruig e a leas oilbheum a thoirt d'ar luchd-leughaidh ma chleachdas sinne e mu Bharnabas; agus ma their sinn nach e mhain gu robh e 'na dhuine maith ach gu robh e mar an ceudna 'na dhuine a bha anabarrach tuigseach agus aig an robh tomhas mor 'na cheann de ghliocas na nathrach. Ann a bhi 'g radh so, cha'n ann a' diomoladh ach a' moladh Bharnabais a tha sinn, oir tha sinn ag uisneachadh an fhacail auns an t-seadh as flearr.

Tha e duilich dhuinn dealbh firinneach thaotainn air duine nach faca sinn riagh; ach tha amharus againn nach 'eil am beachd a tha aig Moran dhaoine air Barnabas idir ceart. Tha Lucas ag innseadh gu'm bu *duine maith e*, agus gu'n d' thug e seachad na bh'aige de'n t-saoghal do'n eaglais; ach ged a dli' aidicheas daoine gur maith an clu sin air, tha teagamh beag aca nach robh acheinne cho mhaith r'a chridhe. 'Nuair a chluinneas iad aimm Bharnabais, is e an dealbh a dh'eireas fa chomhair an sùl: duine còir, cneasda, gun ghò; duine nach robh cho fada 's a' cheann 's a bha e farsuing 's a' chridhe; duine aig an robh sacibhreas an t-saoghal thall ach aig nach robh gliocas an t-saoghal a bhos: duine o'n iarradh iad iasad airgid na bu luaithe na db' iarradh iad comhairle. Tha sinn an duil nach 'eil an dealbh sin firinneach ach ann an cuiid, agus gu robh taobh eile air nadur Bharnabais. B' fhiach e a dhorus a ruighinn a dh' iarraidh deirce air, ach b'

fhiach e mar an ceudna a dhorus a ruighinn a dh' iarraidh comhairle air; oir bha e cho glie 's a bha e fialaidh; agus is e an smuain shonruichte air am bn mhaith leinn beagan leudachaидh a dheanamh aig an àm so, gu'n do rinn Barnabas le ghliocas 's le chomhairle seirbhis a bu mhotha do'n eaglais na rinne leis an tabhartas mhor a thug e dhi.

Ciod e duine glic? Tha e duilich a radh anu am beagan fhacal; no air a shon sin dheth, ann am moran fhacal. Ach co dhiu, is e comharran an duine ghlie gu'n toir e breith chothromach air daoine eile. Tha eolas aige air eridhe mhic an duine agus is leir dha am maith agus an t-ole auns na feadhainn ris a bheil a ghnóthuch. Tha euid de dhaoine annu a chi an t-òr ach nach faic an t-umha annu an nadur an coimhreacha; agus euid eile nach faic an t-òr achi aig a bheil suil cho biorach air son an umha ri suil seann fhithich a' sìreadh cobhartaich air leathad sleibhe. Tha eunntas againn gu'n d' thug Barnabas a bhreith 's a chomhairle do'n eaglais nair no dha mu thimeilli dhaoine eile, agus cha robh e riagh cearr 'na Bharail. Bha a bheachd 's a chomhairle, air uairean, calg-dhireach an aghaidh beachd is comhairle feadhnaich a bha air an eunntas na bu ghlice na e; ach dhearbh eunsean, an deigh laimhe, gu robh e ceart, agus gu robh e che tuigseach ann an gnothuichean 's a bha e neo-lochdach is diaidhaidh.

Cha robh na deisciobuil air son gnothuch a ghabhail ri Pol 's cha robh iarraidh sam bith aca air a chompanas, ach ghabh Barnabas a thaobh. "An uair a thainig Saul gu Ierusalem, dh' fleuch e ri e fein a cheangal ris na deisciobuil, ach bha eagal orra nile roimhe, agus cha do chreid iad gu'm bu deisciobuil e: *ach ghabh Barnabas d'a ionnsuidh e.*" Gniomharan ix, 26.

Chunnaic e anns a' mhionaid nach bu chealgair Pol agus thug e dha a chairdeas 's a bheannachd ged nach robh càch ach gu maith gruaamach ris. Tha daoine ann, agus ged nach do bhuilich Dia buadhan mora orra fhein, tha iad comasach air buadhan dhaoine eile a mheas aig an luach agus deas gus an seoladh air an t-sligte far am faigh iad cothrom am buadhan a chuir gu feum. Is e sin an t-seirbhis a rinn Barnabas do Phol, agus do'n eaglais. Urram, mata, dha-san

d'an dlighear urram. Tha e coltach gu robh earbsa aig a chompanaich ann an gliocas a chomhairle, oir gabh iad i.

Ghabh iad r'a bheachd uair eile mu'n obair a bha dol air aghaidh ann an Antioch. Thainig sgeul gu chasan nan deisciobul ann an Ierusalem gu robh dusgadh mor am measg nan Cinneach an Antioch, agus gu robh aireamh mhor air tionndadh ris an Tighearna. Tha e coltach gu robh earbsa aca ann an tomaltachd a thugse oir chuir iad Barnabas gu Antioch a rannsachadh a' ghnothuich. Is dòcha nach robh doighean na feadhnaich a bha searmonachadh nile gu leir a reir inntinn Bharnabais; ach cha do leig e leis a sin a shuilean a dhalladh no solts a reusain a mhùchadh; chunnaic e gu robh lamh is spiorad Dhe anns an obair a bha dol air aghaidh ams a' bhaile, agus rinn e gairdeachas. Agus cha'n e mhain sin, ach chuir e luim air luchd-oibre fhaotaim chum 's nach cailleadh an eaglais an cothrom a bha Dia 'na fhreasdal a' toirt dhi. *Duine maith*, da rircéadh; ach duine d'am b' aithne sealltuinn as deigh cùisean na h-eaglais cho cnramach ri fear-lagha 's cho seolta ri ceannard-airm.

Cha b' urrainn eadhoin do Phol, ged a bha e gu maith smaehail, Barnabas a shnaineadh m'a chorragan, oir bha imintinn aige dha fhein; agus sheas e a lárach 'na aghaidh 'nuair a dh' eirich connspoid eatorra mu Eein Marcus. Bha Pol am beachd nach robh ann an Eoin aeh an gealtair agus nach b' fhiach! e obair a thoirt dha anns an eaglais; ach bha barail a b' fhearr aig Barnabas air; agus, a reir coltais, bha e ceart, oir bha saothair Eoin gle bhuanachdail do'n eaglais an deigh laimhe. Ann an aon fhacal, cha'n eil cumantas againn gu robh Barnabas riann cearr 'na Bharail air a chomh-obrichean no gu'n do chuidich e aobhar sam lith nach b' fhiach a chuideachadh. Agus cha dona au comhairle e air toinig is gliocas neach sam lith, gu'n toir e daonnan breith chothromach air a chomh-chreantairean, agus gur h-aithne dha c'uin is còir dha a sporan fhosgladh agus c'uin nach còir.

Cha b' ann a chionn gu'n d' fhuaire haircheanduinn lamh an uachdar air a rensan a thug Barnabas do na h-abstoil an tabhartas mor a thug e dhaibh, ach a chionn gu'm bu leir dha na b' fhaide air thoiseach air na bu leir do chàch, agus gu'm faca e nach robh doigh air ordugh is riaghait a chumail anns an eaglais mur sealladh a leithideansan air an do bhulich Dia an comas, as deigh na feadhnaich a bha faladh. Air là na

Caingis bha Ierusalem làn de choigrich as gach cearn, agus tha e coltach gu robh na miltean dhiubh air an iompachadh. Bha e feumail gu'm fanadh na creàdhnhich sin anns a' bhaile beagan sheachduinnean co dhiu, chum a bhi air an teagastg ann an eolas na firinn leis na h-abstoil. Na'n do leigeadh leo dol dbachaidh a dh'aon ruith agus dol air feadh an t-saoghal mar fhanuisean, gun a bhi air an teagastg an toiseach ann an eolas an t-soisgeil, dh' fhaodadh iad tre end gum eolas eron mor a dheanamh do'n aobhar a bha iad ag aideachadh. Tha sinn an duil gu robh so fa chomhair inntinn nan abstol agus cinn na h-eaglais 'nuair a cheadaich iad do'n t-sluagh fantuinn ann an Ierusalem. Bha iad cinnteach gu'm biodh so chum buannachd do dh'aobhar Chriosd; ach eiamar a ghabhadh aoidheachd a thoirt do na coigrich? Dh' thuasgail Barnabas a' cheist; chunnaic e an eumart a bha air thoiseach air an eaglais, agus le comhairle shuidhichte thug e dhi na bh'aige de'n t-saoghal. Bha e air son eisiomplair a thoirt do dheisciobuil bheartach eile oir chunnaic e gu robh na laithean ud a' gairm air a sheorsa-san seirbhuis a thairgssin do'n eaglais nach b'urrainn na h-abstoil a dheanamh dhi. Cha b'ann gun smuain ciod a bha e a' deanamh a rinn e mar a rinn e ach a chionn gu robh e'n duil nach robh Rathad eile aig an eaglais air faotaim ás an staing anns an robh i. Tha'n seansfhalcal ag radh gur mòid tabhartas tighinn 'na thràth agus le thabbartas a thoirt do'n eaglais aig an àm cheart dhearbh Barnabas gu robh e glie cho mhaith ri bhi fialaidh. Le chomhairle 's le chòiread bha e 'na mheadhon air long an t-soisgeil a chumail o chreagan air an do theab i tuiteam, agus 'na dhoigh shambach phongail rinn e seirbhuis do dh'aobhar Chriosd mar nach do rinn seadhainn a b' ainmeile na e. Cha bu duine e aig an robh gaol air na ceud chatharraichean no air urram shaotainn o dhaoine, ach tha moran sgoilearan de'n bheachd nach robh pearsa-eaglais anns a' cheud linn aig an robh inntinn a bu ghéire is sealladh a b' fhaide is gliocas a b' fharsuinge na Barnabas. Tha a chliu a' fas anns na laithean deireannach so.

Cha b' ann gun an costus a mheas a thug e seachad a mhaoim shaoghalta nile, agus cha b'e aon phlatadh de chaoimhneas a thug air deanamh mar a rinn e. Reusanaich e an gnothuch gu socruich agus chuir e a chomhairle ris fein ciod an doigh anns am b' fhearr a b' urrainn e cuideachadh a dheanamh leis an aobhar anns an robh e a' creidsinn le 'nile chridhe. Bha aon scorsa

seirbhis a bha dhith air an eaglais aig an àm; seirbhis nach b' urrainn na h-abstoil no a' mhòr-chuildeachd de na deisciobuil a thairgssinn dhi a chioun nach robh an cothrom aca. Ach bha an cothrom aig Barnabas, agus air dha thaicinn gu soilleir gu robh airgiod cho feumail do'n eaglais ri daoine, thainig e'na chridhe gu'm b'e a dhleasdanais a chuid a choisrigeadh do Dhia. Cha'n eil teagamh nach robh eairdean is daimhich aige a theireadh ris gu robh e amайдeach, agus, eo dhìu, gu'm biodh e tràth gu leoir dha a chuid fhagail aig an eaglais 'na thiomadh, ach mar dhuine glie leig Barnabas le comhairle a chridhe fein seasambh. Dh' fhag e e fein gun fhearrann ach cha d' fhag e e fein gun saoibhreas, agus cha b' aithreach leis riamh na rinn e. Bha an sonas aige a bhios daonnan aig an duine a chuireas a chomhairle ri chognis's ri chridhe fein agus a leigeas leis a chomhairle sin seasambh, a dh'aindeoin gach guth eile a labhras ris.

Ma ghabhar buadhan Bharnabais thar a cheile agus ma chuimhnichear a linntadh doigh anns an do rinn e seirbhis do'n eaglais, tha sinn an duil gur h-airidh e air an aite as airde am measg nan aithraichean 's nan seanairean. Bha buadhan innitinn is eridhe aige nach eil bitheanta air an faotaimh anns an aon duine. Bha glicias saoghalta agus eud diadhaidh a' pogadh beul ri beul ann. Bha e'na dhuine maith agus 'na dhuine leirinmeach. Bha e làn de chreideamh agus nochd e a chreideamh ann an oibríchean. Faodar a chreidsinn gu robh e còir agus tùrrail gu nadurra agh fo bhuaidh an spioraid naoimh dh'abuich a bhuadhan innitinn 's a bhuadhan eridhe gus mu dheireadh an robh e cho mhaith 'ra ainm, *Mac na comhthurtachd*. Fior dhun-uasal; gun fheinealachd, gun cheilg, gun chumhannachd; duine nach do chuir a ghloir shein air thoiseach air aobhar Chriosd agus a dhearbh anns gach ceum d'a bheatha gu bheil facal an Tighearna fior, *Treorachd e na duinne ciùm ann an breitheanas*. *Salm xxv, 9.*

—:o:—

MU CHRÀBHADH-TEAGHLAICH.

(*O "Leabhar nan Cnoe"*).

B' thurasda leigeil ris gu bheil cràbhadh-teaghlach 'na dhleasnas air a sparradh oirnn, eadhoin le solus naduir. Ma tha e dligheach do gach aon aoradh a dheanamh do'n Dia mhòr uile-ghlormhòr a bhùm agus a chruth-

aich e, tha e dligheach mar an eundna air gach teaghlach. Bu chòir do gach teaghlach a bhi mar sheomar-altrumais airson neinh, agus sin cha'n urrainn dhaibh a bhi as eughmais aoraidh do Dhia. Tha aoradh-teaghlach 'na dhleasnas mor, agus tha e 'na shochair mhòr mar an ceudna. Cia glor-mhòr an t-sochair co-chomunn spioradail a chumail suas ri neamh 'n ar teaghlachaibh! ar tighean a bhi mar theampuill do'n Ti àrd agus uasal nach urrainn neamh, eadhoin neamh nan neamh a chumail; ar n-uireas-bhuidh teaghlach a chàramh m'a choinneamh ann an deagh dlochas; ar taingealachd a dhòrtadh a mach 'na lathair; a bhi labhairt agus a' conaltradh uime-san do'm bheil ainglean agus àrd-ainglean a' seinn molaidh agus clu air an clarsaichibh òir, le laoidhibh arda. Ciod an t-sochair as airde na so? Ma tha an t-Uile-chumhachdach a' eadachadh sochair cho mor agus cho priseil dhuinn, an e gu'n diult sinn gu neo-thaingel feum a dheanamh dheth? Na'm biodh Dia air a' chothrom so a thoirt do theaghlachaibh eile, agh a' dhiultadh dhuit-se 's do d' theaghlach, cia mar a bhithheadh tu a' gearan agus a' momnhur! Na'm biodh e air a radh, Ceadaichean do gach teaghlach eile aoradh a dheanamh dhomh moch agus annoch agus air gach tràth, agh 's i so sochair nach toir mi dhuit-se; eha ghabh mi aoradh uit-se; na toir ionradh air an Tighearna Dia ann ad theaghlach. Nach b' oillteil an toirmeasg so na'm biodh e a mach ann ad aghaidh! Cha do chuir Dia bacadh no casg cho cagallach ort; agus an e gu'n dean thu le d' thoil fein?

Bha aoradh-teaghlach am measg nan Cinneach; bha diathan breige aca, an diathan-teaghlach; b' iad so na diathan a ghoid Rachel o Laban, mar leughas sibh ann an *Genesis*; xxxi, 34. Gun teaganadh air bith b' iodhoil bheugach a bh' anna; gidheadh tha so a' leigeil ris dhuinn gu'n robh cràbhadh agus aoradh-teaghlach air a chleachdadh leo. Bha Abraham, ann an ceud linntibh an t-saoghail, 'na shamhladh urramach air a' chleachdadh naomh so; agus chìtear an onoir a chàireadh air le Dia 'na long so. *Genesis*; xviii, 17, 19. Lean Isaac is Iacob an cleachdadh ceudna ge b'e aite 'n deachaidh iad; ge b'e aite anns an do stadh iad a chur seachad na h-oidhche, thog iad altair do Dhia. Tha sinn a leugbadh mu Iob gu'n robh e cho mothachail mu aoradh-teaghlach 's gu'n d' eirich e moch 's a' mhàduinn a thairgseadh aoraidh do Dia, cha'n ann ann air amanuaibh àraiil agh. "Mar so rinn Iob gach là. *Iob*; i, 5. An

duine cràbhaidh diadhaidh sin righ Daibhidh, an deigh dha an là a chaitheamh a' giulan na h-aire air a h-ais, "phille a bheannachadh a theaghlaich," *ii. Samuel*; vi, 20. Agus Daniel, cha deanadh esan dearmad air an dleasnas so ged a bhagair iad a chur gu' bàsa ir a shon.

Bu diomhain ùine chosg a' dearbhadh gu'n robh an ni ceudna air a chleachdadh fo'n Tiomnadh Nuadh. B' am do na daoine cràbhach, diadhaidh a bha seasmhach 's a' chleachdadh níhaith so, Cornelius; duine air an robh eagal Dhe maille r'a thigh uile, *Gniomharan*; x, 2. 'Nuair a chuireadh teachdaire o neamh far an robh e, ag àithneadh dha dol do'n àite 'n robh Peadar, tha e air innseadh dhuinn gu'n d' fhuaradh e ag urnuigh 'na thigh, is e sin r'a radh, maille r'a theaghlaich. Bu diomhain tòiseachadh air gach sochair a tha'n lorg aoradh-teaghlaich a chur an ceil. Na'm biodh iobairt-mholaidh agus clu ag eirigh moch agus annnoch o gach teaghlaich, bhiodh ar clann a' fàs ann an eolas an Tighearna; bhiodh sith, réit, sàmchair, agus beannachadh an Tighearna fo gach fàrdaich; sheargadh aindiadhadh agus peacadh agus thogadh creideamh agus cràbhachd an cinn gu h-ard.

Tha sinn a' foghlum uaithe so gur dlich-each an ni aoradh a dheanamh do Dhia, air a' chuid as lugh da uair 's an latha. Nach cubhaidh an ni mu'n leig sinn ar teaghlaich a mach 's a' mbiaduinn gu'n leigeamaid a mach iad fo churam a fhreasail chairdeil fein. Nach dàna do dh'aon air bith dol a mach, e fhein agus a theaghlaich, chum an obair shaoghalta gun bheannachadh Dhe iarrайдh air fein agus orra-san? Agus 'nuair a thig an oidhche, nach dàna dha luidhe sios gu cadal agus tamh, gun bhuindheachas a thairgseadh do Dhia airson a mhaitheis air an là chaidh seachad, agus a dhion agus a churam a ghuidhe tre dhorchadas na h-oidhche! Ma tha aon de'n teaghlaich tinn, no euslan, no fo dheuchainn air bith, nach cubhaidh an ni cuimhne ghleidheadh air aig cathair gràis, agus co-aontachadh le cheile ann an guidhe as a leth. Ma tha h-aon diubh ann an tir chéin, fada air falbh o thigh an athar, am measg choigreach, air turus tire no fairge, buailteach do chunnart agus do dh' ainneart, nach ionochnidh an ni gu'n cuimhnicheadh an teaghlaich air agus gu'n asluicheadh iad Dia as a leth? Nach solasach a smuaineachadh dealichte mar tha teaghlaichean o cheile le astar, gu bheil dleasnas ann trid am feud iadsan a tha aig an dachaidh dol a mach

'nan sinnaintibh as deigh na feadhnaich a tìlla fad air falbh; agus dleasnas trid an tuig iad, ged tha iad dealichte o cheile 's an fheoil, gu bheil iad le cheile dluth 's an spiorad am feadh 's a tha iad mar so a' deanamh aoraidh do Dhia.

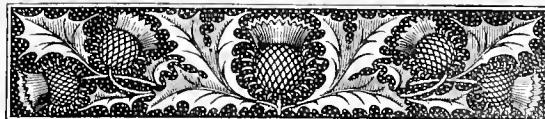
Is ann trid aoradh - teaghlaich a tha diadhachd thràthail air a deargadh air an anam, an diadhachd sin as fhaide agus as dhuithe a leanas. Fendaidh diadhachd thràthail fuarachadh agus fannachadh am-measg gleadhraich agus denchainnean an tsaoighail bhuaireasaich so, ach is ainmleis bàsachadh uile no dol eug. Gu tric, an deigh do'n allabanach bhochd dol air seacharan o Dhia agus a dhleasdanais, cia tric, an àm cuimhneachadh air tigh 'athar, a tha aoradh an teaghlaich, na glùinean lubta, na laoidhean binne, na briathran naomh, a' tighinn tarsuinn air 'anam mar dheàrrsadh soillse 's an dorchadas, mar ghathan greine-eadar phrasan fiadhaich na beatha so. Agus is ionad uair a tha cuimhne nan nithean so air a bheannachadh leis an Spiorad Naomh chum an treorachadh air an ais le aithreachas agus bròn chum an Athar neamhaidh.

Is ionad lethsgenl faoin amaideach a tha daoine chleachdadh airson an dearmaid air an dleasnas so; ach is e am flor aobhar nach 'eil spéis aca deth, no eridhe chum buadhachadh ann. Cha'n 'eil ùine agam, arsa 'n dara h-aon. A bheil uine agad airson do-ghnothuichean saoghalta? Esan aig am bheil am barrachd r'a dheanamh 's ann aige tha am barrachd feum air urnuigh. Tha näire orm aoradh a dheanamh a'm' theaghlaich, arsa fear eile. A bheil näire ort a bhi air-t-fhaotainn a deanamh obair nan aingeal? näire ort a bhi coslach ri Daibhidh, ri Iosua, ri Abraham, ri Isaac agus Iacob, agus uile naoimh Dhe auns gach linn de'n t-saoghal. Gabh näire gu'n do dhearmad thu e cho-fada.

B' aithne dhomh duine measail saoibhir a bha air là àraig 's an eaglais agus a chuala searmoin air aoradh - teaghlaich. Phillip edhachaidh, ghairm e stigh a bhean 's a chlann 's a luchd-muimntir, agus an deigh dha innseadh dhaibh na chual e 's an eaglais, thubhairt e riutha. Tha mi 'g am-dhàeadh fein airson an dearmad a rinn mi air an dleasnas so, agus mar dhearbhadh air m' aithreachas, tòisichidh mi an nochd' fein agus le còmhnaidh Dhe cha dean mi dearmad air tuilleadh. Rinn e mar thubhairt. Thusa rinn dearmad 's an dleasnas so, dean thusa an ni ceudna.

Le "Caraid nan Gàidheal."

MIANN AN T-SALMADAIR.

Aon ni ghuidh mi air an Tighearna, sin iarraidh mi, a bhi am chòmhnuidh ann an tigh an Tighearna uile làithean mo bheatha, chum gu faicinn maise an Tighearna, agus gu fiosraichinn 'na theampull. Salm xxvii, 4.

Ann an aite eile tha an salmadair ag radh gu robh 'anam a' fannachadh le deigh air cùrtibh an Tighearna.

Cia mor an airidh-ghraidh do theach,
Iehobhah mhoir nan sluagh!

Cia taitneach dhomh-sa t-àros naomh,
O Thighearna nam buadh!

Bu bhiadh 's bu cheol da seasamh anns an tigh naomh agus a ghuth a thogail ann am fonn nan salm.

Bha aoibhneas orm tràth thubhairt iad
Gu tigh Dhe theid sinn suas.

Tha na saimh làn de 'n ionndraim so a bha ann an eridhe an t-salmadair air tigh Dhe; agus ma dh'fheoraichear ciod e an t-aobhar, tha e fein a' freagaint, "Tha mo chridhe agus m'fheoil ag eigheach gu h-ard air son an De bheo." Salm lxxxiv, 2. Bha deigh aige air a bhi ann an tigh an Tighearna do bhrigh gu'm b'e sin an t-aite anns an robh gloir is cumhachd an Tighearna r'am faicinn agus anns an robh e 'ga nochtadh fein d'a shluagh.

Faodar, mata, urnuigh an t-salmadair a ghabhail ann an doigh fharsuing agus a radh gur h-e làthaireachd an Tighearna an ni sonruichte a mhiannaich e. As eugmhais làthaireachd an Tighearna cha bhiodh eadhoin an teampull ach 'na thighe fuar fàs leis, ach dheanadh a làthaireachd-san ionad air bith naomh dha. "Agus dhuisg Iacob as a chadal agus thubhairt e, Cia h-namhasach an t-ionad so? Cha'n aite air bith so ach tigh Dhe, agus is e so geata neimh." Genesis xxviii, 16, 17. Cha robh teampull far an do chaidil Iacob, no tigh aoraidh a thogadh le lamhan; ach air an t-sliabh lòn chunnai e ainglean is chual e gnuth an Tighearna, agus fenech! bha e ann an tigh Dhe; oir tha tigh Dhe ann an aite air bith anns a bheil e 'ga fhoillseachadh fein do'n anam. Cha ruigear a leas, mata, urnuigh an t-salmadair a ghabhail gu litreil no shaoilsinn gu'm bu chaomh leis eul a chur ris an t-saoghal 's ri obair an

t-saoghal agus a laithean a chur seachad ann an diomhas ann an samhchair an teampull. B'e an ni a mhiannaich e làthaireachd Dhe a mhealtaim a ghnath; Dia a bhi maille ris 'na dhol a mach 's 'na theachd a steach, oir is ionnan sin ri bhi a' comhnuidh ann an tigh Dhe gun dol a mach as. Bha an teampull 'na thianuis dha air gloir is naomhachd is trocair is dlùths Dhe d'a shluagh; agus mhiannaich e a laithean a chur seachad ann an dearbhachd nan nithean sin air chor agus nach cailleadh e an earbsa laidir so, "Is e an Tighearna mo sholus agus mo shlainte." Is aon rud e a radh gur solus Dia; solus an t-saoghal, ach is rud eile e a radh, Is e Dia mo sholus-sa. B'urrainn an salmadair sin a radh agus is e a ghuidh e aums an urnuigh so gu maireadh an fhaireachduinn sin 'na chridhe agus nach cailleadh e sealladh air solus gnuis Dhe latha sam bith d'a bheatha. Siòr cho-chomunn ri Dia, co dhiu a bhiodh e ag obair no ag aoradh, is e sin iarrtus an t-salmadair. An am briathran Phòil, bu mhaith leis a bhi ri h-urnuigh gun sgur; bu mhaith leis a bhi anns an spiorad cha 'n e mhain air là an Tighearna ach uile laithean a bheatha.

Cha bhiodh e chum buannachd air bith a' cheist a thogail, a bheil e comasach do neach air thalamh an airde spioradail so a ruighinn no a smuaintean a bhi air an soerueadh air Dia gun sgur. Co dhiu a tha sin comasach do chrentair peacach no nach h-oil, tha fios againn uile gu bheil sin fhein a' tigh'n fada gearr anns a' chùis agus gu faodamaid ar n-aire a shoeruchadh air Dia agus a làthaireachd a mhealtaim moran na's trice na tha sinn a' deanadh, na 'n robh deigh againn air a chomunn mar bha aig an t-salmadair. Cha b'e beagan mhionaidhean anns a' mhaduinn agus beagan mhionaidhean anns an fheasgar a bu mhaith leis-san a chur seachad ann an ionad-dionhair an Tighearna, ach uile laithean a bheatha. Ach nach h-iomadh duine nach 'eil a' togail a smuaintean gu Dia eadhoin beagan mhionaidhean a h-uile latha; aig nach 'eil iarraidh no faireachduinn air a làthaireachd o aon Sàbaid gu Sàbaid eile. Ciod a theirear ris an t-seorsa sin? Faodar co dhiu so a radh; nach faic iad gloir is maise

an Tighearna mar chi na daoine a ghabhas uinne gu teachd 'na làthair agus beachd-smuaineachadh air. "Mar le smior agus le saill sàsnichear m' anam, 'nuair a bheachd smuainicheas mi ort ann am fairibh na h-oidhche." Cha'n'eil e gun teagamb furasda do dhaoine an inntinn a shocneadh air nithean spioradail am measg driop is gleadhraich an t-saoghal, ach mur toir sinne buaidh air an t-saoghal bheir an saoghal buaidh oirne. Ged a chuireadh duine seachad uile laithean a bheatha ann an eochomunn Dhe cha rannsaicheadh e uile gu leir a ghloir 's cha'n fhaiceadh e ach earlais bheag d'a mbaise. Tha gloir air chùl gloire is maise air chùl maise, agus eadhoin do na naoimh a chuireas seachad am beatha 'na fhiannis cha teirig iognadh. Agus ma tha sin fiotr a thaobh nan naomh, nach beag de mhaise 's de ghloir Dhe as nraiamh dhaibhsan fhaicinn aig nach eil miann air uair no latha a chur seachad a' smuaineachadh air. Is e am peanas a thuiteas orra, gu fàs iad dall. Nach mor an diteadh e do chlann an t-saoghal gu'm biodh maise na naomhachd is iomlanachd a' ghraidh air a chur fa chomhair an sùl ann am pearsa Chriosd agus gu'n tionndadh iad air falbh 's gu'n abradh iad, "Cha'n'eil sgeimh no grinneas aige gu'n amhaireeamaid air, ni mò tha maise aige gu'n iarramaid e."

Far a bheil ar n-ionnhas bidh ar eridhe; bha eridhe an i-salmadair ann an tigh Dhe a chionn gu'm b'e Dia cuibhrionn is solus 'anna.

Tha tart air m' anam 'n geall air Dia
'N geall air an Dia ta beo
O c'uin a thig 's a nochdar mi
Am fianuis Dhia na gloir?

Is ann dhaibh-san aig a bheil an ionn-drainn bheo so air Dia a dh'fhoillsicheas e a mhaise 's a ghloir. Air dhaibh a bhi maille ris gach latha de'm beatha gheibh iad dearbhachd air na nithean a ta siorruidh. agus roimh-bhlas de'n aoibhneas mhór a tha feitheamh air a shluagh 'nuair a chi iad e agbaidh ri h-agbaidh.

—:o:—

SLUAGH LIONMHOR AGUS LAIDIR.

Cha'n'eil righ aig na lòcuist, tha an duine glie ag radh, gidheadh imichidh iad a mach 'nam buidhnibh. Imichidh iad air uairean 'nam buidhnibh cho dùmhail 's gu folaithe iad grian is speur. Is e na crentairean sgriosail so a tha am fàidh Ieol a'

ciallachadh leis an fhacaí, "shuagh lionmhор agus laidir."

Cha'n'eil e furasda dhuinne a thuiginn cho eagallach 's a tha plàigh lòcuist agus saoilidh sinn nach robh Ieol a' tomhas a bhriathran gu cuimseach 'nuair a tha e labhairt orra mar shluagh laidir air an cur an ordugh catha; ach cha chuir cainnt an fbaidh iongantas sam bith air duine a chunnaic le shùilean fhein ann an aon de dhùthchannan na h-aird an Ear, an lom-sgrios a ni iad air an tir. Tha e coltach gur h-e plàigh de'n t-seorsa so a thug air Ieol a ghuth a fhogail agus rabhadh a thoirt d'a luchd duthcha. Mhill na loenist na h-achaidhean arbhair, an eruthneachd agus an t-eòrna; rùisg iad an crann-fige, an crann-ubhall agus uile chraobhan na machrach; agus rinn iad an tir 'na fhàsach air chor 's nach robh biadh ann do dhuine no do bheathach. Bha Ieol einnteach nach b'ann gun aobhar a thainig am milleadh ud air an tir agus gu robh comhstri aig Dia r'ya shluagh, agus tha e a' gairm orra aithreachas a dheanamh agus pilleadhbh ri Dia chum gu'n gabh e truas dhinbh agus gu'n tog e dhiuibh a chorruich. Chunnaic e anns a' phlàigh lòcuist, breith-eanas Iehobhah; agus tha e a' labhairt mar gu'm biodh Iehobhah fein 'na cheannard air ceann an airm mhìlltich. Ach leigidh sinn le Ieol fhein labhairt agus namhas na plàighe innseadh:—

"Thig shuagh lionmhòr agus laidir; an leithidean cha robh ann o shean agus cha bhi na's mò 'nan deigh. Romhpà tha teine ri sgrios agus 'nan deigh tha lasair a' losgadh: tha ami fearann mar ghàradh Edein romhpà agus 'nan deigh 'na fhàsach uaig-neach; seadh cha bhi dol as aig aon ni uapa. Bidh an coslas mar choslas each; agus mar mharcáichean is anmhùnidh a ruitheas iad. Mar flarum charbad air mhullach nam beann leumaidh iad; mar thoirm lasair theine a loisgeas an as-bhuan; mar shluagh laidir air an cur an ordugh eatha. Ruithidh iad air an agbaidh mar dhaoine eumhachdach; streapaidh iad am balla mar luchd-cogaidh; agus siubhlaidh iad gach aon air a shlighe agus cha blàris iad an ordugh. Ruithidh iad air an ais 's air an agbaidh anns a' bhaile; ruithidh iad air a' bhalta; streapaidh iad suas do na tighean; theid iad a steach air na h-uinneagan mar mhèirlich. Bidh ball-chrithe air an talamh romhpà; eriothnaichidh na neanhan;

bidh a' ghrian agus a' ghealach dorcha, agus cumaiddh na reultan air an ais an dealradh. Agus curidh an Tighearna a mach a ghuth fa chomh-air 'fheachd, oir tha a champ ro mhór; oir is treun esan a thoirt gu buil 'fhaecil.' "Ioel ii, 2-11.

Tha Ioel a' labhairt mu na locuist air mhodh samhlachail agus ann an cainnt nam bard, ach saoilidh sinn nach h-urrainn do neach sam bith a bhriathran a leughadh gun dealbh soilleir fhaicim air an sgrios a bheir na creatairean sin 'nan lorg. Tha an t-abstol Eoin a' labhairt umpa ann an leabhar an Taisbeanaidh ann an cainnt a tha car coltach ri briathran an fhàidh, ach bho chainnt-san cuideachd faodar eumhachd oill-teil nan locust a thugssim:—

Agus dh' fhosgail e slochd an dubh-aigein, agus dh' eirich deatach as an t-slochd. Agus thainig a mach as an deatach air an talamh locuist; agus thugadh cumhachd dhaibh, a reir mar a tha cumhachd aig scorpion-aibh na talmhainn. Agus bha cruth nan locust cosmhuil ri h-eachaibh air an ullachadh chum catha; agus bha air an einn mar gu'm biodh crùin cosmhuil ri h-òr, agus bha an aghaidhean cosmhuil ri h-aghaidhean dhaoine. Agus bha falt orra cosmhuil ri falt bhan, agus bha am fiacan mar thiaclan leomhan. Bha fuaim an sgiathan mar fluaim charbada mhoran each a' ruith chum catha, agus bha earbuill aca cosmhuil ri scorpionaibh; agus bha gathanna 'nan earbuill, agus b'e an cumhachd daoine a chiùrradh ré chòig miosan. *Taisb.* ix, 2-10.

Cha'n eil sinne a' gabhail oirnn gu bheil sinn a' tuigsinn ciod a tha an diadhair Eoin a' eiallachadh anns a chaibideal as an d' thug sinn na briathran so; ach tha sinn a' toirt tarruing orra a chionn gu bheil iad a' leigeil ris (ciod air bith eile a tha iad a' teagasc) gu'm b'aithne dha an cumhachd eagallach a tha aig an locust air sgrios a dheanamh. Agus is e sin a' phuing air a bheil sinn a' labhairt.

Is ann do threubh nam fionnan - feoir 's nam burrach a bluineas an loenst. Tha moran shiorsachan dhinbh ann agus tha iad o cheathramh an òirlich gu coig òirlich am fad. Tha Ioel is Eoin 'g an coimeas ri eich 's ri carbadan, agus a reir cunnias feadhnaich eile a sgriobh umpa tha an coimeas fior; oir tha cumadh an einn coltach ri cumadh ceann eich agus tha srannail an

sgiathan, 'nuair a bhios sgaoth dhiubh air iteig comhla, coltach ri fuaim charbadan 'nan ruith. A reir am meudachd, tha iad anabarrach laidir. Thuirt bàrd de mhuinitir na h-aird an Ear gu bheil aig an locust,

Sliasaid mar chàmhail

Casan mar strùth

Sgiathan mar iolair

Uehd mar leomhan

Earball mar nathair

Ceann mar each.

Cha teid aca air dol an aghaidh na gaoitheach ach ma gheibh iad an eùl i no air a' chrùnachau neo-ar-thaing nach siubhail iad. 'Nuair a theid iad air imrich gluaisidh iad cho dùmhail 's gu'n dorechaich iad a' ghrian. Chunucas ionadhl uair feachd dhiubh comhalla a bha deich mile fishead am fad, deich mile an leud, agus mìle an diomhneachd. B'e sin feachd na dunach. Tuigear ciod an t-uamhas a tha so a' eiallachadh ma their sinn nach d' fhàs am bliadhna an Tiriodh no an Uidhist na bheireadhli euid aon oidche dhaibh; agus na'n laidheadh iad air Muile no Ille an dol fodha na greine nach biodh roinneag fheoir air fhàgail anna air chionn na maidne. 'Nuair a bhios iad air imrich leigidh iad an sgios far am beir an t-anmoch orra, agus is tric a laidheas iad cho tiugh air na craobhan 's gu'm bris geugan garbh le'n eudthrom. Is e fear is luibhean is cinneas gorm na talmhainn am biadh as fhearr leo, ach gabhaidh iad seorsachan eile ma blios an t-acras orra. Tha fear a bha air chuairt anns an aird an Ear ag innseadh na naigheachd so:—

'Mu mheadhon-là chuala sinn fuain iongantach mar gu'm biodh gaoth laidir a' seideadh troimh choille. Dh' fhàs an speur doreha, agus air dhuinn sealltuinn a mach chunnaic sinn neul mor dubh eadaruin 's a' ghrian? Ciòd a bha 'n so ach sgaoth locuist? Chunnaic an sluagh na locuist a' tighinn agus thiomaidh iad a' mach 'nan ceudan, fir is mnathan is clann, feuch an cuireadh iad eagal orra 's an gabhabh iad seachad. Bha iad a' leumartaich 's a' bualadh am bas, a' mionnachadh 's a' mallachadh nam biasdan, agus a' losgadh urchraich-ean feuch an eumadh iad uapa iad, ach b'e sin dhaibh-san an diomhanas. Loidh na locuist air a' mhachair agus ann an uine ghoirid bha an raon gorm cho lóm ruadh 's ged bhiodh e air a losgadh le teine.'

Is suarach an eron a ni na locuist-shiubhail an coimeas ris a' chron a ni an t-àl lion-

mhor a dh' fhagas iad 'nan deigh. 'Nuair a luidheas iad air aite freagarrach ni na feadhainn bhoiriom tuill anns am fág iad an uidhean, 's fàgaidh gach te dhiubh cho mhaith ri ceud ubh. Ann an ath shamhradh thig an t-àl òg a mach agus mur cuirear as daibh gu luath cuiridh iad an duthaich fodh-pa fhein. Tha iad sé no seachad seachduinnean a dh'aois m'am bheil iad aig an làn fhàs, agus m'an ruig iad an ire sin tilgidh iad an craicinn se uairean. Ann na ceud sheachduinnean d' am beatha cha 'n eil sgiathan aca gu dol air iteig, ach theid aca air coiseachd is leum agus anns an doigh sin gluaisidh iad o bhaile gu baile mar gu'm biodh réiseamaid shaighdearan. Ann am Persia, aum an ceann a tuath na h-Afrie, agus ann am Mexico chunnacas brat dhiubh air an talamh a bha eho fad 's cho leathann ri eilean Cholla, 's bu eho mhaith dhuit toiseachadh air a chuan Shiar a thaomedh ri feuchainn ris an fheachd do-àireamh sin a mharbhadh. Ach air ghaol am beatha 's air sgàth an codach feumaidh luchd-àiteachaidh nau dùthchannan siu oidhrip air chor-eigin a dheanamh air na locuist a thanachadh; agus is e an doigh a bhios iad a' gabhair orra, sluicdh is digean domhain a chladhach rompa anns an tuit iad muin air mhuin. Bithear cuideachd a' ruamhar nam mach-raichean air an do luidh na locuist-shiubhail los na h-uibhean a dh' fhag iad a blriseadh agus air iomadh doigh eile, le uisce 's le teine, a' feuchainn ri cur as do'n àl òg. Bha so air a sgriobhadh le fear a chunnaic plàigh dhiubh ann an Lebanon:—

"Ann an toiseach an t-samhraidh chuala sinn gu robh miltean dhiubh a' direadh a' ghlinne. Chaidh sinn a mach a chur tillidh orra ach b'e sin dhuinnean fhaoineas. Bha iad cho lionmhor ri gainmeamh na tràgh-ad; bha slios na beinne còmhdaichte leo; agus bha iad a' mearsadhl air an aghaidh cho òrdail ri réiseamaid shaighdearan. Chladhaich sinn digean air thoiseach orra agus dñ' fhadaidh sinn teintein, ach ged a mharbh sinn torran dhiubh lean iad orra, sreachùr a' gabhair aite na feadhnaich a mharbh sinn, gus mu dheireadh an do chuir iad ruaig airnn. Cha b' urrainn dhuinn stad a chur orra no an aghaidh a thionndadh. Suas an leathad ghabh iad; a' streap thar gach staing a bha 's an rathad orra 's cha chuireadh creag no sloe no gàradh moille 'nan imeachd."

O chionn deich bliadhna fichead bha na locuist cho sgriosail ann an eilean Chipruis 's gu'm b'fleudar do luchd-riaghlaidh an eilein tri mile deug puind Sasunnach 's a' bbbliadhna a chur a mach chun an t-eilean a ghlanadh. Bha feachd mor dhaoine air an cur ris an obair, dà mhile gu leth; agus bha iad ag obair eòig bliadhna m'an do chuir iad as daibh uile. Ann an aon bhliadhna loisgeadh tri ceud deug tunna de na h-uibhean aca, ach bha e air aireamh gu robh na locuist a' fàgail a h-uile bliadhna, eudthromh choig mile tunna dhiubh. Chladh-aich iad sé mile fichead slochd, air an linig-eadh le h-iarrunn sleamhain air chor 's nuair a thuiteadh iad amnta nach faigheadh iad asda, agus tha e air a radh gu'n do mharbh iad ann an dà bhliadhna 250,000,000,000, aireamh nach gabh tuigsinn. Aig fichead locust air an ùnnsa tha e coltach nach eil de bhàtaichean an Grianaig na bheireadh a mach gu Creag Ealasaid na mharbhadh dhiubh ann an Ciprus ann an eòig bliadhna.

Sluagh lionmhor agus laidir, da-rìreadh.

—:o:—

ACHAN AN DEORAIDH.

Tha càch a' triall d' an àros fein
Mar dh' iarras eun d'a chòs;
Am fàrdaichean 'nan saoghal-céin,
Gun bhlàth 'na ghréin do'n Deor,
Gun toman fraoch an sin e thaobh,
Gun bhraon a nì e òl—

An ceol tha togail inntinn chàich
A' giùlan dà-san bròin.

Co dh' ionnsuidh thig mi 's mi fo leòn
Ach dh' ionnsuidh Teò-Mhic Dhe?
Bha Thus' ad dheòraidh iomadh bliadhna
Ag iargain fior-uisg Néimh;
Ad ghairdean sheunadh mi a's m' òig,
Is fhuair mi còir do threud—

'S ge tric bha gràinealachd am lòn,
Tha blas do phòig' am bheul.

Cùm teagasc m' òige ghnàth fo m' shùil,
Mar shruthan-iùil 's a' cheo,
Is ùrnuighean mo shluagh am cheum,
A reir gach feum a chrò;
Biodh gáir do chuain a chaoibh am chluais,
'Gam nuallan thui do Ghlòir—

Is long nam miann 'gam fheitheamh
siar,
'San lionadh anns òb.

Le COINNEACH MAC LEOID.

ÓRAN NUADH.

Nochdaidh mi dhuit an t-slighe air an tigeadán dhuit triall: seolaidh mi dhuit le m' shùil. *Salm xxxii, 8.*

Is e an t-salm so an t-òran nuadh a chuir Dia ann am beul Dhaibhidh, 'nuair a thug e dha maitheanas agus a chuir e folach air a Pheacadh. Tha an t-salm a' teagasc ciod a tha Dia ag iarraidh oirnn; ciod iad na h-iobairtean leis an coir dhùinn teachd 'na làthair; agus ciod an eùmhant air an aisig e an anam air ais dhaibhsan a pheacaich 'na 'aghaidh.

Tha fios aig an t-saoghal uile air a' pheacadh oilleil anns an do thuít Daibhidh agus leis an do theab e 'anam a chall; agus tha e air a radh gur h-ann bhàdhna 'na dheigh sin a sgriobh e an t-salm so. Cha robh a choguis aig fois agus bha an-shocair 'inntinn a' claoídh a bhodhig—"Nuair a bha mi a'm' thosd, lùidh aois air mo chnàmhain: tha mo bhrìgh air a h-atharrachadh gu tiormachd an t-samhraidh." *Salm xxxii, 3-4.* Ach ged a dhuisg a choguis chiontach fiabhrus na bhroillean leig e le latha 'n deigh latha is seachduin an deigh seachduin dol seachad gun a pheacadh aideachadh. Ach mu dheireadh, fo theagasc an fhàidh Nàtan a chuir Dia thuige chum oleas a ghniomha imseadh dha, cha b' urrainn e cumail air fhein na b' fhaide agus thubhairt e, Pheacaich mi an aghaidh an Tighearna. Tha e coltach gur h-ann aig an àm sin a sgriobh e salm li, an t-salm anns an do dhòirt e mach a chridhe le h-aithreachas is deoir, ag aideachadh a pheacaich agus ag asluchadh tròcair.

Dean tròcair orm, a Dhe, a reir do chaoimhneis graidh; a reir lion-mhoireachd do chaomh throcairean, dubh as m' eusaontas. Oir tha mi ag aideachadh n' eusaontas agus tha mo pheacadh a' m' làthair a ghnàth. Thoir orm guilh subbhachais agus aoibhloneis a chluaintean; agus ni na enàmhain a bhris thu gairdeachas. Cruthaich annam eridhe glan, a Dhe, agus ath-nuadhaich spiorad ceart an taobh a stigh

dhiom. Aisig dhomh gàirdeachas do shlàinte agus le d' spiorad saor cùm suas mi.

Dh' eisd Dia ri glaodh an aithreachain agus thug e maitheanas dha, agus tha an salradair a' seinn anns an t-salm so an t-oran nuadh a chuir Dia 'na bheul.

'S beannaicht' an duine sin a fhair
'Na pheacadh maitheanas;
A fhair le trocair folach
Air a chiont' is eusaontas.

'S beannaicht' an ti nach agair Dia
'Na sheachranaibh na's mó,
Is ann a spiorad fós nach 'eil
Claon-chealgaireachd no gó.

Faoadar a radh gur càraid an dà shalm, LI is xxxii; an dara té ag ùrnuigh air son trocair 's an té eile a' moladh Dhe a chionn gu'n d' eisd e ris an ùrnuigh sin 's gu'n do nochd' e a thròcair.

Anns an ùrnuigh a rinn Daibhidh chleachd e briathran d' an d' fluair moran dhaoine coire, Teagaisgidh mi do luchd-eusaontais do shlighean, agus ionpaichear peacaich (LI, 13). Their iad gu robh e dalma do neach a rinn uiread eucoir ris-san, agus a bha air a għluinean ag iarraidh maitheanais, a bhi bruidhinn air daoine eile a theagasc no ionfachadh. Ach eha b' ann ann an spiorad dalma no fein-flireanta a thuirt Daibhidh an ruīl a thubhairt e, agus saoilidh sinn nach robh e idir as an rathad dha, iarritus a bli aige air folach a chur air a sheann ole le seirbhis ûr a dheanamh do Dhia. B'e an smuain a bha 'na chridhe, gu'm biadh e na b' fhasa do pheacaich eile creidsiu ann an tròcair Dhe na'n deanadh e trocair air peacach cho mor ris-san. A thuilleadh air sin bha e nadurra gu leoир gu'n tigeadh an smuain 'na chridhe aig a' leithid sid de dh' àm, a bheatha a choisrigeadh gu buileach do Dhia agus rabhadh a thoirt do dhaoine eile iad a sheachnad a chlàbair anns an do thuit e fhein. Cha'n urrainn iadsan a fluair tròcair agus a dh' fhiorsraich gàirdeachas slàinte Dhe a bli 'n au tosd, oir tha e cho nadurra dhaibh luaidh a dheanamh air maithreas Dhe 's a tha e do na h-eoin seinn. Agus a dh' ain-deoin ciod a their iadsan a bhios a' faotainn coire do'n fhacal a thuirt Daibhidh, tha e

soilleir do'n t-saoghal uile gu'n do theagaisg e do luchd-easaontais slighean an Tighearna, agus gu bheil 'aithreachas is 'ùrnughean a' giulan toraidh gus an là an diugh. An nair a dh'iompaichear thu, ars' ar Slannighear ri Peadar, neartaich do bhráthean. Rinn Daibhidh sin, agus ged tha e marbh tha e a' labhairt fathast, agus a' neartachadh iomaigh brathair bochd aig nach biodh misneach a shùilean a thogail gu neamh mur b'e gu bheil beatha Dhaibhidh a' teagasc dha nach gleidh Dia a chorruich gu siorruidh do bhrigh gur a toigh leis trocair, agus aig nach biodh briathran leis an tigeadh e an làthair an Tighearna mur b'e gu'n d' thug Daibhidh na briathran sin dha anns na sailm.

Anns an t-salm so, ma ta, tha e a' coimhlionadh a' gheallaidh a thug e anns an té eile; tha e a' teagasc dhuinn slighean an Tighearna; ag innseadh ciamar a dh'aisig e air ais dha fein gairdeachas a shláinte. Agus is e suim na tha aige ri radh, gur h-e a' cheud cheum air an t-slighe gu reite ri Dia, ar peacadh aideachadh. Am feadh 's a bhà e 'na thosd eha d' fhuaire e leigheas air an-shocair a chridhe; bu chaomh leis 'eusaontas fholach ach mar b' fhaide a bha e a' deanamh sin is am a bu truime a bha làmh Dhe air, gus mu dheireadh an d' thubh-airt e, Aidichidh mi m' eusaontas. Agus leis an ath anail tha e ag radh, Mhaith esan cionta mo pheacaidh. Togaidh ar cognis nadurra a guth air taobh an duine a dh' aidicreas a chionta gu saor agus a dh' iarras maitheanas. Agus do bhrigh gu bheil gradh is ceartas is caomhalaichd Dhe na's airde na ar cognis-ne bheir e maitheanas do'n aithreachan gu saor is gu paitl. Ma dh' fheuchas sinn ri folach a chur air ar peacanna, agus sinn fhein is Dia a mhealladh, cha chuir trocair Dhe folach orra; ach ma ni sinn an ùrnugha rinn Daibhidh gheibh sinn am freagradh a fhuaire esan. An ti a dh' fholaireas a pheacanna cha soirbhich leis; ach esan a dh' aidicreas agus a threigreas iad gheibh e irocair, *Gnath-Fhocail* xxviii, 13. Ma dh' aidicreas sinn ar peacanna, tha esan fireannach agus ceart, chun ar peacanna a mhaitheadh dhuinn agus ar glanadh o gach uile neo-fhireantachd. *I Eoin* i, 9.

Is ùrnugha uile gu leir Salm li, ach anns an t-salm so thionndaidh Daibhidh bho ùrnugha gu moladh. Is e so an i-oran nuadh a chuir Dia 'na bheul 'nuair a thog e suas a clàbar làthaich e 's a chuir e a chasan air carraig. Tha oran 'na bheul a chionn gu bheil aoibhneas 'na chridhe; agus tha e a'

gairm air peacaich eile eisdeachd eiod a rinn Dia air a shon. "Tha thusa a'd' ionad-foluch dhomh; o theinn gleidhidi tu mi; le h-òranaibh saorsa cuartaichidi tu mi." *B*, 7.

Aig an ochdamh rann tha guth ùr a' labhairt anns an t-salm, "Fior theagaisgidh mi thu, agus nochdaidh mi dhuit an t-slighe air an tigeadh dhuit triall; seolaidh mi dhuit le m' shùil." Cha'n e so guth Dhaibhidh ach guth an Ti a tha e moladh. Cha b' urrainn mac duine a ghabhail air fhein na briathran so a labhairt agus feumar an gabhail mar fhreagairt caomhal a thug Dia do smuan a dh' eirich ann an eridhe Dhaibhidh, ged nach do chur ean cainnt i. Bhail eagal e nach biodh e anns an staid shona so daonnan, agus thuirt e ris fein, Ciod am fios nach tuit mi anns a' chlàbar a rithist; tha an fheoil laidir 's an spiorad anfhan, agus ma dh' fhaoite gu bheil e ro thràth dhomh m' òrain a sheinn. Is ann a chasg an eagail sin agus a thoirt misnich do chridhe a sheirbhuisich a labhair Dia am facial so ris, "Nochdaidh mi dhuit an t-slighe air an tigeadh dhuit triall; seolaidh mi dhuit le m' shùil." Cha'n flàg Dia a shluagh air leth na slighe. Cha leoir leis an casan a thoirt as a' pholl; soeruichidh e iad air carraig. Tha mi dearbhta as an nì so fein, arsa Pòl, an ti a thoisich deadh obair annaibh, gu'n eoinmhion e i gu là Iosa Criod. Phil. i, 6. Cho fad 's a bhios an Criosduidh anns an t-sacghal bidh comhraig an leth am muigh agus eagal an leth a stigh, ach ma tha a shùil ri Dia mar a tha sùilean òglaich air laimh a mhaighstir cha bhi e gun solus no gun neart. Oir bheir Dia neart do'n anfhan agus dhaibh-san a tha gun lugh meudaichidh e treise. Dhearbh na naoimh uile gur fior so agus tha e air a dhearbhadh gach latha an diugh fhathast leo-san a tha creid-sinn ann, agus a' leigeil an taic ris. Cha'n eil e an comas duine a cheum a stiuradh mar bu chòir dha agus tha feum agaínn uile air an ùrnugha a dheanamh gach madainn, "Treoraich mi ann a'd' fhirinn agus teagaisg mi." Ma tha e 'na chleachdadh aig neach beannachd is stiuradh an Tighearna iarradh gu h-iriosal is gu dùrachdach gach latha m'an toisich e air 'obair faodaidh e a bhi cinniteach gu'n soillsich Dia a dhorchadas agus nach bi e gun fhear-cuideachaidh air a laimh dheis. Oir mairidh facial an Tighearn gu siorruidh,

Nochdaidh mi dhuit an t-slighe air an tigeadh dhuit triall;
Seolaidh mi dhuit le m' shùil.

DLEASDANAS CLOINNE.

Tha iomadh uair òigridh deas gu bhi di-chuimhneachadh nam fiachan trom fo am bheil iad gu caoimhneas agus blàthas-eridhe a nochtadh d' am párantan. 'Nuair a thois-icheadh duine òg air dol a mach ann an euideachd agus fàs eolach air gnàthas an t-saoghal, tha e tachairt iomadh uair gu bheil e toiseachadh air di-meas a deanamh air a phàrantan, a' saoilsinn gu bheil e fein moran na 's glice na iadsan, agus gu'm feudh e air an aobhar sin eas-ùmhlaichd a thoirt daibh. Tha e smuaineachadh gu bheil e 'na ni fearail a thoil fein a dheanamh agus eas-ùmhlaichd a thoirt dhaibh-san, matha an àitheantan a' dol an aghaidh 'iarrtusau. Tha dùil aige gu'n dean so duine mor dheth a dh'aon bhaille, agus gu bheil e 'na dhearbhadh gu bheil tapadh air leth aige. Agus tha na companaich fhaoim leis a bheil e a' deanamh feasras-chuideachd ullamh gu leoir gu a mhiseachadh anns an droch Bharail sò, gus a bheil esan a bu chòir a bhi 'na bheannachadh anns an teaghlach le chaoimhneas agus le shuaireas, a' fàs cho beadaidh neo-chaoimhneil 's nach 'eil e furasda air chor air bith cur suas leis. Cha'n ann mar so, a dhaoine òga, a bu chòir do'n chùis a bhi. Cha'n'eil dleasdanas eile a bu chòir do dh' òganach a bhi cho eàramach nime ris a so; agus cha'n'eil òigear tuigseach air bith nach dean a dhichioll gu sòlas a thoirt do chridhe a phàrantan, le dheagh bheus agus le bhàthas eridhe. Cha bu mhaith leam an t-òganach nd aireanh am measg mo chairdean no mo dhluith-chompanach, a bheireadh eas-urram d'a athair no bhiodh neo-chaoimhneil r' a mhathair. Cha mhò a bhiodh mor mheas agam air fearalas an fhìr air am biadh näire as a' chàraid aosda a riinn an dichioll air esan a thogail gu h-onorach ceart, ged a dh' fhaodadh iad a bhi ann an suidheachadh bochd gu leoir a thaobbh inbhe shaoghalta. Tha iomadh aobhar ann air son am bu chòir meas is urram a bhi air a thoirt do phàrantan. Ged nach biodh ann aeh a' chomain fo'n do chuir iad sinn leis a' churam a ghabh iad dhinn an uair nach robh sinn comasach air ni air bith a dheanamh air ar son fein, bu leoir e a thoirt oirnn gach eacimhneas a b' urrainn sinn a nochtadh dhaibh agus gach meas a tha'n ar comas a chur orra. Smainich, a dhuine òig, eo a riinn faire thairis air do leanabaidheachd, a dhion thu bho gach ni a dh' fhaodadh do bheatha a chur as mar lasair laig, a ghnìlain gu faighidinneach le d' dhroch nàdur, a shol-

air do shon na nithean a bha feumail dhuit, a dh'eiridim thu ann an uair an timeis, a dhion thu ann an àm a' chunnairt, agus bha a dh' oidheche 's a latha le càram gun choimeas a' freasdal dhuit. Co a dh'eisd cho faighidinmeach ri gach gearan a bha agad r'a dheanamh? Co a stiùir thu 'nuair a bha thu ann an iom-cheist, agus a thug sòlas dhuit 'nuair a bha thu fo bhròn? Co ach do phàrantan. Agus mur 'eil thusa tur gun mhothachadh agus gun bhàthas nadurra, bheir thu gach oidhrip air na fiachan trom so a dhìol le d' chaoimhmeas dhaibh-san a nis ann am feasgar an laithean. Ach cha'n e mhain gu bheil taingealachd mar so 'g ar cur fo chomain d'ar párantan, ach tha facial Dhe a' sparradh an dleasdanais so oirnn agus a' bagradh gu trom an aghaidh na muinntir a tha dearmad a bhi umhal agus dleasdanach. Nach tri a tha briathran na còigeamh àithne air an seirm le faidhean is abstoil, "Thoir urram do d'athair agus do d' mhathair." Agus nach 'eil bagraidhean de'n t-seorsa so bitheanta gu leoir ann am facial Dhe—"an t-sùil a ni magadh air athair agus a ni tarcais air ùmhlaichd do mhathair, spionaидh fitheach a' ghlinne a mach i agus ithidh na h-iolairean òga suas i."

Tha, mar so, tuigse nàdurra agus facial Dhe a' còrdadh r' a cheile ann a bhi 'g ar brosnuchadh gus an dleasdanas so a choimh-ead. Fèoch nach bi sibh, ma ta, dearmadach air. Thugaibh gach urram a tha dhigheach dhaibh. Deanaibh an eridhe subhach le bhur deagh ghiùlan, oir cha'n'eil ni ann a bheir uiread sólais d' au eridhe ri bhi 'g ar faicinn ag imeachd ann an rathaidean na stuamachd. Ma tha sibhse a' tuineachadh aig an àm 's a' bhaile so agus iadsan aig an tigh 's a' Ghaidhealtachd deanaibh 'ur dichioll gu sgriobhadh 'g an ionnsuidh gu riaghailteach gach seachdùin, oir is e an sgeul as taitniche a thig thuca 'nr deagh naigheachd. Na dearmadaibh a bhi cur roinn d' nr cosnadh dhachaidh, ma tha i a' ann an suidheachadh a chuireas feum air 'ur còmhla. Agus eadhoin ged a robh iad gun mhor fleum air euideachadh bhuaibh, cuiribh an dràsd 's a rithist, tiодhlae éigin 'g an ionnsuidh. Cha'n'eil seud as luachmhòire as urrainn a bhi aig mathair na tiодhlae a tha labhairt rithe mu ghradh a mié a tha air falbh am measg choigreach. Cha'n'eil ni sam bith a chumas 'ur eridhe fein ùrar glan cosmhuil ri cuimhneachan air an dachaidh shiochail ud, anns a' ghealann bhoidheach anns an deachaidh 'ur n-àrach, agus air an aobhar sin tha e buamachdail dhuibh fein a bhi mar so a' deanamh. Ach a bhàrr air a h-nile

ni, iarraibh gu 'm bi sibh air bhur treorachadh gu gràdh agus ùmhachd a thoirt d' ur n-Athair a tha air neamh, oir mar is mothà a bheir sibh ùmhachd dha-san 's ann is fhearr a ni sibh 'ur dleasdanas a thaobh 'ur párrantán talmhaidh. Is e so an t-aon ni a thogas maise na h-òige gu maise na naomhachd, 's a bheir làn thoil-inntinn do chridhe gach athar agus mathar, oir is dearbh leam gu bheil aidmheil gach mathar a tha eolas aice fein air an fhirinn a co-chòrdadh ri aidmheil an abstoil Eoin, "Cha'n eil gairdeachas agam as mothà na bhi cluinnntinn gu bheil mo chlann ug imeachd 'san fhirinn."

Leis an Ollamh Raibeart Blàr nach maireann.

—:o:—

NA'S DLUITHE DHE ORT FHEIN.

Na's dlùithe Dhe ort fhéin
 Na's dlùith ort fhéin,
 Ged thogte mi gu h-àrd
 Air crann na péin
 'Se fonn mo chridh' gach ré
 Bhi dlùth a Dhe ort fhéin,
 Na's dlùith' ort fhéin.
 Ged chromadh grian gu tàmh
 'S mo shiubhal fann,
 An dubhar orm mar bhrat
 Is elach fo 'm cheann;
 'N am bhradar b'e mo dhéigh
 Bhi dlùth a Dhe ort fhéin
 Na's dlùih' ort fhéin.
 Faiceam gach ceum dhe 'm ròd
 'Direadh gu neamh
 Gach cuibhriomh teachd bho d' ghràdh
 An gleann nan dèur
 Aingle 'gam ghairm le chéil'
 Na's dlùithe Dhe ort fhéin
 Na's dlùith' ort fhéin.
 Mosglaidh mi soilleir ait
 'S do chliu 'nam bheul
 Togaidh mi Betel àrd
 Le bròn mar stéidh
 Stiùridh gach gàbhadh geur
 Na's dlùithe Dhe ort fhéin
 Na's dlùith' ort fhéin.
 Ged ghabhainn sgiath gu luath
 'Sgoltadh an speur
 Gealach is reut is grian
 Cian as mo dhéigh
 B'e so mo laoidh gu leir
 Na's dlùithe Dhe ort fhéin
 Na's dlùith' ort fhéin.
 Leis an Urramach Gilleanbhuig Domhnallach,
 Cilltarlagain.

SID IS SO.

Chuir an rioghachd £162,797,229 ann an deoch laidir an uiridh. Tha sluagh na dùthcha ag èl fiach £3 11s. 10d., an ceann, anns a' bhliadhna; no ma chuirear ann an doigh eile e, tha a h-uile teaghlaich a' cosg £17 19s. Tha so a' gabhail a steach na feedhnach nach blais idir, na feedhnach a bhlaiseas ach a tha stnama, agus boirionnaich is clann, air chor agus gu h-uamhasach an stòlum dibhe a tha dol an sgoile nan dròngairean.

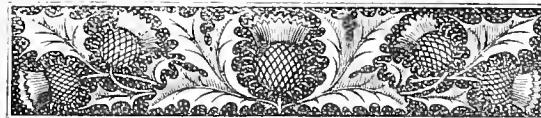
Tha sé ceud is tri fishead 's a deich duine ann an tigh nan Cumantan, agus aig ceithir cheud 's a' bhliadhna do gach fear dhiubh, tha an tuarasdal a tigh'nn gu £268,000. Cha'n eil so a' gabhail a steach na feedhnach a tha ann an dreuchd, ann an Ardchomhairle na Pàrlamaid. Tha an tuarasdal san a' ruith o mhile punnd Sasunnach do na feedhainn bheaga gu còig mile do na feedhainn mhora, agus tha so a' tigh'nn gu suim' a tha os cionn £150,000.

Tha sé ceud is ochd duine ann an tigh nam Morairean; ceithir cheud is ceithir fishead 's a tri dhiubh a' faotainn an aite-suidhe ann le còir breith agus sé fishead 's a còig air an eur ann air dhoigh eile. Cha'n eil tuarasdal idir aig na Morairean.

Ann an Albainn tha 1,440 eaglais sgìre eachd. Is e aireamh nam fairfeach ann an eaglais na h-Alba 12,121; agus aireamh an luchd-comanachaiddh 714,915. Bha 33,390 de chloinn air am baisteadh an uiridh. B'e tabhartas na h-eaglais an uiridh £461,871, chun aobhar an t-soisgeil a chur air aghaidh anns ar duthaich so agus ann an tirean céin.

Bha Simeon mac Iochai, Rabbi Iudhaich, cho riaraichte le fhireantachd fein agus gu 'n d' thubhaint e, Mur bi air an tearnadh ach dithis, is mise fear dhiubh agus mo mhac am fear eile.

Bha tuathanach ann an Diura a bha gu maith mor aig a bhàillidh, ged a bu toigh leis a bhi tarruing as. Air latha paigheadh a' mhàil bha botul nisge bheatha air a' bhòrd ann an seomar a' bhàillidh. 'Nuair a phàigh Rùsgan Mac Phail a' mhàl— b'e Rùsgan am far-aimm a bha air—lion am baillidh gloine dha fhein ás a' bhotul, ag radh ris an flear eile, Is fhearr dhuit-sa bhuit no agad e. Fhreagair Rusgan, *An rud a ni maith do bhàillidh Dhùra, cha dean e cron do Rùsgan Mac Phail.*

FAILTE AN ABSTOIL.

Gras duibh agus sith o Dhia ar n-Athair, agus o'n Tighearn Iosa Criod. Tha sinn a' toirt buidheachais do Dhia a ghnath air bhur son-sa uile, a' toirt iomraidiu oirbh ann ar n-urnuighibh; a' cuimhneachadh gun sgur obair bhur creidimh agus saothair bhur graidh agus faighidin bhur dochais 'n ar Tighearn Iosa Criod, am fianuis Dhe agus ar n-Athar. *I Tesalon; I. 1, 2, 3.*

Grais m'an do sgriobh Pol an litir so bha e ann am baile Thesalonica, a' searmónachadh an t-soisgeil. Ach cha d' thuar é fantuinn ann cho fada 's a bu mhaithe leis oir dh' eirich na h-Iudhaich 'na 'aghaidh agus chuir iad easg air a shearmonachadh. Air ghaol a bheatha b' thendar dha am baile thagail agus fasgadh a ghabhail ann am Berea. Cho luath 's a chuala na h-Iudhaich ann an Tesalonica gu robh e a' searmónachadh ann am Berea, lean iad air a sháil agus thoisich iad air gràisg a' bhaile a bhrosnachadh 'na 'aghaidh. B' fheudar dha teicheadh an dara uair agus dol gu baile na h-Aithne, far an do chuir e fios air a chompanaich, Silas is Timoteus, iad a thígh'nn 'g a ionnsuidh. Cha robh iartuinn Phoil aig fois a thaobh nan creidmheach a dh' fhág e ann an Tesalonica; bha eagal air gu'n tuiteadh am buidheann beag air falbh agus nach seasadh iad daingean is dileas fo gheur-leamhuiunn nan Iudhach; ach ged a bu chaomh leis dol air ais chum comhfhurtachd a thoirt dhaibh cha robh e an comas dha sin a dheanamh, oir bha a naimhdean an tòir air. Bha earbsa aige ann an gliocas Thimoteus agus chuir e esan air chabhaig gu Tesalonica, feuch ciamar a bha dol daibh. An nair a thainig Timoteus air ais, thug e deagh chunntas air Criod-nidhean Thesalonica agus dh' innis e do Phol nach e mhain gu robh iad a' seasamh gu dileas anns a' chreideamh ach gu robh iad mar an ceudna 'nan eisiomplair dhaibhsan uile a bha creidsinn auns na eriochan ud. Rinn eridhe Phoil gairdeachas ris an naigheachd agus gun nine a chall sgriobh e an litir so chum a bheannachd agus a chombairle a thoirt dhaibh.

Gras duibh agus sith o Dhia ar n-Athair, agus o'n Tighearn Iosa Criod. Is e so an

thàilie leis a bheil uile litrichean Phoil a' toiseachadh, agus da-rireadh cha b' urrainn dha guidhe a b' fearr a dheanamh as leth a chairdean na gu'n biodh 'gras daibh agus sith o Dhia'. Tha am facal gras 'na fhacal cho saoibhir brioghmhor 's nach 'eil e furasd innseadh ann am beagan fhacal eiod a tha e ciallachadh. Tha e ciallachadh na h-uiread de nithean anns an Tiomadh Nuadh, ach faodar a radh gu'n gabh iad sin uile eur fo na tri cinn so:—

- (1) *Caoimhneas is deagh-ghean Dhe do dhaoine.*
- (2) *Na tiodhlacan a tha sruthadh o'n chaoimhneas sin, gu sonruihte tiodhlac a mhic anns an do noehd Dia gu soilleir a dheagh-ghean do 'n t-saoghal.*
- (3) *Toraadh nan tiodhlacan sin ann an eridhe mhie an duine.*

Tha na nithean sin uile ceangailte r'a cheile agus faodar a radh gu bheil Pol, ann a bhi guidhe deagh-ghean Dhe d'a chairdean, a' guidhe mar an ceudna gu'n oibrícheadh sin anna gach deagh bhens agus maise na naomhachd. Tha urnuigh an abstoil, ma ta, anabarrach farsuinn, oir tha an guidhe 'gras duibh' a' gabhair a steach obair sláinteil Dhe anns an anam uile gu leir.

Agus sith o Dhia ar n-Athair. Tha an t-abstol a' eur gráis air thoiseach air sith cir is ann o ghras Dhe a tha sith a' sruthadh. Is e iadsan a mhain aig a bheil eolas air gradh Dhe agus gras an Tighearn Iosa a ruigeas air an t-sith air a bheil Pol a' labhairt. Tha am facal 'sith Dhe' air a chleachadh anns an Tiomadh Nuadh ann an dà dhoigh; tha e a' ciallachadh réite ri Dia no an t-sith a tha leantuinn maitheanas peacaidh; agus tha e a' ciallaeadh sith o Dhia no an t-sith a bhios aca-san a tha fantuinn daonnan ann an eo-chomunn a spioraid. Is e sin an t-sith a bha air aire Phoil an uair a ghuillibh e 'gras duibh agus sith o Dhia ar n-Athair'; an t-sith air en do labhair Criod an uair a thubhaint e, Na biodh bhur eridhe fo thrioblaid. Faodaidh an t-sith so a bhi ann an eridhe duine ged bhiodh a bheatha buaireasach is doilighiosach o'n taobl a muigh, ma tha 'anam a' tionndadh ri Dia mar thionndaidheas am

flùr ris a' ghrein. "Gleidhidh tu esan ann an sith iomlain aig a bheil inntinn suidh-ichte ort." *Isaiah xxvi, 3.*

An deidh an fhailte so a chur orra agus na beannachdan nd iarraidh dhaibh tha Pol a' dol air aghaidh gu buidheachas a thoirt do Dhia air an son. Is e an litir a sgriobh e gu eaglaisean Ghalatia an aon litir anns nach 'eil e a' toirt buidheachas do Dhia airson creideamh is obair na feadhna a bha air an iompachadh leis; agus tha e coltach gur h-e an t-aobhar a thug air buidheachas flagail a mach ás an litir sin, nach robh staid na h-eaglais a' cordadh ris idir aig an ám. Ghabh iad ri soisgeul eile seach an soisgeul a shearmonaich esan dhaibh, air chor agus nach b' urrainn e gu h-onorach buidheachas a thoirt do Dhia air an son. Ach lean eaglais Thesalonica ris an fhirinn agus ri teagasc fallan, agus níme sin thug an t-abstol moladh do Dhia airson an creidimh, an graidh is an dochais. Ann an dithis eile d'a litrichean, Colos. is I Corint., tha e ag ainmeachadh nan tri grasan so comhla, agus eadhoin an uair nach 'eil e 'g an ainmeachadh air an ceann tha an smuain 'na inntinn gur h-e creideamh is gradh is dochas fior chomharran na beatha spioradail.

Ach is ann airson an toraidh a bha lean-tuinn an graidh 's an creidimh 's an dochais a thug Pol buidheachas. Bha gach gras a dh' ainmich e a' toirt a mach a thoraidh sonruichte fein ann am beatha na h-eaglais:—

Toradh an creidimh *obair*
Toradh an graidh *saothair*
Toradh an dochais *faighidin*.

Obair bhur creidimh. Tha moran a' faotainn coire do Phol a chionn gu bheil iad an duil gu 'n do chuir e eud-throm ro mhor air creideamh agus nach do chuir e eud-throm gu leoир air oibricean. Ach bha Pol cho cinn teach gu 'n toir fior chreideamh a mach a thoradh dligeach 's nach robh e 'n duil gu rmigeadh e a leas uine a chosg ann a bhi teagasc ni a bha soilleir do gach duine túail. Cha robh e cho amайдeach agus gu 'n tugadh e geill do dhaoine a theireadh ris gu robh creideamh aca, mur robh e a' faicinn obair a' chreidimh 'n am beatha.

Saothair bhur graidh. Tha am facal saothair, an dà chuid anns a' Ghreugais agus anns a' Ghaidhlig na 's laidire na 'm facal obair. Tha e a' ciallachadh obair agus rud-eigin a bharrachd; obair a tha dòruinneach

no oidhrip a tha sgìtheil. Faodaidh obair a bhi taitneach is furasda dha-san a tha 'g a deanamh, ach tha sàruchadh is sgìths a' dol an cois saothrach; air chor agus nach gabh neach saothair air son dhaoine eile mur bi gradh aige dhaibh. Is e so a thug air Pol a radh gur h-e *saothair* toradh a *ghraidh*, oir cha bhuanach duine feineil ann an saothair air sgàth a *bhraithrean*, mar a bha eaglais Thesalonica a' deanamh air sgàth muimntir Mhacedonia is Achaia uile. "Tha gradh Chriosd 'ga m' cho-eigeneachadh"—is e sin an aon chumhachd a tha laidir gu leoир chum daoine a ghlúasad gu saothrachadh le 'n laimh 's le 'n eridhe, a la agus a dh' oidhche, ann an seirbhis am braithrean.

Faighidin bhur dochais. Cha 'n 'eil na facail sin air an cleachdadhl le Pol anns an t-seadh anns a bheil sinn gu bitheanta 'g an cleachdadhl an diugh. Ann an litir so tha e a' ciallachadh le dochas, dochas ri teachd Chriosd ris an robh fiuthair aige gu h-aithghearr; agus le faighidin tha e a' ciallachadh an deagh mhisneach a tha aca-san aig a bheil an dochas sin. Cha robh sith no fois aig Criosduidhean Thesalonica; bha iad a' fulang geur-leanmhuinn is ana-cainnt o'n t-saoghal; ach dh' oibrich dochas faighidin anna agus lean iad air an aghaidh gu misneachail mar dhaoine a bha feitheann ri teachd an Tighearna. Is e dara teachd Chriosl an dochas mor a tha an eaglais air thalamh ag ältrum. Air uairean tha an dochas sin a' fas fann agus chithear o eachdraidh na h-eaglais gur h-e sin na h-amannan anns a bheil i gun mhismich agus gun chli. Ach air uairean eile thig an dochas beo agus an uair a thig bheir an eaglais buaile air trioblaidean an t-saoghal.

Aig toiseach na bliadhna so cha 'n urrainn dhuinn failte as freagarraiche a chur air ar luchd-leughaidh na radh, 'Gras dhuibh agus sith o Dhia ar n-Athair agus o'n Tighearn Losa Criosd.' Thug Dia dhuinn deagh dochas ann an soisgeul a mhic agus tha e mar fhiachaibh orra-san aig a bheil an dochas sin, a bhi sior-nheudachadh ann an obair an Tighearna. Cha 'n urrainn dhuinn earbha a bhi agaínn gu bheil sinn air an t-slighe cheart mur 'eil obair a' chreidimh 'n ar beatha agus mur 'eil sinn a' saothrachadh ann an gradh chum Dia a thoileachadh agus ar braithrean a chuideachadh. Ma ni sinn sin gu h-iriosal is gu diechiollach bidh beannachd an Tighearna maille ruinn agus bidh sith agaínn nach h-urrainn an saoghal a thoirt bluainneach.

100
100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

100

IUDAS MACCABEUS.

Bu mhaith leinn cunnias goirid a thoirt air an duine chalma so; duine a dh' fhaodar a choimeas ri Raibeart Brus no Uillean Uallace a thaobh gaol-duthecha agus ri Carr-gill no Peden a thaobh ead diahdhaidh.

Mu ocht fishead bliadhna roimh theachd Chriosd dh' fheuch an righ Greagach Antiochus Epiphanes ri tir Israeil uile a thoirt fo chis agus an creideamh Iudhach a chur as. Cha robh ann an Antiochus ach diu nam fear. Bha e na b' uairbhiche na Alastair Uaibhreach fhein agus cha riaraicheadh rud a bu lugh a na gu'm biodh an saoghal uile 'na aon iompairteachd, de'n aon chàinain agus de'n aon chreid-eamh. Bha Truath aige do na h-Iudhaich ach bha futh a bu imbhotta aige do chreid-eamh nan Iudhach, aoradh Iehobhah; oir chumhaic e gu maith gur h-e so a' bhann a bha 'gan cumail daingean is seasmhach mar rioghachd. Bhris e ballachan Ierusalaim, loisg e a geatachan, agus thruaill e an teampull; agus los an tuilleadh tamaiti a chur air muintir a' bhaile chuir e suas ionhaigh ann an cuirt an teampuill agus dh' iobair e 'muc air an altair. Bha cuid de na h-Iudhaich a bha cho traillieil agus nach do chuir iad 'na 'aghaidh; air ghaol a bli air an faobh laidir agus air ghaol buannachd ghabh iad ri lagh Antiochus agus iub iad an glun do na diathan a thug e dhaibh. Ach bha a' mhór-chuildeachd na bu dilse do chreideamh an athraichean na gu'n treigeadh iad e air ordugh righ no sagairt; agus b' shearr leo am bàs fhulang seach toibhean a thoirt do Iehobhah. Tha e air a radh gur b-amr anns na laithean denchaineachd nd a rinneadh Salm LXXIX agus Salm LXXIV.

"A Dhe, thainig na cinnich a steach do d' oighreachd; thruaill iad do theanpull naomh; dh' flag iad Ierusalem 'na càrnabh. Thug iad cuirp do sheirbhiseach mar bhiadh do eun-làith nan speur, feoil do naomh do shiadh-bhreathaichean na talmhaibh. Guidich leinn, a Dhe ar shainte."

Bha saighdearan an righ air an eur a mach air feadh na duthecha, a thoirt air an t-sluagh iobradh a reir gnaths man cinniceach agus a chur an sàs na feadhmach nach tugadh umhlachd d' a reachd. Bha na sionagogan air an dunadh, Jeabhrachean an lagha air an losgadh, agus aifim Iehobhah air a thoirmeasg. Geft a bha gairdean feola na duthecha cho lag agus nach b' urrainn dhi

euibhrichean Epiphaneis a thilgeil dhith, dhuisg a' gheur-leannmuim agus an lambachas-laidir a bha o a' deannamh orra spiorad an t-sluagh; agus bha iad deas gu buille a thoirt air son an saorsa 's air son an creideamh, ged a b'e am bàs bu deireadh dha. Mar am an laithean nam breitheamhan thog Dia suas gaisgeach air an ceann, agus cha huinne nocht e e feiu na bha na ceudan air a chùl.

Ann am baile beag a tha siar air Ierusalaim bha sagairt diadhaidh d'am b' ainn Mattathias. Bha coignear mbae aige; agus tha e coltaich gur h-e cruas nan amannan uig a thug air Ierusalem fhagail agus fasgadh a ghabhail far am biot hothrom aige air aoradh a cheannamh do Dhia ann an sith. Ach bha coin-shiubhail an righ air a lorg agus fluair iad greim air. Dh' fheuch iad an foiseach brosgul ris; thuit iad gu robh meas aig an t-sluagh air agus gu'n tugadh iad geill do ordugh an righ na'n tugadh esan eisiomplair dhaibh agus nu'n iobradh e a reir gnaths man cinniceach. Fhreagair an sagairt gu'n b' feare leis am bàs seach a lamhan a thruaillteadh le h-iobairtean man cinniceach. Ghabh Iudhach leibideach a bha lìathair an cothrom so air gean-muath a chosnadh dha fein o phriomhsa an t-saoghnail, agus thuit e gu traillieil gu'n tairgeadh esan an iobairt. Las corrlich an t-sagairt; bluail e an t-Iudhach agus teachdair an righ agus inharbh e iad, agus leag e sios an tsaltair. Agus ghabh e le guth ard "Iadsan a tha eudmhòr air taoblh an Tigh-earna agus leis an àill a lagh a ghleidheadh, feanadh iad mise." Ach ged is e Mattathias a thug gairm do'n duthaich eirigh an aghaidh an t-siar-shàrmhaidh is e a mhic a ghindain uallach is teas an latha. B'e an earail mu dheireadh a thug e dhaibh:—

Bithibh eudmhòr air son an lagha agus thoiribh seachad 'ur beatha air son cinnichibh na gniomharan a rinn 'ur n-athraichean 'nan laithean, Abraham is Joseph is Caleb is Daibhidh is Elias is Daniel. Na biost eagal oirbh roimh bhriathran duine, agus tengaiseadh na gineataich a dh' shatbh dhuibh, nach cuirear gu h-ambhlach neach a chuire is 'earbsa ann an Dia. Bithibh trouin, a mhaca, agus nochtibh 'ur duineaslas air taobb an lagha. Tha fios agam gu duine mo mhac Simeon aig a bheil comhairle ghlie; eisdibh ris-san daonuan; bidh e mar athair dhuibh. Agus a thaobh Iulais, o 'loige Thu e laidir is

treun: biodh esan 'na cheannard dhuibh agus cuireadh e cath as leth a shluaign. Mar sin bheannaich Mattathias a mhic agus thugadh e gu 'athraichean. *I Maccab. 2.*

Cha mhor theaghlachaean riamh anns an robh coignear mhae cho gaisgeil ri clann Mhattathias, ach ged a bha an teaghlach gun din idir b'e Iudas an roghainn. Rinn iad uile seirbhis dhileas d' an duthaich: a' gabhail na stiurach fear as deigh fir.

Chunnaic athair gu robh ceann maith is eridhe gaisgeil aig Iudas agus is e sin a thug air iarraidh air cùch an toiseach a thoirt dha, ged nach b'e a bu shine. Bha e 'na shaighdear ainmeil agus 'na chommandair souruichtie, mar a dh' fhaodar a thuig-sinn o'n ainm a thug a dhaoine fein air, *am farachan*, a chionn gu robh a bhuiilean cho trom air a naimhdean. Cha robh aige ach aireamh bheag dhaoine ach nair is uair chuir e ruraig air armailtean nan coimheach.

"'Na ghniomharan bha e mar leoghann agus mar chuilean leoghainn ag iarraidh cobhartaich. Rinn e moran righrean doilgiosach agus thug e gairdechas do Iacob le ghniomharan; agus bidh ainm beannaichte gu bràth. Chaidh suaim éuchdan air feadh an domhain agus thuit eagal air na rioghachdan mu'n euairt."

Ged a bha e cho seolta ri De Uet cha b' ann le seoltachd a fhuair e buaidh daonnan ach le eul-throm is braise nam buillean a bha e toirt seachd. Cha b' aithne dha eagal agus cha d' thug e riamh a chùl do'n namhaid ged a bliodh fishead duine aca mu choinneamh an aon duine a bha leis-san. Bha an namhaid aon nair cho liomhior agus gu'n do chomhairlich a dhaoine fein dha gun aghaidh a thoirt dhaibh. Phreag-air am Farachan,

"Cha'n ann o liomhoireachd feachd a thig buaidh an cogadh: thig neart o neamh. Tha sinn a' cogadh air son ar beatha 's ar laghannan. Uime sin sgriosaidh an Tighearna iad agus air bhur son-sa na biodh eagal oirbh romhpa."

Chuireadh am blàr agus chuir Iudas 's a dhaoine teicheadh air feachd an righ. Uair eile rinn an namhaid cho cinnteach gu rachadh an latha leotha 's gu'n d' iarr iad air ceannaichean a bhi dluth chum gu reiceadh iad rin mar thràillean na priosanaich a ghlacadh iad. Ach fhuair iad bristeadh-dùil agus rinn am Farachan liodairt orra nach d' fhuair iad riamh a leithid. Thàmailtach e arm Shiria gu buileach agus ged a chuir-eadh na commandairean a bu sheolta 'na

'aghaidh thug e dùlain dhaibh fad shé bliadhna. An uair a chuimhnichear nach e mhain gu robh uile chumhachd Shiria 'na 'aghaidh ach mar an ceudna na Philistiech, na h-Edomaich 's na Moabaich, coimhearsnaich aig an robh seann ghamhlás do Israel, feumár aideachadh gu 'm b' airidh Iudas air an ainm a thug iad air, an uair a chum e riutha sé bliadhna. Ach bha feachd Shiria ro lionmhòr agus ged a rinn am Farachan tanachadh maith orra bha e na b' fhasa dhaibh-san na bealaich a lionadh na bha e dha-san, agus mu dheireadh fhuair iad a' chuid a b' fhearr dheth. Annas a' bhàtar anns an do thuit e cha robh aige ach ochd ceud duine agus bha fishead mile saighdear-coise is dà mhile saighdear-eich 'na 'aghaidh. Chomhairlich a dhaoine dha teicheadh ach fhreagair e.

"Nar leigeadh Dia gu'n deanainn an ni sin no gu'n teichinn romhpa. Ma tha ar n-uair air teachd, rachamaid an coinneamh a' bhàis gu duineil as leth ar duthcha agus na cuireamaid smal air ar n-onoir."

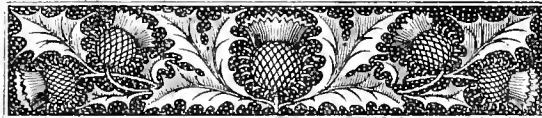
Bha am blàr fuiteach agus mharbhadh moran air gach taobh. Mharbhadh Iudas Maccabeus agus theich an t-iarmad beag d'a dhaoine.

"Agus rinn Israel uile caoidh air a shon; rinn iad bron re mhoran laithean, ag radh. Thuit an duine treun a thug saorsa do Israel. *An deigh a bhàis thoisich na h-aingidh air an cinn a chur a mach am an uile chriosan Israel.*"

Ged a dh' fhairtlich air Iudas saorsa a chosnadh d'a dhuthaich agus cuing nan cinn-each a thilgeadh dhith gu buileach, choisinn e saorsa dhi ann an nithean spioradail agus lean an sluagh ri lagh Mhaoris is creideamh an athraichean. Ghabh fear d'a bhraithrean aite an Pharachain agus lean na Maccabéach air an aghaidh fad iomadh bliadhna, a' tagradh cothroim is ceartais d' an duthaich.

Am measg maithean an t-saoghal uile gu leir cha'n eil fear eile as airidh air clu as airde na Iudas Maccabéus. Ann an eud faodar a choimeas ri Eliah no Eoin a' Bhaistidh; ann an tréine ri Samson no Saul; ann an diadhaidheachd ri Abraham no Heseciah; agus ann an gaol-duthcha ri Gideon no Deborah. Cha b' ann air ghaol gloir a chosnadh dha fhein a dh' eirich e an aghaidh an firh-shàruchaidd aeh air ghaol saorsa a chosnadh d'a dhuthaich agus creideamh nan athraichean a ghleidheadh gun truailleadh. Fior cheatharnach agus fior dhuin-nasal; saighdear treun ann an cogadh naomh.

TORADH NA TRIOBLAID.

Tha sinn a' deanamh uайл ann an trioblaidibh do bhrigh gu bheil fios againn gu'n oibrich trioblaid foighidinn. Rom. v. 3.

Is mor am facal e do neach sam bith a radh gu bheil e a' deanamh uail ann an trioblaidibh, ach is fhiach do dhaoine amh-ghar thulang ma tha amh-ghar ag oibreallaigh anna toradh siochail na fireantachd. Ged nach bu duine Pol a bheireadh inniu do eoin an adhair, cha bu nár leis air uairean uinneagan a chridhe fhosgladh agus innseadh d'a bhraithrean ciod a dh' ionnsaich e o threadsdal Dhe'na bheatha fein. Fhuair e a chuibhriomh de trioblaidean an t-saogair so, ach ged a ghníl e 'na chorp agus 'na spiorad comharran an Tighearna Iosa, cha do rinn e riabh gearan agus cha do chaill e a mhisneach, oir mar bha na bliadh-nachan a'dol seachad bha Dia a' teagascgadh gu'm bu leor a ghras-san air a shon. Co as urrainn an duilleag a tha e toirt dhuinn á leabhar a bheatba, ann an 2 Cor. xi. 24-29, a leughadh gun a chridhe bhi goirt? Ach ged a bha a bhodhig air a sáruchadh 's air a pianadh le meud thulan-gais bha an duine o'n leth a stigh air ath-nuadhachadh o là ga là. Cha b'ann mu thuaiream, uime sin, ach o fhiorsachadh pearsona fein a thubhaint e gu'n oibrich trioblaid foighidinn. Tha am facal a chleachadh Pol a' ciallachadh barrachd 's a tha sinne a' ciallachadh an diugh leis an fhacal, foighidinn: tha e a' ciallachadh misneach is seasmhachd. Anns an litir a sgriobh e gu Timoteus tha e ag iarrailh air cruaidh-chàs thulang mar dheadh shaighdear Iosa Criod; agus is e an spiorad sin, spiorad an t-saighdeir a sheasas ri cruaidh, gun ghearran, a tha e ciallachadh le foighidinn.

Is e an t-aobhar gu bheil an Tiomadh Nuadh a' eur a' leithid de chuldhron air na trioblaidean a thachras air sluagh an Tighearna annus an t-saoghal so, gu robh e air a sgriobhadh ann an amuinan deuchainneach. A thuilleadh air na trioblaidean cumanta do bheil mae an duine buailteach o bhreith gu bhàs, dh'fhuiling na cend chreidmhich deuchainnean is cruaidh nach aithne dhuinne an

diugh. Bha an saoghal uile is cumhachdan an t-saoghal 'n an aghaidh; dh'fhuiling iad eas-urrann is ana-cainnt is geur-leanmuinn; rinmeadh iad mar shalaear an t-saoghal is mar anabas nan uile nithean; agus dhearbh iad air an costus gu'm b'fhior am facal a labhair an Slanughear—"Anns an t-saoghal bidh amhgar agaibh." Eoin xvii. 33. Ach bha fios aca co ann a chreid iad, agus cha do mheas iad gu'm b'airidh fulangas na h-aimsir a ta lathair bli air a choimeas ris a' ghloir a bha ri teachd, oir bha suil aca ri rieghachd ghloirmhor is shiornuilli. An aite bli air an tilgeil sios no bhi fò dhiobhail misneach dh' oibrich na deuchainnean ud foighidinn amaita, air chor agus gu'n do chomhraig iad an deagh chomhfrag mar shaighdearan cruadaalach, a' sior-mheudachadh ann an obair an Tighearna agus a' feitheamh ri duais na fireantachd a bheir Criod dhaibh-sau uile leis an iomhnuinn a theachd.

Ach gel a chaidh làithean na geur-leanmuinn seachad, agus a dh'thaodas daoine ainm an Tighearna a'ideachadh an dingh gun eagal am beatha no am maoin shaoghalta a chall, tha e fhathast fior gur ann tre iomadh amhgar a theid neach a steach do rioghachd Dhe.

Is ionnhor trioblaid agus teinn
Thig air an fhirean choir;
Ach asd' air fad ni Dia nan gràs
A theasaiginn fadheoidh.

Cha 'n'eil am Biobull a' teagascg gu'm bi cursa an threadsdal anns an t-saoghal so na's bàigheile ris an fhirean na bhios e ris an aingidh. Tha na h-abstoil a' teagascg gur h-e an tì as iomhnuinn leis an Tighearna a' smachdaicheas e, agus ann an sanmhadh an fhionain fhior tha ar Slanughear ag ralbh nach ann idir ris a' chrionaich no ris na geugan marbh a bheanas sgian a' ghairnealair ach iùs na geugan a'tha beo agus a tha tabhairt toraidh, *chum gu'n gintain iud tuilleadh toraidh*. Bha eadhoim uighdar ar slainte air a deceanamh foirfe tra thulangas, agus feumaidh na deisceobuil imeachd air a' cheart shlighe air an do choisich am Maighstir. Is e a' chrioch a tha aig gach freasdal searbli is duileadas a thachras air a' Chriosduidh, a chreideamh a dlearbhodh, agus a dhochas ann an Dia ùrachadh, agus

'inntinn a tharruing air falbh o nithean faicsinneach gus na nithean a ta siorruidh. Cha'n fhaighear smior a' chruithneachd gus am bi an t-arbhár air a bhualadh, 's air a chriaradh, 's air a ghlanadh; agus faodar a radh gur e bron is trioblaid is deuchainn na meadhonnán a tha Dia a' cleachdadhl chum smior a' chruithneachd a dhealachadh o'n mholl ann am beatha a shluagh. Nach bu choir gu'n oibricheadh an smuain so foighidinn is misneach is seasmhachd anntasan air a bheil builean an Tighearna a' tuiteam, do bhrigh gu bheil e a' buntainn riú mar ri cloinn.

Tha trioblaidean ar beatha a' teagascg dhuinn iomadh ni nach tuigeamaid air dhoigh eile. Is e so a bha an Salmadair a' ciallachadh an uair a thubhairt e, Is maith dhomh-sa gu robh mi ann an amhgar, *chum gu foghlumainn do reachdan*. Tha iomadh facal ann an leabhar Dhe nach tuigear ach leo-san a tha eolach air bron, agus iomadh maise ann an nadur na Diadhachd nach faicear ach leo-san air a bheil stuadhan na beatha so a' dol thairis. Ged nach 'eil smachdachadh am feadh a ta e làthair sòlasach ach doilghiosach, gidheadh tha e dhaibhsan a tha 'ga ghiulan gu h-iriosal, faighidimeach 'na inchair a dh' fhosglas na seomraichean as maisiche ann an tigh Dhe. Cha'n 'eil Dia aig àm sam bith cho dluth d'a shluagh 's a tha e ann an là na trioblaid. Anns an là sin tha e da rireadh 'na sheasamb aig an dorus agus a' bualadh. Tha e 'g an tarruung le cordaibh a ghraidh, ag iarraidh orra an taic a leigeil ris fein. agus deas gus an gealladh a choimh-lionadh dhaibh, "An uair a theid thu troimh na h-uisgeachan bidh mise maille riut." Tha ainglean Dhe a' tigh'nn gu dorsan dhaoine air uairean ann an cruth eagallach; ach is fhiach ainglean Dhe aoidheachd a thoirt dhaibh ge b'e cruth anns an tig iad, oir beannaichidh iad an fhàrdach anns an euir iad seachad oidhche.

Cha'n 'eil ar trioblaidean a' tigh'nn thugann gun fhiös do Dhia agus cha tigeadh iad idir mur biodh feum orra. Deanaibh gairdeachas, ars' an t-abstol Seumas, 'nuair a thuítas sibh ann an iomadh gnè dheuchainnean, air dhuibh fios a bhi agaibh gu'n oibrich dearbhadh blur creidimh foighidinn. Is teagascg àrd so, da rireadh; ach is fhiach do dhuine dol troimh mhoran dheuchainnean ma tha iad 'g a thoirt na's dlùithe ri Dia agus a' neartachadh a' chreidimh ann an gradh is maitheas ar n-Athar neamhaidh. Ciod, ma ta, as urrainn sinn a radh riù-san a tha fulang pian euirp no amhgar inntinn

no bron eridhe ach a bhi fo dheagh mhisнич do bhrigh gu bheil Dia a' buntainn riú mar ri cloinn. Ged tha am freasdal sin searbh an dràsd tionndaidh an searbhadas gu milseachd ma ghiulaineas iad an trioblaid le ciuine is misneach is foighidinn. 'Nuair a dh' fhàsas daoine gearanach is as-creidmheach is ceannairceach fo smachdachadh an Tighearna tha iad a' dùblachadh an doilghios, agus is culaidh-thruais iadsan a gheibh trioblaid, *gun a toradh*. Tha Dia ceart 'na uile shlighean agus naomh 'na uile ghniomharan, làn graidh is trocair is caomhlichachd, eadhon 'nuair a ghairmeas e oirn ar crann-ceusaидh a ghiulan. Is e so an creideamh a bheir an gath á trioblaidean an t-saoghal, agus a dh' oibricheas anntasan aig! a bheil e foighidinn dhiadhaidh.

— :o: —

TOMI SHANTER.

An uair a dhunar na buthan agus a dh' fhagas balair nan ceannachean na sraidean; an uair a chomhlaicheas coimhearsnaich pòit-chioerach a cheile; an uair a chromas an t-anmoch air làithibh-feille agus a thoisicheas muinntir air an t-sligte a ghabhail dachaidh; an uair a tha sinn 'n ar suidhe ag òl ar druthaig agus a' fas blath agus anabarrach sodanach, cha'n 'eil aon smuain 'n ar eridhe mu na miltean fada, no mu gach càthar is slòc, gach stuadh is stac, a tha eadar sinn agus ar dachaidh far a bheil ar cailleachan gu dùr dranndanach 'nan suidhe ann am feirg, agus a' teannachadh an enaichdean mar ànradh a' fas ann an gainge, ag altrum an corruiach chum a chumail dian.

Fhuair Tomi Shanter, an duine coir, an fhìrinne so a mach an àm da a bhi marcachd air oidhche àraidh á Ionar-Air (baile air nach d' thugadh barrachd riamh a thaobh a chuid daoine ionraic agus a chuid òighean maiseach!).

O Thomi, na'n robh thusa cho glie agus comhairle Ceite do bhean fein a ghabhail! Leig i ris dhuit gnn mhearachd nach robh annad ach trusdar salach gun diu; gleosgair bruidhneach, goileamach, misgeach; nach robh thu aon latha feille o gheamhradh gu foghar measarra no stolda! Cha do chuir am mullear lamh air molltair, nach do shuidh thu maille ris fhad 's a bha sgillinn ruadh 'na d'sporan. Cha do chuireadh crudha air gearran gun daorach a bhi air a' ghobhainn agus ort fein. Air an t-sàbaid naoimh, agus am fochar na h-eaglais, bu ghnath leat a bhi 'g òl maille ri Sine a' Chlachain gu

the results
of the
experiments
are given
in Table I.

TABLE I

RESULTS OF THE EXPERIMENTS

ON THE
EFFECTS
OF
THE
ADDITION
OF
SODIUM
CARBONATE
TO
THE
MATERIAL
FOR
THE
MANUFACTURE
OF
CERAMIC
GLAZES

BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY

WILHELM
KLEIN

AND

WILHELM
HÖLZLE

WITH
AN APPENDIX
BY
WILHELM
KLEIN
AND
WILHELM
HÖLZLE

moch Di-luain! Uime sin, chuir i air mhanadh anns an duibhre leis na sìthichean am bhàthadh, luath no mall, ann an sruthaibh domhain na h-airbhne Doon, no air do ghlacadh anns an duibhre leis na sìthichean am fagus do sheann eaglais Allobhaidh!

Och, och! a mbnathan suairce; bheir e sileadh nan deur orn a bhi smuaineachadh cia lion comhairle thaitneach, agus cia lion rabhadh glic a thugadh le m' mhaoi, ach air an do riinneadh tair leam-sa a companach!

Ach chum ar sgeoil.—Air feasgar àraidh feille bha Tomi gu stolda 'na shuidhe ri taobh na cagailte far an robh gealbhan-teine a' bras-lasadhbh, agus maille ris bha pòitearan druaipeach a bha 'g òl gu cothromach gloin air a' ghloine. Aig 'uilinn bha Seòcan Greusaiche 'na shuidhe air cathair, a sheann shear-rùin dileas is iotmhòr. Ghradhaich Tomi e mar fhior bhràthair eaidreach, air dhaibh a bhi cuideachd re iomadh seachd-uinn fo'n daoraich. Bhras-shiubhail an oidhche—le h-orain is gleadhraich gun choimeas—agus bha an leann a'sior dhol am feabhas! Bha a'bhean-òsda agus Tomi a' fàs ro shuairce r'a cheile le comainibh uaig-neach agus fior thaitneach. Dh' aithris Seòcan Greusaiche gach sgeul a b' iongantaiche na cheile, agus bha gàire mor an fhir-òsda mar chomh-sheirm do'n dluth-chomhradh! Seideadh an doinionn a mach le bùirich eagallaich, ach cha bu mhò air Tomi an doinionn is feed!

Iomaguin! air dhi a bhi faicinn neach cho sona, chaidh i agus bhàth i fein anns na tuiltean leanna! Mar a ghreasas na seill-eanan dhachaidh le 'n stòras, mar sin theich na mionaidean mar air sgiathair. Feudaidh righrean a bli air am beannachadh ach bha Tomi moralach, air dha buaidh a thoirt air uile thruaighibh na beatha so.

Ach tha toilintinnean mar chrom-lusan air an sgaoileadh a mach; ni thu greim air a' ghucaig ach tha am blàth air a sgapadh! Air neo cosmhuil ri clòinneagan sneachda a' tuitean air an uisge; geal re sealain, ach air ball leaghaidh iad as an t-sealladh, agus cha'n fhaicear iad tuilleadh; air neo cosmhuil ris na fir-chlis a ghrad-theichead air falbh mu'n comharrachear an t-ionad anns an robh iad; air neo cosmhuil ri dealbh maiseach a' bhogha-fhrois a shiubhlas air falbh ann am meadhon an ànraidi. Cha bheo e a chuireas enibhlreach, aon chuid air ùine no air seol-mara; tha an uair air teachd anns am feum Tomi dol air muin 'eich—an uair sin a tha mar chlach-ghlasaidh do dhruim-bhogha dhoilleir na h-oidhche—anns

a' cheart uair thiamhaidh sin leum e air druim a chapuill agus air a' leithid de dh' oidhche cha deachaidh peacach truagh riabh a mach.

Sheid a' ghaoth mar nach seideadh i tuilleadh! Dh'eirich na frasa torghaunach air sgiathairbh na sine! Shluig an tingh-dhor-chadas suas na grad-bhoisgean teine 's na speuraibh, agus bha'n tairneanach a' bùirich le toirmh fhad agus fhuaimneach! Dh'fheudadh leanabh a thuigsin air an oidhche nà gu robh gnothuch aig an Droch-Fhear os lainm!

Air do Thiom a bhi gu daingeann 'na shuidhe 's an diollaid air muin Maggai, a chapull glas fein—agus capull na b'fhearr cha do thog riamh eas—ghrad għluais e air falbh troimh chlàbar is lāthach, gun suimsam bith do'n ghaoith, no do'n uisge, no do'n teine: an dràsd a' deanamh gréim air a deagh bhoineid għuirm agus gu crònach a' seinn seaum duanaig, agus a rithist a' sealtaunn gu curamach mu'n cuairt da, a shuilean a' sgeannadh 'na cheann, air eagal gu'n deanadh na bocain gréim air. Bha eaglais Allobhaidh a' tarruing am fagus far an robh taibhsean is cailleachan-oidhche a' sgreadail 's au dorchadas.

Fhuair e null thar an àtha far an do chailleadh an ceannaire 's an t-sneachda. Chaidh e seachad air na craobhan beithe agus air a' chloich mhoir far an do bhris Tearlach misgeach enaindh na h-amhaich aige fhein; chaidh e troimh 'n chonasg agus seachad air a' chàrn far an d'fhuair na sealgairean an leanabh a mhortadh, agus am fagus do'n droighniċ os ciomh an tobair far an do chroch mathair Mhungo i fein. Air thoiseach air tha Doon, a' taomadh a tuiltean a mach; tha an doinionn bhuaireasach a' buenach troimh na coilltean, agus tha na dealanaich a' clis-bhoisgeadh o dheas gu tuath. Na's faisge agus na's faisge tha na tairneanaich a' bùirich; agus troimh na craobhan ħithear eaglais Allobhaidh gu lasarach mar gu'm biodh i 'na teine. Bha na sailthean aice a' gliosgadh troimh gach fosgladh agus chualas 's an àm gleadhraich sūgraidh agus fuaim damnsa!

Och, Och! Súgh an Eorna! thus' a dheachdas gu dàn! Le deoch an dà sgillinn cha'n eil eagal oirnn; ach le 'Mhae na bracha' bheir sinu an aghaidh air an Droch-Fhear fein! Chuir an deoch a' leithid de sprachd ann an Tomi agus le ceartas fhastattain nach biodh an t-eagal a bu lugha air roimh na deambain fhein. Ach sheas Maggai, air a bualadh le h-eagal, gus an do bħrosnuicheadh i le sàil is lainm air a

h-aghaidh chum an t-soluis. Ach, obh, obh, an sealladh miorbhuleach a chunnaic Tomi! sithichean is buidsichean a' dian-chur ris an dannsa. Cha b'e leumartaich chiuin, reidh, a bha aca; ach grad-stapan gearra, ealamh; srath-speidhean is ruidhlean cridheil, leis an do chuireadh beothalas agus smioralaechd 'n an sailtibh. Air an taobb an ear bha dall-uinneag dhorecha far an robh an t-Aibhistear mor fein 'na shuidhe ann an riochd beathaich fiadhaich. Bha e'na għarrach dùdach; dubh, gruamach, agus mor. B'e a għnothu-h-xan, aig an ām, a bhi sejn ciuil dhaibh. Theann-ghleus e a' phiob agus thug i segräd aside a chuir mullach is sailthean an thrice air chrith!

Ceithir thimelioll bha cistaachan - luidhe 'n an seasamh, fosgailte; a' nochdadħ nam marbh 'n an eideadħ deireannach; agus le druidheachd dħeamhanach air chor-eigin bha solns ann an laimh fluair għach aoin diubh, leis am taca an treun-flear Tomi air a' bħord naomh, enamhan mortair ann an īaruu nha croiche—leanaban beaga gun bħaisteadh, dà reis am fad,—meirleāch air ûr għearradh o'n taod agus na h-ospagan deireannach aige flathast air an dealbhadħ air spleuċhd a chraoġi—coig tuaigħeana-eatha, le meirg na fala thairis orra,—gluinean leis an do thachdadħ naqidhean,—sgian a bheubanaich sgorman athar a chuireadh gu bés le mhæf hein, agus na duala liatha aige flathast air eois na sgħiex,—agus Moran de nithean oillet-ek il-eksejha.

An uair a bha Tomi a' sgeannadħ a shuilen, län uamhuuñ is iongantais, dh' flax an aigħear agus a' mhire grad agus għeafha. Sheid am piobaire suas na bu labhra agus na bu labhra agus chaidh an luch-dannsaidh 'n-an deannaibh. Ruidħil iad, sbuidhieħ iad, chroisg iad, agus chaidh iad an säs 'na cheile, gus an robh smuid fallieks air għach seann ħaġi kollha! Mu dħeireadħ, thilg iad dhiubh an huideagan agus bluuan - sheas iad ri 'n obair 'n an leintein.

A nis, a Tomi, a Tomi! na 'm b'ðigh-ien iad sud agus għach aon diubh sultħor is maiseach, le 'n leintibh air an deeanamh, cha' n-n de 'n phlaide shalaich, bhàin, ach de 'n anart, geal mar an sneachd—ciod a theireadħ tu riutha? Ach an aite sin, bha l-kangħan seargħta, aosa, baoth, le lurgan-nan tana, cuagħi, a chuireadħ searrach air dħol, a' leumartaich agus a' gearra-ħi shùrdag, air druim seana mhair! Och! Och! bu leo ē a chur òrrais is sgreamh orn.

Ach b' aithne do Tomi ruđ no dha agus shocruu ē a shuul air aon chaile dhireachail

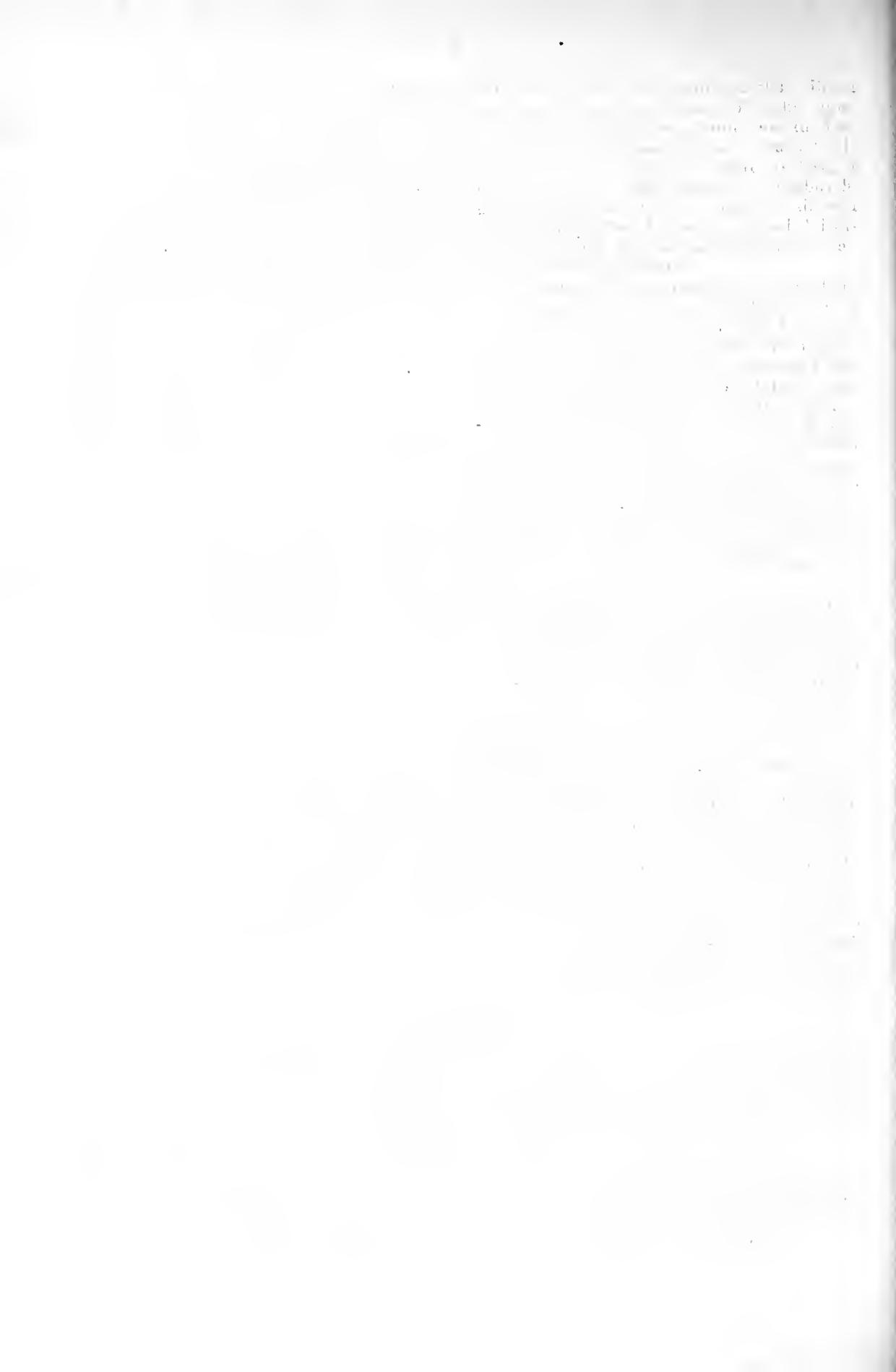
chiatach a bha 's an ruidhtereached. Bha' n-leine chutach aice de lion-anart Phaislig; agus ged a bha an leine ro ghann ann am fad, is i a b' fhearr a bha aice, agus bha i bōsdail. Ach O! a chaile guu naire, is beag a bha fios aig do sheanmhathair chrabbha, gu'm biodek an leine a sholair i air son Annaig blig a h-ogħa, le dà phunnd Albannach (a maoin uile) air-a erathadħ ann an dannsa nam buidsichean.

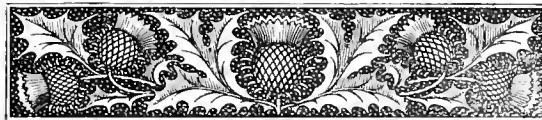
Ach feumaidh mo Cheolraidiħ an sgiathan a bhearradħ, oir tha itealachadħ de 'n t-seorsa so os cionn an cumliadħ. Sheas Tomi mar neach air an do chuireadħ druidheachd, gun a shuul a thogħi l-A Annaig a bha leumartaich a h-airde fein o'n tħaliex, (oir bha i 'na baoibh thapaidh, subailt is laidir). Sheid Sätan suas a phiob leis għach deo analach a bha 'na chorp agus mu dħeireadħ ġħalli Tomi a thoħiġ gu buileach, agus għħal-oħi tħid a chinn. "Ro mħaith, a leine chutach!" — agus ann am priobadħ na sūla bha għach ni dorsha! Is gaun a fluair e e fhein a cheartachadħ air Maggħai, m'an do bħrūħd a bħu idhej ann ifrinneach a mach le dian-chabhaig.

Ceart mar a theiħeas a' mhagħieħach muixi a chħuunneas i sgailc a' għunna, mar sin thug Maggħai a casan as, agus na buidsichean an tōr oirre. A Tomi, a Tomi, għejja thusa do dħu! Ròistidħ iad thu an ifrin mar sgħad! Is diomhain do Cheit a bhi feiħeamb do theach! Ach deau thusa, a Mhaggħai, na's urrainn duit, agus fuexx ri druim na droħaid a ruighi. Ma ruigeas tu sin fendaidħ tu t'earball a chrathadħ riutha oir cha 'n 'eit a chridha aca dol thairis air sruth is e ruith. Ach m'an do rinn Maggħai a mach druim na droħaid, an trua-ġie ċarball a bh' aice gu chrathadħ! Oir bha Annag fada air thoiseach air cakħi agus thug i ionnusidħ air Tomi le ġeimse flimaddieħi. Ach is beag a bha dh' fħios aice air smiorlas Maggħai, a theasair a Maighstir le aon leum, qed a dh' fħaq i 'na deih a h-earball glas. Għlae a' bħaobh an rumpall agus cha d' fħaq i aig Maggħai aeh air ēgħiġi am bun!

Ge b' e eo a leughas an sgeul fir-mac mathar! Ma's miann leat dol a dh' ol no ma bħiex leintein-cutach a' ruith a'd innti minn, smuainiċċi gu'm feud thu na sħolasa sin a cheannach tuilliedħi is daor, agu cuimhnich air capu Tomi Shanter.

Air a thionn dadħiġ o'n Bheurla leis an Urramach A. Mac Griogair, nach mair-eann, agus air a chur a mach anns a' Ghaidheal ann an 1876.

SPIORAD NA TAINGEALACHD.

LUCAS. xvii, 18.—*An d' fhuaradh aon a phill a thoirt glòire do Dhia ach an coigreach so?*

Bha mìorbhulean Chriosd 'n an comharran no 'n an samhlaidhean, mar a bha iad 'n an oibre cumhachdach, agus is ann mar sin a bha a thaobh na mìorbhui so. Bha an Slànuighear air nairibh a' cur dàil ann a bhi toirt cobhair do na truaghain a bha 'g iarr-aidh leighis, a chum gu'n dùisgeadh e creideamh na bu treasa anna, agus gu'm faigheadh iad buannachd spioradail cho maith ri leasachadh slàinte. Ach cha do chuir e dàil riamh ann a bhi leigheas na luibhre. Ann an lagh nan deas-ghnàthan bha an luibhre 'n a samhladh air peacadh; agus mar sin, ann a bhi bunntuinn ris a' ghalair ghràineil sin gun mhoille, bha Chriosd a' cur an céill gu bheil iarrtus treibhdhirc each a' pheacaich air son maitheanais agus glanaidh a' faotainn freagairt gun dàil bho ghràs agus tràcair Dhe.

Is ann mar sin a thug Iosa cluas cho grad do ghlaodh nan lobhar a dh' aslaich air son tràcair. Cha bu luithe thàinig an éigh gu chluasan, eadhon mu'n do dhlùthach e riutha, na thuirt e, "Rachaibh agus nochdaibh sibh féin do na sagartan. Agus thàrladh, an uair a bha iad ag imeachd, gu'n do glanadh iad." Mhothaich iad gu'n robh sruthan am beatha air an ath-nuadhachadh agus thug iad an sagart orra a dh' iarraidh teisteanas an glanaidh agus eead tilleadh gu commun an co-chreutairean.

Shaoileamaid-ne, mar a shaoil Iosa, gu'n toireadh spiorad na taingealachd an deichnear air an ais gus Dia ghlòrachadh aig easaibh Iosa. Cha'n thac e an naoinear Iudhach tuilleadh; cha do thill ach an t-aon Samaritanach, an coigreach. Dh' fhaodamaid a bhi tarruing an teagnaig bhuidh so nach e daonnan an fheadhainn air am bheil meas aig an t-saoghal a tha faotainn fàbhair an sealladh Dhe. Bha na h-ludhaich a'deanamh tàir air na Samaritanach agus a'sealltuinn sios orra, gidheadh tha sinn a' faicinn fheadhainn de'n chinneach sin, ann an latha Chriosd, a' cur clann na rioghachd gu näire.

Ach aig an àm so b' fhearr leam a bhi eur na ceiste, am bheil giùlan nan naoinear

so a' toirt dhuinn fior shamhladh no eiseimp-leir air nàdur coitchionn an duine? Nach 'eil e fàgail ann a' suidheachadh glé iosal subhailean a' chinne - daonna. Cha'n 'eil mise gun teagamh ag ràdh gu'm bheil taingealachd cho teare am measg dhaoine agus nach 'eil e ri fhaotainn achi anns gach deich-eamh fear. Gidheadh nach tric a tha e air a thoirt thugainn nach 'eil peacadh ann is trice tha ri fhaicinn na'n t-aon so. Tha e aii a ràdh le tomhas firinn nach 'eil seòl is ciuntiche gu nàmhaid a dheananamh do neach, na tràcair mhòr a nochdadadh dha. Co dhiubh tha sin fior gus nach 'eil, tha eachdraidh na mìorbhui so a'dearbhadh an ni a ta ri fhaicinn ann an saoghal nàduir, gu'm bheil na seòrsachan iosal pait, agus na seòrsachan àrd, no uasal, teare. Cha'n 'eil an t-òr cho paitl ris an iarunn. Agus tha so gu h-àraighe air a dhearbhadh ann an eachdraidh an duine mar a tha sin air a shioilleireachadh dhuinn anns na sgriobtuiribh. Bha mòran luchd - iodhal - aoraidh ann a' Mesopotámia ann an làithean Abram-aim ach is e esan a mhàin a chual an guth "Rach a mach," etc. Bha ionadh Eabhruidheach 's an Eiphit anu am bruid Israeil, ach cha robh ann ach aon Mhaois roimh-òruichte mar fhear-saoraidh do'n t-sluagh. Bha ionadh buachaill òg am measg bheann Iudaith ach cha robh ann ach aon Daibhidh, an Salmadair binn a bha 'n a fhear-comh-flurtachd do ionadh anam leointe, briste, an eachdraidh Eaglais Dhé. Bha ionadh manach agus ionadh tigh-inhanach anns a' Ghearmailt 's an t-seathamh linn deng, ach cha robh ann ach aon Luther gus tromp-aid an Ath-leasachaich a sheirm. Agus mar sin eha robh an naoinear lobhar uile gu lír eadar-dhealaichte bho'n chuid mhor de'n chinne-daonna. Ghabh iad an tràcair mhòr a thug an latha do'n ionnsuidh gun a bhi toirt fainear ciamar no eo as a thàinig i. Faodar a lethsgeul a ghabhail ann an tomhas. Bha iad fada air an dùnaidh am mach bho'n cairdean, bho'n teaghlachean bho bhlàths agus tiotalachd an dachaidhean, agus cha'n 'eil iognadh go'd a b' ann le mórr chabhaig a ghabh iad, lom is direach, a dh' ionnsuidh an eagailtean fhèin. Bha an giùlan glé nàdurra. Bha iad coltach ris a' mhòr-shluagh a ghabhas tràcairean prisail

an Fhreasdail, gidheadh nach 'eil uair air bith a' sealntuinn ris le buidheachas. Tha Dia a' labhairt riutha; tha nithean neo-fhaic-sinneach agus siorruidh air gach taobh dhiubh, gidheadh tha iad a' gabhail gach aon a shlighe féin, fear gu bhaile agus fear gu mharsantachd, mar nach robh Dia no bheatha mhaireannach idir ann, agus mar nach robh guth a' feitheamh orra an àite-eigin agus uair-eigin a their "Amadain, air an oidhche so iarrar d'anam ort." *Lucas XIII, 20*

II. Tionndaidheamaid a nis tacan bho na naoinear a chunnaic neamh fosgailte agns a thionndaidh air falbh bho dorsaibh na beatha, gus an deicheadh fear. Faodar a ràdh gu'm b'e a' bhuaidh àraidh a dhealaich e bho chàch gu'n robh aige fradharc spioradail, no mar a their sinn ann an eainnt ghnàthaichte, creideamh. Cha 'n fhòghnadh leis-san a bhi'n a shùil-fhianuis air nithean mòra no eadhon a bhi fair-eachadh atharrachadh miorbhualeach 'n a bhudadhan. Dh' fheumadh e sealntuinn os eionn na thachair a dh' ionnsuidh a' chumhachd iongantaich ghràsmhoir a thug leasachadh cho mòr araon d'a chorpa agus d'a anam. Thug e gu'n robh làmh ioc-slainteach néimh air buntuinn ris agus thòisich e ri Dia ghlòrachadh. Cha b'e taingealachd a mhàin a thug e gu cosai bho Iosa, ach bristeadh na faire air 'anam, trid am faiceadh e, beag air bheag, glòir an Tighearna, agus thuige-san a mhàin thàinig beannachd a rainig iochdar agus doimhneachd 'auma "Eirich, agus imich; shlànaich do chreideamh thu."

Eadhon ann am beatha choitchionn an duine tha mòr éifeachd anns a' bhuaidh so, 'se sin, am fradharc inntinn a rannsaicheas gu brigh gach cuspair agus a chi na nithean a tha da rìreadh follaiseach anns a' bheatha spioradail. B'e clù an t-Samaritanaich gu'm fac e làmh Dhé, gu'n robh a shùilean air am fosgladh gu bhi faicinn gràs cho iongantach, gu'n d' thug e fainear a chor fhein mar mhac a bha roimhe sin air chall anns an fhàsach, ach a bha nis air tilleadh gu Buachaille agus Easbuig an anma.

Ach an e so uile na tha ri ràdh? Am bheil crìoch air tigh'nn air eachdraidh an t-Samaritanaich 'nuair a tha e air a leigheas agus air a bheannachadh? Am bheil an duine so a chunnaic glòir Dhé gu bhi air a dhealachadh bho'n naoinear, suarach ciod a thachras daibh no c' àite 'n teid iad? Ni h-eadh; cha bhui spiorad na féinealachd d'a sheòrsa. Nach buin dhàsan, mar a bhui e do Phol, ùnhlachd a thoirt do'n ghuth "Eir-

ich agus seas air do chasan; oir chum na crìche so nochd mi féin duit, gu'n òrduich-inn ann ad mhiniastear agus ann ad fhianuis?" Cha bhuin dhàsan a sholus a chur an dubhar ach a bhi'n a fhiannis air firinn agus buaidh an t-seallaidh nèamhaidh. Is ann a chum na crìche so a tha an Eaglais anns an t-saoghal, a chum a bhi soilleireeachadh an t-sluaign mhòir a tha do'n talamh talmhaidh mu'n lànachd bhith-bhuan a tha anns an Dia sin a bha air fhoillseachadh do'n t-saoghal ann an Iosa Criod.

**Leis an Urramach Gilleasbuig Domhnallach,
Ministear Chilliàrlagain.*

—:o:—

NEHEMIAH.

Tha ainn Nehemiah air a ghleidheadh air chuimhne leis na ballachan a thog e mu Ierusalem.

Rugadh is thogadh e ann am Babilon an uair a bha na h-Iudhaich am braighdeanas an sin, ach coltach r'a dhaoine uile bha ainn Ierusaleim air a ghearradh air dearnan a làmh agus b' fhearr leis a bhi aig an stairs-nich anns an teampull na uile ghreadhnachas nan coimheach.

Fada mu'n do rainig Nehemiah ire duine chaidh cuid de na h-Iudhaich air an ais; agus, le Esra an sgriobhaiche air an ceann, thog iad Ierusalem as ùr agus chàirich iad an teampull. Aeh a reir coltais cha robh cor na feadhnaidh a chaidh air an ais ach bochd. Is e thubhairt iad an uair a dh' fheòraich Nehemiah dhiubh ciamar a bha dol daibh, "Tha sinn ann an truaighe mhòir agus ann am masladh; agus bhriseadh balla Ierusalem sios, agus loisgeadh a geatachan le teine. *Neh. I, 3.* Tha e féin ag innseadh dhuiinn gu'n do ghoirtich so a chridhe cho mòr 's gu'n do ghuil e, "Rinn mi bròn làithean àraidh, agus thraig mi, agus rinn mi ùrnugh an làthair Dhé nan nèamh. *Neh. I, 4.* Bhòidich e mar rinn am fàidh, "Air sgàth Shioin cha bhi mi a'm' thosd, agus air sgàth Ierusalem cha ghabh mi fois gus an daingnich agus an dean mi Ierusalem n'a clù air an talamh."

B'e Nehemiah gille-cupain an righ agus rinn e suas 'inntinn gu'n tagradh e as leth a dhùthcha cho luath 's a gheibheadh e co-throm air labhairt r'a mhaighstir rioghail.

"Agus thàrladh ann am mòs Nisain, ann am ficheadadh bliadhna Artac-sereses an righ, an uair a bha fion f'a chomhair, gu'n do ghabh mi am fion agus thug mi e do'n righ. Agus thubhairt an righ riùm, C'ar son a tha

on chien n
on et la chaine
et le plateau
et la chaine
de la riviere
et la riviere

do ghnùis dubhach agus gun thu bhi tinn? cha ni eile so ach dubhachas eridhe. Agus bha eagal mòr orm; agus thubhairt mi ris an righ, Gu maireadh an righ beò gu bràth: c'ar son nach biodh mo ghnùis dubhach, an uair a tha am baile, àit-adhlaic m'aithrichcean, air fhàsachadh, agus a gheatachan air an caitheadh le teine? Agus thubhairt an righ riùn, Ciod e so a tha thu ag iarradh? Agus rinn mi ùrnuigh ri Dia nan nèamh; agus thubhairt mi ris an righ, Ma's e toil an righ, agus ma tha do sheirbhiseach taitneach a'd làthair, gu'n cuireadh tu mi dh' ionnsuidh Iudah, gu baile àit-adhlaic m'aithrichcean, agus gu'n tog mi e. *Neh. II, 1-5.*

Dh'eisd an righ ri ùrnuigh Nehemiah agus thug e cead dha dol do Ierusalem a thogail a ballachan briste. A thuilleadh air sin thug e dha litir gu Asaph, fear-gleidhidh coille an righ, chum gu'n toireadh e dha na bhiodh a dhìth air de fhiodh.

An uair a ràinig e am baile 's a chunnaic e na bha r'a dheanamh, chruinnich e an sluagh agus thuirt e ri,

"Tha sibh a' faicinn an droch chor anns am bheil sinn, mar a tha Ierusalem air a fàsachadh, agus a geatachan air an losgadh le teine: thigibh agus togamaid balla Ierusalem, chum nach bi sinn ni's mò 'n ar masladh. Agus dh' innis mi dhaibh a thaobh làimhe mo Dhé, a bha maith orm, agus mar an ceudna briathran an righ a labhair e riùm. Agus thubhairt iad, Eireamaid agus togamaid." *Neh. II, 17, 18.*

Chruinnich iad as gach ceann a thoirt cuideachaibh dha; a thuilleadh air muinntir a' bhaile thàinig iad á Iericho, á Tekoa, á Gibeon, á Mispah, agus á ceannan eile a chur an guailnean ris an obair. Bha iad ann de gach seòrsa, clachairean is sagartan, saoir is òr-cheird; agus am fear nach snaidheadh clach ghiùlaineadh e gal. Chaidh an obair air a h-aghaidh gu togarraeich ach cha b' ann gun dragh. Dh'fheuch triuir de sheann naimhdean Israeil ri stad a chuir oirre, Sanballat am Moabach, Tobiah an t-Amonach, agus Geshem an t-Arabach. Bha teanga gheur raspach aig Tobiah agus thuirt e gu fanoideach r'a bhràithrean, "An ni a tha iad a' togail, ma théid sionnach suas, brisidh e sios am balla cloiche." *Neh. IV, 3.* Chaidh an triuir an comh-bhoinn gu dol a chogadh an aghaidh Ierusalem agus 'g a chur troimh chéile; agus thubhairt iad, "Cha bhi fios aca, agus cha'n fhaic iad gus an tig

sinn a steach 'n am meadhon, agus am marbh sinn iad, agus an cuir sinn stad air an obair." Ach cha robh an droch innleachdan an ain-fhios do Nehemiah; dh' iarr e air an luchd-togail sleaghannan is sgiathan is boghachan is lùirichean fhaotainn chum 's gu'm biodh iad deas air an son. Mar so thogadh am balla, na clachairean le spàin-aol anns an dara làimh is claidheamh anns an làimh eile. An uair a chunnaic Sanballat is Tobiah gu'n robh na h-Iudhaich 'n an earalas leig iad dhiubh oidhrip a thoirt orra leis a' chlaidheamh agus dh'fheuch iad ri Nehemiah a ghlaicadh le seòltachd. Ceithir uairean chuir iad fios air gu coinneamh ann an còmhnhard Ono, ach is e an fhreagairt a thug e orra gu'n robh obair mhòr aige air làimh agus nach robh ùine aige gu dol 'n an còmhradh. An uair a dh'fhairlìch gach dòigh eile orra thuarasdalaich iad Iudhach d'am b'ainm Shemaiah, ablach fàidh, gun onoir, gun näire, gu teachdaireachd-bhreíge a liubhairt do Nehemiah ann an ainm an Tighearna. Dh' iarr am fàidh air e fhéin fhòlach anns an teampull agus na dorsan a chranmadh air eagal gu'm beireadh a naimhdean air. Bha fios aig Sanballat is Tobiah, na'n deanadh Nehemiah mar a dh'iarr am fàidh air, gu'm biodh e furasda dhaibh cridheachan an t-sluaign a phuinn-seanachadh 'n a aghaidh agus droch sgeul a thogail air, nach robh ann ach an gealtair. Ach cha bu ghealtair Nehemiah agus fhreagair e am fàidh gu grad, suarach, "An teich duine mar a tha mise, agus eo mar a tha mise a rachadh a steach do'n teampull, a chum gu maireadh e beo? Cha teid mi a steach." *Neh. VI, 11.* Cha chreideadh e, ged labhradh beul aingil an teachdaireachd, gu'n iarradh Dia air a làrach thàgail agus a dhleasdanas a dhearmad chum a bheatha a thearnadh; cha chreideadh e gu'n iarradh e air a dhùthaich a bhrathadh air ghaol a chraicinn féin, agus fhreagair e gu h-uasal, an teich duine mar a tha mise? cha teid mi a steach.

An uair a chriochnaich Nehemiah an obair ris an do chuir e a làmh agus a shocruich e eùisean ann an Ierusalem chaidh e air ais gu a mhaighstir, righ Phersia.

—:o:— AN T-UERRAMACH EACHANN MAC FHIONGHAIN NACH MAIREANN.

Bu bheag ar dùil an uair a thòisich sinn air duilleagan a mhios so a sgriobhadh gu'm bitheamaid a' deanamh iomraidh anna air bàs ar earaid, Eachann Mac Fhionghain, ministear cho fiachail 'sa bha eadar dà cheann

Albainn. Cha'n eil ùine no cothrom againn an tràth-sa (oir feumaidh so a bhi ann an làimh a' chlò-bhualadair an diugh) air a chliù agus a sheirbhis innseadh gu réidh, socrach, mar bu mbaith leinn. Cha do rainig a'sgeul blhrònach sinn gus an robh àireamh a' mhìos so cheana criochnaichte; ach is fearr leinn na tha sgrìobhte a ghearradh sios seach gu'n rachadh leabhar na h-eaglais a mach air a' mhìos so gun fhacal air chor-eigin ann, air cho goirid 's'g am bi e, mu'n fhear nach maireann a bha cho foghainteach is eudmhor anns an t-soisgeul.

Cha mhòr d'a chomh-aoisean a riunn uiread seirbhis anns an eaglais ri Eachann Mae Fhionghain; agus faodar a rádh le firinn gu robh e a' fas an neart, an gliocas, an dilseachd, gach bliadhna mar bha dol seachad, air chor agus na'n d' fhuaire e sineadh làithean gu robh e cinnteach air àite thaotain am measg maitean na h-eaglais.

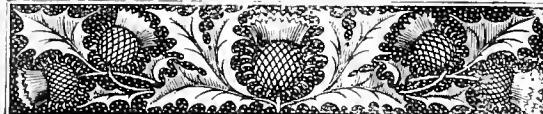
Rugadh e ann an eilean Thiriódh ann an 1867. Thàinig e o stoc Baisteach agus o dhaoine diadhaidh agus bha e air gach dòigh coltach ris a' chreig as an do ghearradh e. Ged a bha inntinn gheur fhosgailte aige, agus a bha e èolach air gach seòrsa bheachd-an ùra a tha an dliugh air an teagast mu'n Bhiobull cha do chaill e riamh cinnteachd nan nithean anns an do theagaisgeadh e le 'athair agus le Donnchadh Mac Phàrlain. B'e sin stéigh a neirt. Thàinig e fo bluaidh na Firinn aig àm dusgaidh a bha ann an Tiriódh o chionn beagan bhliadhna chan ar fhichead, agus air dha eòlas thaotainn o fhiosrachadh fhéin air gràs Dhe is cumhachd an Spioraid Naoimh ann an iompachadh an anma, shearmonaich e an soisgeul sin do dhaoine eile agus shoirbhich an Tighearna leis gu mór. Cha deachaidh e riamh air beulaobh sluaigh ach mar theachdaire aig an robh sgeul aoibhneach ri labhairt. Cha chualas riamh o Eachann Mae Fhionghain fuaim neo-chinnteach a thaobh peacaich is fireann-tachd is breitheanais, no a thaobh eifeachd na iobairt a thabhair an Slanuighear air son pheacach is cumhachd an Spioraid Naoimh. B'e sin an t-aobhar gu'n eisdeadh sluagh anns gach àite ris le tlachd is aire. Cha d'fhág e as a dhéidh searmonaiche Gàidhlíg cho comasach. Theireadh euid de dhaoine gur e fileantachd a chainnte, is drùichteachd a gluitha, is neart a bhodhig, is dùrachdas a spioraid, a bha deanamh a theagaisg cho ciatach 's a bha fàladh an t-sluaign 'ga ionnsuidh; ach ged a tha sin aon an tomhas fior agus a chuidich na nithean sin leis, tha sinn cho cinnteach 's a tha am peann 'n ar làimh gu'm b'e an fhòr aobhar air cumhachd agus soirbheachadh an

duine, gu robh e 'n a dhuine diadhaidh agus 'n a fhear-teagaisg soisgeulach. Ma bha e fileanta ann an Gàidhlíg, agus bha e sin da rireadh; ma bha e treun 'n a bhodhig, agus bu tearc ministear a bha cho mòr, foghainteach ris; choisrig e na tàlannan sin le 'uile chridhe do sheirbhis an Tighearna, agus cha do chaomhain e a ghuth no a bhodhig ann an obair na h-eaglais. Cha robh boinne de'n leisg 'n a fhuil. An uair a bhiodh rud r'a dheanamh cha b'ann am folach am measg na h-àirneis a bhithheadh e; bhiodh e ri aghaidh a' chatha.

B'e sgìreachd Thiriódh a' cheud àite anns an do shuidhicheadh e agus cha bu bheag an teisteanas air a ghiùlan gu'n do ghairm a dhaoine fhéin e gu bhi 'n a mhiniestear dhaibh. A Tiriodh chaidh e do Steòrnabhagh, a Steòrnabhagh do Cheann-loch, agus a Ceann-loch do Shettleston an Glaschu, far an d' thàinig a' chrioch air.

Bha bàigh againn ri Eachann Mac Fhionghain mar fhear-dùthcha, is meas againn air mar dhuine tuigseach, firinneach; ach cha'n ann air a shon sin a tha sinn a' deanamh iomraidh air anns an àite so, ach a chionn gu robh e 'n a shearmonaiche soisgeulach aig nach robh ni eile 's an t-sealladh ach peacaich iompachadh is treud Dhé a bheathachadh. An uair a bhiodh euid d'a choimhairsnaich a' labhairt ri cluasan tachasach mu obair nam bàrd is nithean eile air nach 'eil coslas na diadhaideachd 's aig nach 'eil buintealas rithe, bhuanaich esan air a theagast a tharruig o na sgriobturan naomha, oir bha meas aige air Facal an Tighearna agus bha e dearbhta gur e sin a mhàin a tha comasach air daoine a dheanamh glie a chum slàinte. Bha eud is beatha 'n a theagast agus bheannaich Dia a shaothair. Cha b' aithne dhuijn duine eile aig an robh uiread de'n Bhiobull Ghàidhlíg air a mheomhair, agus am measg na ginealach òg cha robh iad ach tearc a labhradh cainnt am mathar le uiread blas is saorsa.

Bha meas mòr aig ministearan eile air oir bha e 'n a dhuine còir. Ged nach robh e gabhail air a bhi 'n a àrd sgoilear bha inntinn laidir, pharsuing aige, agus co dhiubh a chordadh a bheachdan uile riut no nach cordadh, theòghadh do chridhe ris air son an dùrachdais leis am bu ghnàth leis a bhi cur impidh air peacaich a bhi reidh ri Dia. Bu duine e a bha daonnan ecart is neo-eisemeileach 'n a chainnt 's 'n a ghiùlan, gun cheilg no leam-leatas. Searmonaiche comasach, is duine diadhaidh, ris an d'éisd am mòr-shluagh le tlachd; b'e sin Eachann Mac Fhionghain.

AM BAISTEACH ANNS NA
DOIMHNEACHDAN.

*An tusa an Tì a tha a' teachd no am bi
sùil againn ri neach eile?* MATA, XI, 3.

Bha Eoin a' Bhaistidh anns a' phriosan an uair a chuir e am fios so gn Criod. Chuir-eadh anns a' phriosan e le Herod, mae an droch athar. Tha e air a ràdh gu robh eagal air Herod gu'n faodadh Eoin töiseachadh air an t-sluagh fhùdarachadh an aghaidh an luchd-riaghlaidh, agus mar sin gu'n do chuir e an sàs e m'an deanadh e crion. Cha robh ann au siu ach lethsgeul; agus b'e an fhior aobhar air son an do chuir e làmh air Eoin, gu'n do ghabh e féin is Herodias a bhean 's an t-sròin facail a thuirt Eoin mu thim-chioll am pòsaidh. Thuirt e riutha anns an aodann gu'm bu ghnothuch nàrach dhaibh dol an cuideachd a cheile, agus gu'm bu choir dhaibh dealachadh. Cha robh anns na thuirt Eoin ach an fhìrinne ach bha e searrbhlé Herod an fhìrinne éisdeachd agus thilg e Eoin anns a' phriosan, los a bheul a dhùnadh.

Tha e coltach gu robh eothrom aig a chàirdean dol 'g a amharc agus fios a thoirt dha ciod a bha dol air aghaidh a muigh. Am measg nithean eile, dh'innis iad dha mu'n obair a bha Iosa a' deananh, agus b'e sin an naigheachd a b'fhearr leis a chluinntinn. O'n uair anns an do bhaist e Iosa aig Iordan bha eridhe Eoin air a lionadh le gairdeachas do bhrigh gu'm faca e am Messiah agus gu robh gealladh Dhé d'a shluagh an impis a bhi air a choimhionadh. Bha dòchas aige gu'm biadh rioghachd Dhé air a cur air chois gu follaiseach ann an ñine ghoirid; gu nochdadh am Messiah e féin le guit is tuagh 'n a làinil; agus gu'm faiceadh an saoghal a chumhachd ann am breitheanas. Ach mar bha na làithean a' dol seachad 's nach robh e a' cluinntinn fuaim an tairneannaich ris an robh fiuthair aige bhuail amharsn e gu robh e air a mhealladh agus nach b'e Iosa am Messiah idir; agus chuir e fios 'g a ionnsuidh, "An tusa an Tì a tha a' teachd no am bi sùil againn ri neach eile?" Bhrùchd tulitean an as-creidimh air 'anam.

Tha cuid de na h-aithrichean a' cumail a mach; nach robh teagamh sam bith aig Eoin féin a thaobh Iosa, ach gu'n d'fhàil-

nich creideamh na feadhnae a bha maille ris agus gu'n do chuir e iad gu Iosa chunn an imntinn a riarrachadh. Ach cha'n 'eit dreach na firinn air a' bheachd sin. A reir eumantas nan soisgeulaichean is e Eoin a chuir a' cheist air Iosa agus is ann do Eoin a thug Iosa an fhreagairt. "Rachaibh agus iunsibh do Eoin na nithean a tha sibh a' cluinntinn agus a' faicinn." Bha e dùilich do na h-aithrichean a chreidsinn gu'm b' urrainn Eoin teagamh a chur ann an Iosa an déidh dha dearbhadh cho soilleir fhaotainn air a dhiadhachd aig amhainn Iordan, far am faca e Spiorad Dhé a' tùirling mar chalaman air, agus far an eunal e guth o' neamh ag ràdh, "Is e so mo Mhae gràlliach, anns am bheil mo mhòr-thlachd." Ach tha anam an duine mar an euan; thig lionadh is tràghadh air, agus tha e bitheanta gu leoir a' tachairt ann am beatha dhaoine naomh, gu bheil an latha grianach air a leantuinn le oidhche dhorchha; is dearbhachd nan nithean a ta siorruidh air a thoirt bhuapa le neoil dhubha an as-creidimh. Bu soilleir creideamh Eliaili agus bu laidir 'earbsa ann an Dia an uair a thug e dùlann do shagartan Bhaail air beinn Charmeil, ach e' àit an robh a chreideamh an uair a shuidh e fòu chraoibh aiteil ann an diobhail misiùch agus a dh'iar e dha féin bàs fhangail? Is aithne dhuinn uile ann an tomhas air chor-eigin an staid imntinn anns an robh Eliah, an da chuid, air a' bheinn agus anns an fhàsach; air chor agus nach ruig e leas ioghnadh a chur oirn gu'n do dhuisg teagamh is amharus mu dhiadhachd Iosa ann an eridhe Eoin an là ud, ged nach robh teagamh no amharus aige an uair a thuibh-e, "Fenech, nan Dhé, a tha a' toirt air falbh peacaidh an t-saoghal." Eoin, I, 29.

Tha mae an duine air a dhealbhadh gu h-ióngantach; tha a spiorad air a theamaichadh 's air a chlaoideadh le tigh talmhaidh ar pailliun anns am bheil e a' còmhnuidh; agus mur 'eil a' cholunn air ghleus fulingidh an t-anam. Bu duine Eoin a bha cleachdte ri saorsa; chuir e seachad a bheatha roimhe so am measg nam beann, a' falbh 's a' tighinn am measg a cho-chreutairean mar a thoilieheadh e féin; bu duine e' mar an ceudna a choisrig e féin le 'uile chridhe do sheirbhis an Tighearna; ach a nis, an uair a chuir Herod stad air 'obair agus a dhùin e suas e annu am priosan oillteil, gun chomas

aige a ghuth a thogail no páirt a ghabhail ann an obair an Tighearna, chaill e 'fhaighidinn agus thuit e ann an diobhail misneach. Luidh leann-dubh air 'inntinn, agus dh' fhás an saoghal cho dorecha dha 's gu'n do thóisich e air teagamh a chur ann an einnteachd nan nithean d' an d' thug e troimhe so fianuis. Thachair dha anns a' phriosan direach mar a thachair do'n fháidh Eliah an uair a shuidh e fo'n chraoibh aiteil agus a dh' iarr e bàs fhaghail. Is aithne dhuinn uile, ann an tomhas, an staid inntinn so; am marbhantachd 's an sgios a thig air an anam an uair a tha an saoghal a dol 'n ar n-aghaidh is cùisean a'dol cearr, agus a tha sinn an impis a radh gu'n do dhiechuimhnic Dia sinn. Cha'n 'eil am Biobull a' nochdadh dhuinn nan naomh mar dhaoine ionlán oir is leabhar na firinn e; ach tha e'g an nochdadh dhuinn mar dhaoine a bha cosmhul ann an aigne ruinn féin, agus chuir an Spiorad Naomh ann an eridhe nan soisgeulaichean ionradh a dheanamh air as-creideamh Eoin agus air as-creideamh Thòmais cho mhaith ri creideamh is eud is gràdh nan daoine diadhaidh sin a chum 's gu'm biodh comhfhurtachd air a thoirt dhuinne a thàinig 'n an déidh, agus a chum 's gu'm biodh an eiseimpleir-san tarbhach a chum teagaisg, a chum dearbhaidh, a chum cronachaidh, a chum oilein do shluagh Dhé ann am fireantachd

"An tusa an Tì a tha a' teachd no am bi sùil againn ri neach eile?" An uair a ràinig na teachdairean Iosa leis a' cheist so bha e 'n a sheasamh am measg dhaoine tinne a bha feitheamh ri leigheas. Cha do fhreagair e iad gus an do chriochnaich e ann obair bheannaichte a bha e a' deanamh, agus an sin thiomdaidh e agus thubhairt e gu'n, "Rachaibh agus innisidh do Eoin na nithean a chunnaic agus a chuala sibh; tha na doill a' faotainn am fradhaire, na bacaich ag imeachd, na lobhair air an glanadh, agus na bodhair a chuinntini, na mairbh air an dùsgadh, an soisgeul air a shearmonachadh do na bochdan." Is e so an fhreagairt a thug Iosa daonnan orra-san a bha ag iarraidh comharairidh air a dhiadhachd, oir is ann air a' toradh a dh' aithnichear a' chraobh. "Na h-oibre a tha mi a' deanamh ann an ainm m'Athar tha iad sin a' toirt fianuis mu m' thimechioll." "Ged nach creid sibh mise creidibh na h-oibre." "Mur dean mi oibre m'Athar na creidibh mi." "Mur bithinn-sa air deanamh nan oibre 'n am measg nach do rinn neach air bith eile, cha bhitheadh peacadh aca." Cha d' thug e fianuis mu thimechioll féin ach leig e leis na h-oibre

cumhachdach a bha e a' deanamh fianuis a thabhait, gu'n do chuir an t-Athair uaithe e. Tha gniomharan na's drùightiche na argumaidean, agus an diugh fhathast is e an fianuis a's fhearr air taobb a' chreidimh Chriosduidh, na h-oibre a tha e a' deanamh. Cha rmig an Eaglais a leas eagal a bhi oirre roimh cheisteann nam mì-chreirteach cho fhad agus is urrainn i an fhreagairt a thoirt dhaibh a thug Iosa do Eoin, agus cho fhad 's a tha toradh na fireantachd a' leantuinn an t-soisgeil. Tha an soisgeul 'g a dhearbhadh féin mar chumhachd Dhé ann a bhi cruthachadh dhaoine as ùr a chum dheadh oibre agus ann a bhi a toirt nam marbh beo. Cha'n 'eil galair air an anam nach leighis e. Ni e am meirleach onorach agus an drongair stuama; euiridh e ruraig air na deamhain a's miosa ann an eridhe mhic an duine; agus bheir e beo iadsan a tha marbh 'n an easaontais agus 'n am peacaidhean. Far an ruig a chumhachd tha e'n a fhireantachd, 'n a naomhachadh, agus 'n a shaorsa. Cha'n ann an diugh no 'n dé a thòisich daoine air smuaineachadh gu bheil meadhonan eile air eulsaintean an anma a leigheas cho mhaith ris an t-soisgeul. Shaoil Naaman nach robh éifeachd sam bith ann an uisgeachan Iordan nach robh anns na h-aibhniachean, Abana is Pharpar. Ach air dha éisdeachd ri gliocas Dhé troimh bheul an fhàidh agus e féin a nigheadh ann an Iordan, bha fheoil eir a deanamh glan is geal. Cha' dean na meadhonan eile a tha daoine a' taigtsinn dhuinn ann an àite a' t-soisgeil ach gle bheag feuma do'n anan bhriste, leointe; ach tha éifeachd is leigheas ann am facal'Chriosd agus ni e miorbhuitear a dh' fhairtlicheas air gach léigh eile. Ar nair a thuirt Eliah ri sagartan Bhaail a' beinn Charmeil, "An Dia a fhreagras le teine, bitheadh esan 'na Dhaia," inheas an sluagh an dearbhadh cho cothromach 's gu'n do fhreagair iad, "Is maith a labhair thu." Seasaidh obair is aobhar Chriosd anns an t-saoghal an diugh fhathast an dearbhadh sin. An Criosd a shéideas ann an enamhan tioram anail na beatha, is e an Criosd sin mac Dhé. An soisgeul a bheir do dhaoine solus is neart ann an obair am beatha agus sith is dòchas aig uair am bàis, is e an soisgeul sin soisgeul na slàinte. An eaglais a bhuanaicheas ann an oibre fireantachd is naomhachd is gràidh, is e sin eaglais an Dé bheo. Rachaibh agus innisibh do Eoin na nithean a chunnaic agus a chuala sibh.

Cha'n 'eil teagamh nach do chuir ceist Eoin mulad air eridhe an t-Slànuighear oir cha toigl le duine caomhail sam bith a bhi

for a constant α ,
 β -Abbe's diffraction
 conditions are
 the highest as
 the angle of
 incidence is
 increased.

For a given
 α the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are the best
 when θ_2 is
 small.

Since θ_2 is
 proportional to
 λ it follows
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 λ is
 small.

It is also
 evident
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 θ_1 is
 small.

It is also
 evident
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 θ_2 is
 small.

It is also
 evident
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 θ_1 is
 small.

It is also
 evident
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 θ_2 is
 small.

It is also
 evident
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 θ_1 is
 small.

It is also
 evident
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 θ_2 is
 small.

It is also
 evident
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 θ_1 is
 small.

It is also
 evident
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 θ_2 is
 small.

It is also
 evident
 that the
 β -Abbe's
 diffraction
 conditions
 are best
 when
 θ_1 is
 small.

faicinn caraid a' tuiteam ann an as-creid-eamh. Agus a thuilleadh air sin nochd Eoin dha nach robh an dòigh a bha esan a' gabhail air rioghaich. Dhé a chur air chois a' cordadh ris. Ged nach d' thubhaint e ann an clàr an aodainn gu robh e air a mhealladh ann an Iosa bha fios aig Iosa, d' am bu léir a chridhe, gur e so a bha e ciallachadh. Ach a dh'aindeoin na denchainn a chuir Eoin air, cha'n e mhàin gu'n do fhreagair e e ann an dòigh nach briseadh a' chuire blhrùite ach ghabh e a thaobh ann an làthair an t-sluaign. Bha moran dhaoine anns an éisdeachd an uair a thainig na teachdairean o Eoin ag radh, "An tusa an Ti a tha a' teachd no am bi sùil againn ri neach eile," agus cha'n eil teagamh nach saoileadh iad gu robh am Baisteach air a chreideamh a chall. Dh'innseadh iad an naigheachd sin an uair a rachadh iad dhachaidh, agus am màireach b'e an aon sgeul a bhiodh air feadh na dùthcha gu'n do thuit Eoin air falbh o ghràs. Chunnaic Iosa na smuaintean a bha 'n an eridhe agus a chum Eoin a dhion o'n droch thuaileas a dh-fhaodadh iad a thogail air, chaidh e air ball as a leth agus thòisich e air a chliù innseadh dhaibh, "N'am measg-san a rugadh le mnaoi, cha'r eil na's mò na Eoin." Cha leigeadh e leo smuaintean cearr altrum a thaobh a charaid a bha 'n a dhuine dileas, euimhor, agus aig nach robh rùn eile 's an t-sealladh aeh slighe an Tighearn a dheanamh dir-each. Ged nach bu léir dhaibhsan eridhe Eoin bu léir dhàsan e, agus bha fios aige nach ann o pheacadh na o dhroch aobhar sam bith a dh' éirich teagamh is as-creid-eamh 'n a chridhe, ach o eud 's o bhristeadh-dùil nach robh rioghachd. Dhe a' teachd na bu huaithe. Cha b'e eion dilseachd aeh eion faighidinn a dhùisg amhars ann an inntinn Eoin mu thimechioll Chriosd. Ceart mar a bhrùchdas tonnan na fairge 'n an eaoribh geala air sgeir-mhara, 'g a folach as an t-sealladh mar nach biadh i idir ann, aeh an ath mhionaid, an uair a shiolaicheas an t-on-fhaill, a chithear an sgeir 'n a seasamh anns a' chuan, daingean is neo-ghluasadach mar bha i riagh, mar sin bha eridhe Eoin. Ged a bhrùchd tonnan an as-creidimh thairis air ear mionaid, bha an duine seasmhach mar a' charraig; agus a chiomh gu'm bu léir do Iosa eud is dilseachd a charaïd ghabh e a thaobh, agus cha leigeadh e le càch coire fhaotainn dha 'n an eridhe. Is e so aon de na comharaidhean a tha na soisgeulaichean a' toirt dhuinn air caomhalachd Iosa is uaisle a nàdair. Bha e daonman deas gu dol as leth a chairdean, an lethsgul a ghabhail

an uair a bhiodh daoine 'g an diteadh, agus falluinn a ghràidh a thilgeadh thairis air a'm fàlinnean. B'fhearr leis sealltuinn air na bha anna de'n òr seach air an umha, air na bha anna de'n chruthmeachd seach air a' chogull.

Aon ni tha an naigheachd so a teagasc dhuinn, agus is e sin, ar ceistean 's ar duileadaasan a thoirt gu Chriosd mar rinn Eoin. An uair a bhuaill teagamh is amharus e, cha d' fhan e 'n a thosd, a beachd-smuaineachadh air nithean air an robh eagal air cainnit a chur, ach chaidh e gu Chriosd leo agus fhuair e freagairt. Na'm biadh a shluagh a' dol gu Dia ann an ùrmhig mu gach ni a bhios a' cur dragh orra cha bhiodh an as-creideamh buan. Ann an dorchadas dh' éireadh solus agus lasadh Dia an lòchran.

—:o:—

SUSI IS CUMAH.

B'e SUSI IS CUMAH dithis de na daoine dubha a ghiùlain corp an duine urrainn. Daibhidh Mac An-Léigh, o mheadhon Africa far an do shiubhail e a dh' ionnsuidh a' chladaich far an deachaidh a chur air bòrl na luinge a thug dhachaidh do Shasunn e. Their euid de dhaoine nach 'eil iochd no onoir ann an sliochd Haim, ach tha an gniomh ciatach a rinn an dithis dhaoine nd'a' dearbhadh gu robh an eridhe cho geal ris an t-sneachd ged a bha an eraicinn dubh. Cha 'n urrainn an t-Etiopach a chraicinn a mhùthadh aeh, coltach ris an duine gheal, tha e bàigheil ris an theadhainn a tha bàigheil ris.

Bha Daibhidh Mac An-Léigh caoimhneil ris an t-shuagh aineolach bhorb am measg an deachaidh e le soisgeul na sith, agus thomhas iadsan dha leis an tomhas a thug e dhàibh. Chaidh e thuca mar charaid is mar bhràthair, agus ghabh iad e gu'n eridhe. Rachadh e gun fhiamb gun eagal am measg threubhan borb ris nach faodadh na BOERS am beatha earbsadh, agus cha chuireadh iad corrug air, a chionn gu robh fios aea gu'm bu charaid dhaibh e. Cha robh dòigh aig na BOERS air an duine dhubb a riaghladh aeh a leor de'n chuib a thoirt dha, aeh ghabh an soisgeulaiche caonu dòigh a b'fhearr. Choisinn e iad le gràdh is caoimhneas; a' bumtainn riù, cha'n ann mar bhrùidean na machrach aeh mar dhaoine a bha air an cruthachadh ann an ionmaigh Dhé agus a bha cosmhuil ris féin 'n an aigne.

Tha H. M. STANLEY, a chaidh air a thoirt an uair a bha e air a chall do'n

t-saoghal fad bhliadhnaeach ann an eridhe Africa, agus eagal air daoine nach robh e beo, ag imseadh, anns an leabhar a sgríobh e m'a thurus, mu chagarsaich a chual e eadar na compañaich dhùibha a bha comhláris féin agus compañaich Dhaibhidh Mhie an-Léigh; agus tha e 'g radh gu'n do chuir na chual e näire air. Choimeas iad sinn, ars' esan, r'a cheile agus dh'aontaich iad le aon ghuth nach robh annam-sa ach duine dona làimbiris an fhear eile. Thuirt mo sheirbhisich fhein ri càch. Tha 'ur maighstir-sa 'n a dhuine maith, 'n a dhuine fior mhaithe; tha a chridhe geal is blàth, agus cha bhi e 'g 'ur bualachd; ach tha ar maighstir-ne cruaidh agus cho teth ri teine.

Cha robh duine d'a dhaoine féin dlùth do Dhaibhidh Mac An-Léigh an uair a thainig a' chrioch air. Bha an spiorad toil-each ged a bha a' bhodhig lag, agus lean e air a thurus gus nach b' urrainn dha seasamh air a chasan le pian is laigse. Ach dh'eiridinn SUSI is CUMAH e le lamhan caomhail, agus fhuaire e gach aire is comh-thurtachd a b' urrainn iad a thoirt dha. Cheangail iad bùird fhiodha r'a cheile agus chuir iad 'n a shìneadh e air leaba fheoir air na bñird. Chroch iad an leaba sin ri cabar làidir agus chuir iad air an guailnean i; agus mar sin ghiùlan iad e air a thurus fad mhòran làithean. Cha robh an t-slighe soirbh; bha 'an duthaich air a bàthadh le uisce; agus bhiodh iad, air uairean, fodha gu ruig an cruachan fad an latha. Bha teas na 'greine deuchainneach agus chroch iad plaid e ris a' chabar a chunail a gathan o' aodann. An uair a chunnainn iad gu robh a' chrioch dlùth agus nach b' urrainn dhaibh a ghiùlan gun a ghoirteachadh thog iad bothan beag anns am faigheadh e tamh. Rinn iad leaba dha le biorainn is feur agus chuir iad am bocsa chÙngaidhean r'a thaobh Shiubhai e an oidhche sin, air a ghlùinean ag ùrnuiigh. B'e na briathran mu dheireadh a sgríobh e, "Beannachd Dhé do neach sam bith, Breatunnach no Turcach, a Léighseas truaighean is creuchdan Africa."

Anns a' mhàduinn chuir a chompanaich an comhairle r'a cheile ciod a dheanamh iad r'a chorp. Dh'aontaich càch le SUSI is CUMAH gu'n cuireadh iad dhachaidh e. Dl' thosgail iad e agus thiodhlaic iad a chridhe aig bun craobh. Thiormaich iad a' chorp anns a' ghréin fad cheithir là deug, 'g a shuathadh le salann is branndai, agus an sin phaisg iad ann an aodach e. Air uachdar an aodaich chuir iad rùsg chraobh; cheangail iad an t-eallach ri cabar; agus chuir iad an aghaidh air a' chladach, 'g a

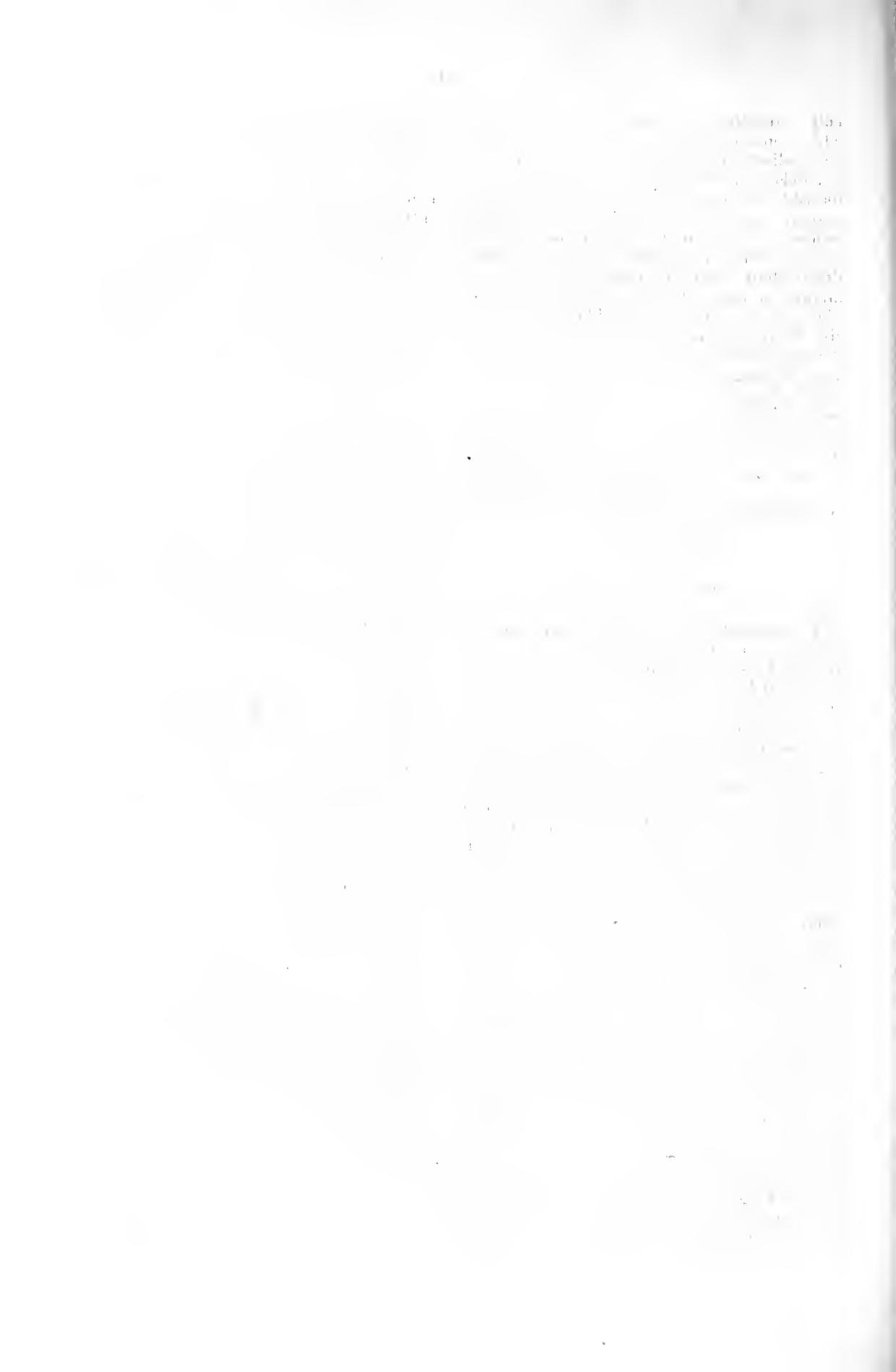
ghiùlan ma seach air an gaúilnean. Bha an t-astar fada 's an t-slighe duilich; bha iad còrr is mile de mhìltean o bhaile puirt (cha robh iad ann uile gu léir ach ochdnar), ach ged a bha an t-astar mòr bha bha an gràdh na bu mhòtha. Fad naoi miosan ghiùlain iad e thar aibhnichean is mhònaidhean, troimh choiltean is bhealaichean, am measg threubhan do nach robh maith dhaibh innseadh ciod a bha iad a' giùlan, gus an do liubhair iad e d'a dhaoine féin ann an Zansibar, far an do chuireadh air bòrd luinge e gu Sasann. Am bheil gniomh eile ann an eachdraidh an t-saoghal a bheir barrachd air gniomh nan daoine gaolach so? Air uachdar na h-uagha aig Daibhidh Mac An-Léigh ann an Abaid Westminster, far a bheil e air adhlaiceadh maille ri righrean is maithean na tire tha na facail air an gearradh ann an cloich.

*Air a thoirt le làmhan dileas
Thar muir is fùr.*

—:o:—

URIM IS TUMIM.

Ciod a tha na facail so a' ciallachadh? Tha e coltach nach robh ann an Urim is Tumim ach dìstean leis am biodh an t-ard-shagart a' tilgeadh chrann. An uair a bha Aaron air a choisrigeadh chum na sagartaeħ bha e air a sgeadachadh le culairdh rionhaich, mar chomharadh do 'n t-sluagh air naomhachd a dhreuchd. Thugadh dha uchd-éideadh, agus ephod, agus falluinn, agus erios. Air an uchd-éideadh, aparan a bha air a dheanamh anabarrach maiseach le h-òr is seudan luanchmhor, bha pòca anns an robh na dìstean naomha so, Urim is Tumim, air an gleidh-eadh. Agus b'e aon de dhleasdanais an àrd-shagairt na croinn a chur gach uair a bu mhàith leis eolas flaotainn air toil Iehobhaile a thaobh nì sònruchte air bith. Ach uigh ar n-uigh chaidh an cleachdadh so a chur as agus cha chluinnear a' bheag de dh'iomradh air Urim is Tumim o linn Dhaibhidh. B'e an t-aobhar air sin gu'n d' eirich fàidhean suas leis an robh Dia a' deanamh a thoil aithnichte d'a shluagh ann an dòigh a b' fhearr. Cha robh feum tuilleadh air croinn nan sagartan an uair a thòisich Dia air labhairt air mhodh ùr le beul nam fàidhean. A thaobh nach robh iad air an cur gu feum fad iomadh linn bha na dìstean naomha air an call, agus anns an teampull ùr a bha air a thogail an uair a thàinig Israel air ais á braighdeanas Bhabiloin cha robh àite aca tuilleadh am measg nan nithean ro-naomh.

MADUINN NA H-AISEIRIGH.

Thubhaint Iosa rithe, Na bean rium, oir cha deachaidh mi fathast suas a chum an Athar.

EON. XX 17.

Am measg na feadhnaich a lean Iosa gu Calbhari cha robh aon a bu tòrsaiche eridhe na Muire Magdalen. Cha b' ann gun aobhar a ghradhaich i e, oir leighis e i o ghalair a bu mhiosa na'm bàs.

Thug Iosa suas an deò mu thri uairean air feasgar Di-haoine; agus do bhrìgh gu'n deachaidh 'adhlacadh le cabhaig m'an tigeadh Sàbaid naomh na Càisge (oir bha Sàbaid nan Iudhach a' tuiteam air Di-sathuirne), bha eagal air Muire 's air na mnathan caomh eile nach d'fhuair a chorpa an t-urram a tha dligheach do'n mharbh. Chuir iad r' a cheile gu rachadh iad a dh' ionnsuidh na h-uaighe, an uair a bhiodh an t-Sàbaid seachad, agus gu'n ùngadh iad an corp naomh le spiosraidh. Cha'n eil e coltaeach gu'n do smuainich a dheisciobuil dol a shealltuinn na h-uaighe. Theagamh gu robh fhios aca gu'm biodh e eunnartach dhaibh sin a dheanamh, oir bha freiceadan air a chur oirre le òrdugh nan àrd-shagartan agus nam Pharasach. Ach thilg an gràdh ionlan a bha ann an eridhe nam ban a mach an t-eagal, agus moch air maduinn a' cheud là de'n t-seachduin chaidh iad a dh' ionnsuidh na h-uaighe mu bhriseadh na fàire. An uair a ràinig iad an t-àite chunnaic iad gu robh an uaigh falamh agus a' chlach a bha air a leigeadh oirre, air a carachadh as a h-àite. Bhuail eagal Muire gu'n do rinn a naimhdean eas-urram air chor-eigin air corp an t-Slanuigheir, agus phill i do'n bhaile le cabhaig a dh' innseadh do Pheadar 's do Eoin mar a bha. Chaidh iadsan a dh' ionnsuidh na h-uaighe maille riibe agus chunnaic iad gu robh an uaigh falamh mar a thubhaint i; na lion-aodaichean agus an nèapaicinn a bha m'a cheann air am fàgail innte, ach ann an àite air leth. An ceann greis, air dhaibh an gnothuch iongantach a rannsachadh cho mhaith 's a b' urrainn daibh, chaidh Peadar is Eoin dhachaidh; ach dh' fhan Muire aig taobh na h-uaighe a' gul. Air dhi sùil eile a thoirt a steach do'n

uaigh chunnaic i dà aingeal ann an trusganan geala, fear aig a' cheann, agus fear aig na casan, far an do luidh corp Iosa; agus thubhaint iad rithe, "A bhean, e ar son a tha thu a' gul?" "A chionn," ars' ise, "gu'n d' thug iad air falbh mo Thighearna, agus nach 'eil fhios agam c' àite an do chuir iad e." Co dhiubh a chual i tartar coiseachd air a cùl no chunnaic i 'shaileas air an talamh, thionndaidh i agus chunnaic i duine 'n a sheasamh làimh rithe. Shaoil i 'gu'm b'e an garadar a bha ann agus thubhaint, i ris, "Ma thug thusa air falbh e, innis dhomh c' àite an do chuir thu e, agus bheir mi leam e." Ach b'e Iosa féin a bha ann, agus mar bhuachaille maith a ghairmeas a chaoraich féin air an ainnm thubhaint e an aon fhacal, *A Mhuire*. Bu leor am facaisin; dh' aithnich a cluas a ghuth ged nach d' aithnich a stíleán a chruith, agus leum i 'g a ionnsuidh chum a ghlacadh 'n a làmh-an, le moth is sòlas. Ach tharruing esan air ais agus thubhaint e rithe, "Na bean rium; oir cha deachaidh mi fathast snas a chum an Athar."

Tha dà ni auns an eachdraidh so air am bu mhaith leinn beagan fhacal a radh:

- (1) Ciamar nach d' aithnich Muire Iosa.
- (2) C' ar son a thuirt e rithe, Na bean rium.

I. Ann an aon dòigh, bha e furasda gu leoир do leithid Muire mearachd a dheanamh. Bha a h-inntinn troimh cheile; faodaidh e bhith nach robh an latha soilleir; faodaidh e bhith gu robh sgleò air a suilean le sileadh -nan deur air chor 's nach faca i e gu ceart; air neo faodaidh e bhith nach do sheall i idir air, a chionn nach d' thàinig e 'n a h-inntinn gu'm biodh neach sam bith anns an àite ud air uair cho moch ach an gàradair. Tha sin uile fiòr; ach faodaidh e bhith mar an ceudna nach e cion fradhaire no dorchadas na maidne a b' aobhar nach d' aithnich i Iosa, ach an t-atharrachadh a thàinig air a chorpa anns an aiseirigh. Rinn feadhainn eile a' cheart mhearrachd a rinn Muire; cha d' aithnich iad e an toiseach. Cha robh troimh-cheile ann an imintinn na dithis d' an d'fhoillsich e e féin air an t-slighe gu Emmaus; cha b' ann anns a' chamhanaich a thàinig e thuca ach ann an solus glan an fheasgair; ach bha an

sùilean-san cuideachd air an cumail agus cha d' aithnich iad e gus an do bhris e aran maille rim. Uair eile, sheas e air an tràigh aig muir Thiberias agus labhair e ri seachduar de na deisciobuil, ach cha d' aithnich fear seach fear dhinbh e an toiseach, gus an deachaidh Eoin gràdhach 'n a fhaireachadh, agus an dubhaint e, "Is e an Tigh-earna a tha ann." Uaith so faodar a thug-sinn gu'n d' thàinig atharrachadh mòr air corp Iosa an déigh na h-aiseirigh; bha a chorpa feola air a dheanamh 'n a chorpa spioradail, air chor agus gur ann le buadhan eile seach an t-suil chorparra a chitheadh agus a dh' aithnicheadh a shluagh e.

II. C'ar son a dh' iarr e air Muire gun beantuinn ris? Cheadaich e do Thomas a làmh a chur air. Dh' iarr e air a mheuran a chur air làrach nan lot a bha 'n a chasan agus 'n a làmhan. C'ar son a thoirmisg e do 'r' dara neach an ni a cheadaich e do 'n neach eile? Tha sinn an dùil gur e so an t-aobhar; nach e an aon ni idir a bha aig Muire agus aig Tomas anns an t-sealladh. Dh' iarr Tomas beantuinn ris a chionn nach robb e fhat hast a' creidinn ann an deagh sgeul na h-aiseirigh, agus cheadaich Iosa dla sin a dheanamh a chum a chreid-camh a dhùsgadh. Cha b'e sin an suidheachadh iuntiinn anns an robb Muire; an uair a chumnaic i an Tighearna lenn a eridhe an taobh a stigh dhi le gàirdeachas, agus shìn i mach a làmhan los a ghlacadh 'n a broilleach, mar nach dùraichdeadhb i dealachadh ris tuileadbh. Ach tharruing Iosa air ais agus thubhaint e rithe, "Na bean rium." Tha am facial Greugais a sgrìobh Eoin na's làidire na'm facial Gaidhlig, *bean*; tha e a' ciallachadh, Na gleidh mi, no na eùm agad mi; oir chumnaic Iosa gur e sin a bu mhaith le Muire a dheanamh. Chronaich e i, ma ta, a chionn gu'm faca e nach do ràinig i eòlas a b' àirde air no eòlas a dhaonnachadh, agus a chionn gu'n do nochd i dha gur ann air mhodh corporra a bha ceangal aice ris. Agus dh' fheuch Iosa r' a theagasc dhi leis an fhacal ud, an fhirinn a chuir Pol anns na briathran, "Ged a b' aithne dhuinn Criod a reir na feòla gidl-eadh a mis cha'n aithne dhuinn e mar sin na's mò." 2 Cor. 5, 16.

—:o:—

DUSLACH NAN RIGHREAN.

Am measg gach cobhartach eile a thachair air bodach na sluasaid anns an linn so, fhuair e ann an uaimh anns an Eiphit cho

mhaith ri dà fhicheadh corp; agus 'n am measg sin bha cuirp nan righrean a bha air a' chrùn, an uair a bha clann Israel ann an Goshen. Ged a tha còrr is tri mìle gu leth bliadha o dh' fhàg spiorad Pharaoh a thigh talmhaidh, faodaidh tu, ma theid thu air thurns do'n Eiphit, duslach an righ fhaicinn ann am Musenm, a tha dlùth air CAIRO; agus gun do thigh fhàgail idir, faodaidh tu a ghnùis fhaicinn ann an dealbh fior. Ni iongantach da-rìreadh, gu'm faod sinne sealtruinn air na ceart aghaidhean air an do sheall Joseph is Maois, agus gur aithne dhuinn, gus an fhicheadamh cui'd de'n òirleach, am fad a bha ann an sròn Pharaoh. Ach urram d' an dlighear urram; m'a tha sinn cho eolach air cruth is aogasg dhaoine a tha marbh na miltean bliadha 's a tha sinn air cruth is aogasg ar seanaid, biodh urram sin aig bodach na sluasaid, a tha cho dìchiollach a' ruamhar ann an ionad-an iochdrach na talmhainn feuch ciod an t-ionumas a gheibh e. An uair a fhuair e na cuirp ud, thog e an dealbh agus laimhsich e iad cho curamach 's ged a b' fliach iad an eudthrom de dh' òr.

Ann an 1881 thug MR. MASPERO, fgoilear a bha rannsachadh seann eachdraidh na h-Eiphit, fainear gu robh mòran de sheann trealaich air a reic anns a' bhaile le teagh-lach Arabach. Bha ceathrar bhràithrean ann; agus an dràsd 's a rithist thigeadh iad a steach do'n bhaile, a reie os iosal seann nithean a bhuiineadh do dh' uaighean righrean. Fhuair MR. MASPERO greim air euid de na rudan sin, agus anns a' mbionaid dh' aithnich e gu robh fhios aig a cheathrar ud e' àite an robh cuirp nan righrean am folach. Chuir e roimhe gu'm faigh-eadh e bhuapa an fhorfhais a bha dhùth air; ach cha robh sin furasda dha, oir bha na h-Arabaich cho gleusda ris fhéin agus bba fhios aca gu'n cailleadh iad am beathachadh na'n deanadh iad am faosaid ri bodach na sluasaid. Bha e an aghaidh an lagha cuirp a reie; agus air do MR. MASPERO dearbhadh fhaotainn gu'n do reic am bràth-air a bu shine fear no dhà, chuir e anns a' phrìosan e. Cha b' ann uile gu léir air ghaol an t-Arabach a pheanasachadh a rinn e so, ach an dùil gu'n aidicheadh e agus gu'n innseadh e e' àite an d' fhuair e iad. Ach bha AHMED ABD-ER-RASUL diorrasach, agus ged a mhaoidh iad fheòil a bheubanachadh agus an sin a chrochadh cha'n fhosgladh e a bheul. Dh' fhenech iad gach seòl a b' aithne dhaibh air an diomhaireachd fhaotainn bhuaithe; chniodaich iad e is chuip iad e, aeh bog is cruaidh mar

the signs in the
land of Israel and
the signs before Pharaoh
and before their fathers
in the night
when I will strike

the land over

the signs of the

hand of Moses
and Aaron which

I will show
to the children

of Israel when I
will strike the land

over the signs of the

hand of Moses
and Aaron which

I will show to the

children of Israel
when I will strike

the land over the

signs of the hand
of Moses and Aaron

which I will show

to the children of

Israel when I will

strike the land over

the signs of the hand

of Moses and Aaron

which I will show

to the children of

Israel when I will

strike the land over

the signs of the hand

of Moses and Aaron

which I will show

dh' fheuch iad ris fad dà mhios, dh' fhairtlich e orra. Ach bha fear eile d'a bhràithrean nach robh cho danarra, air neo a bha na bu shannfaiche. An comain suim airgid a thairg MR. MASPERO dha dh' innis e c' àite an d' fhuair iad na euirp, agus dh'aontaich e an Rathad a sheòladh dha do'n uaimh. Gus an latha diugh cha'n eil fhios ciamar a fhuair an teaghlaich ud an t-eolas diomhair a bha aca.

Faoadar an còrr innseadh mar a dh' innis am fear a chuir MR. MASPERO an cois an Arabaich e. "Thàinig sinn," ars' esan, "gu shios na beinne agus ràinig sin creag anns an robh toll, sé troighean air gach taobh. Bha an toll air a ghearradh anns a' chreig, dà fhichead troigh. Aig ceann an tuill dhorchha so bha trànnsa eile air a ghearradh anns a' chreig, naoi ceumaman air fad; agus aig ceann an trànnsa sin bha trànnsa eile a' tionndadh a steach do chridhe na beinne, anns an robh seòmar a bha tri troighean ficead am fad, tri troighean deug an leud, agus sé troighean an àird. Cho luath 's a sheas mi anns an t-seòmar chunnai mi cisteachan 'n an seasamh ris na ballachan; agus bha uiread dhùibh ann 's gu'n do theab mo chridhe leum as a chochull le gàirdeachas. Las mi solus agus anns a' mhionaid thuig mi, leis na bha air na cisteachan de dh' òr agus le comharaidhean eile a thog mo shùil, gu'm b'e rìghrean is maitean na h-Eiphit a bha agam. Gun àine a chall chuir mi luim air an ionnhas a thoirt air falbh do CHAIRO. Thuarasdalaich mi tri chéud Arabach a ghiùlan nan corp; mèirlich, gach nae màthar dhùibh. Shuaин mi aodach mu na cisteachan is cheangail mi iad le buill, agus mar sin ghiùlaineadh iad a dh' ionnsuidh nam bàtaichean a bha feitheamh orra air an abhainn. Bha dà bhuidheann de na h-Arabaich air an cur leis gach ciste; buidheann 'g a giùlan agus buidheann eile a' cumail sùil air na fir-ghàidhneach; mèirleach a ghilcadh a' mhèirlich.

Am measg nan corp so bha corp SETI I., an rìgh do nach b' aithne Joseph; RAMSES II., an rìgh a rinn geur-lean-mhuinn air eloim Israel; a nighean THERMUTIS NEFERARI a shàbhail Maois agus a thog e mar a mac séin; agus THOTHMES III., an rìgh a smachdaich na treubhan a bha ann an tir a' gheallaidh, dà chéud bliadhna m' an do rugadh Maois.

Bha innleachd aig na h-Eiphitich air cuirp nam marbh àungadh le spiosraidh is oladh is stuthaman eile, air chor agus gu'n leanadh an fheoil 's na cnàmhan r'a cheile

fad mhiltean bliadhna. B'e a' chéud chiste a dh' fhosgail MR. MASPERO a' chiste anns an robh THOTHMES III. Bha àireamh mhòr de shlatain aodaich air a suaineadh nime, agus bha 'ainm air a sgrìobhadh air an aodaich-mhainbh le snàth òir. B'e so euraidh cho làdir 's a bha riagh air rìgh-chaithir na h-Eiphit; thug e Siria is Ciprus is Ethiopia fo ehis; agus sgaoil a dhùthach a crìochan gu mòr r'a linn. Bha e air a rádh gu robh eagal aig an t-saoghal uile roimh ghnùis, ach cha'n fhacas a ghnùis o chiou tri mìle is sé ceud bliadhna gus an do sheall MR. MASPERO oirre ann an 1881. Ach bha corp Thothmeis cho tioram, brisg, 's nach d' fhuair e cothrom ceart air a dhealbh a thogail, m'an do thuit e'n a smùr. Chuir so a leithid de charraig air MR. MASPERO 's nach d' fhosgail e càch gu 1886; air eagal gu'n círeadh an tubaist cheudna dhaibh. Ann an Bhiobull tha am flùr air a ghabhail mar shamhladh air na nithean nach mair ach seal agus air giorrad laithean mhic an duine; "An duine mar fheur tha a làithean; mar bhlàth na macharach, mar sin fàsaidh e fo bhlàth; oir gabhaidh a' ghaoth thairis air agus cha bhi e ann." Ach ged a thuit corp THOTHMEIS 'n a dhùslach 's 'n a huaitire leis a' chéud oiteig de'n ghaoith a sheid air, bha na dìthein a bha air an cur anns a' chiste r'a thaobh cho fallain ùrar 's gu'n deanadh MR. MASPERO a mach an dath. Rud eile glé neònach, fhuair e speach ann an ciste-luidhe an rìgh. Bha i, a reir coslais, air a tàdadh inuite le àile nam flàraichean m'an deachaidh a dùnaidh. Lean an speach r'a cheile ged a thuit an rìgh 'n a smùr; a dh' aindeoin neart a ghàirdean, greadhnachas a thighe, agus glòir a bheatha, cha robh THOTHMES cho buan ris an speach.

Ann an 1886, an làthair fhianaisean dh' fhosgail MR. MASPERO a' chiste anns an robh RAMESES II., an rìgh uaibhreach a rinn tàir is geur-leaumhuinn air eloim Israel. Bha 'n a rìgh seachd is trì ficead bliadhna agus bha e dhùth air cèud bliadhna 'n uair a thàinig a' chrioch air. Bha coslas na h-aoise air a chorpa; bha sgall air a cheann; bha a chiabhagan is fheusag liath. Cha robh e 'n a dhuine mòr no tiugh, ach bha 'uchd 's a ghuaillean leathann. Bha ceann fada air; mala ional; sùilean beaga domhain; is sron fhada, thana, chrom. Bha deud maith aige, agus ged a bha fhaiclaun cosgte bha iad geal. Peirceall laidir; leth-cheann is smig fhada; bilean tiugh; is cluasan cruinn, a' seasamh a mach o cheann. Bha tuill 'n a chluasan air am biodh ailbheag-

LAOIDH COMANACHAIDH.

an riomhach an crochadh, mar chluasan bhan. Eadhon ann an riochd a' mhairbh, bha smachd is ughdarras rioghail, unabhar, is an iochd, is danarrachd, air an deargadh air 'aodann. Ann an eiste eile fhuaradh a mhae agus tha am mac 's an t-athair cho coltach r'a cheile ri dà sgadan. Tha am Pharaoh a bha air a' chrùn 'nuair a dh' fhàg clann Israeil an Eiphit fo ghais anns a' Mhuseum ud cuideachd. Cha'n'eil e air a rádh ann an leabhar Eesodus (ged a tha mòran dhaoine an dùil gu bheil), gu'n deachaidh an righ a bhàthadh anns a' mhuir maille r'a laochraidih is 'eachraidih. Ach eadhon ged a b'e sin a' chrioch a thàinig air, dh' fhaodadh a chorp a bhi air ùngadh le spiosraidih, 'n uair a fhuaradh e, agus a bliò air adhlacadh maille r'a athraichean. Ciod air bith a' chrioch a thàinig air, co dhiubh a bhàthadh e no thàinig am bàs air 'n a leabaidh, tha e nis anns a' Mhuseum ann an GISEH, fo iuchar 's fo ghais.

Cha robh rioghachd anns an t-seann t-saoghal a bha air a filleadh a steach ann an eachdraidh sluagh an Tighearna mar bha an Eiphit. Canaan agus an Eiphit! nach ionadh smuain a thogas na h-ainmean sin ann an eridhe na feadhnaich a tha eolach air briathran a' Bhiobuill; an dara h-aon, tir a' gheallaidh, 's an t-aon eile tir na daorsa; an dara h-aon 'n a samhladh air an Ierusalem Nuadh, cathair Dhé far am bheil na naoimh a' rioghachadh, 's an t-aon eile 'n a samhladh air an t-saoghal a tha 'n a luidhe ann an aingidheachd; an dara h-aon 'n a samhladh air an fhois a tha feitheamh air sluagh an Tighearna, 's an t-aon eile 'n a samhladh air an tir chéin far nach eil toil Dhé air a h-aideachadh; an dara h-aon 'n a h-earlais air saorsa ghlòrmhor cloinne Dhé, 's an t-aon eile 'n a h-earlais air carraig is cuibhrichean is tuarasdal a pheacaiddh. Ach ged a ghabh na cinnich boile agus a dh-eirich rìghrean na h-Eiphit an aghaidh Iehobhal agus an aghaidh a shluagh, faodar a rádh uimpe mar thuit am faidh Ieremiah mu Bhabilon, gu robh i 'n a cupan òir ann an laimh an Tighearna. Molaidh eadhon fearg an duine Dia, agus bha an Eiphit 'na meadhon air rùinteán an Dé bheò a choimhlichionadh, ged nach robh fhios aice air. Oir dà uair, ann am freasdal Dhé, thug i fasgadh d'a sheirbhisich. Thug i fasgadh do shliochd Abrahaim, an àm na gainne 's an aerais, 's mar sin theàruinn i sluagh taghta Dhé; agus anns na làithean deireannach thug i fasgadh do Iosa o chorruich Heroid, agus mar sin theàruinn i a ritist aon-ùngta Dhé.

'N uair dhearcas mi air crann nam buadh Air an do cheusadh Rìgh na Glòir,
Measam gach buannachd mar nì truagh,
'S is tàir 's is fuath leam m' unabhar mór.

Gu'n deanainn uaill, nar leigeadh Dia,
Ach an crann-ceusaiddh Chriosd 's 'n a ghràs;
'S gach ni air am bu mhò mo mhiadh,
Làn striochdam, e d'a fhuil 's d'a bhàs.

Gach làmh, gach cas, a cheann, 's a chliabh
Tha 'sileadh bròin, le gràdh d'a réir;
Gràdh's bròn cho mòr am facas riamh.
No crùn cho briagh de dhroighionn geur?

Ged a bu leam air 'fhad an saogh',
Bu thiodhlac e gu tur ro chriorn;
Bu neo-ni truagh mar dhiol d'a ghaol
Mo bheatha, m'anam, is gach sòn.

Bha an laoidh so air a sgriobhadh anns a' Bheurla leis an Urramach Isaac Watts; agus air a tionndadh gu Gàidhlig le Mgħr. Iain Mac Ille Bhàin.

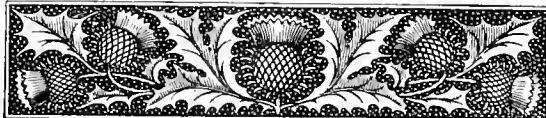
Rugadh Isaac Watts ann an 1674 agus chaochail e ann an 1748. Duine beag aig an robh eridhe mòr. Bha a spiorad togarrach ach bha fheoil anfhann. Bu ghann a bha e còig troighean a dh' airde, agus bha e truagh easlainteach a' chuid mhor d'a bheatha; ach a dh' aindeoin anmhuinneachd a bhodhig bha e air a chùntas am measg nan searmonaichean a b'fhearr an Sasunn 'n a latha. Sgriobl e moran leabhraichean air nach 'eil cuimhne an diugh, ach cha teid cuij de na laoidhean a sgriobh e air dhichuimhne gu bràth. Is e Watts a sgriobh an laoidh mhaiseach ud,

O Dhe, ar cobhair anns gach linn,
Ar dòigh 's an tìm ri teachd,
Ar didein thu o'n ghaillinn ghéir,
'S ar dachaidh shior gu beachd.

Rinn e mu choig fiehead laoidh, ach ged nach 'eil blas na snas air euid dhiubh tha feadhainn eile a bhios cho buan ri sailm Dhaibhidh. Is e Watts a rinn an laoidh Bheurla a tha air a stéidheachadh air II. Tim. I. 12, agus air a tionndadh o'n Bheurla gu Gàidhlig:—

Cha'n aobhar näire leam-sa Criosd,
Na 'chùis a dhòn gu beachd:
A crann a cheusaidh ni mi uaill
Géilleam gach uair d'a reachd.

82

AN DEAGH SGEUL.

Cia maiseach air na sléibhteán casan an ti a tha tabhairt deagh sgéil, a tha cur an céill síthe; a tha tabhairt deagh sgéil air maith, a tha cur an céill sláinte; a tha 'g ràdh ri Sion, Tha do Dhia 'na righ!

ISAIAH LIII, 7.

An uair a sgrìobh am fàidh na briathran so bha Israel ann an daorsa chruaidh ann an tìr nan coimheach. Chaidh an rioghachd air seacharan agus thug Iehobhah thairis i do làmhan a naimhdean. Thàinig righ Bhabiloin cirre mar thuil; leag e Ierusalem gu lár, agus thug e air falbh am pobull taghta 'n am priosanaich d'a dhùthaitheach fón. Bha na h-Iudhaich 'n an sluagh uaibhreach agus bha e mar shaighead 'n an eridhe, eas Bhabiloin a bhi air amhach Israeil; cinneach neo-dhiadhaidh is neo-thimchioll-ghearrta a bhi deanamh Shioin 'n a salchar agus 'n a diù an làthair an t-saoghal. Tha an salmadair a' cur an céill faireachduinnean a luchd dùthcha 'n uair a thugadh air falbh iad o'n bhaile naomh, am baile ris an abradh iad, Iomlaine na maise, Aoibhneas na talmhaimh uile.

Làimh ri aibhnichean Bhabiloin,
B'aunn an sin a shuidh, agus a ghuil sinn,
An uair a chuimhnich sinn air Sion.
Air na eraobhan seilich 'n a meadhon
Chroch sinn ar clàrsaichean.

Cionnus a sheinneas sinn òran Iehobhah
Ann an tìr choimhich?
Ma dhì-chuimhniceas mise thusa, a Jerusalem
Di-chuimhnicheadh mo làmh dheas a seòl-tachd.
Leanadh mo theangadh ri m' ghial.
Mur cuimhnich mi ort.
Mur fearr leam Jerusalem
Na m' aoibhneas a's airde.

PSALM CXXXVII.

Ach gëd a thug Iehobhah a shluagh thairis do'u flear-shàrachuidh car greis cha do thréig e iad gu buileach, agus 'n a àm iomehuidh fén riun e iochd orra agus thug e air a h-aís am bruid. B'e sin dhaibhsan là an aoibhneis, an là anns an do chuir iad an

cùl ri Babilon 's an aghaidh ri Ierusalem; bha tròcair is maitheas Iehobhah cho iongan-tach 'n an sùilean 's gur ganu a chreideadh iad an sgeul ait.

An uair a thug Iehobhah air ais iadsan a phill do Shion.

Bha sinn mar dhaoine a' bruadar.

An sin lionadh ar beul le gàire,
Agus ar teangadh le ceòl:

An sin thubhairt iad am measg nan cinneachl,
Rinn Iehobhah nithe mòra air an son.

Rinn Iehobhah nithe mòra air ar son-ne:

Bha sinn aoibhneach.

Iadsan a chuireas le deoir,

. Buaiuidh iad le ceòl. PSALM CXXVI.

Faodar, ma ta, a thuiginn gur ann ri Israel a labhair am fàidh na briathram air a bheil sinn a' beachdachadh aig an àm so, agus gu'n do labhair e iad a chum comh-flurtachd a thoirt d'a luchd-dùthchea ann an làithean am braighdeanais. Ann an spiorad na fàidheadaireachd chunnaic e gu robh an t-àm dlùth anns am faigheadh iad ead dol air an ais do thìr a' gheallaidh; agus is e sin an deagh sgeul a thug e dhaibh. Bha spiorad na bàrdachd cho mhaith ri spiorad na diadhadheachd ann an eridhe an fhàidh agus liubhair e an sgeul ann an cainnt a bha airidh air an teachdaireachd a bha 'n a bheul.

Cia maiseach air na sléibhteán casan an ti a tha tabhairt deagh sgéil, a tha cur an céill síthe; a tha tabhairt deagh sgéil air maith, a tha cur an céill sláinte; a tha 'g ràdh ri Sion, Tha do Dhia 'n a righ.

B'e so an dealbh a bha 'n a inntinn;—Sion 'n a suidhe gu tìrsach deurach, a' caoidh a cloinne a thugadh air falbh bhuaipé; tha i a' togail suas a sùilean agus feuch, eadar i is faire, tha i a' faicinn eoslas duine 'n a dheann-ruith mar neach aig an bheil deagh sgeul r'a innseadh. Tha an smuan a' leum 'n a eridhe gu bheil e a' tigh'nn thuiice le tios gu bheil a clann a tigh'nn dhachaidh, agus air leatha nach 'eil sealladh anns an t-saoghal cho maiseach ri luathas an teachdaire so air na sléibhteán. Tha do

Dhia 'na righ. ghlaodh am fear-ruith, agus o'n aon fhacal sin thuig Sion ceann-fàth a thuruis agus leum a cridhe le moit. Oir ann an rioghachadh Iehobhah bha slàinte Israel.

Is e Iehobhah is rìgh; eriothnaicheadh na slòigh

Is e Iehobhah is rìgh; biodh aiteas air an talamh.

B' iad an deoir a bu bhiadh do shluagh an Tighearna a là agus a dh' oidehche ann am Babilon, aeh 'n uair a bha iad an impis an dòchas a chall, chuir briathran an fhàidh misneach 'n an eridhe is òran nuadh 'n am beul. *Tha do Dhia 'na righ,* agus a chionn gu bheil, pillidh saor-dhaoine Iehobhah agus thig iad gu Sion le caithream, agus aoibhneas siorruidh air an ceann: gheibh iad gàirdeachas agus aoibhneas, agus teichidh bròn agus osnaich air falbh.

Ach ged is e so an seadh anns an do labhair am fàidh, faodar a bhriathran a ghabhail ann an dòigh a's farsuinge. Ann an deich-eamh caibideal de'n litir a sgrìobh Pol gu eaglais na Ròimhe tha e a' samhlachadh an teachdaire a chunnaic am fàidh a' tigh'nn gu Sion ri searmonaichean an t-soisgeil, "Cionnus a ghairmeas iad airson anns nach do chreid iad? agus cionnus a chreideas iad annsan nach euala iad? agus cionnus a chluinneas iad gun searmonaiche? a réir mar a tha e sgrìobhta. Cia sgiamhach casan na muinntir a tha a' toirt sgéil aoibhnich air nithe maithe." Ach is maisiche gu mòr casan an Ti a chuir a mach iad; Slànuighear an t-saoghal, a tha, an là chuid 'n a theachdaire agus 'n a theachdaireachd, agus anns a bheil briathran an fhàidh air an coimhlionadh gu h-iomlan. Roimh uair a theachd lha daoine dia-lhaidh ann an Israel a' gul air son daorsa spioradail na dùthcha, ceart mar a bha Sion o shean a' caoidh air son a cloinne; a' beathachadh an dòchais le gealladh Dhe agus a' feitheamh ri teachd a' Mhesiah mar luchd-faire a' feitheamh air a' mbàduinn. An uair a chaidh am fios a mach gu'n d' thàinig an Righ gu baile Dhaibhidh riùn iad gàirdeachas; agus maille ri armalt neimh thug iad glòir is moladh do Dhia.

Cia maiseach air na sléibhteann casan an Ti a tha tabhairt deagh sgéil; a tha cur an céill slàinte.

Cha b' ann gun aobhar a chuir Lucas sios na laoidhean a gheibhean ann an toiseach a shoisgeil, oir dhùisg teachd an Righ ceol ann an eridhe na feadhnaich aig an robh sùil ri solas Israel.

Tha m' anam ag àrd-mholadh an Tighearna,
Agus tha mo spiorad a' deanamh aoibhneis ann an Dia mo Shlànuighear.

LUCAS I. 46.

Beannaichte gu robh an Tighearna, Dia Israel;
A chionn gu'n d' fhiosraich e agus gu'n d' oibrich e saorsa d'a shluagh.

LUCAS I. 68.

Tha thu a' leigeadh le d' sheirbhiseach siubhal ann an sìth;
Oidh chunnaic mo shùilean do shlàinte.

LUCAS II. 29.

Bha e iomchuidh gu'n seinneadh daoine is ainglean an òrain aig teachd Chriosd, oir thug e deagh sgeul o neamh gu talamh. An e sin clù an t-soisgeil a tha an eaglais an diugh a' searmonachadh? Am bheil facal ann am beul a teachdairean a ni aoibhneach eridhe an luchd-eisdeachd, agus a bheir orra an Tighearna a mhöladh? Am bheil iad ag eigheach bliadhna thaitnich an Tighearna? ag eigheach fuasglaidh do na braighdean? Is an-aoibhinn domh, arsa Pol, mur searmonach mi an soisgeul; agus b'e so soisgeul Phoil, gu'n do bhàsaich Chriosd air son ar peacaidhean, a réir nan sgriobtura. 1 Cor. xv, 3. Tha Dia a' moladh a ghràidh féin duinne, do bhrigh, an uair a bha sinn fathast 'n ar peaceaich, gu'n do bhàsaich Chriosd air ar son. Rom. v, 8. Is e sin an deagh sgeul a thugadh do theachdairean an Tighearna r'a innseadh agus is an-aoibhinn dhaibh mur innis iad i le Guth a chluinneas na bodhair agus ann an cainnt a thuigeas na daoine baoghalta. Cha'n eil ann an searmonachadh ach obair dhùiomhain mur 'eil deagh sgeul aig an t-searmonaiche r'a liubhairt. Tha ministearan an t-soisgeil air an gairm gu bhi 'n an teachdairean, agus is e ceud dhleasdanas teachdaire a theachdair-eachd innseadh. Ciod a theireadh tu ri teachdaire a chaitheadh 'uine ann an seanchas ri daoine mu gach ni fo'n ghréin ach an aon ghnothuch sònruichte air son an do chuireadh thuca e? Ciod ach gu'n do dhi-chiuimhinn e a dhreuchd, agus nach do ghiùlain e a mach òrduigh a mhaighstír. Cha dean e feum dha a smuaintean fhéin a thoirt dhaibh an aite a theachdaireachd; liubhradh e dhaibh an toiseach, facal air fhacal, gun dad a chur ris no dad a thoirt bhuaith, am fios leis an d' thàinig e; agus an sin faodaidh e a smuaintean fhéin mu'n teachdaireachd a chur an céill. Cha do chuir-

eadh suas cùbaidean chum cothrom a thoir do mhiniestarán am beachdán féin a thoir do dhaoine eile air gach ni air an toilich iad bruidhinn, co dhiubh is e sinn bàrdachd Omair no ceist an fhearrainn, ach a chum gu'n éigheadh iad ann an éisdeachd an t-saoghal an teachdaireachd a dh' earbadh riutha, gu bheil Dia ann an Criod a' deanamh an t-saoghal réidh ris féin, gun bhi a' meas an easaontais dhaibh. 2 Cor. v, 19. Is e sin facal na réite a dh' earbadh ris an eaglais; agus cha ruig i á leas dùil a bhi aice ri aimsirean fionnnaireachd o lathair an Tighearna, mur toir i an teachdaireachd sin do'n t-saoghal. Tha sinn a' labhairt ri daoine tuigseach agus cha'n ann ri naoidh-eanan; agus tuigidh iad nach'eil na thubh-airt sinn a' ciallachadh gu'm bu mhaith leinn searmonaichean an t-soisgeil a thionndadh 'n am piorraidean aig nach biadh ach an aon duan gun atharrachadh Sàbaid as déidh Sàbaid. Cha'n e sin idir a tha sinn a' ciallachadh; tha glòramas na piorraid searbh r'a éisdeachd ann an àite air bith ach anns a' chùbaid tha a glòramas minnaomh is eas-urramach do Dia cho mhaith ri bhi searbh do chluasan dhaigne. Ach biodh a' chùbaid 'n a cùbaid agus seasadh inntè teachdaire nach di-chuimhnich an deagh sgeul a liubhairt do nighinn Shioin. Tha am Biobull 'n a raon farsuing ás an faod sgoilearan is seanchaidhean is feallsanaich nithean nuadh is sean a tharruung a bhios tlachdmhor gu leor r'an éisdeachd, ach mur toir iad ás sgeul mhaith do pheacaich cha'n 'eil ach beagan tairbhe 'n an seanchas eile. Faodaidh daoine moran seanchais a dheanamh mu'n Bhiobull, agus fhathast gun amas air an aon teachdaireachd shònruichte a tha deanamh an leabhair sin 'n a àile beatha do'n t-saoghal. Cuireadh searmonaichean an t-soisgeil orra falluinn an feallsanaich ma thig i dhaibh, ach as uchd Dhé na tilgeadh iad bhuapa trompайд an teachdaire. Cha ruig iad a leas daoine a threòrachadh air an aon rathad daonnaid, ach eiod air bith an rathad air an eisich iad fhéin 's an sluagh, biodh an rathad sin a' dol a dh' ionnsuidh an àite far am faicear Criod air a thogail suas, a chum na h-uile dhaoine a tharruung 'g a ionnsuidh. Tha 'ainm-san os cionn gach uile ainm; tha uile eòlas, uile għliocas, uile mhaiteas, uile rùintean Dhé, foluichté ann; agus is e an obair a dh' ionnsuidh an do ghairm Dia an eaglais saoibhreas do-rannsachaidh Chriod a shearmonachadh. Is e Criod cumhachd Dhé a chum sláinte, oir cha'n 'eil ainm air bith eile air a thoir fo néamh am measg dhaoine, tre am feum sinn

a bhi air ar tearnadh. Reusonaicheadh teachdairean an t-soisgeil mu fhìreantachd, mu pheacadh, agus mu bhreitheanas; ach am measg an uile reusonachaidh na di-chuimhnichéadh iad deagh sgeul a' mhor aoibhneis a chur an céill.

Gach glòir do Dia 's na nèamhaibh shuas, Sith bhuan air thalamh ta;
Nochd Dia 'dheagh-thoil do'n chinneadaonn'
'S cha traoigh am feasd a għradd.

Mar uisgeacha fuar do'n anam thartmhorr tha deagh sgeul á tir chéin, agus is e so an aon sgeul a bheir dòchas is misneach is sith do pheacaich, agus a chuireas an t-oran nuadh 'n am beul, "Cia maiseach air na sléibhtcan casan an ti a tha tabhairt deagh sgéil, a tha cur an céill sítħe; a tha tabhairt deagh sgéil air maith, a tha cur an céill slàinte; a tha 'g ràdh ri Sion, Tha do Dia 'n a rìgh."

SEACHD CEATHARNAICH GHLINN MOIREASTAIN.

Tha fuigheall de dhaoine gaisgeil an diugh fhathast eadar Ionar Mhoireastain is Dail-ghriogaig, ach theirear na seachd ceatharnach ris na daoine a thug aoidheachd is dion do'n Phrionnsa 'n uair a bha na saighdearan deurga an toir air. B'e ainmean nan daoine ud Padruig Grannd; Uisdean, Alastair, is Domhnall Siosal, triúir bhràithrean; Alastair is Iain Domhnallach; agus Griogar Mac Ghriogair. Bha iad a mach leis a' Phrionnsa. An déidh Chuil-Fhodair rinn an gearasdan a bha ann an Cille-Chuimein lamhachas-laidir bhrùideil air muinuir a' ghlinne, a' goid an codach, ag éigneachadh bhan, 's a' marbhadh flear, mar nach robh anna ach coilich-dhnbha. Dhùisg an trusdaireachd so corruičh nan ceatharnach, agus thug iad do na Sasunnaich buille air a' blànn agus buille a bharrachd. B'fheudar dhaibh am monadh a thoirt orra agus an tòrachd 'n an déidh, ach ged a dh'fleuch na saighdearan deurga gach seòl a b' aithne dhaibh dh'fhairstlich orra an glacadh am measg nam beann.

Aig an àm ud bha am Phrionnsa féin ann an cumart a bheatha. Fhuair e fasgadh car greis anns na h-eileanan an Iar, ach bha arm an rìgh air a shàil agus b'fheudar dha an t-aiseag a għabbail gu tir-mòr. Chaidh iomadh caol thearnadh air fhéin 's air na

companaich a bha maille ris m'an do ràinig iad bràighe Ghlinn Moireastain. Chual iad iomradh o fhear a mhuiunnitir Ghlinn Garaidh air na seachd ceatharnaich a bha air faondradh mar bha iad fhéin, agus air do Fhearr Ghlinn Ealadail a bhi air a sheòladh a dh' ionnsuidh na h-uaimhe anns an robh iad a' fuireach, dh' fheòraich e dhiubh an tugadh iad comaidh dha fhéin 's do dhùine no dithis a bha còmhla ris, fear dhiubh nach bu mhaith leis aiumeachadh air 'ainm. Thuirt an triùir cheatharnach a bha làthair (bha càch air falbh ag iarraidh cobhartaich) gu'n deanadh iad sul gu toileach agus gu'm b'e làn-dì am beatha comaidh a ghabhail mu'n phoit cho fhad 's a bhiodh rud innite Shaoil iad gur e tighearna òg chlann Raonuill a bha ann an cuideachd Ghlinn Ealadail, ach 'n uair a nochd Tearlach e féin dh'aithnich iad e anns a' mhionaid. Theab speuran an cinn leum le moit agus ghlaodh iad, "Am Prionnsa!" "Am Prionnsa!" 'N uair a thàinig càch air an ais o 'thogail na creiche bhòidich iad uile air am biodagan nach innseadh iad eo a bha aca gus am faigh-ealh am Prionnsa a mach ás an dùthach do'n Fhraing. B'e so na mionnan a chuir iad orra féin; "Biodh ar cùl ri Dia 's ar n-aghaidh air an diabhul: thigeadh mile mallachd oirnn fhéin 's air ar n-àl, mur seas sinn gu dileas leis a' Prionnsa an crua 's an gabhadh, no ma dh' innseas sinn do neach firinn no boirinn gu bheil e'n ar cuideachd." Chùm na daoine calma am facial cho maith agus nach cuala duine beo gu robh am Prionnsa ann an uaimh Choire-Ghò gu latha 's bliadhna 'n deidh dha an Fhraing a ruighinn. Thaig am Prionnsa is Gleann Ealadail am facial a thabhairt dhaibhsàn gu'n seasadh iad còmhla fhad 's a bhiodh boinne beò 'n am fuil, ach fhreagair na daoine nach b'e an gnothuch-sam an righ a chuir air a mhionnan.

Aun an Coire-Dhò dhearbh am Prionnsa firinn an fhacail.

Is maith an còcraig an t-acras
'S maig a ni tarcais air biadh
Fuarag eòrn' an sàil mo blàrige
Biadh a b' fhearr a fhuair mi riámh.

Gum aran no salann dh' ith' e a chuid de'n damh a mharbh iad air a shon agus chaidil e aii leaba fhraoich anns an uaimh. Fad tilni seachduinean dh' than e'n an cuideachd, 'g a fholach fhéin an sid 's an so eadar bràighe Ghlinn Moireastain is Srath-Ghlais, gus an d' fhuair iad cothrom air a liuhairt gu sàbhailte do dhùthach

Loch-Ial far an robh e am measg a chàird-ean. 'N uair a bha e a'dealachadh riutha thug e dhaibh tri gineachan òir am fear, agus fàiltie. Tha e air a ràdh nach do leig Uisdean Siosal le duine eile breith air a làimh dheis riamic tuilleadh an déidh dhi fàilt a' Phrionna fahaotainn.

Ged nach robh am Prionnsa ach air dhroch càradh ré na h-ùine a bha e air allaban air feadh nam beann bha e'n a chompanach sunndach, a réir aithris Phadruig Ghramml. Chaidleadh e'n a aodach gu toil-each agus chuidicheadh e leo am biadh a ghréidheadh. A dh' aindeoin gach misfhortan a thàinig air, agus an liodairt 's an sàrueadh a fhuair a bhodhig, gun aodach, gun bhiaidh, gun chadal, bha e daonnan toil-ichte 's cha do ghearan e a chor no 'cholunn. "Mhothaichi e," tha Padruig Grannd ag-inseadh, "gu robh sinne gle thróm air a bhi salachadh ar teangadh le mionnan, agus dh' iarr e air Gleann Ealadail achmhasan a thoirt dhuinn. Mu dheireadh, leis eho bith-eanta 's a chaisg e sinn, staid sinn dhiubh." "Ann an Gleann Cainnich, air latha Lùnas-dail, dh' iarr e oirnn deoch-sláinte nighean righ na Frainge òl. Mhol e i dhuinn gu h-anabarrach. Thuirt e gu robh a falt chodubh ris an fhitheach; gu robh i fior bhri-aga, agus cho maith 'n a nàdur 's a bha i dreachmhòr 'n a pearsa; gu robh gaol mor-aige oirre mar bha aice-se air "Ma tha sin mar sin," arsa Iain Domhnallach, "nach bochd nach robh i agaínn ann a so, agus ghabhamaid deagh chùram dhi."

Faodaidh nach robh na daoine a thog air taobh Thearlaich glic, ach cha'n urrainnear a ràdh nach robh iad uasal is dileas. Bidh e'n a chliù do'n Ghàidhealtachd gu bràth nach d' fhuaradh duine leibideach innite a ghabhadh duais na h-eucorach. Bha na ficheordan a b' urrainn am Prionnsa a bhrathadh do na saighdearan Sasunnach ach cha bu mhòtha leo na deich mile fichead a chuir-eadh air a cheann 's am bonn-a-sia. Co dhiubh a bha am Prionnsa airidh air no nach robh, cha'n urrainn dhuinn gun a bhi uasal as na daoine a thug dha gaol cho mor, a ghabh euram dheth a là 's a dh' oidhche mar nach do ghabh iad d'am beatha féin, agus leis nach b' fhiach làmh a chuir air an air-giod leis an d' fheuchadh am buaireadh. Do chimeach bochd mar a bha na Gàidheil bha tri mile ficheal 'n a shaoibhreas gun cheann gun chrioch, ach ged a bha iad bochd bha iad uasal 's cha ghabhadh iad ceannach. Ghléidh Sasum a h-òr 's ghléidh Alba a h-enoir.

the same for the other
two groups. The mother
of the child with the
highest IQ had a sig-
nificantly higher mean
of the data.

Table 2 shows the
mean scores for the
three groups.

The mean scores for
the three groups were
not significantly differ-
ent ($F = 0.00$, $p > 0.05$).

Table 3 shows the
mean scores for the
three groups.

The mean scores for
the three groups were
not significantly differ-
ent ($F = 0.00$, $p > 0.05$).

Table 4 shows the
mean scores for the
three groups.

The mean scores for
the three groups were
not significantly differ-
ent ($F = 0.00$, $p > 0.05$).

Table 5 shows the
mean scores for the
three groups.

The mean scores for
the three groups were
not significantly differ-
ent ($F = 0.00$, $p > 0.05$).

Table 6 shows the
mean scores for the
three groups.

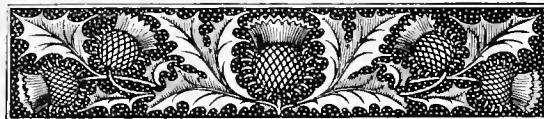
The mean scores for
the three groups were
not significantly differ-
ent ($F = 0.00$, $p > 0.05$).

Table 7 shows the
mean scores for the
three groups.

The mean scores for
the three groups were
not significantly differ-
ent ($F = 0.00$, $p > 0.05$).

Table 8 shows the
mean scores for the
three groups.

The mean scores for
the three groups were
not significantly differ-
ent ($F = 0.00$, $p > 0.05$).

TIGH NA TRÒCAIR.

Tha ann an Ierusalem, aig geata nan caorach, lochan ris an abrar, anns an Eabhrá, Betesda. EORIN V, 2.

Tha am facal Betesda a' ciallachadh tigh na tròcair, ach cha do rinneadh riamh gniomh ann a bu tròcairiche na'n leigheas a rinn Iosa air bodhig an fhir a bha ochd bliadhna deug ar fhichead 'n a easlainte.

Am feadh 's a bha daoine eile a' deanamh gairdeachais, a' coimhead là na féille, ghabh Iosa comhairle a chridhe iochdmhor fein agus dh'fhàg e a' chuideachd a bha deanamh aighear, gus dol do thigh a' bhròin; oir b' fheàrr leis dol do thigh na caoidh na dol do thigh na cuirme. B'e Betesda, da rìreadh, tigh na caoidh. Bha na tighean-fasgaidh ri taobh an lochain làn de thruaghain easlainteach as gach ceàrn, doill is bacaich is creuchdaich, ag iarraidh leighis. Tha e coltach gu robh leigheas ann am fuaran Bhetesda air seòrsachan sònruichte tinneis, dìreach mar a tha iocshlaint ann an euid de thobraichean na dùthcha so fhéin. Aig amannan sònruichte bhiodh builgeadh an tobair a' cur troimh-chéile air an lochan, agus bha e air a chreidsinn am measg nau Iudhach gur e aingeal a bha 'g a dheanamh. Ach ciod air bith a b' aobhar dha, bha éifeachd anns an uisge aig na h-amannan anns am biodh goil air nach robh ann aig amannan eile, agus bhiodh na creuchdaich a' gearradh roimh chéile feuch an iocshlaint a cheapadh. Ach eo a dh' iarradh suairceas air duine 'n a éiginn? craicionn air son craicinn, gach ni a tha aig duine bheir e air son a bheatha.

Far am bi gaol duine bidh a thathaich; far am bi a chridhe bidh a cheun; agus air Sàbaid na féille dh'fhàg Iosa a' mhuinnitir shlàn aig nach robh feum air léigh, agus chaidh e far an robh na daoine easlan a bha'n an sineadh aig tobar Bhetesda. Am measg nam truaghan a bha feitheamh ri taobh an lochain chunnaic e diol-thruais gun tuar gun treoir, nach do chuir cas fodha o chionn ochd bliadhna deug ar fhichead. Dh'fheòraich Iosa dheth, "An àill leat a bhi air do dheanamh slàn." Ciad eile a thug a dh' ionnsuidh an lochain e ach dòchas ri shlàinte! ach bha tuar a bhàis a nis a' luidhe air a dhòchas mar a luidh e cheana air fheòil, agus fhreagair e, "Cha'n eil duine

agam a chuireas anns an lochan mi, an uair a chuirear an t-uisce troimh chéile." Is diùid fear na h-eisimeil, agus is aimhleasach gach nochd. Is maith na càirdean an àm na h-airce, ach cha robh caraid aig an duine so a ghabhabh truas ris, agus latha 'n déigh latha, bha e ag éirigh dha an diugh mar a dh' éirich dha an dé, "am feadh a tha mise a' teachd, tha aon eile a'dol sios romham." Ach thàinig cobhair air na bu luaithe na shaoil e, "Tog do leabadh," thubhaint Iosa ris, "agus imich"; agus air ball rinneadh an duine slàn.

Le cridhe subhach is ceum aotrom thog e air dhachaidh, 's a leabadh 'n a achlais. Air an t-slighe thachair seanairean na h-eaglais air agus chronaich iad e air son a bhi giùlan a leabadh, oir bha an lagh a' toirmearg uallach a ghiùlan air an t-Sàbaid. Cha'n eil e coltach gu'n d' aithnich iad co e, oir cha b'aithne do na h-aodhairean ud an treud. Cha robh anna ach droch bhuachaillean; cha robh iad a' gabhail ach glé bheag cùram do na seotachan. Ach neo-ar-thaing nach robh iad eudmhòr an t-Sàbaid a chumail naomh, agus ghlaodh iad ris, "Cha'n eil e ceadaichte dhuit do leabadh a thogail." Fhreagair an duine, "Esan a rinn slàn mi, thubhaint e rium. Tog do leabadh agus imich." Shaoileadh tu gu'm biodh uiread suim aig pearsachan eaglais do chor an sluaigh 's gu'm feòraicheadh iad dheth ciod a bha ceàrr air agus ciamar a fhuair e a shlàinte. Ach feuch an d'fheòraich! Bha nithean a bu chudthromaiche air an aire. "Co an duine," ars' iadsan, "a thubhaint riut, Tog do leabadh." Cha robh fhiös aige, oir cha d'fhan an léigh fada ann am Betesda, an déigh dha a ghalair a leigheas. Cha b' ann air ghaol glòir fhaotainn o dhaoine a rinn Iosa na h-oibre gràsimhor a rinn e: cha do chuir e smal na féinealachd air obair na h-iochd. Ann an irioslachd bha e cho fada air thoiseach air na Pharasach 's a bha e ann an caomhalachd: cha do shéid e riamh trompaid na h-earraghloir aig earball a dheire no fhireantachd. Cha do chuir e preasadh air iomlaine na carantachd le bhi ag éigheach air mullach an tighe ciad a rinn a làmhan an uaigneas. "Imich romhad, agus feuch nach innis thu e do dhuine air bith." B'e sin an dòigh anns an do labhair e gu bitheanta riusan d' an do nochd e caoimh-

neas. Cho luath 's a rinn e obair na tròcair ann am Betedsa chaidh e as an t-sealladh. air eagal aire an t-sluaign a tharruing air fhéin.

Ach ged a chaill an duine sealladh air a léigh cha do chaill a léigh sealladh airasan. Bu mhaith leinn a chreidsinn gu'n deachaidh e do'n teampull a thoirt buidheachais do Dhia air son a thròcair, ach ciod air bith a thug ann e, mhòthaich Iosa dha is bhruiddhinn e ris. "Feuch, rinneadh slàn thu: na peacaich na's mò, air eagal gu'n tachair ni a's miosa dhuit." Bha fhios aig Iosa ciod a bu mhàthair-aobhair d'a easlainte, ach a chionn nach bu mhaith leis a' chuile bhrùite a bhriseadh cha d'thunbhairt e agus fhacal ris m'a pheacadh ann an eisd-eachd chàich aig taobh an lochain. Ach ghabh e cothrom air a thoirt a leth-taobh anns an teampull, agus labhair e ris anns a' chluais an rud nach glaoadhadh e air mullach an tighe. Bha Iosa cho uasal 's a bha e iochdmhor; cha b'ann a dhìeadh ach a theàrnadh dhaoine a thàinig e. Is e sin comharadhl na sagartachd a tha o' neamh. Ged a tha drenchd na sagartachd, bitheanta gu leoир, air a thruailleadh le féinealachd is saoghaltaichd is cruas-eridhe na feadhnaich a tha 'g a ghabhail orra, cha n'eil oifig air an t-saoghal cho maiseach ris ann an làimh duine a tha naomh is glic is iriosal is caomhail; d'an aithne leòn an anma a leigh-eas. Cha'n fhacas riámh air thalamh neach eile anns an robh gné an lèigh-anna is cunhachd na sagartachd mar a bha iad ann an Iosa. Bha comh-fhaireachadh aige ri an muinntearachdan a bhràithrean. Ged a bha e fhéin gun pheacadh cha do chuir peacadh dhaoine eile iognadh air, oir b'aithne dha nithean diòmhair a' chridhe is laigse na feòla. Dh'fhsogail daoine nach deanadh am faosaid ri sagart eile an eridhe dha, oir bha fhios aca gu'm faodadh iad an earbsa a chur ann. Bha gaol is iochd 'n a chridhe: bha caoimhneas is tròcair 'n a bheul. Cha do cheil e an fhìrinn air peacaich ach labhair e an fhìrinn ann an gràdh. Thuit a bhriathran caomhail air eridheachan leònta peacach mar uisge mìn air an talamh: fo dhùchd a ghaoil thàinig an dithreabh fo bhlàth mar an ròs. O, a Shànuighear bhean-naichte, eò is urrainn labhairt air maise do shagartachd mar bu chòir, no gràdh is faighidinn is iochd do chridhe a rannsachadh? Is e fàth ar dochais gu bheil Thusa a dol a mach fhathast, a cheangal suas luchd a' chridhe bhriste agus a thoirt dhaibh coron an àite luathre is oladh aoibhneis an àite bròin.

'San teampull am bheil Dia 'n a thàmhd,
(Tigh nach do thogadh riámh le laimh),
Tha sagart àrd a' chinne-daoin,
Ar Slànuighear 's ar caraid caoin.
Co-fhulangas tha aige ghnàth,
'S co-mhothachadh r'ar n-uile chràdh;
Tha cuimhn' aig' air a thrioblaid fèin,
A dheòir, a ghoimh, is 'osnaich gheur.

LEABHRAICHEAN AN APOCRIPHA.

Tha againn air chùl ar làimhe criomain de na leabhraichean so a thionndaidh sinn gu Gàidhlig, agus bu mhaith leinn àite a thoirt dhaibh, an dràsd 's a rithist, anns na duill-eagan so, oir gheibhean anna, an dà chuid, teagastg fallain is briathran maiseach.

Tha air a chiallachadh leis an Apocripha leabhraichean cràbhach a bha air an sgrìobhadh anns an eaglais Iudhaich, ach nach d' fhuair àite am measg nan sgrìobturan Fabb-rnidheach. Thugadh an t-ainm so dhaibh a chionn gu robh e air a shaolsinn gu robh an teagastg cho diòmhair no folaichte 's nach tuigeadh a' mhòr-chuideachd de'n t-sluagh e. Bha àireamh mhòr de'n t-seòrsa leabhraichean so air an sgrìobhadh eadar linn an t-Seann Tiomnaidh is linn an Tiomnaidh Nuaidh, ach ged a tha mòran dhiubh làn mhearrachdan is faoineas is feallsanachd dhòmhain tha euid eile a tha air am meas le daoine diadhaidh tarbhach a chum teagaing is oilein ann am fireantachd, ged nach 'eil iad air an deachdadh leis an Spiorad Naomh. An nair a thagh a' Bhàn-righ nach maireann an earrann so á fear de leabhraichean an Apocripha gu bhi air a sgrìobhadh air a' chàrn a chnireadh suas do Phrionnsa Ailbeart ann am Baile-mhoireil, "Air dha a bhi air a dheanamh fairfe ann an ùine gheàrr, choimhlion e ùine fhada; oir bha 'anam taitneach do'n Tighearna: uime sin rinn E cabhag a thoirt air falbh á measg nan aingidh," fhuair ministearan ann an Albainn coire dhi, cha'n ann a chionn gu robh na briathran a thagh i neo-fhreagarrach (tha sinn fhéin an dùil gu'n gabhadh feedhainn a b'fhearr fhaotainn) ach a chionn gu'n d' thug i iad ás an Apocripha.

Is e so ainmean nan leabhraichean,
Esdras I., anns a bheil naoi caibidealan.
Esdras II., anns a bheil sé deug.
Iudith, anns a bheil sé deug.
Gliocas Sholaimh, anns a bheil naoi deug.
Ecclesiasticus, anns a bheil dà fhichead 's a h-aon deug.

1. *La* (a *lamb*),
2. *Le* (a *leopard*),
3. *Li* (a *lion*),
4. *Lu* (a *lizard*).

Baruch, anns a bheil còig.

Ester, anns a bheil sé.

Leabhraichean nam Macabeach, Susanna,
Bel is an Dràgon, Urnuigh Mhanas-
seh, is aon no dhà eile.

Ann an cuid dhiubh tachrar air nithean aig nach'eil bun no bàrr; tha iad air cho bheag seadh 's nach gabhamaid oirnn fhéin a dlragh an tionndadh gu Gàidhlig, ach tha fear no dhà dhiubh air atharrachadh sin, agus gheibhear anna tìubhlann oir ann am bascaidean airgid. Feumar an toiseach a thoirt do *Ecclesiasticus*, no mar theirear ris gu bitheanta, *Gliocas Iosa mhic Shirach mhic Iosa*. Tha e coltach gu robh seanaир Iosa 'n a dhuinе a thug a chridhe a shireadh eòlais, agus aig an robh clù mòr air son a ghliocais 's a dhiadhadheachd am measg nan Iudhach. Is easan a rinn a'chuid a's mothaidh leabhar ach shiubhail e ma 'n deachaidh aige air a chriochnachadh. An déigh a bhàis thug 'ogha leis an leabhar do'n Eiphit far an do thionndaidh e gu Greugais e. Tha an t-oigha ag radh gu bheil ann an leabhar a sheanar "mòran bhriathran glie, mòran dhubbh-fhacal, mòran shean-fhacal, mòran chosmhalachdan, is moran naigheachdan cràbhach, a bhios tarbhach dhaibhsan a leughas e le dìchioll is aire," agus gheibhear iomadh dearbhadh ann an eachdraidh na h-eaglais Chriosduidh nach do labhair e gun a chainnt a thomhas, agus nach do mheas e an leabhar os cionn a luach. Ann an deireadh a laithean chruinnich an NAOMH AUGUSTINE ás na sgríobturan na h-earrannan a bha e'n dùil a bu tarbhaiche chum fàs is cinneas a thoirt air beatha na diadhaidheachd ann an creidmhich, agus dhioghluim e barrachd dhias ás an leabhar so no fhuair e ann an gin de leabhraichean an t-Seann Tiomnaidh. Ann an leabhar IAIN BHUNIAN, *Gràs am Paitteas*, tha e ag innseadh gu'n d'thug am facial so clos d'a anam, an uair a 'bha e fo dhioibhail misnich, "Amhaire air na ginealan o shean agus faic; an do chuireadh riamh gu nàire duine agus e ag earbsadh anns an Tighearna." Ged a rannsaich e am Biocuill cha b'urrainn dha na briathran a thug togail-cridhe dha fhaotainn; ach mu dheireadh, an ceann bliadhna, thachair iad air ann an leabhar Iosa mhic Shirach mhic Iosa, agus ars' esan, "chuir an rud ioghnadh nach bu bheag orm." "Ach b'e mo dhleasdanas gabhail ri comhfhurtachd an fhacail ged nach b' ann anns na sgríobturan a bha e sgríobhta, oir bu ghuth Dhé e do m'anam aig an àm." Tha an leabhar so car coltach ri leabhar nan Ghnàth-fhacal: b'e rùn an ùghdair gliocas

a mholadh, agus le gliocas tha e a' ciallachadh eagal an Tighearna.

Thàinig mi a mach á beul an Ti a's àird, agus chòmhdaich mi an talamh mar neul. Ghabh mi còmhnuidh ann an ionadan àrda, agus bha mo rìgh-chathair anns na neòil.

Chuairtich mise a mhàin cuairt nèimh agus choisich mi ann an iochdar na dòimhne.

Anni an tonnan na fairge, agus anns an talamh uile, seadh anns gach sluagh is einneach fhuair mi sealbh.

Thug Cruith-shear nan uile nithean àithne dhomh, agus thubhairt e rium, Biadh do chòmhnuidh maille ri Iacob, agus d' oighreachd ann an Israel.

Is mise màthair a' chaomh-ghràidh, agus an eagail, agus an eòlais, agus an dòchais naoimh: tha mi o shiorruidh-eachd agus tha mi air mo thabhairt do m' chloinn uile a tha air an ainmeachadh airson.

Thigibh a'm ionnsuidh sibhse uile aig am bheil miann orm, agus bionaibh sibh féin le mo thoradh.

Oir tha mo chuimhneachan na's mìlse na mhil, agus m' oighreachd na chìrmheala.

Bidh aeras fhathast orrasan a dh'itheas mi, is tart fhathast orrasan a dh'òlas mi.

Iadsan a dh' éisdeas ri m' ghuth, gu bràth cha ehuirear gu nàire iad; agus iadsan a leanas mi, cha bhi ole 'n an obair.

Bi làidir anns an Tighearna agus na fannach; dlùth-lean ris a chum gu'n dàingnich e thu: oir is e an Tighearna Uile-chumhachdach a's Dia a mhàin, agus cha'n'eil Slàmughear eile ann ach e.

Tha e a' lònadh nan uile nithean le ghliocas, mar Phison is Tigris ann an an àm an toraidh nuaidh.

Meudaichidh e tuigse mar Euphrates, agus mar Iordan an àm an fhogharaidh.

Cuiridh e a mach eòlas mar an solus, agus mar Gheon an àm an fhion-fhoghar. Cha b' aithne do'n eheud duine i gu h-iomlan; cha mhò a's urrainn an duine mu dheireadh a rannsachadh. Oir tha a smuaitean na's lònnoire na'n fhairge, agus a comhairlean na's doimhne nan euan mòr.

Is e facial an Ti a's àirde tobar a' ghliocais: ann an eagal Dhé tha urram is gloir is aoibhneas.

Iadsan air a bheil eagal an Tigh-earna, éisidh iad r'a fhacal; agus iad-san aig a bheil gràdh dha, leanaidh iad a shlighean.

BETESDA, TEACH NA H-IOCHD.

Ri taobh Bhetesda mheòraich mi
A liughad ni a dh'aom;
An t-aingeal tèarnadh nuas o nèamh
'Na léigh do'n lochan naomh;
Na creuchdaich uile crinn m'a bhruaich
A' feitheamh uair an àigh;
Gach aon air chrith le iomaguin gheur,
"An ruig mi'n leigh roimh chàch?"

A dhiblidh thrunaigh tha'n eùil leat fhéin,
Gun spéis aig neach do' d' leòn;
Ge sgìtheil mall bha t'uair 's an teachd,
Tha i a steach fa dheòidh;
Tha'n Léigh a dearcadh ort le shùil,
'S a' druchdadh ort a bàigh;
Tha teinn a ghnàth cur stad 'n a cheum
Is éirig air a ghràdh.

O thir Iudea, b' olc do rath
Nach d' aithnich thu do Shàr;
Do shùilean cuairteachadh nan speur,
'S gun fhios duit nèamh air lär;
Cha'n ioghnadh leam do dhùthaich fhàs,
Is t' àmhíghar anns an ròd;
Do chraobhan seilich anns gach tìr,
'S do chlàrsach bhinn gun cheòl.

Na'n cùmteadh còir, cha b' ionnan sgeul
Do m' dhùthaich fhein 'san Iar;
Cha tilgeadh i a clì no tuar,
A dualchas òirdhearc liath;
Bu mhoch a dh' aithnich i an Sàr,
'S a dh' fhàiltich i an Rìgh;
'S ri taobh Bhetesda 's dligheach càrn
Do chànan chaoimh na h-I.

Bu mhaith do choir, a Ghàidhlig bhinn,
Air àit' an tìr nan naomh;
Bu drùigheach riamh an Gairm o d' bheul,
Bu mhòid an sgeul do ghaol;
Bu shalm¹ thu anns na làithibh daoi,
A' dion nan sao le d' ghleus;
'S bu lòchran² thu 'san oidhche cheò,
'N uair chaill an Eòrp a ceum.

'S gu bheil Betesda, teach na h-iochd,
No' r'iochd 'nam dhùthaich fèin;
A' sruthadh nìos a creig nan Cian,
'S e 'g altrum shliabh is speur;
Tha lí an aingil air do thonn,
Tha lorg a bhonu 'nad chre,

1. An uair a bha I mar a bha, b'e canntail nan Salm sgìath nan naomh ri uchd cunnait.

2. An uair a bha Ghaidhlig 'na h-àirde, theirteadh "Lòchran na h-Eòrpa" ri Eirinn.

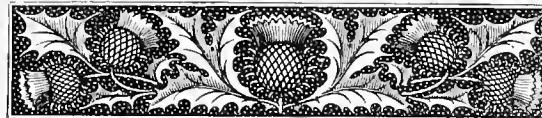
'S tha sluagh mo ghaoil an cois do bhruaich
A' feitheamh uair do léigh.

O aingil chaoimh ta dion ar slòigh,
Nach tig thu oirnn as ùr;
Nach luaisg thu dhinn an lochan àigh,
'S gu faigh sinn slàint is mùirn;
Na's mò na diobair clann na h-I,
An cainnt, an tìr, no'n sliochd;
'S gur h-e an dùil 's an duan gu beachd,
Betesda, teach na h-iochd.

COINNEACH MAC LEOID.

[Anns a' bhliadhna 1903, an toiseach an earrach, bha am fior Ghàidheal Mghr. Uilleam Mac Aoidh, Ionarnis, air chuairt anns an àird an Ear; agus am measg gach àite naomh eile anns an do mheòraich e air na nithean a dh'aom, sheas e aig lochan Bhetesda. Tha an tobar naomh so r'a fhaicinn an diugh fhathast anns a' chùirt a tha air beulaobh Eaglais is Manachainn na h-Anna Naomh. Ceithir thimchioll an tobair tha balla cloiche air a bheil coslas na h-aoise, agus staidhir air aon taobh dheth a'dol sios do'n uisge. Air ballachan an sgàth-thighe a tha fosgladh a steach do chùirt na Manachainn tha roiachan paipeir air an crochadh, ag innseadh ann an iomadh cànan mu'n leigheas mhiorbhualeach a rinn Criod aig an tobar. Sheall Mghr. Mac Aoidh feuch an robh cainnt a dhùthicha am measg chàich, ach ged a bha fear de na pàipearan air a sgrìobhadh ann an Gàidhlig Eirinnach cha robh a' Ghàidhlig Albannach ann idir. Dh' iarr e air an treòraiche a bha leis dol agus a bheannachdan a thoirt do dh' Aba na Manachainn, agus fheòraich dheth am b'e a thoil clàr a thoirt dha, coltach ri each, air an cuireadh e cunntas Eoin ann an cainnt nach robh fhathast air a' bhalla. Thàinig an teachdaire air ais is dà chlàr aige. An uair a thàinig Mghr. Mac Aoidh dhachaидh fhuar e an earrann ud de shoisgeul Eoin a sgrìobhadh air na clàir ann an litrichichean snasmhor le clo-bhualadair ann an Ionarnis, agus chuir e air an ais iad gu Ierusalem. An uair a ràinig iad an t-Aba chuir e litir thuige ann am Fraingeis—oir is Frangaich manaich na Manachainn ud uile—a' toirt a bheannachd 's a bhuidheachais dha air son a thabhartais, 's ag innseadh dha gur e clàr na Gàidhlig fear a bu bhòidhche air a' bhalla.

Tha sinn cinnteach gu'n abair ar luchd-leughaidh gur maith a rinn Mghr. Mac Aoidh, agus gur ro-mhaith a chuir Mghr. Coinneach Mac Leoid cainnt air na smuain-tean a dhuisg ann an eridhe an flir-turuis eile an uair a chunnaic e cànan na h-I ann an tìr nan naomh].

AN T-IONGANTACH.

Agus goirear mar ainm dheth, Iongantach.

ISAIAH XI, 6.

Is e so aon de dh'ainmean ionnuinn Iosa Criod. Tha e Iongantach ann an sùil-ibh nan aingeal agus nan naomh. Tha e Iongantach 'n a nàdur, 'n a phearsa, 'n a oibrigh uile, ach tha e gu sònruichte Iongantach 'n a irioslachd.

Cha làimhsich mi ach aon de na nithean so an tràth-sa, agus is e sin irioslachd an t-Slànuigheir. Gu firinneach is e irioslachd Chriod iongantas a's mothà air an t-saoghal; gu'm biodh esan a bha cho saoibhir air a dheanamh cho bochd air ar son-ne; gu'm biodh an Dia mòr air a dheanamh 'n a naoidhean; agus gu'm biodh esan a bha na b' oirdheirce na na h-ainglean uile air a dheanamh 'n a dhuine dhoilgheasan agus eòlach air bròn. Dh' fhalamhaich e e féin, a' gabhail air cruth seirbhisich, air a dheanamh ann an coslas dhaoine.

Bha e air a bhreith o mhaighdinn bhochd nach robh ann an inbhe urramaich sam bith. Nach robh bànn-tighearna idir ann an Tersalem leis am biodh Prionnsa nèimh agus na talmhainn air a bhreith? Is cinteach gu robh mnathan-uaisle gu leoир ann an Tersalem aig an àm; ach cha do ghabh an Tighearna suim do na beartaich na's mothà na do na bochdan. Bha e air fhoillseachadh an toiseach do bhuachaillean bochda, 's cha'n anr do dh' uachdarain 's do dhaoine mòra. Cha'n ann do dh' iompairlean no do dhaoine fòghluimte a bha an sgeul aoibhneach air a cur an céill an toiseach ach do na leanabhan. Cha do rugadh e ann an tigh maiseach no ann an lùchaint rìgh, ach ann an stàbull. Chuireadh 'n a luidhe ann am prasaich e, air a phasgadh ann an aodach saor is snarach, coltach ri luideagan duine bhochd. Ciod is iongantaiche na so? O, a Shlànuighear bheannaichte, thug thu buaidh air an t-saoghal le t' irioslachd! An Ti a rinn nèamh agus talamh cha robh àite-comhnuidh aige féin ann an làithean fheòla; an Ti a tha toirt chrùintean, is beatha, is buairdh do dhaoine eile, gun chrùn aige féin an so ach crùn droighinn. Bha tuill aig na sionnaich ach cha robh àite aig Criod anns an cuireadh e a cheann fodha. Rugadh e ann an tigh a' choigrich agus thiodhlaiceadh e ann an naigh a' choigrich. An uair a mharcach

e'n a mhòrachd a steach do Ierusalem cha robh carbad no each aige a 'bu leis féin; b'eiginn dha marcachd air asal duine eile. Is e so iongantas nan iongantas; gu'm biodh Dealradh Dhe, Pàras nan aingeal, Maise nan nèamh, agus Righ nan naomh air a dheanamh cho bochd air ar son-ne. Dhòirt e fhuil air son pheacach. B'e a' ehead uair a dhòirt e i, an uair a bha e air a thim-chioll - ghearradh 'n a leanabh. Aig ochd làithean a dh'aois thòisich e air an iobairt a thabhairt do Dhia. B'e an dara h-uair, an uair a bha e a' gleachd ann an gàradh Ghetsemane. "Bha e ann an eruaidh-ghleachd anama, agus rinn e ùrnuiigh na bu dùrachdaiche: agus bha fhallas mar bhraona mòra fala a' tuiteam sìos air an talamh."¹ LUCAS XXII, 44. O! thusa aig a bheil cridhe eruaidh, mur dean breitheanas agus an t-òrd do chridhe a bhriseadh, leig le gràdh agus tròeair a dheanamh. Anhaire air Criod a dh' fhuiling air do shon agus abair, Is airidh an Tighearna air ùmhachd mo chridhe is seirbhis mo bheatha. Dhòirt e fhuil, an uair a bha crùn de dhroighionn deilgneach air a chur air a cheann. Tha cuid de na h-atharraichean ag ràdh gu'n do lotadh a cheann ann an tri fishead aite. Dhòirt e fhuil, an uair a bha làmhan 's a chasan air an taigheanachadh ris a' chrann-cheusaiddh, na casan a bha maiseach air na sléibhteann a' tabhairt deagh sgéil agus a' cur an céill sìthe. Agus dhòirt e fhuil, an uair a bha 'n t-sleagh air a' sàthadh 'n a thaobh, ás an d' thàinig a mach air ball fuil agus uisge. Leigheas ro-iongantach! gu'n tigeadh fuil ás an leigh. Tha lighichean an t-saoghal so fial mu fhnil dhaoine eile ach caomhantach air am fuil féin; ach cha'n ann mar sin a tha an Léigh so... Dhòirt e fhuil air son pheacach ged a bha aon bhraon dhith na bu luachmhoire na'n saoghal uile. O Gràdh gum tomhas! Co nach tugadh moladh is gràdh dhuit-sa, a Righ nan naomh? Cha'n e mhàin gu'n d' fhuiling Criod 'n a chorp ach dh' fhuiling e 'n a anam mar an cèudna, agus is e sin a tha deanamh an iongantais na's mothà. Dh' ol ~ cupan bròin is àmhaghair a chùm gu'n òladh a bhràithrean cupan sòlais: bhlais e am bàs air an son a chùm gu'm blaiseadh iadsan beatha; bha e air a thréig-sinn a chùm 's nach biodh iadsan air an tréig-sinn am feasd. Rinn peacaich fanoid air mar a rinneadh fanoid air Samson leis na Philistich, an uair a bha a shùilean air

an cur a mach. Gu firinneach tha so 'n a iongantas mòr, gu'm biodh magadh air a dheanamh air an Dia-duine leis na creatairean a chruthaich e. Thilg iad snugaid air agus thug iad ana-cainnt dha. Rinn iad buaidh-chaitreamh thairis air 'n a thrnaighe, agus dh' àireamh iad e am measg nam meirleach. O Iosa bheannaithe, dhi' fhuingh thu an uiread so de thrnaighe air ar son-ne! Nach ann againn a tha an t-aobhar do ghràdhachadh agus urram a thoirt dhuit! Chunnaic thu roimh làimh an dòruinn a bha feitheamh ort ann an obair na slainte, ach ghabh thu os làimh i gu toileach a chum do bhràithrean a theàrnadh. Lotadh thu air son ar peacaidh-ne, bhruthadh thu air son ar aingidheachd-ne, leagadh ort-sa smachdachadh ar sìth agus le d' chreuchdan-sa shiàn-aicheadh sinne. Tha t' *fhulangas* iongantach; tha t' *irioslachd* iongantach; tha t' *fhraighidinn* iongantach; tha do *ghràdh* iongantach. Ged a labhrainn le teangaidhean dhaoine is aingeal cha chuirinn leth an iongantais an céill.

Thug Criod beatha d'ar n-ionnsuidh-ne ach thug sinne bàs d'a ionnsuidh-san; thug esan glòir neàmhaidh thugainne ach thug sinne näire shaoghalta dhasan; chuir sinn doilghios air muin doilghis air. Dhìt sinn an caraid a thàinig a chùm ar fireanachadh. An uair a bheachdaicheas sinn air na h-iongantas an a tha air am folach ann an Criod, nach cruaidh an eridhe nach toir moladh dha, agus nach suarach saoibhreas an t-saoghal uile an coimeas ris? Agus ma tha e cho iongantach, cho luachmhòr, cho ionnmhuinn, cho milis, is peacadh mor e ni sam bith a roghnachadh roimh Iosa Criod. Tha iad tuilleadh is lionmhòr a tha 'g a chur an suarachs agus a tha roghnachadh an-miannan truaillidh air thoiseach air. Is e so an dìteadh gu'n d' thàinig an solus do'n t-saoghal, agus gu'n do ghràdhachd daoine an dorchadas na's mò na'n solus. EON III, 19. Tha an duine saoghalta a roghnachadh an òir roimh Dhia, agus diomhanas an t-saoghal roimh aran na beatha. O! thig a Thighearna Iosa agus nochd do'n duine sin amайдeachd a chridhe. Is brònach staid an duine a thig beò agus a bhàsaicheas as eug-mhais Iosa Criod. Gus a bheil duine annsan, cha'n eil ni sam bith aige; cha'n aithne dha ni sam bith; cha'n eil e iomchuidh air son ni sam bith. Air an aobhar sin tha mi a' guidhe oirbh uile smuaineachadh ciol an staid thruagh agus an staid chunuartach anns a bheil an neach a theid air seacharan air Criod.

UILLEAM DYER.
(*o'u Bheurla*).

LITRICHEAN MHIC CHEYNE.

1. *Gu gille a bha fo chùram aṇama.*

Ianuari 27, 1842.

A Ghille Ghràdhhaich,

Bha mi ro-tholichte do litir-fhaotainn, agus tha mi nis a' suidhe sìos gu facal a sgríobhadh a'd' ionnsuidh, ged a tha m' ùine glé ghoirid. Tha mòr ghràdh agam dhuit, oir tha t-anampriseil; agus ma thig thu a dh' ionnsuidh Iosa gu bhi air do ghlanadh agus air t' fhìreanachadh leis, bithidh tòran-molaidh na's binne na òran aingil soluis. Bha mi an diugh air an t-sneachd, far nach robh ceum coisiche; bha e cho geal is fior-ghlan 's gu'n d' thug e gu m chuimhne an earrann so, "ionnail mi agus bithidh mi na's gile na'n sneachd." O, is milis an ùrnuigh i; cuir suas i. Rach gu trie a dh' ionnsuidh Iosa a bhàsaich a chum sinne a ghlanadh o ar peacaidean, agus abair, "ionnail mi." Tha gairdeachas orm, a ghiullain chaoimh, gu bheil thu a' creidsiu gu bheil Dia 'ga d' smachdachadh a chùm do thoirt 'g a ionnsuidh féin. Cha'n eil teagamh agam nach ann mar so a tha. Tha gaol sgríobhta air a chridhe, air a làimh, agus air an t-slait-smachdachaidh. Ach faic gu'n tig thu 'g a ionnsuidh. Na dean moille. Tha loch teine 'n a luidhe fo gach anam a tha beò anns a' pheacadh. Cha'n eil sìth, tha Dia ag ràdh, do'n aingidh. Na in nochdadhbh Iosa a ghnùis duit agus a thaobh a bha air a lot—mar a ta àite do'n pheacach a's ciontaiche ann—bhitheadh tu air ball air do tharruинг 'g a ionnsuidh le còrdaibh gaoil. O bi ag ùrnuigh gu'n dùisg an Spiorad Naomh thu. Tha cuimhne agad, Iain, gu'n do ghuil thu nair-eigin roimhe so air son t'anama, agus gu'n d' iarr thu Iosa. An d' fhuar thu e? No an do sheall thu air t' ais, coltach ri bean Lot, a' eintinn 'na d' charraig chruaidh, fhuar, mar a bha thu roimhe? O dùisg, agus gairm air ainnm do Dhé. Faodaidh gu bheil t' ùine goirid; aig Dia a mhàin a ta fios. Tha a bheatha a's fhaide goirid gu leoir. Agus cha bhi eòthrom eile agad gu bhi air t' iompachadh.

Sgríobh a rithist a'm' ionnsuidh. Aig an àm so feumaidh mi sgur. Abair ri d' mhàthair sgríobhadh thugam. O gu'n coinnich-eadh sibh fadheòidh aig a' bhòrd a tha shuas maille ri Iosa, agus gu'm bitheadh mise mar an ceudna an sin—mar pheacach air a shaoradh tre ghràs.

Is mi do charaid dileas,

R. M. McC.

2. *Comhairle do charaid.*

Dundee, 1842.

A charaid ionmhuinn,

Tha mi a' eur na litreach so thugad le cabhaig, ag ùrnuigh gu'm bi i air a cuideachadh le cumhachd an Spioraid do chridhe. Is maith an ni dhuit solus fhaotainn air mòr olcas is mòr chealgaireachd do chridhe, ma chuireas so thu a dh' ionnsuidh Chriosd. Tha mi-chùram is socair fheòlmhor 'n an aobhar-eagail na's mothà na sealladh fhaotainn air an luibhre. Tha osnaidhean agus òran-buaidh a' chreidich glé-dhlùth air a cheile, mèr a chi thu o bhriathran Phòil, *Romans vii*, 24-25. Mho'haich Daibhidh an ni cèudna, *Salm lxxiii*. Tha diomhaireachd ro-mhilis ann a bhi 'g itheadh nan luibhcannan searbha maille ris an Uan-Chàisge. Tha taitneas ann a bhi 'g ar faicinn féin ro-ghräineil, a chùm agus gu'm faic sinn gur e Iosa an aon t-sligte a dh' ionnsuidh an Athar.

Bi ag ùrnuigh a bhi cosmhail ri Caleb, "aig an robh spiorad eile maille ris, agus a lean an Tighearna gu h-iomlan." Lean Criosd rè an là uile. Is e esan a' Charraig anns a bheil agad a ghnàth lànachd neo-chriochnach. Thoir thu fhéin gu h-iomlan dha. Cha'n eil teàruinteachd ann an neach air bith eile, ach a mhàin ann an Iosa.

Coimheadh thu féin o pheacaidhean dhaoin eile. Bi facillearach, nach tuit thu ann am peacadh follaiseach. Cuimhich gur e ar sonas a bhi fo ghràs, agus nach 'eil fadh-eòidh ach searbhadas anns gach peacadh, agus gu'n lugbdaich gach aon diubh ann an tomhas air chor-eigin do chuid de ghlòir shiorruidh.

Gu'n robh gràs maille ri òglach an Tighearna, fo eisdeachd am bheil thu. Agus mar an cèudna maille riusan uile a tha ag gràdhachadh Chriosd ann an treibhdhireas. Na sguir a dh' ùrnuigh air son do sgìre agus air son sgìreachdan eile, gu'n dòirteadh Dia a mach a Spiorad orra, a chùm peacaich chaillte iompachadh gu glòir ainme féin.

Gu'n euimhnicheadh Dia oirnn uile.

Is mi do charaid dileas.

R. M. M'C.

CARTHANNACHD.

Air teangaidhean thig fàiligeadh;
Air fàidheadaireachd thig erioch;
Is caithidh gibht is eolas as,
Mar cheò a bhiodh air sliabh;

Ach gaol is ni neo-chriochnach e,
Bhios siorruidh buan gu bràth,
Oir's ann an uchd na Trianaid
O chian a ghìn an gràdh.

'Se 'n gaol an fhìor fhuil nasal
A tha gluasad feadh nam ball,
Toirt beath' is blàths is àrach
Do gach uile ghràs a th' ann;
Tha eadhon am fìor chreideamh
A' sìor oibreachadh trè ghaol,
A' sruthadh níos o'n tobar,
A chaidh fhosgladh 'n a thaobh.

Ged bheirinn do na feumanaich
Mo dhéire is m'uile mhaoin,
'S mo chorp ged loisgt' 'n a iobairt e
Air son na firinn naomh;
Bu diomhanas an t-eud sin dhomh,
Cha dean e feum no brìgh;
Is mi gun ghaol 'n am anam
Cha'n'eil gealladh dhomh air sìth.

Cha luidh aois no tuar a bhàis
Air mais' is buaidh a' ghaoil;
'Se 'n gràs a mhàin a bhuanacheas
A bhos is shuas faraon;
Cha dean e uaill no ráiteachas,
'S gu bràth cha séidear suas;
An gaol tha mìn is macanta
Tha thlachd a ghnàth an truas.

Bi thusa nis a' rannsachadh,
An d'ràinig ort-sa maoin
De'n daimh sin tha fìor charthannach,
Rò thairiseach is caomb;
Tha'n fhìrinne naomh a' seulachadh
Gu bheil E féin 'n a Ghaol;
'S na h-uile ris an tòisich E,
Bidh iad fadheòidh 'n an aon.

[Bha' na rannan so air an deanamh le Uilleam Mac Coinnich a bha 'n a mhaighstir-sgoil ann an àite-eigin dlùth do Ionarnis. Chuir e seachad euid d'a shaoghal ann an sgìreachd Dheilbhidh agus tha sinn an dùil gu bheil e air a thiodhlacadh innse. Bha e'n a thuathanach m'an do thoisich e air teagastg. Bha e fo chliù mòr anns an taobh tuath air son a dhìadhaidheachd. Bha e'n a cheistear cho mhaith ri bhi 'n a mhaighstir-sgoil, agus bha meas anabarrach aig an t-sluagh air mar fhear de na *daoine* a bhiadh a' labhairt air a' cheist aig àm comanachaidh. Bha e aois mhòr 'nuair a shiubhail e beagan bhliadhnachan m'an do dbealaich na h-eaglaisean ann an 1843].

APOCRIPHA.

GLIOCAS SHOLAIMH.

Ghairm mi air Dia agus thàinig spiorad gliocais orm.

Roghnaich mi i air thoiseach air slat-shuaicileantais is rìgh-chathair, agus mheas mi saoibhreas mar neo-ni an coimeas rithe.

Ghràdhach mi i os cionn slàinte agus maise, agus roghnaich mi i air thoiseach air an t-solus: oir cha téid an solus a tha teachd bhuaipe as.

Thàinig na h-uile nithean maithe còmhla thugam maille rithe, agus saoibhreas gun tomhas 'n a làmhan.

Agus rinn mi gàirdeachas anna uile do bhrigh gu bheil gliocas a' dol romhpa: agus cha robh fhios agam gu'm b'i am màthair.

Dh' fhògħluim mi i gu dìchiollach, agus chomh-roinn mi i gu paitl: cha 'n eil mi a' foluch a saoibhreis.

Oir is ionmhas i nach faillich do dhaoine: iadsan a gheibh i, bidh iad 'n an càirdean do Dhia, agus molar iad air son nan tiadh-lacan a tha sruthadh o èdla.

Thug Dia dhomh labhairt mar a mhiannach mi, oir is e esan a threòraicheas gu gliocas agus a sheòlas na daoine glice.

Oir 'n a laimh tha sinn fèin agus ar briathran; gach uile ghliocas mar an ceudna, agus èdla gach oibre.

Oir thug e dhomh èdla cinnteach a thaobh nan nithean a tha; ciamar a rinn-eadh an saoghal agus deanadas nan dùilean.

Toiseach is deireadh is meadhon nan aim-sirean: tionndadh na gréine agus atharrachadh nan tràthan.

Cuirtean nam bliadhna chan agus astar nan reultan.

Gnè nan creatairean beo, agus doirbheadas nam beathaichean fiadhach: dian-neart na yaoithe agus diomhreachd eridhe an duine: liomhoireachd nan luibhean agus éifeachd fhreumhan.

Agus gach ni eile a tha folaithe no foillsichte, tha an còlas agam.

Oir theagaisgeadh so dhomh le gliocas, a dh' oibrichcas na h-uile nithean: innse-sa tha spiorad tuigseach, naomh, eagsamhail, finealta, beò, glan, soilleir, gun truailleadh, nach gabh dochann, a' gràdhachadh ni a tha maith, nach gabh tilleadh a chur air, deas gu maith a dheanamh.

Caoimhneil ri daoine, daingean, seasmhach, saor is cùram, aig a bheil uile chumh-

acha, os cionn nan uile nithean, agus a' rannsachadh nan uile spioradan a tha tuigseach is glan is finealta.

Oir is e gliocas anail cumhachd Dhé, agus àile glan a tha teachd o ghloir an Uile-chumhachdaich: mar sin cha tuit ni truaillich sam bith innse. Oir is dealradh an t-soluis shiorruidh i, sgàthau gun smal anns am faicear cumhachd Dhé agus iomhaigh a mhaiteis.

Geà is aon i, gidheadh ni i na h-uile nithean: agus aig fantuinn innse féin, ni i na h-uile nithean nuadh: agus anns gach linn, air dhi dol a steach ann an anaman naomha, ni i dhiubh càirdean do Dhia agus fàidhean. Oir cha'n ionmhuiinn le Dia ach esan a ni a' chòmhnuidh maille ri gliocas.

Tha i na's maisiche na ghrian, agus os cionn uile sheòrsachan nan reultan: ged a choimeasar ris an t-solus i bha i ann roimh 'n t-solus. Oir an déigh an t-soluis thig an-oidhche, ach cha bhuadhaich aingidheachd an aghaidh gliocais.

Ghràdhach mi i agus shir mi i o m' òige; mhiannaich mi i bhi agam 'n a bean-phòsda agus bha gaol agam air a maise.

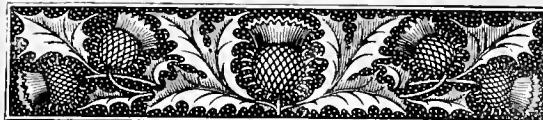
Do bhrigh gu bheil conaltradh aice ri Dia, tha i ag àrdachadh a h-uaisle; seadh thug Tighearna nan uile nithean e féin gràdh dhi. Oir is aithne dhi diomhreachd èdlais Dhé, agus tha gràdh aice d'a oibre.

Ma tha saoibhreas 'n a sheilbh a tha ion-mhiannaichte anns a' bheatha so, ciod an saoibhreas a's mothà na gliocas, a dh'oibracheas na h-uile nithean. Agus ma ni tuigse obair, co am measg nan uile a tha 'na fhear-oibre na's finealta na ise. Ma ghràdh-aicheas duine fireantachd, is subhailean a saothair: oir teagaigidh i stuamachd is tuigse, ceartas is feartas: agus cha'n urrainn daoine nithean a's buannachdaile na iad sin fhactainn 'n am beatha.

Ma mhiannaicheas duine mòran fiosrachaidh, is aithne dhi na nithean a bha ann o shean agus tomhsaich i gu ceart ciod a tha ri teachd: is aithne dhi seòltachd bhriathran, agus tuigidh i dubh-fhacail: chi i roimh lùinidh comharadh-ean is iongantusan, agus cròch nan tràthan agus nan amannan.

Mar sin shuidhich mi gu'n tungainn i a chòmhnuidh maille rium, air dhomh fhios a bhi agam gu'm biodh i 'n a comhairliche nithean maithe, agus 'n a comhfhurtachd an àm bròin is cùram. Air a sgàth-se tha clù agam am measg an t-sluaigh agus urram am measg nan seanairean, gen nach 'eil mi ach òg.

$$e^{-\frac{1}{2} \ln \left(\frac{1}{2} + \frac{\sqrt{1 - 4x}}{2} \right)} = e^{-\frac{1}{2} \ln \left(1 + \frac{\sqrt{1 - 4x}}{2} \right)}$$

A' PHRASACH GHLAN.

"Far nach bi daimh, bithidh a' phrasach glan: ach bithidh fàs mòr le neart an daimh." Gnàth-fhacail XIV., 4.

Cha'n'eil na briathran so duilich an tnigisinn. Chunnaic an duine glic air a chuairean uair is uair tuathanaich aig an robh prasaich ghlana. Bha gach ni mu na báthachean aca réidh agus òrdail. Cha robh lub no eabar ri'm faicinn. Ach bha taobh eile air a'chùis. Far an robh glainead 's a' bhàthach bha gainne is gort 's an tigh. Cha robh damh air a' bhaile a dheanamh treabh-adh no bualachd: agus far nach robh eur 's an earrach no buain 's an fhaoghar eba' urrainn nach bitheadh an t-aeras. Cò a dheanamh roghainn de'n phrasaich ghloin, 's i falamh, air thoiseach air a' phrasaich shalaich, agus innse damh mòr làidir, comasach air cosnadh?

Tha an gnàth-fhacal so fior ann an dòigh no dhà. Thugaibh fanear an dachaидh far nach 'eil clann bheaga. Tha i mar is trice gun dragh gun upraird. Cha'n'eil aig bean an tighe ri éiridh moch a dh'fhuineadh, no ri suidheadh amnoch a' figheddh 's a' fuagh-al. Far am fàg i rud as a làimh, anns an dearbh àite sin gheibh i e. Cha'n'eil fear an tighe air a shàradadh a' freagairt cheistean no ag innseadh sgeulachdan. Ach air an làimh eile, far nach 'eil clann bheaga cha'n'eil gean no gaire. Faodaidh e bhi gu'm feum párrant a bhi cosnadh gu ernaidh a chum 's gu faigh a' chlann biadh is aodach: ach ni'iad so le sunnd air ghaol eonaltradh na cloinne. Ma tha clann a' tabhairt air uairean dragh is cùram 'n an cois, tha iad a' tabhairt do'n dachaидh lànachd gràidh is dòchais. Far nach 'eil iad faoadh gach ni's an tigh a bhi gun smal, ach b'fheàrr gu mòr an tigh troimh chéile agus ceòl eridheil na cloinne ann:

"Bithidh fàs mòr le neart an daimh." Thugaibh fanear taobh eile de 'n chéann-teagaisg. Air feadh na Galltachd, gu sònruichte dlùth air na bailtean mòra, chithear aghaidh na dùthcha air a milleadh le tuill dhùbha 's le torran àrda. Tha maise Nàduir air a folach far am bheileas a' cladhach guail is iaruinn. Tha duilleach nan craobh is feur na machrach còmhdaiche le suidh. Chuir an smeòrach, an lòn dubh, 's an uiseag, eul ri aite anns nach chuinnear an ceòl le

fuaim nan òrd. Tha na sruthain agus na h-uillt a bha aon uair a' ruith gu glan, 's iad beò le bric, an diugh salach agus marbh. Cha'n'eil fiù na caoraich air nach 'eil dreach na dùthcha. Theagamh gu bheil sinn a' caoidh na maise a dh'fhalbh 's nach till tuilleadh, agus a' caineadh na smùide a tha 'g ar tachdad. Ach is eudar dhuinn a chuimhneachadh gu bheil taobh eile air a' chùis. Theagamh nach 'eil an dùthaich cho glan, 's echo gorm ris na glinn Ghàidh ealach, ach tha i làn dhaoine, agus gheibh-eal beartas innse nach 'eil idir mu thuath. Comh-cheangailte ris na tuill dhùbha 's ris na huidheirean àrda a tha eur a mach na smùide, tha tomhas mòr de neart agus do dh'aghartas na rioghachd. "Far nach bi daimh bithidh a' phrasach glan: ach bithidh fàs mòr le neart an daimh."

Faodaidh sinn dol ceum na's fhaide leis a' cheann-teagaisg, agus chi sinn gu bheil e fior do thaobh eachdraidh na h-Eaglais ann an Albainn. Nach iomadh còmhstri a dh' éirich a mach bho cheistean creidimh? Bha sluagh na rioghachd air an roinn ga trie an aghaidh a chéile. Bha iad ri cogadh 's ri caineadh air sgàth firinn is-saorsa, agus tha sinne a' mealtuinn toradh na còmhstri

Anns na linntean roimh an Ath-leasachadh bha sìth is sàmhchar air feadh na tire ann an cùisean na h-Eaglais, oir anns an àm sin bha i uile-chumhachdach. Bha còir aice air roinn mhòr de dh'fhearan na h-Alba. Bha na sagartan 's na manaich a' tighinn beò ann am pailteas. Bha'n aire air itheadh agus ôl. Cha'n fheudadh rìgh no uaislean Eaglais na Roimhe a chronachadh. Ann an dòigh bha an Eaglais aig fois. Ach cha robh am facial 'ga shearmonachadh 's cha robh an sluagh air an teagast:

Mu dheireadh thall dh' éirich upraird is còmhstri, ach 'n an cois thàinig beannachd. Fhuair Padraig Hamilton agus 'n a dhéigh-san Deòrsa Uisheart is Iain Noes eòlas air an fhìrinne. Bha ðànanachd agus cumhachd aca an fhìrinne a' sgaoileadh am measg an t-sluagh. Dh' éirich iad an aghaidh na h-eaglais, agus chaidh an eaglais 'n a boil. Chuir i iomadh duine diadhaidh gu bàs, agus thug i o mhòran eile na bha aca ris an t-saoghal. Cha'n'eil teagamh nach robh mòran anns an linn sin a theireadh gu'm b'fheàrt cùisean a bhi mar a b'abhaist;

gu'm b' fheàrr aineolas agus sìth no eòlas agus geur-leanmuinn; gu'm b' fheàrr ann am briathran a' chinne-teagaig a' phrasach għlan gun damh, na an daimh le saoīħir is sārachadh. Ach ri ùine thàinig fàs agus toradh a còmhstri an Ath-leasachaidh. Fhuair daoine sealladh 'ùr air fìrinn 's air diadhachd. Chunnaic iad gu robh slighe agus dorus foggailte romhpa gu Cathair-ghrais. Chual iad guth Dhé ann am briathran Iosa ag ràdh "An ti a gheibh 'anam, caillidh se e, ach an ti a chaileas 'anam air mo shonsa gheibh se e."

UILLEAM A. MAC GHILLIOSA.
A' *Cheannamhuir.*

AM BÀS.

Tha fhios againn nach b' urrainn dhuinn dad 'ùr a ràdh air a' chuspair so, ged dh' fheuchamaid ri sin a dheanamh. Ach bu mhaith leinn facal no dhà a ràdh uime, a chionn gu bheil sinn cinnteach nach 'eil mòran d' ar luchd-leughaidh nach d' fhiosraich cheana 'n am beatha féin goirteas is dorchadas a' bhàis. Cha mhòr dhaoine a ràinig ire duine, gun teachdaire a' bhàis fhaicinn aig an dorus, agus fada m'an ruig iad feasgar an làithean bithidh an dara leth d'an cairdean agus d'an luchd-eòlais air taobh thall na h-uaighe. Ged a sgriobhadh 's a labhradh mòran mu'n bhàs tha e fhathast 'n a dhòmhaireachd mhòr. An uair a dh' fhàgas an t-anam an corp, ciod a tha tachairt? C' àite am bheil an t-anam a' dol? Tha Leabhar nan ceist a' teagasc gu bheil anama nan creideach air an deanamh foirfe aig uair am bàis, agus a' dol a steach do ghloir. C' àite am bheil anama nan aingidh a' dol? Am bheil an dealachadh air a ilheanamh eatorra aig uair a' bhais, no am bi am binn gun a toirt a mach gu là a bhreitheanais? An uair a thilgeas mac an duine an deò, ciod an saoghal a tha fosgladh roimhe, agus c' àite am bi a chòmhnuidh aige anns a' chruthachadh? Am bi enimhne aige air na dh' fhàg e'n a dhéigh, no am bheil dealachadh tur eadar an dà shaoghal? Ciòd e nàdur na staid sin a tha eadar am bàs 's an aiseirigh? An dràsd 's a rithist thig iomadh ceist de'n t-seorsa so gu ar n-inntinn, ach feumar a ràdh nach 'eil a' bheag de sholus ri fhaotainn orra. Ged a sheòl na miltean ginealach o chladach an t-saoghal so a dh' ionnsuidh an t-saoghal eile cha do chuir iad fios air ais, a dh' innseadh dhuinn mu'n cor. Am b' urrainn dhaibh sin a dheanamh? Ma b' urrainn, ciod an

t-aobhar nach d' fuaradh riamh teachdair-eachd o thaobh thall a' chuain a tha eadar am beò 's am marbh? Bha Lasarus ceithir làithean ann an saoghal nam marbh, ach air dha teachd air aís, bha a bhilean dùinte.

Cha d' thubhairt Criod riamh mòran mu bhàs a' chuirp. Is ann mu bhàs eile a bu trice a labhair e. Cha robh ann am bàs a' chuirp 'n a shuilean-sa ach cadal—ni a tha nàdurra do mhac an duine. Tha e fior gu bheil an samhladh so ri fhaotainn ann an teagasc dhaoine glic eile fada roimh latha Chriosd, ach ma tha, bha na daoine a chleachd e a' ciallachadh le cadal—cadal gun dùsgadh. Ach cha b'e sin a bha esan a' ciallachadh an uair a thubhairt e, "Cha'n 'eil i marbh, ach tha i 'n a cadal," 's cha mhò is e sin a bha e a' ciallachadh an uair a thubhairt e mu Lasarus, "Tha ar eavaid 'n a chadal, ach a ta mise dol 'g a dhùsgadh as a chadal." Tha an Tiomadh Nuadh a' labhairt mu'n bhàs mar chadal cho bith-eanta 's gu'n d' thuirt an Naomh Augustine, "C'arson a theirear gu bheil iad 'n an cadal, ach a chionn gu'n dùisg iad ann an là an Tighearna."

Tha dorchadas is diomhaireachd a' bhais a' huidhe cho trom air spioradan cnid de dhaoine 's gu'n tugadh iad am maoin uile seachad na'n ceannaicheadh sin solus dhaioh. O chionn nan ceudan bliadhna labhair dnine glic am facal so, agus cha 'n urrainnear fhathast na 's fheàrr a ràdh, "Dhòmh-sa tha am bàs air òrduchadh, agus dhuibhse beatha, ach eò dhiubh as fheàrr, aig Dia a mhàin a tha fhios. Ach bithibh cinnteach a aon ni, nach éirich ole do'n duine mhaith, marbh no beò." Tha so a réir teagasc Chriosd agus teagasc nan naomh uile, ged a chuir an Slànuighear a' chùis ann an dòigh as caomhaile agus ann am briathran as maisiche. 'Na biodh 'ur eridhe fo thrioblaid; ann an tigh m' athar-sa tha iomadh àite-còmhnuidh; far am bi mise bithidh sibhse mar an ceudna.' Thug na briathran sin an gath as a' bhàs, agus rinn iad teachdaire sìth do rìgh nan Uamhas. Ged nach 'eil am Biobull ag ràdh a' bheag mu staid nam marbh, is leoir na tha e ag innseadh dhuinn—"Iadsan a chaidleas ann an Iosa, bheir Dia maille ris." Tha iad còmhla ris-san; tha iad air an gleidheadh teàruinte fo a chùram, oir cha blris am bàs an daimh a bha eadar Dia agus an anam anns a' bheatha so. Is beatha shiorruidh a' bheatha a tha Chriosd a' tabhairt dhaibhsan a chreideas ann, agus ged a thuiteas an corp do'n uaigh, eha 'n 'eil cumhachd aig an

do do
do do

do do

do do

do do

do do

do do

do do

do do

do do

do do

do do

do do

do do

do do

do do

uaigh thairis air a' bheatha sin. Tha i mair-eannach mar bheatha Dhé.

Tha seann diadhair ag ràdh gu'm bu chòir do dhaoine am bàs a chumail sa chombhair an intinn a h-uile latha d'am beatha agus a h-uile mionaid de'n latha. Cha'n eil sinn an dùil gu'n do labhair e gu glie. Theagamh nach deanadh sin dhaibh ach eron; nach deanadh é ach lionn-duibh a chur orra an àite sòluimteachd spioraid. Bhiodh e'n a uallach air an eridhe, air chor's nach b' urrainn dhaibh an óbair làthail a dheanamh gu dileas, dichiollach. Ach air a shon sin, cha chòir do dhaoine an smuain a chur bhuapa gu buileach. Tha e iom-chuidh do gach duine a chuimhneachadh gu bheil am bàs air thoiseach air, oir is e an aon ni as am faod sinn a bhi cinnteach. Tha ar bliadhachan a' dol seachad mar shruth, agus cha'n fhada gus an tig erioch air gach obair a ghabh sinn os laimh. "Teagaig dhuinn, a Dhé, ar laithean airc-eamh, a chum 's gu'm foghlum sinn glicceas."

Ach am measg an dorchadair a tha cuart-achadh a' bhàis tha facal Dhé a toirt dhuinn na combhfurtachd làidir so, gur teachdaire sith e do shluagh an Tighearna. Faodaidh iad an sùilean a dhùnadh ann an sith, gun fhamh, gun eagal, air dhaibh dòchas a bhi aca gu'n coinnich Caraib caomh iad air taobh eile an aiseig. Agus faodaidh na eairdean a dh'fhág iad 'n an déigh an eridh-eachan a thaiceachadh air an fhacal so, agus an deòir a thiormachadh, "Is beannaichte na mairbh a gheibh bàs anns an Tighearna, seadh, tha an Spiorad ag ràdh, a chum gu'm faigh iad fois o an saothair."

C' arson, mata, bhios sibh ri bròn,
Mar dhream gun dòchas mòr;
Am bheil 's a bhàs ach teachdair sith,
'Gan gairm gu riogh'chd na glòir?

AN TÌR IMMANUEL SHUAS.

Tha sruth mo ré a' traghadh,
Feuch, bristeadh-fàire nèimh!
A' mhadainn a bha m' iarrtus,
Mo chéitein grianach, séimh!
Dnbh, dorcha, ged bha 'n oidheche,
Tha 'n soillse teachd 'na luaths,
'S a tha glòir a' tamh gu siorruidh,
An tìr Immanuel shuas.

'Se Criosd am fuaran saibhir,
Sruth aoibheil, paitl, a' ghràidh;
Làn-beòil an t-saoghl' cia suarach
Seach cuantan Tìr an Aigh!

Mar mhuij gun tràigh, gun traoghadh,
Tha throcair chaomh 's a thruas,
'S tha glòir a' tamh gu siorruidh
An tìr Immanuel shuas.

Bha smachd is tròcair dualte,
Troimh fhad mo chuairt 's an t-saoghl',
Is dealt mo bhròin 's mo thruaighe
A' lasadh suas le ghaol;
Molam an làmh 'rinn stiùradh,
'S an eridh' a thùr 's a ghluais,
Tràth bhios mi 'm chathair-rioghaile,
An tìr Immanuel shuas.

'S le Fear-mo-ghaoil gu saor mi,
'S is leamsa Fear-mo-ghaoil!
Bheir e am bochd 's an diblidh
D'a lùchaint fiona 's faoil';
'S i airidheachd mo Shlànn'gheir
M' aon stéidh is fàth mo luaidh,
Seadh anns a' ghlòir bhios siorruidh
An tìr Immanuel shuas.

Bu chruaidh mo ghleachd gu flaitheas,
Troimh ghaillinn 's strith nan dùl;
'S a nis mar astrach sàraicht',
'S a thaie air làimh 'fhir-iuil,
'Nnair tha mo là air erionadh
'S am feasgar 'ciaradh nuas,
Caomh-flàilt do'n ghlòir bhios siorruidh
An tìr Immanuel shuas.

Bha an laoidh so air a deanamh le MRS. COUSIN, mar chuimhneachan air SAMUEL RUTHERFORD, ministear cho diadhaidh 's a bha riabhann an eaglais na h-Alba. B'e am facal mu dheireadh a labhair e m'an d' fhág an anail e, *Tha glòir, tha glòir ann an tìr Immanuel shuas*. Tha a' chuid as mothà de bhriathran na laoidh air an toirt as a shearmoin 's a litrichean féin.

Rugadh SAMUEL RUTHERFORD ann an 1600, agus chaochail e ann an 1661. Ann an 1627 shuidhicheadh e 'n a mhinistear ann an ANWOTH. Bha e dichiollach is eud-mhor 'n a obair. Thubhaint aon d'à choimh-thíonal féin uime, "Tha e ag ùrnuigh gun stad, a' leughadh gun stad, a' searmonachadh gun stad, a' sgriobhadh gun stad." Dh' fhaodadh e a ràdh mar thubhaint an Sal-madair, "Air sgàth Shioin cha bhi mi a'm' thosd, agus air sgàth Ierusalaim cha ghabh mi fois; gus am bris a fireantachd a mach mar sholus dealrach, agus a slàinte mar leus lasrach." Dà bhlàdhna 'n déigh dha dol do ANWOTH, sgriobh e gu caraid, "Cha'n eil mi faicinn toradh mo shaothrach. Bhithinn toilichte na'm biodh aon anam air a thoirt dhomh gu bhi 'n a chrùn aoibhneis

ann an latha Chriosd." Fhuair e dùrachd a chridhe ann an àine ghoirid; cha 'n e aon duine, ach eendan, aig an robh aobhar taingealachd gu'n euala iad RUTHERFORD. Bha a mhiniestrealachd air a beannachadh gu mòr le Dia d'a sgìreachd féin agus do dh' Albainn gu léir. "Cha d' éisd mi riamh ri searmonaiche eile," arsa duine a chuala e, "a rinn Criosd cho maiseach agus cho ion-mhiannaichte do m' chridhe. B'e toiseach is meadhon is deireadh a shearmonachaiddh, crann - ceusaidh an Tighearna Iosa Criosd.

Ann an 1636 chuireadh a mach as a sgìreachd e, agus thugadh bhuaith oead searmonachaiddh. Is e a b' aobhar dha sin, gu'n d' thug e oilbheum do'n chrùn le cuid d'a sgriobhaichean. Cha robh an Crùn agus an Eaglais aig an àm a' cordadh mu'n doighriaghaidh a bu chòir a bhi oirre, agus ghabh RUTHERFORD taobh na Cléire an aghaidh a Chrùin 's nan Easbuigean. Bha e làidir 'n a bheachdan is ear neo-mheasarra 'n a chainnt, agus a thuilleadh air a sin, thug e dùlain do'n lagh. Chuireadh as an sgìreachd e, agus thugadh do OBAREADHAIN e, "gu bhi air a chumail ann fhad 's a thoilicheadh an rìgh." Ach tha e féin ag radh, "Gidheadh cha do thréig mo Mhaighstir mi; fhuair mi an tuilleadh eòlais air gràdh Chriosd le ochd miosan deug priosain, na fhuair mi le naoi bliadhna searmonachaiddh." Ach bha a chridhe anns a' chùbaid, agus an uain a thigeadh latha na Sàbaid, 's a chuimhnichheadh e air na h-uairean sòlasach a b' abhaist a bhi aige fhein 's aig a' choimhthionail ann an ANWOTH, theireadh e gu robh farmad aige ris na h-eoin bheaga a bha neadachadh ann am ballachan na h-eaglais. Bha an fhaireachduinn 'n a chridhe a tha ann an eridhe an t-salmadair, *Salm LXXXIV.*

Ann an OBAREADHAIN sgriobh e a' chuid as mothà de na Litrichean, a tha eumail 'ainme beò. Tha mu thimechioll tri cheud gu leth dhiubh ann air fad. Bha iad air an sgriobhadh gu àrd is iosal air feadh na dùthcha, 'g an comhairleachadh, 'g am misneachadh, 'g an crònachadh ann an nith-ean spioradail. Theagamh nach robh dùil sam bith aig RUTHERFORD fhéin gu'm biodh iomradh orra an déigh a bhàis. Ach tha na litrichean beò, ged nach 'eil cuimhne an diugh air na sgriobhaichean eile a choisinn eliù dha o ghinealach fhéin. Is maith an gille-sabbail, Tùm. Is cinnteach a chuir-eas esan dealachadh eadar an cruithneachd 's am moll. Thubhairt an diadhair BAXTER

nach b' aithne dha leabhar a ghabhadh coimseas ris na Litrichean so, agus a mach o'n Bhiobull Naomh, nach do sgriobhadh riagh comhairlean cho spioradail 's a gheibhearr annta; ach thuirt duine eile nach ruig sinn a leas ainmeachadh, nach 'eil annta ach am-aideas is gaoth. Theagamh nach 'eil smior na firinn aig fear seach fear de'n dithis, ach tha sinn ciunteach nach bi aithreachas air ar luchd-leughaidh ma ghabhas iad ar comhairle, an leabhar a leughadh. Cha leig duine a leas ach na fhreagras air agus na chòrdas ris a thoirt asda.

Ann an 1639 chuireadh RUTHERFORD air leth gu bhi 'n a fhear-teagaisg ann an Oil-thigh CHILL - RIBHINN, agus ceithir bliadhna 'n a dhéigh sin, bha e am measg nan diadhairean a choinnich ann an WEST-MINSTER, a chum Leabhar aidmheil a' chreidimh agus Leabhar Aithghearr nan Ceist a chur r'a chéile. Shearmonaich e air beulaobh na Pàrlamaid, agus cho fhad 's a bha e ann an Lunnaid bha e labhairt 's a sgriobhadh, gun tàmh, gun fhois. Air dhòigh air chor-eigin thug e oilbheum do'n luchd-riaghlaidh a rithist, agus ghairmeadh e air beulaobh na Pàrlamaid, chum achmhasan a thoirt dha. Ach "bha sruth a ré a' tràghadh"; bhualt tinneas e, agus ghairmeadh e gu seasamh an làthair Cath-rach a b' àirde. Bha e air leabadh a bhàis an uain a chuir a Phàrlamaid fios air, agus is e an fhreagairt a chuir e air ais, "Ab-raibh riutha gu'n d' fhuair mi gairm gu cuirt as àirde na iadsan, agus m'an tig an latha, gu'm bi mi far nach 'eil a' bheag de rìghrean no de mhaitean." Chaochail e ann an 1661.

Bha e 'n a dhuine diadhaidh, eudmhor ann an seirbhis Chriosd. Bha a chranncur air a tilgeadh ann an amannaibh dorcha, bruailleanach, agus cha 'n 'eil teagamh nach robh tomhas de spiorad nan timeannan air a għiūlan. Cha 'n 'eil e comasach do dhuine sam bith a bhi fada air thoiseach air a linn fhéin. Cha 'n 'eil e furasda dhaibhsan a dh' fheumas cothaichadh air son a' chreidimh, a bhi cho ciùin, 's cho iriosal, 's cho reusanta, riusan nach ruig a leas pàirt a għabhal anns an stri. Ann an teas a' chatha thubhairt is rinn SAMUEL RUTHERFORD iomadh ni nach robh a réir lagh a' għräidh, ach mur biodh e dùrachdach ann an aobhar an t-soisgeil cha bhiodh e anns a' chath idir. Agus is eor dhuinn an duais so a thoirt dha, fhàilinnean a thiodhlacadh agus a mhaiteas a chumail air cuimhne.

$\text{cm}^3 \text{dm}^{-3}$. The volume of the cylinder is $2\pi r^2 h$, which equals $2\pi (1)^2 (1) = 2\pi \text{ cm}^3$. The volume of the diffuser is $\frac{1}{3}\pi r^2 h$, which equals $\frac{1}{3}\pi (1)^2 (1) = \frac{1}{3}\pi \text{ cm}^3$. The total volume of the cylinder and diffuser is $2\pi + \frac{1}{3}\pi = \frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$. The total volume of the cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$. The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

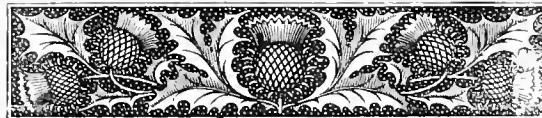
The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

The total volume of the FORD cylinder and diffuser is $\frac{7}{3}\pi \text{ cm}^3$.

MARAH AGUS ELIM.

Agus an nair a thàinig iad gu Marah, cha b' urrainn iad uisgeachan Mharah ol, oir bha iad searbh; uime sin thugadh Marah mar ainn air. Agus rinn an sluagh gearan an aghaidh Mhaois, ag ràdh, Ciod a dh' èolas sinn. Agus dh' éigh esan ri Iehobhah, agus nochd Iehobhah fiadh dha, agus thilg e anns na h-uisgeachan e, agus rinneadh na h-uisgeachan milis. *Ecsodus xv., 23-25.*

Agus thàinig iad gu Elim far an robh dà thòbar dheug uisge, agus deich agus tri fìehead craobh phailne; agus champaich iad an sin làimh ris na h-uisgeachan.

Ecsodus xv., 27.

Na'n do rinn clann Israel air tir a' gheallaiddh lom is direach an déigh dhaibh an Eiphit fhàgail, rachadh aca air a ruighinn ann am beagan sheachduinnéan. Ach ghabh iad dà fhìchead bliadhna air an turus. Cha b' ann gun aobhar a sheachain iad an t-slighe ghoirid, "Cha do threòraich Dia iad air slighe tìre nam Philisteach, ged a bha i am fagus; oir thubhaint Dia, Air eagal gu'm bi aithreachas air an t-sluagh an uair a chi iad cogadh, agus gu'm pill iad do'n Eiphit." *Ecsodus, xiii., 17.* Bha na Philistech 'n an sluagh borb, air an cleachadh ri airm iomchar; agus bha e glie do Mhaois an seachnadh oir bha spiorad chloinn Israel air a bhriseadh gu buileach leis an lamhachas-lajdir a rinneadh orra le Pharaoh, air chor agus nach seasadh iad an làrach ri aghaidh nàmhaid ùr. Air an aobhar sin threòraich Dia an sluagh mu'n euairt air slighe fàsaich na Mara Ruaidhe, a' taghadh an rathaidh dhaibh a réir an neirt. Bha e 'na dheuchainn air am faighidinn na bliadh-nachan ud a chur seachad anns an fhàsach; ach b'e an rathad fada an rathad a bu ghiorra dhachaidh air a shon sin. Ged a bha an t-slighe fadalach, thug i steach iad mu dheireadh do thir a bha sruthadh le bainne is mil. Tha daoine an diugh thastast a' faotainn a mach 'nam beatha féin a' cheart ni a tha air a theagasc dhuinn le eachdraidh chloinn Israel, gur fheàrr an rathad fada glan na'n rathad goirid salach. Tha sinn uile ag iarraidh tir a' gheallaiddh air chor-eigin. Saoibhreas, toil-inntinn, inbhe shaoghalta, eòlas, sonas—is iad sin am bainne

's a' mhil air a bheil a' mhòr-chuideachd an tòir. Cha'n abair sinn gu bheil e ceàrr do dhaoine na nithean sin a chumail fa chomhair an sùl; ach seachnad iad an t-ath-ghoirid salach thuca agus gabhadh iad an rathad glan. "Tha slighe ann a shaoilear direach le duine, ach is e a crìoch slighean a' bhàis." An uair a ni daoine cabhag gu bhi beartach, gabhaidh iad glé bhitheanta ath-ghoirid salach a bheir a steach iad do thir a' bhàis an àite tir an t-sonais a bha iad ag iarraidh. Cha ruig duine a leas dùil a bhi aige gu'm bi beannachd is dion Dhé thairis air ma tha e a' ghnasad air sligh-eannan nach do cheadaich Dia; ma chuireas e roimhe a cheann-uidhe a ruighinn le eucuir is innleachdan is breugan.

An uair a shaor Dia clann Israel o làimh Pharaoh agus a chaidh iad air cheann na slighe gu Canaan skeinn iad òran-molaidh dha, ach m' an do ràinig iad Marah cha robh ceòl 'nan eridhe no 'nam beul. Shaoil iad gu robh làithean an sàruchaidh seachad agus chuir iad an aghaidh air an t-slighe mar chuideachd a' cumail latha féille. Ach an uair a chunnaic iad nach robh an t-slighe cho furasda 's a shaoil iad, 's a thòisich iad air fannachadh le pathadh is teas an fhàsach, rinn iad gearan an aghaidh Mhaois, ag ràdh ris gu'm b' fheàrr dhaibh daorsa na h-Eiphit seach bàs fhaghail anns an fhàsach. "Agus dh' éigh esan ri Iehobhah, agus nochd Iehobhah fiadh dha, agus thilg e anns na h-uisgeachan e, agus rinneadh na h-uisgeachan milis." Tha e air a ràdh le daoine a bha thall 's a chunnaic e gu bheil seòrsa eraoibhle a' fàs gu nàdurra anns a' chearn ud de dh' Arabia aig a bheil a' bhuaidh so air uisge, an uair a thilgear sguinn dhi ann; agus ma tha sin fior, cha do thachair miòrbhùil sami bith aig Marah ach a mhàin gu robh Maois air a sheòladh le Dia gus eifeachd na eraoibhle so fhaotainn a mach. Tha facial an Tighearna ag ràdh, "Treòr-achidh e na daoine ciuin ann am breith-eanas," *Salm xxx, 9;* agus aig ionadh àm 'na bheatha dhearbh Maois air a shon féin gu bheil an gealladh so fior; gu bheil Dia a' toirt soilleireachd inntinn eho mhaith ri beannachdan spioradail dhaibhsan a chuireas an comhairle ris agus a dh' aidiceas e 'nan uile shlighean. Dh' aidlich Maois Dia 'na uile shlighean. Air gach duilleag de 'n eachdraidh so leughar na briathran, "Dh'

eigh Maois ri Iehobhah." Anns gach duil-eadas is cunnart a thachair air dh' iarr e solus is còmhnhadh o Dhia. Thug e gach cuis thuige ann an ùrmuigh, agus thug Dia freagairt dha. Bheir Dia gu cinnteach solus do'n duine a dh' eigeas ris gu dùrachdach an uair a tha e ann an ioma-chomhairle, agus a bu mhaith leis seòladh fhaotainn. Cuiridh e mach thuige a sholus agus fhirinn.

Cha d' fhàg Dia a shluagh ann am Marah ag òl an uisge a bha searbh; threòraich e air an aghaidh iad gu Elim far an robh dà thobar dheug uisge agus deich agus tri fich-ead craobh phailme; agus champaich iad an sin. Bha Elim do'n luchd-turnis sgith mar ghàradh an Tighearna ann am meadhon an fhàsaich; dh'aisigeadh am beatha 's am misneach air ais dhaibh an uair a chaisg iad an iotadh aig fhuarain, agus a fhuair iad fasgadh bhò'n teas fo sgàil nan craobh. Ann a bhi mineachadh an t-Seann Tiomnaidh cha téid sinn fada ceàrr ma leanas sinn an t-Abstol Pol, agus tha Pol ag ràdh (1 Cor. x), gu'n do thachair na nithean ud do chloinn Israel mar eiseimpleir dhuinne. Faodar an imeachd anns an fhàsach a ghabhail mar shamhladh air beatha mhic an duine agus air turus a' Chriosduidh anns an t-saoghal. Tha Marah air chor-eigin ann am beatha gach duine, fiosrachadh no freasdal a tha searbh. Cha'n eil e sòlasach a bhi 'g òl uisgeachan searbh, ach ann an dòigh-ean iongantach 'ni Dia milis iad d'a shluagh. "Tha smachdachadh, am feadh a tha e làth-air, doilgheasach: 'gidheadh, 'na dhéigh sin bheir e mach toradh siocail na fireantaichd dhaibhsan a bha air an cleachdadh teis.' Léighsidh feartan diomhair Dhé an eridhe leònte, agus euridh e òran nuadh ann am beul an dream a bha ri eaoindh. Ma dh' fhanas neach ann an co-chomunn Dhé bidh eòlas aige air a chaomhalachd. "Tha a dhol a mach cinnteach mar a' mhaduinn; agus thig e d' ar n-ionnsuidh mar an t-uisge."

Hosea vi, 3. An déigh Mharah tha Elim, agus treòraichidh am Buachaille Maith a chaoraich làimh ri tobraichean fionnar agus ann an chuaitean gorma. Ma dhearbhais Dia a shluagh ann am Marah, ùraichidh e an neart agus an dòchas ann an Elim; agus ni e am fàsach coinimeach dhaibh 'na àite thobraighean. Ann an turns a' Chriosduidh air thalamh bheir an t-slighe e troimh ghleann Bhaca agus gu Beinn a' Chrudail, ach tha Elim air an eùl, agus an uair a rnigeas e na tobraichean fionnar 's na eraobhan pailme cha bhi cuinntae aige air deacaireachd na slighe na's mò.

CAORAICH NO GOBHAIR ?

Cha'n eil dùil agam gu'n téid agam air na ceistean a tha mi dol a thogail fhuasgladh, ach a shon sin faodaidh mi seanchas a dheanamh riutsa, a leughadair, gu réidh soerach mu nithean a bhitheas air uairean a' eur iongantais orm fhéin. Mur toir mo sheanchas solus dhuitsa, theagamh nach misd mi fhéin oidhrip a dheanamh air cumadh a thoirt do m' smuaintean le briathran a chur orra.

O chionn ghoirid chuala mi caraid a' searmonachadh, agus am measg nithean eile, thubhairt e nach robh e idir duilich sluagh an t-saoghall a roinn 'nan dà bhuidheann; na caoraich a chur air an aon làimh agus na gobhair air an làimh eile. Ged nach robh na labhair e 'na fhirinn ùr, agus ged nach bu mhaith leam eur an aghaidh na thubhairt e a muigh 's a mach, feumaidh mi a ràdh nach b' urrainn dhomh labhairt leis an dearbhachd leis an do labhair mo charaid air cuis cho dorcha. Tha mi a' creidsinn le m'nile chridhe gach facial a labhair an Slànuighear. Cuiridh a bhiathran-san stad air gach uile chomusachadh, oir bha eòlas is glicias aige nach buineadh do'n t-saoghal. Thubhairt esan gu'n cuir Dia a chaoraich air a làimh dheis aig là a' bhreitheanais agus na gobhair air a làimh ehlì, ach eo iad na gobhair agus eo iad na caoraich? Is e sin an rud a tha duilich a thuigseann. Tha e soilleir gu leòir do Dhia, oir tha esan uile-fhiosrach is uile-léirisimeach; ach tha e cho dorcha do dhaoine 's gur e an glicias dhaibh gun bhreith a thabhairt. Air uairean cluinnear daoine a' labhairt mar gu'm b' aithne dhaibh àireamh nan naomh agus àireamh nan aingidh, ach ann an cluasan dhaoine tuigseach cha'n eil glòramas na feadhnaich sin ach mar ghleangarsaich chiombal no mar fhuaim umha. Shaoil na deisciobuil nach bitheadh e duilich dhaibh an eogull a dhealachadh o'n chruthneachd, ach dh' iarr am Maighstir glic orra gun an oidhrip a dheanamh, oir bha fhios aige nach rachadh aca air. Tha eridhe mhic an duine cho domhain is cho ðiomhair ris a' Chuan Shiar, agus cha lugha na Dia féin a thoimhseas a mhaitheas no olcas. Le bheul their aon duine Sibolet, agus le bheul their duine eile Schibolet; ach is suarach an comharadh sin air tuar an eridhe no air an eor spioradail am fianuis Dhé.

Aig toiseach mo sheanchais thubhairt mi gu'n togainn céistean sònruichte a bhitheas air uairean a' huidhe aïr m' intinn, agus a bha air an ùrachadh dhomh le searmon mo

1. $\{x_1, x_2, \dots, x_n\}$
 2. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-1}\} \cup \{y\}$
 3. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-2}\} \cup \{y, z\}$
 4. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-3}\} \cup \{y, z, w\}$
 5. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-4}\} \cup \{y, z, w, v\}$

6. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-5}\} \cup \{y, z, w, v, u\}$
 7. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-6}\} \cup \{y, z, w, v, u, t\}$
 8. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-7}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s\}$

9. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-8}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r\}$
 10. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-9}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q\}$

11. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-10}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p\}$
 12. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-11}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p, o\}$

13. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-12}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p, o, n\}$
 14. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-13}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p, o, n, m\}$

15. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-14}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p, o, n, m, l\}$
 16. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-15}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p, o, n, m, l, k\}$

17. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-16}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p, o, n, m, l, k, j\}$
 18. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-17}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p, o, n, m, l, k, j, i\}$

19. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-18}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p, o, n, m, l, k, j, i, h\}$
 20. $\{x_1, x_2, \dots, x_{n-19}\} \cup \{y, z, w, v, u, t, s, r, q, p, o, n, m, l, k, j, i, h, g\}$

charaid. Is e so té dhiubh. Ciod a theirear ris an t-seòrsa dhaoine a tha diadhaidh gun a bhi maith? Cha ruig thu leas a ràdh riùm, a leughadair, nach 'eil an seòrsa dhaoine sin ann. Tha iad ann; cha 'n 'eil agad ach ruith thairis ann ad inntinn air do luchd eòleas agas chi thu gur aithne dhuit feadhainn dhiubh. Cha 'n 'eil mi a' ciallachadh chealg-airean. Tha fhios aig a' chealgair nach 'eil e diadhaidh; cha 'n 'eil meas aige air diadhaidheachd no gràdh aige dhi; cha 'n 'eil innte dha ach cleòca leis a bheil e a' feuchainn ris an t-saoghal a mhealladh a chum an saoghal a chosnadhl. Ach cha 'n 'eil dad dheth sin ann an inntinn nan daoine air a bheil mi a' labhairt. Tha iad onorach; tha iad da rìreadh cràbhach 'nau crìshe, agus tha de mheas aca air diahdhaidheachd 's gu bheil e 'na bhròn dhaibh nach 'eil daoine eile cho diadhaidh riutha théin. Tha iad a' creidsinn an t-soisgeil, tha iad a' faireachduinn nithean an t-saoghal spioradail, agus bheir sailm is ùrnuighean is aoradh na h-eaglais sòlas is togail-cridhe dhaibh. Is toigh leo a bhi bruidhinn air nithean spioradail, agus air faireachduinnean sòlasach an anama fo bhuaidh spiorad an Tighearna, agus tha na faireachduinnean sin aca gun teagamh. An tlachd a tha ceòl a' toirt do'n chluais no maise do'n t-sùil, tha nithean an t-saoghal spioradail a' toirt an tlachd sin dhaibh-an. Agus an uair a labhras iad umpa tha reamhrachd is ùngadh 'nam briathran. Ach a dh' aindeoin sin uile cha 'n urrainn thu a ràdh gur daoine maith iad. Ged a tha, a reir cholais, an inntinn spioradail aca tha iad mar dhaoine fada fada air dheireadh air feadhainn eile aig nach 'eil ach an inntinn nàdurra. Glé bhitheanta cha 'n 'eil iad caoinhneil, 's cha toir iad ceartas no blàths d' an daimhich. Tha iad dona d' am mnathan 's d' an cloinn. Cha 'n urrainn thu dol an urras orra ann an ceum seach ceum; a thaobh airgid no a thaobh peacaidhean na feòla. Cha 'n urrainn thu a ràdh gu bheil iad coir, no gu bheil iad ciuin, no gu bheil iad iriosal, no gu bheil tomhas sam bith aca de spiorad Chriosd; ach fhathast tha iad diadhaidh agus sin gun chealg. Tha iad a' faotainn toilintinn 'nam faireachduinnean spioradail théin agus ann am beachd-smuaineachadh air nithean neo-fhaicsinn-each. Tha iad fo bhuaidh an t-saoghal eile mar nach 'eil daoine as fhearr na iad, agus tha blas aca air diadhaidheachd agus tuigse anns na nithean a bhuiteas dhi nach 'eil aig daoine a tha moran na's fiachaile na iad. Ciod a their thu ris an t-seòrsa so? Co

dhinbh is caoraich no gobhair iad? Fàgaidh mi a' cheist sin agad fhéin, a leughadair, gu bhi enuasachadh oirre air do shocair. Ach a réir cholais, tha Dia air nairean a' toirt soluis spioradail do dhaoine nach 'eil a' gluasad ann; a' toirt eòlas air nithean neo-fhaicsinn-each do dhaoine nach fiù. C'arson a tha e a' deanamh sin, cha 'n urrainn sinne a ràdh.

Agus ciad a theirear mu na daoine a tha maith gun a bhi diadhaidh? Ma théid thu a ris thairis ann ad inntinn air do luchd-eòlas tha mi glé chinnteach gur aithne dhuit mòran de'n t-seorsa so; daoine a tha cho fior is glan 'nan eridhe ris an òr, aeh aig nach 'eil suim do dhiadhaidheachd. Cha 'n 'eil mi a' ciallachadh as-creidich is luchd-àicheadh Dhe: ach daoine aig nach 'eil blas air nithean spioradail agus nach 'eil a' faireachduinn iarrtus sam bith air a bhi fo bhuaidh an t-saoghal eile. Theagamh nach urrainn iad fhéin a radh co dhiu a tha no nach 'eil iad a' creidsinn teagasc na h-eaglais, oir cha d' thug iad riamh dà smuain do'n ghnothuch. Ma tha no nach 'eil e flor, cha do chuir e riamh dragh air an inntinn 's cho mhò a tha e deanamh deifir 'nam beatha. Cha 'n 'eil tart 'nan anam an geall air Dia. Tha iad làn riaraichte leis an t-saoghal so agus tha an saoghal eile dhaibh air a chuartachadh le ceòd dùnhail. Cha 'n fhaca 's cha d' fhairich iad riamh dad air an greimich iad, agus 'nuair a chluineas iad daoine eile a' labhairt mu nithean neo-fhaicsinneach tha an cainnt dhaibh mar Ghreugais. Cha toigh leo thu thoirt tarrning 'n an éisdeachd air Dia no air diadhaidheachd, oir tha a' leithid sin de sheanchas ionnan dhaibh ri seanchas mu'n bhàs. Tha e 'gam fàgail fuar, agus a' cur truime aird an inntinn, agus b' fheàrr leò thu "g a sheachnadh. Ma ghàbhas iad pàirt ann an aoradh na h-eaglais is fada leò gus an cluinn iad an co-dhunadh, oir cha 'n 'eil càil aca do dhleasdanas de'n t-seòrsa sin, agus tha e 'na fhaochadh dhaibh tighinn air an ais gu nithean fàiesinneach air an urrainn an inntinn greimeachadh. Tha e soilleir nach 'eil na daoine so diadhaidh, agus nach 'eil an inntinn spioradail aca; ach a dh' aindeoin sin, tha fhios againn (oir is aithne dhuinn iad), gur daoine clìuteach gasda iad. Mur 'eil nàlur cràbhach aca tha nàdur uasal aca, agus mur 'eil càil aca do dhiadhaidheachd tha càil aca do mhaithreas. Mar mhaighstir-ean tha iad coir agus faireachdail; mar sheirbhisich tha iad dileas agus onorach. A réir cholais, cha 'n 'eil e duilich dhaibh na h-aitheantan a choimhead, oir cha 'n 'eil càil

aca do 'n ole. Cha 'n' eil cumhachd sam bith aig an fheòil, no aig an t-saoghal, no aig an diabhal thairis orra. Tha iad fìriuneach, iochdmhor, caoimhneil; gaolach aig an cuid-eachd 's an cloinn fléin, agus measail aig an coimhchearsnaich. Cha leasg leo dragh a ghabhail as leth dhaoine eile ma tha feum aca air an cuideachadh, agus ni iad obair na tròcair gun e thighinn a steach 'nan inn-tinn' gur maith a rinn iad. Tha eridh maith aca, agus ged nach 'eil iad, a réir choltais, a' leantuin Chriosd tha iad a' deanamh a thoile. Ciod a theirear ris an t-seòrsa so? Co dhiubh is caoraich no gobhair iad? Cuimhnich nach 'eil mi a' labhairt mu dhaoine nach 'eil ann; tharruing mi an dealbh a tharruing mi o dhaoine as aithne dhomh gu maith, agus is aithne dhuitsa, a leughadair, feadhainn de 'n t-seorsa so cuid-eachd; daoine a tha maith gun a bhi diadhaidh. Tha ar Slànuighear ag radh gur ann air a toradh a dh' aithnichear a' chraobh; nach giùlain droch chraobh deadh thoradh, agus nach tionail daoine fígean de 'n droigh-ionn, no dearcan fiona de 'n fhearr-dhris. Tha gniomharan nan daoine so Criodail ged nach 'eil an inntinn spioradail aca agus nach do bhais iad deadh thiodhlaic Dhé no cumhachdan an t-saoghal ri teachd. Ach ciod am fuaran as am bheil uisgeachan cho milis a' sruthadh? Cha 'n iad ar smuaintean-ne smuaintean Dhe, ni mò is iad ar sligheanne a shlighean-sa; tha e buileachadh a thiodhlaican orrasan a tha mi-thaingeil is dearmadach a' mhorachd a'ideachadh, agus faodaidh e bhi nach 'eil a ghràs air a chumhannachadh riùsan a mhàin a dh' aidicheas e, ach gu bheil e mar an ceudna ag oibreachadh anntasan nach d' thug riagh iobairt dha ach fàile cùbhraidh an oibrich-ean maithe. Tha mòr-chridheachd is uaisle-nàduir ann an Dia.

An uair a bheachdaicheas duine air na nithean sin, agus a smuainicheas e air na daoine as aithne dha gu maith, saoilidh mi nach gabhadh e air ihéin a ràdh gu bheil e furasda an roinn 'nan dà bhuidheann. Cha 'n' eil diadhaidheachd is maitheas daonan a' pògadh beul ri beul, agus an uair nach 'eil, tha sin a togail cheisteán nach urrainn dhuiinn fhuasgladh. Mar sin bu chòir dhuinn a chuimhneachadh gur ann do Dhé a bhuiñeas breitheanas. Ach aon ni tha cinnteach, gur e gràdh an fhalluinn as maisiche anns an sgeadaichear an diadhaidheach. Uime sin cuireadh luchd-aideachadh Dhé umpa, eridh truaeanta, caoimhneas, irioslachd, macantas, fad-fhulangas, agus thar nan nithe so uile cuireadh iad

umpa gràdh, *ni as e coimhcheangal na foirfeachd.*

AM FEADAN.

Throid iad ris an diugh, is throid iad ris an dé, agus troididh iad ris am màireach, ach cha mhotha leis an todh 's a' ghaoth, oir is companach dha am feadan. Companach an àigh! tha e a' deanamh eridh a' bhrogaich bbig cho mear ris an t-searrach a tha garradh shùrdag air a' mhachair nd thall.

Dh' fhágadh e 'na dhilleachdan, agus aig deich bliadhna a dh' aois chuireadh ris a' bhuachailleachd e. Theab a chridh sgàineadh ag ionndrainn a mhathar, ach tha Athair nan dilleachdan caomhail ri lcón na cloinne, agus chuir e 'na cheann, latha de na làithean, feadan a dheanamh. Bha e 'na shuidhe aig ceann ionaire, a' cumail a' chrnidh as an arbhar, 's a' smuaineachadh ciod a theireadh iad ris air son lùdagain a' gheata a bhriseadh, 'nuair a thàinig e 'na inntinn, mar shaigheadh o bhogha, feadan a dheanamh.

Ged is fhada an latha samhraidih cha robh e fada do 'n ghille bheag a nis, 's cha bu mhotha leis is feed ged a chuireadh iad a' lùidhe e gun a shuipear air son an crodh a leigeil do'n choirce, oir bha am feadan fo'n chluasaig agus m'an dùisgeadh each bhiodh e aige, 'g a shliopadh, 's 'ga sgriobadh, 's 'g a shliseadh, a' deanamh inneal-chùil gun acfhuinn aige ach crioman fidhia is sgian is dealg is ite geòidh.

Ach cha 'n e mhàin gun do rinn e feadan, ach thug e ceòl as. Cha robh port a chluinneadh e na buan-aichean a' feadaireachd an dingh nach biodh aige-san air an fheadan am màireach. Chluiceadh e an crodh gu ionaltradh anns a' mhaduinn agus chnicheadh a dhachaidh iad anns an amach. An uair a chluinneadh na sgallagan e a' cluieach eàismeachd nam finneachan anns an stàbull, thigeadh sprachd 'nan iosaidean, chuireadh iad a mach am broilleach, agus chuireadh iad romhpa tasdan an righ a ghabhail is dol do'n arm. An uair a chluinneadh a' bhanarach e a' chluich ruidhle togarrach aig earball a' mhait a bhiodh i bleoghañn thilgeadh i bhuaípe a' chuinneag is dhannsadh i, agus m'an rachadh am buachaille beag a lùidhe an oidhche sin gheibheadh e ceapaire an eiseimeil a chiùil.

Leighis am feadan lèon a chridhe, agus bu bheag aige trioblaidhean na buachailleachd, oir bha a chomh-flurtachd daonan 'na achlais. An uair a bhiodh an tuathanach is bean an tighe mosach ris 's a bheireadh iad ruith de 'n teangaiddh dha, thigeadh na deòir 'na shùilean is chuimhnicheadh e air a mhathair, ach bha compaanas 's an fheadan, is stiapadh e na deòir o shùilean. B' fhiach dhuit fhajcinn 'g a sheinn, agus gun ri fhajcino d'a shroin ach am barr, leis mar a lionadh e a phluic le gaoth. Bhitheadh na seir-bhisich a' gaireachduinn 'nam measg fèin air feadan a' ghile bbig, ach bha gaol aca uile air, agus mo thruaighe duine eile a dheanadh foichid 'nan eisd-eachd air a cheòl. Dha fhéin bu bhiadh, 's bu dheoch, 's bu mhàthair e.

Ach thàinig sgioradh air an fheadan. Latha nach robh saod air bean an tighe 's gun flios aicce co air no ciamar a leigeadh i mach brúchd d'a droch nàdur, thàinig i trasd air a' bhuauchaille 's e seinn ciùil do na laoigh. Spion i as a bheul e, chnr i tarstuinn air a glùin e, is rinn i dà leth air.

EOIN CARSUEL, EASBUIG
EARRAGHAIDHEAL.

Rugadh Eoin Carsuel mu'n bhliadhna 1520 ann an seann chaisteal Charnasairidh ann an sgìreachd Chill-Mhàrtain, beagan mhiltean bho cheann a deas Loch Odha. Ann an t-seathamh liun deng bha an caisteal sin 'na dhaignich làdir air ceannardan a bha cumail riaghait fo ùghdarras triathan Earraghàidheal am measg sluagh na dùthcha mòr thim-chioll. Bha suidheachadh a' chaisteil ana-barrach freagarrach air son tùr-faire nam freiceadan anns na linnteau draghail buair-easach ud. Tha e 'na àite air leth fradharcach, o'm bheil sealladh nach 'eil a leithid ach teare, eadhon an "Alba chaomh nan stiù 's nan càrn." Gheibhear scalladh bhuaidh air carraig Dhunadd far an robh ceann-bhaile rioghachd Dhaillriada, agus an iar-dheas chi an t-sùl thairis air srath Chill-Mhàrtain le glinn le shleibhteán agus le dhoireachan, gus am bheil i a' stad air beanntan Chnapadail.

Cha b' ann de fhior fhuil na Gàidhealtachd an Carsuelach no a shinnsear, ach coltach ri treubhan eile a thàinig o'n Ghall-tachd agus a thuinich an Tir nam Beann, threumhaich iad auns an shearrann anns an robh iad aon nair 'nan coigrich, air chor agus gu'n do ghabh iad snuadh agus coltas àraidih sluagh na dùthcha anns an robh an crannchur air a thilgeil. Bha na Carsuelach 'nan teaghlach inbheach, agus shuidhich Caimbeulaich Earraghàidheal iad mar mhaoir ann an caisteal Charnasairidh fad àire-eamh ghinealach. B'e so an suidheachadh auns an robh athair Eoin, agus cha'n eil teagamh nach b' ann 's a' chaisteal a rugadh e mu'n bhliadhna a dh' ainmicheadh.

Bha a' cheud earrann d'a bheatha air a caitheamh am measg nan saighdearan a bha cumail faire anns a' chaisteal, ag éisdeachd ri sgeulachdan agus bàrdachd na Feinne leis an robh intinnean sluagh na Gàidhealtachd aig an àm a' cur thairis. Rinn e féin gearan crnaidh, 'n uair a thàinig e gu àrd inbhe anns an eaglais, gu'm b' fheàrr leis na Gàidheil a bhi 'g éisdeachd ri sgeulachdan na Feinne na bhi 'g éisdeachd ris an t-soisgeul. Ged a bha an Carsuelach 'na dhuine mòr agus cumhachdach am pear-sa, cha b' iad euchdan nan sonn a làimh-

sich an claidheamh a għluais 'aignidhean ann an làithean 'oige, ach eachdraidh is cor na h-eaglais an Albainn.

An déigh dha a bhi air oileanachadh ann an Oil-thigh Chill-rimhin bha e air a chur air leth gu dreuchd na sagartachd. Ann an 1553 għeibhear e ann an sgìreachd a dhùth-chais agus ann an caisteal Charnasairidh a' cur air aghaidh a dhreuchd. Cha b' ann an Cill-Mhàrtain a mhàin a bha e cleachadh ùghdarras spioradail na h-oifig. Bha e'na mhiniestear-tighe do Iarla Earraghàidheal, agust bha mar an ceudna Ceann-a-ghairt an eilein Bhoid fo 'riaghlaibh, agus dà eaglais eile, Cill - Bhrighde aig Loch - gearr agus Cillmachumaig aig Loch Crionan. Bha erannechur Charsuel air a thilgeil ann an linn bhuaireasach an eachdraidh na h-eaglais, oir ann an 1560 thuit Eaglais na Roimhe an Albainn agus dh' éirich Eaglais an Ath-leasachaiddh 'na h-àite. Bha Mae Cailein Mor, a theaghlach, agus a mhuinntir gu buileach air taobh an Ath-leasachaiddh; agus tha e soilleir, o'n inbhe gus an d'thainig Carsuel anns an eaglais an déigh làimhe, gu'n robh e gu maith dealasach agus eudmhòr airson an aobhair cheulna.

Cha robh fada gus am facas nach ann le lunndaireachd no le làmhan paisgta a bhiodh Eaglais an Ath-leasachaiddh comasach air an t-soisgeul a thoirt gu sluagh na h-Alba. Bha am fogharadh paitt ach bha an luchd-oibre teare. Bha dorchadas tiugh am measg an t-slnaigh, oir anns an t-seann Eaglais chaidh searmonachadh an Fhacail, an tomhas mor, á fasan. Mar sin, chuir Eoin Knox agus luchd-riaghlaidh eile na h-eaglais romha, gu'm biodh an rioghachd air a roinn 'na coig earrannan, agus gu'm biodh ministear air a chur mar riaghlaidair os eionn gach coigeimh gu bhi scalltuinn thairis air cor spioradail an t-sluagh, gus am biodh àireamh nam ministearan na bu choimhlionta air son frithealadh orra anns gach sgìreachd. B'e gnothuch nan riagh-ladairean so a bhi snidheachadh agus a' sealtruinn thairis air tighean-sgoile, ministearan a chur a steach agus a mach, no a għluasad bho sgìreachd gu sgìreachd, seandadh a għairm anns gach mòr-roinn dà uair 's a' bhliadhna, agus eunjas a thoirt uair 's a' bhliadhna air an dìchioll do'n Ard Sheanadh.

Chuireadh Eoin Carsnel air leth mar aon de 'n chòigneas so, agus bha an taghadh 'na chomharadh gu'n robh e fo dheagh chliù anns an eaglais. B'e Earraghaidheal, Lochabar, na h-eileanan mu dheas, Arran agus Bòid, an earrann de 'n rioghachd a dh' earbadh ris. Bha ceangal dlùth aige ris a' chearn sin eo dhiu, oir anns an t-seann eaglais bha e 'na ionmhaisair do Easbuig Earraghaidheal, agus bha na soithichean naomha, na trusg-airn, agus na sendan a bhuiineadh do'n Easbuig fo a chùram. Cha bu dreuchd gun dragh a ghabh e os laimh; bha an dùthaich farsuing agus garbh, na h-eileanan liomhior, agus na euantaan stoirmeil, agus cha b'e aran an diomhanais a dh' itheadh an riaghlaidh a bha air a chur thairis air a' mhòr-roinn ud.

Bha Bànrig Mairi gu tur an aghaidb Knox. Lean i ri Eaglais na Roimhe agus chuir i roimhpe gu'n deanadh i greim air na b'urrainn i de gach inuleachd riaghlaidh a bhuiineadh do'n eaglais anns an aimsir a dh' thalbh. Ghabh i oirre féin easbuigean a dheanamh, agus ged nach d' fhuaire righean na talmhaum an t-ùghdarras o'n àird, gidheadh bhuilich i orra cumhachd gu bhi gabhail seilbh anns gach maoin shaoghalta a bhuiineadh do na sgir-eachdan easbuigeach thairis air an d' fhuairead iad riaghlaidh. Ach cha do ghabh Eaglais an Ath-leasachaidh riabh ris na daoine so mar easbuigean, agus cha robh iad riabh air am posadh le ùghdarras spioradail ris na sgir-eachdan o'n robh iad a' tarruig am beò-shlaint. Thug Mairi ùghdarras do Carsnel gu bhi cleachdadhbh a dhreuchd mar easbuig ann an Earraghàidheal agus anns na h-eileannan, agus ghabh e sin bho làimh na Bànrig, ged a bha e cheana air a shuidh-eachadh leis an Eaglais Phròstanaich mar riaghlaidh anns na cearnan ud. Bha an dà oifig aige anns an aon chearn. Cha do thaitinn sin so ri Knox no ri luchd-riaghlaidh Eaglais na h-Alba, agus bha aon de naislean Earraghàidheal, Caimbeulach aig an robh seasamh is ùghdarras anns an dùthaich, a thug achnuhasan dha air son giùlan nach robh dileas do reachdan Eaglais an Ath-leasachaidh. Ach ma thug, cha d' aidich Carsnel gu'n do chiontaich e, agus cha do ghabh e a leth-sgeul féin air son a' chuir a rinn e ann a bhi dol an aghaidh bunait chléireachail na h-eaglais.

Cha 'n'eil e furasda a thuigsean eiod a thug air Carsnel dreuchd easbuig a ghabhail. Cha 'n'eil e glé choltach gu'm b'e saunt no gràdh an t-saoghal, oir tha e air ionradh gu robh duais easbuig Earraghaidheal agus

nan eileanan air a struidheadh le fear de Chlann Dhiarmaid a bha 'na easbuig roimhe, agus a thug staoicean mòra de mhaoin na h-eaglais d'a chàirdean féin. Mar so charbhaoibhreas mòr air fhagail air son na h-oifig, agus cha'n'eil e soilleir gu'm b'e saunt a thug air Carsnel deanamh mar a rinn e. Tha a ghiulan, ann an cùisean eile, a' dearbhadh gu'n robh e dealasach agus eudmhor a thaobh nithean spioradail. Ach ged a bha e dileas do'n chreideamh Phròstanaich bha taobh aige ris a' Bànrig agus bu mhaith leis a seasamh, cho fad agus a b' urrainn e. Tha so a' soilleireachadh ni no dhà a thàinig eadar e féin agus luchd-riaghlaidh na h-eaglais. Ann an tuasaid a dh' éirich as déigh murt Dharnley bha Carsnel an measg na feadhnaich a sheas air taobh a' Chrùin. Bha e an làthair anns a' Phàrlamaid a ghairm a' Bànrig ann an 1567, còmhla ris an Ard Easbuig agus na h-ochd Easbuigean eile a shuidh innse. Thug Ard Sheanadh na h-eaglais achmhàsan teamm dà ann a 1569 air son an dà ni so; anns a' cheud àite, gu'n do ghabh e thuighe imbhè easbuig gun ùghdarras agus an aghaidh riaghait na h-eaglais; agus anns an dàra àite, gu'n do shuidh e am Pàrlamaid na Bànrig an déigh bàs Dharnley.

Thug Carsnel dearbhadh air an deagh run a bha aige do chor nan Gàidheal, an uair a thionndaidh e gu Gàidhlig leabhar ùrnuigh na h-eaglais, a' cheud leabhar Gàidhlig a bha riabh air a chur an clò. Bha an leabhar air a chur a mach am Beurla ann a 1565 gu bhi 'na riaghait aig ministearan, leughadairean, agus luchd-teagaisg eile na h-eaglais, ann an aoradh follaiseach, posadh, fiosrachadh luchd-tinneis, agus frith-ealaich nan sàcramaidean. Bha, agus tha, ainnm Knox ann an dlùth cheangal ris an leabhar so, agus is einteach nach bu bheag an làmh a bha aige ann. Rimu Ard Sheanadh na h-eaglais reachd, gu'm feumadhn an leabhar so a' bhi aig a 'h-uile ministear. Ach maith 's mar bha an leabhar, cha robh mòran maith ann do shluagh na Gàidh-ealtachd, cho fad 's nach robh e ach ann am Beurla. Ghabh Carsnel os làimh a thionndadh gu Gàidhlig, agus gu cinniteach is fhiach e a mholadh air son na rinn e. Na 'n robh luchd-riaghlaidh Albainn, ann an gnothuichean na Staid agus na h-Eaglais, de 'n aon inntinn ri Carsnel anns na linntean a lean, bha cor sluagh na Gàidhealtachd na b' adhartaiche na tha e.

Cha robh Carsnel a' gabhail air a bhi 'na sgoilear Gàidhlig; thubhaint e nach robh

the effect of the field on the absorption of light by the solution. The absorption of light by the solution was measured at 350 m μ . The absorption coefficient was calculated from the equation:

$$\log \frac{I_0}{I} = Kc$$

$$K = \frac{1}{c} \log \frac{I_0}{I}$$

aige èòlas air ar càinach a' cheart a' cheart èòlas a bu fhreagarrachair son an t-seòrsa leabhair ud; agus ma chuinchnichear gu'm b'e sud a' chend leabhar Gàidhlig a chaidh a chur a mach, agus nach robh sampull aige gus a leantuinn, feumair aideachadh gu'n do chuir e deagh chrìoch air an obair ris an do chuir e làmha.

Faodar na briathran fàilteachaidh a tha e a' cur air an leughadar ann an toiseach an leabhair, a chur sìos ann an litreachadh an latha 'n dingh, agus chithear nach d'thàinig mùthadh mòr sam bith air a Ghàidhlig Albannach bho chiomh goirid air tri chend gu leth bliadhna.

Do chum yach uile Chriosduidh air seadh an domhain gu h-iomlan, agus gu h-àraidh do shlearaibh Albainn agus Èriuin, do'n mhéud diubh le an àill briathra disle Dé do ghabhail chuea 'nan eridheachaibh agus nan iantinnibh, ata Eoin Carsuel a' cur a bheannachda agus a guidhe an Spioraid Naoimh dhoibh o Dhia Athair trid Iosa Criosd ar Tigh-earna.

Tha e air a ràdh mar an ceudna gu'm b'e Carsuel a thionndaidh gu Gàidhlig Leabhar Cheist Chalvin, agus tha saothair a làimhe follaiseach ann ged nach robh an leabhar air a chur a mach gu tri fìchead bliadhna an déigh a bhàis. Dh'fhaig e aon laoidh a tha nochdadh gu'n robh cumhachdan bàrdail aige. Bha i air a deanamh d'à mhae féin, a bha, am beachd 'athar, air a thoirt suas tuilleadh 's a choir do nithean an t-saoghal, agus aig nach robh suim do'n t-siorruidh-eachd. Tha an t-slige do'n uaigh air a dealbh an briathran drùiteach a tha leig-eil thaicinn gu'n robh a' Ghàidhlig, a dh'aindeoin 'na thubhaint e féin, 'na h-inneal deas an làmhan an Easbuig.

*Ge mòr leat do ghiùdhraian Mhuc,
'S do bhuaile bhuar bhallach breac
Uibhir an ubhail ge beag
Cha teid do'n uaigh chumhainn leat.*

Chaochail Eoin Carsuel mu thoisearch an fhoghair 1572, mu'n robh e idir 'na fhior sheum duine. Thiodhlaiceadh e an Abaid Aird-Chatain, dà thichead mile bho Charnas-airidh, agus a réir beul-aithris na dùthcha, bha an corp cho trom agus an latha cho stoirmeil, 's gu'n robh làn aobhar aig a' chuideachd mhòr a bha eruinn cuimhne chumail air an latha. Cluinnear am facal fathast am measg an t-sluagh, ma thig

fior dhroch latha, "Cha d' thàinig a leithid bho latha adhlait a' Charsalaich."

Air dhòigh air chor-eigin cha'n eil e col-tach gu'n robh clù Charsuel glé chubhraidh an cuimhne nan ginealach a thàinig 'na dhéigh. Cha'n eil teagamh nach biodh na h-eisgean 'ga aoireadh gu geur sgaiteach, mar a tha an rann so a' foillseachadh,

*An Carsalach mòr the 'n Carnasairidh
Tha na còig eairt 'na chasan,
Tha dhroll mar dhruimcan na corra,
'S a sgròban lom gionach farsuing.*

Mar an robh rud-eigin aig an t-sluagh 'na aghaidh cha tigeadh a leithid so de ana-eaint thairis air na linntean. Bha cùis-naimhdeis aca 'na aghaidh, agus bu neonach mar a bitheadh. Bha esan an aghaidh nam bàrd agus nan seanachaidhean, agus bhiodh e gearan nach robh an soisgeul idir 'na cheòl cho binn do chluas nan Gàidheal ri sgeulachd-an faoin na Feinne. Ach air a shon sin, bu duine maith agus bu phearsa-eaglais foghainteach a bha ann an Eoin Carsuel. Tha e gun teagamh fior nach robh e anns gach ceum co-sheasmhach, aeh cha bluinn foirfeachd do chloinn nan daoine, agus a dh'aindeoin gach aoireadh a riuneadh air leis na bàird agus cùl-chàineadh a riuneadh air leis an t-sluagh feumair aideachadh gu'n do riun e deagh sheirbhis, do Dhia, d'a dhuthaich, agus d'a eaglais anns an linn 's an robh a' chranneachur air a thilgeil.

*An t-Urr. Gilleanbuidh Domhnallach,
Cilltarlagan.*

OBAIR NAM BAN.

Agus thàrladh, goirid 'na dhéigh sin, gu'n deachaidh e mu'n euairt feàlli gach cathair agus baile, a' searnanachadh agus a' eur an cèill soisgeil rioghachd Dhé, agus an dà fhlear dheug maille ris, agus mnathan àraighe a chaidh a leigheas o dhroch spioradan agus o easlainnean. Muire d'an goirear Magdalén, as an deachaidh seachd deamhain a mach, agus Ionna bean Chusa stiubhard Heroid, agus Susanna, agus mòran eile a bha frith-euladh dhaibh d'am maoin. *LUCAS VIII, 1-3.*

Is e an creideamh Criosduidh an aon chreideamh a tha toirt àite-seasamh ceart do bhoirionnaich, agus bu choir do mhathair na dùthcha so a bhi air taobh Chriosd ged nach bitheadh aobhar eile aca air a shon sin ach gu'n d' thug e dhaibh an èoraichean. Ann an t-seann shaoghal, agus ann an

dùthchannan na h-àird an Ear, cha robh mòran meas air mnathan, agus an diugh fhathast cha 'n eil meas orra anns na cearnan far nach do ràinig solus an t-soisgeil. Tha iad air an cumail sìos mar thràillean, gun mheas coin orra. Faodaidh am Mohammed-anach ceithir no còig a mhùathan a bhi aige, 's cha 'n eil an té as fheàrr leis diubh dha ach mar bhall earnais am measg a chodach eile.

Am measg nan Iudhach bha saorsa aca nach robh aca anns na dùthchannan mu'n euairt, ach eadhon ann an Jerusalem cha robh iad saor is cuing, no air an cunntas cho mhaith ris na fir. Cha robh e air a cheadachadh do Iudhach bruidhinn ri boirionnach air an t-sràid ged a b'e mhàthair no phiuinhar i; agus a réir nan seanairean a bha gabhair orra féin a bhi 'nam maighstirean mhodhannan, cha'n fhaodadh duine seasamh na bu dluithe do bhoirionnach na ceithir làmhan-coille. Anns an ùrnuigh mhaidne a bhiodh na fir a' cur suas, bhiodh iad a' toirt buidheachais do Dhia, "nach do rinn thu mi 'nam chinneach, no 'nam thràill, no 'nam bhoirionnach." Bha teagascg Chriosd a thaobh nam ban calg-dhireach 'na aghaidh so. Cha do rinn e dealachadh sam bith eadar fir agus mnathan ann an searmonachadh soisgeul na rioghachd, agus bhris e sios am balla-meadhoin a bha eatorra, an dà chuid le theagascg agus le ghiùlan. Ghairm e mnathan gu seirbhis Dhe cho mhaith 's a ghairm e fir agus bha e cho deas gu labhairt mu nithean spioradail ri Muire Magdalén 's bha e ri Nicodemus. Le briathran a bheòil agus gu sònrucht le eisemleir a bheatha nochd e do'n t-saoghal "nach'eil Iudhach no Greugach ann, saor no daor, firionn no boirionn, oir is aon sibh uile ann an Iosa Criod." Gal. iii, 28.

An eomain na saorsa a thug e dhaibh agus am meas a chuir e orra fheagair na boirionnaich gairm an t-Slànuigheir gu h-uasal. Bha iad na bu chaomhaile 's na bu bhàigh-eile ris na na fir. An uair a thréig a dheisciobuil e, lean buidheann bhan e gu Calbhari a' caoidh 's a' gul; agus an déigh làimhe, chaidh iad a dh' ionnsuidh na h-uaighe a dh' ùngadh a chuirp; a thairgsinn iobairt ghràidh dhasan ris an robh an cridhe an ceangal. Agus mar dhais an dilseachd dh' fhoillsich Criod e féin dhaibh an déigh 'aiseirigh, m'an robh e fathast air fhoillseachadh do'n dà fhear dheug.

Anns na briathran so a sgríobh Lucas, tha solus air a thilgeil air ceist a dh' fhaodas a bhi 'g éiridh air uairean ann an innitinn ar luchd-leughaidh, ciamar a bha Criod agus

na deisciobuil a' faotainn am beò-shlaint an uair a bha iad a' cur air chois aobhar an t-soisgeil? Tha e coltach gu robh sporan aca as am biodh iad a' toirt déire do na bochdan, ged nach robh iad féin 'nan daoine airgiodach. Bha Iosa 'na dhuine bochd, gun chuid, gun daechedh, agus aon uair, eo dhiu, gun chomas cùs an teampuill a phàigheadh. Bha an dà fhear dheng bochd; air ghairm am Maighstir leig iad dhiubh an obair shaoghalta agus lean iad e air feedh na dùthcha. Faodaidh gu'n do chuir fear no dhà dhiubh, Mata an cis-mhaor is mic Shebede, beagan airgid mu seach m'an do thachair Iosa orra, ach ma bha rud aca, cha b' fhada a mhaireadh e do na deisciobuil uile. C'aite, ma ta, an d'fhuair iad na dh' fhoghain daibh? Fhuair o na mnathan a bha maille riu, *agus a shritheil dhaibh d'am maoin*. B'e sin a' cheud seirbhis a rinn boirionnaich anns an eaglais, agus bu mhòr i.

Tha an seòrsa oibre so a' dol air aghaidh fhathast, agus tha feum aig aobhar Chriosd air luchd-cuideachaидh. O chionn còrr is deich bliadhna fishead chuireadh air chois ann an Eaglais na h-Alba, *Comunn nam Ban*, los cothrom a thoirt do bhoirionnaich aobhar Chriosd a chuideachadh. Cha robh àireamh nam ban a bhuineadh do'n Chomunn ach beag an toiseach, ach tha e fàs o bhliadhna gu bliadhna gus a bheil an diugh dlùth air ochd ceud meur de'n chomunn anns an eaglais agus còrr is leth chend mile boirionnach an ceangal riutha. An uiridh chruinnich iad naoi mile deug punnd Sasunnach air son obair an t-soisgeil. Tha sean is òg air an gabhair a steach ann, agus tha sinn an dùil gu'm bu chòir do luchd-comanachaïdh na h-eaglais uile a bhi ann. Beag no mòr mar is urrainn dhuinn a dheanamh tha e mar fhiachaibh oirnn uile aobhar Chriosd anns an t-saoghal a chuid-eachadh. Mur dean sinn sin, tha sinn a peacachadh an aghaidh ar Maighstir, a peacachadh an aghaidh ar soluis. "Esan a dh' fhasas annamsa, agus mise annsan, giùlainidh e mòran toraidh, ach gach uile gheug annamsa nach'eil a' giùlan toraidh tha e 'ga thoirt air falbh."

Tha Criod anns an t-saoghal, an diugh fhathast, ann an riochd nam bochd, 's nan easlainteach, 's nan aineolach, agus ann am feum na feadhnaich sin faodaidh boirionnaich na h-eaglais a ghuth a chluinnntinn ag iarraidh orra frithealadh dha. Tha e an dà chuid 'na dhleasdanas agus 'na shochair sin a dheanamh agus ma ni iad e, ann am beag no mòr, beannaichidh Dia an saothair.

NA SGRIOBHAICHEAN.

Tha na daoine so air an ainmeachadh gu bithkeanta anns an Tiomnadh Nuadh, far an tachrhar orra, air uairean, fo'n ainn *luchd-teagaisg*, no *fùr-lugha*. B'e an ceaird lagh Mhaois a theagasc agus a mhineachadh, agus bha urram mòr air a thoirt dhaibh leis an t-sluagh.

Ann an leabhar Nehemiaih tha cunnitair a thoirt dhuiinn mu'n chomhcheangal a rinn na h-Iudhaich ri Dia an uair a phill iad á Babilon. Bha e air a dheargadh air an intinn gu'n b'e an dearmad a rinn an aithrichean air lagh Mhaois agus àitheantan Dhe a b' aobhar do gach trioblaid a thàinig orra, agus chuir iad romhpa nach tachradh sin tuilleadh, ach gu'n biodh lagh Mhaois air a theagasc gu dichiollach d'an cloinn, air a sgrìobhadh air ursainnean an tighean agus air an geatachan, agus air a ghabhail leo mar riaghaitt ann an nithean spioradail agus aimsireil. Aig cruinneachadh mòr a bha aca, an déigh dhaibh ballachan Ierusalaim a chàradh agus an tigh a chur an òrdugh as ùr, bhòidh iad le aon ghuth gu'n tugadh iad umhlachd do reachdan an leabhair, agus chuir na Lebhithich, agus uachdarain an t-sluagh, agus na sagartan aú seula ris a' chomhcheangal. B'e Esra a bu duine 's a bu dithis anns an obair so, agus faodar mar sin a ràdh gu'n b' esan priomh-athair na sgrìobhaichean. Ann an crannaig fliodha a rinneadh air son a' ghnothuich leugh e ann an leabhar lagha Mhaois fa chomhair an t-sluagh, o mhoch mhaduinn gu meadhon-là.

Cha robh lagh Mhaois aig an àm ud ann an làimh an t-sluagh mar tha am Biobull 'n ar làimh-ne. Bha a' mhòr-chuideachd dhiubh aineolach air na riaghailtean a bha sgrìobhita ann, agus b'e a' cheud ni a b' fheudar do Esra 's d'a chompanaich a dheanamh, cothron a thoirt dhaibh an lagh ionnsachadh agus a thuiginn. Chuireadh an dleasdanais so an toiseach air na sagartan, ach an déigh làimhe db' éirich suas anns an dùthaich seòrsa dhaoine a ghabh orra féin, air ghaol an lagha, an leabhar naomh a leughadh an nasgaidh do neach air bith a thoilicheadh éisdeachd riù. B' iad so na sgrìobhaichean. Ma bha làmh-sgrìobhaidh mhaith aig duine, ciod an dòigh anns am b' fheàrr a b' urrainn, dha a thalam a

chleachdadh na ann a bhi deanamh leth-bhreac ùr de'n leabhar naomh, nach robh idir furasda fhaotainn no cheannach? Agus ma bha duine 'na sgoilear maith, ciod am feum a b' fheàrr a b' urrainn dha a dheanamh d'a sgoilearachd na bhi leughadh an leabhair do dhaoin eile nach b' urrainn sin a dheanamh? B'e sin direach a rinn na sgrìobhaichean. Bu daoine iad aig an robh gaol air leabhar Mhaois, agus bu chaomh leo a bhi 'ga sgrìobhadh 's 'ga theagasc d' an luchd-dùthcha. An déigh laimhe, thòisich iad air an leabhar a mhineachadh; thòisich iad air am beachdan fhéin mu litir an lagha a thoirt seachad, gus mu dheireadh nach robh fhios aig an t-sluagh ciod a bu le Maois no ciod nach bu leis. O bhi 'nan luchd-pinn dh' fhàs iad 'nan diadhairean.

Ann an toiseach an tòiseachaidh rinn na sgrìobhaichean obair mhàith am measg nan Iudhach, agus bha beatha is fallaineachd 'nan teagasc, ach chaidh iad air an ais uigh ar n-uigh, a' fàs cho tioram is cumhann is neo-spioradail 's nach robh anna ach cinn-iùil a shiolaidheadh a' mheanbh - chuireag agus a shluigeadh an càmhal. Shéideadh suas an cinn leis an urram a thug an sluagh dhaibh, agus dh' thàs iad ardhanach, uaibhreach, fein-flìreanta. Is uamha-ach an teist-eanas a thug an Slànuighean orra.

Is an-aoibhinn dhuibh, a chealgair-ean, a chionn gu bheil sibh a' druid-eadh rioghachd néimh an aghaidh dhaoine, oir cha téid sibh féin a steach agus cha'n fhuing sibh dhaibh-san a tha dol a steach dol ann. Tha sibh ag itheadh suas tighean bhantrach, eadhon an uair a tha sibh, air sgàth deadh choslais, a' deanamh ùrnughean fada.

Cuairtichidh sibh muir agus tìr a chum uon duine a dheanamh de 'ur creideamh féin; agus an uair a nitheas e mar sin, ni sibh mae ifriùn delh dà uair na's mò na sibh féin.

Glanaidh sibh an taobh a muigh de'n chupan agus de'n mhèis, ach tha iad air an taobh a stigh làn fòirneirt agus ana-measarrachd. Mata, xxiii.

Bha an clù so air a thoirt orra le neach d'am bu léir an eridhe agus nach do rinn mearachd ann am breitheanas, agus an uair a dhìt, Criosd iad ann an cainnt a chuireas crith air ar feòil, cha bhiodh ann do dhuine

air bith ach ladarnas feuchainn ri craicinn dubh nan sgriobhaichean a ghealachadh no an lethsgeul a ghabhail.

Bha teagascg nan sgriobhaichean calgdhìreach an aghaidh teagascg nan seann fhàidhean. Faodar an teagascg-san a thuig-sinn bho na briathran, "Ciod a tha Iehobhah ag iarraidh ort ach ceartas a dheanamh, tròcair a ghràdhachadh, agus gluasad gu h-iriosal maille ri d' Dhia." Ach cha b' ann air eearras no tròcair no irioslachd a bha na sgriobhaichean a' sealltuim; mur tugadh duine géill do gach lide de lagh Mhaois agus do gach mile riaghait eile a chuir iad fèin ris, cha ghabhdh iad ris ann an comunn nam firean. Ach ma bha e eudmhòr mu'n lagh, agus mu'n t-Sàbaid, agus mu na riaghailtean a fhnaidh e blinapa fèin, chunntadh iad e am measg nam firean, a dh' aindeoin cho olc agus cho salach 's'ga robh a chridhe. Ann an aon fhacal, cha robh ann an diadhaidheachd nan sgriobhaichean ach plaosg gun bhiadh, lagh-airreachd leanabail eadar iad fèin is Dia. Cha robh iad ag iarraidh co-chomunn a bhi aca ri spiorad Dhé; cha tugadh iad dha 's cha 'n iarradh iad bhuaith, ach litir an lagha.

B'e dìteadh nan daoine so nach d' aithních iad Criost an uair a thàinig e, ged a bha na sgriobturan a bha iad a' leughadh 's a' teagascg a' toirt fianuis nime. Rannsaich agus mhìnich iad na sgriobturan sin gus am b' aithne dhaibh a h-uile falach is litir a bha aunta bho cheann gu ceann, ach cha d' amais iad air falach siorruidh Dhé anna, agus an uair a thàinig Criost thuca, cha d' aithních iad e, ged a bha a dhealbh air gach duilleig a leugh iad. B'iadsan aodh-airean an t-sluaigh, ach an àite gabhail ris an t-solus na bu luaithe na ghabh daoine aineolach ris, chaidh peacaich is eis-mhaoir a steach do rioghachd Dhé air thoiseach orra. Rinn iad na b' urrainn iad gus daoine eile a dhruideadh a mach, a thuilleadh air nach deachaidh iad fèin a steach.

SIMON O CHIRENE.

Agus thug iad air fear a bha a' dol seachad, Simon o Chirene, athair Alecsandeir agus Rufuis, a bha a' teachd o'n dùthaich, dol leo, a chum a chramm-ceusaiddh a giùlan.

MARC XV, 21.

B'e an t-aobhar iongantais e mur biodh eòlas againne a tha a' creidsinn ann an

Criost, air euid de 'n muinntir a bha cruinn air Calbhari ann an latha a' Chroinn-cheusaidh. Tha falach Dhé a tha sinn a' leughadh, agus searmoin is òraidean a sheirbhisich a tha sinn ag éisdeachd, a' tilgeadh solus cho dealrach orra 's gu 'm bheil iad dhuinn mar gu 'm bitheadh iad beò 'nar latha fèin. Mnire 'na bròn, Peadar 'na chùl -shleamhnaichadh, Pilat a' glanadh a làmhan an déigh binn eucorach a thoirt a mach, an gadaiche ag ùrnuigh, agus an ceannard-ceud ag aideachadh, "Gu firinneach b'e so Mac Dhé"—iad sin is aithne dhuinn uile. Ach co 'nar measg aig am bheil cuimhne, na idir eòlas, air Simon o Chirene? Gidheadh b'e so an duine a chuidich le Criost an crann-ceusaidh a ghiùlan gu Calbhari.

Tha e coltach gu'm b' ann de shiol Iacoib a bha Simon, agus gu'n do rugadh e ann ceann a tuath Africa, 'san dùthaich sin a tha luidhe eadar Cartage agus Alecsandria. Cha robh e ach a' leanntuim eisampleir a shinnsir agus a' toirt ùmhachd do lagh Mhaois, 'nuair a chaidh e suas gu Ierusalem a ghleidheadh féill na Càisg sin air an d' fhuling Criost bàs. Is dòcha, mar an ceudan, gu 'n robh sùil aige beagan malaire a dheanamh ris na coigrich a bhiodh cruinn ann an cuirt an Teampuill. Ach ciamar air bith a bha chnis so, is cinnteach nach do smainich Simon riabh gu 'm biodh e air àireamh am measg na muinntir a bha 'nam fianuisean air ceusadh Chriost.

Chuir e seachad an oidhche roimh cheusaidh Chriost anns a' mhachair, taobh a mach gheatachan Iernsaleim. Aig fosgladh nan geatachan, moch 's a' mhadainn, chaidh e steach do'n bhaile. Ann an sràidean a' bhaile choinnich ris sluagh mor, a' cuairteachadh trinir phriosanach a bha, gach fear dhinbh, a' giùlan crann-ceusaidh air an robh iad a' dol a dh' fhulang bàis air Calbhari. Lean Simon a' chuideachd, agus an tràth bha e gabhail beachd air gnùis gach priosanaich, agus a' leughadh neo-chiontas ann an giùlan a h-aoin, aithreachas 'san fhear eile, agus danarrachd 'san treasa fear, ghlac iad e agus chomh-eignich iad e gu crann-ceusaidh Chriost a giùlan.

Bn mhòr feum Chriost air cuideachadh 's a' mhadainn nl. Air an oidhche chaidh seachad, nach b' uamhasach fhùlangais? Ann an Getsemane agus fa chomhair Heroid, an talla a' bhreatheanais agus am fiannis Philait agus a nàimhdean, bha e giùlan fear agus corruiich Dhé an aghaidh peacaidh, agus a'

fulang dioghalas agus droch-bheart dhaoine aingidh. Gun bhiadh, gun deoch, gun fhois rè na h-oidhche, am b' iognadh ged a bha a chorp lag agus a spiorad trom aig briseadh na faire? Am b' iognadh ged a bha e euomasach dha a chrann-ceusaith a ghiùlan gu Calbhari? C' àit an robh Peadar, e' àit an robh Seumas agus Eoin, mic Shebede? Na'm biodh iad 'nan àite, duineil, dileas, treibhdhireach mar bu chóir dhaibh, theagamh gu'n deanadh iad tre ghràdh an ni a rinn Simon an aghaidh a thoile.

Bha e mòdurra gu leòir, gu'm biodh Simon glé mhì-thoilichte 'nuair a ghlac agus a chomh-eignich iad e chum crann-ceusaith Chriosd a ghiùlan. Feudaidh e bhi gu'n d' thàimig e iomadh mile thaor muir agus tir, cha'n ann a mhàin a dheanamh aoradh do Dhia 'aithrichean, ach mar an ceudna a dheanamh buannachd am measg luchd-malaireart an airgid a bhiodh cruinn ann an cùirt an Teampuill. Ma bha so 'na bheachd, chailleadh e mòran uine a' dol suas gu Calbhari, agus 'nuair a ruigealh e an Team-pull bhiodh na h-àitean a b' fheàrr air an glacadh le luchd-malaireart eile. A thuilleadh air so, bha'n crann-ceusaith air a chunntas 'na shamhladh tàir agus nàire ann a latha Chriosd; is e ni mallaichte a bh' ann. Bha an duine a bheanadh ris agus a ghiùlandh e 'ga chur féin an taobh a mach de gach cuideachd mheasail. Bha fhios aig Simon air so uile, agus bha fhios aige, mar an ceudna, gu'm biodh an gniomh a rinn e air a thilgeadh 'na inisg air a theaghlaich gus an treas agus an ceathramh ginealach. Agus ni eile: cha b' obair fhaocin idir an crann-ceusaith a ghiùlan gu Calbhari. Bha am fiadh trom agus an t-slighe eas. Bhiodh an ceann erom, an anail 'san uchd, am fallus a' sileadh bho ghruidh, agus Simon glé sgìth 'nuair a ràinig e Calbhari.

Ach an robh ni sam bith seach deuchainn agus bròn agus nàire eeangalite ris a' gliniomh a rinn Simon ann an latha a' Chroinn-cheusaith? Aig an àm, cha robh fhios aige eo bha e a' cuideachadh. Cha robh fhios aige nach b' fhear droch-bheairt Chriosd, cosmhuil ris an dìthis eile. Ach mòran làithean an déigh so, 'nuair a thuig agus a chreid Simon gum b'e so am Mesias, Mac Dhé, an Slànuighean a thàinig "a shaoradh an ni sin a bha caillte," saoil sibh nach robh aoibhneas 'na chridhe do blrighe agus gu'n do rinn e na dh'fheudadh e airson a Mhaighstir?

A ris; tha e glé choltach gu'n do ghiùlain Chriosd euid de'n chrann-chensaidh a bha

air a leagail air gualainn Shimoine, agus gu'n do lean Simon ann an eennan an t-slànuighean gu Calbhari. Bhiodh Criosd, mar sin, air thoiseach 'san t-slighe, agus bhiodh e a' toirt gach cuideachadh a b' urrainn dha do Shimon. Feudaidh e bhi nach d' fhairich Simon aig an àm, mar a bha Criosd ag aofromachadh 'uallaich, ach 'nuair a bha e air iompachadh leis an Spiorad Naomh, cha'n eil teagamh nach do thug e so. Riamh bho'n latha sin tha an slànuighean gràdhach a' toirt d'a shluagh féin comhfhurtachd an àm bròin, agus neart an àm denchainn. Ma tha Dia a' leagail orra crann-ceusaith trom, tha Criosd a' cuideachadh leo a ghiùlan.

Cha'n eil e tuilleadh 's a' chóir a ràdh gu'n do thionndaidh crann-ceusaith Chriosd gu bhi 'na mheadhon gràis do Shimon. Bha e mar fhiachaibh air gach Iudhach e féin a nochdadh am fianuis an Tighearna 'san teampull tri nairean 's a' bhliadhna—aig féill na Càisg, féill na cuingis, agus féill nam bùthan. Bha so dhaibhsan a rinn, mar a rinn Simon, an dachaidh ann an dùthach chein, euomasach a dheanamh. Gidheadh thigeadh euid dhiubh sin gu Ierusalem airson na Càisg agus bho nach robh ach leth-cheud latha eadar Càisg is cuingis bu chleachdadh dhaibh fuireach 's a' bhaile rè na h-uine sin. Mar so bha iad a' coimhlionadh lagh Mhaois cho mhaith 's a' b' urrainn dhaibh. Air latha na cuingis an déigh na h-Aiseirigh, an latha sin a ghluaist an Spiorad Naomh tri mìle pearsa gu aithreachas, bha cruinn ann an Ierusalem daoine bho iomadh ceàrn de'n t-saoghal, "agus bho chrìochan Libia timchioll Chirene." (Griomhara ii, 10). Tha àite-còmhnuidh Shimoine air a chomharrachadh a mach gu sònruichte anns na briathran sin.

C' arson tha so? Nach ann chum agus gu'm biodh fhios againn gu robh esan 's a' choinneamh bheannaichte ud air latha na cuingis, gu robh e air a ghairm le Dia, agus air àireamh am measg seirbhisich Iosa Chriosd? Am bheil e duilich a chreidsinn gu robh Spiorad Dhé a'stri ri Simon bho'n latha chaidh e suas le Criosd gu Calbhari eadhon gu latha na cuingis? Nach bu mhìorbhualeach na nithean a chunnaic agus a chual e air an latha mhòr ud? Chunnaic e duine air a dhiteall nach do rinn eucoir, air a sgiùrsadh nach do rinn eron, a' fulang bàs mallaichte ged a bha e gun pheacadh. Air an t-slighe gu Calbhari, agus air Calbhari féin chunnaic e an duine so ciuin, iochdmhor, gràsmhor, fad - fhalangach an

tràth bha a naimhdean 'ga phianadh, agus le fanoid ag éigheach, "Shaor e daoine eile; cha'n eil e comasach air e féin a shaoradh." Feudaidh gu'n eual e, mar an ceudna, an ùrnuigh ud a chaidh thairis, ann an gràdhl agus an tròcair, air gach ùrnuigh a ràinig riaml gu Cathair nan Gràs—"Athair, maith dhaibh, oir cha'n eil fhios aca ciod a ta iad a'deanamh." Ma chomh-eignich na nithean sin an eamann-ceed gu aideachadh, "Gu firinneach b'e so Mac Dhé," am b'iogh-nadh ged a bhiodh iad 'nan aoibhar smuaingeachaidh do Shimon? A' breithneachadh orra, agus a' gabhair beachd air na nithean a thachair bho sin, bhiodh eridhe Shimoine air a dhéanamh deas fa chomhair dòrtadh an Spioraid Naoimh air latha na cuingis. 'S ann le aoibhneas mòr a rachadh e air ais do Chirene agus a dh' innseadh e d'a bhean agus d'a dhithis mbac na nithean mòr a thachair ann an Ierusalem. Tha e soilleir gu robh Simon, bho làimh an Tighearna 'na mheadhon air a bhean agus a mhic a thoirt gu eòlas air Criod. Glé tràth ann an eachdraidh na h-eaglais bha mic Shimoine, Aleesander agus Rufus, ainmeil mar sheir-bhisich dhileas do'n Tighearn Iosa Criod. Bha màthair an dithis so 'na bana-Chrioduidh cho fialaidh, caoimhneil agus gràdhach agus gu'm bheil an t-abstol Pol ag ràdh, "Mo mhàthair" rithe, ged nach b'i a mhàthair, "Cuiribh," ars'esan, "fàilte air Rufus "a tha taghta anns an Tighearna, agus air a mhàthair agus mo mhàthair-sa." (Roman xvi, 13).

Co a chluinneadh idir gu robh an duine so ann, mur b'e gu'n do chuidich e Criod air Di-haoine na Càisg? Riamh an déigh latha na cuingis bha Simon air a chomharrachadh a mach 'san eaglais mar an duine a ghiùlain crànn-ceusaiddh Criod. Tha 'ainm sgriobhta ann an leabhar an Tighearna 'san t-saoghal so, agus cha'n eil e ro dhàn a ràdh gu'm bheil e sgriobhta, mar an ceudna, ann an leabhar na beatha. Nach b'i so an duais phrìseil a fluair Simon airson an Crann-ceusaiddh a ghiùlan? Gu ma beannaichte Dia, tha'n duais so air a chur an eothrom gach neach a tha leughadh na duilleig so. Giùlain thusa an crann-ceusaiddh a tha Dia a' leagail ort, le creideamh agus faighidinn; lean Criod troimh mhì-chliu agus troimli dheagh-chliu gu erich do chùrsa, s'a' bheatha so; agus aig a Chathe-air Bhreitheanais shuas cluinnear leatsa an fhàilte ghlòrmhor so—"Is maith a dheagh sheirbhisich fhàrrinnich; imich a steach do aoibhneas do Thighearna."

An t-Urr. D. M'Gillebhràth, Peitidh.

LAOIDH AN EASBUIG CARSUEL.

Is e so an laoidh air an do rinn sinn ionradh anns an àireamh mu dheireadh. Tha i air a faotainn ann an leabhar Iaoidean a chuireadh a mach le Donncha Ceanaideach ann an 1786, agus mar an ceudna, ann an Leabhar Urnuigh Knox a bha air a chur a mach ann an 1873 fo làimh an Ollaimh Mac Lachainn nach maireann, an Dunéideann. Tha i mar so ann an leabhar Mhic Lachainn.

Là do bhithearnsa gu mear, uaibhreach
A Mhacaidh ud is guirme sùil;
Aon fhocal air leas an anama
Gur seirbhe bhlas no'm fearrn ùr.

Eoil a' bhaile so shuas,
Gur truagh nach tuigeadh tu am bàs;
Nach faic thu fear na h-uaille shios
'Us am feur uaine trid roi' fàs.

Ge mòr leat do ghiùnlhairn Mhuc
'S do bhuailé bhuar bhallach breac;
Uibhir an ubhail ge beag
Cha téid do'n uaigh chumhainn leat.

A dhuiñe thruaigh nach gabh thu eagal,
'M faic thu'n t-eug thugad 'na ruith;
Ionnan 's a bhi air bhòrd na h-uaigne,
Ged bu tu bu bhuain air bith.

'N uair bheirear uait an ceann-aghairet,
'S a théid air fradhare do shùl;
Cuiridh iad thu sint' air mhaidean,
'S cha'n ann air leabaiddh de'n chlòith.

Cuiridh iad thu 'n eiste chumhainn,
Aon blurat lin do bhi mu d' chorp;
Druim do thighe ri cuinnein do shròn,
'S eumhann an teach òsda dhuit.

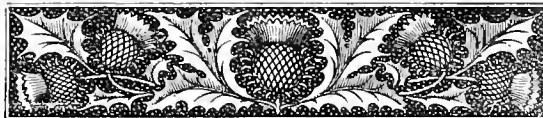
Tri slatan de dh'anart margaidh,
Théid mu d' chorp, gnr beag a phris;
'S bidh do chàirdean 's do luch comuinn,
'G a ghearradh mu d' bhonnaibh shios.

Togaidh iad thu 'n dara mhàireach,
Sluagh mu seach a' dol fuidh d' chorp;
Ghillie, ge mòr leat do mhire,
Nithear cluich na eille ort.

Carbad beag nach bi do shàth,
Bheir iad leat gu beul an t-slue;
Làmh an ti bu chaoimh air uaire,
Uir gu tiugh 'g a shluaisceadh ort.

Bheir iad thu gu beul na h-uaigne,
Gun neart, gun fhàdharc, gun lùth;
Do chàirdean ad dhéigh gu brònach,
'S fàgar shios ad òurach thu.

NA H ABSTOIL.

*Agus shònraich e dà shear dheug, a chum
gu'm bitheadh iad maille ris, agus gu'n
cuireadh e mach iad a shearmonachadh.*

MARC, iii, 14.

Bha Criod a' searmonachadh greis mhaith m'an do thagh e na h-abstoil. Ann an toiseach a mhiniestrealachd shaothraich e 'na aonar, ach an uair a dh' fhas an siol a chuir e agus a bha am fogharadh air bheul a bhi deas, ghairm e luchd-oibre eile gu bhi maille ris. Bha thios aige mar an ceudna nach b' fhada an ùine gus am biadh e féin air a thogail suas bho'n talamh, agus mar sin gu robh e feumail dha rùn-diomhair Dhé fhoillseachadh do na daoine sin am measg a dheisciobul a bu fhreagarracha gu cùram na h-eaglais a ghabhail orra an déigh a bhàis. Cha do thagh e na h-abstoil ann an cabhaig. Bho'n cheud latha a thòisich e air searmonachadh bha a shùil 'sa chluas furachail feuch eò am measg na feadhnaich a bha 'ga leantnuinn a bu fhreagarrache air son an dreuchd. Mar àrd-shear-togail glie cha chuireadh e ach clachan cinn teach ann am bunait an teampuill a bha e a' togail; agus air dha beachd a ghabhail air a dheisciobul uile shoernich 'inniinn air an dà shear dheug, mar dhaoine dìleas ris am faodadh e cùisean na h-eaglais earbsadh. Ceum air cheum, bha an ceangal a bha eadar Criod agus an dà shear dheug so a' teannachadh, gus mu dheireadh an d' shoillisch e e-féin dhaibh mar nach do rinn e do'u t-saoghal. An toiseach ghairm e iad gu bhi 'nan deisciobul mar a ghairm e na cendan eile. An déigh làimhe ghairm e iad gu bhi ann an dàimh a bu dlùithe dhà; dh' iarr e orra an dachaidhean agus an obair shaoghalta fhàgail, a chum gu'n rachadh iad mn'n cuairt na dùthcha maille ris féin ann an aobhar an t-soisgeil. Ach a nis thàinig gairm a b' airde thuca agus thug e dhàibh uighdarras a bu mhotha; rinn e Abstoil dhiubh, agus chuir e mach iad mar theachdairean air an sgeadachadh le cumhachd o nèamh.

Aig gach àm sòluimte 'na bheatha bha e 'na chleachdadh aig Iosa a chompanaich fhàgail agus dol do aite uaigeanach a dhean-

amh ùrnigh, agus tha Lucas ag innseadh dhuinn gu'n do bhuanaich e ré na h-oidhche ann an ùrnigh ri Dia, an oidhche m'an do chuir e air leth na h-abstoil. Ann a' mhaduinn ghairm e a dheisciobul 'ga ionnsuidh, agus air dha an dà shear dheug a thaghadh asda, labhair e riù gu sòlinnte, ag iunseadh dhaibh ciod a bha an Tighearna ag iarraidh orra agus ag earrachadh orra gu'n gluaiseadh iad gu cubhaidh do'n ghairm leis an do ghairmeadh iad. Tha e coltaich gu'm b'e so a' mhaduinn air an d' thug Iosa dhaibh an teagast a tha air a chur sios ann an *Searmon na beinne*, nach ann idir ris a' mhòr-chuildeachd a labhair e na laghannan agus na riaghailtean sin ach ris a' bhuidheann bheag a bha air an ùr ghairm gu dreuchd àrd na h-abstolachd.

*Is sibhse salam na talmhainn. Is
sibhse solus an t-saoghail. Mar sin
dealraicheadh 'ur solus-se an làthair
dhaoine, air chor agus gu'm faic iad
'ur deadh oibre agus gu'n toir iad glòir
do 'ur n-Athair a tha air nèamh.*

Dh' innis e dhaibh nach robh inbhe no glòir shaoghalta a' feitheamh orra, ach 'na àite sin gu'm fuilingeadh iad ana-cainnt is geur-leanmuinn o dhaoine; ach air eagal gu'm meataicheadh iad ri aghaidh nan cruadal a bha romhpa chaidh e air aghaidh agus thubhaint e riù,

*Is beannaichte a bhithas sibh an uair
a bheir daoine beum dhuibh, agus a
ni iad geur-leanmuinn oirbh, agus a
làbhras iad gu breugach gach uile ghné
uilc 'n'ur n-aghaidh air mo sgàth-sa.
Deanaibh gairdeachas, agus bithibh ro
shubhach; oir is mòr 'ur duais air
nèamh; oir mar sin rim iad geur-
leanmuinn air na fàidhean a bha
roimhibh.*

Tha ainmean nan abstol air an toirt dhuinn le triùir de na soisgeulaichean (Mata x, Marc iii, Lucas vi), ach ged nach do chuir iad sios iad anns an aon òrdugh chuir iad uile ainm Pheadair air thoiseach agus ainm Iudais air dheireadh. Cha b' ann gun fhios c'arson a rinn iad sin, oir b'e Iudas diù is Peadar roghainn na enideachd. Bha na h-abstoil uile 'nan daoine òga agus cha robh giu dhiubh pòsda ach Peadar. An ear

a tha anns an t-seana inhaide is duilich a thoirt as; aon uair 's gu'n téid duine seach-ad air an dà fhichead is ainneamh a dh' atharraicheas e a bheachdan no chleachdaidhean. Mar sin thagh Criosd gu bhi 'nan abstoil daoine anns an robh fuil theth is spiorad misneachail, òganaich nach do shocruich fathast air an deasgainmean, aig an robh eridheachan faoilidh air an greimich-eadh firinnean ùra an t-soisgeil. A mach o Bhartolomeus, tha e air a ràdh gu robh na h-abstoil gun fhoghlum. Faodar a chreid-sinn nach robh iad 'nan sgoilearan coltach ri Pol agus nach do shuidh iad aig easan nan sgríobhaichean cho dòn 's a shuidh esan ach aig a' cheart àm cha robh iad gun sgoil anns an t-seadh anns a bheil sinne a' cleachdadhl an fhacail an diugh. Cha b'e duine gun sgoil a sgríobh soisgeul is litrich-ean Eoin, is leabhar an Taisbeanaidh, leabhrachaean a tha cho domhain 's nach urrainn eadhon na daoine a bhios a' eur as leth nan abstol gu robh iad gun fhoghlum, grunn-achadh anna. Ach mur robh na h-abstoil fo theagasc sgríobhaichean bha iad fo theagasc a b' fheàrr. Ann an companas Chriosd dh' fhoghlum iad glicas a b' àirde na glicas an t-saoghail, agus choimhlionadh dhaibh am facal, "Bheir fosgladh do bhriathar solus, a' toirt tuigse do na daoine simplidh." *Salm exix, 130.* Threòraich Spiorad na firinn iad a chum na firinn uile; ann an eòlas air Criosd fluair iad spiorad glicais agus foill-seachaidh, air chor agus gu'n do ràinig iad air nithe nach faca sùil agus nach cuala euan. Bhaisteadh leis an Spiorad Naomh iad, agus rinneadh soilleir dhaibh glicas eugsamhul Dhé a bha falachte air an t-saoghal.

Ged a bha euid de na h-abstoil na bu chomasaiche na cèach bha iad uile dìleas gu bàs. (Cha'n eil sinn a' cumntas Iudais a shannsaich duais na h-eucorach agus a chaidh d'a àite féin). Sheulaich iad am fianuis le am fuil, oir a réir beul-aithris na h-eaglais, a mach o fhear no dhà dhinbh, chaill iad am beatha ann an aobhar an t-soisgeil. Ghiùlain iad an crann-ceusaidh gu litireil mar a ghiùlain am Maighstir e. Bha Aindreas air a cheusadh ann am Patra ann an Achaia; tha e air a ràdh gu robh e beo dà latha an déigh a bhi air a chrochadh air a' chrann-cheusaidh, agus gu'n do lean e air ainm an t-Slànnigheir a mholadh gus an d' fhàg an anail e. Chuir droch Herod Seumas, mac Shebede, gu bàs. Rinn fear de na sgríobhaichean casaid an aghaidh Sheumais is thugadh a mach binn a bhàis.

An uair a bhatar 'ga tharruing air thaod a dh' ionnsuidh an àite far an robh a cheann air a sgaradh o cholunn leis a' chlaidheamh, bhuail a choguis an sgríobhaiche is ghabh e aithreachas; thilg e e-féin aig easan an abstoil, ag ràdh, "A dhuine le Dia, thoir maitheanas dhomh, oir tha aithreachas orm gu'n do labhair mi ad aghaidh." "Sith dhuit, a mhic, sith dhuit" fhreagair an t-abstol caomh. Bha Peadar air a cheusadh anns an Roimh, agus tha e air a ràdh gu'n d'iarr e air na daoine a cheul e a chrochadh air na maidean 's a cheann foidhe, oir nach b'airidh e gu'n sinte air a chrann-cheusaidh e coltach r'a Mhaighstir. Aig àm sònruichte d'a bheatha theab Peadar tuiteam air falbh, agus oifig na h-abstolachd a chall, ach bu léir do Chriosd blàths is dilseachd a chridhe mar nach bu léir do dhaoine, agus dh'aisig e 'anam dha air ais. Agus dhearrbh Peadar gu'm b'airidh e air an earbha a chuir e ann, oir shaothraich e anns an eaglais fad dhà fhicheadh bliadhna, a' beathaochadh nan uan 's nan caorach, a réir àithne a Mhaighstir. A mach o Eoin, cha robh aon eile de na h-abstoil a ràinig aois Pheadair, no rinn uiread seirbhis ris ann an craobh-sgaoil-eadh an t-soisgeil.

Ged nach robh na h-abstoil uile cho comasach ri Peadar is Eoin, bha feum orra nile ann am fion-lios Dhé. Bha eadar-dhealachadh thiodhlacan aca, ach bha iad air am baisteadh leis an aon Spiorad. Tha an àite féin aig na daoine aig nach 'eil ach aon talann cho inaith ris na daoine aig a bheil coig: tha na daoine beaga cho feumail ris na daoine mòra. Tha aon ghlòir aig a' ghréin, agus glòir eile aig a' ghealaich, agus glòir eile aig na renltan; oir tha eadar-dhealachadh ealar reul agus reul a thaobh glòire, ach is e rùn an Ti a chruthaich iad uile gu'n leanadh gach reul a cùrsa féin ann an enairst nan nèamh, agus gu'n dealraicheadh an solus, mòr no beag, a tha imte.

Shòraich e dà fhear dhèug, *a chum gu'm bitheadh iad maille ris.* B'e sin an t-ionnsachadh a b' fheàrr a b'urrainn dhaibh thaot-aimh agus an t-ullachadh a b' fheàrr air son obair an t-soisgeil, a bhi maille ri Criosd. Air dhaibh glòir an Tighearna fhaicinn, gun sgàil air an aghaidh, bha iad air an cruth-atharrachadh a chum na h-iomhaigh cheud-na. Agus an uair a chaidh iad a mach a shearmonachadh, cha d' thug iad do dhaoine eile ach na nithean a fhuair iad féin ann an eo-chomunn am Maighstir. Bu chòir do shearmonaichean an t-soisgeil anns na làith-ean so fachast agus dhaibhsan uile a tha

feuchainn ri obair a dheanamh anns an eaglais, so a chnuimhneachadh, nach urrainn dhaibh ni a thoirt seachad nach d' fhuair iad, agus nach urrainn iad acairich eile a bheathachadh mur 'eil an anam fein air a lionadh le beatha ann an co-chomunn Chriosd. As eugmhais euid d' ar n-ùine gach latha a chur seachad maille ri Criosd, ann an co-chomunn fhacail agus a spioraid, cha bhi annainn ach abstoil gun teachdair-eachd, agus searmonaichean gun súgh, a' gabhair gnothuich ri nithe nach buin dhuinn. Ach iadsan a theid a steach do ionad-diomh-air Dhé, agus a dh' fhanas maille ri Criosd, gheibh iad ionmhas as an toir iad a mach nithe nuadha agus sean, an uair a theid iad a mach 'nam fianuisean. Tha e mar fhiachaibh oirnn uile, cho mhaithe ris na h-abstoi, òrdugh Dhé a leantuinn anns a' bheatha spioradail agus ann an seirbhis an t-soisgeil, agus is e so òrdugh Dhé,

A' cheud cheum—*a bhi maille ris.*
An ath cheum—*dol a mach mar fianuisean.*

NAIGHEACHD DO 'N·CHLOINN.

Tha fhios aig párontan is luchd-teagaisg gu bheil clann na's gaolaiche air naigheachd na tha iad air searmon. Agus dìreach mar a chuireas an t-iarsgair biathadh air a dhù-bhan a réir an t-seòrsa éisg a tha dhùth air, tha sinn a' cur sios na naigheachd a leanas, an dòchas gu'n leugh párontan d' an cloinn i.

"O chionn fhada nan eian bha caileag bheag a' fuireach leatha fein ann am bothan air oir a' mhonaidh. B'e Mairi ainm na caileig agus bha i 'na dilleachdan. Shiubhail a mèathair an uair a bha Mairi cho òg 's gur gann gu robh cuimhne aice oirre. Bha i air a fàgail gun bhràthair, gun phiuthar, gun chompanach, gun duine a bhùimeadh dhi ach a h-athair, béisd mhosach a bhiodh ag òl a h-uile sgillinn a choisneadh e, còmhla ris a' mhuiilear dhubb is gràisg eile na dùthcha.

Bha am monadh 'na àite bòidheach anns an t-sàmhradh, 'nuair a bhiodh blàths na gréine a' cur nan eun gu seinn, agus a bhiodh am fraoch air dhath an fhiona. Ach cha robh e idir cho bòidheach anns a' gheamhradh, 'nuair a shéideadh na gaoithean le sgread eagallach, agus a bhiodh na clachameallain a' toirt enag air an uinneig. Air oidhcheannan doreha stoirmeil, an uair a bhiodh a' ghaoth a' feadaireachd anns an t-simileir agus mu oisinean an tighe, shaileadh Mairi gu robh i a' eluinntinn guth

tiamhaidh is gearan tòrsach mar ghlaodh dnine ann an éiginn bàis. An uair nach biodh ola aice a chuireadh i anns a' chruisgein 's a bhiodh an tigh dubh dorcha, shaileadh i gu robh i a' faicinn anns an dorchadas daoine air an robh aghaidhean coimheach is cruth neonach. Ach cha robh uiread eagail oirre roimhpa 's a bhiodh oirre an uair a thigeadh a h-athair dhaichaидh air an daoraich. Glé bhitheanta cha tigeadh e dhachaiddh idir, agus an oidhche nach tigeadh, bhiodh eridhe Mairi air chrith le eagal gu'n do thuit e ann am poll-moine 's gu'n do bhàthadh e.

Bha Mairi 'na caileig thapaidh, agus dh' ionnsaich i sniomh is figheadh. Ré a' gheamhrайдh bhiodh i a' sniomh air a' chuibhil a dh' fhàg a mèathair aice, agus a' figheadh stocainnean dhi féin 's d'a h-athair. Bha beagan cheare aice cuideachd, agus leis na h-uighean bha i a' enmail an tighe, 'nuair nach tugadh a h-athair airgiot dhi.

Cha robh i riamh ann an sgoil no ann an eaglais, oir cha do ghabh a h-athair suim an cothrom sin a thoirt dhi. Cha b' urrainn i leughadh, agus cha b' aithne dhi tòruigheach rann bheag a dh' ionnsaich a mèathair dhi, 'nuair a bha i 'na leanabh. Cha do dhichiuimhich Mairi an rann sin, ged a bha iomadh bliadhua o shinbhail a mèathair; agus cha deachaidh i riamh a huidhe gun an rann a ràdh.

*Gu'n dionadh Dia nan gràs ar tigh,
Gu'n dionadh abstoil Dhe ar dorus,
Gu'n dionadh ainglean Dhe mo leaba.
Dithis aig a ceann is dithis aig a casan.*

Cha robh fhios aice cò iad na h-abstoi, 's cha mhò a bha fhios aice cò iad na h-ainglean, oir cha robh Biobull aice, agus ged a bhitheadh, cha b' urrainn i a leughadh. Ach a h-uile oidhche, an àm dol a lnidhe, rachadh i air a glùinean is dh' abradh i an ranu a dh' ionnsaich a mèathair dhi.

Bha Mairi 'na creutair sunndach, sona, dichiollach, agus bha ioghnadh nach bu bheag air daoine, ciamar a dh' fhàs flùr cho bòidheach ann an gàradh an drongair. Bha i cho neochiantach ris na h-uain a bhiodh a' leumartaich air an tolman uaine a bha air chùl an tighe, agus is e an aon rud a bha cur dragh oirre, 's a chuireadh sgàil air a h-aodann 's air a eridhe, a bhi faicinn a h-athar a' tigh'mh dhaichaiddh air an daoraich.

Chaidb bliadhnachan seachal, agus thoisich monnhur anns an dùthaich gu robh rud-eigin nach robh eneada a' dol air aghaidh ann am bothan Mairi. Bha e air

a ràdh gu'm facas daoine 'g an crùbaill fèin anns an dorchadas timchioll an tighe, aig àm a dh' oidhche am bu chòir do dhaoine onorach is measail orra fèin a bhi 'nan leabaidh. Agus a thuilleadh air sin, gu robh solus ri thaicinn gu beul an latha troimh sgàraidhean anns an dorus agus anns an ninneig, ged a bha an dorus air a chriannadh. B' airne do'n dùthaich nile nach robh ann an athair Mairi ach droch sgealb, agus b' e barail dhaoine gu robh e ann an eo-bheinn ri méirlich is sinuglairean. Co dhin, bha iad cinnteach nach bu rud maith sam bith a bha dol air aghaidh ann an tigh a' mhonaidh.

Latha de na làithean bha coigreach, seann duine liath air an robh eoslas uasal is eir-eachdail, a' dol thar a' mhonaidh, agus stad e aig an dorus a dh' iarraidh deoch. Thug Mairi sin dha gu h-aoibheil. Chunnaic an seann duine gu robh a' chaileag cho modhail 's a bha i bòidheach, agus air dha beachd a ghabhail air a sieireachd, dh' fhan e greis aig an dorus a' bruidhinn rithe. M' au d' fhàlbh e, thug Mairi chaomh eachdraidh a beatha dha air fad; dh' innis i dha gu saor nimpe fèin, agus mu na cearean agus mu'n chuìbhil; ach aon ni cha d' innis i, gu robh a h-athair 'na dhronagair. "Tha mi faicinn," ars' an seann duine, "gur caileag mhaith thu; am bi thu ag ùrnuigh." "Tha eagal orm," ars' Mairi, "nach aithne dhomh ùrnuigh cheart, ach bithidh mi ag ràdh facail a dh' ionnsaich mo mhàthair dhomh, m'an téid mi a huide." Agus ghabh i dha na rann,

*Dithis aig a ceann is dithis aig a casan.
Gu'n dionadh Dia nan gràs ar tigh,
Gu'n dionadh abstoil Dhe ar dorus,
Gu'n dionadh ainglean Dhe mo leaba,*

"Cha b' urrainn dhuit ùrnuigh a b' fheàrr a ràdh," ars' an duine le Dia (oir is e sin a bha ann), "lean thusa air an ùrnuigh sin agus gabhaidh Dia cùram dhiot."

An uair a ràinig an coigreach an clachan dh' sheòraich e de dhuine no dhà a thachair ris mu'n chaileig a bha fuireach anns a' bhothan air oir a' mhonaidh. Am measg nithean eile dh' innis iad dha mu'n t-solus a bha ri thaicinn ann, agus mu na daoine a bhiodh a' sgiathalaich mu'n cuairt an tighe an déigh mheadhon oidhche. Cha do chreid an seann duine an tuaileas a thog nimintir a' chlachain air tigh a' mhonaidh, oir, ars' esan ris fèin, "tha neochiontas a eridh ri thaicinn ann an gnùis Mairi." Ach chuir e roimhe gu'n ranusaicheadh e an gnothuch.

Oidhche àraidh, gun ghuth a ràdh ri duine beò, thog an seann duine air agus rinn e air a' bhothan. Bha an oidhche dorcha

'san t-sligte fada, ach thagh e a cheum le solus lòchrain a bha fo chleòca. Bha an oidhche ciùin, gun fhaim a' briseadh sàmh-chair a' mhonaidh ach guileag thiamhaidh na feadaig. An uair a ràinig e a cheannuidhe chuir e as an lòchran agus sheas e, ag amhare air a' bhothan. Cha robh e fada 'na sheasanibh an uair a chuunaic e solus aig bonn an doruis, agus dìreach mar a dh' innis minnitir a chlachain dha. daoine 'nan seasamh fo anainn an tighe, a' cagartaich r'a chéile. Chuir na chunnaic e doilgheas air eridhe an t-seann duine, oir cha bu mhaith leis a chreidsinn gu robh cuid aig Mairi anns an ole, ach an ath mhionaid las a chorruieh agus leum, e a dh' ionnsuidh an tighe, a thoirt achmhasan do na daoine. Ach ma leum, cha do theich iadsan agus cha mhò a ghabh iad eagal. An uair a chunnaic e solas e an lòchran agus chaidh e dlùth dhaibh. Ach 'n uair a chunnaic e an aodann le solus an lòchrain, thuit an duine le Dia aig an casan ann an riochd mairbh. Oir bu daoine iad nach buineadh do'n t-saoghal so, sgeadaichte ann an eufaidhean fada agus iad mòr is maiseach. Ann a' mhionaid, thuig e cò iad, oir bha an dà iuchair mhòr ann an làimh Pheadair. Lùb an duine le Dia a ghlùn a chun urram a thabhairt do na h-abstoil naomha, ach m' an do thog e suas a shùilean, chaidh iad as an t-sealladh.

Bha gath soluis fathast ri thaicinn ann an sgàraidhean an doruis agus na h-uinneig, ach an uair a dh' flench e ri sealltuinn a steach air an uinneig chunnaic e claidheamh rùisgite roimhe agus chual e guth ag ràdh ris, "Is solus nan aingeal an solus so; na seall a steach, air neo dallaidh e thu mar a dhall e mise air an t-sligte gu Damascus." "Seallaidh mi air an t-solus, seallaidh mi air," ars' an duine le Dia, "oir is feàrr aon phlathadh de sholus nan aingeal na fràdhare mo-shùl fad mhile bliadhna." Leis an shacal sin chaidh an claidheamh as an t-sealladh, agus chunnaic e a steach do'n bhothan. Agus is e so an sealladh a chunnaic e, Mairi bheag 'na suain chadail air leaba losal agus ceithir ainglean a' dion na leapa, dithis aig a ceann is dithis aig a casan.

Dh' flag e an tighe gu failidh air eagal gu'n dùisgeadh e i, ach sheall e air ais agus feuch, bha an dà fhear dheug 'nan seasamh, a' dion an doruis. Phill an seann duine dhachaidh, a' toirt buidheachais do Dhia air son a mhaitheis, agus fad a bheatha bha am facal so 'na chridhe agus 'na bheul,

*Bheir e àithne d'a ainglean mu d' thimchioll
Chum do ghleidheadh ann ad shlighean uile.*

SEUMAS BRÀTHAIR AN TIGHEARNA.

Tha triuir dhaoine de'n ainm Seumas air an ainmeachadh anns an Tiomadadh Nuadh,

- (1) *Seumas, mac Shebede.*
- (2) *Seumas, mac Alpheuis.*
- (3) *Seumas, bràthair an Tighearna.*

Bha a' cheud dithis 'nan abstoil, ach cha robh bràthair an Tighearna de chomunn nan abstol, do bhrigh nach do chreid e ann an Criod gus an d' éirich e o na marbhaibh.

Tha e air a ràdh anns an Tiomadadh Nuadh gu'm bu bhràithrean do'n Tighearna, Seumas, agus Ioseph, agus Simon, agus Iudas. Ciod an fhior dhàimh anns an robh na daoine sin dha? Cha'n eil e furasda sin a dheanamh a mach, oir cha'n eil diadhairean de'n aon bheachd air a' chùis. Tha euid am beachd gu'm bu chlann piuthar màtar dha iad, mic Chlopais a bha pòsda ri piuthar Muire. Tha euid eile am beachd gu'm bu chlann Ioseiph iad, o mhnaoi a bha aige roimh Mhuire. Agus tha euid eile am beachd gu'm bu chlann iad a bha air am breith dha le Muire, an déidh a ceudghin Iosa. Ach cha ruig sinu a leas argumaid a dheanamh mu'n ghnothuch; fòghnaidh dhuinn a ràdh gu bheil dreach na firinn air beachd na feadhnaich a tha a' gabhail an sgriobtuir gu litireil agus a' creidsinn gu'm b'e Ioseph athair nan daoine ud agus Muire am màthair.

"Nach e so mac an t-saoir? nach e ainm a mbàthar Muire? agus a bhràithrean, Seumas, agus Ioseph, agus Simon, agus Iudas? agus a pheathraichean nach 'eiliad uile maille ruin?" *Mata XIII, 55-56.*

"Nach e so an saor, mac Mhuire, agus bràthair Sheumais, agus Ioseis, agus Iudais, agus Shimoin?" *Marc, vi, 3.*

"Cha do chreid eadhon a bhràithrean ann." *Eoin, vii, 5.*

Tha briathran Iosa féin a' comh-chòrdadh ris na tha na soisgeulaichead ag ràdh,

"Cha'n eil fàidh gun urram, ach 'na dhùthaich féin, agus am measg a luehd-dàimh, agus 'na thigh féin." *Marc, vi, 4.*

Ach ma bha mic aig Muire a bharrachd air Iosa, c'ar son nach d' fhàg e i air an èuram, an àite a fàgail air chùram

an abstoil Eoin? Cha d' fhosgail Iosa féin a chridhe dhuinn air a' chùis sin, agus uime sin, cha'n urrainn sinn a ràdh le cinnt; ach tha sinn an dùl gu'm faca e nach robh a mhàthair idir sona am measg a cloinne féin aig an àm. Cha robh iadsan a' creidsinn ann an Iosa, agus bha e 'na charraid dhise a bhi 'g an cluinnintinn a' faotainu coire dha. Bha Seumas is càch gu h-onorach an dùl gu robh e a' dol air ceacharan o chreideamh an aithriclean, agus air uairean, gu robh e air mhi-chéill; agus cha'n eil teagamh nach do ghoirtieh iad eridhe am màtar iomadh latha le bhi magadh air beachdan is diadhaidh-eachd am bràthar. Bha eridhe Muire an ceangal ri Iosa; b'aithne dhise mar nach b' aithne dhaibhsan nach b' ann o shiòl tal-mhaidh a ghineadh e, agus bha gach facal a labhair iad 'na aghaidh mar shaighead 'na eridhe. B' fhior am facal a thuirt Simeon naomh ri Muire anns an teampull, "Feuch chuireadh an leanabh so air son tuiteam agus eirigh mhòran ann an Israel; agus air son comharaidh an aghaidh an labhrar; seadh, agus théid claidheamh troimh d' anam féin." *Lucas ii, 34, 35.* Chaidh an claidheamh troimh anam Muire iomadh nair am measg a cloinne féin, an uair a chluinneadh i iad a' cur obair Iosa an snarachas agus a' faotainn coire dha. Ma bha i beannaichte am measg bhan, bha i mar an ceudna doilgh-easach agus eòlach air bròn; agus cha b'e an bròn a bu lugha a dh'friosraich i, gu robh Iosa gun urram am measg a cloinne. "Na measaibh gu'n d' thàinig mise a chur sithe air an talamh; cha d' thainig mi a chur sithe, ach claidheimh. Oir thàinig mi a chur duine an aghaidh 'athar agus nighinn an aghaidh a màtar." *Mata, x, 34, 35.* Bha am facal so air a choimhlionadh ann an teaghlach Muire; agus ma bha fhios aig Iosa, agns tha e glé choltach gu robh, gu robh as-creideamh a cloinne féin a' milleadh a saorsa agus a sonais, cha'n eil e idir iongantach gu'n d' fhàg e i air chùram an abstoil chaoimh nach cuireadh carraig oirre le beachdan no briathran toibheumach. A thuilleadh air sin, b' ann d'a daoine féin Eoin, oir b'e mac a peathar e, mac Shalomé a bha pòsda ri Sebede. Ach bha ceangal eadar Eoin is Muire a bu tinne agus a bu

bhlàithe na dàimh na feòla, oir bha iad de'n aon innseann a thaobh Iosa agus thug iad gaol dba nach d' thug dìthis eile air an t-saoghal. Bha fhios aig Iosa gu'm biodh e 'na shaochadh do chridhe brioste Muire, an déidh a bhàis, a h-aite-suidhe a bhi aice ann an dachaidh duine ris am faodadh i conaltradh nìlis a dhéanamh mu na nith-ean a thaosg i 'na eridhe, ach air nach b' urrainn i labhairt gu saor ann measg a cloinne féin.

Tha e coltach, ma ta, nach do chreid Seumas ann an Iosa, ann an làithean fheòla, ged a rugadh 'sa thogadh e anns an aon tigh ris. Ach an déidh aiseirigh an t-Slànnigheir thàimig atharrachadh air. Bha e air ionpairachadh. Am measg na feadhach eile a chunnaic Iosa, tha Pol ag innseadh gu'm facas e le Seumas. Tha euid de dhiaillairear: an dùil gur e an sealladh 'n a dhùisg creideamh ann, agus gu'n d' shoillich Criost e féin dha, a chum a shùilean fhosgladh. Cha 'n urrainnear a ràilh, ach eiod air bith an dòigh anns an d' fhosgladh iad, bha Seumas air àireamh am measg nan deiseibhul, glé ghoirid an déilh na h-aiseirigh. Agus an ceann beagan tòna b'e duine a bu mheasaile ann an eaglais Ierusalem. Bha eudthrom aig fhacal nach robh aig focal duine eile intte. Cha'n eil teagamh nach do chuidich an dàimh anns an robh e do'n Tighearna leis, ach cha d' thugallt na seanairean an toiseach dha mur b' airilh e air. A réir coslais, bha e 'na dhuine fireanta is glie is smachdail.

Bha feum aig an eaglais gu robh Seumas na bu ghlice na euid de na h-Iulhaich eile, an uair a thoisich comhsachadh is iorghuill innse mu thimechioll - ghearradh. Na 'n d' fhuair diadhairean Ierusalem an toil féin, bhiodh an eaglais 'na da bhloigh ann an toiseach a tòiseachaidh. Ach bha an seis an taic riutha, Pol. Bha esan de'n bheachd nach robh e gu feum sam bith cleachdaidhean Iudhach a sparradh air na cinnich, agus gu'm bu chòir an gabhall a steach do'n eaglais gun chumhachan, ach a mhàin creid-eamh anns an Tighearna Iosa. Cha do chòrd sin ri euid de dhìadhairean Ierusalem, agus sheas iad 'na aghaidh. Bha taobh aca ri riaghailtean Mhaois is cleachdaidhean an aithrichein, agus bu mhaith leo an toirt a steach do'n eaglais Chriosduill. Bha am buidheann Iudhach anns an eaglais cho danarra 'nam beachd agus gu'n deachaidh feadhainn dhùibh a mach air sàil Phoil, a' cur an aghaidh a theagaig anns na bailtean anns an do shearmonaich e. Dh'fheoch iad

ri ngħdarras an abstoil a chur an suarachas, ag innseadh do na cinnich nach robh ann ach duine dona leis am bu mhaith e féin airdaċċadh agus tighearnas shaotainn thairis orra, nach faca e riamh an Tighearna, agus nime sin, nach robh barantas sam bith aige air son a theagaig. Dh'innis iad dhaibh mar an ceudna gu robh na creidmheih ann an Ierusalem a' leantuinn gnàths nan Iudhach, agus 'nam measg sin, gu robh Seumas, *bràth-air an Tighearna*. Agus, ars iadsan gu seòlta, mur 'eil fhios aige-san eiod a tha ceart is freagarrach, eo aige a tha? Cha do chuidich so le obair shoisgeulach Phoil; thog e comhsachadh is aimhreit anns an eaglais, agus mu dheireadh chuir Pol roimhe nach leigeadh e leotha na b' shaide, ach gu'n rachadh an gnothuch a chur an dara taobh le abstoil is seanairean na h-eaglais uile. B'e so an t-aobhar air son an do chruinnich Comhairle na h-eaglais ann an Ierusalem, a' cheud sheanadh a bha riamh cruinn. Is e Seumas a bha anns a' chathair agus is ann air a chomhairle-san a dh'aontaich iad nach cuireadh iad dragh air na cinnich a bha a' tionndadh ri Dia, agus nach cuireadh iad cuing an tmechioll-ghearradh is laghannan Mhaois orra, ach gu'n sgriobhadh iad d'an ionusuidh, iad a sheachnadh trnaillidheachd iodhalan, agus striopachais, agus nithean tachdha, agus fala. *Gníomharan*, xv.

Cha'n eil teagamh nach do labhair na h-abhagan a chaidh an sàs am Pol au flirinn, an uair a dh'innis iad do mhuintir Ghatalia gu robh Seumas a' leantuinn gnàths nan Iudhach. Bha e sin, agus a réir coslais, lean e air cho fhada 'sa bha e beò; ach bha e 'na dhuine glie agus cha do leig e le bheachdan féin seasamh an aghaidh beachdan nan daoine a bha ag oibreachadh am measg nan eimreach. Bha taobh aige gu nàdurra ri cumhannachd nan Iulhaich, agus air a shon féin, bu chaomb leis lagh Mhaois is seann riaghailtean nan aithrichein seach teagasc farsuing Phoil, ach cha do chur sin sgleò air 'inntinn an uair a dh' eirich e a labhairt air a' cheist a bha r'a socruchadh agus thug e seachad breith ris nach robh dùil aig an fheadbainn a dh'fheuch ri fion ùr an t-soisgeil a chur ann an seann searragan Iudhach. Tha so uile a' nochdadh gu robh Seumas 'na dhuine glie is geur-chùiseach; bha earbsa aig an dà thaobh ann, agus bha fhacal aig an àm cho eudthromach 's gu'n do riun e sith anns an eaglais, an uair nach b' urrainn duine eile ach e féin a dheanamh.

A réir beul-aithris na h-eaglais bha e 'na

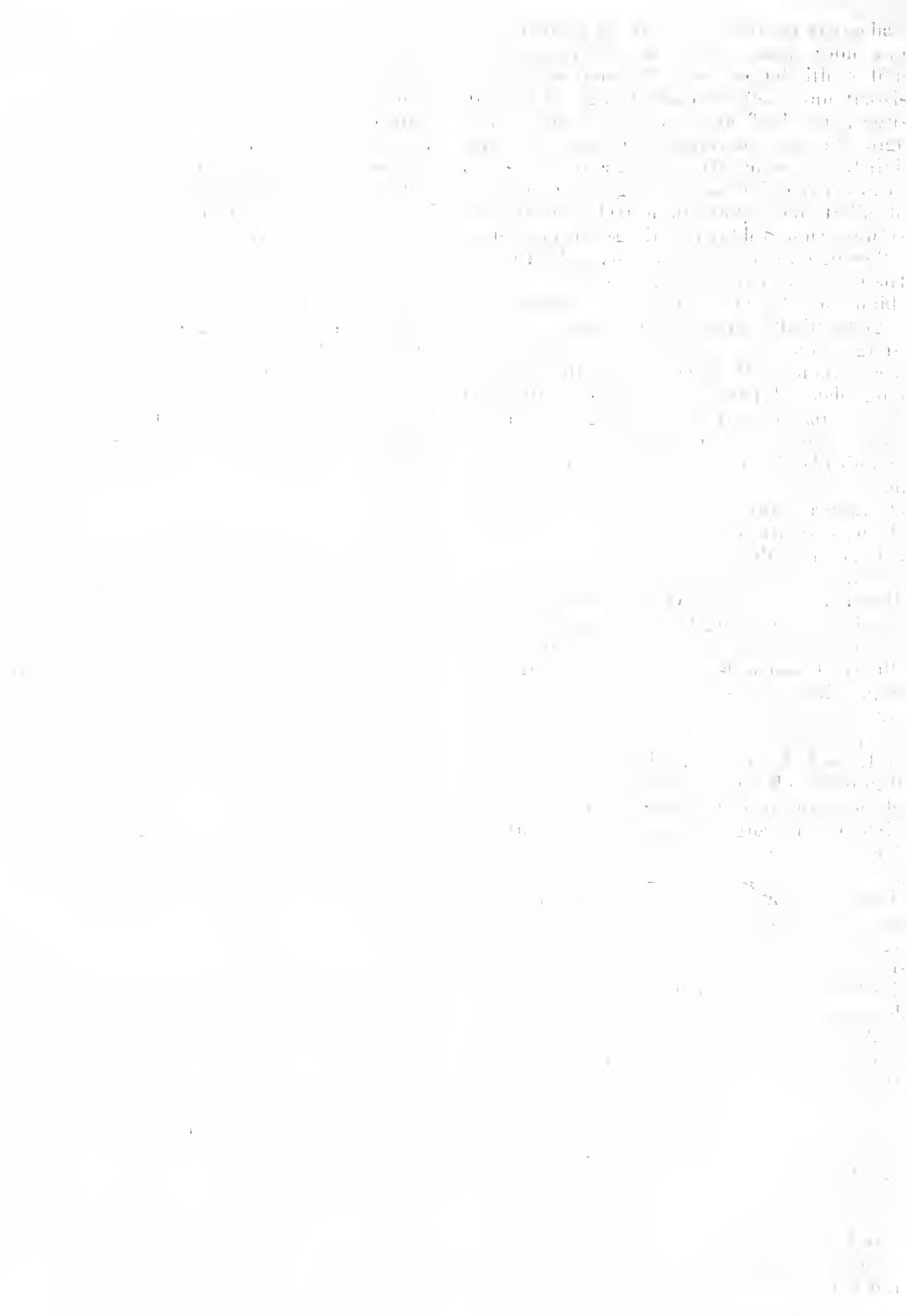

Fig. 1. Number of species (S) versus number of individuals (N) for all species in the study area.

dhuine diadhaidh, ag imeachd a réir àithcantan Dhé, agus neo-lochdach 'na chainnt is 'na chaithe-beatha. Is e so an teisteanas a thugadh dha le seanair Iudhach, "Bha e naomh o bhroinn a mhàthar. Cha'n ööadh e fion no deoch lùdir, agus cha mhò a dh'itheadh e feòl. Bhioadh e a' dol do'n teampull gu h-uaigneach a dheanamh ùrnuigh as leth an t-suaigh; agus bha e cho tric air a ghlùinean ag aoradh do Dhia's gu'n dhàs craicinn a ghlùinean cho tioram cruaidh ri ghùinean camhail. Choimh-ead e lagh Mhaois gu cùramach; an t-sàbaid, trasgadh, ùrnuigh, déire is deachamh, air na nithean sin cha do rium e riamh dearmad. Bha e cho ionraic 's gu'n abradh an sluagh ris, *Am Fìrean.*"

Is e an dileab a dh'fhág bràthair an Tighearna aig an eaglais an litir ghoirid a gheibhearr fo 'ainm anns an Tiomadh Nuadh. Theirear rithe "litir choitchionn an abstoil, Seumas," ach cha b'e an t-abstol Seumas a sgrìobh i dir ach Seumas bràthair an Tighearna nach robh 'na abstol, ged a bha e 'na mhiniestar ann an eagdais Ierusalem. Thuirt LUTHER gu bheil an litir so cho tioram ri sop comhaich, ach cha bu toigh le LUTHER Seumas, a chionn gu robh e an dùil nach eil a theagasc a réir teagasc Phòil. Ach faodaidh sinn eainnt Sheumais féin a chleachdadh agus a ràll nach robh ann an LUTHER ach duine a bha cosmhul ruinn féin ann an aigne, agus a bha air uairean cearr na bheachd. Cha ruigeart a leas gabhail ris na thubhaint e mu'n litir so, oir bha e fada fada air seacharan. Tha i tarbhach a chum teagaisg, a chum cronachaidd, a chum oilein ann am fireantachd, agus a dheasachadh chreid-mheach a chum gach nile dheadh obair.

NAIGHEACHD DO'N CHLOINN.

Tha mi dol a dh'imirseadh dhuibh naigh-eachd mu dhuine naomh a bha fuireach ri oir a' chladaich, agus a chumnaic sealladh maiseach is iongantach nach facas riamh air muir no fir.

B'e Colman ainn, agus bha a chridhe cho neochiontach ris an eun neo-lochdach o'n d'fhuair e e. Fad fhicheadh bliadhna is còrr eha robh 'na chridhe ach aon smuain, is aon ghuidhe, is aon dòchas, gu'm faiceadh e aodann is cruth an t-Slànnuigheir bheannaichte mar a bha e ann am maise a dhaonachd. Air ghaol a bheatha a chur

seachad ann an ùrnuigh, ann an oibre maithe, agus ann an aoradh an Tighearna, chuir e cùl ri ùpraid is aighear an t-saoghal, agus chaidh e do thigh-níhanach far an robh daoine dia/haidh a' gabhail cùrainn d'an anam agus a' deanamh obair na h-iocdh.

Ann a' mhainisdir chaidh làithean Cholmain seachad mar shruth séimh. Thug e bàrr air na manach eile ann an diadhaidh-eachd a chaithe-beatha, ann an dùrachdas a' cheilingean, agus ann an dilseachd a sheirbhis. B'e a chridhe eridhe a bu chaomhaille, an uair a thigeadh creuchdaich thrus-aga a dh'iarraidh leighis, agus a làmh làmh a b' fhialaidhe, an uair a thigeadh bochdan is aeraich a dh'iarraiibh déiric.

Latha de na làithean agus Colman air a ghlùinean ag ùrnuigh 'na sheòmar, agus aghaidh air an àird an ear (an àird ás am bheil dòchas aig na naoimh ri teachd an Tighearna), dh'fhàs an seòmar dubh dorcha, ach an ath mhionaid dhealraich solus ann nach faca sùil duine riamh a leithid, mur faca Eoin is Seumas is Peadar e air a' bheinn. 'Na sheasamh os cionn Cholmain, ann an roichd beò, bha an Tighearna Iosa. Agus b'e so a choslas; duine mòr is maiseach, le aodann fhathail is pearsa dhìreach, a shùilean gorm, is fhalt air dhath an òir. Cha b'ann mar a bha e an déidh a chensaidh a dh'fhoillseach an Tighearna e féin do Cholman, oir eha robh làrach nan fairngean 'na làmhan, ach mar a bha e ann an Galile m'ian do bhris peacadh an t-saoghal a chridhe.

Leum eridhe Cholmain le moit an uair a chumnaic e an sealladh so. Ann an ro-aoidhineas a chridhe bhail eagal e nach robh ann ach bruadar, a' cheart leithid 's a chumnaic e 'na chadal ionadh oilleche. Far am bheil ionnlas duine, an sin bithidh a chridhe; 'na chadal agus 'na dhùsgadh b'e Galile ceann-uidhe smuaintean Cholmain is Iosa miann a chridhe. Cha huaithe a leagadh e a cheann air a' chluasaig na shiubhladh e air sgiathailibh na h-aisling gu tir an àigh, agus dh'fhanadh e ann gu katha, ann an compansas nan abstol naomh, agus e féin is iadsan aig éisdeachd ri cosmhàlachdan na rioghachd o na b'ilean beann-aichte anns an robh gràs is firinn.

Ach eha bu bhradar an sealladh uL Las a chridhe le ioghnadh, agus eha b' urrainn e an toiseach bruidhinn. Ach air dha amhare air an aodann chiùin ghlae e misneach. "Cò mise, ars' esan, gu'n tigeadh tusa mo Thighearna a steach do mo sheòm-

ar bochd. Cha'n airidh mi gu'm beanainn ri iomall do thrusgain." M'am b' urrainn e an còrr a radh thòisich clag na mainisdir air bnaladh, agus chuimhnich Colman gu'm b'e uair a' mheadhoiu-là a bha ann. Aig dà-nair-dheug, a Luau'sa Dhòmlnach, a shamhradh 's a gheamhradh, fluch no tioram, bhiodh diolachan-déirce na dùthcha a' cruinneachadh gu geata na mainisdir; easlainntich ag iarraidh cungaidh-leighis, doill ag iarraidh sàbh-shùl, is acair ag iarraidh arain. Bha an latha féin air a chur a mach do na manainch gu bhi frithealadh dhaibh, agus b'e an dingh latha Cholmain. Riamh roimhe cha do stad an clag gun Colman a bhi aig a' gheata, oir cha bu cheum air ghitig leis an duine naomh dol gu obair na h-iochd. Ach an dingh b' fleàrr leis fantuinn ag amharc air aodann a Thighearna. Bha e duilich gu'n do bhuail an clag, an uair a bha anam a' snàmh ann an sòlas nach d' fhiosraich e riamh a leithid. Cha robh fhios aige ciad a dhéanadh e, eo dhiubh a dh' fhanadh no dh' fhalbhadh e. An leigeadh e leis na truaghain feitheamh? Bu dona sin, oir bha an leòn 'ga ghairm. Am fàgadh e a Shlànnighear? Bu dona sin cuideachd, oir bha a ghràdh 'ga tharruing.

Ann an iom-chomhairle thuirt Colman gu beag ris fhéin, "Treòraich mi, a Dhé, ann am breitheanas," agus m'an gamm a thubh-airt, thàinig am facial so 'na innitinn, agus an ath mhionaid bha e sgriobhte air ballachan an t-seòmair,

Dean do dhleas is cùm a' choir,

Earb ri Dia nan gràs an còrr.

An sin dh' éirich e agus chaidh e mach. An uair a ráinig e an geata bu mhuladach an sealladh a bha roimhe; fir is mnathan air bheul a' bhàis le caitheamh, no air an eromadh le lòinidh; clann gun stiall de'n aodach orra; doill is bacaich is lobhair, agus iad uile 'nan aon tòrr a' putadh agus a' gearradh roimh chéile, mar a bha na creuchdaich aig lochan Bhetesda.

Bha am feasgar a' ciaradh m'an do nigh Colman casan an fhìr mu dheireadh, agus fad na h-ùine a bha e a' ceangal suas an lotan cha d' thug e aon smuan do'n Aoidh lìheannaichte a dh' fhàig e 'na sheomar. Ach an uair a bha obair an latha criochnaichte, chuimhnich e air a' ghloir a chail e le dol a mach a fhrithealadh do na h-uireasbhidhich, an àite fantuinn maille r'a Thighearna anns an t-seòmar. Sgithe 'na bhodhig is dubhach 'na innitinn dh' fhosgail e an dorus, an dùil gu'm biodh an seòmar fuar falamh mar a bha e an raoir. Ach, ioghn-

nadh nan ioghnaidhean! bha solus nan neamh ann fhathast, agus an Tighearna Iosa 'na mheadhon. Thuit Colman air a ghluinean agus rinn e aoradh d'a Shlànnighear, ag ràdh, "Beannaichte mo shuil a chunnainc maise t' aodainn, bu beannaichte mo chluas na'n cluinneadh i fuaim do ghutha." An sin shiolaidh an solus air falbh, agus air do'n Tighearna a bhi dol as an t-sealladh labhair e aon fhacal, agus is e so am facial a chuala Colman,

Na'n d'fhan thusa, dh'fhalbh mise.

Fad na h-oidheche inheòmhraich an duine naomh air an fhacal sin, gun a thuiginn, guis an do bhuail clag na mainisdir, a' gairm nam manach gu aoradh-feasgair. Bhiodh iad a' leughadh nan sgríobtar fear ma seach, agus an nochd b'i oidhche Cholmain. M'an d' fhosgail e an leabhar rinn e ùrnuiugh ghoirid, a' guidhe gu'n tugadh fosgladh bhriathar Dhé solus agus tuigde do dhaoine simplidh. Agus b'e so an earrann a leugh e,

"An sin their an Rìgh rinsan air a làimh dheis, Thigibh, a dhaoine beannaichte m' Athar, sealbhaichibh mar oighreachd an rioghachd a tha air a h-ullachadh dhuibh o leagadh bunaitean an domhain. Oir bha mi acrach, agus thug sibh dhomh biadh; bha mi tartmhòr, agus thug sibh dhomh deoch; bha mi ann am choigreach, agus dh' éidich sibh mi; bha mi easlan, agus thàinig sibh 'gam amharc; bha mi ann am priosan, agus thàinig sibh am ionnsuidh.

An sin freagraidh na fireanan e, ag ràdh, A Thighearna, c'uín a chunnainc sinn thu acrach, agus a thug sinn dhuit biadh? no tartmhòr, agus a thug sinn dhuit deoch? Agus c'uín a chunnainc sinn ann ad choigreach thu, agus a thug sinn aoidheachd dhuit? no lomnochd, agus a dh' éidich sinn thu? Agus c'uín a chunnainc sinn easlan thu, no ann am priosan, agus a thàinig sinn ad ionnsuidh?

Agus freagraidh an Rìgh agus their e riù, Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, a mheud agus gu'n do riùn sibh e do aon de na bràithrean so agamsa, eadhon dhaibh-san as lughá, rinn sibh dhomhsa e." Mata XXV, 34-40.

An sin thuig Colman ciad a bu chiall do'n fhacal a labhair Criod 'na sheomar,

Na'n d'fhan thusa, dh'fhalbh mise. agus bheannaich e ainm an Tighearna air son gu'n d' thug fosgladh a bhriathar solus dha.

ATHAIR NA SOILLSE.

Is beannaichte an duine a ghiùlaineas buaireadh: oir an uair a dhearbar e, gheibh e crùn na beatha a gheall an Tighearna dhaibh-san a ghràdhcheas e. Na h-abradh duine air bith an uair a bhuairear e, Tha mi air mo bhuaireadh le Dia: oir tha e eu-eomasach Dia a bhuaireadh le ole, cha mhò a bhuaireas esan duine air bith. Ach tha gach duine air a bhuaireadh an uair a tha e air a tharruing air falbh le ana-miann féin, agus air a mhealladh. An sin air do'n ana-miann a bhi torrach, beiridh e peacadh: agus air do'n pheacadh tighinn g'a làn-flàs, beiridh e bàs. Na bithibh air 'ur mealladh, mo bhràithre gràdhach, tha gach uile dheagh thabhartas, agus gach uile thiodhlac iomlan o'n àird, a' teachd a nuas o Athair na soillse, maille ris nach 'eil atharrachadh no sgàil tionndaidh:—Litir Sheumais, I, 12-17.

Tha am facal buaireadh air a chealachadh anns an Tiomadadh Nuadh ann an dà dhòigh,

(1) Cruadal, no deuchainnean, no trioblaidéan na beatha so a dhearbas creideamh is foighidinn dhaoine. Ann an t-seadh so faodaidh buaireadh tighinn o Dhia.

(2) Rud sam bith a dhùisgeas droeh iarrtus ann an inntiun no ann am feòil duine, agus a bhrosnuteas e gu peacadh. Ann an t-seadh so cha'n urrainn buaireadh tighinn o Dhia.

Ann an toiseach na litreach so tha Seumas a' cleachdadh an fhacail anns an dòigh as farsuinge. Bha fhios aige gu robh an eaglais anns na làithean ud a' fulang ana-cainnt is geur-leanmhuinn o'n t-saoghal, ach an àite a ràdh ris na naoimh gu robh e duilich air an son, is e thubhairt e, "Measaibh e 'na ghàirdeachas an uair a thuiteas sibh ann an iomadh gné buairidh, air dhuibh fios a bhi agaibh gu'n oibrich dearbhadh 'ur creidimh foighidinn." (1, 2-3). Agus anns an earrann so tha e ag ràdh, "Is beannaichte an duine a ghiùlaineas buaireadh: oir an uair a dhearbar e gheibh e crùn na beatha." Tha feòil is cridhe mhic an duine anfhan agus tha e nàdurra gu'n cuireadh cunnartan is trioblaidean an t-saoghal eagal air, ach is fhiach dha cruadal fhulang ma bheir e mach toradh siochail na fireantachd 'n a bheatha.

Bha Pol de'n aon bheachd ri Seumas air a' chuis so, oir tha e ag ràdh (*Rom. v, 3*). "Deanamaid mar an ceudna gàirdeachas 'n ar n-àmhgharan; air dhuinn fios a bhi agaibh gu'n oibrich àmhghar foighidinn; agus foighidinn, dearbhadh, agus dearbhadh, dòchas: agus cha nàraich an dòchas." Tha Peadar ag ràdh an ni ceudna, "Tha sibh a nis ré tamuill fo bhròn tre iomadh gné buairilh; a chum gu'm bi dearbhadh 'ur creidimh, a tha na's luachmhoire na òr a théid am mùgha ged tha e air a dhearbhadh le teine, air fhaighinn a chum cliù, agus glòire, agus urraim, aig foillseachadh Iosa Criosd (I. *Pead.*, I, 6,7). Tha eachdraidh na h-eaglais a' teagast dhuinn gu soilleir gu bheil eru-adal 'n a àile beatha dhi. Cha b' ann idir anns na bliadhna chan foisneachail a rinn na naoimh euchdan gaisgeil agus a chòmh-raig iad deagh chòmhrag, ach anns na limitean buaireasach anns am b' theudar dhaibh am fuil a dhòrtadh air son an creidimh. An uair a bu mhòtha sith is soirbheachadh na h-eaglais thuit i ann am marbhantachd a' bhàis, ach ann an làithean na geur-leanmhuinn dhealaich a solus anns an t-saoghal. Cha'n eil e maith do dhaoine no do eaglais-ean gach ni' fhaofainn a réir am miann, no suaimhneas gun bhriseadh a mhealtainn. Ma gheibh iad sin, is dòcha gu'm bi iad coltach ri Moab a shocruich air a dheasgainnean. Is beannaichte an duine a ghiùlaineas buaireadh, oir an uair a dhearbar e, gheibh e crùn na beatha.

Crùn na beatha. Ged nach 'eil e air a ràdh ann an leabhrachean an t-soisgeil gu'n d' thug Criosd an gealladh so d'a shluagh, faodar a bhi cinnteach gu'n do labhair e uair air chor-eigin na facail a tha Seumas a' cur 'na bheul. Cha do ghleidh na soisgeulaichean air chuimhne ach facal as an fhichead de theagast Chriosd, agus tha e coltach gur e so aon de na facail a dhichuimhnich iad, no co dhiu, nach do chuir iad sios. "Tha mar an ceudna mòran nithean eile a rinn Iosa agus na'm bitheadh iad sgrìobhta gach aon diubh, is i mo bharail nach cumadh eadhon an' saoghal féin na leabhrachean a rachadh a 'sgriobhadh.'" *Eoin*, xxii, 25. Ach ged nach 'eil an gealladh so ra' fhaotainn anns na leabhrachean bha e air a chumail air chuimhne anns an eaglais, oir tha Pol agus Eoin a' labhairt uime cho mhaith ri Seumas. "Bi thusa dileas

gu bàs agus bheir mise dhuit crùn na beatha." *Taisbean* ii, 10. "O so a mach tha crùn na fireantachd taisgte fa m' chomh-air, a bheir an Tighearna, am breitheamh cothromach, dhomh anns an là ud; agus cha'n ann domhsa mhàin, ach dhaibh-san uile mar an eudna, a thug gràdh d'a fhóill-seachadh." *H. Timot.* ii, 8. Cha'n eil an gealladh so air a thoirt do na h-uile, ach dhaibh-san a mhàin a dh' fhuilingeas erudal mar dheagh shaighdear Iosa Criod. Cha'n e na h-uile a dhearbhar a gheibh erùn na beatha, oir tha mòran air an tonnas air a' mheigh agus air am faotainn easthnuidh-each. Tha an duais mhòr so air a gealltuum dhaibh-san a bhuanacheas gus a' chrioch, na daoine anns an d' oilrich dearbhadh an creidimh foighidinn is dilseachd is dòchas. Do mhòran dhaoine tha am beatha anns an t-saoghal so air bheagan socair no fois; tha a' ghaoth an ceann gach latha agus na tonnan a' dol thairis orra gun sgur, agus muc bitheadh gu bheil dòchas aca gu bheil sith is sonas a' feitheamh orra aig ceann an turuis cha b' urrainn dhaibh dol air an aghaidh. Bha fhios aig Criod, am Maighstir caomhail, air a so, agus tha sinn an dùil gur e sin an t-aobhar gu'n do labhair e mu'n duais a tha feitheamh air sluagh an Tighearna ann an rioghachd neimh. Agus a dh' aindeoín na their an saoghal magail mu fhéinealachd nan naomh ann a bhi sealtuim ri duais aig teachd an Tighearna, tha an dòchas a tha iad ag altrum 'na mheadhon air an daingneachadh ann am beatha na diadhaidheachd nach 'eil idir féineil. Tha cumhachd anns an dòchas so a shaoras iad o ghaol a' pheacaidh, oir tha ag iarraidh tire anns nach 'eil peacadh. Tha cumhachd ann a mhisincheas an eridhe an uair a bhios iad air an tilgealh sios le ionadh gné deuchainn, oir cha mheas iad gur airidh fulangais an ama a tha làthair a bhí air an coimeas ris a' ghlòir a tha gu bli air a foillseachadh. *Crùn na beatha*,—nach mais-each an samhladh sin air an oighreachd a tha feitheamh air sluagh an Tighearna ann an rioghachd an t-soluis? Cha'n eil ann ach samhladh, oir ged labhradh duine le teangaidhean dhaoine agus aingeal cha b' urrainn dha ruighinn air na nithean a tha an crùn a samhlachadh. Tha iad a' dol thar gach uile thuigse, "nithean nach faca sùil, agus nach euala cluas, agus nach d' thàinig ann an eridhe duine, gach ni a dh' ullaich Dia dhaibh-san aig am bheil gràdh dha." An diugh, agus am màireach, agus an athlatha, tha gloir ùr a' tighinn anns an t-sealladh, ach fhathast cha'n fhaicear ach airleas

de'n oighreachd, agus aig deireadh ar beatha bidh an tìr so cian fad as. Ach ged tha staid shiorruidh nan naomh ann an tòmhas mòr falaichte, tha aobhar aig an eaglais a bhi ann an comain nam fàidhean agus nan abstol a chionn gu'n do labhair iad air glòir an t-saoghal eile ann an samhlaidhean mais-each nach fàs gu bràth suarach no leanabail, samhlaidhean a dhùisgeas ioghnadh is ionndrainn ann an eridhe an tì a leugas iad, agus a chumas maise na naomhachd fa chomhair a shùl. *Crùn na beatha*,—sin duais is oighreachd nan naomh. Is e Dia tobar na beatha agus is e tiodhlac Dhe beatha. Tha a' bheatha sin cheana anns na h-uile a tha tighinn bed ann an co-chomunn a spioraid, aig am bheil am beatha, mar tha Pol ag ràdh, air a falach maille ri Criod ann an Dia. Ach ann an nèamh gheibh iad làmachd is ionlanachd na beatha de nach 'eil aca an tràth-sa ach airleas. Bithidh co-chomunn gun bhriseadh aca ri Dia, agus a chionn gur e Dia tobar na beatha cha luidh aois orra agus cha bhean bàs riutha. Is e am bàs siorruidh dealachadh a bhi eadar an t-anam agus Dia, *tobar na beatha*.

Ann a' chuid mu dheireadh de'n earranu so tha Seumas a' cleachdadh an flacail *buaireadh* anns an dara doigh a dh' ainnich sinn. Tha e coltach gu'm b' aithne dha droch dhaoine air chor-eigin a bha cur coire am peacaidh féin air Dia, oir tha e ag ràdh gu bheil e eu-comasach Dia a bhuaireadh le ole, agus nach mò a bhuaireas esan duine air bith. Cia as, ma ta, a tha buaireadh? Tha Seumas ag ràdh gu bheil gach duine air a bhuaireadh an uair a tha e air a tharrning air falbh le ana-miann féin, agus air a mhealladh. Ciod air bith a mhiannaicheas e, eo dhiu is e socair na feòla, no glòir an t-saoghal, no baoth-shùigradh, no cuid a choimhairsnaich, is ann 'na chridhe féin a tha am miann ag éirigh an toiseach, agus mur bitheadh am miann ann cha bhitheadh na nithean sin 'n am buaireadh dha. An uair a choinnicheas *ana-miann* agus *corthrom* r'a chéile tha iad a' pòsadh, 'na dhéidh sin beirear dhaibh am *peacadh*, agus an uair a thig esan gu ire, beiridh e am *bàs*. Ged nach cuir sinne coire ar peacaidhean air Dia, tha sinn glé bhitheanta a' cur na coire air daoine, agus air nithean a tha an taobh a muigh dhinn, an àite aideachadh gu saor gu'n do bhuaireadh sinn le ar n-ana-miannan féin. Cha'n eil teagamh nach faod daoine a bhi ann an suidheachadh agus am measg chompanaich a mheudáicheas buaireadh dhaibh, ach ma b' urrainn dhaibh an suidheachadh sin atharrachadh agus na companaich sin

2000
1000
500
0

1000
500
0

1000
500
0

UGANDA.

a sheachnadh, cha'n'eil còir air bith aca dion no neart iarraidh o Dhia gus an dean iad sin. Cha'n'eil còir air bith aig duine iarraidh air Dia rul a dheananmh a b'urrainn e dheananmh e féin. Ma ni duine an ùrnuigh anns a' mhaduinn, 'Na leig ann am buair-eadh mi,' agus an sin ma théid e le comhairle shuidhichte far an tachair am buair-eadh air, cha ruig e leas iognadh a bhi air anns an fheasgar nach do fhreagair Dia ùrnuigh na maidne. Na bithibh air 'ur mealladh, mo bhràithe gràdhach, tha Seumas ag radh, tha buaireadh a' tighinn o ar nانا-miann téin, ach o Athair na soillse tha gach uile dheagh thabhartas agus gach uile thiodhlac ionlan.

Athair na soillse,—nach bòidheach agus nach brioghmhor am faical air an d'amais Seumas. Is e a' Ghrian Athair na soillse, mac mòr an àigh a tha dòrtadh soluis is blàths is beatha air a' chruthachadh uile. Is Grian Iehobhah; thig atharrachadh air a' ghréin a tha anns na speuran agus sgàil air a h-aghaidh air uairean, ach cha'n atharraich esan agus cha mhùchar a sholus. Eiridh ise anns a' mhaduinn agus luighidh i anns an theasgar, ach tha dealradh glòire Dhe gun mhùgha. Tha feartan a bheatha a' tuiteam air gach ceàrn is oisinn de'n t-saoghal aig an aon àm, a là agus a dh' oifhche. Tha e an ni ceudna an dé, agus an diugh, agus gu siorruidh. Mar bha e anns an toiseach, mar sin tha e, agus bithidh e fad linne na siorruidheachd. Cha téid a shobhas agus cha'n fhàilnich a neart. Tha e gun atharrachadh no sgàil tionndaidh. Bithibh cinnteach, tha Seumas ag ràdh, nach 'eil dorchadas ann an Dia, agus mar sin nach buair e duine air bith. Bithibh cinn-teach mar an ceudna gur e smuaintean sìthe a smuainich Athair na soillse do 'ur taobh a thoirt dhuibh gach uile dheagh thabhartas agus gach uile thiodhlac ionlan. "Ma's aithne dhuibhse a tha ole tiodhlacan maithe a thoirt do 'ur cloinn nach mò gu mòr na sin a bheir 'ur n-Athair a tha air nèamh nithe maithe dhaibh-san a dh' iarras air iad?" *Mata VII, 11.*

Ann an t-saoghal nàdurra tha na tiodhlacan as feàrr a' tighinn a nuas o'n àirde, agus tha iad an dà chuid paitl agus saor, an solus, an t-uisge, an drùchd. Agus air an làimh eile tha na nithean a bhluaireas mac an duine a' tighinn a níos as an talamh, agus tha iad an da chùid gann agus daor, airgiotid is òr. Ach is e an tiodhlac as luach-mhoire a thàinig o'n àirde, Iosa Criosd. Buidheachas do Dhia air son a thiodhlac do-labhairt. Tha gràs Dhe saor is paitl.

An uiridh chuir an eaglais Tormoid Mac Illeathain, ministear na Pàire ann an Glaschu, air thurus gu taoblh an Ear na h-Afric a shealltuinn air an obair ris an do chuir i a làmh anns na crìochan sin. Tha peann fir-sgriobhaidh dheis aig Tormoid, agus an déidh dha tighinn air ais, sgrìobh e leabhar anns am faighear sgeul air a deagh innseadh mu na nithean a chunnaic agus a chual e air a chuaireit. Is fhiach an leabhar a leughadh, eir tha e a' labhairt gu drùighteach mu na nithean a bluineas do rioghachd Dhé anns an Afrie. Thug e togail inninn is eridhe dhuinn, agus bu mhaith leinn beagan seanachais a dheananmh uinne anns an àireamh so, agus mu chomharaidhean na haimsir anns an Afrie.

Ann na seann làithean bha an eaglais Chriosduidh làidir ann an ceann a Tuath na h-Afric, ach an diugh cha chluinnear fuaim nan Salm anns an dùthach sin. Thàinig Mohammed a steach intte mar thuil, tha an Koran air a leughadh an aite a' Bhiobuill, agus tha teampuill nan anacreideach air an togail air lèraichean nan eaglaisean Criosduidh. Air feadh an t-saoghal uile tha Mohammed a' toirt dùlain do Chriosd; cha'n 'eil lasachadh a' dol air a' chomhraig a tha eatorra; agus gel is brònach an rud e'r a innseadh, tha Mohammed a' faotainn na buadha anns an Afrie. Tha 60,000,000 de mbuinnitir na dùthcha sin ag aideachadh a nis gur e Allah an Dia mòr agus Mohammed aon fhàidh fior Allaih. Feumar a chuimhneachadh nach b'e so an creideamh a fhuair iad o'n aithrichean. Fhuair iad e a chionn gu'n deachaidh teachdairean Mohammed thuca 'g an iompachadh, agus nach deachaidh teachdairean Chriosd. Cha'n 'eil eadhon na treubhan borb air an ceangal an diugh rì iodhol-aoradh is gnàthannan leanabail an aithrichean mar a bha iad roimhie so; tha na nithean sin a' fàs sean gun bhrigh, agus tha iad fagus do dhol as an t-sealladh. Ciod a gheibh iad nan àite? Cha'n 'eil aca ach dà roghainn→Criosd no Mohammed. An Dia a theid a theachdairean thuca an toiseach, is e sin an Dia d'an dean na cinnich aoradh. Rinn an eaglais Chriosduidh moille anns an Afrie; ghabh Mohammed an cothrom agus chrùinnich e na cinnich a steach d'a chrò. Is e sin an t-aobhar gu bheil Mohammed a' faotainn na buadha.

Ach tha aon cheàrn de'n Afrie anns an deachaidh an latha an aghaidh Mhohammed, *Uganda*, agus bu mhaith leinn innseadh eia-

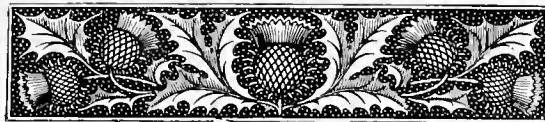
mar a thachair sin. Anns a' bhliadhna 1875 bha H. M. Stanley ann an Uganda, agus air dha càirdeas an rìgh shaotainn thòisich e air a theagastg ann an eòlas an t-soisgeil. B'e ainm an rìgh Mtesa, agus aig an àm ud b'ann de chreideamh Mhohammed e. Sgríobh Stanley an litir so dhachaidh, "Tha an rìgh eadar dha bharail, ach tha e a' cur roimhe an t-Sàbaid Chriosduidh a choimhead cho mhaith ri Sàbaid nam Mohammedanach, gus am faigh e an tuilleadh soluis. Is bochd nach robh againn an so soisgeulaiche diadhairidh is glie, oir tha na h-achaidean abuich. Tha sluagh na dùthcha so a' gairm oirbh, a mhùinitir Shasuinn, sibh a thighinn a nall agus cuideachadh leò. Gabhaibh 'ur cothrom." Ghabh an eaglais Shasunnach an eothrom, agus ann an uine ghoirid chuir i ochd teachdairean a mach gu Uganda. B'e fear dhiubh sin Alasdair Mac Aoidh, Albannach òg a rinn obair anns an Afric nach téid gu bràth air dhichuimhme, gus am fàs an saoghal suarach air na laoch a cheannsaich rioghachdan le creideamh, agus a dh' oilrich fireantachd. M' an deachaidh dà bhliadhna seachad bha ceathrar dhiubh marbh, dithis le fiabhrus is dithis air am mortadh. Ach bha feadhainn eile deas gus am bealach a lionadh. Cha robh ann an rìgh Mtesa ach duine leam-leat, agus air a cheann mu dheireadh chuir e cùl, an dà chuid, ri Criosd agus ri Mohammed, is bhàsaich e ann an ereideamh aithrìchean. An sin dh' éirich suas rìgh do nach b' aithne Ioseph, Mwanga borb a chuir roimhe an eaglais Chriosduidh a sguabadh a mach a Uganda. Ann an ceud bhliadhna a rioghachaidh loisg e gu bàs coig d' a dhaoine a dh' aidich Criosd, agus beagan 'na dhéidh sin mhort e an t-easbuig Huntington an uair a bha e air a rathad do'n dùthach. Am measg na feadhnaich a bha air an iompachadh bha duine òg, Apolo Kagwa, agus is e so an cunnatas a thug esan air a' gheur-leanmhuinn a dh' fhuiling iad o'n rìgh. "Chaidh Mwanga air mhitcheill, rug e oirnue a bha a' leughadh a' Bhliobuill (sé is dà fhichead uile gu léir), agus thuirt e r'a ghilleann, 'Beiribh orra agus loisgibh iad'; agus rug iadsan orra agus loisg iad iad. Ach fhuair misé as. Ghabh an rìgh dhomh le bata, bhreab e mi is shaltair e orm le chasan agus loisg e mo leabhrachean." Tha Apolo Kagwa beò fha-thast, ach cha ruig e leas eagal a' bhata a bhi air a 'nis, an uair a leughas e am Biobull, oir tha saorsa is sìth ann an Uganda agus tha àireamh nan Criosduidhean dlùth air 500,000. Tha Apolo Kagwa an diugh

'na dhuine mòr is urramach anns an dùthach, oir is e ceann-suidhe na Pàrlamaid, agus tha Tormoid Mac Illeathain a shuidh greis intte ag ràdh gu bheil buill na Pàrlamaid sin cho réidh ciallach 's gu'n tugadh iad leasan do Thigh nan Cumantan againn fhéin. O bheag gu mòr dh' fhàs an eaglais ann an Uganda gus am bheil an dùthach a nis 'na dùthach Chriosduidh, le tigheanaoraidh is sgoilean as am bheil na daoine dubha a' dol a mach leis an t-soisgeul am measg an daoine fein.

Chaidh Mwanga air each mòr agus ann an 1897 chaidh e thairis air. Thog e an aghaidh Bhreatuinn; shìn Breatunn a mach a làmh agus thilg i bhàrr na rìgh-chathrach e. Chuir i a mhac Daudi air a' chrùn, prionnsa òg a bha air chuairt anns an dùthach so air an t-sàmhradh a chaidh seachad. Chuir i am prionnsa air chùram Apolo Kagwa agus thogadh e anns a' chreideamh Chriosduidh. Tha e 'na dhuine tuigseach rianail, agus tha na h-uile a chunnaic e agus a bhruidhinn ris am beachd gu'm bi e 'na rìgh maith, agus gu'n cuidich e le obair an t-soisgeul ann an Uganda.

Thachair so uile ann an aon ghinealach. O chionn deich bliadhna fichead cha robh ann an Uganda ach dà fhichead duine a bha ag aideachadh ainm Chriosd, a nis tha còig ceud mile ann, agus tha iad a sior dhol am meud. An dé bu dùthach bhorb i anns nach bu mhotha leatha beatha duine seach beatha coin, an diugh tha beatha duine cho eìnnteach dha 's ged bhiodh e 'ga ghrianadh fhéin air a' mhachair ann an eilean Chaluim-chille. Tha sìth is riaghaitt anns an dùthach, tha sgoilean is tighean-eiridinn is eaglaisean ag éirigh suas air gach taobh, agus tha inntinnean an t-sluaigh air am fiosgladh a leigeil a steach an t-soluis a bheir fuasgladh dhaibh o'n daorsa cuirp is inntinn is spioraid auns an robh iad ann an àm an aineolais. Cha'n e toil Dhe gu'm bitheadh daoine air an do chuir e iomhaigh féin a' tighinn beò mar bhrùidean na machrach, is e a thoil gu'n ruigeadh solus na beatha iad agus gu'm faigeadh iad cothrom air gluasad ann an sùbhachas is saorsa a chloinne. Na h-abradh duine air bith nach 'eil soirbheachadh a' leantuinn searmonachadh an t-soisgeil ann an dùthchannan céin. Leughadh iad leabhar Thormoid Mhic Illeathain agus gheibh iad freagairt do'n bhréig sin. Anns na làithean deireannach so thùirling an Spiorad Naomh ann an Uganda mar a thùirling e air na deisciobuil ann an Ierusalèm, agus lean comharaidhean is mòrbhuilean a theachd.

PHILIP AN SOISGEULAICHE.

Gmòmharan nan Abstol.—VIII.

Tha dà dhuine de'n ainm Philip air an aiumeachadh anns an Tiomnaidh Nuadh,

(1) Philip an t-abstol.

(2) Philip an soisgeulaiche.

An uair a rinn na h-Iudhaich Ghrengach gearan gu robb dearmad air a dheanamh air am bantraicheadh anns an fhrithdealadh làith-eil chòmhairlich na b-abstoil do na bràithrean eile seachdnar dhaoine a thaghadh, fo dheagh theisteas, làn de'n Spiorad agus de ghlìocas, a chuireadh iad os cionn a' ghnothach. B'e Philip fear de'u t-seachdnar so, agus maille ri Stephen is càch choimhlion e an alleasdanas a leag an eaglais air. Ach aig bàs Stephen, a thaobh na geur-lean-mhuimh a rinneadh orra ann an Ierusalem, b' theudar dhaibh teicheadh as a' bhaile. Chaidh Philip sios do Shamaria, far an do thòisich e air obair a bha na bu bhuanachdaile do'n eaglais na frithdealadh do bhùird. An uair a dhùinadh aon dorus air, dh'fhosgail dorus eile roimhe. Ann an Samaria cha robh feum air deacon, ach bha feum mòr air soisgeulaiche, agus thòisich Philip air Criod a shearmonachadh dhaibh. Bha talauman sònraichte aige air son sin a dheanamh, oir cha'n e mhàin gu robh e'n a dhuine a bha làn de chreideamh agus de'n Spiorad Naonih, ach bha e mar an ceudna 'n a dhuine a bha farsuing anns an inntinn, gun dad de chunhannachd nan Iudhach ann. Dh'fhosgail e dorus na h-eaglais Chriosduidh do na cinnich.

An uair a chaidh e sios do Shamaria, bha an sluagh fo spògan droch dhuine d'am b'ainm Simon Magus, duine a ghnàthach druidheachd agus a chuir uamhunn orra. B'ion do'n t-soisgeulaiche eagal a bhi air a ghuth a thogau ann am baile anns an robh rìgh-chathair Shatain; ach an nì a tha eu-comasach do dhuine tha e comasaeb do Dhia, agus thionndaidh Dia eridheachan nan Samaritanach o Shimon Magus gu Criod. Thùirling an Spiorad Naonih ann an cois searmonachadh an fhacail, agus bha dùsgadh mòr ann an Samaria oir tha sinn a' leughadh "an uair a chreid iad Philip a' searmonachadh mu rioghachd Dhé, agus mi ainnm Iosa Criod, bhàisteadh iad eadar fhir agus mhàthair." Tha e air a ràdh gu'n do chreid

Simon Magus féin cuideachd, ach d'a thaobh-san feumar a ràdh gu'n do thuit an siòl maith am measg droighinn. An ear a tha anns an t-sean mbaide is duilich a thoirt as; tha e coltach nach robh meas aig Simon air diadhaidheachd ach air ghaol buannachd. "Rachadh d'airgiot am mughadh maille riut." arsa Peadar ris, "a chionn gu'n do mheas thu gu'm faotadh tiodhlac Dhé a cheannach le airgiot; cha'n eil enid no erannachur agad anns a' chùis so: oir cha'n eil do chridhe eart am fianuis Dhé; gabh aithreachas uime sin agus guidh air an Tighearna, a dh'fheuchainn am maithearsmuain do chridhe dhuit, oir tba mi a' faicinn gu bheil thu ann an domblas na seirbh, agus fo chuibhreach na h-eucorach."

Tha sinn an dùil nach 'eit' sòlas air an t-saoghal cho mòr ri gàirdeachas an t-soisgeulaiche, an uair a bheir Dia dha mòran anamanna mar thuarasdal. Lìonar a bbeul le gàire agus a theangadh le ceòl, an uair a chrùnas Dia a shaothair le bheanuachd. Bha an sòlas so aig Philip ann an Samaria, ach an uair a bha a chùpan làn labhair aingeal an Tighearna ris, ag ràdh, "Eirich agus innich mu dheas, a chum na slighe a tha a' dol sios o Ierusalem do Ghasa, a tha 'n a fhàsach." Cha d'innis an t-aingeal dha e'ar son a bha air a ghairm air falbh o Shamaria, agus cha'n eil teagamh nach b'fheàrr leis fantuinn aig an obair a bha a' soirbheachadh leis cho maith seach dol a mach do'n fhàsach, gun fhios c'aité an robh e a' dol. Ach ged nach bu léir dha na bha aii thoiseach air thug e ùmhachd do fhacal an Tighearna agus dh' falbh e. Is feàrr le Dia ùmhachd na iobairt, agus an déidh làimhe bha e'n a aobhar taingealachd do Philip gu'n d' thug e géill do'n fhacal a chuir Dia 'n a chridhe. Oir chunnaic e gu'n do chuir Dia air thurns sònraichte e do Ghasa.

Na ceudan bliadhna n'an do thachair Philip agus an cailteanach o Etiopia air a chéile thuirt an Salmnadar, a' labhairt ann an spiorad na faidheadaireachd, "Sìnidh Etiopia a mach a làmhan ri Dia," agus a nis bha am facal sin air a choimhlionadh gu litireil. Cha bu tuiteamas e gu'n do choinnich an dithis so an là ud; bha e uile air òrduchadh ann am freasdal Dhé. Cha d' iarr anam rianadh Dia ann an diomhanas; agus mar fhreagairt do ùrnuighean an Etiopian-

aich chuir e a sheirbhiseach a theagascg na slighe dha gu Criosd. An uair a thòisicheas daoine air falal an Tighearna a smeurachadh, ag iarraidh aran na beatha ann, faodar a ràdh nach 'eil iad fada o rioghachd Dhé, oir bheir fosgladh a bhriathar solus dhaibh.

"Thugadh e mar chaora chum marbhaidh; Agus mar nan a tha balbh am fianuis an fir-lomairt,
Mar sin cha'n fhosgail e a bheul."

B'iad sin na briathran a bha ann am beul an Etiopianach, agus an carbad a' dol seachad air Philip. Annas a' mhionaid thug Philip e'arson a dh'iarr aingeal an Tighearna air dol do'n fhàsach. Dh' fhosgail e a bheul, agus a' tòiseachadh o'n Sgriobtúr so, shearmonaich e Iosa dha. Ach cha ruigear a leas an corr de'n naigheachd innseadh. An Dia a dh'iarr air Philip an carbad a leantuinn, thug e dha mar an ceudna beul is glioceas air chor agus m'an deachaidh iad fada air an t-slighe gu'n do chreid an t-Etiopianach ann an Iosa Criosd. "Agus dh'imich e air a shlighe le gàirdeachas." An uair a thig Criosd do'n anam is aoibhneach daonnan a theachd. Cuirdh e sòlas anns a' chridhe is òran nuadh anns a' bheul. Tha a' cheart fhacail a tha air a ràdh mu'n Etiopianach air a ràdh mu na Samaritanaich d'an do shearmonaich Philip an toiseach, "Agus bha gàirdeachas mòr anns a' bhaile sin." Tha an soisgeul an ni ceudna an dé agus an diugh agus gu siorruidh; anns gach aite is anns gach àm anns an searmónaichear e, tha e 'n a sgeul aoibhneach, agus do blhrigh gu bheil tart ann an anam mhic an duine an geall air an Dia bheò, faodaidh an soisgeulaiche a bhi cinnteach gu'm faigh e eisdeachd air sgàth a theachdaireachd ma liùbhras e i gu reidh simplish, agus gu'n abair nighean Shioin a tha fathast fo dhaoresa, "Cia maiseach air na sléibhteas easan an ti a tha tabhairt deagh sgéil, a tha cur an céill sithe, a tha tabhairt deagh sgéil air maith, a tha cur an céill slàinte, a tha'g ràdh ri Sion, Tha do Dhia 'n a righ!"

B' airidh Philip air an ainm a thugadh dha anns an eaglais, *an soisgeulaiche* (Gníomharan, xxii, 8), oir an déidh dha Samaria fhagail chaidh e gu Asotus: agus a' dol troimh na bailtean uile shearmonaich e an soisgeul dhaibh gus an d'thàinig e do Chesarea. Ann an Cesarea thachair e féin agus Pol air a chéile, dithis a bha a dh'aon intinn. Bha Philip cho sona 'n a theaghlaich 's a bha e 'n a obair; choisinn e a chlann féin do Chriosd cho mhaith 's a choisinn e na cinnich—rud nach urrainn ionadh searmónaiche eile a ràdh—, oir tha sinn a' leugh-

adh gu robh a chreathair nighean ri fàidh-eadaireachd (Gníomharan, xxii, 9).

Bitheadh fhios agaibh, an duine a dh' iompaicheas peacach o sheacharan a shlighe, gu'n saor e anam o'n bhàs, agus gu'm falaich e mòran pheacaidhean.

FAOISID DUINE LE DIA.

"Bha mi fichead bliadhna a dh'aois an uair a thàinig mi do Dhun-Breatuinn, àite anns nach robh sochairean an deagh chomuinn a bha agam ann an Cipen, agus a thaobh nach robh freumh na cùise annam féin bha mi gu soirbh air mo thoirt a thaobh le mo chompanaich ùra chum misge, agus an uair a thréigeadh mo reusan mi thòisichinn air mionnan, ni air son an gabhainn mòr aithreachas an uair a thiginn thugam féin, agus thòisichinn air mo sheann ghnàths as ùr, is e sin, a' dol fo bhòidean, ach cha bu luaithe a cheanglainn iad na bhrisinn iad. Fa dheòidh thuit mo thogail a bha air a deanamh suas de chré gun oibreachadh, cha'n ann a dh'aon tuiteam, ach a lìon euid is euid, bho cheum gu ceum, gus fa dheòidh an d'fhuair mi mi-féin air siodalh ann an làthach a' pheacaidh, agus rinn mi co-chomunn ris a' chuid eile de mò chompanaich 'n an gníomharan ifrinneach.

Air dhomh a bhi aon latha a' gabhail an àile feadh nan cluan thàinig an sgriobtúr so le caismeachd uamhasach a dh' ionnsuidh mo choguis, "Ach air do'n spiorad neòghlan dol a mach á duine, théid e troimh ionadan tiorma, ag iarraidh foise, agus cha'n fhaigh e i. An sin their e, Pillidh mi do mo thigh as aa d' thàinig mi mach; agus air dha teachd, gheibh e falanh e, sguabta, agus uidhimichte. An sin théid e agus bheir e leis seachd spioradan eile as miosa na e féin, agus théid iad a steach agus gabhaidh iad còmhnuidh an sin; agus bithidh staid dheireannach an duine sin na's miosa na'l a chend staid." Mata xii, 43-45. O, mar chaidh so mar sgean a dh' ionnsuidh mo chridhe! Chuir e ann am pian-bhròn mi a bhi smuaineachadh gu'n do threig Dia mi agus gu'n d'fhàs mi ann am ionad-chòmhnuidh dheamhan. "Mallaichte," arsa mise, "gu robh an latha anns an deachaidh mi air seacharan o Dhia! O, mallaichte gu robh an latha anns an do choinnich mi na companaich thruaillidh so!" Bha mi 'n a leithid de staid is gu'n spionainn m'fhlath agus gu'n reubainn m'fheòil. Tha e eu-comasach dhomh aithris an t-uamhas do-labhairt leis an robh m' anam air a lionadh;

the first half of the eighteenth century
and the second half of the nineteenth century.
The first half of the eighteenth century
was characterized by a general decline
in the number of inhabitants,
the second half of the eighteenth century
and the first half of the nineteenth century
by a steady increase.

$$S_{\text{obs}} = S_{\text{true}} + \epsilon$$

where S_{obs} is the observed value and S_{true} is the true value.

The error ϵ is assumed to be normally distributed with mean zero and standard deviation σ .

The observed values are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are scattered around the diagonal line $y=x$.

The standard deviation of the error is estimated to be approximately 0.05.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

The data points are plotted against the true values in Figure 1.

bha mi ag amhare orm féin mar dhuine air a thréigisinn gu tur le Dia, agus gun dtòchas sam bith eile ach ag amhare a smach air son na corruiuch eagalaich sin a shlnigeas suas uile naimhdean Dhé.

An déidh sin bha mi greis de m' aimsir fo leann-dubh air chor is nach tugadh ni air bith sòlas domh, ach fa dheòidh thòisich mi air smuaineachadh ciod a b' fheàrr dhomh a dheanamh; chunnaic mi gu'n do chaill mi neamh, agus nach robh neamh eile ann a gheibhinn, mur deanainn neamh dhomh féin air an talamh. Uime sin thòisich mi air togail suas mo spioraid agus air gabhair mo shàth de thoil-inntinnean peacach, am feadh 's a dh' fhaodainn am mealtainn. An sin bha uile bhaanta gràis air am briseadh agus chaidh mi air m'aghaidh anns gach seòrsa peacaidh le ciocras. Dh'fhas mi mar asail-fhiadhaich anns an fhàsach agus ghnàthaich mi gach meadhon a chum mo choguis fhul-asgadh gu suain, ni nach b' urrainn mi a dheanamh. B'e cuideachd chridheil, shuil-bhear, ioc-shláint a b' thearr a b' urrainn mi fhaotainn a chum furtachd air mo dhòruinn, ni a thug orm ruith a dh' ionnsuidh cuid-eachd gach uair a gheibhinn cothrom air sin a dheanamh, agus a thaobh nach b' urrainn mi a bhi do ghnàth am measg cuideachd, a chum m' inntinn a chumail suas an uair a bhithinn leam féin, dh' ionnsaich mi air mo mheombair gach duan agus òran a b' urrainn mi fhaotainn, ni nach robh ach 'n a dhroch leigheas air coguis leòinte agus thruailidh. A dh'aindeoin gach ni a rinn mi cha d' fhuair mi suaimhneas.

An sin shaoil mi na'n dearbhainn orm féin nach robh Dia ann gu 'm faighinn fois ann am inntinn, ach cha b' urrainn mi m' inntinn a shaoradh o'u Bharail gu robh Dia ann. B'e m' fhior dhùrachd nach bitheadh, ach cha b' urrainn mi an t-uamhas a bha orm roimh a chorruich a chur air di-chuimhne, agus ann am meadhon mo shubh-achais, an uair a bheirinn oidhirp air gach uile sunain mu Dhia agus mu shiorruidh-eachd a chur bhuam thigeadh làn-dearbhadh làdir gu m'aigne gn robh Dia ann, agus staid thruagh shiorruidh air a h-ullachadh do gach peacach neo-aithreach. "Thubhaint an t-amadan 'n a chridhe, cha'n eil Dia ann." Salm XIV, 1.

Air dhomh a bhi aon latha ann an coille a bha dlùth do làimh, agus mo smuaintean gu trom air luasgan, a' enuasachd mu thimchioll bith Dhé, thòisich mi air amhare air na luibhean a bha fàs m'n cuairt orm, agus thug mi fainear comhball iongantach 'n an eumadh agus 'n an dealbh. Air dhomh euid

diubh a bhuainn agus an sgrìudadh gu mion chunnaic mi co liugha meur a bha fàs bho chuisseig gach aoin diubh, agus gach aon mheur uidhe shònraichte bho chéile, ann an òrdugh cho eagarra is nach b' urrainn mi eadar-dhealachadh a chur eadar taobh seach taobh dhiubh. A ris thug mi fainear gach caochladh eun agus ainmhidh, agus mar bha teachd-an-tir air a sholar do gach aon diubh, agus iad gu léir air an cruthachadh a chum an erich àraig féin. An sin dh' fheòraich mi dhiom féin ciamar a thachair so? Ach cha b' urrainn mi innseadh, mur b'ann le eumhachd agus gliocas a' Chrnith-fhir. Agus mar so, an uair a bheachdaich mi air obair a' chruthachaidh agus an fhearsdal, bha m' inntinn ann an rud-eigin de mhodh air a socruachadh anns a' bheachd gu robh Dia ann, agus a' freasdal d'a uile chreutairean.

Latha eile air dhomh a bhi falbh air feadh nan raon fhuair mi clraigean eich 'n a laighe air an talamh air fàs geal le sòn an adhair air chor is gu robh gach amladh a bha 'ga chumail ri chéile gu soilleir ri fhaicinn. Air dhomh a thogail suas ann am làimh rann-saich mi gu mionaideach na h-uilt mhìor-bhuiteach leis an robh aon mhìr dheth air a thàthadh ris a' mhìr eile, maille ris na lùbaibh cama agus ris na euir shniomhain a bha ann mu thimchioll nan cluas agus nan èuimhnein; sheall mi air gach taobh dheth a dh' fheuchainn, am measg eo liugha am-ladh agus earrann air an tàthadh ri chéile, am faicinn eadar-dhealachadh no neo-iom-lanachd anna, agus an dèidh dhomh greis de dh' nine a chaitheamh ann am feuchainn earrann dheth ri earrann eile cha b' urrainn mi an t-eadar-dhealachadh a bu lugha fhaicinn eatorra, ach eagair iongantach agus comh-ehòrdadh anns gach ball. Chunnaic mi a nis nach b' urrainn aon ni ach gliocas neo-chriochnach a leithid so de mhìr-cheairid a dhealbh, agus nach b' urrainn na bha de dhaoine air an t-saoghal a leithid eile a dheanamh, agus mur b' urrainn iad an clraig-eann a dheanamh, cha b' urrainn iad idir cnàimh a thàthadh ri cnàimh agus an còmhach le féithean, feòil, agus craicioneun, agus na's lugha na sin uile gu léir a b' urrainn iad anail a chur ann agus a thoirt air gluasad agus imeachd mar a riunn e roimhe. An sin chomh-dhùin mi gu cinnteach gu robh Dia ann, a bha neo-chriochnach ann an gliocas agus an eumhachd, Ti as e Cruith-fhear nan uile nithe, agus a tha riaghlaidh mar is àill leis.

An déidh sin thug mi fainear an duine, mar tha an t-urram aige thar gach creutair eile, gu sònraichte mar thugadh dha anam

reusanta, mi leis am bheil e comasach eòlas a chur air Dia agus air obair. Uatha so agus o smuaintean eile coltach riù fhuair mi làndearbhadh gu robh Dia ann, gidheadh cha robh mi inninn riaraichte mu thimechioll ciamar a bu choir dhomh aoradh a dheanamh dha. Oir b' ann mu'n àm so a thuit mi ann am buaireadh do thaobh ar Tighearna Iosa Criod a lhi'n a aon de phearsachaibh na Diadhachd, agus mu ùghdarras an sgríobhtuir, air chor is gu robh gach seòladh a bha agam o'n Taisbeanadh air fhàgail gun tairbhe. Lean am buaireadh so mi gus an d' fhuair mi foillseachadh Dhé ann an Criod, ni a thug buaidh air na buairidhean sin agus air na buairidhean eile.

Chaidh mi nis cho fad air m' aghaidh agus gu'n d' thug mi oidhrip air an Sgríobhtur fhiaradh a chum mo dhroch ghnioimharan fén thireanachadh. O! airdead na h-aingidheachd gus an robh mi a nis air tighinn. "Is an-aoibhinn dhaibhsan a tha tarruing aingidheachd le eùind an diomhannaïs, agus peacaich mar le taobh cartach. Is an-aoibhinn dhaibhsan a deir maith ri ole, agus ole ri maith; a tha cur dorchaidh an àite soluis, agus solus an àite dorchaidh, a tha cur an t-seirbh an àite a' mhilis, agus a' mhilis an aite an t-seirbh." Isaiah v, 18.20.

Mu'n àm so thachair mi ri fear a bha air a mheas 'n a dhuine fòghluimte agus dh' fheòraich mi dheth ciòl a bha e a' saoil-sinu mu staid shiornuidh, agus mu phiantan ifrinn. Thuirt e rium nach robh a leithid sin de ni ann, agus thug e ionnsuidh air a dhearbhadh le iomadh argumaid làdir, gu h-àraig, le beachdachadh air maitheas Dhé. Ars' esan, "Ciamar a chòrdadh e ri maiteas Dhé a bhi piauadh chreutairean truagha feadh linntean na bith-bhluantachd, gu sònraichte na cinnich nach cuala riamh ionradh air a thròcair." Air dhomh an teagast nuadh so a chluinntinn air a chòmhdaidh le cho liugha argumaid, bha mi glé aoibhneach agus smuainich mi annan fén gu robh fathast dòchas ri tighinn á ifrinn a chionn nach robh i siornuidh, ach a mhain ré seal. O! an teagast nuilis do gach neach coltach riunsa nach robh ag ambare air son ni sam bith ach dioghaltais siornuidh, gu'm faodainn a nis beagan misneich a ghabhail. An uair a dhealaich mi ris an duine so thòisich mi air an teagast so a sparradh air muinntir eile, ach eha chreid-eadh iad e, agus gu dearbh cha b' iongautach sin oir eha do làu chreid mi fén e. B' fheàrr leam gu robh e fior, ach bha mi' uile iarrusan air am bruthadh leis an smuain

so, gu robh Dia ann agus gu'n d' thubhairt e 'n a fhacal gu'm biodh peanas nan aingidh anns an t-saoghal eile siorruidh. Chuimh-nich mi air na briathran so, "Biodh Dia fior agus gach duine 'n a bhreugaire."

Bha aon ni eile a fhuair mi annam fén, ged tha e rud-eigin iongantach ciamar a b' urrainn e a bhith, agus is e sin nach b' urrainn mi riamh làn shaorsa fhaotainn ann an cuideachd dhaoine aingidh, oir ged a bha mi sònraichte air son uile mi fén cha b' urrainn mi an t-olc a ghràdhachadh ann am muinntir eile, agus is tric a thug mi achmhasan dhaibh air son iad a bhi ri mionnan, agus ag òl, agus ri peacannan eile. Agus an uair a thigeadh ni air bith am aghaidh bhithinn air son gabhail anns an arm, ach air dhomh smuaineachadh air caitheamh-beatha an t-saighdeir cha 'n fhuil-ingeadh mo chridhe dhomh smuaineachadh air a bhi fad mo làithean 'n a leithid de chomunn. Smuainich mi na'n gabhainn anns an t-saighdearachd gu'm biodh gach cothrom air aithreachas caillte gu siornuidh, agus leis an dòchas fham so ri tròcair bha mi air mo chumail o 'dhol do'n arm."

Dughall Bochannan.

LAOIDH FHEASGAIR.

Tha 'n latha Thighearn air caochladh
Gach taing dhuit fén an nochd;
'Se m' iartus agus m' ùrnuigh,
O oidhch' bhi saor bho lochd;

O Iosa gléidh mi ann ad bheachd
Is dòn mi ré na h-oidhch' ri teachd.

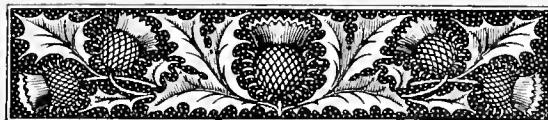
Tha àgh an là air caochladh;
Rint togam suas mo chridh',
Is guidheam, saor bho encoir,
Na tràthan dorcha' gu'm bi.
O Iosa gléidh mi ann ad bheachd
Is dòn mi ré na h-oidhch' ri teachd.

Tha saoth'r an là air caochladh
Nis togam dàn gu d' luaidh,
Is guidheam ort gu'n cùm thu
Gach tràth bho ghàbhadh cruaidh.
O Iosa gléidh mi ann ad bheachd
Is dòn mi ré na h-oidhch' ri teachd.

Bi 'n ad Fhearr-gléidh dh' m' anna,
'S ann duit is eòl a Dhé
Na cunnartan, cho liomhor,
Troimh 'm bheil mo thriall gach ré,
O Thus' thug gràdh cho caomh do d' shluagh
Ri m' achnuig eisd is saor mi blap.

An t-Urr. Gilleasbuig Dòmhnullach.

URNUIGH MHANASEH.

Agus rinn e ùrnuigh, agus rimmeadh esan réidh ris, agus dh' eisid e ra athchuïngz, agus thug e air ais e gu Ierusalem d'a riogachd. Agus dh' aithnich Manasch gur e Iehobhah as Dia ann.

II. Eachdraidh xxxiii, 13.

Cha'n eil ach cunntas goirid air Manaseh anns a' Bhiobull. Ach cha'n e giorrad a shaoghail no sàmhachair na dùthcha am feadh 's a bha e air a' chrùn is coireach dha sin. Rioghaich e eòig bliadhna deug is dà fhileadh, agns fo a riaghlaigh thàinig trioblaidean gnn àireamh air Ierusalem.

Dh' fhaodadh Manaseh a ràdh mar thuirt an Salmadair, "gu'n do thuit a shreangan-tombais ann an ionadan taitneach agus gu robh oighreachd bbriagha aige," oir bu mhae e do'n duine mhaith Heseciah, agus b'oighre e air a' chrùn am measg pobull Dhé. An uair a bha Heseciah air a leaba-thinneis, agus dùil aige ris a' bhàs, b' urrainn e a ràdh, "Guidheam ort, a Thighearna, cuimh-mich a nis cionnus a għluais mi a'd lāthair ann am firinn, agus le eridhe iomlan, agus a rinn mi an ni a tha maith a'd shùilibh," agus ris an teisteanas a thug e air féin ann am fianuis Dhé tha am fear-eachdraidh so ag aontachadh, oir tha e ag ràdh (xxxii, 37), "anns gach obair air an do thòisich e ann an seirbhis tighe Dhé, agus anns an lagh, agus anns na h-àitheantan, a dh' iarradh a Dhé, rinn e i le uile chridhe, agus shoirbhich e." Bha mar so athair diadhadh aig Manaseh, agus a mach o mhàthair dhiadhaidh, is e sin oighreachd as feàrr a shealbh-aicheadh le duine aig uair a bhreith. B'e ainn a mhàthar Hephisibah, ach an còrr cha'n aithne dhuinn uimpe. Bu mhaith an gnothuch e, ma bha Hephisibah air a sineadh ri taobh Heseciah m'an do ràinig a mac a bu shine ire duine, agus m'an do thréig e teagasc òige agus sligheannan athar.

An uair a bha e dà bhliadhna dheug chuireadh Manaseh air a' chrùn, ach cha'n urrainnear a ràdh gu robh ceann glie air na guaillean òga. Ann an ùine ghoirid chuir e e-féin an céill, agus thòisich e air gach deagh obair a rinn athair a thilgeadh bun os cionn, air chor agus gu bheil am fear-eachdraidh so ag ràdh, "Rinn e an ni a bha ole ann an suilean Iehobhah, a réir għrainealaċċdan nan cinnieach, oir thog e a ris na h-àitean àrda a bhris Heseciah sios, agus chuir e suas altairean do na Baalim, agus rinn e Aisearan, agus rinn e aoradh do uile armaiti nèimh, agus riun e seirbhis dhaibh. Mar so thug Manaseh air Iudah agus luchd-àiteachaidh Ierusalem dol air seacharan, gu tuilleadh uile a dhicanamh na rinn na cinnich." Le Baalim is Aisearan tha e a' ciallachadh diathan bréige, agus leis na h-àitean àrda a thog Manaseh tha e a' ciallachadh gu'n do thàlaidh e an sluagh o aoradh an Dé bheò anns an teampull gu bhi ag aoradh do iodhalan air na enuie. Ach cha'n e mhàin gu robh iodhol-aoradh a' dol air agħaidh anns na doireachan agus air na enuie, ach thruaill e tigh Dhé, an teampull naomh, le iomhaigh shnajidha a chur suas ann. An àite a bheatha féin is eùisean na riogachd a stiùradh le facial Dhé is comhairle nam fàidhean naomha, mar rinn na rìghrean glie a bha roimhe, thòisich Manaseh air geasachd agus druidh-eachd a għnàtħachadħ, agus air dol ann an eo-bheinn ri leannain-shìth agus luchd-fios-achd. Ach dh' oibrich so a mach a chrioch féin, dh' fhàs an sluagh cho dall ris an rìgh; ann an cois aoraidh a dħeanamh do dhiathan nan cinnieach għnàthaich iad aingidheachd is grāinealachd nan cinnieach, a' brosnuchadh Dhé gu feirg. Bha an riogachd uile anns an t-suidheachadh a thug air an fhàidh na briathran so a cleachdadħ, "o bhonn na coise gu ruig an ceann cha'n-eil fallaineachd innte." Shoeruich i air a deasgainnean, bha i air bheul a h-àite urramach am measg riogħachdan eile a chall, agus bu bheag an oiteag a chuireadh a casan os a cionn.

Thug Dia rabhadh do Mhanaseh ach bha Manaseh bodhar. Cha chluinneadh is cha'n éisdeadh e. Bha e mar dhuine fo gheasaibh. Ach ruigidh dàil dorus, agus an nì a chuir-ear buainear e. Blàrachd armailtean Asiria a steach do'n dùthaich; cha robb Manaseh deas air an son agus cha mhò a bha a shluagh, agus m'an gann a dh' fhosgail iad an sùilean bha eas an seann namhaid air an amhaich. Rinn an t-Asiranach ceangal nan ceithir chaol air Manaseh is thug e air falbh e 'na phriosanach do Bhabilon. Tàmait cho mhòr 's a thàinig riamh air Iudah.

Thug an t-Asiranach a' chend leasan dha ach thug a choguis féin an ath fhear dha. An uair a dh' fhuarach e anns a' phriosan thuig e ciod a rinn e, ach bha e ro amnoch. Bha na rinn o deanta, agus cha tugadh deòir no aithreachas air ais an eothrom a chaill e. An uair a shuidh e air a' chrùn bha an rioghachd làidir, soirbheachail, agus a' lean-tuinн fireantachd; ach an taobh a stigh de dhà fhichead bliadhna, le fhaoineas agus le ain-diadhaidheachd chuir e 'na criomagan i. Ann an lionmhoireachd a smuaintean an taobh a stigh dheth cha robb innitinn no coguis Mhanaseh aig fois, ach "an uair a bha e ann an teinn ghuidh e air Iehobhah a Dhia, agus dh'irislich e e féin gu mòr an làthair Dhé aithrichean. Agus rinn e ùrnuigh ris, agus dh'éisd e r'a athchuinge, agus thug e air ais e gu Ierusalem d'a rioghachd."

Ann am fear de leabhraichean an *Apoeriphia* tha an ùrnuigh so air a sgriobhadh, agus faodaidh sinn a' cur sìos ann an so, gun fhios nach bu mhaith le euid d'ar luchd-leughaidh a faicinn. Ach feumaidh sinn a rádh nach'eil e idir cinnteach no, a réir beachd mhòran sgoilearan, idir coltach gur e e Manasch a rinn i. Ach eo dhin tha àn ùrnuigh sean, agus mur h-esan a rinn i, chuireadh 'n a bheul i le Iudhach air chor-eigin d'am b'aithne, na b'fheàrr na's aithne dhuiinne, na faireachduinnean a bha ann an eridhe Mhanaseh aig an àm.

O Thighearna, Uile - chumhachdach, Dia ar n-aithrichean, Abraham, Isaac, agus Jacob, agus siol nam firean; a rinn nèamh agus talamh leis gach sgéimhl a bhuineas dhaibh; a chuir cuibhreach air an fhaighe le t'fhaical; a dhùin suas an dòimhne, agus a sheul-aich i le t'ainm uamhasach agus glòr-mhor; an làthair am bheil eagal air

na h-uile dhaoine agus iad ag crioth-nachadh an làthair do chumhachd; oir maise do ghlòire, co a sheasas, agus bagradh do chorruich an aghaidh pheacach, co a ghiùlaineas; ach is tusa an Tighearna as àirde, a tha làn truacantaist, agus fad-flulangach, agus tròc-airreach, a' gabhair aithreachais de'n olc a smuainich thu a dheanamh air daoine. Gheall thu, a Thighearna, a réir do mhòr mhaitheas, aithreachas agus maith-neas dhaibhsan a pheacach a'd aghaidh: agus a réir do thròcairean gun tomhas, dh' òrduish thu peacach a chun aithreachas fhaotainn, a chum 's gu'm bi iad air an teàrnadh. Uime sin, a Thighearna, Dia nam firean, cha d' òrduish thu am firean a chum aithreachas fhaotainn, Abraham agus Isaac agus Jacob nach do pheacach a'd aghaidh; ach dh' òrduish thu mise a tha a'm pheacach a chum aithreachais: oir tha mo pheacaidhean na's lionmhoire na gainneamh na fairge. Tha m' easaontais, a Thighearna, tha m' easontais air fàs lionmhor, agus cha'n airidh mi gu'm faicinn no gu'n amhaireann air àirde nèimh, do blàrigh lionmhoireachd m' eu-ceartan. Tha mi air mo chromadh sìos le mòran cheanglaichean iaruinn, cha'n urrainn mi mo cheann a thogail no fuasgladh fhaotainn: oir bhrosnich mi thu gu feirg, agus rinn mi ole ann a'd shealladh; do thoil eha do rinn mi, agus t-àitheantan cha do choimhead mi; chuir mi suas gràinealachd agus chaidh m' easaontais an lionmhoireachd. Uime sin tha mi nis a' lubadh glùn mo chridhe, ag asluchadhl do ghràis. Pheacach mi, a Thighearna, pheacach mi, agus tha mi ag aideachadh m' easaontais, their maitheanas dhomh, a Thighearna, their maitheanas dhomh, tha mi a' guidhe ort, agus na sgrios mi maille ri m'aingidheachd. Na bi ann an corruiich riun gu bràth, agus na toir mo chuibhrionn dhomh ann an ionadan iosal na talmhain. Oir is tusa Dia, eadhon Dia na feadhnaidh a ni aithreachas; agus annam-sa nochdaidh tu t'uile mhaitheas, oir saoraidh tu mise a tha neo-airidh, a réir do mhòr thròcair. Mar sin molaidh mi thu gu bràth, uile làithean mo bheatha: oir tha uile chumhachdan nan nèamh a' toirt molaidh dhuit, agus is leat-sa a' ghlòir gu siorruidh. Amen.

Bhiodh na Seanairean Iudhach a' deasbuid air an dà cheist so,

- (1) Ciod a b'fhiach aithreachas Mhanaseh.
 (2) Ciod a dh' éirich dha mu dheireadh.

A réir am beachd-san dh'aisigeadh a rioghachd thalmhaidh air ais dha, ach thainig e geàrr air rioghachd nèimh. Ach tha tròcair Dhé cho farsuing ris a' chuan, agus ruigidh i air mòran air nach ruigeadh tròcair nan Seanairean. Ach cha bluinn breitheanas dhuinne agus cha mhò a bu choir dhuinn a bhi feòraich, "An teare iad a thearnar." Is e ar gliocas-ne ar gairm fein a dheanamh cinnteach, agus tiomndadh ris an Tighearna m'am bi e ro annoch. Cha'n'eil am màireach air a ghealltuinn dhuinn, agus ged a bhithheadh, tha e na's flusha dhuinn tionndadh ri Dia an diugh na bhith-eas o am màireach, eir gach latha a theid seachad, tha ar eridheachan a' fàs na's cruaidhe agus aithreachas na's duiliche. An diugh, tha Dia ag ràdh, ma chluinneas sibh mo ghuth, na cruadhaichibh ar eridhe.

Ma chaill no nach do chaill Manaseh 'anam, bha a bheatha anns an t-saoghal so gun mhaise, gun tairbhe, agus tha 'eachd-raidh a' teagasc dhuinn nach 'eil ann an aithreachas ericheadh ach a bhi cur sil mu'n Fheill-Mhartainn. Faodaidh foehann tighinn ach cha tig dias.

Tha fear de na faidhean ag imuseadh dhuinn gu'm b'e aingidheachd Mhanaseh a bu mhàthair-aobhair do na truaighean a thàinig air rioghachd Iudah an déigh làimhe. Ged a bha e anns an uaigh, bha a dhroch dheanadas a' teirt a mach toraidh anns an rioghachd. Chuir e daoine eile air seacharan air Dia, thruaill e am beusan, agus ged a bheireadh e a chorpa is anam a dh'fheuchainn an cuireadh e casg air fàs an t-sìl a chuir e, cha ghabhadh sin deanamh. Do neach a pheacach ach a rinn aithreachas tha sinn an dùil nach 'eil rud air an t-saoghal a ghoirticheas a chridhe cho mòr ri bhi faicinn dhaoine eile a' milleadh am beatha leis a' pheacadh a dh' ionnsaich esan dhaibh. Bha an searbhadas anama sin aig Manaseh ann an deireadh a làithean. "Cuir m'eisampleir anns an naigh maille riùm,"—b'e sin an ùrnigh a rinn duine aingidh a fhnaidh tròcair aig an aon uair deug. Ach bu diomhain am facal; bidh eisampleir dhaoine beò an uair a tha an ènàmhain 'n'an smùr anns an ùir. B'ann mar sin a dh' éirich do Mhanaseh; a dh'aindeoin 'ùrnughean is aithreachas bha eisampleir a bheatha ag oibreachadh mar dhroch phuinnsean ann am pobull Iudah fad ionadh ginealach.

EADARUINN FEIN 'S AN UR SANN.

Tha dà sheòrsa dhaoine ann, an fheadhainn as urrainn na chluinneas iad a chumail aca fein, agus an fheadhainn nach urrainn. Is daoine cunnartach an seòrsa mu dheireadh so, agus is ion do gach duine glie a bhi 'n'a earalas orra. Cha'n aithne dhaibh modhannan no laghannan a chàirdeis, agus an ni a chluinneas iad anns a' chluais eighidh iad e air mullach nan tighean. Air neo sgaoilidh iad e uigh ar n-uigh—*eadaruinn fein 's an ursann*.

O chionn ghoirid fhuair mi leasan o fhearr dhiubh so, agus tha mi an dùil nach dìchuimhnich mi e ann an cabhaig. Bha sinn a' bruidhinn mu charaid eile as fior theigh leam, agus air an robh sinu le cheile eòlach, agus mar a thachras glé bhitheanta an uair a labhras duine gu saor ri caraid aig taobh an teine thuirt mise rud-eigin mu'n fhear nach robh a làthair nach h-abrainn ris fein, ged a bha e fior gu leòir. Dh'fhalbh fear na teangaidh fhada lom is dìreach 'ga ionnsuidh agus dh' innis e dha an rud a thubhairt mi, agus a' cheud uair a thachair mo charaid orm-sa thug e an aghaidh orm. Cha'd theuch mise ri lethsgual a dheanamh oir chunnaic mi nach gabhadh an rud ceartachadh, ged nach robh ann ach rud suarach nach b'fhiach bruidhinn air. Ach chaill mi dà charaid air a thàillibh, an dara fear a chionn gu bheil amharus aige orm, agus am fear eile a chioun gu bheil amharus agam air. Sin agad, a lenghadair, a h-aon de thubh-aisteán na beatha so, agus is fiach dhuinn le cheile enuasachadh air a' ghnothuch a dh'fheuchainn am foghluim sin beagan gliocais.

Tha mi a' faicinn gu soilleir a nis nach robh mi fein gun choire, ach air a shon sin, tha fhios agam nach robh mi neo-dhileas do m'charaid. Agus cha'n urrainn mi a ràdh gu bheil näire sam bith orm air son na thubhairt mi, ged a fhuair mi mo chorragan a losgadh. Faodaidh mi a ràdh gur ministear am fear mu'n robh sinn a' bruidhinn, agus is e a thubhairt mise uime eadar flealadh-a's da-rìreadh "gur bochd nach robh e cho easgaidh 'n'a inntinn 's a bha e 'n'a bhodhig." Smior na firinn—cadaruinn fein 's an ursann—ach aig a' cheart am, rud nach cordadh ri duine sam bith a bhi air a ràdh uime, agus rud nach bu mhaith leat a ràdh ris aum an clàr an aodainn. Cha'n e mhàin gu robh meas agam-sa air mo charaid ach bha gaol agam air nach 'eil agam air mòran,

ged a thachair dhomh am facial ud a ràdh. Ach eo dhiu ghabh e fearg riùm, agus a dh' innseadh na firinn, cha b' ann uile gu léir gun aobhar, oir tha e coltach nach d' innis fear na teangaidh fhada dha ach an aon fhacal ud d' ar seanachas. Na'n d'innis, tha mi an dùil nach ruigeadh e a leas a ghabhail anns an t-sròin. An uair a dhealaicheas fear na cagarsaich aon chriomag de sheanachas duine bho'n chor, tha e ag éigneachadh na firinn.

Sin agad, ma ta, mar a thachair dhomhsa, agus ged nach leugh am fear a chuir eadar riùm féin agus mo charaid an duilleag so, tha mi dol a thoirt dha a theistearais ann am briathran an duine ghlie, Solamh.

(1) *Is bràthair fear na cagarsaich do'n mhillteir;*

(2) *Dealainn fear na cagarsaich càird-ean sònruichte.*

Cha ruig duine a leas dùil a bhi aige nach bruidhnear uime air a chùlaobh, agus cha bu chòir do dhuine túraill sin a ghabhail gu h-ole. Cha'n abair duine anns am bheil onoir rud air chùl cinn a charaid a dhéanadh eron dha, no a mhilleadh a chliù; aeh an taobh a mach dheth sin, tha iomadh rud eile a their ar càirdean agus ar luchd-còlais umainn anns nach'eil coire air bith, ged nach ba mhaith leò gu'n cluinneamaid e. Cha'n eil ann ach an daor ghòraiche dhuit a ràdh nach bu chòir do dhuine facial a ràdh air chùl duine eile nach h-abradh e ris anns an aodann. Cha'n e sin an saoghal, agus tha an saoghal féin na's gllice na aon neach a tha air 'uachdar. Agus tha mi am barail nach'eil eron sam bith ann an cleachadh an t-saoghail; eo dhin, bu mhiosa leam féin m' fhàilingean a bhi air an innseadh dhomh anns an aodann na iad a bhi air an deanamh 'nan cuspair-àbhacais air mo chùlaobh le càirdean dileas. An rud nach cluinn cluas cha għluais eridhe, agus faodaidh tu a bhi ecart coma ged a dhéanadh iad sgrùdadħ beag lagħach ort 'n am measg féin, eo fad 's a tha iad eo siobh-alta 's gun sin a dhéanamh ann ad eisdeachd. Ach ged nach'eil eron anns a' chleachdadħ so ann féin, faodaidh eron a thighinn ás mur 'eil túr is onoir ann an ceann na feedhnach a bhios ris. Bha eo mhaith dhuit a bhi bruidhinn ri gamhuuñu ri bhi a' seanachas ri duine gun túr air am feum thu a bhi 'n ad earalas air eagal gu'n tuit facial bhauit nach bu mhaith leat a bhi air a thoirt do coin an adhair. An uair a dh' fheumas tu an aire mhaith a thoirt air an fhear a tha

air taobh eile an teine, cha'n eil ann an conaltradh ris ach rud gun tlachd. BEUL-GUN-FHAITHEAM—sin agad fior dhuine cunnartach.

GRINNEAS.

Ann an toiseach an leabhair anns an d' thug an t-Ollamh Mae Ille Mhicheil nach maireann sgeul Dheirde dhuinn tha e ag innseadh mar a fhuair e i am am Barraidh.

"Fhuair mi sgeulachd ghasda o Iain do bhràthair," thubhairt an t-Ollamh ri Alasdair Mac Neill, seann duine aig an robh ealain an t-seanachaideh air a làimh.

"Ma ta, le'r cead," fhreagair Alasdair, "cha robh sgeulachd ghasda aig Iain mo bhràth-air-sa riamh. Bidh e riutha gun teagamh, ach cha'n eil aige ach sguinn agus cha chuala sibh riamh duine a'dol an ceann sgeulachd le cho bheag loinn ri Iain. Ach ma dh' fhaodas mi fheòraich, eiod an sgeulachd a thug e dhuibh."

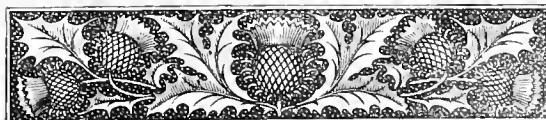
"Thug Deirdre," ars' an t-Ollamh.

"Agus thug Iain sgeulachd Dheirdre dhuibh! Sin agaibh sgeulachd is fhiach sgeulachd a chantaim riithe; is ann bhuan féin a dh' ionnsaich Iain i, ach cha'n eil i aige ceart; cha d' thug e leis dhi ach criomain. Chaidh mi oidhche air chéilidh do'n tigh aige agus e ris an sgeulachd sin, ach, a Mhuire ghaoil, cha robh loinn no snas oirre, agus chuir e dorran orm a bhi ag eisdeachd mo bhràthar a' milleadh sgeulachd mhaith le droch innseadh. Mu dheireadh cha b' urrainn mi cumail orm fhéin na b' fhaide, agus dh' fhàg mi an tigh gu failidh is chaidh mi dhaeħaidh. Ach ma's maith leibh a faotainn bheir mise dhuibh Deirdre o cheann gu ceann, oir tha i agam, air fad, facial air an fhacal. Cha'n eil duine an diugh am Barraidh aig am bheil i ach mi fhéin is Iain, agus cha'n eil aige-san dhi ach sgonn an sud 'san so."

Sin agad, a leughadair, gaol an fhir-ealain air a cheaird! Bheir e oilbheum d'a shùl obair gun loinn fhaicinn, is oilbheum d'a chluais briathran gun snas a chluinntinn. Is coma eo dhin is bàrd no saor e, tha iarraidh aig an fhear-ealain air grinneas. Cha robh ann an Alasdair Mae Neill ach iasgair Barrach, ach 'na dħoigh fhéin agus a réir a chothroim, bha comħaradħ an fhir-ealain air a shiubħal. Mar chinneach, bha cail aig na Gàidheil do ealain agus bu toigh leo grinneas anns gach ni.

SUIM NA DIADHAIDHEACHD.

Dh' innis e dhuit, O dhuine, ciod a tha maith; agus ciod a tha Iehobhah ag iarraidh ort, ach ceartas a dheanamh, tròcair a ghràdhachadh, agus gluasad gu h-iriosal maille ri d' Dhaia. MISLH VI, 8.

Ann an toiseach na caibideil so tha am fàidh ag radh,

*Tha comh-strì aig Iehobhah r'a shluagh,
Agus ri Israel tha e a' tagairt.*

agus ann am briathran maiseach tha e a' gairm air na beanntan agus air na sléibhteann éisdeachd ri cui's-geharain Iehobhah an aghaidh a shluagh.

*O mo shluagh, ciod a rinn mise ort?
Agus ciod anns an do sgìthich mi thu?
Oir thug mi mòs thu á tir na h-Eiphit,
Agus á tigh na daorsa shuor mi thu;
Agus chuir mi romhad Maois, Aaron, agus Miriam.*

Eadhon ann an làithean a seacharain cha do dhìchuimhnich Israel gu buileach buachailleachd. Dhé air a shluagh anns an fhàsach, agus an uair nach h-eisdeadh i ri argumaid eile thaisicheadh eumhne nan làithean sin a eridhe. Tha i a' cur roimhpe tionndadh ris an Tighearna, ach ciamar a thig i an làthair an Ti naoimh a bhrosnuich i gu feirg le-a peacaidhean?

*Ciod leis an tig mi an làthair Iehobhah,
Leis an erom mi mi-sein an làthair an Dia as àirde?
An tig mi 'na làthair le tabhartasan-loisgte,
Le laoigh a bhios bliadhma dh' aois?
Am bi Iehobhah toilichte le mìltean de reitheachan,
Le ìdeich mìltean de shruthan ola?
An toir mi mo cheud-ghin air son m' eas-aontais,
Toradh mo chuirp air son peacaidh m' anama?*

Bha latha ann a bha luchd-teagaisg Israeil an dùil gu'n toilicheadh aoradh de'n t-seòrsa so Iehobhah, ach chaidh an latha sin seachad agus tha am fàidh a' freagairt,

*Ciod a tha Iehobhah ag iarraidh ort,
Ach ceartas a dheanamh, agus tròcair a ghràdhachadh,
Agus gluasad gu h-iriosal maille ri d' Dhaia,*

O thoiseach an t-saoghal bha a' cheist so ann an eridhe mhic an duine, Ciod a tha Iehobhah ag iarraidh oirnn agus ciod leis an tig sinn an làthair an Ti as àirde? Ann an làithean deireannach so tha fhios againn uile gu maith ciod a tha Dia ag iarraidh oirnn, co dhiu a tha sinn 'ga dheanamh no nach 'eil, ach ann an òg-mhaduinn an t-saoghal bha robh an t-eòlas sin aig ar n-aithrìchean. Cha'n ann a dh'aon bhoillisgeadh a thàinig solus na firinn ach uigh ar n-uigh, àithne air àithne, riaghaitl air riaghaitl, beagan an so, beagan an sud. Labhair Dia o shean an iomadh earrainn agus air iomadh dòigh m'an do labhair e le Mhae. Agus ged a dh' fhaodas an creid-eamh a bha aig Israel ann an toiseach a h-eachdraidh mu Dhia agus mu dhiadhairidhachd a bhi leanabail 'n ar suilean-ne, is e an creideamh sin a' ghucag as an d' thàinig an creideamh Crioduidh ann an lànachd na na h-aimsir, am brat-speilidh anns an robh Slànuighear an t-saoghal paisgte. An uair a bha daoine a' taingseadh tharbh is reitheachan do Dhia air ghaol a bhi ann an réite ris, air neo a' toirt toradh an euirp dha air son peacadh an anama, bha iad a' deanamh sin a chionn gu robh e 'na fhaochadh d'an coguis a bha toirt fiannis 'nan aghaidh. Cha'b' aithne dhaibh dòigh a b' fheàrr air an cionta aideachadh no air fàbhar Dhe a chos-nadh. B'e sud an dòigh anns am bu ghnàth leo dol an làthair righrean is mhaitean na talmhainn, agus ciod an t-ioghnadh gu'n saoil-eadh iad gu'n éisdeadh an Righ Mòr r'an ath-chuinge air sgàth an tabhartasan? Ach lion beag is beag, fo theagasg nam fàidhean aig an robh inntinn a bu spioradaile agus

a bu ghéire na bha aig na sagartan, chuir Israel na seann nithean sin air chùl agus ràinig i air an flirinn a chuir an Slànuigh-ean anns na briathran, "Is Spiorad Dia: agus is éigin d'a luchd-aoraidh aoradh a dheanamh ann an spiorad agus ann am firinn." Co dhiu, fhuair a chuid a b'fheàrr de'n t-sluagh greim air an flirinn so.

Is e an t-seirbhis mhòr a rinn na faidhean ann an Israel, gu'n do dhearg iad air inntinn an t-sluaigh nach b'urrainn dhaibh Dia a thoileachadh, agus nach gabhadh e'r an aoradh *as eugmhais an caitheamh-beatha a bhi ceart*. Shearmonaich iad air a' cheann-teagaig sin gun sgur, agus bha feum air, oir bha an luchd-dùthchea a' saoilsinn gu robh cùiscan ceart eadar iad féin agus Dia, na'n tigeadh iad 'na làthair le tabhartasan aig amannan sònruichte agus ann an àitean suidhichte a réir riaghailtean nan sagartan, co dhiu a bha no nach robh iad 'nan daoine firinneach, onorach, stuama.

"Ciod e liomhorachd ur n-robairtean domh-sa? deir Iehobhah; na tugaibh tabhartas diomhain uaibh nì's mò; nighibh, glanaibh; curibh air falbh olc 'ur deanadais as mo shealladh: sguiribh de dheanamh uile; foghlumaibh maith a dheanamh: iarraibh breitheanas; curibh ceart an t-ainnearach; cumaibh còir ris an dilleachdan; tugaibh cùis na ban-trach." ISAIAH I.

An rud a bha ann tha e ann fhathast, agus gus an latha diugh tha an droch phòr so, an cogull a thachd facal Dhé ann an eridhe Israeil, a' fàs ann an eridhe mhic an duine. Oir tha daoine ullamh gu bhi 'g am mealladh féin nach seall Dia air a' chridhe, agus gu'm faod iad a bhi diadhaidh gun a bhi ceart is tròcaireach is iriosal. Ach cha ghabh dealachadh a dheanamh eadar spioradalachd is moraltachd, eadar diadhaidhbeachd is fireantachd; tha iad a' dol ann an cois a chéile, agus an ni a cheangail Dia na euir-eadh duine fa sgaoil.

Ciod a tha Dia ag iarraidh ort ach ceartas a dheanamh agus tròcair a ghràdhachadh agus gluasad gu h-iriosal maille ri d' Dha? Cha ruigear a leas argumaid a dheanamh mu na briathran so, oir cho luath 's a chluinnnear iad gabhar riutha. Tha reusan is coguis an duine ag aontachadh leis an flirinn. An neach a ni ceartas agus a ghràdhacheas tròcair agus a ghluaiseas gu h-iriosal maille ri Dia, faodaidh e dol an làthair Dhé le dànaichd naomh, ann an làn dearbhachd gu'n aidich Dia e mar mhac. Sin teagasc Mhicah, agus their cuid de dhaoine ruinn gu bheil an soisgeul uile ann. Ann an seadh tha sin fior,

oir is e crìoch àraig an t-soisgeil gu'n tionndadh e daoine gu ceartas a dheanamh, agus tròcair a ghràdhachadh, agus gluasad gu h-iriosal maille ri Dia. Ach c' àite an ionns-aichear ciod e ceartas is tròcair is iriosachd ach a mhàin fo theagasc an t-soisgeil? Nach e Iosa Criosc a nochd do'n t-saoghal 'na bheatha féin maise nam beusan naomha sin! Agus c' àite am faigh daoine lag peacach neart air son briathran an fhàidh a choimh lionadh ach a mhàin o'n t-Slànuighear anns am bheil eumhachd Dhé, agus a gheall a bhi do ghnàth maille ri. Cha do rinn an soisgeul briathran an fhàidh sean, agus cha mhò a chuir e air chùl iad, ach lion e fad le brigh is reamhrachd nach robh annta an toiseach, air chor agus gu bheil daoine a nis a' faicinn àirde is leud is dòimhne annta nach faca Mieah féin. Is e teagasc is beatha Chriosc as aobhar dha sin.

Ma tha e fior gur e na nithean a dh' ainmich am fàidh "suim na diadhaidheachd," tha e fior mar an ceudna nach ruigear orra gu bràth ach fo bhuaidh spiorad an t-soisgeil. Is ann fo theagasc Chriosc agus ann an eo-chomhnnn a spioraid-san a bheir eridhe mhic an duine a mach toradh na naomhachd. "Fannaibh annam-sa agus mise annaibh-se." Far am bheil an t-aonadh sin, bitidh a thoradh. Iadsan aig am bheil gràdh dhàsan fuathaichidh iad ole agus faodar dol an urras orra gu'm bi iad, an dà chuid, tròcaireach agus iriosal.

"CARAID NAN GAIDHEAL."

Tha "Caraid nan Gàidheal" 'na ainm clùteach do neach air bith a ghiùlan, ach tha mi am beachd nach deachaidh ar luchd-dùthchea am mearachd an uair a bhuilich iad an t-ainm urramach so air Tormod Mac Leòid. Is maith a choisinn e agus is geal a thoill e a bhi air a chumail air chuimhne mar "charaid nan 'Gàidheal," oir bha a bheatha air a caitheadh ann an seirbhis a luchd-dùthcha agus an càinain.

Bha deagh fhuil nan Gàidheal a' ruith 'na chuislean agus 'na fhéithean, agus chaidh altrum ann an dachaidh chràbhaich, ghràdh-aich, chaoimh, far an robh eòlas agus gliocas 'ga chuartachadh. Ann an sgìreachd anns an do rugadh e bha Gàidhlig gìn truailleadh air a labhairt le iochdarain agus nachdarain. Bha an tuath lionmhòr; cha robh roinn anns an eaglais; agus bha gach dorus anns an sgìreachd fosgailte do'n mhiniestar 's d'a chloinn. Mar so bha eothrom aig Tormod air eòlas fhaotainn air càinain agus cleachdaidh-

ean a dhùthcha, agus ghabh e an cothrom a fhuaire e. Shiubhail e monadh agus srath ann an cuideachd bhuachaillean agus bhrocairean. Dh' iasgaich e air muir agus air amhainn, agus sheòl e bàtaichean air Caol Muile agus air a' Chuan Lathurnach. Le Ruaridh beag, seirbhiseach dileas 'athar, chuir e seachad ionadh latha agus oidhche thaitneach. Mar so b' aithne dha smuaintean agus faireachduinnean a luchd-dùthcha; dh' ionnsaich e bhuapa na sgoulachdan agus na sean-fhacail a thug e air ais dhaibh le deagh riadh an déidh móran bhliadhachan anns an "Teachdaire Ghàidhealach" agus "Leabhar nan Cnoc."

Shuidhicheadh e ann an eaglais Cheannloch 'na thri bliadhna fishead, agus b' fheudar dha còirichean na Gàidhlig a sheasamh ann an aghaidh a blàrathrean anns a' chléir mar a cheud dhleasdanas. Chunnaic e gu robh dà ni gu sònruichte a dhith na Gàidhealtachd, Biobuill a leughadh iad, agus sgoilean anns an ionnsaicheadh iad Beurla. Bliadhna an déidh bliadhna thog e a ghuth ann an àrd Sheanadh na h-eaglais as leth a luchd-dùthcha, ach bha e mar ghuth anns an thàsach. Ach thagair e air an son gun sgìtheachadh agus mu dheireadh fluair e eisdeachd. Tha na briathran a leanas air an toirt á òraid chomasach a labhair e anns an t-Seanadh.

"Beagan bhliadhna chan roimh so eha robh sgoil ach beag anns a' Ghàidhealtachd, agus anns a' bheagan a bha ann is e Beurla a mhàin a bha air a teagast. Is e a thàinig as a sin nach robh ach àircamh bheag de'n chloinn a b' urrainu feun air bith a dheanamh de'n teagast a bha iad a' faotainn. Ged a bha eadar tri agus ceithir mìle duine ann an Gàidhealtachd na h-Alba nach tuigeadh càinian sam bith ach Gàidhlig, cha'n eil ach dà bhliadhna ar fhichead o'n a ghabhadh am Biobull fhaotainn ann an Gàidhlig. Agus an déidh do'n Bhiobull a bhi air a thionndadh gu Gàidhlig agus air a chlo-blualadh air son nan Gàidheal, bha e agus tha e fathast do mhòran 'na thobar glaiste. Cha b' urrainn do'n t-sluagh aon fhacal dheth a leughadh. Ma tha sibh ag aontachadh leam gu bheil feum mòr air sgoilean, tha mi an dòchas gu'n aontaich sibh leam anns a' phuing so, gur o càinian am màthar a' chàinian as Inaithe a dh' ionnsaicheas na Gàidheil a leughadh. Bu mhaith leam so a sparradh air 'ur n-aire, a chionn gu bheil cuid de chàirdean nan Gàidheal

de'n bheachd gu bheil a' Ghàidhlig a' tighinn eadar an sluagh agus foghlum na Beurla. Ach creidibh mise, tha am beachd sin tur ceàrr, beachd as mearachdaiche cha b' urrainn a bhi agaibh. Cha'n eil dòigh as feàrr air Beurla a theagast do na Gàidheil na sin a dheanamh troimh an càinian féin—an aon chàinian a thuigeas iad."

Ann am briathran drùidhteach chaidh e air aghaidh, a' tagar air aithrichcean is sean-aircean na h-eaglais, as uchd Dhé, caoraich an Israel féin a bhuachailleachd, agus solus an èolais agus solus na firinn a thoirt do'n Ghàidhealtachd. Leagh eridheachan cruaidh nan Gall ann an eisdeachd na h-braid circeachdail aig Mae Leòd, agus chaidh an latha leis. Ann am beagan àine għluu ġo cagħiex agus chuir i luu ār sgoilean a thogħail air feedh na Gàidhealtachd agus anns na h-eileannan Iar Chonh-oibrich uachdarain an fbeàrainn agus cairdean eile leis na cléircan. Thog mòran de na h-nachdarain tigħeansgoile agus chuir iad air leth erioman fearainn air son a' mhaighstir-sgoile. Chaidh Tormod féin agus ministearan eile air feedh na Gàidhealtachd agus nan eileannan, a dh' fhaicinn e' àite am bu mhotha feum air sgoilean a shuidheachadh, agus ann am beagan àine bha còrr agus dà cheud sgoil air an eur air chois. Rinn na Gàidheil deagh bhuil de'n chothrom a thàinig thuwa, ged nach d' fhuair iad e ach annnoch. Chùm Tormod a shùl orra, mar bhanaltrum air a leanabh. Chaidh e do Lunnaid a dh' iarraidh cuideachaidd o Shasunn, agus ann an òraid a liubhair e air an turus sin labhair e na briathran so.

"Tha na sgoilean a' deanamh maith nach gabh innseadh anns a' Ghàidhealtachd. Ann na còig bliadhna a chaidh seachad dh' fhàg còrr agus seachd cend duine òg iad, air an uidheamachadh gus an àite féin a ghabhadh anns an t-saoghal, agus a dhearbhadh ciod a għné dhaoine a tha anns na Gàidheil ma bheir sibh co-thrhom dhaibh. Chuir na sgoilean a mach cheana naoi fishead maighstir-sgoile a tha nis a' teagast air feedh na dùthcha. Ann an sgoil Ghàidhlig dh' ionnsaich a' chlann tuilleadh Beurla anns an fhichead bliadhna mu dheireadh na dh' ionnsaich iad ann an cend bliadhna, an uair a bha a' Bheurla air a gnàthachadh mar inneal-teagaisg.

Ach c'ar son a tha euid de dhaoine cho deònach air sgrios a thoirt air an t-seann chàinian Ghàidhealaich? Faodaidh e bhith gu bheil fuaim teanga nam beann

neo-bhinn ann an cluasan dhaoine na h-àirde deas, agus ma tha, is truagh mise a tha labhairt le teanga Ghàidhealaich ri Sasunnaich. Ach is cànan urramach a' Ghàidhlig, cànan làdir bhriogh-mhor, gun ghainne, gun laigse, anns am bheil ceangailte suas dhuinne gach ni as truime a dhrùidheas air intinn duine. Is ann le crònán Gàidhlig ar mètar a chuireadh a chadal sinn 'n ar n-òige, is ann intte a labhair sinn ar ceud bhriathran mar phàisdean, agus is ann intte a chuala sinn ar n-aithrich-ean a' eur suas an ùrnuigh dheireannach. Tha mi toirt buidheachais do Dhia nach faodar a nis ministear gun Ghàidhlig a chur os eionn coimhthionail Gàidhlig no maighstir-sgoil gun Ghàidhlig a chur a theagascg an cloinne. O'n cheud latha a theid a' chlann do'n sgoil tuigidh iad a nis ciod a tha iad a' leughadh."

Ach ged a bha sgoilean air am fosgladh cha robh leabhrachaean-leughaidh freagarrach r'a fhaotainn ann an Gàidhlig, agus air iarrtu an t-Scanaidh, ghabh Tormod Mac Leòid os làimh leabhar freagarrach a dheas-achadh. Thug an leabhar so tlachd do iomadh ginealach de òigridh na Gàidhealtachd.

Bha intinn Thormoid air maith nan Gàidheal gun sgur, agus am beagan bhliadh-nachan, an uair a chunnaic e gu robh luchd-leughaidh a' dol an lionmhòrachd anns a Ghàidhealtachd chuir e a mach an "Teachdaire Gàidhealach," agus b'e sin an teachdaire a bu shunndaiche a shiubhail riamh air feadh nan gleann agus nan eileannan. Bha àbhaeas, fearas-chuideachd, agus eridhealas anns an Teachdaire, agus ann an Gàidhlig làdir, bhlasda, nach facas fathast na's feàrr na i, thug e teagascg fallain agus fiosrachadh do shean agus òg, agus sin uile, ann an dòigh cho nadurra 's gu'n saoileadh tu nach e Tormod féin a bha idir a' labhairt ach brocairean is ceistearan is piobairean na dùthcha. Uair 's a' mhìos, fad dà bhliadhna, chaidh an Teachdaire air a thuras, a' sgaoileadh èolais agus aoibhneis air a shlighe, agus lean e na b' fhaide na'n do rinn na Gàidheil uile an dleasdanach cho dileas ris an fhearr a sgriobh e. Ach thachair do Thormoid Mac Leòid mar a thachair do gach neach agus Comunn a rinn an dichioll as leth nan Gàidheal. Cha do sheas a luchd-dùthcha an guaillean a chéile; agus eadar fuath a nàimhdean agus briseadh a thàinig air a shlàinte stad an Teachdaire. Ach "an uair a bhios Murchadh Ruadh 'na thàmh, bithidh e a' ruamhar"; ann an co-bheinn ri

Daniel Deorach dheasaich Tormod Mac Leòid Foclaир Gàidhlig, agus chuir e clach eile air càrn a sheirbhis air son a luchd-dùthcha. Am measg nan leabhrachaean eile a dheas-ach's a sgriobh e'na dhéidh so bha "Leabhar nan Cnoc," agns "Cuairtear nan Gleann," agus ged nach do rinn e riamh ach na leabhrachaear sin a chur a mach, bu mhaith a b' airidh e air an ainm "Caraid nan Gàidheal."

Anns a' bhliadhna 1837 chaidh fuaim a mach gu robh a' Ghàidhealtachd ann an droch shuidheachadh, gun chonadh, gun bhiadh; a' chiste-mhine falamh agus aeras air na páisdean. Chualas gu robh daoine a' tighinn bò air maorach a' chladaich agus duileasg nan creag, agus gu robh mòran easlainte an lorg na gorta. Leòn glaodh nam bochd eridhe farsuinn fialaidh Mhic Leòid, agus cho luath 's a b' urrainn dha, thug e Sasunn air a thagar as an leth. Dhùisg e co-fhaireachduinn ris na feum-naich ann an eridhe nan Sasunnach, dhòirt iad gu fialaidh an tabhartasan 'na uchd, agus thill e dhachaидh le faisg air dà cheud mìle punnd Sasunnach a rinn cobhair air na Gàidheil ann am bliadhna na teanntachd. Deiel, bliadhna 'na dhéidh sin, an uair a thàinig an galar anns a' bhuntata, thog e air a rithist air an turus cheudna, agus bu mhaith do na Gàidheil bhochd aig an àm ud gu robh an caraid còir so aea, oir ràinig a pheann 's a ghuth air gach neach agus Comunn anns an rioghachd a b' urrainn cuideachadh a thoirt dhaibh. Cha'n eil teagamh nach robh am maith a rinn e d'a luchd-dùthcha anns an dòigh so air a mheasgadh le cròn, oir thòisich euid dhiubh air sealtuinn ri cuideachadh o khaoine eile an àm na h-éigin, an àite oidhisp a dheanamh air an corfín a chur am feabhas.

Ach marbhaisg air an aois! Thòisich i air luidhe gu trom air an t-seann ghaisgeach; bha a neart a' failneachadh, agns ann an 1860 chaochail e.

Bha Tormod Mac Leòid iomraiteach 'na linn agus 'na latha. Chuir e seachad a bheatha ann an seirbhis Dhé agus dhaoine, agus dh'fhág e ainn agus eisemplet 'na dhéidh a bhrosnachadh agus a mhisneachadh cairdean na Gàidhlig agus nan Gàidheal. Cha'd iarr e urram no maoin air son na rinn e as leth a shluagh, ged a fhuair e an urram agus an gràdh ann an tomhas neo-ghann. Choisinn e gu maith an t-ainm leis an bi e air a chumail air chuimhne anns a' Ghàidhealtachd cho fad agus a chinneas crann ann an eille no bhuaileas tonn air tràigh.

An t-Urr. Colla Domhnallach.

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

100% 100%

EAGAL A' BHAIS.

Agus ghuil Heseciah gu goirt. II. RIGH XX, 3
Cha toir Seòl buidheachas duit, cha toir am bàs clù dhuit; *Cha bhi dòchas aca-san a théid sìos do'n t-slochd ri t' fhìrinn.*

ISAIAH XXXVIII, 18.

Ann an dara leabhar nan Righrean (Caib. xx), agus ann am faidheadaireachd Isaiah (Caib. xxxviii), tha cunnata斯 againn air an tineas a thàinig air Heseciah ann am meadhon-là a làithean, agus bu mhàith leinn beagan seanachais a dheanamh ri ar luchdaleughaidh mu na faireachdùnnnean a bha air an dùsgadh ann an eridhe an duine dhiadhairidh so, an uair a chual e o bheul an fhàidh an teachdaireachd shòluimte, "Cuir do thigh an ordugh; oir gheibh thu bàs, agus cha mhàir thu beò."

Cluinnear daoine ag ràdh gu bitheanta nach 'eil uamhas anns a' bhàs ach a mhàin do'n aingidh; nach 'eil uamhas ann idir do'n fhìrean. Ach cha 'n 'eil sin fior. Cha 'n 'eil e a réir fiosrachadh ar beatha. Tha am bàs 'na chùis-eagail do na h-uile, agus is coltach gu'm bitheadh. Cha 'n 'eil teagamh nach cnir e fiamh air cuid de dhaoine nach eur e air feadhaim eile, ach cha chomharadh sin air oleas am beatha. Faodaidh spiorad bean-naichte a bhi ann am feòil anfhan, agus spiorad mallaichte ann am feòil làidir. Cha 'n urrainnear mar sin breith chothromach a thoirt air beatha duine o'n doigh anns an coinnich e an namhaid dheiremainach, oir théid am mortair 'na choinneamh cho neosgàthach ris a' mhartarach.

Cha bu droch dhuine Heseciah. Bha e'na dhuine cho diadhaidh agus 'na righ cho maith 's a shuidh riambh air cathair Dhaibhidh, ach bha eagal air roimh 'n bhàs. "Guidheam ort, O Iehobbh, cuimhnich a iùscionnus a ghluais mi a'd làthair ann am firinn, agus le eridhe ionlan, agus a rinn mi an ni a tha maith a'd shùilean." B'e sin na ceud thacail a thàinig as a bheul an uair a thuirt am fàidh ris nach rachadh e na b' fheàrr, agus cha b' ann idir 'ga mholadh féin a labhair e. Labhair e iad ann an àrnughaigh ri Dia, mar gu'n euidreach e a làmh air a chridhe agus gu'n abradh e mar thuirt Peadar, "A Thighearna, is aithne dhuit na

h-uile nithean; tha fhios agad gur toigh leam thu." Bha e cinnteach, cho fad agus a b' aithne dha a chridhe féin, gu'n do ghluais e a réir àitheantan Dhe; ach a dh' aindeoin sin uile dh' fhàillich a chridhe agus fleoil an uair a thàinig am bàs dlùth, agus thuit e ann an diobhail misnich. Ciod a b'aobhar dha sin? Is e sin ceist nach urrainn duine eile fhuasgladh le eimpi, ach co dhùi faodaidh sinn smuaineachadh oirre agus ar beachd féin a thoirt seachad.

Cha 'n 'eil teagamh nach robh e eruaidh le Heseciah abhi air a ghearradh air falbh ann am meadhon a làithean, an saoghal fhàgail m' an do chaille a chàil anns na sòlasan lion-mhor a tha an saoghal a' toirt do mhac an duine. Do chreutair a tha air a dhealbh mar tha mac an duine, agus air a shuidheachadh anns a' chruthachadh iongantach is mhaiseach so, is mòr an t-aoibhmeas a bhi beò. An uair a tha an fhuil teth is sruth na beatha a' ruith gu làidir anns na cuislean tha an t-aoibhmeas sin aig àirde, agus eha chaomhail do chridhe mhie an duine am bàs anns na bliadhna chan sin. Bidh daoine a' bruidhinn mu eucailean na h-aoise mar nach robh anna ach doilgheas agus èuis-ghearan, ach ann an gliocas Dhé tha eucailean na h-aoise a' giulan an toraidh féin, toradh a tha sìochail is ion-mhiannaichte. Oir tha iad ag ullachadh dhaoine chum an t-aiseag deireannach a ghabhail, cha 'n ann 'u an aindeoin ach 'nan deoin. Gun fhios daibh féin tha an aois agus an traghadh beatha a tha i a' toirt 'na lorg a' fuasgladh nan ceanglaichean a bha eadar an eridhe agus an saoghal ann an làithean an neirt, air chor agus nach 'eil ùigh aca tuilleadh ann an ùpraid na beatha so. Tha iad a' call nam buadhan euirp is inntinn a thug dhaibh càil ann an obair is sòlasan an t-saoghal, agus théid iad an còmhdaileil a' bhàis mar theid clann sgìth a chadal. An àite e bhi 'na uamhas dhaibh, tha iad 'ga iarraidh. Ach cha b' ann mar sin a bha Heseciah an uair a thàinig an teachdaireachd thuige, "Cuir do thigh an ordugh; oir gheibh thu bàs, agus cha mhàir thu beò." Cha robh e ach mu dheich bliadhna fishead a dh' aois, agus a làmh air a' cur ri obair nach robh fhathast criochnaichte. Ann an toiseach a thòiseachaidh chuir e roimhe gu'n leas-aicheadh e an t-ole a rinn a dhroch athair

anns an rioghachd. Agus ann an tomhas rinn e sin. Bhris e na h-iодholan a chuir aithair suas anns na h-àitean àrda, chuir e air chois aoradh Dhé as ùr anns an teampull, agus chuir e stad air a ghràinealachd anns an do thuit an sluagh fo stiuradh athar. Bha e a' faicinn air gach taobh comharaidhean gu robh Dia a' soirbheachadh leis agus gu robl an latha a' dol leis; ach a nis thàinig a' ghairm 'ga ionnsuidh agus gun dùil aige rithe, "Cuir do thigh an ordugh, oir gheibh thu bàs." An ioghnadh ged a thionndaidh e aghaidh ris a' bhalla agus ged a *ghuil e gu goirt?* Is e sin facal a dhùisgeas comh-fhaireachadh ann an cridhe nan uile dhaoine; ged bu righ Heseciah bu duine e mar an ceudna a bha cosmhul ann an aigne ruinne, agus faodaidh sin a chridhe a leughadh o'n eòlas a tha againn air ar cridheachan féin.

Tha Pol ag ràdh gur e am peacadh gath a' bhàis, agus anns an t-seadh anns an robh Pol a' labhairt tha sin fior; ach tha siun an dùil, an uair a thig am bàs gu daoine òga, nach e idir na tha romhpa ach na tha iad a' fàgail 'nan déidh a leònas an cridhe. Is e gath a' bhàis dhaibh-san, a bhi air an cur a luidhe 's gun an eadail orra, a bhi air an toirt air falbh o obair anns am bheil tlachd aca, a bhi smuaineachadh nach bi cuibhrionn aca tuilleadh an aon ni a nithear fo'n ghréin, a bhi fàgail beannachd gu bràth aig ionadan taitneach is cagailt an gaoil, a bhi dealachadh ri companaich is cairdean caomhail a tha dhaibh mar an anam féin. Is iad sin euid de na smuaintean a chuireas mulad air daoine òga a tha air an gairm air falbh ann am meadhon-là an làithean, agus cha'n eil teagamh nach e liomhorachd nan smuaintean sin an taobh a stigh dheth a ghoirtich cridhe Heseciah, air chor agus gu 'n do shil e na deòir.

Ach a thuilleadh air na smuaintean so, bha aon ni eile ann a chuir eagal air roimh 'n bhàs, agus is e sin, nach robh dòchas aige gu'm b'urrainn e làthaireachd is co-chomunn Dhé a mhealainn air taobh thall na h-uaighe. Ann an làithean anns an robh Heseciah beò cha robh creideamh nan naomh ann an neo-bhàsmhorachd an anama ach fann, ma bha an creideamh sin idir aca. Cha robh dòchas cinnteach na h-aiseirigh aca a tha aig sluagh Dhé an diugh, dòchas nach d' fhuaир an saoghal gus an d' fhoillsicheadh ar Slànuighear Iosa Criosd a thug beatha agus neo-thruaillidheachd gu solus tue an t-soisgeul.

"Ann an tigh m' Athar-sa tha iomadh àite-còmhnuidh. Tha mi dol a dh'ull-achadh àite dhuibh; agus gabhaidh mi

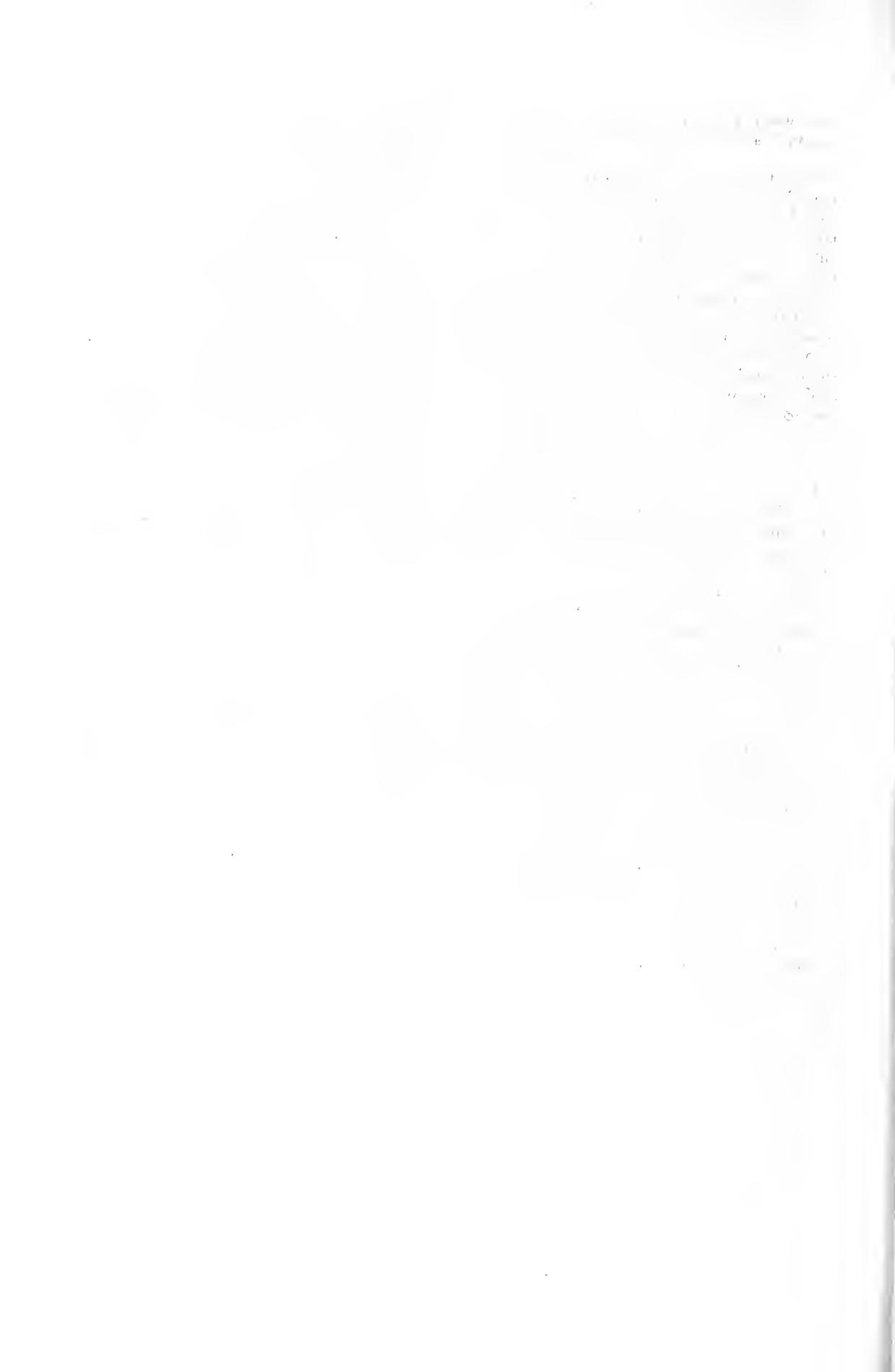
sibh am ionnsuidh féin; a chum far am bheil mise gu'm bi sibhse mar an ceudna."

Is e sin an dòchas a thug an gath as a' bhàs, dòchas nach dealaich e sinn o Dhia ach gu'n toir e steach sinn d'a làthaireachd na's dlùithe. Ach cha b' ann mar sin a bha Heseciah a' smuaineachadh air a' bhàs. Bha e an dùil gu'n cuireadh am bàs dealachadh eadar e féin is Dia, agus nach mealadh e gu bràth tuilleadh anns an t-saoghal thall an caidreabhòl sòlasach a bha eatorra air an talamh.

"Am beò, am beò, bheir esan buidheachas duit; ach cha toir Seòl (no ionad-còmhnuidh nam marbh) buidheachas duit. Theid mi a steach air dorsan Sheòil, ach cha'n fhaic mi Iehobhah; cha bhi dòchas aca-san a théid sìos ann ri t' fhìrinn."

Cha b'e eagal breitheanais a rinn am bàs cho duaichnidh ann an sùilean Heseciah ach eagal gu'n cailleadh e làthaireachd Dhé. B'e Dia cuibhrionn 'anama anns an t-saoghal so, tobar a bheatha agus aoibhneas a chridhe; agus a nis an uair a chunnaic e e-féin a' dol a steach do Sheòil, tir fhuar dhorcha far am bheil an solus mar dhorchadas, chrioth-naich fheòil agus ghuil e gu goirt. Do naoimh an latha so tha nèamh 'na ionad aoibhneach is beannaichte, air a shoillseachadh le glòir Dhé; ach do naoimh an t-seann Tiomnaidh bha Seòl 'na ionad gun sòlas gun mhaise, tir tiugh-dhorchadas air nach ruig solus gnùise Dhé. Bha Heseciah 'na dhuine diadhaidh a dh' fhiosraich fàbhar Dhé air an talamh agus a ghluais ann an eochomunn Dhé, agus b'e fàth a bhròin gu robh e nis a' dol a chall an aon ni a bu phriseile d'a anam, oir cha robh dòchas aige gu faiceadh no gu fairicheadh e Dia anns an t-saoghal eile. Mar sin cha b'e 'ain-diadhaidheach ach a diadhaidheachd a bu mhàth-air-aobhair d'a bhròn. B' fheàrr leis aon là ann an tir nam beò far an d' fhiosraich e caoimhneas-gràidh Iehobhah na mìle bliadhna air taobh thall na h-uaighe far nach robh dòchas aige ri làthaireachd na's mò.

Is e so an smuain, ma ta, a bu mhaith leinn fhàgail aig ar luchd-leughaidh gu bhi beachd-smuaineachadh oirre, gu bheil am barrachd uamhais is eagail anns a bhàs do dhaoine diadhaidh na tha ann do dhaoine neo-dhiadhaidh, ma bheirear air falbh an dòchas sin ris an abrar anns a' Bhiobull dòchas na glòire. Cha'n ann o'n chuid as miosa ach o'n chuid as fheàrr ann an nàdur an duine a tha an dòchas sin ag eirigh. Cha'n eil iarraidh aig daoine neo-spioradail air beatha muhaireannaich ann an làthair

Dhe, agus ged a chailleadh an saoghal a' chuid sin de'n chreideamh Chriosduidh cha mheasadh iad gu'm bu chail mòr e, agus cha mhò a dheanadh e am bàs na chùis-eagail daibh. Theagamh gur h-ann a bheireadh e uamhas a' bhàis air falbh. Ach cha 'n e sin na faireachduinnean a tha aig daoine diadhaidh a dh' fhiosraich gur maith agus gur milis Dia. Tha tart 'nan anam an geall air Dia, agus bhiodh e dhaibh 'na bhròn agus 'na eagal na'n cuireadh am bàs stad air an co-chomunn ri Dia, tobar am beatha agus an anama.

A thaobh neo-bhàsmhorachd an anama agus beatha mhaircannach maille ri Dia cha 'n urrainnear dearbhadh fhaotainn mar a gheibhearr dearbhadh mu nithean faicsinn-each is talmhaidh; cha 'n urrainnear dearbhadh a thoirt seachad a dhùnas beòil nan as-creideach no chuireas erloch air connsachadh. Faodar gun teagamh iomadh comharadh fhaotainn air feadh a' chruthachaidh agus ann an nàdur mhic an duine a tha comh-chòrdadh ri creud na h-eaglais air a' chùis so, ach ged a tha na nithean sin a' euideachadh, aon an tomhas beag no mòr, le creideamh dhaoine a tha cheana a' creidsinn anns a' bheatha mhaircannaich, cha 'n urrainnear a ràdh gur dearbhadh cinnteach iad. Mur gabb neach ri fianuis Chriosd air a' chuspair so, no mur bheil iarrtus 'na chridhe féin air beatha neo-bhàsmhor, cha 'n aithne dhuinn gu'n d' fhuras argumaid fhathast a ni soilleir dha nach e an uaigh ar ceann-uighe. Fianuis Chriosd agus fianuis nan naomh,—sin acraichean an anama a thabhbh dòchas na glòire. Tha sinn a' creidsinn nach robh mearachd 'na inntinn-san no 'na bheul, agus theagaisg esan gu soilleir nach 'eil anns a' bhàs ach cadael, agus gu bheil sonas siorruidh a' feitheamh air sluagh an Tighearna air taobh thall na h-uaighe. "Mur bitheadh e mar sin, dh' innsinn duibh." Tha sinn a' creidsinn mar an ceudna gur h-airidh fianuis nan naomh, ann an nithean spioradail, air gabbail rithe air thoiseach air beachdan dhaoine neo-dhiadhaidh, agus tha na naoimh uile a' toirt fianuis gu bheil iarrtus is miann 'nan eridhe air beatha neo-bhàsmhor ann an co-chomunn Dhé.

Bha miann is iarrtus air a' bheatha mhaircannaich ann an eridhe Heseciah, ach cha robh dòchas aige rithe, agus b'e sin, ann an tomhas, an t-aobhar gu'n do ghuil e.

An rud a thuirt sinn cheana their sinn a' ris; ma bheirear air falbh dòchas na beatha maireannaich bidh am barrachd uamhais is eagail anns a' bhàs do'n fhìrean na bhios ann do'n aingidh.

Beannaichte gu robh Dia agus Athair ar Tighearna Iosa Criosd a dh'ath-ghin sinn gu beò dhòchas tre aiseirigh Iosa Criosd o na mairbh!, a chum oighreachd neo-thruailidh, agus neo-shalaich, nach searg as.

NAIGHEACHD DO'N CHLOINN.

An uair a bhios sibh a' leughadh nan naigh-eachdan a tha anns a' Bhiobull mu na daoine gasda a bha beò anns an t-seann t-saoghal, Noah, no Enoch, no Abraham, no Joseph, no Daibhidh, tha mi glé chinnteach gu'm bi e air uairean a' cur iognaidh oirbh nach 'eil an tuilleadh air innseadh dhuinn umpa. Bha a' cheart iognadh air cloinn eile, a' chlann Iudhach air an do leag an Slànuighean beannaichte a lèmhán an uair a bha e air a thurus air an talamh. Gach oidhche aig taobh an teine bhiodh an aithrichean ag innseadh dhaibh nan naigheachdan a bha sgríobhta anns an leabhar naomh mu na daoine diadhaidh o'n d' thàinig iad, Gideon, agus Barac, agus Samson, agus Daibhidh agus Samuel, daoine a bha treun ann an cath, a chuir air theicheadh armaltean nan coimheach, a cheannsaich rioghachdan, a dhruid beòil leòmhan, agus a thug buaidh air an t-saoghal le creideamh. Oidhche a bha seanair Iudhach ag innseadh d'a chloinn mu Abraham leugh e anns an leabhar naomh mar a dh'fhàg Abraham tigh athar a dhòl air thòir oighreachd bhriagh a gheall Dia dha. An robh athair Abrahaim toileach a leigeil air falbh, arsa fear de na balaich a bha ag eisdeachd ris an naigheachd? Cha robh idir, ars' a sheanair, oir cha b' aithne dhasan an Dia beò agus bhiodh e ag aoradh do iodholan. Agus ciamar. ars' am balach, a b' aithne do Abraham Dia mur d' innis athair dha nime? C'ar son nach robh esan ag aoradh do iodhalan cuideachd? Cha 'n 'eil an leabhar naomh ag innseadh sin dhuinn, a mhic, ars' an seann duine, ach rachamaid a chadal an nochd, agus theagamh gu'n toir Dia Abrahaim féin solus dhuinn air a' cheist sin, oir is Dia e a dh'fhoillsicheas nithe diomhair dhaibhsan a dh' iarras agus a ghabhas a chomhairle.

Cha 'n 'eil fhios agamsa ciod a thachair ann an seòmar an duine le Dia eadar am meadhon-oidhche agus gairm a' choilich, ach air dha dùsgadh anns a' mhadoinn chunnaic e gu robh am bòrd a bha thall ann an oisean an t-seòmar aon uair a chàidh e chadal a nis ri taobh na leabaidh, agus air a' bhòrd rola paipeir air ùr sgríobhadh 'na làimh-sgríobhaidh féin. Chuir so ionantas mòr air, oir cha robh cuimhne aige gu'n do dhùisg e anns an oidhche no gu'n d' fhàg e a leabadh. Ach chuir e ionantas na bu mhotha air, an uair a leugh e na bha sgríobhta air rola, agus gun fhios aige co dhiu a sgríobh e as a cheann féin e, no bha e air innseadh dha le aingeal. B'e so an naigheachd a leugh e, mar gu'm biodh Abraham féin 'ga h-innseadh.

Beannaichte gu robh aimm an Dé mhòir a ghairm mise, Abraham, á dorchadas a chum a sholuis iongantaich, agus a thionndaidh mo chridhe o iodholan a dheanamh seirbhis dha féin. B'e ceàird m'athar Terah, a bhi deanamh dhiathan, a bhiodh e a' reic. Bha làmh ghrinn is fhìnealta aige; dheanadh e dia maide ann an dà latha agus dia cloiche ann an tri.

An uair a bha mi am bhalach beag bhithinn a' cluich am measg nan diathan a bha m' athair a' deanamh, agus air uairean bhithinn a' spionadh am fuilt agus 'g am bualadh air an t sròin, a dh' fhaicinn an gabhadh iad fearg. Bhithinn cuideachd 'g an stuigeadh 'na chéile, a dh' fleuchainn an rachadh iad a shabaid agus am faicinn co am fear dhiubh a bu läidire. Latha a bha mi, gun fhios do m' athair, a' cnr cnap creadha ann am beul an fhir mu dheireadh a rinn e, dia briagh a d'an d' thug e an t-ainm Marumat, thuit e air an irlar agus bhris 'amhach. An uair a chunnaic mi so ghabh mi eagal; thòisich mi air caoineadh agus ruith mi a dh' iarraidh m' athar, ag innseadh dha gu'n deachaidh Marumat as an amhaich. "Far dhomh m'ord agus mo ghilb," arsa m' athair, agus m' an deachaidh a' ghrian fodha an oidhche sin bha ceann ùr air Marumat.

Uair eile rinn e còig diathan agus dh' iarr e orm dol agus an reic ann an sráidean a' bhaile, agus feuch, ars' esan, nach goidear ort iad. Chuir mi na diathan air druim asail agus ghabh mi romham Aig taobh na h-aímhlé a bha ruith troimh 'n bhaile thachair ceannnaichean orm a bha marcachd air camhail do'n Eiphit, ach mar bha an tubaist 's an dàn, leig fear de na camhail gaoth as, anns an dol seachad, agus ghabh m' asail-sa eagal is theich i. "Marbhaisg air do chamhal grannda," arsa mise ri fear de na ceannnaichean, "tha mo chron-sa deanta a nis agus cha ghabh e leasachadh." Cha robh ach dithis de na diathan a bha air an asail slán, thuit tri dhíubh bhars a droma is chaidh iad 'n an criomagan. "C'ar son," arsa na ceannnaichean, "nach d' innis thu dhuinn gu robh diathan agad air druim na h-asail; dh' fhaodamaid an ceannach m' an do ghabh i eagal, ach so an rud a ni sinn, bheir sinn dhuit pris nan coig air an dithis a tha slán." Is ann mar so a bha, chuir mi an t-airgiot ann am phòca, agus thilg mi na diathan briste anns an amhainn, ged a bha fiamh orm am bàthadh.

Air mo thurus dhachaidd bha mi a' smuaineachadh ann am intinn air na thachair, agus gnn fhios agam ciod a bñ chiall da. "Nach iongantach," thuit mi rium féin, "a' cheaird a tha aig m' athair. An àite esan a bhi ag aoradh do na diathan a tha e féin a' deanamh, nach ann a bu chòir dhaibhsan aoradh a dheanamh dhasan! Tha rud-eigin ceàrr, ged nach eil mise a' tuigisinn a' ghnóthuich. Ma tha na diathan cho cumhachdach 's a tha daoine an dñil, c'ar son nach rachadh aca air cumail air an asail an uair a theich i?"

An uair a ràinig mi tigh m' athair agus a thug mi dha an t-airgiot a fhuair mi o na ceannnaichean chuir e a làmh air mo cheann agus thubhairt e, "Beannachd nan còig diathan gu robh maille riut. a mhic; cha robh saothair mo làmh ðiomhain." "Innsibh dhomh, athair," arsa mise, "ciod am feum a tha ann am beannachd nan diathan dhomhsa; mur téid aca air an cuirp féin a chumail o dhochann, ciamar a chuidicheas iad le daoine." Cha do chòrd so idir ri m' athair, agus thuit e rium nach bu chòir dhomh a bhi labhairt gu suarach mu na diathan. Dh' iarr e orm stad de m' sheanachas agus an t-suipeir a dheanamh deas.

An uair a bha mi ag iarraidh bhioran a bheireadh beò an teine thachair air mo làimh, ann an cùil nan sliseag, dia beag bòidheach agus an t-ainm Barasat air a ghearradh air clàr aodainn. Gun

ghuth a ràdh ri m' athair, chuir mi Barasat 'na shuidhe mu choinneamh an teine agus thuirt mi ris, "Thoir thusa, a laochain, an aire do'n choire gus an tig mise as an tobar, agus ma bhos an teine a' dol as, séid e." Ach an uair a thàinig mi air m'ais bha Barisat air tuiteam anns an teine agus a chasan air an losgadh gu ruig na sléisdean. An sin leig mi a cheann 's a cholunn le chasan agus cha b' fhada gus an do ghoil an coire.

Shuidh mi féin is m' athair aig ar suipeir, ach m'an do bhlaic e am biadh thug e buidheachas do'n dia mhòr, Marumat. "Cha b'ann dhàsan idir a bu chòir dhuibh buidheachas a thabhairt," arsa mise, "ach do Bharisat, oir chuir Barisat e-féin anns an teine a bhrúich ar bìdh." "Agus c'aité am bheil e nis," arsa m' athair. "A chuid dheth nach deachaidh troimh'n luidhearr, tha e 'na luath," fheareagair mise. "Is mòr neart Bharisait," arsa m' athair, "bhrúich e ar suipeir an nochd, agus am màireach ri mi Barisat eile."

Chuir so iongantas nach bu bheag orm. Mheòmhraich mi fal iomadh latha air na nithean a bha mi faicinn 's a cluinniann ann an tigh m' athair, gus mu dheireadh an do thréig mò chàil agus mo chadal mi, agus nach robh diog a' tighinn as mo bhilean ach an aon fhacal so,

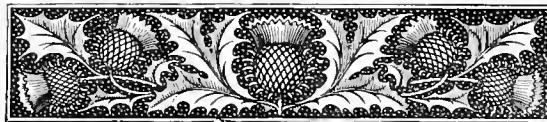
*Is amaideach an obair a bhi deanamh dhiathan
Is amaideach an obair a bhi deanamh ahiathan.*

Dh' fheadraich m' athair dhiom ciod a bha mi ciallachadh. "Tha so, athair; nach h-airidh na diathan a dhealbh sibh le òrd is gibl is sgathair air urram no aoradh a thoirt dhaibh. Tha an teine na's làidire na iad, eir loisgidh e iad 'nan smùr. Gidheadh cha'n abair mi gur dia an teine; tha an t-uigse na's làidire na 'n teine, oir mùchaidh e e. Cha mhòr a their mi gur dia an t-uigse, oir sluigidi an talamh suas e. Agus ged is mòr an eifeachd a tha anns an talamh, tha e an eisioimail na gréine a tha toirt soluis is blàiths dha. Gidheadh cha'n abair mi gur dia a' ghrian oir bheir dorchadas na h-oidhche buairt oirre. Feumaidh, ma ta, gu bheil aon dia mòr agus cumhachdach os cionn nan nithean sin uile; a rinn a' ghrian agus na reultan, an solus agus an dorchadas; a thog suas an talamh os cionn nan uisgeachan agus a chuir anail na beatha anns gach crentair beò. Ma tha an dia sin ann, athair, iarramaid air e-féin a nochdadh dhuinn oir tha m' anam ann an iom-chomhairle agus mo chridhe tinn le ionndrainn."

Mu'n gann a bha am facal a mach as mo bheul chuala mi guth o na speuran gorma, mar thoirim mhòran uisgeachan, ag ràdh, "Abrahaim, a mhic, is mise an Dia a tha thusa ag iarraidh agus cha'n eil dia eile ann cosmhul rium; is mi Tighearna ñeimh agus na talmhainn, a rinn an saoghal agus na h-uile nithean a tha ann, agus a tha a' toirt do na h-uile beatha agus anail. Bi thusa a' falbh as do dhùthaich, agus o thigh t-athar Terah, agus o d' dhislean, do'n dùthaich a nochdas mise dhuit. Agus ni mi thu ad chinneach mòr agus beannachd idh mi thu; agus beannachd mi iadsan a bneannnaicheas thu, agus iadsan a mhallaicheas thu mallaichidh mi. Dean cabbag agus fág tigh t-athar apns am bheil iodholan a tha gràineil am shealladh, air eagal gu'm bi thu air do sgrios maille ris na h-aingidh."

Cha robh an còrr sgrìobhta air an rola.

TABHARTAS-GAOIL.

An sin ghabh Muire punnd a dh' ola spicnaird, ro luachmhor, agus dh' ung i casan Iosa, agus thiormaich i a chasan le a falt: agus lionadh an tigh le faille na h-ola. Eoin, XII, 3.

An uair a thàinig Iosa gu Betani, agus e air a cheum gu Ierusalem a'dol a dh' ionnsuidh na càisge, nochd sluagh a' bhaile bhig sin, an dà chuid, urram is caoimhneas dha. "A mis bha na h-àrd-shagartan agus na Phairisich air toirt àithne, na'm biodh fhios aig neach air bith e' àite an robh e, gu'n innseadh e e, a chum gu'n glacadh iad e." Eoin, XI, 57. Ma chuala muinntir Bhetani gu robh airgiod-fala air a chur air a cheann cha do bhrath iad e. Ghabh iad ris gu furanach oir bha cuimhne aea air an obair mhiobhuleach a rinn e 'nam measg, an uair a thug e Lazarus air ais o'n uaigh. Cha bu mhaith leò làrnach a chur 'na bheatha, oir a thuilleadh air gu robh meas is gaol aig mòran dhiubh air, chuir a chumhachd fiamh air na h-uile.

Rinn Simon an lobhar cuirm dha an oidhche a bha e anns a' bhaile. Ged nach'eil na soisgeulaichean ag innseadh sin dhuinn, faodaidh e bhith gu'm b'e Simon fear de na creuchdaich air an do rinn e tròcair uair-eigin roimhe so. Ma bha sin mar sin, bha e freagarrach do Shimon a bheatha a dheanamh agus buidheachas a thoirt dha an uair a thàinig e do'n bhaile. B'e Lazarus fear de na h-aoghean, agus bha Marta, mar a b' àbhaist, a' frithealadh. Bha Muire ann cùideachd, ach ged nach robh i 'na h-aon dhiubhsan a shuidh aig a' bhiadh maille ris (cha'n fhaodadh boirinnach sin a dheanamh), agus ged nach robh i a' frithealadh còmhla ri Marta, is e ise a dh' amais air clach-mhullaich a chur air an tabhartas-gaoil a thugadh do'n t-Slànuighear an oidhche ud, "Gu deimhin tha mi ag ràdh ruibh, C' àite air bith am bi an soisgeul so air a shearmon-achadh air feadh an t-saoghail uile, aithrisear mar an ceudna an ni a rinn a' bhean so, mar chuimhneachan oirre." Mata, XXVI, 13. Gun chead iarraidh chaidh i far an robh Iosa

'na shuidhe aig a' bhòrd, agus dhòirt i an òla spicnaird air a chasan, agus thiormaich i a chasan le a falt. Chuir an rud a rinn i iongantas air a' chuideachd; ach bu choma le Muire ciòd a theireadh no shaoileadh iad, oir chuir i roimhpe gu nochdadh i a gràdh 's a h-urram do'n t-Slànuighear chaomh a leighis a eridhe agus a dh' aisig air ais dhi a h-anam an latha a sheas i 'na làthair 'na h-aithreachan truagh.

Bha na deisciobuïl diombach. Tha an t-abstol Eoin a' cur na coire air Iudas, agus a' cur as a leth nach e idir gaol nam bochd ach gaol an airgid a thug air achmhasan a thoirt do Mhuire air son a h-ana-caitheimh. "Thubhairt e so cha'n ann a chionn gu robh suim aige do na bochdan; ach a chionn gu'm bu ghadaiche e, agus gu robh an sporan aige, agus gu'n d' thug e leis na nithean a chuir-eadh ann." Eoin, XII, 6. Ach tha na soisgeulaichean eile ag ràdh gu robh èach diombach cho mhaith ri Iudas. Theagamh gu robh na deisciobuïl uile a dh'aon inniinn a thaobh ana-caitheamh Muire, ach gur e Iudas a mhàin a labhair na bha stigh aige. Droch Iudas; a' factainn coire do'n bhoirinnach chaomhail a dh' ung na casan naomha le gaol a bu luachmhoire na ola, agus e féin air bheul a dhol ann an co-bheinn ris na h-àrd-shagartan gus tairngean a chur anna.

"C'ar son nach do reiceadh an ola so air tri cheud peighinn, agus nach d' thugadh do na bochdan i." Cha robh am facal so as an rathad ann an aon seadh, agus cha d' thubhairt Iosa ri Iudas gu'm b'ole a labhair e. Na'n do chuir Muire 'na chead e, na'n d' fheòraich i dheth co dhiubh a b' fheàrr leis an ola a bhi air a reic gus cobhair a dheanamh air na bochdan no i bhi air a dòrtadh air a chasan fein, faodaidh sinn a bhi cinn-teach gur h-e theireadh e, Reic an ola agus thoir an t-airgiod do na bochdan. Cha d'iarr esan a ghlòir féin ri am, cha b' ann a chum gu'n deantadh frithealadh dha a thàinig e do'n t-saoghal ach a chum frithealadh a dheanamh do dhaoine eile. B'e sin a bhiadh 's a dheoch, agus ghlùlain e mach 'na bheatha am facal a labhair e aon uair, "Tha e na's beannaichte tabhairt na gabhail."

Gníomh, xx, 35. Ach cha do chuir Muire an rud 'na chead, agus a nis, an uair a thòisich èach air coire fhaotainn dhi air son a h-anacaitheinlh, ghabhl e a taobh agus cha leigeadh e leò a diteadh. Bu léir dha a eridhe agus bha fhios aige gur e meud a gràidh dha féin a thug oirre a dheanamh. B' urrainn Muire na briathran so a ghabhail air a bilean mar chainnt a eridhe féin,

Ged a bu leam air fhad an saogh'l,
Bu thiodhlac e gu tur ro ehrion;
Bu neo-ni truagh mar dhol d'a ghaol,
Mo bheatha, m'anam, is gach sion.

"Tha na bochdan agaibh a ghnàth maille ruibh, ach cha 'n'eil mise agaibh a ghnàth." Mar gu'n abradh e, Ma tha thusa, Iudaic, bàigheil ris na bochdan gheibh thu cothrom gu leòr 'na dhéidh so caoimhneas a nochdadh dhaibh, ach cha 'n fhada tuilleadh a bhios an cothrom agaibh 'ur gràdh a nochdadh dhomhsa, oir tha m'uair air teachd. Mar sin cha leigeadh e leis buille a chur air Muire, oir bha a gràdh agus a dìlseachd 'na aoibhneas d'a anam anns an t-saoghal fhuar anns an do rinn e a chòmhnuidh, agus anns an dorchadas a bha nis ag iathadh uime. Tha sinn glé chinnteach nach bu chall do na bochdan an rud a rinn Muire, oir tha fiosrachadh ar beatha a' teagascg dhuinn nach e idir na daoine a bheir an tabhartasan do Dhia agus d'a sheirbhis a chumas air ais an euibhlionn o na bochdan. Is e leithidean Muire a bha riabhach làigheil is caoimhneil ri truaghain an t-saoghal so, oir far am bheil gràdh do Chriosd an sin bidh suin do na bochdan mar an cendna. A dh'aindeoin briathran atunhor Iudaic cha robh diol-déirce eadar Iernsalen agus Betani aig nach robh fhios glé mhaith gu'm faigheadh iad iochd is cuideachadh o Mhuire nach faigheadh iad o Judas, agus gur h-ann thuice a b' fheàrr dhaibh dol le an gearan. Agus is ann mar a bha a tha fhathast. Cha chreach an diadhaidheachd an déire.

Cia mar a b' urrainn Iosa Muire a chronachadh, agus e féin suidhichte a' cheart rud a rinn ise a dheanamh? Nach do bhris esan a chorp a bha na bu luachmhoire na bocsa alabastair, agus nach do dhòirt e fhuil a bha na bu phriseile na ola spicnaird, a chionn gu robh a chridhe a' cur thairis le gràdh. "Leigibh leatha," thubhairt e, "dh' ung i roimh làimh mo chorp-sa chum adhlacaidh." Theagamh nach d' thàinig e an eridhe Muire gu robh i a' deanamh na seirbhis dheireannach sin dha, theagamh nach robh a bhàs idir fa chomhair a h-inntinn aig an àm; ach bha e tad na h-uine fa chomhair inntinn

Iosa féin agus chunnaic e ann an tabhartas Muire samhladh air an tabhartas a bha e dol a thabhairt air Calbhari. Is e so a bha 'na inntinn an uair a thubhairt e, "C'aité air bi am bi an soisgeul air a shearmonachadh air feadh an t-saoghal nile, aithrisear mar an ceudna an ni a rinn a' bhean so." Mar gu'n abradh e, gu robh spiorad an t-soisgeil air a shamhlachadh cho cothromach anns an obair-ghaoil a rinn i 's gu'n uisnicheadh searmonaichean an gníomh ud gu bràth a chum solus a chur air iobairt Chalbhari agus air obair na slàinte. An rud a thubhairt Criosd thachair e. Ged a bha na deisciobuil diombach an toiseach chunnaic iad an ùine ghoirid gu robh iad ceàrr, agus mheas iad gu'm b'fhiach gníomh Muire iomradh a dheanamh air ann an leabhraichean an t-soisgeil. Agus gach uair a leughar no labhar uime tha fhàile cùbhraidh a' cumail beò spiorad na diadhaidheachd anns an t-saoghal, agus a' togail inntinnean dhaoine gu gràdh as mothà na gràdh Muire, eadhon gràdh an t-Slànnigheir nach do mheas gu'm b' ana-caitheamh e a chorp naomh a bhriseadh agus fhuil luachmhor a dhòrtadh an éiric a bhràithrean.

Is e gràdh do Chriosd fior chomharradh na diadhaidheachd. Cha robh Muire iomlan no gun iomadh fàilliunn, ach chuir a gràdh falach orra uile. Tha e soilleir gu'n do chòrd an rud a rinn i ri Criosd, agus ged a bha e ann an aon seadh gun fheum, bu léir dhàsan an gràdh a bha 'na eridhe, agus a réir a gràidh, thug e breith oirre. Dh' aidich e i am fianuis chàich mar neach a rinn obair mhaith, agus mar neach anns an robh fior spiorad an t-soisgeil. Is e an gràdh so toisceach, is meadhon, is deireadh na diadhaidheachd. Tha e na's fheàrr na teangaidhean, na's fheàrr na faidheadaireachd, na's fheàrr na gach uile eòlas. Chaidh Judas d'a àite féin a chiomh nach do ghràdhach e an Tighearna Iosa ann an tréibh dhireas. Agus tha Muire air a h-àireamh am measg comunn nan naomh, a chionn gu'n d' thug i dha gràdh a h-anama nile. An uair a thig gràdh Chriosd a steach do chridhe duine fuadaichidh e air falbh gach ole; eniridh e mach na h-aoighean mi-naomha a tha truailleadh an teampuill. Tha e mar abhainn a ghiùlaineas air falbh le a h-uisgeachan gach salachar a tha roimhpe, a' deanamh ionad a sinbhair cùbhraidh is glan. Biodh, ma ta, gràdh Chriosd anns a' chridhe agus cha'n eagal nach bi ar beatha ceart. Thig an còrr 'na àm féin, fochann, is dias, is làn bhiadh anns an déis.

of Cane in table 4
is also as follows:
Cane 18.0 lb
Cane 16.0 lb
Cane 14.0 lb
Cane 12.0 lb
Cane 10.0 lb
Cane 8.0 lb
Cane 6.0 lb
Cane 4.0 lb
Cane 2.0 lb
Cane 0.0 lb

It is evident that
the yield per acre
is proportional to
the amount of Cane
used.

It is also evident
that the yield per
acre is proportional
to the amount of
Cane used.

It is also evident
that the yield per
acre is proportional
to the amount of
Cane used.

It is also evident
that the yield per
acre is proportional
to the amount of
Cane used.

It is also evident
that the yield per
acre is proportional
to the amount of
Cane used.

It is also evident
that the yield per
acre is proportional
to the amount of
Cane used.

Aig nair am bàis cha bhi aithreachas air na naoimh gu'n do ghràdhaich iad Criod ro mhòr, no gu'n d' fhuiling iad ro mhòr air a sgàth; bidh aithreachas orra nach d' thug iad dha gràdh a bu mhotha agus nach d' fhuiling iad an eòrr. Oir is airidh esan air an tabhartas as luachmhoire as urrainn sinn a thoirt dha. Tha sinn 'na eisimeil cho mòr 's nach pàigheadh e ar fiachan ged a dhòirt-eamaid ar maoin uile aig a chasan. "Tha Dia a' moladh a ghràidh féin duinne, do bhrigh, an nair a bha sinn fathast 'n ar peacaich, gu'n do bhàsaich Criod air ar son." *Rom.*, v. 8. Ciod a dh' iocas sinn dha air son a mhaitheis?

ANNS A' CHOILLE BHEITHE.

Bha e 'na fhuil 's 'na fhallus, agus dh' fhaodadh tu aithneachadh leis a' chabhaig a bha air gu robh rud aige r'a dheanamh, agus nach biodh eùisean ceart mur biodh e air cheann na cuideachd. Oir bha fir a' bhaile eruinn, 'nan suidhe air gàradh phloc, a dheanamh an t-suimeachaiddh, a dh' fhasdadh a' bhuachaille, agus a chonnsachadh mu'n fhang 's mu'n chachaleith. Ach mar a bha an tubaist 's an dàn, an nair a bha e sios an ùtraid, cuirear a chas ann an toll agus brisear i.

Thugadh dhachaidh air còmhla e, agus b' ann sé seachduinncean 'na dhéidh sin a chunnaic e am blàr. Ach ged a bha e gun chomas nan eas cha robh e gun chomas bruidhne, agus a Luan 's a Dhomhnach cha robh sgur a' dol air ach a' gearan cor truagh na croite agus cor truagh a' bhaile, is esan air a leabadh. Latha de na làithean, agus an duan sin 'na bheul, thàinig Urra nach buineadh do'n t-saoghal so 'ga thraiginn.

"Cia mar a tha thu 'ga t' fhaotainn fhóin an diugh," ars' an t-Urra, is fiamh gàire air aodann.

"Is coma eia mar a tha mise," ars' an duine; "tha mo chas briste."

"Tha fhios agam gu bheil," ars' an t-Urra, "oir chunnaic mi thu a' tuiteam." "Am bheil thu goirt?"

"Cha'n e mo ghoirteas as miosa idir, ach nach fhaigh mi so fhàgail agus gun duine eile ann a sheasas m' àite no chuireas dealbh air fang is eachaleith is buachaille."

"Ud! ud!" ars' an t-Urra, "mnr'eil ceàrr ort ach sin na enireadh e dragh ort; gheibhear buachaille is togar fang ged a tha do chas-sa briste."

Cba do chòrd so ris idir, oir bhual amharus e nach robh an t-Urra cho sòluimte no cho faireachdail 's a bu chòir do chreutair nach buineadh do'n t-saoghal so a bhith.

"An e," ars' esan, "gu'n dean am baile feum as m' eugmhais?" "An e sin a tha thu a' ciallachadh?"

"Rudeigin coltach ris," ars' an t-Urra; "a dh' innseadh na firinn is e mo làmh féin à rinn an toll anns an deachaidh do chas. Bha mi air son t' fhaotainn as an rathad earr greis."

"M' fhaotainn as an rathad!" ars' esan agus e ag éirigh air uilinn, "m' fhaotainn as—" ach chaill e anal agus eba tigeadh diog tuilleadh.

"Seadh," ars' an t-Urra, "bha mi an dùil gu rachadh obair an t-saoghal air adhart na b' fheàrr as t' eugmhais."

Chuir so am bàinidh air gu brileach agus ghlaodh e air bean-an-tighe i chur an urra air taobh eile na còmhla. Ach eha d' than a t-Urra r'a chead Thaotainn o bhean-an-tighe air an dòigh so. Dh' éirich' e is rinn e air an dorus, ach eadar an da-bhì thionndaidh e air a shàil agus thuirt e rithe ann an guth beag, "Ma leigeas a chabhag fhéin leis cadael na biodh cabhag ort-sa a dhùsgadh."

Sin agad, a leughadair, mar a thachair an uair a chaidh an t-Urra a shealltainn an fhir a bha a chas briste; ach cha'n urrainn mise innseadh dhuit an do ghabh no nach do ghabh an duine an leasan a fhuair e. Ach mur do ghabh esan e, gabhamaid féine e. Theagamh gu'm faodadh an t-Urra an fhàrrinn a thoirt dha ann an dòigh a bu mhìne, ach mìn no garbh, cha do labhair e ach an fhàrrinn. Cha'n'eil e maith do dhuine sam bith a bhi an dùil nach téid an saoghal air adhart as eugmhais-san, agus mar is luithe a chuireas e am beachd faoin sin as 'inninn, is ann as fheàrr dha fhéin agus do dhaoine eile. Cha'n'eil duine nach liònar 'aite; ged a bhriseadh e amhach cho mhàith ri chois togar am fang agus càirear a' chachaleith.

Mar sin tha mi'n dùil gur glic do dhuine an saoghal a ghabhail gu réidh, gun a bhi ghnàth fo ro-chùram mu mhòran nithean. Tha seòrsa dhaoine ann nach h-urrainn so a dheanamh. Cha'n'eil iad sona mur 'eil an corrach anns gach obair anns am faigh iad a cur, mnr'eil iad 'nam fùil 's 'nam fallus o mhoch gu dubh a' ceartachadh chûisean a tha iad cinnteach a bhiodh ceàrr mur eur-eadh iadsan làmh annta. Tha iad a' cur mar fhiachaibh orra féin gur h-iadsan an sgioba a tha seòladh na luinge, agus nach 'eil ann

an daoine eile ach slaodairean hunndach a tha gabhail an aiseig leò gun am faradh a phàigheadh. Ach glé bhitheanta tha e tachairt nach fheàiridh an saoghal dad na tha na daoine driopail sin a' deanamh, agus gu robh e cho mhaith dhaibh a bhi 'nan cadal.

Tha sinn ullamh gu bhi saoilsinn gu bheil e cliuiteach do dhuine a bhi trang, eo dhiu a tha feum anns an obair a tha e deanamh no nach 'eil. Agus ullamh gu bhi saoilsinn gu bheil boinne de'n leisg anns an fheadhainn a ghabhas an saoghal gu réidh. Cha bu mhaith leam-sa töiseachadh air an leisg a mholadh, ach tha leisg is leisg ann. Tha eadar-dhealachadh mòr eadar an duine dhionhain nach saothraich air son a lòin, no nach giùlain a chuid féin a dh' uallach an latha, agus an duine eile leis am maith e féin a chumail saor o úpraid gun fheum air ghaol an car a bhuineas dha a dheanamh gu ceart. Cha 'n 'eil ann am mòran de na tha cui'd de dhaoine a' deanamh ach othail is uinich mu threalaich gun fhiù. Tha iad a' toirt orra féin a chreidsinn gu bheil iad trang agus gu bheil iad ag obair, ged nach 'eil 'nan driop ach cosg ùine. Ma tha so 'na chomhfhurtachd dhaibh (agus is cinnteach nach leanadh iad air an góraiche mur bith-eadh), faodar a' chomhfhurtachd sin fhàgail aca, ach saoilidh mi nach 'eil còir sam bith aca a bhi cur leisge as leth dhaoine eile anns nach 'eil cron as miosa na gur toigh leò an saoghal a ghabhail gu réidh, an car féin a dheanamh gu samhach agus air an athais, agus cothrom fhaotainn air sith is saorsa a mhealtainn.

Cha 'n 'eil teagamh agam nach 'eil an seòrsa dhaoine so air a bheil mi a' bruidhinn ag òl tolinntinn á iomadh tobar ré an cuairt anns an t-saoghal, ach tha iad a' faotainn an sólais, eo dhìu ann an tomhas, air eosd chàich, oir cha leig iad tàmh no fois le daoine eile agus bha cho mhaith dhuit a bhi 'n ad shuidhe air nead speach 's a bhi 'nan euideachd. Gun nàtre gun athadh gabhaidh iad air làimh thu, agus euiridh iad thu air cheann do dhleasdanais mar gu'm biodh páisde no amadan. Thachair fear dhinbh orm o chionn ghoirid air bàta ann an Caol Muile. Cha 'n fhaca mise an duine riagh roimhe, ach leis cho beag socair 's a bha 'na shùil agus 'na bhodhig, dh' aithnich mi gu'm b' ann de'n t-seòrsa e, is theich mi. M'an do ràinig sinn cùl Clearara bha e shuas ri gualainn an sgiobair, agus a theangadh ag obair mar gu'm biodh muileann-sàbhaidh, a' toirt dha comharran na side is èolas na mara. Air an ath-shiabdh d'a lion

fluair e greim air dròbhair a mhuinnitir Mhuile, agus m' an do ràinig sinn Glas Eileannan an t-Sàilein chuir e suas esan ri reic is ceannach. Gu fortanach chaidh e mach ann an Tobar-mhoire, ach m' an d' fhàlbh e leag; e a shùil ormsa a ris, agus mi air mo cheann a thogail. Cha robh aige ach beagan mhionaidean uile gu léir ri seanachas a dheanamh riùm, ach mnr lion mise an eaglais a nis cha 'n ann aige-san a tha choiré. An glioceas a bha ann an ceann an duine ud! An sealladh mu dheireadh a chunnaic mi air bha e 'na ruith suas am baile mar gu 'm biodh muinnitir Thobar-mhoire a' feitheamh gun am braiceas a ghabhail gus an abradh esan. "Siudibh." Sid gu cinnteach fear de na daoine nach dean an saoghal as an eug-mhais, ach cha bu mhaith leam a bhi 'na chòta ma leagas an t-Urra a shùil air. Brisidh e a chas.

Tha mi 'ga sgrìobhadh so, 'nam shuidhe air stoc eraibhie anns a' choille bheithe. Tha an latha cho blàth grianach 's nach h-iarradh eridhe duine (eo dhìu duine d'an aithne an saoghal a ghabhail gu réidh) toileachadh as mothà na suidhe ris a' ghréin, gun dad r'a dheanamh. Cho fad 's is aithne dhomh cha 'n 'eil mi a' dearmad dteasdanas air bith a bu chòir dhomh a dheanamh an dingh, agus cha 'n 'eil iarraidh agam air mo làmh no mo theanga a chur ann an gnothuicéan nach buin dhomh. Dh' fhaodainn sgrìobhadh gu Comhairle an rìgh a thoirt dhaibh mòbleachdan mu chûisean na rioghachd; dh' fhaodainn dol thairis air an abhainn far am bheil mo choimhairsnach a' tanachadh na tur-neip a dh'innseadh dha eia mar is còir sin a dheanamh, air neo dol a dh' ol tea ann am Baile-chloichridh; dh' fhaodainn sin a dheanamh agus fichead rud eile a chumadh trang mi fad an latha. Ach cha bhiodh ann an sin ach driop is úpraid gun tairbhe, agus theagamh gu'n gabhadh an t-Urra a cho-throm orm, agus gu'm briseadh e mo chas. Mar sin is feàrr leam an saoghal a ghabhail gu réidh, agus suidhe air an stoc eraibhie so ann an sàmhchair na coille bheithe, a' meon-nhrachadh 'nam inntinn air na nithean a chuir mi sìos air an duilleig so. Mur 'eil a chas briste tha mi glé chinnteach gu bheil am fear a thachair orm air bata Chaol Muile an tràth-sa 'na fhuil 's 'na fhallus an àite-eigin, a' cur an t-saoghal air adhart, agus a' cur dhaoine eile 'nan cabhaig. Gu ma maith a theid dha, ach cha 'n iomlaidinn mo chrannchur ris. Thuirt neach a bu ghlice na esan, "Thigibh air leòd do àite fàsail, agus gabhaidh fois ear tamuill."

— 3 —

the following table.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

The following table gives the results of the observations made at the same time as those given above.

It will be seen that the results are in general in accordance with those obtained by Mr. J. C. Fisher.

LUACHMHORACHD CHRIOSD.

Dhuibhse uime sin a chreideas ann tha an luachmhорachd. 1 PEADAR, II., 7.

Luachmhорachd Chriosd; is e sin euspair air am miann leis na naoimh agus na h-ainglean beachdachadh. Tha Chriosd luachmhor do'n t-saoghal agus luachmhor do Dhia, oir thubhairt an t-Athair e-féin uime, "M'aontaghta, anns am bheil tlachd aig m'anam," agus a ris, "Is e so mo mhac gràdhach anns am bheil mo mhòr tlachd."

Ged a rannsaicheadh daoine neàmh agus talamh cha'n fhaigh iad neach eile a ghabh as a choimeas ri Chriosd. "Co tha agam anns na nèamhan aèch thusa? Agus a bhàrr ort cha'n'eil neach air thalamh anns am bheil mo tlachd." Tha beatha luachmhor, tha saorsa luachmhor, tha slàinte luachmhor, tha sith luachmhor, tha biadh is aodach luachmhor, tha òr is airgiot luachmhor, ach cha ni sam bith iad ann an coimeas ri Chriosd, "Na nithean a bha'n am buannachd dhomh," ars' an t-abstol Pol, "iad sin mheas mi'n an call air sgàth Chriosd; seadh gu deimhin, agus tha mi a' meas nan uile nithe'n an call air sgàth òirdheireis eòlais Iosa Chriosd mo Thighearna." Is e a mhàin an ti as ro-fheàrr as urrainn na beannachdan as ro-fheàrr a bhuilceachadh. Dealichte o Chriosd cha'n'eil ann am mac an duine ach truaghan bochd, ach ann an Chriosd is leis na h-uile nithe; ma's e an saoghal, no beatha, no bàs, no nithean a tha làthair, no nithean a tha ri teachd, is leis iad uile. Ma tha còir aige ann an Chriosd tha còir aige air na h-uile nithe; is e an creideach an t-aon duine sona, an t-aon duine beannaichte, an t-aon duine saoibhir. O, eiod an oighreachd ghlòrmhor a dh' ionnsuidh am bheil esan air a bhreith, a tha air a bhreith a ris! Is leis na h-uile nithe a tha aig Chriosd, a ghliocas chum a theagasg, a chumhachd chum a dhòn, a ghràdh chun a shaoradh, agus a ghlòr chum a chrùnad. Tha Chriosd uile gu lèir luachmhor do'n chreideach oir is ann o Chriosd a tha uile chomhfhurtachd agus a dhòchas a' teachd. Tha an Tighearn Iosa da rìreadh luachmhor, agus maiseach, agus milis, dhaibhsan a chreid ann agus a bhlaic a mhaitheas.

Is e Chriosd an tiодhlaс as luachmhoire as urrainn Dia a thoirt seachad, no as urrainn sinne fhaotainn. An uair a thug Dia dhuinn

a mhac thug e dhuinn an t-aon ni feumail a tha toirt d'ar u-ionnsuidh nan uile nithean. Thug Dia iomadh tiодhlaс eile do'n t-saoghal a bharrachd air a mhac gràdhach, ach mar a tha ghrian na's glòrmhoire na na reultan, mar sin tha an tiодhlaс so a' toirt barrachd orra uile. O, eiod an seud òirdheire Chriosd! Is esan a ni beannaichte sùn ann am beatha, sona ann am bàs, agus ghlòrmhor an déidh bàis. Iadsan aig am bheil am maith so cha bhi maith sam bith a dhìth orra. "Bithid easbhuidh air na leòmhain òga, agus bithid acras orra; ach orra-san a dh' iarras Iehobhah cha bhi maith air bith a dhìth."

Chà'n'eil ni sam bith ann an Chriosd ach ni a tha luachmhor; tha e so-ghràdhach agus ion-mhiannaichte: is lànachd agus is millseachd e, mòrachd agus maitheas, solus, beatha, agus sonas. Ann an h-uile nithean is esan aoibhneas beatha a' chreidich, agus beatha aoibhneis a' chreidich.

Tha ainn Chriosd luachmhor, agus tha fhuit luachmhor. Is maith a ghoirear fhuil luachmhor, oir is fhiach braon d'a fhuil-san euan d'ar ful-ne. Tha éifeachd cho mòr innse agus gu'n glan i air falbh peacaidhean an t-saoghal uile. Eadhon na luideagan salach, gealaichear iad ann am ful an Uain. Is e ful Chriosd ful a' ghlanaidh; tha i a' labhairt nithean as feàrr na ful Abeil, agus iadsan air an crathar i, ged robh am peacaidhean mar an sgàrlaid, bithidh iad geal mar an sneachd; ged robh iad dearg mar chorcur, bithidh iad mar olainn.

O Uain mo ghràidh, t'fhuil phriseil,
bhlàth,
Cha chaill gu bràth a brìgh,
Gus am bi mhuinnitir shaort' air fad,
Bho 'm peacadh glan d'a trid.

Tha geallaidean Chriosd luachmhor, mar tha an t-abstol Peadar ag ràdh, "tre an do dheònaicheadh dhuinn a gheallaidean luachmhor agus ro mhòr." Tha iad mòr a thaobh am farsuingeachd agus luachmhor a thaobh an òirdheireis. Tha a thiodhlaс agus a ghràsan luachmhor, na's luachmhoire na seudan, agus cha'n'eil gach ni as urrainn thu mhiannachadh r'an coimeas riutha.

Chà'n e mhàin gu bheil Chriosd féin luachmhor ach tha a' mhuinnitir a tha air an deanamh 'n am buill ann luachmhor mar an ceudna. Tha an creideach gu dearbh mar fhitheach ann an sealladh an t-saoghal ach tha e mar chalaman ann an sealladh Chriosd;

is aolach agus salachar na naoimh a réir beachd an t-saoghal; ach ann an sealladh Dhé tha iad 'n an seudan luachmhor. Tha daoine gun ghràs ag amharc air sluagh Dhé mar dhream, a chuireadh air chùl, ach bheir Dia rioghachdan 'n an éiric; faodaidh na h-aingidh magadh is tareuis a dheanamh air na naoimh, ach tha iad cho luachmhor ann an sealladh Dhó's gu bheil iad uile sgrìobha air déarnaibh a làmh. Tha masladh Chriosd luachmhor agus urramach do na creidich. Mheas Maois e 'na shaoibhreas na's mò na ionmhasan na h-Eiphit. Tha crann-ceusaidh Chriosd na's millse na crùn an t-saoghal. Is beag a tha creidsinn na firinn so, gu bheil àmhgharan maith agus luachmhor, ach is firinn e air a shon sin. Is éigin dha sin a bli maith a tha teachd o'n aon Ti mhaith; a nis tha àmhgharan a' teachd o Dhia. "Bha mi balbh," arsa Daibhidh, "cha d' fhosgail mi mo bheul a chionn gur tua a rinn e." Is éigin dha sin a bhi maith a bha air fhlolang leis an Ti a bha uile gu léir maith agus ionlan; a nis bha àmhgharan air am fulang le Criosd. "Bha e 'na dhuine dhoilgheasan agus eòlach air bròn." Is éigin dha sin a bhi maith a dheasaicheas agus a dh' ullaicheas sinn air son oighreachd ghlòrmhor; a nis tha àmhghar a' deanamh so. "M'an robh mi ann an àmhghar," tha Daibhidh ag rádh, "chaidh mi air seacharan, ach a nis tha mi a' coimhead t' fhacail." Tha Pol ag rádh mar an ceudna, "Tha ar n-àmhghar aotrom, a tha ré sealain, ag oibreachadh dhuinn na's mò agus na's mò thar tomhais eudthrom siorruidh glòire." Tha àmhgharan maith ged nach 'eil iad taitneach; mar tha Pol ag rádh, "Cha saoillear smachdaichadh air bith, am feadh a tha e làthair, a bhi sòlasach, ach doilgeasach: gidheadh 'na dhéidh sin bheir e mach toradh siocail na fireantachd dhaibh-san a bha air an cleachdadh leis." Tha am peacadh taitneach ach cha'n 'eil e maith; tha na's mothà de ole ann an aon bhoinne de thruailidheachd na tha ann am fairge de àmhghar. Tre àmhghar tha Dia a' sgaradh a' pheacaidh a tha e fuathachadh o'n anam a tha e gràdhachadh; leis an àmhghar as mò tha Dia a' teagast dhuinn a' ghliocais as mò. An uair a tha an creideach 'na laighe fo làimh an ti a tha 'ga chur fo àmhghar, tha e 'na laighe anns a' chridhe sin a tha 'ga ghràdhachadh; tha e air a cheusadh leis an t-saoghal chum's gu'm bi e air a cheusadh do'n t-saoghal. Tha an fheòil 'na nàmhaid do fhlulangas, a chionn gu bheil fulangas 'na nàmhaid do'n fheòil; faodaidh an fheòil duine a dheanamh 'na

chùirtear talmhaidh, ach cha dean i duine gu bràth 'na fhiannuis nèamhaidh. Tha an creideach ag iarraidh a chrann-ceusaidh a ghiùlan agus cha'n ann a sheachnadh, agus an uair a tha daoine eile a' deanamh glòire as an ni sin is e an näire, cha'n'eil näire airsas an as an ni sin is e a ghlòir. Tha e 'na onoir leis a bhi air eas-onorachadh air son Chriosd, oir tha fhios aige gu'm bi iadsan a tha air an geur-leanmuinn an so air son a bhi caitheamh am beatha gu maith air an crùnadhan déidh am bàis. Deasaichidh Dia ar soithichean le uisge an àmhghair, m'an dòirt e annta fion na glòire. Mar so chi sinn gu bheil masladh Chriosd luachmhor, oir tha e na's fheàrr a bhi air ar gleidheadh ann an uisge sailt na lobhadh ann am mil.

Tha Criosd na's luachmhoire do'n chreideach na mile saoghal, a chionn gu bheil e a ghnàth maille ris, 'na uile dheuchainnibh, 'na uile thrioblaidibh, agus 'na uile theann-tachdaibh. "Nan uile àmhghar bha csan fo àmhghar." "An uair a shiùblhas tu troimh na h-uisgeachan, bidh mise maille riut; agus troimh na h-aibhnichean, cha tig iad tharad; an uair a théid thu troimh an teine, cha dathar thu, agus cha loisg an lasair thu." Cha'n fhàg agus cha tréig e am feasd e. Tha e ag itheadh 's ag òl maille ris; tha e a' laighe sìos agus ag éirigh suas maille ris. Goirear caraid dheth, agus da rìreadh is esan ar caraid as feàrr.

Tha Iosa Criosd 'na charaid dileas, 'na charaid truacanta, 'na charaid seasmhaich, 'na charaid gràdhach, 'na charaid siorruidh. Tha e 'g ar gràdhachadh gu crich, agus cha'n 'eil crìoch air a ghràdh; an ti a thug dhuinn iomhaigh féin, tha e gràdhachadh iomhaigh féin annainn. Nach 'eil Criosd mar sin luachmhor do'n chreideach?

Tha Criosd luachmhor do bhrigh gur h-esan solus nan creideach. Is ann 'na sholus-san a tha sinne a' faicinn soluis. "Mosgail, thusa a tha ann ad chadal, agus éirich o na mairbh, agus dealraichidh Criosd ort." Is e Criosd mar an ceudna biadh nan creideach. "Oir is biadh da rìreadh m' fheòilsa, agus is deoch da rìreadh m' fhuil." O! ciod am biadh taghta a tha aca-san a tha beathachadh air Criosd. Ach iadsan aig nach 'eil Criosd gu beathachadh air, cha'n 'eil aca ach aran a théid a dhùth. Gach uile eòlas mu Dhia, gach uile sholus soisgeil, gach uile eòlas mu nithe spioradail, tha e uile againn o Chriosd. "As a lànachd-san fluair siun uile, agus gràs air son gràis."

Chuala tu gu bheil Criosd luachmhor, luachmhor do Dhia, luachmhor do ainglean,

luachmhor do naoimh, ach a nis am bheil e luachmhor do t'anam-sa? O, gu'm biodh daoine a' buntainn gu firinneach r'an anam féin! Tha mòran a' labhairt mu ghràs nach 'eil a' blasad de ghràs; tha mòran d'an aithne toil Chriosd nach 'eil a' deanamh a thoile; tha mòran aig am bheil làmhan cho geal ri olainn, agus an eridheachan cho dubh ri ifrin; tha mòran a' saoilsinn gu bheil iad air an t-slìghe gu nèamh, agus iad air an t-slìghe gu truaighe shiorruidh. Ach cuimhnicheadh iad sin gu'm bi còta nan caorach air a thoirt bharr druin a' mhadaidh-allaidh. Cha'n'eil dòigh air ruigheachd air slàinte aeh tre Chriosd a mhain, oir cha'n'eil ainm air bith eile fo néamh air a thoirt am measg dhaoine, tre am feum sinn a bhi ar teàrnadh. Fosglairbh, ma ta, dorus 'ur eridhe dhasan, chum 's gu'm fosgail esan dorus na slàinte dhuibhse; fosglairbh do Dhia na glòire, chum 's gun dean esan sibhse glòrmhor. "Feuch tha mi am sheasamh aig an dorus agus a' bualadh: ma dh' eisdeas neach air bith ri mo ghuth, agus gu'm fosgaill e an dorus, thig mi steach d'a ionnsuidh, agus gabhaidh mi mo shuipeir maille ris, agus esan maille riomsa." Tha e bualadh le fhacal, le spiorad, le fhreasdal. Gu'n tugadh Dia dhuinn uile a' chluas a dh' eisdeas. Gu'n tugadh e dhuinn fosgladh nan sùl, chum 's gu'm faic sinn maise agus oirdheirceas Chriosd a tha ro luachmhor.

U. D.

AM BATA CAOL CANNACH.

A réir beul-aithris na h-Earadh chaidh gille òg a mhuinnitir Leòdhais a bhàthadh agus e a' gabhairt an aisig a dhol a phòsadhl té a mhuinnitir Scalpaidh. Bhris bàthadh a leannain eridhe Anna Chaimbeul, agus bhiodh i ri faicinn gach maduinn is feasgar an oir a' chladaich, ag iarraidh a chuirp, agus an duan tiambhaidh so'na beul,

"Ailein Duinn, shiùbhlainn leat."

Lean i air siubhal a' chladaich fhad 's bu bheò i, 's cha b' fhada sin, oir chaochail i leis a' bhristeadh-eridhe ann am beagan ùine. B'e ainm Ailein am facal mu dheireadh a labhair i air thalamh, agus chuir i cumhachan air a cùirdean gu'n càradh iad i ann an uaigh a leannain; b'e sin an cuau. Tha e coltach nach do gheall iad so dhi, ach, a réir beul-aithris na dùthcha, fhuair Anna Chaimbeul a guidhe ann an dòigh iongantach. Tha an còrr de'n naigheachd air a h-innseadh

anns a' "Mhìosachan Chéileach," ann am Beurla, agus gheibhearr i air a tionndadh gu Gàidhlig ann an "Naigheachdan Firinneach" le Fionn nach maireann. So mar a thachair air là an tòrraidh.

"Cha'n'eil Ròdul, an t-àite anns an robh i ri bhi air a h-adhlacadh ach mu thri mile deug o Scalpaidh, ach leis na bha de chàirdean deònach air Anna bhòidhcheach fhaicinn 'g a càradh fo'n fhòid an Cladh Chliamain, b' fhendar dhaibh tri eithrìchean a chur fo uidheam. B'e Di-sathuirne latha an tòrraidh —latha bhios fada air chuimhne anns na h-Earadh. Sheòl na tri bàtaichean á Scalpaidh, a' toirt an aghaidh air Ròdul. Ann a' cheud bhata—"Am Bata Caol Cannach"—bha a' chiste-mhairbh, agus na dlùth chàirdean; Coinneach Caimbeul bràthair Anna; Caimbeulach Mharrraig; Caimbeulach Strann; Mac Leòid Hùisinnis; agus Mac Leòid Loisgin-fire; agus dhà no tri eile de mhaith-ean na h-Earadh.

Bha a' mhaduinn geal grianach, gun deò á adhar, is b'fheadar dhaibh na ràimh a ghabhail. Ach an uair a bha iad os eionn Rudha Réibhlis dh' éirich gaoth an ceann orra. Ghrad dh' atharraich an latha, dh' fhàs an speur dorcha, gruamach, agus dh' éirich a' ghaillionn. Thog am "Bata Caol Cannach" an seòl, agus leig iad a mach i air sgrìob do'n chuan, los beatadh gu a ceann-uidhe. Ach cha b'e sin an sùgradh dhaibh. Bha an sneachd a nis 'g a chur, bha a' ghaoth a sìor fhàs, agus m'an deachaidh iad fada bha a h-aodach air a shràcadh 'na stíallan. Bha an taoim ag éirigh ris na tobhatachan, agus an eithear an impis dol sios fo'n casan. Ach rud a b' uamhasaiche air fad! faicear air bhàrr nan toun coslas boirionnaich, a' leantaime a' bhàta. An toiseach cha d' thuirt fear seach fear de'n sgioba diog, gel a bha gach fear dhiubh 'na chridhe féin a' eur ole air mhanadh, 's cha b' iongantach sin. Chùm iad orra a' taomadh a' bhata, ach bha'n taoinn a' buidheann orra ge b'oile leò. Mu dheireadh thuirt fear dhiubh gu'm b'e a chomhairle-san a' chiste a chur a mach gun tuilleadh dàlach, agus a' g'uidhe a leigeil le Anna Chaimbeul a bha, a réir choslais, 's a thaotainn a dheòin no a dh'aindeòin. Ach cha tugadh Coinneach a bràthair cead dhaibh so a dheanamh. Bha Coinneach 'na shuidhe 's an deireadh, agus an uair a thuiri e so, thàinig tamhasg a pheathar cho dlùth dhù 's gu'n do chuir i a làmh air a ghualainn. Aig a' cheart àm chaidh uisge uamhasach thairis air an eithear a theap a eur fodha; thog an t-uisge a' chiste agus

buaillidh i Coinneach anns an uchd, agus bha e thar na eliathaich, mur beireadh cùch air: An sin chunnaic e nach robh feum dha seasmh an aghaidh an dàin, agus dh' iarr e orra a' chiste a chur a mach. An àm a leigeil as chuir fear dhiubh an ceann aisde le dòirneag ràimh, agus chunnaic iad corp Anna Chaimbeul a' dol fodha ann an tiota gu grunnad a' chuain, agus chual iad guth ag éigeach gu tiamhaidh,

"Ailein duinn, shiùbhlainn leat."

Dhealaich na h-eithrichean eile ris a' "Bhata chaol Channach" aig Rudha Réibhnis. Bha iad na bu dlùithe do thìr an uair a dh' eirich an stoirm, agus gun an siùl a thogail, lean iad ri oir a' chladaich, ag ionram le ochd ràimh gus an do ràinig iad Mànais. Gun thios aca ciod a thachair d' an companaich choisich a' chuideachd gu Ròdul. Ach cha robh sgioba a' bhata eile romhpa an sin. Bha iad uile de'n bleachd gu'n deachaidh i fodha, oir nach robh e comasach do bhàta fosgailte an Cuan Sgitheanach a ruith ri leithid de latha. Dhìchuimhnich iad bàthadh Ailein Duinn, agus bàs Anna Chaimbeul, leis cho uamhasach 's a bha an call eile a thachair, a réir coslais.

Ach a thilleadh air ais. Bha am "Bata caol Cannach" ann am meadhon a' Chuain Sgitheanach an uair a chuireadh a mach a' chiste. Bha i leteachuisge, cuid de na ràimh briste, 's a h-aodach 'na stiallan, gun pheallag aca a chrochadh iad ri crann. Ach gu fortanach cha luaithe chaidh an corp a chur a mach na shiolaich an cuan 's a dh' islech a' ghaoth. An déidh dhaibh a taomadh chuir Calum Mac Leòid a bhreacan dheth, is chuir iad suas mar sheòl e, a' ruith roimh 'n ghaoith gu acarsaid air bith a bheireadh am bata a' mach. Leis an dorehadas cha robh fhios aca ciod an taobh a bha iad a' dol, agus bha iad fo eagal gu'n tuiteadh iad air droch chladach. Eadar sud is latha mho-thaich iad a druim a sgrìobadh a' ghruinnd, agus an uair a chunnaic iad gu robh iad air tràigh réidh mhìn, thug iad taing do'n Fhreasdal a thug sàbhailte gu tir iad. Leum iad aisde, dh' fhág iad am bàta far an robh i, agus an déidh beagan falbhain thàinig iad gu tigh far an d' fhuair iad gabhail aca gu eaoimhneil. C' àite an deachaidh iad air tir aeh ann an Sniòsard anns an Eilean Sgitheanach. Bha iad an sin beagan làith-ean, ach cho luath 's a bha'n an comas rinn iad an rathad dhachaidh do na h-Earadh.

Faodar ainmeachadh gu'n deachaidh corp Ailein Duinn air tir anns na h-eileanan Siants, goirid an déidh bàs a leannain, Anna

Chaimbeul, agus chaidh a chàradh fo'n fhòid ann an Leòdhas. Goirid an déidh Dhisathuirne an fhuadaich fhuaradh corp Anna Chaimbeul anns an dearbhù àite anns an d' fhuaradh corp Ailein Duinn, agus chaidh a sineadh anns an aon uaigh ris ann an Leòdhas.

*Bha iad gràdhach agus taitneach 'nam beatha,
Agus 'n am bàs cha do-sgaradh iad.*

Theirteadh am "Bata caol Cannach" ris an eithear mhì-shealbhaich a ghiùlain corp Anna Chaimbeul, a chionn gu'n do cheann-aich Caimbeulaich Scalpaidh i o fhear a mhuinnitir Channa.

AN CUL-TAICE.

Bha mnathan cho mhaith ri fir am measg nan Gàidheal air an do bhullich a' Cheòlraigh spiorad na bàrdachd. Am measg mhòran eile a dh' fhaodamaid ainmeachadh tha *Bean Thorr-Dhamh*, mar theireadh iad rithe, boirionnach còir, diadhaidh, a rugadh anns an Lagan, am Bàideanach. Fhuair i a cuid féin de thrioblaid an t-saoghail so, oir bha i crùbach is chaill i a fradhare, ach bha inntinn thoilichte aice. Latha a chaidh fairfeach 'g a h-amhare, thàinig e orra 's i leum air bhatataichean. An uair a dh' fheòraich e ciod a bha i deanamh, thuirt i ris gu robh i dannsadh mar a rinn Daibhidh an lèhair an Tighearna. Rinn i cho mhaith ri deich ar fhichead laoidh, laoidhean anns am faighear sùgh an fhéin-fhiosrachaidh Chriosduidh. So rannan a rinn i.

Càirich t' eallach air a ghuailibh,
Oir 's ann bhuaith a thig do neart-sa;
'S ged nach beachdaich thus' a għluasad,
Creid gu luath gu bheil E faisg ort.
Feith gu foighidneach ri thiom-san,
'S imich direach réir a reachda;
Ruith do réis le faire 's dichioll,
'S ann le stri a ni thu streapadh.

'N uair bhios fiaradh ann ad chrannachur,
Creid gu'n tiooundaidh e gu d' thaitneachd;
Bheir seillean maith o lusaibh searbha,
Mil bhios tarbhach, briogħmhor, blasda.
Ged bhiodh am Freasdal dhuit air uairibh,
Tuileadh 's ernaidh a réir do bheachd-sa;
Tuig gur gliocas thug mu'n enairst e,
'S għeibh thu buannachd as am pailteas.

Thugt e buaidh os cionn do nàimhdibh,
'S bheir e gràs an àm na h-airce,
Ruith d'a ionnsuidh le féin-àicheadh,
'S dearbh nach fàilnich do Chul-taice.

The first part of the paper is concerned with the development of a new method for the determination of the concentration of a solution of a substance which has a strong absorption band in the visible region of the spectrum.

$\sigma_2 = \sigma_3 = d$ $\sigma_4 = \sigma_5 = m$.
 $\sigma_6 = \sigma_7 = 2\pi/\alpha$ m .

EAGAL IS EARBSA.

'San là air am bi eagal orm,
Earbaidh mi asad-sa.

SALM LVI, 3.

An uair a labhair an salmadair na briathran so bha e ann an éiginn chrnaidh. Bha e air a chuartachadh le naimhdean ionnchor ach dh'earbh e e-féin ri Dia agus thilg creideamh eagal a mach as a chridhe.

Tha e air a ràdh gur e Daibhidh a rinn an t-salm so, an uair a bha e air faondradh ann an Gat. Air dha fhaieinn nach robh a bheatha sàbhailte ann an Iudah, theich e agus chaidh e am measg naimhdean a dhùthcha, an dòchas nach aithnicheadh na Philistich e. Ach leag iad amharus air, agus air sgàth a bheatha leig Daibhidh air gu robh e as a chiall, los gu'n saoileadh iad nach robh eron ann, agus gu'm faigheadh e as an làmhan.

Co dhiu a tha so fior no nach'eil tha e soilleir gu robh an t-salm air a sgriobhadh le duine diadhaidh a bha 'na éiginn, duine aig an robh fiosrachadh 'na bheatha féin gu 'n saor Dia a shluagh o bheul an leòmhain.

Is salm i a tha freagarrach dhuimh uile anns na làithean dorcha a thàinig air ar rioghachd an tràth-sa, an uair a dh'fhaodas sinn a ràdh mar thuirt Job, "An ni roimh an robh eagal orm thachair e dhomh; agus an ni roimh an robh mi fo uamhann thanig e orm." Is i so uair eumhachd an dorchadair anns an t-saoghal. An àite sithe tha an claidheamh. Tha rioghachdan Criosduidh na Roinn-Eorpa a' marbhadh a cheile ann an cogadh nach facas 's nach euatas riabhach a leithid. Ciod air bith a' chrioich a bhios aige thig call uamhasach air ar dùthach 'na lorg; call dhaoine agus call codach. Gabhaidh ealb ar codach leasachadh, ach eha tig am marbh beò. Bidh dùil ri fear-feachda ach cha bhi dùil ri fear-lice. Tha iomadh gaisgeach treun an diugh 'na shìneadh air raointean na Frainge, agus bidh euan tan fala air a dòrtadh fathast m'an enirear stad air an iorighuill. Tha fios aig muinntir na dùthach so gu maith ciod a tha air thoiseach orra, agus faodar a ràdh nach'eil duine túrail sam bith 'n ar measg air nach'eil eagal, eagal roimh 'n chunnart mhòr a tha bagradh ar

milleadh. Cha'n'eil an t-eagal so a' deanamh dhaoine gealtach, ach tha e 'g an deanamh sòluimte; a' tarriuing an imntinnean air fallbh o nithean faoine agus 'g an soeruchadh air nithean cudthromach; a' toirt orra gun bhi a' sealltainn gach aon air na nithean a bhuineas dha fein, ach gach aon air na nithean a bhuineas do dhaoine eile mar an ceudna. Ach ged nach'eil e an ain-fhios do'n rioghachd gu'm fuiling i àmhghar is call anns a' chogadh uamhasach so, agus ged is ion dhi eagal is erith a bhi oirre, tha i deas gu fulang air son na còrach, ag ràdh mar thuirt an salmadair,

*'San là air am bi eagal orm
Earbaidh mi asad-sa.*

Do bhrigh gu bheil a coguis agus a làmhan glan, agus nach ann air ghaol buan-nachd ach air ghaol ceartais is firinn a tharruинг i an claidheamh, faodaidh i a h-earbsa a chur ann an Dia—tobar na firinn agus a' cheartais—agus faodaidh i dùil a bhi aice ri dhion agus ri bheannachd-san anns na làithean deuchainneachd a tha air thoiseach orra. "Cha'n ann le neart, no le cumhachd, ach le mo spiorad-sa, deir Iehobhah nan sluagh."

Ach cha'n ann air an rioghachd a bha sinn a' smuaineachadh an uair a shocruich ar n-inntinn air briathran an t-salmadair achi air an fheadhainn sin am measg ar luchd-leughaidh air am bheil iomaguin is eagal an tràth-sa, a chionn gu bheil an cuideachd féir ri aghaidh na nàmhaid agus ann an cunnart bàis. A là agus a dh'oidhche tha an smuaintean a' leantuinn na feedhnach a tha air falbh, gun fhios aca ciod a' mhionaid a dh'fhaodas iad a chluinntinn gu'n do mharbhachd no gu'n do leònadh an athair, no am mac, no am bràthair. Ciod is urrainn sinn a ràdh riutha, ach iad a bli misneachail agus an earbsa a chur ann an Dia, ag ràdh mar thuirt an salmadair ann an là a thean-tachd féin,

*'San là air am bi eagal orm
Earbaidh mi asad-sa.*

Tilgidh creideamh a mach eagal, cho fada 's a ghabhas sin deanamh, agus is e an aon dòigh air ar creideamh a mheudachadh ar n-inntinn a shocruchadh air Dia, air a ghràdh, air a mhaitheas, air a ghliocas, agus air a ruíntean eaomhail. An uair a 'ni daoine

sin gheibh iad a mach air an son féin gur fior am facal a thuirt an salmadair, "Ann an lionmhorachd mo smuaintean an taobh a stigh dhiom, thug do chomh-flurtachd-sòlas do m'anam." An uair is urrainn duine a ràdh mu thimhechioll Iehobhah, "Is e mo thearmunn, agus mo dhaingneach; mo Dhia, anns an cuir mi m'earbsa," tha e cheana, ann an seadh fior is iongantach, air a shaoradh o rib an eunadair agus o'n phlàigh mhìlltich, agus cha bhi eagal air a thaobh uamhais anns an oidhche no na saighdean a ruitheas 's an là. Cha'n atharraich ar creid-eamh agus ar n-earbsa ann an Dia cùrsa an fhreasdail, ach atharraichidh iad sinn féin, air chor agus gu'n gabh sinn ri cùrsa an fhreasdail ann an spiorad ceart. "Bi d' thosd an làthair Iehobhah, agus feith le foighid-inn air." Is e so an ioeshlaint éifeachdachd a léighseas an eridhe goirt, a thilgeas a mach eagal, agus a bheir neart o'n àird do dhaoine, an uair a tha an anam fo àmh-ghar agus nach eil fhios aca ciod an taobh an t-ionndaidh iad. Tha e duilich do mhac an duine ruighinn air a' chreideamh làidir a bha aig Iob an uair a thubhairt e, "Ged mharbh-adh e mi earbaidh mi as," ach far am bheil an creideamh so bheir e daonnaan buaidh air an t-saoghal agus toguidh e suas iadsan aig am bheil e os cionn trioblaidean na beatha. "Tha sinne a chreid," ars' an t-abstol, "a dol a steach do'n fhois sin." Cha'n e mhain gu bheil Dia a' toirt fois d'a shluagh aig uair am bàis, ach tha e a' toirt fois dhaibh anns an àm so a ta làthair; tha iad fois-neachail anns an Tighearna, agus tha sith is lànachd sith 'n an eridhe, eadhon ged bhiodh bròn mar thuittean àrda agus sgàil a bhàis mu'n cuairt. So an toradh maith a bheir earbsa dhiadhaidh a mach ann an duine. Ni e samhach, is ciùin, is foighid-inneach e.

Gr'n euidicheadh Dia leis gach aon 'n uar measg a tha fo iomaguin mu'n càirdean gaoil a tha ri aghaidh cruadail is cunnairt anns na làithean trioblaideach so, agus gu'm biodh e comasach dhaibh a ràdh le'm beul agus le'n eridhe,

*'San là air am bi eagal orm
Earbaidh mi asad-sa.*

GRADH A THUG BARRACHD AIR GRADH NAM BAN.

Anns a' chòigeamh linn thuit baile Shira-cuse fo ain-tighearnas Dhionisiuis, duine borb air nach robh eagal Dhé no dhaoine.

Rugadh e ann an inbhe iosal, ach bha e 'na dhuine dalma, foghainteach, agus o'bhi 'na chléireach ann am bùth dh'éirich e gu bhi 'na sheanalair anns an arm, agus mu dheireadh 'na àrd flear-riaghlaidh anns a' bhaile. A réir an lagha, bha còir am baile a bhi air a riaghlaidh le àireamh thaghta de shean-airdean, ach an uair a fhuair Dionisius os cionn an airm agus a chuir e comain air a' bhaile le gniomharan euchdail ann an cogadh, ghabh e cùisean 'na làmhan féin, agus suidhean air a' chrùn, gun an cead iaraidh.

Ged nach bu toigh le muinntir a' bhaile e, bha eagal aca roimhe agus ghiùlain iad mar a b'fheàrr a b'urrainn iad leis an aintighearnas a bhà e a' deanamh orra. Bhiodh iad os iosal a' mallachadh ainme, ach cha robh a chridhe aca cur an aghaidh fhacail. Am fear a dheanadh sin bhiodh a cheann an geall na b'fliach e.

Coltach ris gach duine a tha a' riaghlaidh le lamhachas-làdir bha Dionisius làn de dhroch amharus, agus tha e air a ràdh gu'n do gheàrr e seòmar anns a' chreig làimh ris a' phriosan far am biodh e air far-eluais, lòs a chluinntinn ciod a bhiodh na priosanaich ag ràdh uime. Cha tric le luchd na far-eluais rud maith a chluinntinn umpa féin, agus faodar a bhi cinnteach gu'm biodh teas ann an chais chì Dhionisius gach uair a shuidheadh e gu failidh 'na sheòmar cloiche.

Chuir e gu bàs am fear a bhiodh a' toirt dheth na feusaig a chiomh gu'n d' thubhairt e, agus e ri bòilich, gu robh cothrom aigeasan a sgòruan a ghearradh a h-uile maduinn, na'n togradh e sin a dheanamh. Riamh tuilleadh cha leigeadh Dionisius le bearradar ealltuinn a chur air aodann; bhiodh té d'a nigheaman a' toirt dheth na feusaig, 'ga losgadh le slige-chnotha a bhiodh air ghabhail.

Bha e 'na sgoilear maith agus 'na sheòrsa bàird. Uair a dh'fheòraich e de sheamh fheallsanach ciòd a Bharail air crioman bàrdachd a rinn e, flureagair an duine firinneach sin nach robh ach barail bhochd. Gun an corr a bhi uime thilgeadh am feallsanach anns a' phriosan. Greis 'na dhéidh sin rinn e rannan eile a bha e'n dùil a b'fheàrr, agus chuir e fios air an fheallsanach a ris. An uair a dh'aithris e an dramasgul a rinn e sheall e air an t-seann sgoilear, an dùil gu moladh e na rannan, ach thionndaidh esan ris na saighdearan a bha 'nan seasamh air a chùlaobh, agus is e a thubhairt e, "Thoiribh air m'ais mi do'n phriosan." Ach bha de thùr anns an ain-tighearna 's nach b'urrainn e gunn gaire a dheanamh ris an

100-32-2
Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

Acetone
Chloroform
Cyclohexane
Dioxane
Dimethylsulfoxide
Ethanol
Methanol

Water
Toluene

rud a thuirt am feallsanach, agus thug e maitheanas do'n duine onorach.

Co dhiu a tha na naigheachdan so fior no nach'eil, tha iad sgríobhta ann an seann eachdraidh, agus tha iad a' leigeil fhaicinn dhuinn a' Bharail a bha aig daoine air an duine làidir ain-tighearnail a chùm baile Shiracuse fo òrdaig. Bha e furasda a chorruich a dhùsgadh, agus cha bu mhaith do dhuine air bith a bhi 'na rathad, an uair a rachadh e air 'each-mòr. Am measg na feadhnaich air an do thuit 'amharus bha fear d'am b'ainm Pitias, agus cleas gach duine eile a thug oïlbheum do'n ain-tighearna uai'bheach, bha Pitias air a dhìeadh gu bàs.

Bha sealbh is fearann aig Pitias anns a' Ghréig, agus ghuidh e gu'n tugtadh ead dha dol air thurus innse, chum beannachd fhàgail aig a chàirdean agus a chùisean saoghalta a chur an òrdnugh, agus bhòidich e gu'n tigeadh e air ais a dh'fhlàng na binne a thugadh 'na aghaidh. Rinn Dionisius gàire magail agus thubhairt e, "Co a théid an urras gu'n tig thu air t'ais!" "Théid mo charaid Damon," arsa Pitias, agus aig an fhacal sin dh' eirich Damon agus thairg e dol an urras air Pitias, agus mur tilleadh e gu'n rachadh esan a chur gu bàs 'na àite. Is ann mar so a bha; leigeadh Pitias air falbh air a thurus, agus dh' fhan Damon 'na àite mar urras.

Eadar sud agus là na binne bha Dionisius (aig nach robh barail mhaith sam bith air nàdur mhic an duine), a' cumail a chluas fosgailte feuch an cluinneadh e an d' thàinig Pitias air ais. Theireadh e r'a sheirbhisich nach faiceadh baile Shiracuse gnuis Phitias tuilleadh, oir gu'm bu chaonlì leis gach duine a bheatha agus gu'm b'e a mhaith téin a bha aig gach duine 'san t-sealladh. "Cha'n'eil," ars' esan, "ann an càirdeas agus ann an dillseachd ach glòir dhiomhain."

Latha a bhruidhinn e ri Damon anns an dòigh so, flreagair e, "B'fheàrr leam na'm bu chomasach e, bàs fhulang mile uair na gu'n tigeadh mo charaid gaolach Pitias geàrr am an aon lide d'a onoir agus d'a fhirinn. Tha mi cho cinnteach as a dhillsachd 's a tha mi gu bheil mi féin beò, ach tha mi a' guidhe gun sgur ri diathan m' aithriclean iad a chaomhnadh beatha mo charaid agus mise a ghabhail 'na àite." "Eiribh," ars' esan, "a ghaotha 'na aghaidh agus bacaibh a shiubhal, agus na fuilingibh dha tilleadh air ais gus am bi là na binne seachad agus an saor mise le mo bhàs a bheatha, a tha na's luachmhoire na mo bheatha-sa, oir tha bean is elann aige a blhios 'g a chaoidh."

Chuir briathran Dhamoin seòrsa de fhianmh

air Dionisius, oir chunnaic e gu robh naisle nàdúir anns an duine so os cionn na b'aithne dha am féin. Ach fathast cha chreideadh e gu'n tilleadh am fear a dh'fhalbh.

Chaidh an àine seachad agus cha robh Pitias a' tighinn. Mu dheireadh thàinig là na cuntais. Chaidh Damon, an t-urras, a thoirt a mach, agus le saighdearan air gach taobh dheth, thugadh e a dh' ionnsnidh an aite far an robh e ri bhi air a chur gu bàs. Choisich e gu toileach leis na saighdearan, gun tòrsa, gun eagal, gun ni a' cur dragha air ach gu'n saoileadh an sluagh gu robh Pitias neo-dhileas dha, agus coma m'a charaid. "Cha'n'e a thoil," ars' esan, "a chùm Pitias air ais an diugh ach na gaoithean agus an fhairge a chuir stad air a theachd."

Bha Dionisius air tom a' mhòid, 'na shuidhe anu an carbad briagha, agus a shùil gun togail air a' phriosanach a bha dol cho toil-each, neo-sgàthach, an coinneamh a' bhàis an éirie a charaid.

Bha ceann Dhamoin air an eallaig agus an tuagh togta, an nair a chunnacas gluasad am measg an t-snaigh agus a chualas guth ag eigeach, "As uchd mhaiteis, stadaibh, stadaibh." Thog an sluagh nìle an glaodh, agus leag fear na tuaighe an t-arm as a làimh. Chunnacas mareaiche a' tighinn 'na dhian-chabhaig, agus an t-each geal le cobhar falluis. Rinn an sluagh bealach dha, agus anu am priobadh na sùla leum Pitias bharr an eich agus thilg e a dha làimh mu amháich Dhamoin. "Buidheachas do dhiathan m' aithriclean," ars' esan, "gu bheil mi ann ar àm agus gu bheil thusa, a charaid chaoimh, a nis sàbhailte. Gus an dé bha a' ghaoth an ceann orm, agus cha b' urrainn mi tighinn na bu luaithc. O, an doilgheas a bha air m'anam, a Dhamoin, a chionn gu'n do chuir mi do bheatha-sa ann an eunart, ach théid mi a nis gu bàs cho togarrach 's a rachainn a dh' ionnsnidh mo bhainuse."

Mar so flreagair Damon, "O, gaoth na dunach, O, cabhag na truaighe, nach do leig leam-sa bàsachadh air do shon, a Phitias. Co na diathan farmadach a thug dhuit gaoth fhàbharach an dé, agus a chuidich leat an tom bochd so a ruighinn? Ach mur faod mi bàsachadh 'g ad shaoradh, bàsaichidh mi maille riut, oir cha'n'eil iarraidh agam air a bhi beò 'nad dhéidh."

Chuala Dionisius briathran is bòidean na dithis, agus air dha drùdhadh air a chridhe, dh' fhàg e a charbad agus chaidh e a null thuca. "Bithibh saor agus mairibh beò," thubhajrt e riutha, "oir tha 'ur càirdeas gun choimeas. Tha gach amharus agus teagamh suarach a bha ag éirigh ann am chridhe mu

fhirinn agus mu thréibhdhireas agus mu dhillseachd mhic an duine an dingh air an squabadh a mach le uaisle bhur giulain. Beatha shona dhuibh le cheile. Is e aon ghuidhe mo chridhe gu'n tugadh sibh dhomh-sa páirt a bhi agam ann 'ur càirdeas maiseach is ion-mhiannachte.

Sin agad, a leughadair, sgeul Dhamoin agus Phitiais, sgeul as airidh a cumail beò gu bràth, sgeul a thogas t' inntinn gu Caraid eile a dhearbh a ghràdh dhuit fèin. "Theagamh," arsa Pol, "gn'm bitheadh aig neach éigin de mhisнич eadhon bàschadh air son an duine mhaith; aeh tha Dia a' moladh a ghràidh fòin duinne, do bhrigh, an uair a bha sinn fathast 'nar peacaich, gu'n do bhàsaich Criosd air ar son.

Tha Fear caomh ann thar nan uile;
O, meud a ghràidh!
Dhàsan, feuch, cia mòr ar fiachan;
O, meud a ghràidh!
Rinn e fhuil 'nar u'àite dhòrtadh,
Theasaig' e 'san fhàsach mhòr sinn,
'S thugt e stigh gu caomh d'a chrò sinn,
O, meud a ghràidh!

COSMHALACHD AN FIR-CHUIR.

(MATA XIII, 3-9).

(1) An Gàidhlig Chonacht.

Feuch do chuáidh sìoladar a mach do chur sìl; Agus ag cur an tsíl dó, do thuit cuid dheth chois na sligheadh, agus tangadar na héanlaith, agus a dùadar e:

Agus do thmit cuid eile dhe a bhfearan chlochach, mar nach raibh móran úire aige; agus do fhàs sé gu luath, do bhrigh nach bhfuair sé doimhneachd na talmhan: Agus ar néirghe don ghréin, do dóidheadh é; agus ar son nach raibh fréumhl aige, do shearg sé.

Agus do thuit cuid eile eidir mhuineach; agus do éirghe an muineach súas, agus do mhinch sé é:

Agus do thuit cuid eile dhe a dtalamh mhaith, agus tug sé toradh, cuid céud uiread, enid trí fisichil uiread, cui'l a deich fishead uiread.

Gidh bhé agá bhfuillid clítasa chum éisdeachda, éisdeagh sé.

(2) An Gàidhlig Mhanainn.

Cur-jee my-ner, lie correyder magh dy chuir. As myr v'el eniir, huitt paart jeh'n rass rish oirr y raad, as haink ny eanlee, as d'ee ad seose ehi.

Huitt paart er thalloo cloaie, raad nagh row mooarane ooir: as daase eh er-y-chooyl, er-yn-oyr nagh row diunid hallooин echey:

As tra ghow yn ghrian niart, ve fiojit; as er-y-oyr nagh row eh er n'ghoall frane, ren eh shymley er-sooyl.

As huitt paart mastey drineyn: as daase ny drineyn seose as phloogh ad eh.

Agh huitt cooid elley jeh ayns thalloo mie, as dymmyrk eh mess, paart keeadfilley, paart three-feed-filley, as paart jeih fillaghyt as feed.

Eshyn ta cleayshyn echey dy chlashtyn, lhig da clashtyn.

(3) An Gàidhlig Chuimridh.

Wele, yr hauwr a aeth allan i hau. Ae fel yr oedd efe yn hau, peth a syrthiodd ar fin y ffordd; a'r adar a ddaethant, ac a'i difasant.

Peth arall a syrthiodd ar greigleodd, lle ni chawsant lawr ddaear: ac yn y man yr eginasant, gan nad oedd ildynt ddylnder daear:

Ac wedi codi'r haul, y poethasant; ac am nad oedd gauddynt wreiddyn, hwy a wyawant.

A pheth arall a syrthiodd ym mhlih y drain; a'r drain a godasant, ac a'u tagasant hwy.

Peth arall hefyd a syrthiodd mewn tir da, ac a ddygasant ffrwyth, peth ar ei gaufed, arali ar ei dri-ugeinfed, arall ar ei dlegfed ar lugain.

Y neb sydd gauddo glustian i wrando, gwrandawed.

An Gàidhlig Albannaich.

Feuch, chaidh am fear-euir a mach a chur sìl.

Agus an uair a bha e a' cur, thuit cuid ri taobh an rathaid; agus thàinig an eunlaith agus dh' ith iad e.

Agus thuit cuid eile air na h-àitean creagach, far nach robh móran talmhainn aige; agus gu grad dh' fhàs e suas, do bhrigh nach robh doimhneachd talmhainn aige.

Agus an uair a dh' éirich a' ghrian dhothadh e; agus, do bhrigh nach robh freumhl aige, shearg e as.

Agus thuit cuid eile am measg an droighinn; agus dh' fhàs an droighionn suas, agus thachd e e.

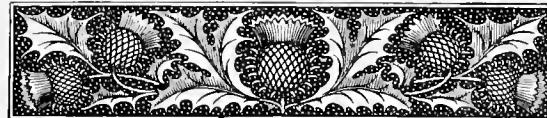
Agus thuit cuid eile air an shearann mhaith, agus thug e toradh uaithe, cuid a cheud uiread, cuid a thri fishead, cuid a dheich-ar-thichead uiread.

Esan aig am bheil eluasan a chum éisdeachda, éisdeadh e.

John - 1900 - 1901 - 1902
John - 1900 - 1901 - 1902
John - 1900 - 1901 - 1902
John - 1900 - 1901 - 1902

John - 1900 - 1901 - 1902
John - 1900 - 1901 - 1902
John - 1900 - 1901 - 1902
John - 1900 - 1901 - 1902

John - 1900 - 1901 - 1902

FREASDAL DHE.

Crùnaidh tu a' bhliadhna le'd mhaitheas.

Salm LXV, 11

Ged a tha sinn uile fo iomagain aig an àm so agus ar cairdean ri uchd cruadail air machraichean agus a measg fionliosan na Fraing, tha aobhar againn a bhi taingeil airson lìomhorachd na sochairean a ta againn. Tha freasdal caomh an Tighearna 'gar 'cuartachadh agus tha Easan, mar is gnath leis, air a bhliadhna a chrùnadh le mhaith-eas. An uair a bha an bàrr a g' abachadh a chum an fhogharadh agus an shuagh am flughair le gairdeachas a bhi mealltain toradh an saothair, bhris cogadh millteach a mach anns an Roinn-Eorpa. Anns na duthchannan anns am bheil an eath fuitreach ga chur chaidh moran de thoradh na bliadhna a chàll—cuid le goinne luchd-oibre ga thional, cuid air a shaltairt le maraichean is coischean, agus cuid air a losgadh le gunnachan aniochdmhor na namhaid. Bidh goinne agus àeras aig starsnach iomadh neach agus gu sòrnichte tuitidh buille a mhifhortain air muinntir aosda agus air oigridh leanabail mhaoth.

Nach ann againne a tha aobhar a bhi taingeil do Dhia! Cha'n'eil namhaid taobl a stigh ceithir chladaichean na rioghachd. Thainig an t'arbharr gu aird abachaidd agus ann an roghadh is taghadh side bha an deireadh - bhuana air a h' uidheamachadh. Tha gach iodhlann domhail anns a mhor chuid de'n rioghachd, agus tha saibhreas loin againn n'ar n'amhare. Tha e fior gu bheil moran min agus sil a tighinn gar n'ionnsaidh o dhùthchannan cèin, chionn cha'n'eil gu leoir de choirce no de chruinneachd a fàs n'ar duthaich fein airson an t'sluagh. Tha so gar teagasc anns an fhìrinn gu bheil ceangal cairdeil oirnn ri rioghachdan eile an t'saoghail. Tha e toirt oirnn sealladh fada farsuinn a ghabhail air aghaidh na talamhainn agus a g' aomadh ar eridheachan

ann am bàigh ri sluagh a tha tuineachadh ann an tìrean nach fhac agus nach fhaic sinn gu brath.

Ach cha'n'eil ar taie cho beag ri toradh ar duthaich féin agus gun faod sinn a bhi coma eo dhiu bhithreas saibhlean na tuath làin no falamh. Tha e iomchuidh gun deana-maid gairdeachas ann an pailteas an fhogharadh agus gun tabhair sinn buidheachas Dhasan a chuir oirnn ar saibhreas. Co againn a sheallas air na mulain a tha nis tugte dionach fa chomhair sìontan a gheamhraidh gun chuimhneachadh airson a chrùn a bhliadhna le mhaitheas? Faodaidh spiorad na taingealachd dol a chadal ann am moran againn fad tri ràithean na bliadhna ach duisgidh raithe an fhoghar sinn a eadair ar mi-churam. Tha e furasda do luchd nam bailtean mora dol a mothachadh ach cha'n'eil lethsgeul aeasan a tha caitheadh am beatha air an duthaich. Tha gach maduinn a toirt dearbhadh dhaibh air maitheas Dhe agus gach feasgar a toirt dhaibh dearbhadh air a dhìlseachd. Thig spiorad a bhuidheachais thairis orra, agus mur a bheil iad ag iobradh ceud thoradh an saothair no ceudghinibh an treudan air altair cloiche tha iad a nochdadh an taingealachd nan doigh fein. Smaointicheamid air an truaighe a thig air duthaich an uair a dhìultas na achaidhean an toradh. Cha'n'eil cuimhne aig moran a tha beo air gorta de'n t'seorsa so ach chuala sinn uile iomradh air suidheachadh bochd na duthcha an uair a thainig an galar anns a bhuntata. Sileadh na speuran agus dubhadh na neoil aghaidh na gréine agus bidh gorta agus acras aig ar dorsan. Agus tha daoine aig am bheil eolas am beachd gu'm bheil sinn fathast buailteach do'n mhifhortan mhor so. Ach cha'bhi goinne anns gach cearn de'n t'saoghal aig an aon àm agus ni saibhreas aon duthaich cobhair air goinne rioghachd eile. Ach na'n robh goinne ann an taobh deas na h'Eorpa no air machraichean torach America nach bu truagh ar càradh. Tha eilean mara mar a tha againne ann an

cunnart sonruichte an uair a tha cogadh mòr a dusgadh naimhdeas dhuinn. Na'n caill-eadh ar cabhlachaean cogaidh eoir siubhail a chuain cha b' fhada sheasadhamaid an aghaidh ar naimhdean. Aig an àm so tha an rioghachd fo chomaine throm do na seolad-aircean gaisgeil a tha cumail slighe a chuain mhòr fosgailte, tearainnte do shaothaichean malairt Bhreatunn a tha giulan lòin do'n ionnsaidh as gach cearn. Ach ged a thigeadh goinne oirnn cha bhithheadh aobhar agaínn teagamh a chuir anns an Ti a gheall "am feadh a mhaireas an talamh, cha sguir àm an t'sil-chuir agus foghar, agus fuachd agus teas, agus samhradh agus geomhradh, agus là agus oidhche." Tha Eiphit ann an aiteigin làn sìl. An uair a tha Canaan gann tha an Eiphit pait. A chionn beagan bhliadhnaeachan bha goinne a rinn cùll-dachd air sluagh gun aireamh am measg na'n Innseanach agus bha soisgeulaichean ag imseadh gun do chaill moran an dochas anns a Chreidimh Chriosdaidh. Cha robh an creidimh laidir no a fhreamhan domhain nach do sheas am fiosrachadh agus an deuchainn. Cha robh na h'Innseanach cho gann mur a bliu cho neo-fhreadalach agus a bha iad fein agus cho fann agus a bha eairdeas brathaireil sluagh an t-saoghal. Bha saibhreas anns an tir bliadhnaeachan roimhe ach cha robh Ioseph ann a sheall roimhe agus a dheasaich saibhlean làn sìl fa chomhair na gorta. Bha pailteas feadh an t-saoghal na'n robh aonachd a chinneadh daonna air aideachadh agus làmh fhialaidh a chuid-eachaidh air a sìneadh riusan a bha achrach. Cha'n'eil e comasach dhuinn doighean an Fhreasdal a rannsachadh a mach, no a thuig-sinn uile gu léir, ach tha a throcair agus a mhaithseas soilleir agus c'aite 's an bi nach 'eil a fhreasdal soilleir thig e do chreutairean gann-leirsinneach a bhi a creidsinn ann. Tha maitheas agus trocair Dhe gar fiosrachadh gach la. Tha a fhreasdal eaomb anns an fhoghar a drughadh oirnn agus a cur 'nar cuimhne gu bheil sinn na eisimeil airson gach tiodhlac agus socair a ta agaínn. Faodaich sinn briathran an t-salmadair a chleachdadh le dùrachd—"tha suilean nan uile a feith-eamh ort agus bheir thu dhaibh am biadh na thràth—tha thu a fosgladh do laimh agus a sàsachadh miann gach ni beo—fosgailidh thu do làmh, sàsnichear iad le maith."

"Beannuich an Tighearn, o m'anam agus incladh gach ni a ta'n taobh stigh dhiom aimh naomhsan."

Teagasgadh seirbhis - buidheachais airson an fhoghair dhuinn tri nithean, gur ann o Dhia a tha gach deadh thabhartas agus gach uile tiodhlac iomlan, gur e ar dleasdanas freasdal d'a cheile a reir ar comais agus a bhi leagte ri toil an Tighearn. Agus an uair a bhithreas sinn a toirt buidheachais do Dhia airson ar n'arain laitheil togamaid ar eridheachan ann am buidheachas Dhasan airson an t-aran neamhaidh a thug E dhuinn a chum neartachadh ar n'anama.

RABAIRT BOYLE AGUS NA GAIDHEIL.

Tha mi cinnteach gu bheil fios aig moran do luchd-leughaidh an leabhair so nach 'eil ann ach beagan agus euid gu leth bliadhna 'o'n chaidh an Tiomnadhl Nuadh a thionnd-dadh gu Gaidhlig Albannach. Cha robh an t'seann Tiomnadhl uile ann an lamhan nan Gaidheal gus a bhliadhna 1802. Cha robh aig na ministearan Gaidhealach ach a bhi teagasc an t'sluagh mór a b'fhearr a b'urrainn dhaibh. Ann a chubaid cha robh aea ach am biobull beurla, agus bha iad 'ga eadar-theangachadh eareann air earrainn mar a bha iad 'ga leughadh. Cha robh na ministearan uile cho comasach air so a dheanaidh agus bha iomadh naigheachd èibhinn air a h'aithris mu chuid de na mearrachdan anns anns an robh euid dhin a tuiteam. Cha robh an sluagh fein ann an coitchionnas comasach air aon chuid Gaidhlig no beurla a leughadh agus mar sin bha iad ann an tomhas mor aineolach air na Sgrìobtuirean naomha. Thainig iomradh air còr bochd nan Gaidheal gu cluasan an duine urrainaich, fhoghluiimte agus dhiadhaidh sin, Raibeart Boyle agus chuir e roimhe gum faigheadh e seol air an sudheachadh a leasachadh. Bha fhios aige gu robh cainnt nan Gaidheil glè choltach ri cainnt nan Eirionnach agus chionn gun robh am biobull cheana ann an Gaidhlig Eirionnach chuir e roimhe gu'm biodh biobull mor cùbaid anns gach eaglais 'sa Ghaidhealtachd. Bha so anns a bhli-

adhna 1688. Thug e'ordugh da éinead biobull a chlobhualadh a reir eadar theangachadh an eusbaig Uilleam Beddell. A thuilleadh air na biobuill chuir e do na sgireachdan Gaidhleach sia mile leabhar-cheist le ùrnaighean annata. Rinn na Gaidheil gairdeachas morris na leabhrachean agus ghabh iad mor thlachd ann an éisdeachd an fhocail. Ann an iomadh sgìre chuireadh euid dhnu a bha comasach air leughadh fios air an leabhar feadh na seachduinn a chum 's gun cluinneadh na coimhairsnaich an sgeula bheannaichte. Chuireadh iad air ais e dh' ionnsuidh a mhinisteir Di-sathurna. Bha na ministeirean a gabhail a h-uile cothrom air a bhi leughadh an fhocail agus bha biobull Bhoyle ri fhaicinn 's ri chluinntinn aig baisteadhan 's aig torraidhean 's aig posaidhean. Dh-fhàs na Gaidheil mar so eolach air a Ghaidhlig Eirionnach agus tha a blas ri fhaodainn anns na sgirobtuirean gns an là'n din. An uair a dh'eadartheangaich an t-Urramach, an t-Ollamh Stiubhart, ministeir Chillinn an Tiomnadh Nuadh cha'n eil teagamh nach robh e air a sheoladh gu tric le Gaidhlig Bheddell. Bu chòir dhuiinne cuimhne a chumail air Boyle a bha na charaid do na Gaidheal na là fein. Cha'n eil ach fear na dha do na biobuill ri fhaodainn an diugh. Tha iad ann an eaglaisean Chillinn agus a Cheannmhur ann an siorramachd Pheairt.

Chaidh cùnnatas ùr a chur a mach bho chionn ghoirid air beatha Bhoyle agus theaganach gu'm bu toil le'r luchd leughaidh tuilleadh a chluinntinn mu thiumchioll. Rugadh e ann an Eirinn 'sa bliadhna 1627. B'e athair Iarla Chore. Fluair e ionnsachadh math fo dheadh luchd-teagaisg, agus chaith e ceithir bliadhna a siubhal bailtean na Roinn-Eorpa. Chuir e eolas air coigrich do gach gnè agus bha e na ni furasda dha eor a cho-chrentair a thuigsinn. Sgriobhadh agus labhradh e iomadh cànan agus bha e cho-eolach air na sgirobtuirean naomha ann an Eabhra 's an Grengais 's a bha e ann am Beurla.

Bidh e ainmeil gu brath airson na nithean a thuafir e mach as ùr mu chùrsa agus obair naduir. Bha a shuil agus a chluas daonnan fosgailte a chum agus gun tuigeadh e na doighean anns am bheil Dia a gluasad agus ag oibreachadh anns an t-saoghal. Sgriobh e leabhrachean mu'n a h-uile cuspair fo'n

ghrein. Mar chomharadh air farsuingeachd inntinn an duine, foghnaidh dhomh beagan de na eupairean air an d' rinn e ionradh ann an 1674 mu shailteachd na fairge, mu nadur na gaoithe, mu bhalgan-snámh an eisg, mu airgiad agus ór ainnseachadh. Chuir e mach leabhrachean a mìneachadh na sgirobtuirean agus a brosnachadh dhaoine a chum an leughaidh gach là. "Tha mi a meas" tha e ag radh "io bheag, saothair 'sam bith a ni soilleir dhomh an leabhar naomha. Tha mi ag aideachadh nach'eil mi air aon do'n mhuinnitir leisg sin a tha an duil gum faigh iad eolas na'n eadal mar a fhuair Adhamh bean."

Bha e durachdach agus dichiollaich a rannsachadh a mach cuisean a bha diomhair na là. Mar so bha e na mheadhon air solus a sgaoladh agus moran fiosrachadh a tha chum buannachd an t'saoghal. Leis na h'innleachdan air an d'amais e chuir e luchd ceaird agus luchd malairt fo fhiachan. Bha oighreachd aige ann an Eirinn ach cha robh e posda agus roghnaich e a bheatha chur seachad ann an tigh a pheathar ann an Sasunn. Cha robh e cosg ach gle bheag air fein agus mar sin bha e comasach air a mhaoin a sgaoladh chum math nam bochd 's nan aineolach. Fad iomadh bliadhna bha e toirt seachad tuilleadh agus mile punnd Sasunnach. Ann an linn anns nach robh moran a smaointeachadh air eraobh-sgaoladh an t-soisgeil bha Boyle a saothrachadh chum gradh Chríosd a dheanadh aithnichte ann an duthchanna céim. Chuir e impidh air a' chomunn a bha ri malairt anns na h-Innsean an ear innseadh do'n t-sluagh mu Iosa. Air a chosdas fein fluair e an Tiomnadh Nuadh eadar-theangachadh agus a sgaoladh ann an cànan Mhalacea. Rinn ean ni ceudna ann an America. Cha chual e riabh mu aobhar math 'sam bith nach d' rinn e a chuideachadh. Mar so dh-fhag e deadh eisimpleir mu choinneamh dhaoine fhoghluimte agus urramaieh an t-saoghal iad a bhi iriosal nan għnasad agus län speis do Dha agus do nithean naomha. Cha deachaidh an Cruithfhear ainmeachadh riabh ann an eisd-eachad Rabairt Bhoyle nach do stad e car tiotan 's nach d' thug e cheannadach dheth mar aideachadh air morachd agus maiteas an Tighearna.

Tha esan a bha deasachadh carraunn Ghaidhlig leabhar miosal na h-eaglais a frithhealadh do na saighdearan agus cha bhi a bhuidheann aige gun charaid agus fheareomhairle. Tha sinn an dòchas gu'm bi soirbheachadh aig na h-armuinn òga anns á chogadh agus aig a mhinisteir a tha gan stiuradh agus gan earalachadh anns an fhìrinн shòlasach a ni trèun agus duineal iad ann an cogadh agus ann an sìth.

ACHAN DUTHCHA.

Chaidh an t-achan a leanas a sgriobhadh le'r caraid, Coinneach Macleoid agus 's math an airidh e air aite ann an leabhar na h-eaglais.

A Righ nan Dùl
A b' iùl d' ar daoin' o chian,
Ri m' iarrtus éisd ;
Thar tir mo ghaoil O sgaoil do sgiath,
Is dòn i Dhe,
Is dòn i Dhe.

Ta iad air chéin
'G an iobradh fein 's a' bhilàr,
Na h-àrmuinn òg—
An gàir nan cath O dion o'n tuil
Ar fuil 's ar feoil,
Ar fuil 's ar feoil.

Ri uchd gach oillt
O'n oidhche gus an là,
Bi ghìnàth 'nan ceann ;
Gach iosal dhaibh, ma's buaidh no bàs,
Mar àird nam beann,
Mar àird nam beann.

A Righ nan Gràs,
Ma's cupan làn de leòn
Do dheoin d' ar taobh ;
Mur till gu brath ar fuil 's ar feoil
Gu còrs' an gaoil,
Gu còrs' an gaoil ;

Gu seinn sinn salm,
Mu'm falbh sinn air an sàil
Thar fair o'n ghleann
Do'n Ti a dheonuich dhaibh am bàs
An àird nam beann,
An àird nam beann.

TORRADH SHIR IAIN MOORE.

Cha chualas fonn téise no bròn air a' Mhùr Mar thog sinn a chorpa air ar guailníbh Cha do loisgeadh urchair le saighdear mu'n ùir

Druama cha chualas a' bualadh.

Thiòdhlaiceadh esan 'an uaigneas na h'oideh' Airm chatha a' cladhach na h'ùrach, A' ghealach gu fann troi neulaibh a' soills' Leus soluis 'g'ar séoladh gu tùrsach.

Cha robh feum aig an laoch air eist a bhiodh buan
No ollanach anairst g' a chuaireach' ;
Ach luidh e mar ghaisgeach a gabhail a shuain
Le 'thrusgan cogaidh mun cuairt air.

B' aithghearr 's bu teare an urnuigh 'chaidh suas
'Us shil sinn na deoir gu sàmhach
Ag amhare air creubh an treun a thug buaidh
'Us buainte mu theachd an là màireach

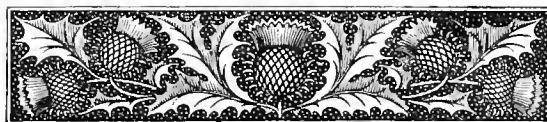
Oir thug sinn fainear a' cladhach na h'naigh',
'S mar bha sinn gu truagh 'g a dealbhadh
Gun deanadh coigrich a saltairt le fuath
Agus sinn' air a chuan a seòladh.

Le tàir air a spiorad gun deanadh a nàmh
Air an uaigh so suidhe 'g a chàineadh;
Ach 's suarach sinn dhasan a gabhail a thàimh
Far an d' rinn a luchd dàimh a chàradh.

Ghairmeadh air falbh sinn o obair a bhròin,
'Us eian mu'n robh crìoch air an tòrradh.
Chuala sinn toirm a chogaidh 'teachd oirnn
'Us gaoir nan gunnacha mòra.

Ach leig sinn e sìos gu h'athaiseach ciùin
Mar thuit e an tréin' a mhòrachd
Gun leac-lighe r'a cheann, gun chàrn os a chiomh
Ach sinte le 'ghlòir 'n a ònrachd.

Eadartheangaichte le Caraid nan Gaidheal.

AN T' OLC FO SMACHD.

Gu cinnteach bheir fearg duine moladh dhuit; fuigheall na feirge coisgidh tu.

PSALM 76, 10.

Nach tric a tha sinn a call ar misneach agus ar dòchas ann an làthair an uile a tha togail a chinn air gach taobh dhinn. Tha nithean borb agus garg an t'saoghal a gluasad le neart agus cunhachd a tha na aoibhar eagail. Tha eadhon na naoimh fo iomagain an uair a chi iad cho màll agus a tha feachdan Dhe agus cho treun neosgitheil agus a tha seirbhisich Shatain. Tha a chraobh dharaich ceud bliadhna a tighinn gu neart ach sgriosaidh an dealanach i ann am priobadh na sùla. Tha an ceann teagaing a tòirt misneach nnadh dhuinn an uair a thmigeas sinn gu bheil an t'ole fo laimh an Tighearna agus air a cho-eigneachadh chum maith agus leas an t'saoghal. "Gu cinnteach bheir fearg duine moladh dhuit: fuigheall na feirge coisgidh tu." Tha an t'ole gun teaganh air a thionndadh a chum maith. An uair a bha saighdearan Shen-nacherib a' cuartachadh ballachan Iernsalem cha robh e coltach gu robh dol as aig baile naomh Shion, ach leagh am feachd mor air falbh mar shneachd o dhealradh na gréine. Is ionnan a tha sinn a faicinn nach bi soirbheachadh aig inneal no innleachd a tha air an dealbhadh an aghaidh rioghachd Dhe. Tha aghaidh naduir fein a dearbhadh gu bheil criochan an uile air an suidheachadh. Bha aon uair anns an t'saoghal cretairean mora fiadhaich le fiacan reubaidd agus iong-an fada geura a stialladh an naimhdean ach cha'n eil aon de'n t-seorsa bhruidheal so beo an dingh ged a tha àlach nan cretairean beaga fhat hast leinn. Tha an iolair agus gach gnè speireig a' seoladh air aghandh na spèur agus a trusadh an trath aig cosg na h-eunlaith lag, ach tha na h-uiseagan a' seinn gu binn air airde sgiath agus an smeorach agus an lon-dubh a ceileadar anns na doireachan. Tha cunhachd an Tighearna a smachdachadh teachdairean an uile agus a cur crioch agus ceann air sgrios an aingidh.

Tha an fhirinn so air a daingneachadh ma sheallas sinn air gach euail agus anshocair a tha am measg dhaoine. Tha iomadh euail a ruith anns an fhuil a tha air a truailleadh agus nau robh gach galar sgriosach gun bhacadh gun ghrabadh bhiodh an saoghal na thigh mór lobharach. Tha caitheamh agus an galar enamhanach cho mairbhteach agus nan robh iad gun tilleadh gun sgriosadh iad an cinne daonna. Ach tha gach euail air a glanadh no air a dubhdadh as agus tha sláinte agus fallaineachd a faotainn an lámh-an-uachdar. Tha eachdraidh nan cinneach a teagastg an leasan ceudna.

Dh-éirich righrean agus ceannardan airm thall agus a bhos lan feirg agus uaill a chuir rompa leir-sgrios a dheanadh air an t-saoghal. Bha Pharaoh gun iochd: cha b' fhearr Sennacherib, Néro, Attila, Mohamed, Duie Alba agus Napoleon. Rinn iad uile càldachd agus milleadh nach gabh innseadh ach chaisg Dia "fuigheall na feirge." Tha sgeir sgorrach ag éiridh ann an ean mor an t-saoghal a sgriosas Armada nan aingidh. Luath no mall tachraidh Moscohl air Napoleon. An deigh na thachair anns na linnteann a chaidh seachad shaoileamaid nach d' thugadh neach sam bith oidhrip de 'n cheart sheorsa 'n ar linn féin ach tha móran fo amharas gum bheil an t-Iompaire Uilleam agus a luchd-comhairle air tuiteam fo 'n bhuaradh so agus ann an riochd nan seann sgriosadairean tha iad a bagairt an saoghal a chuir fo'n easan. Faodaidh sinn eadail gu seimh. "Bheir fearg duine moladh dhuit fuigheall na feirge coisgidh tu."

Cha'n e mhain gu'm bheil fuigheall na feirge air a casg ach bithidh fearg an duine air a thionndadh gu moladh. Ann an freasdal caomh an Tighearna tha an t'ole gu tric a call a ghath agus air a stiuradh a chum maith. Is e droch dhuine a bh'ann a Pharaoh agus cha robh beachd sam bith aige maith a dheanadh ach gun fhios da, agus an aghaidh a thoil rinn Dia dheth seirbhiseach do'n chinne-daonna. Is e so an fhirinn a bha ann an inntinn Ioseph an uair a thubhaint e ri bhrathairean—"a nis na biodh doilgheas oirbh no cornich agaibh

ribh fein a chionn gu'n do reic sibh mise an so : oir chuir Dia roimhibh mi gu sibhse a ghleidheadh beo." Ni's mò cha b'e gràdh do dh'aobhar an ath-leasachaidh a thug air an ochdamh Eanraig a chùl-thaobh a thionndadh ri eaglais na Roimhe ach bha eadhon aingeachd an righ air a riaghlaodh le Dia chum leas ar creidimh. S' beag a smaoingtich Iudas agus Caiàphas gun robh cuid no pairt aca ann an obair a ghràis an uair a chuir iad le foill agns cuilbheartan Iosa gu bàs. Deanadh daoine na thogras iad ach an deigh gach ni 's urrainn dhaibh a dheanadh 's e toil an Tighearna a bheir buaidh air thalamh, agus is aithne dhuinn gur e toil an Tighearna gu'm bi fireantachd agus gradh a riaghlaodh an t-saoghail. Tha sinn uile ag aideachadh gur e inneal oilteil a tha ann an cogadh ach tha e soilleir gu robh Dia a tionndadh fearg dhaoine ann an cogadh chum eriochan arda beannaichte nach robh idir ann an amhare an luchd-cogaidh. An uair a bhitheas sidh theth mhurtaidh ann 's an t-samhradh, sidh mi fhallain a tha fagail dhaoine neo-thoileil agus neo-thogarach, thig tairneanach agus tein-athar agus tuiltean a ni moran dolaidh, ach an uair a ghlanas an spéur thig fionnarachd agus fallaineachd agus gu tric ann an lorg nan tuiltean taiseachadh feumail do na h-achaidhean arbhar agus machraichean ionaltradh na spreidh. Is ionnan a thig sith agus sonas agus soirbh-eachadh gu tir an deigh tairneanach agus dealanach agus tuiltean a chogaidh. Tha glicias agus gràdh agus cumhachd Dhe gun stad gun fhios a' cogadh an aghaidh an uile, ach tha freumhan an uile a dol domhain ann am fonn an t-saoghail agus 's fhada gns am bi urnuigh an Tighearna uile gu leir air a freagairt—"thigeadh do rioghachd: deanar do thoil air an talamh mar a nithear air neamh." Ach tha so soilleir gu leor gu bheil uidh-air-an-uidh rioghachdan an dorchadair agus an aineolas a dol an comhair an cùil agus rioghachd na fir-eanteachd agus an t-soluis a tarruing dlùth. Na cuireadh an t-ole eagal oirbh. Tionndaidh olcas sam bith a nithear oirnn no euc-eartas sam bith a d'fheumas sinn shulang chum ar maith ma bhitheas sinn dileas.

"A ta fhios againn gu'n comh-oibrich na h-uile nithe chum maith do'n dream aig am bheil gradh do Dhia." Tha an Tighearna a' righeachadh air neamh agus air thalamh.

"Ach far an do mheudaicheadh am peacadh, bu ro-mhò a mheudaicheadh gràs, chum as mar a rioghaich am peacadh chum bàis, mar sin gu'n rioghachadh gràs tre fir-

cantachd chum na beatha maireannaich tre Iosa Criosc ar Tighearna."

Air an aobhar sinn na cuireadh uaill agus morthuis an aingidh eagal oirnn. Bha aramach Shatain gealltanach agus co bu sheolta na esan, ach cha do thuig e cumhachd na firinn agus neart a ghràidh agus cha'n'eil an t-aingidh uair sam bith a tuigsinn neart agus cumhachd Dhe. Anns a' bhiobuil tha neart an aingidh air a choimeas gu tric ri neart na fairge air a luasgan le gaoth ard, agus tha cumhachd Dhe air a choimeas ri "uisgeachan Shiloh a ruitheas gu seimh." Ach co a thomhaiseas neart nan uisgeachan a tha ruith gu seimh ann an leaba dhomhain? Ithidh iad an slighe troimh chreagan agus bheanntan agus bheir iad air na fas-aichean tioram briseadh fo bhlath. Seimh agus domhain tha an amluinn a ruith o righ-chathair Dhe. Cuireamaid ar n'earbsa aon an cumhachd seimh, neo-fhaiesinneach a tha treun agus cinnteach ged tha e mall anns na sùilean neo-fhoighidneach againne. Tha Dia a toirt na buaidh; tha rioghachd Dhe agus a Mhic a' tighinn, chionn "gu cinnteach bheir fearg duine moladh dhuit; fuigheall na feirge coisgidh tu."

COMHRADH.

Domhnall.—Saoil thu, Eoghain, an taghail am bàta an dingh? Cha d'thug mi fa-neargus a nis cho neo-ghoireasach agus a tha eilean mara aig àm mar so.

Eoghan.—'De a tha cur ort? Nach 'eil an t-eilean cho goireasach agus a bha e riabh agus moran na's fhearr na b' abhaist dha. Tha bàta againn tri uairean 's an t'seachd-uinn agus tha litrichean agus bathar air an liubhairt ach beag cho cinnteach ris an lionadh agus an tràghadh. Tha cuimhne agamsa an uair a bha bata gle ainmig a taghail ar eladaichean agus so fear a bhiodh coma ged nach robh bata cho tric agus a tha i. Tha daoine a cur seachad leth na seachduin a feitheamh orra agus an leth eile a leughadh phaipeirean naigheachd agus ursgeulan nach 'eil idir a chum maith.

Domhnall.—Biodh sin agus a roghadh dha ach cha'n'eil thusa tuigsinn fàth mo ghearain. Cha'n'eil bodach 'san eilean nach leugh paipeir naigheachd an diugh agus tha ciocras agus àcras oirnn gus an cluinn sinn 'de mar a tha cuisean na rioghachd agus an t-saogh-

ail a dol. Tha cogadh mor anns an Roinn-Eorpa agus cha chualas diog a chionn seachduin 'de mar a tha an cogadh a dol. Air tir mor tha paipeir-naigheachd aca gach la ach an so ma thig onfhadh air a' chladach cha'n fhaigh geola thar traghad ged thigeadh bata nan litrichean.

Eoghan.—Tha mi tuigsinn gle mhath 'de a tha cur dragh orts. Tha thu coltach ris na caoraich mhóra a tha an tuathanach gallda a reamhrachadh. Mur faigh iad an sìl agus an turnuip air an tràth bodhraidh iad am baile le mèilich. Mur faigh thusa paipeir-naigheachd cha'n flearr thu. Tha thu air t'ais' agus air t'aghaidh coltach ri Niall mor an uair a theirig an tombaca. Gu dearbh, gu dearbh, na robh thu as eugmhais mine airson do bhean agus do phaisdean cha b' iognadh leam thu a bhi fo iomagain mun bhàta. Ach gun ni ach paipeir bhuit! Tha mise coma ged nach fhaicinn paipeir gu ceann ráithe.

Domhnall.—Na robh e faisg air a bhealltain agus toil agad fios fhaotainn air prísean ghamhna agus aighean, s' tu nach biodh gun phaipeir-fo na coimhlearsnaich. Ach mur teid gu maith leis na seoid a tha na'n seasamh 'san Fhraing ri aghaidh bualaidh agus leis na seoladairean a tha gu neo-chadalach a reubadh na mara, 's coma dhuitsa gamhna a bhi agad no bhuit. Thainig spuinneadaran o Lochluinn a chionn corr agus mile bliadhna agus bu lom a dh'fhas iad an t-eilean. Cha robh ach burraidh anns an Lochluinneach seach am Prussianach, agus tha thusa sin n'ad aineolas coma de a thachras cho fada agus nach tig calldachd ort fein. Nach eil fhios agad mar a tha na Belgian-aich air alaban an diugh anns gach tir, gun duthaich, gun dachaich, gun chuid, gun chodach. Tha mort agus marbhadh, meirleadh agus reubadh an deigh sgrios a thoirt air an rioghachd bheag bhrònach sin agus mur a glac na fir òga chalma againne an gunna agus an cláideamh cha'n fhada gus am bi na saighdearan borb aig a Ghermailt a saltairt air ar saorsa agus a creach agus a marbhadh 'nar duthaich fein.

Eoghan.—Na leigeadh Dia gu bheil cuisean a bagradh tionndadh mar sin. 'S ann a tha thu a cur eagl orm agus gu dearbh mur s' anns a phaipeir-naigheachd a fluair thu t' eolas farsuinn air cuisean an t-saoghal, cha'n iognadh leam thu a bhi feitheamh a bhàta gu neo-fhoighidneach. Gabh mo leth-sgeul, a charaid, gun d' thug mi oidhrip

liobasta air magadh ort. Mar a tha fhios agad cha'n eil mise a leughadh leabhar no paipeir. Chuala mi gun do bhris cogadh a mach ach shaoil mi gu'n robh e fada air falbh, agus, a bhíg innseadh na firinn, cha'n eil fhios agam carson a tha iad ann an amhaichean a cheile. An inns' thu sin dhomh.

Domhnall.—Mata, Eoghain, cha mhor a dheanas an t-aideachadh a rinn thu. Ach ma dh' eisdeas thu ruim, cuiridh mi cuisean m' ad choinneamh mar a tha mise gan tuigsinn. Tha iomparachd Bhreatunn cho far-suinn gur ainmig bliadhma nach eil cogadh beag ann an aon aite no aite eile. Tha sinn a riaghadh Moran de na daoine dubha agus a gabhail Moran dragh a chum an leas a chur air aghaidh agus an crannchur a chur am feabhas. Cha'n eil iad cho taingeil agus a bu mhaith leinn iomadh uair agus tha tighinn oirnn an oilleanachadh le feachd airm an drathasd agus a rithist. Ach cha'n e daoine dubha a tha mur cuasan an diugh ach a Ghearmait mhòr na farsuinnéachd le sluagh gun aireamh. Tha i bagar ar slugadh a suas. Mun do dh' eirich a Ghearmaith thar a màgan thainig Breatunn gu inbhe agus sgaoil a mic agus a nigheanan feadh an t-saoghal agus bha soirbheachadh thar tomhais aca anns gach tir anns an d'rinne iad tuinneachadh. Dhuisg so gamhlás na Germait. Chaidh eud mu eridhe agus chuir i roimpe gun glacadh i cuid de dh' oighreachd Bhreatunn. Cha robh so furasda idir, ach a chionn iomadh bliadhna thoisich sluagh na Gearmailt air dol n'an uidheam airson cogaidh. Ma thoisich iadsan cha robh na coimhlearsnaich nan tàmh. Cha robh fhios co air an tuiteadh a cheud bhuelle agus thoisich an reis, Frangaich agus Russianaich a deanadh deas airson la na deuchainn. Cha do ghabh sinne gnothach riù cho fada agus nach robh ach saighdearan làr agus marc-aichean aca, ach an uair a thoisich a Ghearmait air soitheachan cogaidh a thogail chunnaiac sinne gun robh an t'äm againn a bhi bogadh nan gad agus thosich sinn air soitheachan cogaidh a thogail mar an ceudna. Bha gach aon ag radh gur e eagal chàch a bheir agus nach robh ach aon doigh air sith a chumail, 'se sin, a bhi deas airson la na dùlain. 'Se beachd mallaichte a bha so, agus gun teagamh għreas e an cogadh uamhasach a tha a nis a sgrios na rioghachdan agus a deanadh bhanntrach agus dhilleachdain nam miltean. Bha a'Ghearmait cho laidir air muir agus air tir nach robh

tighinn beo leatha. Shaoil leo nach robh aca ach maoideadh air càch agus gum faigheadh iad an toil fein. Gu sònruichte shaoil leo nach rachadh an rioghachd so 'san eadraiginn cho fada agus a sheachnad iad sinn fein.

Eoghan.—Agus carson a ghabh sin lamh 's a chaonnag? Cha do dh' innis thu sin dhomh.

Domhnall.—Cha 'n'eil teagamh nach robh aobhar no dha ann an inninn ar luchdriaghlaidh, ach 's e a thug an caguadh gu ceann gun do bhris na Gearmailtich an gealladh. Gheall iadsa agus gheall sinne nan tigeadh cogadh nach cuireadh maid eas air Belgium. Ach bha toil acasan an slighe goir-easach a ghabhail do'n Fhraing agus chuir iad an gealladh ann an suarachas. Thuig sinne nach ceangladh am falal no an laimh-sgriobhadh iad agus na rachadh leo anns an Fhraing nach cumadh gealladh no cumhant sinn fein tearuinte. Daoine nach seall ri ceartas no fireantachd—co a ghabhas ri'm falal? Thionndaidh iad an cul-thaobh air ceartas agus chuir iad an taic ann an neart nan gunnachan mora.

Eoghan.—Cha'n urrain fiuthar a bhi aca ri deadh-ghean an t-saoghal no ri beannachd Dhe.

Domhnall.—Tha iad coma. B'fhearr leo aon ghunna mor na deadh ghean an t-saoghal. Agus air son beannachd Dhe tha eagal orm nach 'eil daoine a smaointeachadh a bheag mu thimchioll no cha bhiodh iad a' mort agus a' marbhadh a cheile. Ach feumaidh an saoghal uile aideachadh gun d' rinn sinne na b' urrainn dhuinn a sheachnad na truaighe a tha air tighinn, agus a thaobh agas gur ann a dhion duthaich bheag nam Belgianaich agus ar duthaich fein a chaidh sinn a chogadh tha ar lamhan glan agus 's e ar deasdanas a bhi tagair gu durachdach aig righ-chathair Dhe as leth ar duthecha agus ar daoine. Cha'n'eil e furasda beachd cinnteach a thoirt air rùntan diomhair an Tighearna ach tha mi fhein a'm barail gu bheil Dia a fiosrachadh an t-saoghal uile cho math ris a Ghemailt leis a chogadh oilteil so. Bha sinn uile air fias neo-chùramach mu nithean spioradail agus fàn naill ann an innleachdan agus eolas na linn so. Nach tri a tha a ministeir a gearan nach 'eil an sluagh a frithdealadh do'n eaglais mar a bu choir dhaibh, agus feumaidh sinn aideachadh nach 'eil spioradail na h-umhlachd comharrachte n'ar measg. Bha moran ag radh—“tha mo shlighe fol-

uichte o'n Tighearna; tha mo choir air a leigeadh air dearmad le mo Dhia.” Ach bronach agus mar a tha suidheachadh na rioghachdan an diugh, mu dhuisgeas an cogadh sinn a neo-chùram agus dearmad air Dia, cha bhi eadhon an cogadh gun bhnanachd do'n t-saoghal.

Eoghan.—Tha mi fada n'ad chomaine, a Dhomhnuill, agus gu dearbh thng thu dhomh euspair no dha air am bi mi a breitheachadh. Ach sud agadsa toit a bhata agus tha ghaoth air tuiteam. Gheibh thu do litrichean agus do phaipeir. Feasgar math leat.

THA M' ATHAIR AIR AN STIUIR.

Chaidh na raunnan a leanas eadar theangachadh leis an Urramach Tormoid Macleoid ach eo a sgriobh iad cha'n'eil eachdraidh ag innseadh. Tha an leabhar anns am bheil iad còrr agus tri fichead bliadhna ann an clò ach cha'n eil e furasda fhaotainn agus cha'n'eil moran eolach air.

Dh' eirich an fhairge, 's shèid a ghaoth
A's b'aobhar oilt an fhuaim
Do'n h-uile aon 'san eithear fhaoin
Air faontra' feadh a chuain.

Ach mac an sgiobair, balachan maoth,
Chual e gun gheilt an toirm;
Fiamh aiteis àrd gu'n robh na ghmùis
Gun smuairean air roi'n stoirm.

Dh' fheoraich aon do'n sgiobaddh dheth
C'arson bha e cho ciùin?
“Cha'n eagal domhsa” fhreagair e
“Tha m' athair air an stiuir.”

Mar so, 'n nair dhiobras sòlas sinn
'San crìdh' le dòlas lan
Tha acair dhaingeann ann nach tréig
'Se Dia is Dia a mhàin.

R ar n'urnuigh eromaidh Dia a chluas
A's fuasgladh luath bheir dhuinn;
Ar deoir gu aiteas tionndaidh e
Gu aoibhneas fàth ar teinn.

'Measg amhgharaibh an t-saoghal thruaigh
Earbaibh a Dia nan dùl
Ag radh an là na gaillinn chruaidh
“Tha m' Athair air an stiuir.”

**"MAR DHEADH SHAIGHDEAR IOSA
CRIOSD."**

II. TIM., II. 3.

Thugamaid fainear ciod a tha na sgrìobhtuirean a teagasc mu chogadh 's mu obair beatha an t-saighdear. Tha iomradh air a dheanamh gu tric orra eadar da ehlar a Bhiobuill. Ri linn an t-seann Tiomnaidh bha Iehobbah am measg a shluagh mar ard-cheannard airm. B' esan a bha toirt dhoibh na buadha thairis air an naimhdean, agus bha Israel ullamh gu aideachadh a dheanamh air laithearachd 'us comhuadh an Tighearna. "A Dhc" ars' an Salmadair "chuala sinn le'r cluasaibh, dh-innis ar n'aithriche dhuinn an obair a rinn thu n'an laithibh-san, 's na laithibh o shean. Le d'laimh thilg thu mach na Cinnich. As mo bhogha cha'n earb mi, agus cha shaor mo chlaidheamh mi, ach shaor thusa sinn o ar naimhdean agus nairich thu iadsan aig an robh fuath dhuinn," Cha deachaidh Israel a mach riabh ann an taic an Tighearna a chogadh airson na còrach nach d' thug iad buaidh. Bha iad air am brosnachadh gu bhi gaisgeil 's gu bhi cur cathan an Tighearna. Bha Dia a moladh gach saighdear a bha seasmhach agus dileas air taobh a dhuthecha. Choisinn Daibhidh urram neo-bhasmhòr tre'n bhuidh a thug e thairis air Goliath 's na Philistich. Ann an II. Eachdraidh, Caib. xvii., tha cumantas air ceannardan a bha gaisgeil ri linn Ieosaphat, 's nam measg tha ainnm "Amasiah a thug e fein suas do'n Tighearna."

Thainig Iosa do'n t-saoghal mar Phrionnsa na sithe a ghreasad an la anns am "buail daoine an claidhean gu coltair agus an sleaghan gu corranaibh-sgathaidh" ach o'n bha linn an àigh fad as nochd Criosd ann an iona doigh gu bheil E a beannachadh na muinntir a tha giulan a' chlaidhimh an aghaidh luchd deanamh uile agus a chum riaghailt 'us ceartas a shuidheachadh anns an t-saoghal.

Thainig saighdearan far an robh Eoin Baiste a searmonachadh aig Iordan agus dh-fhiosraich iad dheth ciod a dheanadh iad mar ullachadh airson rioghachd neimh. Cha d-thubhairt Eoin riù iad a chur eùl ri'n

dreuchd, ach labhair e na briathran so "Na deanaibh fairneart air neach sam bith, no casaid breige, agus bithibh toilichte le 'r tuarasdal."

Cha do chuir Iosa an t-urram air moran a chuir E air a cheannard ceud. 'Nuair a chual E aideachadh an t-saighdear ghabh Iosa iongantas agus thubhairt E ris an t-shluagh. "A ta mi ag radh ribh nach d'fhuair mi creidimh cho mor so ann an Israel fein."

Tha fios againn gu robh ioma caraid dileas aig na h-abstoil, Peadar agus Pol, auns an arm Romanach. Agus bha moran dhiubh 'gan gluasad fein mar dheadh shaighdearan Iosa Criosd.

Tha Dia na thearmunn 's na neart an diugh mar a bha E o thus do'n rioghachd 's do'n arm a tha cogadh gu gaisgeil airson ceartas agus airson firinn. Tha E dhoibh na ghrian 's na sgiath chum an dion 's an treorachadh. Tha sinnean sás aig an àm so ann an eogadh eruidh fuitteach a stri airson saorsa na Roinn Eorpa 's airson coirichean rioghachdan beaga. Tha a h-uile aobhar againn a bhi creidsinn gu bheil Dia leinn, agus ma dhíarras sinn a bheannachadh gum faigh siun e. Feumaidh sinn aideachadh gu bheil sinn ann an iona doigh a teachd gearr air gloir Dhe, agus toilltinneach air smachdaichadh. Ach ma ni sinn aideachadh air ar peacaidhean agus gun glaodh sinn ris-san airson trocair eisidh E ruinn, agus togaidh E oirnn mar shluagh solus a ghnúise. Is coir dhuinn uile a bhi 'g urnaigh gun sgitheachadh gum bi beannachadh an Tighearna an eois ar saighdearan 's ar seoladairean. Tha miltean dhiubh a leigeil sios am beatha a chum gum bi sinne saor agus a chum 's gum bi an namhaid a chreachadh ar duthaich 's ar dachaidhean air a chur fada uainn. Rachamaid moch 'us anamoch, mata, le dànaichd gu cathair grais a giulan 'nar eridheachan uallach trom ar duthecha agus ag iarraidh le dùrachd gun d' thoir Dia dhuinn a bhuaidh agus tre ar n-umhlachd agus ar saoithir mar rioghachd gum bi Easan air ardachadh 's bithidh sith agus deadh ghean air a sgaoileadh am measg uile chinnich an t-saoghal.

Cumamaid mar an ceudna 'n ar cuimhne gu bheil gach aon dinn, sean 'us og, bochd 'us beartach air ar gairm gu bhi cur cathan

an Tighearna. Tha cogadh naomh spioradail a dol air aghaidh gun fàmòh an Taobh a mach dhinn 's an taobh a stigh dhinn. "Cha'n'eil dol as ann o'n chath so." Feumaidh gach neach a roghainn a dheanamh do Chriosd no do Shatan mar cheannard. "Cha'n urrainn neach sam bith seirbhis a dheanamh do dha Thighearna." "An ti nach eil leam" arsa Criosd "tha e am' aghaidh." Na biodh neach sam bith eadar da bharail, ach leanadh e Iosa, Ceannard agus Fear Criochnaich a chreidheimh.

Mar a chuireas an saighdear lan earbsa na Cheannard cuireamaidne ar dochas anns an Tighearna a lan chreidsinn gun d' thoir e dhuinn uidheam cogaidh leis am faigh sinn a bhuaidh. Mar a sheasas an deadh shaighdear ri uchd cruadail 's ri aghaidh bais ge be aite anns an cuirear e, bitheamaid ullamh ma's eiginn e gu bhi fuiling gu treun 's gu foighidneach air sgath Iosa Criosd. Seasaiibh uime sin, air bhi do 'ur leasraidh air an crioslachadh le firinn, agus uchd eididh na fireantachd umaibh, agus glacaibh eloagad na slainte agus claidheamh an spioraid ni a's e focal Dhe a deanamh urningh a ghna le gach uile ghneurauigh agus ag aslachadh san spiorad agus a deanamh faire." "Buidheachas do Dia a tha toirt dhuinne na buadha tre ar Tighearna Iosa Criosd."

EADARUINN FHEIN.

Bha mi mach an la roimhe a gabhlair sràide, agus ann an aite seimh uaigheach, far an robh brat de'n duillich sheargta a comhdach an rathaid, agus an t-adhar a tighinn ris an sud 's an so troimh na geugan-leith-ruisgte os mo cheann, gun mi a smaointeachadh air ni sonruichte seach a chéile, eo a thachair orm ach Mi-fhein.

Bha cho fada bho nach do thachair sinn comhla roimhe Einn-shein, 's gun do g'abhair sinn elisgeadh. Chuir sinn failte le furan, agas shuidh sinn a chonaltradh tacan mu nithean a bha coitchionn dhuinn nar dithis.

"Dé mar," arsa Mi-fhein, "a tha'n saoghal a dol leat bho cheann fada?" "Tha meadhonach maith," arsa Mise: "uair fuidhe 's uair an uachdar." "Direach mar a tha sinn air fad," arsa Mi-fhein. "A nis bho'n a thàchair sinn," thuirt Mise, "dé do bheachd air a chogadh uamhasach so a tha 'dol air aghaidh air mor-thir na h-Eorpa?" "Cha chum sin fada a feitheamh thu," thuirt Mi-fhein: "'Se mo bheachdsa gu bheil ann an so làmh an Uile-chumhachdaich mu'n dubhaint E'n a

fhacal frinneach :—"Nochd e neart le 'ghair-dean: sgap e'na h-uaibhrich ann an smuain-tibh an cridhe fein. Thug e nuas na daoine cumhachdach o'n caithrichean rioghail, agus dh'ardaich e iadsan a bha iosaí." 'Se sin, ar leam, is ciall 's is crioch do'n chogadh so." "Cha'n'eil teagamh," arsa Mise, "nach eil sin fior do thaobh Iompair na Gearmailt agus a sheirbhiseach." Rinn Mi-fhein snotha gaire "Tha thu 'toirt nam' chuimhne na caillich a bha 's an t-searmon ag eisdeachd ministeir, a bha gu maith trom air rùsgaile lochdan an luchd-easontais, 's a thuit 'n uair 'thaimig i mach, 'Nach e leithid so do thé 'fhuair e 'n diugh?' 's i ga h-ainmeachadh. Creid mi a charaid, cha n'e mhain na Gearmailtich mu'm bheil e fior. Tha mor eagal orm gu bheil e fior do thaobh Iompairean agus Righrean, agus uachdarain, agus ióchdarain eile. Seallamaid, gun dol ni's fhaide, air ar rioghachd thein. Tha sinn, gun teagamh, ag aidmheil le ar bilean gu bheil an Dia beo agus fior a riaghadh ann an ceartas agus ann an trocair, agus dha-san gum buin gach umhlachd. Ach a'bheil ar giulan a dearbhadh ar creideimh? Tha meadhonan, gun teagamh, r'an gnathachadh; ach an ann 's na meadhonan no's an Dia a thug na meadhonan a tha sinn a eur air n-earbsa? 'Se mo bheachd-sa nach teid an chuidheamh 's an truail gus am bí na h-uaibhrich, an sud 's an so, air an toirt gu'n gluinean." "Mata," arsa Mise, "tha e coltach gu leor."

"Dé nis," thuirt Mise, "do bheachd air a' cheist a tha'n ceart-nair air a eur am falach, ach a dh'eireas a rithis cho cinnteach 's a thig an cogadh gu sith—Ceist nam mnathan, agus guth-taghaidh Parkamaid a thoirt dhaibh?" "Cha'n'eil anu an sin, a charaid," arsa Mi-fhein, "ach graine-mullaich nan iarrtasan a tha nan cinn. Aon ni a tha mi cinnteach as—'se sin, nach leig an Gliocas a tha 'riaghadh air cul gach ni le mnathan siubhal fada bho mhnathachas-tighe." "Ach seall thusa," thuirt Mise, "mar a thainig na mnathan air an aghaidh o cheann bhliadh-machan. Ann an iòmadh dreuchd tha iad a nis co-ionann ris na fir." "Ann am bheachd-sa," fhreagair Mi-fhein, "bha iad daonnaionann ris na fir, ach sin nan cuisean dligeach fhein, agus ar leamsa gur h-e sin na nithean sin a dheanamh gu coimhlionta nach teid aig na fir orra idir." "Ach," arsa Mise, "carson a bhiodh an sguidileireachd air a fagail aig na mnathan?" "Am bheil sguidileireachd idir," fhreagair Mi-fhein, "ann an ceasnachaidhean, ann an obair a phinn, ann an treabhadh, ann an cliathadh, anns gach obair, fluch 'us tioram, ris an euir fear a lamh?" 'Se tigh a riaghadh gu maith dleasnas agus ealain

Néill, macto ghairid
an t-áineann ann an smainis
a bhíodh sé agus a dhuine
a bhíodh sé agus a dhuine
a bhíodh sé agus a dhuine

Néill, macto ghairid

nàdarra na mnatha, agus feumaidh i a' cheart urad eanchaum agus tälant air a shon 's a dh' fheumas na dreuchdan a tha mnathan-fearail an latha 'n dingh a strith gus an toirt bho nà fir." "Ach," arsa Mise, "cuimhnich thusa gu bheil mnathan an latha so air an oileineachadh gu ceart." "Gabh mo leth-sgeul," arsa Mi-fhein, "ach leis gach ionnsachadh a th'agad cha'n aithne dhuit eachdraidh nam mnathan. Anns an 13mh ciad bha mnathan na h-Eadait a gabhail aite nam fear—nan oileinich, 's nan luchd-teagaing 's na h-Oil-thighean, nan sgiobhadairean, nan dealbhadairean, nan luchd-lagha. Chaidh an Eadait leis a bhruthach: agus eo a shaor i? Shaor mnathachas-tighe nan deagh mhnathan, an sud 's an so, a bh'air am fagail, 's cha b'e Brembati, no Agnes, no Angussola, cho fearail 's g'an robh iad." "Ach stad fhathast ort," thuirt Mise; "Seall an tair a tha air a dheanamh air mnathachas-tighe 's an linn so. Tha ise air a cunnatas clod-cheannach, agus suarach, a tha air a toirt suas le gnothaichean tighe agus teaghlach." "Thoir thusa fanear" fhreagair Mi-fhein, "Co a tha ga cunnatas clod-cheannach. Am bheil duil agad gu bheil droch mhnathan-tighe a dol g'an diteadh fhein le càch a mhöladh? Tha a chuid mhor a deanamh fanoide mir a' bheagan, ach, gabh aig m' fhacal, 's e'm beagan a bhruicreas gu maith am brochan a chosnas buaidh an latha."

"Bho'n a thachair dhuinn bruidhinn air mnathan" arsa Mi-fhein, an ceann tacain, "am bheil iomradh agad fhein air posadh? Dé'n aois a tha thu nis?" "Tha eagal orm," fhreagair Mise, "gur h-e-daoine eile aig am mothà bheil de dh' iomradh air mo phòsadh-sa." "Ach, a thaobh m' aois, innsidh mi sin dhuit. Tha mi direach, gus an latha, an aon aois riut fhein. Tha'n làn àm againn pòsadh nar dithis; ach tha e nì's phasa do cheard bean fhreagarrach fhaotaim na dhomhsa. Cha ghabh mi 'muc ann am pocá.' Ma tha mi eolach air té fhreagarrach tha'n coimhthionail eolach orra enideachd, agus 's fhéarr an t-ole eolach na'n t-ole aineolach' anns gach ni ach bean ministeir. 'Se mo bheachdsa gur h-e'n aon doigh a ghabhas deanamh an coimhthionail a chur comhairle air leth, mar aig am taghaidh ministeir: Aireamh a thaghadh is roghnaiche leo na each as na chuireas a stigh air son an àite, agus air dhaibh an ceasnachadh ann an sgoileireachd, ceol, fuagh, figheadaireachd, agus còcaireachd, guth taghaidh an t-slúagh a ghabhail agus an t-aon a bhitheas a chuid mhor air a taobh a chur a stígh gun dail—agus inuseadh dhi, an dara buidheann, mur a bitheadh iadsan, nach robh i riabh na bean

ministeir, agus gur h-ion dith 'bhi umhail; am buidheann eile, nan d' fhuair iadsan an durachd nach robh i riabh air a taghadh, agus, mur a bi i gu maith simlidh, gum faigh i a feannadh." "Cha'n fhaod mi 'radh," arsa Mi-fhein, "gu bheil thu fada cearr. Ach ma tha roghainn idir aig duine 's an t-saoghal 's e dhleasnas a bhean fhein a thaghadh. Ma bhios i maith bidh a bhuannachd dha fhein 's do chàch. Ma bhios i dona 's ann dha shein is mothà a bhios a chall. Gabh-sa, ma ta, mo chomhairle, agus coma leat sgeilh Beul gun-flaitheam."

"Eadar da naigheachd" thuirt Mise, "an aithne dhuit Thubhairt-Thabhairt?" "Co do nach aithne e?" fhreagair Mi-fhein. "Cha robh mi dad de dh' uine riabh ann am baile beag no mór nach do thachair e-fhein no dluth charaid dha orm. Tha'n seorsa furasda gu leor aithneachadh. Tha aileag air 's gach aite 's am bi e a dh' innseadh sgeoil uir air choir-eigin, 's cha bhi blas orra mur a droch sgeul i. Ma dh' fhoinneachdas tu, eo thuirt riut e? 's e fhreagras e, chuir cuideigin nach abair mi eagar na'm chluais. 'N uair a bha mise 'am bhalach 's e bha Cuideigin-nach-abair-mi a ciallachadh an Droch-Spiorad. Ach air reir beachd mhorain air an latha 'n duibh tha'm fear sin marbh. Agus, ma tha, 's e na tha agamsa air, gum feum gun d' fhág e cho maith ris na dheigh, oir tha 'obair a dol air aghaidh cho dichiollach 's cho dealasach 's bha i riabh, agus cha b' urrainn dha mac no nighean a bhi aige is fhéarr air a chùl na Thubhairt-Thabhairt. 'Ma's breug bhuaum e, 's breug thugam e,' their e. Creid mi is breug bhuaithe e, co-dhiu, naoi uairean a mach as deich. 'B fhéarr leam a bhi an cuideachd fir air am biodh a Bhreac na'bhi na chomhradh. A charaid, na innis sgeul ach anabarrach aineamh mur 'bheil urrainn agad: agus na bi idir a sgaoileadh soisgeil Thubhairt-Thabhairt. Tha e a cur fir 'us mnathan 'an aghaidh a cheile; tha e a togail aimhreit eadar peathraighean 'us braithrean, clann 'us páirantan, coimhleasnaich 'us cairdean, Tha 'chas cho siubhlach 's a tha 'thecanga luasanach, agus far am faigh e fardach cha bhi gu bràth sìth. Tha daonnan gleadhár 'us gearan 'na cheann. Tha e a cur coire air cuideigin a ghnàth, agus mur a bi thusa na d' eascaraid d' a eascraigean-san, bidh esan na eascaraid agadsa. agus, ma thachras e ort, gun fhios dhuit, 'san dorcha, cuiridh e 'chas romhad agus bristidh e do shròn.'

"Tha uasal eile an sud a bu mhaith leam do bheachd fhaotainn air," arsa Mise; "'s e sin B' fhéarr leam."

"Cha'n eil fhiosam am faca tu riabh fhre-

gair Mi-fhein, “dealbh na leisg a b’ abhaist a bhi shuas aig a Chaisteal. Tha a’ chlach shnaighe so a dealbh mnatha air a’ bheil fior choltas na leisg. Tha an sguab, leis am bu chòir dhi a bhi ’g obair, thar a guailne, a lamh chlach a sgriobadh a cruachain, ’s a beul fosgalte gu’ cluasan a miananaich. Sin agadsa B’thearr-leam. ‘Bidh uine gu leor air am màireach.’ ‘Thig cuideigin an rathad a bheir cuideachadh dhuinn.’ Thig an Geamhradh air ’s bidh am buntàta aige ’s an talamh, arbhar air na h-achaidhean, a thigh gun tuthadh, ’s an aite lamh a chur rí gniomh ni e mianan mó farsuing, ’s their e b’ fhéarr gun robh am buntàta stigh, gun robh an t-arbhar cróite, an tigh tuththa.’ Ach cha robh riabh Rath air B’fhearr-leam. Tha Dia, tha ’n sean-fhacal ag innseadh dhuinn, a cuideachadh an neach a chuidicheas e-fhein. Agus ma ’s maith leat ni a deanamh gu d’thoil, dean fhein e. An duine sgeanail ’s an duine toileil cha bhi e idir air deireadh, ann an nithean aimsireil no spioradail. Cha bhi e ri gearan no ri cànan, agus cha bhi e gu bràth gun chairdean.”

Bha dleasnas g’ar gairm. Dh’ eirich sinn a ghabhail an rathaid. Bha a’ ghrian air cromadh, ’s gus i fhein fhalaich air chùl nan stùe. Dh’ fhag mi beannachd aig mo charaid. Gu ma fearr an ath chomhail.

BREITH CHRIOSD.

[Tha la Nollaig, a reir an nòs ur, a deanadh greim air an duthaich. Ann an Sasunn agus an tirean easbuigeach eile tha moran tuilleadh meas air an la so na tha air la na bliadhna tìre. Ann am bailtean na h-airde deas tha na h-eaglaisean fosgalte agus cothionail chrabbach a deanamh aoraidh eridheil do’n Tighearna. Cha’n eil an sealladh ceudha tric feadh na Gaidhealteachd fathast, ach tha teagasc an la naoimh so a drughadh air eridheachean mhoran. ’S fhada o’n sgriobhadh na roinn a leanas agus tha iad a dearbhadh gu robh daoine cràbhach anns a Ghaidhealtachd a bha cuimhneach air ciall agus brigh na Nollaig.]

“Bu trom-shamhach todach bha bhuaile ’s an t’achadh
Cha chualas aon fharum no gluasad ni’ mo
Ach a chuairet-ghaoith ag osnaich air feadh nam
beann dosach
A’s borbhan nam bras-uisg’ ri monmhòr roimh
lòin
Sgùirdriop agus carraid, agus gleadhraich a’bhaile
Chaidh gach ainmhídh a’ s duine gu sàmhchair
a’ sith
Sgùir an uiseag d’a h’òran, bha todh air an
smearach
’S chaidh an treabhaiche dhachaidh gu h’ais-
neulach sgìth.

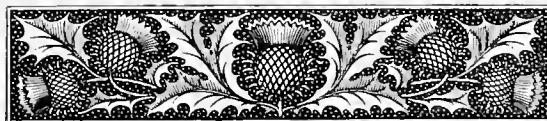
Bha’ ghealach air eiridh, a’s gorm-bhràt nan speuran
A’ dealradh le reultan cho fad ’sa bu leur
Bha buach’lean Bhetlehem air mullach nan sleibhteann
A’ faire an treudan mu’n eireadh dhoibh beud.
Leo b’eibhinn an sealladh, ri fann-ghath na
gealaich
Bhi faicinn na spreidhe ’n an luidhe air an
fleur:
Leo bu mhilis bhi ’g eisdeachd na spídeig an
geugan
A seinn do na reultan bha ’dealradh ’s an speur.

Ach chunnaic iad sealladh a b’eibhinne gu fada
Mu’n d’tainig a mhaduinn a dealradh ’s an
speur;
A’ chual’ iad guth-molaidh bu mhilse gun
choimeas
Na òran na spídeig na suidhe air a gheig:
Feuch thainig orr’ aingeal a dh’innis dhoibh
naigheachd
’S ghrad dh’ fluadaich e’n t’egal bha orr’ aig
an àm
Dhealraich gloir Dhe uim’, mar lochran bha
eudann
’S bu ghile bha eudach na sneachda nam beann.

Na bitheadh oirbh eagal, ach eisdibh le
creidimh
’S na curiibh an teagamh an sgeul th’ agam
dhuibh:
’N diugh rugadh dhuibh Slan’ear ’am baile righ
Daibhidh
’Bheir soars’ agus slaint’ do gach àl agus linn
’S a chum a’s nach seachainn sibh naoidhean na
maise
Thugaibh aire do’n deis’ air an aithních sibh e:
Gheibh sibh e’m prasaich, ’am brat-spéillidh
paisgte—
Sin comhdach gun mhochuis neo-riomhach
Mhic Dhe.

Cha luaithe a thubhairt an t’ aingeal so riutha
Na chual iad ’s na speuran mòr luath gloir ro
bhinn
’S air togail an suilean feuch a nuas orra
thuirling
Mor chuideachd thar cunntais do ainglibh a
seinn—
“Gloir do Dha anns na h’ ardaibh—Dha
canaibh Hosana
Air talamh biodh sith, agus deadh-ghean do
dhaoin’
Uil’ onair biodh Dha-san a dhealbh innleachd
sláinte
Gràs De, trid an t-Slan’ir cha chaochail a
chaoidh,”

“IS LOCHRAN T’ FHOCAL”

Ps. cxix. 105.

Tha dorchadas feumail ach ciod e fheum no aobhar cha fhreagair na h’ uile gu h’ aonsgeulach. Is leoir le cuid gum bheil an dorchadas ann an cursa naduir. Their fear eile gun deach an dorchadas a chur ann am freasdal agus tròcair Dhe a ghairm an duine o obair gu fois. Their an treasa fear nach robh meas air soillse mur an robh eolas againn air an dorchadas. Ach ciod air bith ar beachd, is eigin dhuinn uile gabhail ris an dorchadas an uair a thuiteas a sgail thai an t’ soaghail an ceann gach ceithir uairean fishead. Cha toil leinn an dorchadas ach tha sinn a gabhail ris mar aon de na nithean nach gabh seachnad. Gle thràth thug daoine inuleachdach oidhisp air lamh-an-uachdar fhaotainn air, ach a dh’ aindeoin gach oidhisp tha an dorchadas fathast gun iomain air falbh. Cha robh seoltachd dhaoine buileach gun tairbhe agus ann an tomhas mòr thug an soaghail buaidh air. Gidheadh, tha aon seorsa dorchadas ann nach eil furasada a cheannsachadh-dorchadas a pheacaidh. Thug feallsanaich le’ n ard-fhòghlum oidhisp air oidhche a pheacaidh a shoillseachadh ach cha b’ fhearr a tholladh an lochrain an dorchadas na coinneal ann an ceo toiteach a bhaile mhoir. Bha lòchrain ann a thilg beagan soluis air oidhche dhubbh a pheacaidh agus a chràidh ach cha’ n ann aig eagaitt shaoghalta a chaidh an lasadh. Cha’ n ann ’san Eiphit no am Babilon, anns a Ghraig no anns a Roimh, anns na h’ Innsibh no ann an China a chaidh an lasadh. Cha’ n ann an duthaich uhor bheartach ach ann an tir bheag bhochd agus am measg sluagh le beagan foghlum a chunnacas an toiseach lòchrain a dealradh air dorchadas a pheacaidh. Ann an lamhan faidhean Israel bha lòchrain a thug buaidh air an dorchadas so. An deigh na faidhean thainig na deisciobuill le lòchrain a las iad aig an t’ solus a bha agus a tha na sholus do’ n t’ saoghal. Chaidh na h’ abstoil a tuath agus a deas, an iar agus an ear le solus glormhor an t’ soisgeul nan cuideachd agus tha fir agus mnathan naomha an diugh anns gach cearn de’ n t’ saoghal a sgaoileadh an t’ soluis, a

sgapadh an dorchadas agus a treorachadh dhaoine o aingeachd agus neo-ghloine chum naomhachd, gloine agus fireantachd. B’ e lòchrain na faidhean teagasg a bhiobuill agus tha an lòchrain ceudna againn, facal an Tighearna.

Caite am bheil lochrain a shoillseachadh na dachaigh a chuireas sinn an coimeas ris? Faodaidh comhurtachd agus eadhon foghlum a bhi ann an tigh ged tha na dorsan glaiste agus na h’ unneagan dùinte ann an aghaidh an t’ soisgeul. Faodaidh an solus dealain a bhi boillsgeadh air balla agus air urlar le soillse a dhallas ar suilean ach cha n’eil anns an dachaigh nach aithne solus an t’ soisgeul ach tiugh dhorchadas. Biadh am bothan beag le aon chruisgean dubh an crochadh air tarunn chròn ach ma tha an biobull ann an urram agus a theagast a riaghlaigh eridheachan a muinntir, tha solus anns an tigh sin, solus a chuireas maise air an dachaigh bhochd le ballachan ruisgte agus a h’ urlar gun aodach lär.

’Se’ m’ biobull a shoillsicheas baile agus tir cho math ris an dachaigh. ’Sann re an dorchadas a tha mort agus meirleadh agus droch gniomhachas an t’ saoghal air an deanadh. Thigeadh goinne soluis air na bailtean mora agus cha chum arm dearg an righ na h’ aingidh fo smachd. Tha an inntinn dorchas agus an eridie dubh aig luchd an uile, ach fosgladh an t’ aingidh a chridhe agus inntinn do sholus an t’ soisgeul agus cha bhi feum air priosan, bitidh an drongair na dhuine stuama agus am meirleach na dheagh choimhlearsnach. S’ mor olcas an t’ saoghal agus dh’ fheuch lighichean gun aireamh a chreuchdan a leigheas. Chuir aon earbsa ann an sgoiltean, a glaoidh sgoiltean fhosgladh agus gun dùnadh iad na priosain. Tha fear eile ag radh, “thoir tuarasdal math do dhaoine, tighean anns am bheil comhurtachd agus obair ann an riaghailt agus brisidh tu eumhachd Shatain anns an t’ saoghal.” Deanadh daoine na thogras iad agus tha gach ni a tha air a dheanadh ann an treidhireas ri mholaigh ach cha’ n aithne dhuinn ach aon lochrain a sgaoileas dorchadas a pheacaidh agus is e sin an Soisgeul aig Iosa Chriosd. Faiceadh an duine e fein na pheacach agus tuigeadh e gur e Chriosd am Fear-saoraidh agus cha bhi e fada o chumhachd an dorchadas. Ged

a tha aingeachd 'n ar duthaich fein a dhuisgeas bròn ann an cridheachan nan creidmheach tha ar bailtean naomh seach bailtean mora nan cinneach aig nach eil eolas air an t'soisgeul.

'Se am biobull an lochran airson malairt an t'saoghaile. Tha moran am beachd nach eil teagastg a bhiobuill freagarrach airson malairt agus tha am beachd mearachdach so a buaradh dhaoine agus a toirt orra ceilg agus seoltachd a gnathachadh. Faodaith soirbheachadh a bhi aig luchd na ceilg car tacan ach cha'n fhada a mhaireas an rath. Bha gille òg a dol a mach do dhuthaich chein far am bitheadh laimhseachadh mor aige agus fhuair e cuireadh o luchd-eolais an coinneachadh ann an tigh-cuirn oidhche no dha mun robh aige ri seoladh. Bha sean mharsantan an làthair agus labhair fear a bha ann an ard urram air a mhodh so—"Cluinnidh thu daoine ag radh nach dean duine feum gun cheilg an diugh, ach tha toil agam comhairle a thoirt ort agus rabhadh a thoirt dhuit. Tha mise còr agus da fhichead bliadhna ri malairt, agus, mar is aithne dhuit, chaidh an saoghal gu math leam, ach cha d' thug mi'n car a neach riamh. Bi dileas agus dichiollach ach na gabh cothrom eucorach air neach gu bràth." Rinn an sean duine so obair-la ann an solus a bhiobuill agus air teachd na h'oidhche rinn e suas a chunnatais anns an t'solus cheudna. Na'n robh a sheorsa lionimhor, bhiodh earbsa agus cairdeas am measg luchd-malairt nach eil ann.

'Se am biobull lochran na h'eaglais. Biodh a sholus a dealradh ann an cridheachan an t'sluaign agus bithidh slainte spioradail aig a cho-thional. Tha an eaglais mar thighe-eiridinn anns am bi an spiorad leointe air a leigheas agus is e lochran an fhocail a tha na lighichean a tionndadh air gach trioblaid agus eucail. Lasaidh solus a bhiobuill a suas na frògan diomhair dorcha ann am beatha a pheacaich. Tha a theachdaireachd freagarrach anns gach suidheachadh, agus tha solus a lòchraig a soillseachadh gach ceist a tha dorcha agus a deanadh soilleir gach cuij a tha doilleir.

Tha aon ni eile a tha fille suas ann an dorchadas as eugmhais lochran an fhocail. Ann am beachd gach treubh agus cinneach tha am bàs agus dorchadas gle fhaisg air a cheile. Bithidh sinn a labhairt air oidhche dhorecha a bhàis agus cha'n ann gun aobhar. Tha an inntinn nadurra gun chobhair ann an lathair dorchadas na h'uaighe. Bha na h'Eiphitich a lasadh choimhlean aig uaighean nam marbh agus daoine beartach a cur air leth nan dileab airgiot a chumadh solus laiste mu'n aite taimh. Tha an lethsgeul ri ghabhail ach ciod e an lethsgeul a tha aig moran na'r linn fein a tha diultadh an t'

soluis a sgaoleas dorchadas a bhàis agus na h'uaighe. Tha teagastg a bhiobuill furasda a thuigseann agus tha e a sàsachadh iarrtais ar cridheachan. Tillidh a cholunn do'n àir, agus tillidh an Spiorad do'n Spiorad o'n d' thainig e. Thug Iosa Chriosd huaidh air an uaigh agus air a bhàis agus iadsan aig am bheil spiorad Chriosd agus a tha a bàsachadh aunsan, theid iad troimh dhorchadas a għlinne chum na rioghachd shiøruidh anns am bheil solus air nach tig smal.—AMEN.

A BHLIADHNA A DH'FHALBH.

Gun teagamh, bha da mhios dheug anns a bħliadhna a dh'fhalbh, ged nach eil e furasda a chreidsinn. Chuir gaoir nan cuig miosan deireannach fuaim chàch as ar cluasan agus as ar cuimhne. Gach ni a thachair anns an t'saoghal, eadhom eachdraidh ar duthcha fein agus meanbh-eachdraidh ar sgireachdan, tha iad uile ann an CEO na cuimhne agus an cogadh le thachairteas a seasamh a mach mar bheanntan arda ann an cuan na h'aimsir. Ach ged chuir an cogadh le uanhas gnothaichean eile as ar n'aire, bha a bħliadhna a chaidli seachad a giulan a h'uallaih fein do chàll agus do bħuannachd do dhaoine. Bha an Tighearna na fħreasdal a fiosrachadh an t'sluaign mar anns na bħliadhnaħan a dh'aom. Thainig soirbheachadh le cuach làn gu aon agus calldachd le goine ēibhneas gu neach eile. Bha slainte gun bhristeadh ann an crannchur coid, easlainte le ionagain ann am beatha coid eile. 'S ainmig neach nach do chaill caraid a dh'fhàg aite falamh na chridhe nach lion e gu crioch a thuruis. Theid aig an oigridh air cairdean ûra a chruinneachadh mun cuairt orra, ach an uair a thig sinn gu bħliadhnaħan cha'n urrain dhuijn cur an aite nan sean chairdean. Tha an eridhe ag aomadh na'n deigh agus an inntinn 'ga gairm chum an t'saogħail shiøruidh agus neo-fhaiesinnejah a tha gach bħliadhna a tarruing dlùth. Ann an àm na h'oige drugħaidh teagastg spioradail air a chridhe mhaoth, ach tha sinn a cruadhachadh le aois agus nithean aimsireil a deanadh greim oirnn. Air an laimh eile, ann an gliocas an Fħreasdail tha bàs ar cairdean a tuiteam le buille throm oirnn agus tha sinn a sealltain le dùrachd agus ciocras mòr troimh dhorchadas an t'saogħail chum na siorrachd anns am bheil muintir ar gaol a feitheamh oirnn. Tha ar n'uine uile a ruith agus is e ar gliocas agus ar dleasdanas sinn fein a għiulan mar dhaoine aig nach eil aonta air na bħliadhnaħan. Chaidh moran thar an aisiġ re na

19. *Leucosia* *leucostoma* *lutea* *luteola* *luteum*

bliadhna-na saighdearan calma ann an treunadas a neart. Gu bailtean mora agus beaga na duthcha, gu glinn agus clachain na Gaidhealtachd thainig teachdaireachd o'n Flraig a dhùisg bròn agus a thaisich gruaidean. Tha ionadadh gaisgeach na shineadh ann an tulaich chein ach tha a chadal cho seimh s'ged bha e ann an duslach athraichean. Mar dheagh shaighdear leag e sios a bheatha airson cliu agus saorsa a dhuthcha. An uair a dh'ioibair e fein ann an fein-aicheadh a ghraidh, nach fheum sinn a chreidsinn gun d'fhuair e solus nuadh air an fhirinn, gu bheil gradh agus fein-aicheadh aig stéidh agus bunait a Chreidimh Chriosdaidh, Feumaidh mi leth-taghadh a sheachnad agus, air an aobhar sin, cha bhi mi g'ainmeachadh neach sam bith, ach tha co-mhothachadh agus truacantas againn ris na cairdean a tha g' ionndrain nan laoch nach till.

"Cionnichidh am beartach agus am bochd a cheile, is e an Tighearna a rinn iad gu leir." Bha iad taireil air a cheile gu tric agus bha an gamhlás a togail aimhreit agus strith's an duthaich. Bha daoine grùndail a tuigsinn gu' n robh iad a tuiteam agus a seasamh comhla, ach a nis cha'n fhaod e bhi nach tuig iad nile gur braithrean iad darireadh, agus an uair a thig sith agus a theid obair na duthcha air aghaidh mar a b' abhaist, tha sinn ann an deagh dhochas gu'm bi spiorad cairdeil, earbsach g' an tarruing ri cheile.

Theit aon no dha a bha ainmeil anns an rioghachd air a bhliadhna a dh'fhalbh. Ann an t' samhradh chaidh Ioseph Chamberlain gu fhois. Bha e na dhuine comharrichte na la agus na linn. Bha e na dheagh charaid do na bochdan agus ciod air bith a bhreath a bheir eachdraidh air beachdan a bha e a' g aideachadh, cha'neil teagamh nach do thoill e ard urram agus cliu airson a sheirbhis do'n rioghachd.

Aig deireadh na bliadhma thainig an teachdaire dana airson gaisgeach treum a thug buaidh air ionadadh nàmh-Iarla Roberts. Ann an eideadh an t' saighdear agus ann an eiseachd nan gunnachan mora, chaidh an sean ghasgeach a ghairm gu dhuais. Cha'n eil iad lionmhòr a rinn seirbhis do'n rioghachd a chuireas sinn ann an coimeas ris, agus gu sonruichte anns na bliadhnachan deireannach an uair a bha e mar shean fhàidhe a toirt rabhadh do'n duthaich gu robh cunnart mor a bagairt a sgrios. Na'n do ghabh an rioghachd a chomhairle agus i fein uidheamachadh airson a chogaidh, tha sinn a creidsinn aon chuid nach robh cogadh's an t' saoghal an diugh no nach maireadh e cho fada agus a tha e coltach gun dean e. Bha Iarla Roberts na dhuine math. Bha e na charaid math do na saighdearan agus ghradhaich iadsan esan le gradh nach do choisinn ceannard

airm ach ainmig feedh nan liuntean. Rinn e deagh shaighdearan do na gillean a ghabh orra fein boidean ann an arm dearg an righ agus mor agus mar a bha a sheirbhis anns an t' seadh so, b'fhearr gu mòr na rinn e a chur cruadal gun fheum agus buaradh a slighe an t' saigdear. Bha an rioghachd na farsuinneachd a seinn a chliu, agus tha e nis sona, am mealtain duais an deagh shaighdear ann an flaitheamhns nan naomh. Ann an seirbhis na h'eaglais thuit ionadadh fear air am bi ionndrain. Chuir cuid seachad an laithean ann an eileanan ionallach agus ann am bailtean beaga na duthicha. Cha chualas an ainm taobh a mach na sgìr anns an robh iad a saorachadh. Ach ged nach robh an obair ainmeil ann an seomraichean arda na h'eaglais air thalamh, cha bhi iad gun an duais ann an ionadan arda na h'eaglais air neamh. "Is maith, a dheagh sheirbhisich fhìrinneach: bha thusa firinneach ann an beagan do nithibh, cuiridh mise os ceann moran do nithibh thu: imich a steach do aoibhneas do Thighearna."

Bithidh ionndrain shòrnruichté ann an ard-sheannadh na h'eaglais air dithis a shùldh ann an cathair ard chuit Eaglais na h'Alba. Bha an t'ollamh Mitford Mitchell na mhiniesteir a choisinn mor chliu agus deagh-ghean, gu sonruichte ann an iar eaglais Abair-eadhainn. Leig e dheth obair sgireachd mun "d'fhailnich a shuil, ni mo a threig a neart e," ach cha do leig e dheth dreuchd na h'eaglais. Bha e dichiollach, dealasach agus dùrachdach "ann an àm agus ann an an-am." Cha d'rinn e caonnadh air a neart no air a mhaoin ann an obair a Mhaighstir. D'fhang e earrann do bheairteas a chuideachadh obair na h'eaglais aig an tigh agus ann an tirean fad as. "Air dha bhi marbh, tha e fathast a labhairt." Aig deireadh na bliadhna fhuaire an t'ollamh T. B. U. Niven fois. Bha esan mar an ceudna ann an cathaird-sheannadh na h'eaglais agus cha robh am measg cleir na h'alba no easbuigean Shasunn fear a bu dreach-mhoire na e. Chuir e seachad a laithean ann am baile mor Ghlascho far an do chruinnich e co-thionail mòr do mharsantan agus luchd-malairt a bhaise. Chaidh a thogail ann am Bailebhoirn ann an Gaidhealtachd Shruthileadh agus bha taobh blàth aige ri muinntir agus ministeirean na Gaidhealtachd.

Ged nach robh e na phears-eaglais, tha e ionchuidh anns an duileag Ghaidhlig gun cuiromaid ainm an oiléanaich fhoghlumte a bha fada a teagasc Gaidhlig ann an oil-thigh Dhuneidinn —Domhnall MacFhionnghain. Bha e na dhuine còir, cairdeil a choisinn cliu dha fein agus d'ar càinain. Leag e bunaitean na caithir Ghaidhlig gu diongmhulta agus chuidich e a h' aite dligeach a thoirt do'n Ghaidhlig am measg oiléanaich na rioghachd. Ged a bha

eolas domhain agus farsuinn ghiulan e uallach
gu h'iriseal, agus shuidh cleoca a sgoilearachd
air cho aotrom ri lion an damhan-allaidh.

Ann an ard-sheannadh na h'eaglais bha da
ni ann a tharruing airè na cleir agus na duthcha
os ceann gach cuspair air an robh deasboireachd
dleasdanas na h'eaglais Chriosdaidh do na
cinnich nach d'fhuair fhathast eolas air ar
creidimh, agus aonachd nan eglaisean n'ar
duthaich fein. Tha an da ni so ann an dluth
dhaimh. Ma chaitheas sinn ar maoin agus ar
saothair a cogadh an aghaidh a cheile, tha e
soilleir nach dean sinn ar dleasdanas ri' r
co-chreutairean ann an Africa, anns na h'Innsibh
agus ann an China. Tha creidimh an fhaidhe
bhreige, Mohammed, a sgoileadh ann an Africa
agus mur a dean sinne oidhrip laidir, cha'n e
mhain nach sgoil sinn iompairreachd Chriosd
ach lithidh sinn ann an cunnart a bhi call
moran a chruinnich ar soisgeulaichean o bhratach
Chriosd.

Chuireadh beachdan nan daoine taghta a bha
ann an comhairle leis an eglais aonaichte shaoir
mu choinneamh na cleir. Chunncas nach robh
daoine uile gu leir a dh'aon bheachd, gu robh
cuid fo amharus nach robh sean oighreachd na
h'eaglais cho tearuinnt agus a bu mhath leo.
Le foighidinn fosglair gach snaim a tha teann
agus thig solus air cuisean a tha dorcha.
Cha d'thainig an ard-sheannadh gu co-dhnnadh
sòrnichte sam bith ach chaidh na ceistean a
thog deasboireachd a chur gu cleir na duthcha,
agus mur an robh an cogadh a toirt suas ar
n'aire cha n'eil teagamh nach robh cainnt
agus connsachadh ri chlninntinn mu aonachd
nan eglaisean roimhe so. Cha dean cabhag
feum ann an aobhar cudthromach de'n t'seorsa
so, ach le foighidinn agus deagh ghean an
t'sluagh, agus fo stinradh an Fhreasail thig
aonachd agus sìth agus ath-bheothachadh air
creidimh slainteal anns an tir.

"TAGHAL LARAICH ANN AN EARRAGHAIDHEAL."

Ughdar—Tomas Caimbeul.

Ann an samhehair na glòmain is smaointeachail
uir
Bha mi enuasachd le aigne 'bha trom
Air gaoth-luasgadh na luichnich mo thiomchioll
na cluain;
Bha uair tigh mo shinnsear 's an fhonn.

Gu fàsail, na smùr, tha'n dachaidd gun cheann;
'Us uaigneach an crann 'm bheil am fitheach
a tàmh,
An t-slighe fo fhiar, 's luchd-triall orra gamm,
'Dh' imich sealgair nam fiadh 's an gaisgeach
air am,
Thun nam beanntan 'tha 'g iathadh mu'n
tràigh.

Ach na m' shiubhal 'sann fhuair mi, ged b'
phasail an ceum,
Mn'n chloich uaire 'bha naine le aois
Aon ròs anns an fhàsaich air fhàgail leis
fhein
'Cur an ceil far 'n robh gàradh nan laoch.
Mar Ionraic gun bhràthair, na dh' fhàgadh
d'a linn,
'An samhchaireachd nàduir, fiathaich bha
'bhlath,
A pogadh 'san uaigneas 'n gath-greine chaidh
eli;
Bha'n corra-bad 's an droigheann 'eur sgàil air
gach ni
Far 'n robh flùr so mo shinnsear a fàs.

Lus milis na fàsaich, 'us samhladh gach ni
A tha maireann nam' chridhsa cho fàs—
Uile aitreamh an t-sòlais ged 'thuiteadh a
sios
Cha diobair mi m' fhoighid gu bràth.
Chuir fasàich nan geasaibh, uil' Earrachail,
ùr,
Ann an laithean a mheallaidh 's micmeanmn
le cheil,
Leis na sgail thainisg 'dh' àraicheas gràdh agus
sunnd,
Mar aisling na h-oidhche, ri m'anam dubh-chùl,
A fàgail na fàsaich nan deigh.

Bi ciuin, mo throm spiorad! tha gliocas gad'
dhit,
'Nair tha'n diblidh 's an t-anmhunn a pràmh.
Bi laidir mar charraig a' chuain 'sheasas
strith
Na mile stuadh borb air an tràigh.
Troimh chunnartan tubaist, 'us mûig luchd na
spid,
Do ghnuis biodh gun mhuthadh, do mhisneach
bioidh àrd :
Seadh, eadhoin an t-aimm 'rinn thu aoradh gu
faoin
Cha duisg tuilleadh osnadh na cuimhne nad'
thaobh :
'Se ghiulan 'bheir buaidh air an dàn.

E. C.

and the β -cell function is reduced.

NA TRI CRÙIN.

"Chrùn thu e le gloir agus le h'urrum."—Ps. viii., 5.

Tha Dia a gairm dhaoine gu bhi nan righrean agus gu bhi a sealbhachadh tri crùin. An uair a chruthaich E an duine air tùs chuir E crùn naduir air a cheann. Tha e air innseadh dhuinn gun do bheannaich Dia Adhamh agus Eubh agus gun d' thubhairt E riu, "biodh uachdar-anachd agaibh os ceann eisg na mara agus os ceann eunlaith nan speur agus os ceann gach ni beo a ghluaiseas air an talamh." Thug Dia tuigse agus eolas do'n duine nach d' thug E do na h'ainmhidhean agus mar so bha e comasach air a bhi a' riaghladh anns an t'saoghal. Tre pheacadh chaill an cinne-daonna tomhas mor de'n chumhachd a bha aig ar ceud shinnsear. Thuit iomadh seud luachmor as a chrùn ach a dhaindeoin sin tha sinn a' faicinn gun bheil an duine fhathast na nachdaran anns an t'saoghal. Tre an tuigse agus an t'eolas nadurra a thug Dia dha, tha an duine comasach air beathaichean an t'saoghaile a cheannsachadh air chor agus gun dean iad a thoil. A thuille air a so, theid aige air srian a chur air cumhachdan folaithe naduir. Ged a tha cas an duine màll seach cas an eich theid aige air carbad a dhealbh a shiubh-las ceud mile anns an uair. Theid aige air snamh mar iasg fo'n fhairge agus eiridh e air sgiathan na gaoithe na's airde nan iolaire. Ged nach eil neart na leomhain ann an gairdean an duine fhuair e cumhachd bho Dia nach eil aig creutair eile air thalamh. An uair a bha an salmadair a coimeas an duine na phearsa ri nithean mora a chruthachaidh bha e ga fhaicinn beag agus lag agus thubhairt e na inntinn ri Dia "Co e an duine gu'm biodh tusa cuimh-neachail air agus mac an duine gu'm fiosraicheadh tu e?" An uair a thug Dia do'n t'salmadair sealladh air an staid urramach anns an deachaидh an duine a chruthachadh, thubhairt e "rinn thu e beagan na b'isle na na h'aingil agus chrùn thu e le gloir agus le h'urrum." Nach bochd a ni, mata, gu'm feum sinn aideachadh nach eil a h' uile duine a cur tiodhlac phriseil Dhe gu buil mhath. Is tric a tha daoine a tilgeil a chrùn neamhuidh anns a' pholl. Tha e fior gu'n "d'rinn Dia an duine direach ach dh'iarr iad fein iomadh innleachd a mach." Leis na h'inn-

leachdan so tha e gu minic a' mort agus a' marbhadh a cho-chreutair. Tha e a' cumail air ais rioghachd Dhe air an talamh. Ann an aite dha a bhi beagan na's isle na na h'aingil, tha e gu tric na's isle na na h'ainmhidhean. Ach thigeadh e dhuinne a bhi facilteach agus a bhi toirt gloir do Dhis leis na talantan a thug E fein dhuinn, oir thig an la anns an "d' thoir E do gach aon a rèir a ghiomhara."

Tha Dia a cur an dara crùn, crùn grais, na'r tairgse tre Iosa Criod. Do gach aon a thig da ionnsuidh tha E a gealltain cuibhrionn ann an oighreachd neo-thruaillidh, agus neo-shalach nach searg as. Tha Dia a' toirt toradh an Spioraid do gach aon a tha a' deanamh seirbhis Dhasan. Tha e a cur crùn grais os cionn a chrùn nadurra. Is iad na seudan a tha a' dealradh anns a chrùn so "gradh, aoibhneas sith, fad-fhulangas, caomhalachd, maithreas, creidimh, macantas, stuaim."

Anns an treas salm thar a cheud tha Daibhidh a' gairm air auam Dia a bheannachadh agus tha e ag radh—"Se mhaitheas dhuit do pheacanna gu leir, a shlannicheas t' easlaintean, a shaoras do bheatha o sgrios, a chrùnas thu le caoimhneas graidh agus caomh throcairean."

Tha an treasa crùn ri shealbhachadh ann an gloir. Tha Dia a cur crioch air gach obair air am bheil E a' toiseachadh. An duine a tha dileas anns a bheatha so, tha e air fhaileachadh aig ceann a thuruis mar dheadh sheirbhiseach. Chunnainc Eoin sealladh air na naoimh ann an lathair Dhe, oir tha e ag radh "rinn iad aoradh Dhasan a ta beo gu saoghal nan saoghal, agus thilg iad sios an crùin an lathair na righ-chathrach." Thug na naoimh buaidh tre an Ceannard agus mar so tha e air a thoirt dhaibh a bhi riaghladh maille ri Righ na gloire. Cha'n eil sinne ann an doigh sam bi a toilltinn nan crùn a tha Dia a thoirt dhuinn mar shaorthiodhlac. Cha'n urrainn dhuinn an cur air ar cinn le'r lamhan fein mar a rinn Napoleon. An uair a chaidh esan a shuidheachadh mar righ air an Fhraing, dhinult e a bhi air a chrùnadh leis a phápa mar bu nòs leis na righrean a bha air thoiseach air. Thubhairt e gu'm b'ann le chomas fein a choisinn e an crùn agus uime sin nach gabhadh e an crùn a lamhan duine sam bi. Cha'n ann mar so a tha sinne ann an lathair Dhe. Thug E dhuinne tuigse agus eolas leis am

bheil sinn comasach air a bhi'g eisdeachd ris a chuireadh ghrasmhor a tha E a toirt dhuinn a bhi n'ar righean maille ri Mhae, Iosa Criod. Tha e cur a mach a Spioraid a chum agus gu'n gabh sinn an crùn a tha E a' tairgsinn dhuinn, agus gu'm faigh sinn seilbh air rioghachd neimh. An uair a dh'fhoillsichear an t'Ard-bhuachaill, gheibh sinn "crùn na gloire nach searg as."

U. A. G.

BELGIUM.

Tha suilean an t'saoghal air Belgium, an duthaich bheag mhifhortanach, agus air a shuagh a tha aon chuid air an saltairt fo chasan na namhaid nan tir fein no am freasdal caoimhneis nan coigrich am measg nan coimheach. Tha an rioghachd bheag so a' toirt sean duthaich Israel na'r cuimhne. Gun teagamh, cha sheas an coimeas gu ceithear chearnach anns gach seadh, ach leigidh mi ris gu bheil iad nan eachdraidh agus nan suidheachadh coltach ri cheile. Cha robh fearann farsuinn aig Israel, ni mo a bha a sluagh lionmhor ach a rithist agus a rithist leag righean uabhrach suilean sanntach air an rioghachd bheag so.

Re iomadh linn bha an Eiphit anns an airde deas na rioghachd chumhachdach agus bha Siria agus Assiria nan rioghachdan treun anns an airde tuath agus an ear. Mar gharadhdroma eadar da tharbh, bha duthaich Israel eadar an Eiphit agus Siria. Chisneachadh gaisgich na h'airde tuath gach cinneach agus treubh a bha am fagus dhaibh ach fois cha ghabhadh iad cho fada agus a bha an Eiphit a toirt dulain dhaibh anns an airde deas. Cha robh slighe do'n Eiphit ach fearann Israel agus mur a cordadh e ri Israel rathad mor a dheanadh de'n rioghachd airson nan coimheach cha robh aca ach dol a chogadh. Gle thric thug iad deadh chunntas orra fein agus thainig air an namhaid teicheadh, ach mar a bu trice thachair na h'Eiphitich agus an namhaid ann an teas meadhoin Israel. Bu choma co thug a bhuaidh, bha achaidhean agus fionliosan Israel air an srrios agus gorta agus cruadal air fhagail mar dhileab aig Israel. Mar so cha robh moran bliadhna agus raontan Israel. Cha robh sliochd Abram leisg gan dion fein agus air an cuartachadh le naimhdean, mar a bha iad, cha robh meirg ag itheadh faobhar an claidhean, ach bu thruagh an càradh agus bu mhor am mishortan gu robh feachdan airm nan comhbeartasach gu tric nan duthaich gun shireadh, gun iarraidh. Bha an rioghachd bheag so ann an cunnart a bhi air a pronnadh eadar na rioghachdan mora a bha ga cuartachadh. Mar eorna eadar clachan-bleith cha robh dol as aig Israel. Nach

e so eachdraidh Bhelgium? Ciod e a suidheachadh ach rioghachd bheag a dh'fheuch rioghachdan mora a smachdachadh agus a ghlacadh uair agus uair? Thug Moab Austrianach agus Midian Spainteach oidhirt air a saorsa a ghoid agus trailléan a dheanadh de sluagh, ach le tòpachd fein agus cuideachadh chairdean rinn i seoil air a h'ainm a chumail beo agus a criochan agus a cladaichean a għlanadħ bho naimhdean. Tha Belgium comhnard reidh agus air an aobhar sin freagarrach airson gluasad shaighdearan agus gluunnachan. Gun chead iarraigħ no fhaotainn thagh feachdan na Roinn Eorpa an rioghachd so mar bħlär na strith. Co dhiu a bha na Belgianaich toilliche no diombach cha robh leasachadh air a chuis. Bha na Belgianaich lag agus cha robh comas aca bacadh no tilleadħ a dheanadh air na cumhachdaich. Dh'fhaotadh iad seasamh an dara taobl gun am beatha a chuir ann an cunnart, no taobh a ghabbail anns an strith, ach ciod air bi a dheanadh iad bha aon ni cinntach agus b'e sin srrios na duthcha. Thachair so cho tric agus thainig foirneart agus cäll orra cho neothoilteannach gun de għabl na rioghachdan mora truas dhith agus thainig Russia, Prussia, Austria, Breatunn agus an Fhraing fo chumhant nach rachadh an saighdearan gu brath a chogadh ann am Belgium nan seachnadħ Belgium Jeth-taobh ann an aimhreit sam bi a dh'eireadh eadar na rioghachdan. Sheas an coimhcheangal so còrr agus ceithir ficead bliadhna agus cha robh cogadh an taobh a stigh de chriochan Bhelgium o bħlär Waterloo.

Cha'n e beagan a bheireadh cadal na h'oidhche o Blismarc agus chuir e coimhcheangal no dha ann an suarachas ach cha do għabb e gnothach ri Belgium ann an cogadh na Germaint agus na Fraing anns a bħliadhna 1870. Cha'n'eil teagamh nach robh e air a bhuaradh ach bha fljos aige gun deach Breatunn ann an urras follaiseach gu'm feumadħ Prussianaich agus Frangaich Belgium a sheachnadħ. Cha robh a Ghermailt cho uabhrach o chionn da fbiehead bliadhna agns a tha i an diugh. Airson nam Frangach, ged a tha iad eutrom, tha iad uasal nan gnè agus cha do bhris iad an gealladh. B'fhearr leo tuiteam ann an laimh nan namhaid na am facial a bhristeadh. Chaidh an la leis na Prussianaich agus cha do nochd iad trocair no eadhom ceartas ach gu sanntach, mosach, thug iad Alsace agus Lorraine o'n Fhraing. Ged a chaill na Frangaich anns a chogadh cha robh iad idir leagte ris an tħamalt a chuir a Ghermailt orra. Thuig an saogħal nach maireadh sitt air bunait euceartais, agus mu'n gann a bha ainmean Phrussia agus na Fraing tioram air coimhcheangal na sitt thoisich iad air dol an uidheam airson cogadh as ûr. Mar dha

mhedadh agus gach roineag fionnaidh a seasamh suas o chùl an cinn agus geal an càirean ris, bha iad a maoidheadh air a cheile agus gun eatorra ach Belgium. Rinn a Ghermailt rathadan mora gu criong Bhelgium, a leigeil ris gu soilleir ciod e a bha na beachd. Ach cha chreideadh muinntir Bhelgium gu robh cunnart dluth. Cha leigeadh an naire le rioghachd sam bi a gealladh a bhristeadh. Ach dhuisg deasachadh na Germait amharas, agus ged nach robh feum aig Belgium air saighdearan ga dion ann a saoghal onarach, thagh i beagan a chuireadh moille air namhaid gus an tigeadh cairdean ga cobhair. Thainig an cogadh ann an toiseach an fhoghar, agus thar criochan Bhelgium bhruchd a stigh ceudan mile Prussianach. Cha robh an t'iompairie Uilleam agus a luchd-comhairle dol a leigeadh le gealladh an seanairean seasamh eadar iad fein agus buille leoin a thoirt do'n Fhraing. Chuir iad fios nach robh 'gan dith ach cead-siubhal troimh Bhelgium agus a dhiu a bheireadh Belgium cead dhaibh no a dhiultadh i cead, gun "gabhadh iad an rathad mor, ole no math le cùch e." Thuig na Belgianaich gun robh an coir-bhreth ann an cunnart, agus gu gaisgeil thilg iad iad fein an aghaidh feachd na Germait. Chuir misneach agus treunachas Bhelgium iongatas air an t'saoghal agus gu sonruichte air Iompairie na Germait. Cha robh Breatunn deas agus cha robh an Fhraing deas, agus thainig air na Belgianaich seasamh gun chobhair ri aghaidh na namhaid. Ach bha Belgium ann an aghaidh na Germait mar abhag ann an aghaidh cu-luirc.

Chaidh na Prussianach air bhàinidh gu'n deach moille a chur orra, agus chuir iad rompa gun deanadh iad dioghalas air Belgium. Thoisich mort agus marbhadh, losgadh agus sgrios. Le lamhan dearg mar fbeoladairean mharbh iad moran, sean agus og, fir agus mnathan, ciontaich agus neo-chiontaich.

Cha'n urrain dhuinn a chreidsinn gu'n bheil gach sgeul a tha air aithris fior, ach an deigh dhuinn gach ni air nach eil dearbhadh soilleir a chur air chùl, tha air fhangail de gniomhara aniochdmhor na chuireas smal air bratach na Germait a mhaires gu brath. Dh'oilltich muinntir na duthecha agus theich iad nan ceudan mile do'n Ollaind. do'n Fhraing agus do Bhereatunn. Anns a chabhadh agus an othail dhealaich cairdean, cuid a dol aon rathad agus cuid a dol rathad eile. Chaill fir agus mnathan a cheile. Chaidh paisdean air seachran agus leanabain air chàll. Tha còrr agus ceud mile Belgianach anns an duthaich so. Tha iad ann am bailtean beaga agus mora agus tha sinn uile, gann agus saibhir, ag eutromachadh an uallaich agus a' freasdal dhaibh mar is fhearr is urrain dhuinn. Tha moran a thilg iad fein air

cairdeas na Fraing agus ceudan mile a tagairdion agus caoimhneas ann an rioghachd na h'Ollaind. Tha moran fathast ann am Belgium agus is bochd an càradh. Tha iad gun chosnadh, gun bhiadh agus Moran gun dachaiddh. Tha mi fhörtan an duthecha na suilean gach la, agus eagal air gach neach a bhilean fhosgladh agus a dhùrachd a chomhdaich ann am briathran. Tha na h'eaglaisean briagha agus na togalaichean maiseach a chuir dreach air na bailtean na smùr. Tha Louvain le eaglais, le thigh-foghlum agus le leabhrachaean na bhaile tholbhaichean, Dinant, Termonde agus Malines gun ionad comhnaidh slan. Tha Brussels, Ostend, Antwerp, Bruges agus Ghent ann an lamhan na namhaid, agus mur an loisg na Prussianach iad ann an dioghalas an uair a thig orra am fagail tha eagal orm gun sgrios gunnachan Bhereatunn agus na Fraing iad. Mar thonn na mara tha an cogadh a sguabdh thairis air Belgium, agus cha'n aithnich na Belgianaich a thilleas an t'aite anns an d'rugadh iad. Nach e sinne a bu chòir a bi taingeil do Dhia nach d' thainig namhaid aniochdmhor do'r duthaich fein, agus is e tomhas ar taingealachd an caoimhneas agus an cairdeas a nochdas sinn ri Belgium. Le comhnadh an Fhreasdail theid stad gun dàil air obair na h'eucoir, ach bithidh Belgium na fasach lòm. Tha daimh agaimne ri muinntir Bhelgium nach eil aig na h'uile. Tha iad de'n aon fhuil rinn fein. Dhealaich ar sinnsean ann an Gaul miltean bliadhna air ais, ach cha'n eil teagamh nach eil daimh againn fein, aig na h'Eirionnach agus aig na Cimmerieh riù. Ni na saighdearan Gaidhealach an dleasdanas a shaoradh Bhelgium o chuing na namhaid, agus an uair a thig sith cha'n fhaod sinn dearmad a dheanadh air na Belgianaich. Chi sinn gu'm faigh iad cuideachadh agus cothrom air am bailtean a thogail agus an achaidhean a chur.

GLIOCAS NAN GAIDHEAL

Cha robh na Gaidheil comharrachte airson gliocas saoghalta. Cha treabhadh iad mar sheisreach gu math agus chaill iad am fearann agus an t'aite am measg sluagh Albainn a bha dligheachd do dhaoine aig an robh am buaidhean agus am beusan.

Gu tric bha an lamhan ann an aghaidh a cheile agus ghabh daoine saoghalta na h'airde deas brath orra.

Chaidh iad a chogadh agus choisinn iad a bhuaidh achi shealbhaich cùch toradh na buadha. Chuir iad an tùidh ann an gniomhara treuna, ann an ceol agus ann am bardachd, agus an uair a bha an aire air na nithean sin, bha each a trusadh an oighreachd.

Ach tha na seannfhacail a' dearbhadh gu robh

iad geur - inntinneach agus beachdail. Tha glicas saoghalta gu leoir anns na gnath flocail a leanas—

“ Cha ghlaic sionnach cadalach cearcan.”

“ Tha leisg cho mìll agus gu’ m bheil bochdain a gnath aig a sail.”

“ Is fearr an diugh na da mhaireach.”

“ Le foighidinn ghearr an luch ball na luinge.”

“ Bidh pailteas anairt aig an deadh shniomh-aiche.”

“ Tha tri imrīchean cho olc ri teine.”

“ Ceannaich a ni air nach eil feum agad agus cha’n fhada gus an reie thu a ni a tha feumail dhuit.”

“ Na cur a mach airgiot a cheannach aithre-achais.”

“ Is airde tuathanach na sheasamh na duin-
nasal air a ghluinibh.”

“ An ti theid air iasachd theid e air bròn.”

“ Is phasa a cheud togradh a cheusadh na
gach aon a leanas a shàsachadh.”

“ Ghabh uabhar a bhiadh maidne le pailteas,
a dhinneir le goinne agus a shuipeir le mi-chliu.”

O R A N M H A O I S.
(ECSODUS xv. 1-21).

Chaidh an t’each a’s am marcaich’ a bhàthadh’s
a’ chuan

‘S chaidh na h’ Israelich as o’ n sàrachadh
cruaidh;

A’ bhuidhaich Iehobhah—’s gu’n tog sinn an
aird

Oran moladh d’ a Ainmsan a shaor sinn o’r càs.

‘S e gairdean an Tighearn ar didean a mhain
‘S e ‘ncartsan a bhuidhaich ’sa chiosnaich ar

nàmh

‘Se’n Tighearna Dia a chog air ar taobh

‘S a bhuidhich air Pharaoh, ’s ar naimhdean
a sgaoil.

Chaidh a mharc-shluagh’s a charbaid a shlugadh
’s a’ chuan

Ann an doimhneachd na fairge fhuair iadsan
an uaigh!

Tha do lamhsa, Iehobhah, ro ghliormhor gu
h’ euchd,

Co’s urrain do bhacadh, no cogadh riut Fein.

An namhaid a dh’ eirich a’ t’aghaidh le h’ uайл
Gu’ n do sgap, agus bhàth thu an doimhneachd
a’ chuan,

Mar an asbhuan le gaoith air a fuadach ’s gach
ait’

Rinn anail do chorruich an casgradh gu bàs.

Agus Pharaoh ’s a chuideachd le ’n uaill a’s le’ m
bòsd

‘Sa mhuiir tha’n an laidhe gun phlosg a’s gun deo:

Le t’ anail rinn Rathad do d’ phobull roi’ n chuan
‘S air gach taobh dhiubh na tonnan rinn seas-

amh a suas.

Le bòsd a’s buaidh-chaithream an namhaid gu’ n
d’ éigh,

“ Leanaidh—a’ s beiridh—’s bheir creach dhiubh
gu leir :

Mo thlachd tha’n an sgrios, ’n an diobairt, ’s ’n
an àr ;

Agus ruisgidh mo chlaidheamh a’s casgraith
gach traill ?

Sheid anail do Spioraid air aghaidh nan stuadh
Agus shluigeadh do naimhdean an doimhneachd
a’ chuain

Chaidh iad fodha mar luaidhe ’s an aigeal a sios
‘S o dhaors’ a’s o thrioblaid do shluagh thug thu
nios.

O ! Thighearn, Iehobhah, co’s cosmbail ruit fein
‘N am measg san gu leir ris an abarar dè?

Co tha’n ghloir a’s an cumhachd co-ionnan ri
Dia ?

Co dh’faodar a choimeas ’an tuigse r’ar Triath ?

Do lamh shin Thu mach o dhubhar an neòil
‘S ’n an laidhe ’s a chuan tha do naimhdean gun
deo:

Nis chuinnidh na cinnich, ’s air bhall-chrith
bheir geill

‘S do chumhachd gun aidich bhi tharta gu leir.

Agus gàirdean nan uaibhreach gu’ m meataich
le sgàth

‘Nuair a chluinneas an diol th’air do naimhdean
’s gach ait ;

Agus criothaichidh priounnsachan Edoim gu leir
‘S bidh treun-fheara Mhoibh fo gheilt mar an
cendn’.

Bidh mic Phalestina fo uabhan ’s fo bhròn
‘S luchd-aitich Chanàain ni leaghadh roimh

d’ ghloir ;

Do shluagh rinn thu shaoradh o chuibhreach
nan tràil’

‘S do throcair thug fuasgladh o’n àmhgarh ’s o’ n
cràdh.

Roimh ’n mhuiir a’s roi’ n phasach, ni’ n tearnad
o’ n teinn

‘S bheir seilbh dhoibh ’s an duthaich a rùnaich
thu fein—

Ann am fearann a’ gheallaichd ’s an rioghaich
Thu’ m feasd,

Oir Dhuitse bheir umhlachd am pobull gun
cheisd.

Chaidh an t’ each a’s am marcaich’ a bhàthadh
’s a’ chuan

‘S chaidh na h’ Israelich as o’ n sàrachadh
cruaidh ;

A’ bhuidhaich Iehobhah—’s gu’n tog sinn an
aird

Oran molaidh d’ a Ainmsan a shaor sinn o’r càs.

(EADAR THEANGAICHTE O’N BHEURLA LE
GILLEASBUG MAC NA CEARDAICH).

—*the crown of the globe* is n

—*the crown of the world*

—*the crown of the sun*

—*the crown of the moon*

—*the crown of the stars*

—*the crown of the earth*

—*the crown of the sky*

—*the crown of the ocean*

—*the crown of the forest*

—*the crown of the city*

—*the crown of the castle*

—*the crown of the church*

—*the crown of the king*

—*the crown of the queen*

—*the crown of the prince*

—*the crown of the princess*

—*the crown of the archbishop*

—*the crown of the cardinal*

—*the crown of the pope*

—*the crown of the empress*

—*the crown of the emperor*

—*the crown of the sultan*

—*the crown of the duchess*

—*the crown of the duke*

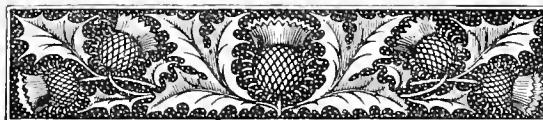
—*the crown of the baron*

—*the crown of the baroness*

—*the crown of the knight*

—*the crown of the lady*

—*the crown of the knight*

"CHA ROBH E ANN OIR THUG DIA
LEIS E."—GEN. v., 24.

'S e briathran a tha 'n so a tha 'toirt air an leughadair stad agus breathnachadh. Tha e 'dusgadh suas agus a beachdachadh. Tha e ag radh ris fhein, "Se briathran annasach a th'ann; tha ni eigin air an eul nach 'eil faic-inneach air a' chiat sealladh. 'Cha robh e ann, oir thug Dia leis e?"

Cha leor e a thuiginn gun do thog Dia, ann an diomhaireachd a chumhachd agus a ghliocais, Enoch o thalamh a' pheacaidh gu neamh an t-sonais gun e 'bhlasad báis, ma's e sin brigh na h-earainn. Cha leor e mar mhineachadh air na briathran a ghabhail a steach do'n chridhe agus do'n inntinn an cùram a tha aig Dia d'a naoimh, no a' ghloir shonruichte leis am bheil e a crùnadhl na muinntir a ni seirbhis dha gu dileas agus gu dealasach. Cha 'n e 'mhain teisteanas Dhé a tha anns na briathran so, ach mar an ceudna aidhneil an t-saoghail mu thimchioll Enoich—"Cha robh e ann, oir thug Dia leis e."

Tha daoine ann a tha 'deanamh strith, agus saothair, agus spairn chruaidh gach latha a cur air aghaidh lagha 'us réin 'us modha. Tha iad a cogadh ann an aghaidh sannt 'us feinealachd, anaceartas 'us mi-riaghait, ceannaire agus aindiadhairdeachd. Tha 'n armachd crioslaichte orra an comhnuidh; tha iad comharraichte mar dhream air leth. Tha toirm 'us gleadar an cois an siubhail. Tha trompaidean ga'n sèideadh an toiseach orra. Tha colg na gaisgeachd 'nan gnuis, agus farum na buaidh 'nan ceum. Is aithne do'n t-saoghail iad. Tha'n aite follaiseach agus ard. Cha 'n'eil an coinneal fo shoitheach. Tha uайл air gach dùil, anns am bheil anail na beatha fhathast beo, asda fhein 's as an gniomharan. Ach an latha-san thig 's an uair. "Cha bhi iad ann." An sin atharraichidh daoine an aghaidh, agus cuiridh iad orra culaidh blàrìn. Seinnidh na pioban an cumha, agus cuiridh na tiompain suas guth tiamhaidh. Theid an sgeul dhubhach 'am fad 's 'am fasaich. Togar gu h-ard an cliu. Theid iomadh ni maith, a rinu 's a labhair iad, a chraobh-sgaileadh; agus eumar am falach an lochdan 's an teachdan-gearr. Is gann a bhios iad fo'n talamh 'n uair a nithear trusadh anns gach cearn air son carraigh-cuimhne a chur a suas a bhios urramach, agus air am bi naigheachd bhriaghach-

sgriobhta ann an litrichean buan. Cuiridh gach bochd 'us beairteach a roinn ris a' charn, oir tha sin fasanta; agus cha bhi iad fuar 's a' bhàs 'n uair a ghabhas muinntir eile an àite, oir tha urram agus inbhe co-cheangailte ris. Cha 'n ann gun fhios a theid iad a mach as tim 's a steach do shiorruidheachd. Ach tha iad airidh air gach cor air urram, oir dh' aithnich iad gur h ann air son oibre a chuireadh do'n t-saoghail iad; gu 'n do thionndaich Dia mallachd Adhaimh gu beannachd d'a chloinn: gu h-e crìoch an teachdsan do'n t-saoghail fhàgail n'as fhearr na fluair iad e. Mhothuich an saoghail gun robh iad ann, agus tha e coltach gu 'n ionndrainnicheadh e iad 'n uair a dh'fhàgas iad e.

Tha dream eile ann. Cha 'n'eil iadsan de'n chrò so. Tha iad nan daoine sàmhach, siobhalta. Cha tog iad an guth aig feàil no aig fleadh. Eisidh iad ris na bheil aig daoine eile r'a radh, ach cha chuir iad facial ris a' chonaltradh. An tigh 's am fearann a dh'fhalg an aithrichéan aca cumaidh iad, cho fad 's is comes dhaibh, mar a fluair iad. Do thaobh an giulan o'n leth a muigh cha 'n'eil duine d'an urrainn beum no iteag a thoirt asda. Ach nam fàardaich fluar cha 'n fhaigh "coigreach baigh, no anrrach bochd a lòn." 'An am na h-aire cha tig banstrach no dìleachdan g'an eòir. Cuiridh na naimhdean ris a' chlaidheamh an coimhlearsnaich, agus na bailtean mu'n cuairt 'nan lasair, ach cha teasaich gràdh duthecha, no gràdh ceartais an fhuil fluar-san, cho fad 's a bhios an saoghail beag, cumhann, suarach fhein air fhàgail. Tha iad de'n dream a ni sealladh dhiu an duine fearail feargach, le feirg a tha fhios aige a tha faoin, oir bhiodh cho maith dha a bhi 'tathunnach ri tuinn na tràigh 's feuchainn ri tuigse a chur annta air dleasnas is àirde na curam do'n euid fhein, no is fhaide muigh n'an dachaidh thruagh-san. The e fior mu'n deighinn mar a thuirt Rob Donn mu na seann fhleasgaich:—

"Cha daoine a rinn bristeadh iad le fiosrachadh
do chàch;
Cha mho a rinn iad aon dad ris an can an
saoghail gràs;
Ach ghineadh iad, 'us rugadh iad, 'us thogadh
iad 'us dh'fhàs,
Chaidh stràc de'n t-saoghail thairis orr 's mu
dheireadh fluair iad bàs."

"Cha robh iad ann." Cha robh an corr air.

Cha bu chall, 's cha b'aobhar caoidh do'n t-saoghal e.

Ach tha dream eile ann aig nach 'eil comes a bhi 'am measg a' chiad bhuidhinn air an robh sinn a beachdachadh, agus leis am biodh e na thàmait a bhi air an ainmeachadh air an dara buidheann. Ma tha thu de'n treas dream so, a leughadair, gabh beachd : tha beannachd dhuit-sa gu sonruichte fillte anns a' cheann theagaisg—"Cha robh e ann, oir thug Dia leis e"

An so bha Enoch, duine ionraic—duine seimh, iriosal. Bha a ghniomh daonnan ni bu deise na chainnt. Cha robh e de'n chomunn ghòrach a tha 'leantuinn sonais an ama a tha 'lathair, agus ag iarraidh tobair na h-Oige a chum gu'm bi an sonas sin buan. Bha e, ar leinn, na dhuine dichiollach, a toirt an aire air a ghnothuch fhein, 's gun e 'gabhair moran gnothuich ri cuid no ri obair chàich. Bha e na dhuin le Dia, agus feumaidh gu'n robh e na dhuine 'am measg dhaoine—le eridhe blàth a bhraithreachais, agus lamh fhialaidh an duine chòir. Ach bha inneachd maille ri Dia, agus a fhrithdealadh d'a bhraithrean air an deanaun mar gu'm b'ann 'an diubhrais, air bheag straighlich, agus le beag chainnt. Cha robh Enoch a leigeadh fhaicinn do'n laimh dheis ciod a bha'n lamh chlà a deanaun. Mar sin, fhad 's a bha e beo 's a dol mu'n cuairt air a dhleasasan fhein gach latha cha robh an saoghal a gabhair mor shnuim dheth. Am feadh 's a bha e ann cha do ghabhadh umhlail dheth. Ach aon latha mhothuich enideigin gu'n robh aite falamh. Bha beul acrach air choireigin nach d'fhuair an crioman a bu ghnath leis. Bha amach bochd nach d'fhuair an phasgadh a bha fiuthair aige ris. Bha neach eigin fo bhròn nach euala briathran milis na co-fhaireachdainn 's na comhfhurtachd. Chunnaic fear na moch-eirigh gu'n robh samhchair iongantach mu 'thigh, agus bha eadhoin na h-ainmhidhean a dol mu'n cuairt mar fo leannan-dubh. Agus beagan air bheagan, mar a chi sinn ann an ciaradh nan tràth runnagan nan speur a fosgladh an sul, aon 'an deigh aoin, 's a toirt fainear gun d'fhang "am mac gun bhend is òrbhuidh ciabh" "gorm astar nan speur" 's gun do ghabh e clos, mar sin thainig daoine gu mothuchadh air "nach robh Enoch ann."

"Cha bhi meas air an tobar gus an tràigh e." Is ionann gu tric a tha an t-ionracan le beag thalantan (air reir tomhais an t-saoghal), air bheag cothroim, agus gu'n fhios dha fhein, a chionn gu bheil toil Dhé na chridhe, a cur an t-sil, 's a deanamh aite luachmhòr dha fhein ann an eridheachan a bhraithrean. Luach lathaireachd Enoich cha do thuig daoine gus an d'fhang e iad. Dh' aithnich an saoghal an sin a

chall. Sheas daoine agus smaointich iad, agus thug iad fainear, le ionndrainn agus le aithreachas, nach robh e ann—ionndrainn air an call, agus aithreachas air son an neo-shuim an uair a bha e ann. 'S ann an uair a bha e marbh a thoisich e air labhairt. B'e so teisteanas an t-saoghal.

Mar sin, a leughadair, faodaidh gu bheil mise agus thusa 'n ar doigh bheag fhein "gu deurach a cur sìl"—ar talantan gann, ar cothrom beag, ach ar toil mór. Cha'n'eil sinn aig am air bith sàsuichte leis na bheil e'n comes dhuinn a dheanamh. Is maith mar a tha sinn. Mar sin bidh sinn iriosal am fianuis Dé, a ghnath ag oidheirpeachadh a bhi 'dol am feabhas. 'S e Dia a bheir am fas. Agus an uair a thig ar réis gu ceann, duisgadh daoine gu bli 'faicinn gu'n d'thainig call orra. Mothuichidh iad le ionndrainn nach 'eil sinn ann, agus euiridh iad an aonta ris "Thug Dia leis e"

'Se so teisteanas Dhé do Enoch. Ann an cainnt a tha so-thuigsinneach do gach uile chinneach, threubh agus theanga—cainnt nan gniomh—tha Dia a labhairt 'an so, "Thug Dia leis e."

Ann an eridhe gach duine de shliochd Adhaimh tha'n t-iarrtas diomhair so, gu'm biodh cuimhne air 'an deigh a bháis. Tha'n t-iarrtas ceudna aig an t-Slanuighear fhein. "Leig leatha ; fa chomhair latha m'adhlaic ghleidh i so." Eoin xii. 7. Bidh ionndrainn oirnn gun teagamh ma bhios sinn dichiollach gus an t-aite a thug Dia dhuinn a lionadh, gràdh 'us braithreachas a mheudachadh, Criosd a thaisbeineadh 'nar giulan 'us 'nar caithe-beatha. Agus an uair a bhios ar n-aite falanh togaidh ar n-eisampleir dian-iarrtas ann an eridheachan na thig 'n ar deigh air ar falluinn a thogail, agus aite cho urramach a chosnadh, a ghnath ag ùrachadh an cuimhne le 'bhi a cagar gu minic riutha fhein mu'r deighinnne, "Cha robh e ann, oir thug Dia leis e." "Cha chail e air aon chor a dhuais."

"San talamh cuirear dòrlach sìl,

Air bharr nan sliabh 's nam beann ;

'Us bidh a thoradh trom air chrith,

Mar Lebanon nan crann."

STUAMACHD.

Ann am mài leid gach saighdear a chaidh thar sàile aig toiseach a chogaidh bha clar earail a sgriobh *Kitchener*. Chuir an saighdear urramach so seachad a laithean feadh chàmpan anns gach cearn de'n t'saoghal. Bha ughadaras ard mar fh-ear-comhairle. Thug e rabhadh dhaibh stuamachd a chleachdadh anns gach ni ach gu sonruichte ann an deoch laidir. Bha moran deasboireachd gun tairbhe agus cainnt gun stà

mu'n cheist so, ach an uair a labhair ard shaighdear na rioghachd bha sluagh na duthecha air an corra-bioda ag eisdeachd. Thog comhairle *Khitchener* aoibhmeas ann an eridheachan mhóran agus cha'n ann lán a bha cupan an gairdeachais ach a cur thairis. Bha muinntir Rhussia fo dhroch chliu mar mhisgearan agus cha robh futhar gun atharrachadh iad a nòs ni's mo na mhuthas an t'Etiopach a chraicinn. Ach thug Iompairé Rhussia aithne nach robh *vodka* ri reic anns an tir, agus chualas gun dàilí gu'n robh luchd-obair a deanadh tuilleadh obair agus a tasgadh airgiot anns na tigheann-ionmhas mar nach d'rimm iad riamh. Cha robh na Frangaich a dol a bhí air deireadh air an cairdean agus rinn iad lagh nach fhaotadh neach *absinthe* a reic anns an Flhraing. Dhuisg an 'cogadh na rioghachdan uile gu'n cunnart, agus thug e air luchd-riaghlaidh fianuis a thogail gu'n euidich stuamachd an sluagh ann an cath targairt nan cumhachdaibh. Ach ma tha e feumail stuamachd a chleachdadh ann an là na feirge, nach eil a ni ceudna ri mholadh ann an àm na sithe.

Cha chuir daoine ciallach barail nan daoine urramach a tha toirt comhairle oirnn ann an suarachas, ach feumaidh sinn a bli toirt fainear gur e an cogadh a mhain a tha'n an amharc. Tha iad gar gairm gu stuamachd chiornn tha iad a creidsinn gu'm bi slainte an duine stuama na's fhéarr agus gu'n seas e tuilleadh cruadail na fear a dh' olas deoch laidir. Tha na lighichean ag innseadh gu'n leighis creuchdan an fhir stuama an uair nach tig feabhas air luchd na dibhe. Cha'n eil teagamh nach eil iad ceart nam barail, ach cuireamid an cogadh an dara taobh agus seallamaid eiod a tha facal Dhe a teagasc dhuinn.

Cha'n eil e a toirmesg na dibhe nile gu leir. Tha cho math sin aideachadh gu saor. Bu lionmhor teachdan-gearra nan Iudhach agus bu tric a bha iad air an comharrachadh a mach, ach, mar shluagh, cha robh iad air an toirt suas do dheoch laidir. Chaidh gaol an airgiot mu'n eridheachan o shean mar chaidh e mu chridheachan an sliochd, agus bho'n thug iad leo usgraichean agus ór na h'Eiphit chaidh iad anns gach linn air am màgan ag aoradh do'n laogh óir. Ach cha robh na h'Iudhach aig am sam bi nan eachdraidh trom air an deoch. Air an aobhar sin, cha'n eil iongatas oirnn ged nach robh na faidhean am measg gach earail agus comhairle agus rabhadh a toirt ionradh bitheanta air ni nach robh na chnaip tuislidh dhaibh. Ma thionndas sinn ri Pol tha e soilleir nach robh a luchd-duthcha nan traillean do dheoch laidir na linn. Cha robh aire air a tharruинг gu sonruichte dh' ionnsuidh na ceist so, ach tha e diteadh gach cleachdadh a chuireas

an Creidimh Criosdaidh ann an cunnart, gach ni a tharraingeas eridheachan nan creidmheach gu droch chleachdaidhnan cinneach. Ach na'n robh sluagh nam bailtean anns an robh e a searmonachadh a chreidimh Chriosdaidh air an toirt suas do dheoch laidir mar a tha Moran anns an rioghachd so, cha robh e balbh ann an lathair ni a tha a bristeadh slainte na miltean agus a fuadach sonas sailbhreas agus sith bho dhachaigh agus bho dhuthaich. Tha beachd Phòl againn an uair a labhair e ann an cainnt a thuigeas gach neach agus a thubhairt e nach fhaod sinn ar saorsa Chriosdaidh a mhiagnathachadh. "Thugaibh an aire nach bi an comas so a ta agaibh air aon doigh na aobhar oilbheim do'n dream a ta lag." "Uime sin, ma bheir biadh oilbheim do'm bhrathair cha'n ith mi feoil a chaoidh, chum nach toir mi aobhar oilbheim do'm bhrathair."

"Aobhar oilbheim do'm brathair"—is e sin ughdoras sgriobtuireal na muinntir nach blais deoch laidir agus leis am bu mhath gu'm bitheadh na h'uile do'n aon bheachd riu fein. Tha an neach a sheachnas deoch laidir a chiornn gu'n leir dha a chunnart fein a deanadh gu math ach gu mor is flearr an neach a sheachnas ni sam bi air sgath a bhraithrean. Is e an duine lag a bha ann an cunnart a bli claoindh o aideachadh a bha ann an amharc Phoil an uair a thoirmeasg e do luchd leanmháinn feoil a chaidh iobradh do dh' iodalain. Bha eagal air clach-thnislidh fhagail ann an slighe na muinntir nach do choisinn saorsa mar a rinn e fein.

Tha Moran ann nach mighnathach aih an saorsa nach teid as an rathad a chumail buaradh bho'n aireamh mhór aig nach eil smachd air an anamianna fein.

Tha an dorus fosgailte na bhuaradh do chuid agus ann an bailtean Shasunn tha an tigh-osda fosgailte a Dhonhnach, a Luan'sa Shathurna. Dh'fhaotadh lagh na rioghachd buaradh a chur as an rathad air la na sabaid, ach cha'n urrainn luchd-riaghlaidh aon lagh a dheanadh airson luchd-obair agus lagh eile airson aon maighstirean. Cha'n fhaod iad an tigh-leamna a dhunadh agus tighean euir agus cuideachadh nam beartaich fhagail fosgailte. Cha'n eil de mhisneach aig luchd-riaghlaidh agus gu'n dean iad an dleasdanas do'n duthaich le eagail gu'n caill iad gean-math an t'sluaign aig am taghaidh ard chuit na rioghachd.

Cha lotar a neach a ghlaecas an fheanndag gu teann. Ann an Albainn tha ioma rib airson dhaointe bochda neo-fhaicilleach. Tha cead aig Moran de cheannairean ti agus siucar gach gne dibhe a reic, agus tha amharus trom gum bheil mnathan a ceannach dibhe ann an aite bathar eile a tha feumail do'n deagh bhean tighe. Gun teagamh, rinn bùthan de'n t'seorsa so Moran

dolaidh anns an tir, agus tha an t'äm am buaradh so a chur as an rathad. Cha'n fleum sinn a bhi smaointeachadh gu bheil osdairean uile cho gionach airson airgiot agus gu'm bheil iad coina de a thachras do'n t'sluagh. Tha daoine còir nam measg nach sgriosadh an coimhearsnach airson òr an t'saoghal, ach air a shon sin tha deoch laidir a sgrios miltean de'r luchd duthcha. Ciod e ar dleasdanach aig an àm so? Is e inisg thamailteach a radh ri neach gu'm bheil e na charaid do dh' Iompairie na Germaitl, ach am fear a thairgeas deoch laidir do shaighdear a righ fein tha e na charaid do'n Iompairie uabhrach. Is e sin aon tamait a theid againn uile air a sheachnad. Theid againn air an aire thoirt nach toir sinn oilbheim do'r brathair. Tha cridheachan cairdeil blath nan Gaidheal gu tric ga'n tarraig o stuamachd. Thig caraid g'ar faicinn agus tha toil againn aoigheachd a thoirt dha. Ciod a tha cho goireasach ri drám? Tha biadh draghail, agus ma dl'hfeudte nach eile an teine air ghleus, no an coire air ghoil, no aran annasach s'an tigh, ach tha am botal aig laimh agus taigridh sinn dileag dheth. Tha a bhean-tighe a ni so a cosnadh cliu airson aoigheachd air bheagan dragh ach tha i a toirt oilbheim do co-chreutair. Theid aig an deagh bhean-tighe caoinhneas agus cairdeas a nochdadh gun uisge-beatha agus gun fhiona ma ghabhas i beagan dragh. 'Nam bheachdsa tha stuamachd an t'sluagh ann an tomhas mor ann an lamhan nam mnathan. Biodh na mnathan banail, beusail agus freasdalach agus tionndaidh ioma fear o ghorraiche na dibhe. Tha gillean oga a cur seachad bliadhnaeachan mu'n pòs iad ann an tighean nan coimheach. Ma tha bean-an-tighe caoimhneil, tha an gnothach gu math, ach mur am bheil tha i a bñaradh an duine blochd a tha fo lamhan. Thig companach ga fhaicinn anns an oidhche agus iarraidh e trath anamoch a thoirt an lathair. Foghnaidh cupan coffee no ti aich leigidh i ris nach eil i toilichte gun deach dragh a chur oirre. An uair a thig an caraid ceudna air ais cha ghabh a chompanach de dhanadas agus biadh iarraidh, agus theid e a mach airson uisge beatha a ghleidheas e anns a chorncilar. Cha'n 'eil gaol sam bi aig air an uisge-beatha ach cha mhath leis a sheomar a hì gun shearrag. Ach thig an imlich air an itheadh agus rinn botal an t'seomar misgear do ioma neach. Rinn bean-tighe leisg agus mi-choingheallach gu tric dolaidh gun fhios di agus ghabh organach a cheud cheum ann an slighe na mi-stuamachd. Cha'n urrain aon againn leasachadh mor a dheanadh air cleachdaidhean na duthecha, ach theid againn air leasachadh a dheanadh oirun fein. Theid againn air dol as air diteadh a neach a bheir oilbheim do bhrathair. Theid

againn air a bhi stuama, ciallach anns gach ni agus gu sonruichte aig àm a chogaidh oilteil so, is e ar dleasdanach deoch laidir fhuadach o shlighe an t'saighdear agus sinn fein a ghlناسد gu stuama, gu cothromach agus gu faicilleach.

LAOIDH.

Ri doille na h'oidhche, 's mi 'g eisdeachid na stóirm

A' nuallan mu'n cuairt domh: bu ghàbhaidh a tóirm
Nochd mise do'n Tighearn gach taingealachd crìdh'

Gun do cheadaich E dhomhsa fasgadh a's sith.

Ach a' fuadach a mach mo smuainteanan uam Cia lionmhòr iad, deir mì, tha nochd air a chnan Gu faontrach truagh air an udal fo ànradh Gun reul a' toirt soillse 's gun challa g'an tearnadh.

O! C'ait leam nam b' urrainn domh lochran na soillse

A' dhearsadh fa 'n comhair ri dubhar na h'oidhche

'S gach maraich' th'air faontra, gu h'airsneulach, sgith,

A thaladh gu tearuint' do challa na sith.

Ach innis dhomh, 'chreidmhidh, an d' flairich thu riamh

An tearuinteachd shicasgar o chorruich do Dhia!
Ann an tuiltibh na feirge—'s tu'n impis bhi báite

An d'fhuair thusa fasgadh o charraig na slainté.

'S an e nach seal thu a nis, le fadal do chridh'
Air na miltibh tha fhathast fo ainneart a strith;
Air seacharan san doille, 's an doininn a' bàrcadh,

Gun leirsinn air cunnart—'s gun iul chum an tearnadh.

O! mosgail a chreid'ich, 's le dealas a' d' ghruaiddh

Thoir iul do gach peacach th'air seachran gu truagh;

O! mosgail, 's le d' ghniomhar' a' dealradh mar ghrèin,

Seol dasan an t'sligh' air an imich e fein.

Bidh do dhuais anns an t'saoghal so saibhir 's paitl

Ma thearnas tu'n t'anam tha'n impis bhi caillt'

'S bheir e binneas do d'chaithream aig deas lamb do Righ

Gur leur dhuit e sonadh ann an rioghachd na sith.

(AN T'URRAMACH IAIN MACLEOID).

NAIGHEACHD DO'N CHLOINN.

AN TIOMPAN NEONACH.

O chionn fhada nan cian bha Iudhach diadhaidh d'am b'ainm Mesallabas—gabhaibh, a chlann, mo lethsgenl ach cha mhise a thug an t-ainm dha idir—a' fuireach ann an Jerusalem. Bha an t-sräid anns an robh e a' fuireach cho caol 's nach ruigeadh an druid a bhiodh 'na suidhe air similear air an dara taobh a leas a guth a thogail an uair a bhiodh i a' cur failte na maidne air an druid a bha 'na suidhe air an taobh eile. Ach ma bha an t-sräid caol cha robh i gun straighlich. Eadar tartar chas air na clachan cruaidh, agus rànaich cloinne, agus casdaich chàmhala bha sgith le'n turus, agus asailean aig nach robh ach droch ghuth ged a bha deagh chluas aca—cha mhòr nach bòdhradh a' ghleadhraich thu. Cha robh stad a' dol oirre fad finn foimneach an latha, ach ged a bha uinneag Mhesallabais—gabhaibh, a chlann, mo lethsgenl a ris, ach 'na dhéidh so, bheir sinn air, an Rabbi—a' fosgladh air an t-sräid cha robh an duine beannaichte a' cluinn tinn déò. Cha'n e a b'aobhar dha sin gu'n robh e bodhar ach nach robh e a' gabhail suim. Bha sìth Dbe a' lionadh a chridhe, agus ged bha a bhodhig ann an seòmar cumhann air sràid thartarach bha inntinn ann an seòmar a b' àird agus a bu mhaisiche far nach cuireadh casdaich chàmhala dragh air. B'e an dà ni anns an robh a chridhe, ùrnuiugh agus ceòl. Moch agus ana-moch agus seachd uairean eadar na tràthan bhiodh e air a ghlùimean ag ùrnuiugh ri Dia, agus an nair a stadadh atchuinge thòisicheadh moladh. O, an gacl a bha aige air an tiompan! Dh'fhaodainn-sa, a chlann, naigheachd innseadh dhuibh se mu'n dòigh anns an d'fhuair an duine naomh an tiompan ud—agus b'e sin an naigheachd iongantach—ach cha'n innis mi an tràth-sa dhuibh ach aon rud—ged is neomach an rud sin fhéin—gu'n cuireadh an tiompan a dhannsadh, ge b'oile leotha, a h-uile duine a chluinneadh e. Rud neonach, da rìreadh, ach smior na firinn. Clann is coin, firionnaich is boirionnaich, reamhar no caol, trang no diomhaineach 'g am bitheadh iad, leigeadh iad an car as an làimh agus thòisicheadh iad air dannsadh an uair a chluinneadh iad an tiompan ud. Bha fhios aig an Rabbi gu'n robh a' bhuaidh iongantach so ceangailte ris an tiompan, agus bhiodh e a' toirt fior aire gu'n robh na dorsan dùinte

m'an gleusadh e an inneal-chiuil, air eagal gu'n deanadh e, gun fhios daibh, culaidh-mhagaidh air seanairean a' bhaile, no, rud a bu mhiosa, air mnathan is maighdeannan. Ach ged bu duine naomh an Rabbi nach deanadh cron no-ole d'a cho-chreutairean bha e làn àbhacais is eridhealais agus bu ghasda leis, an uair nach biodh an còrr aige r'a dheanamh, a bhi seal-tuinn a mach air an uinneig, a' gabhail beachd air na daoine a bha dol seachad agus a' smuain-eachadh ris féin ciamar a shealladh an té ud agus ciod a theireadh am fear ud na'n tugadh e orra stad air an t-sräid agus tòiseachadh air dannsadh. An uair a chitheadh e mnathan stàtail a' seòladh seachad mar longan Tharsuis, no fir bheaga a' greasad seachad le cabhaig dhion, mar nach rachadh an saoghal air aghaidh as an eugmhais, dheanadh e gàire beag ris fhéin agus shineadh e a làmh gus breith air an tiompan—ach anns a' mhionaid thàirngéadh e air ais i, ag ràdh fo anail, "Dia a thoirt maitheanais dhomh." Ach an ath mhionaid chitheadh e duine-eigin eile a bheireadh air seal-tainn air an tiompan agus thigeadh e fo dhruim le gàireachdann. Cha'n eil sùilean air an t-saoghal cho léirsinneach ri suilean naoimh, gu sònruiclite ma tha àbhacas is eridhealas 'na chridhe cho mbaith ri gloine. Leughaidh e daoine beaga driopail agus mnathan mòra stàtail mar gu'm biodh leabhar fosgailte.

Mile agus mile uair ghleus an Rabbi an tiompan gu bhi moladh ainm an Tighearna, ach ged a chuir e roimhe nach cuireadh e an inneal ghaolach gu feum a bu shuaraiche na bhi togail fonn nan salm, cha do chùm e fhacal gu buileach oir, aon uair eo dhiu, chuir e duine a dhannsadh leatha agus gun dannsadh 'na bheachd. So mar a thachair.

Mar a thubhairt mi cheana bha an Rabbi 'na dhuine diadhaidh agus cuideachd 'na dhuine iochdmhor. Is maith agus is maiseach an diadhaidheachd, agus is maith agus is maiseach an t-iochd, ged a bhiodh iad dealachte o chéile (rud nach 'eil còir gu'm bitheadh) ach tha iad uile gu léir maith agus maiseach an uair a tha iad a' tuinneachadh anns an aon chridhe agus a' pògadh beul ri beul. B'fheàrr leis an duine naomh so dol do thigh a' bhròin no do thigh na cuirme, agus cha robh teaghlaich boehd no-dachaidh bhròinach anns a' bhaile nach d'fhuair, uair no uair-eigin, déire o làimh agus comh-flurtachd o bheul. Cha do shéid e riamh trompaid roimhe mar a bhiodh feedhainn eile a'

deanamh anns na sionagogan agus air na sraidean, oir cha robh iarraidh aige air glòir o dhaoine. Air a thurasam am measg nam bochd fhuaire e a mach gu'n robh fear de sheanairean a' bhaile, sgriobhaiche d'am b'ainm Ben Rasha, a' càrnadh suas beartais dha féin le bhi creachadh agus a' sàruchadh thruaghan. Bhiodh e a' toirt dhaibh airgid air riadh nach robh ceart no coltach agus an uair nach b'urrainn daibh an riadh a phàigheadh air an latha (mar bu tric a bha tachairt) chuireadh e mach as an tighean no as am fion-liosan iad agus ghabhdadh e féin sealbh annta. Mar so bha Ben Rasha a' fas reamhar agus bha na bochdan a' call an codach. Bhiodh an Rabbi caomh a' cuideachadh agus a' misneachadh nain bochdan mar a b'fheàrr a b'urrainn da, agus ag ùrnuigh ri Dia gu'n tionndadh e eridhe Bhen Rasha o'n ole a bha e deanamh air na truaghain a bha fo a spògan. Latha a bha e dol dachaiddh agus a chridhe goirt leis an t-suidheachadh bhochd anns an robh iad le fòirneart an fhàsgadair, eo a chunnaic e ach Ben Rasha, air a mhàgan ann am preas droighinn mar gu'm biadh e ag iarraidh rud-eigin a chaill e! "Ciod a tha ceàrr, a dhuine," ars' an Rabbi? Dh'innis Ben Rasha dha mu'n tubaist a thachair dha an dé; gu'n d' thug luchd-reubainn ionnsuidh air, an uair a bha e a' tilleadh dhachaidh o bhi cruinneachadh màiil is réidh, agus gu'n do thilg e am poca òir anns a' phreas droighinn nd gus am faigheadh e cothrom air a thoirt dhachaidh gu sàbhailte. "Dia a thoirt maiteanais dhomh," ars' an Rabbi, gu beag ris féin, "ma's ole an rud a tha tighinn fodham, ach bu mhaith leam am fasgadair fhaicinn a' dannsadh ann am preas droighinn. Co aige tha fhios nach gnìomh diadhaidh e, oir tha an leabhar naomh ag ràdh, 'An ti a ni fòirneart air a' bhochd maslaichidh e a Chruith-fhear.'" Ghleus e an tiompan agus cha luithe gleus na dh'éirich Ben Rasha 'na sheasamh agus thòisich e air dannsadh. Mar bu luithe an ceòl is ann a b'airde a leumadh e, ged nach b'ann idir 'na dheoin a bha e leumartaich, ach cha b'urrainn da gun an eòl a fhreagairt. Air feabhas an irlair is doirbh an obair an dannsadh do dhuine reamhar, ach—dannsadh ann am preas droighinn! Ann an ùine ghoirid bha aodann Bhen Rasha air a sgròbadh gu dona leis na drisean agus aodach 'na stíallan a' tuiteam dheth ach cha b'urrainn da stad. "As uchd mhaiteis," ghlaodh e ris an Rabbi, "euir stad air do thiompan air neo bidh mise marbh." "Biodh truas agad rium agus mi ann an dris! O, stad! stad!" Ach cha stadaradh an Rabbi, lean e air an tiompan a chluich gus an robh am fear eile a' leum àirde féin o'n talamh, is fhalt is fheusag air an spionadh as agus a' falbh leis a' ghaoith 'n an lanacha-dùirne. "Tha thu ann an dris," ars' an

Rabbi, "is tu tha, ach chuir thu fein daoine eile ann an dris roimhie so, agus bidh fhios agad a nis ciamar a chòrdas e riut fein an rùsg 's an t-seiche bhi air an toirt dhiot." "O, stad! stad!" ghlaodh Ben Rasha, agus e a' call analach a' leumartaich, "as uchd mhaiteis euir stad air an tiompan agus bheir mi dhuit am poca òir anns am bheil mo mhàl 's mo riadh." "Far dhomh am poca, ma ta," ars' an Rabbi, "agus stadaidh an tiompan." Thug Ben Rasha am poca dha agus chaidh an duine naomh air ais do'n bhaile leis agus roinn e an t-òr air na bochdan o'n d' thug Ben Rasha e le fòirneart.

A nis, a chlann, an do rinn an duine diadhaidh ole? Tha e duilich a ràdh, ach, eo dhiu, cha'n abair mise gu'n do rinn. Ciod 'ur barail-se?

AR CUPAN O DHIA.

Tha mo chupan a' cur thairis.—*Salm xxiii., 5.*

Anns an t-seann Tiomnadh tha am facial cupan air a chleachdadh ann an dòigh shàmh-lachail, a' ciallachadh, air uairean, aoibhneas is sonas, agus air uairean eile, bròn is doilgeas. Tha an Salmadair agus na fàidhean a' labhairt mu chuibhrionn mhic an duine air thalamh mar an cupan a tha e faotainn o làimh an Tighearna. An diugh faodaidh ar cupan a bhi làn de shòlas agus am màireach làn de shearbhadas, ach is ann o làimh an Tighearna a tha iad le chéile. Is e sin fianuis nan naomh anns an t-seann Tiomnadh.

Nach neo-thaingeil sinn uile air son freasdal caomh an Tighearna! Is ann de chaoimhneasan gràidh nach 'eil sinn air ar caitheadh as, a chionn nach failnich a thròcairean. Tha iad nuadh gach maduinn, ach cha'n 'eil sinne a' toirt suin. Tha e a' toirt dhuinn ar bìdh 'na thràth, a' fosgladh dhuinn a làimhe gu fial, agus a' sàsachadh ar n-uireasbhuidhean làthail, ach cha'n 'eil òran molaidh 'n ar beul-ne mar bu chòir. An àite a bhi toilichte le ar crannchur tha sinu gearanach agus farmadach, a' sanntachadh cuiid ar coinimearsnaich. Sin toiseach na truaighe. Cha robh duine sanntach riamh sona agus cha bhi. Is mothà mhiann na fheum. Cha'n aithne dha an inntinn thoilichte no an eridhe taingeil, agus as an eugmhais sin cha ruig mac an duine air snaimhneas no sonas. "Dh'fhòghluim mi," arsa Pol, "cia b'e staid anns am bheil mi, a bhi toilichte." Cha'n e cumhannachd an crannchuir no cruas am beatha a tha deanamh dhaoine mi-shona, ach miann nan nithean nach 'eil aca. Na'n eunntadh iad na tiodhlacan a thug Dia dhaibh cho cùramach 's a chunnantas iad na nithean a tha 'g an dith, chith-eadh iad nach 'eil an crannchur cho bochd 's a shaoil iad. Ciod air bith an suisheachadh

beatha anns am bheil sinn tha tiòdhlaican air chor-eigin againn o Dhia air son am bu chòir dhuinn buidheachas a thoirt dha agus a bhi taingeil. Aig an flear aig am bheil an inntinn thoilichte tha cuirm a ghnàth, agus ma tha an diadhaidheachd maille ris an inntinn thoilichte, is buannachd mhòr e. Cha d' thug sinn ni air bith a steach do'n t-saoghal, agus cha mhò is urrainn duinn ni air bith a thoirt as; air dhuinn biadh agus aodach a bhi againn bith-eamaid toilichte leo sin. Ma dhi iarras sinne rioghachd Dhe agus flìreantachd faodaidh sinn a bhi cinnteach gu'n coimhlion esan a ghealladh agus "gu'n euir e na nithean so uile ruibh." "Bha mi òg," ars' an Salmadair, agus a nis tha mi sean, gidheadh cha'n fhaca mi am firean air a thréigsinn." Cha tréig Dia neach a dh'earbas as. C' ar son, ma ta, nach biodh inntinn shocruch is cridhe foisneachail aig sluagh an Tighearna a thaobh an cor saoghalta! Is le Dia an saoghal agus na tha ann, agus bheir e dhaibh an cuibhrionn a tha feumail dhaibh de nithean aimsireil. Is léirdha uireasbuidhean an cuirp cho mhaith ri uireasbuidhean an anama, agus faodaidh iad an cùisean uile a leigeil an taic ris. Nach e so an leanasan a tha na láithean a dh'fhalbh a' teagasc dhuinn uile! An t-aon againn as lugha fhuaire de nithean na beatha so agus de mhaoin an t-saoghal, fhuaire e na dh'fhoghainn dha agus barrachd mor's a thioille. Lean maiteas agus tròcair Dhe sinn gach ceum de'n t-sligie. Iomadh uair a bha sinn air ar cumhannachadh 'n ar craonchuir agus ann an teanntachd, gun fhios againn ciod an taobh as an tigeadh ar cobhair, dh'fhosgail freasdal an Tighearna dorus dhuinn agus rinn e a' bheinn mhòr 'na còmhnràd réidh. An uair a shaoil sinne gu'n robh ar cupan falamh lion Dia e gus an robh e a' cur thairis. "Beannaich an Tighearna, O m' anam, agus na diechuimhnich a thiòdhlaican uile."

Ach ma tha maiteas an Tighearna d'a shluagh aithnichte ann an obair a fhreasdail nach motha gu mòr a tha a mhaiteas aithnichte aon an tiòdhlaican a ghráis! An uair a smuainicheas an creidmheach air na sochairean príseil a thug Dia dha ann an Iosa Criod a mhac, nach abair e le uile chridhe, "Tha mo chupan a' cur thairis." Tha cupan na slàinte air a lionadh le saoibhreas Dhé. Bheannaich Dia sinn leis gach uile bheannachd spioradail ann an Criod, oir tre fhuil-san tha saorsa againn, agus maiteanas ar peacaidhean, a réir saoibhreas a ghráis. Ann an Criod tha tobar de dh'uisgeachan bò as am faod a shluagh tarruing gun sgur. "Is leibh-se na h-uile nithean; ma's e an saoghal, no beatha, no bàs, no nithean a tha làthair, no nithean a tha ri teachd; is leibh-se iad uile." Co is urrainn sochairean a' Chriosduidh àireamh, no an

lànachd a tha ann an Criod a thomhas! Annsan tha beatha do na mairbh, solus do na doill, saorsa do na priòsanaich, sith do'n choguis chiontaich, agus suaimhneas do 'n chridhe blriste. Annsan tha peacaich air an deanamh 'n an crentairean nuadh do Dhia, 'n an teampuill do'n Spiorad Naomh, 'n an ginealach taghta, 'n an sagartachd rioghail, 'n an cinneach naomh. Ciod tuilleadh a their sin? O, fad agus leud agus farsuingeachd na h-oighreachd bheannachte a tha aig sluagh an Tighearna! Tha cumhachd neo-chriochnach 'g an dion, gliocas eugsamhail 'gan stiuradh, agus gràdh neo-chaochlaideach 'g an leantuinn. Tha an t-Athair, am Mac, agus an Spiorad Naomh, a' comh-oibreachadh maille r'a chéile gu bhi toirt dhaibh na buadha. O, cia mòr an taingealachd agus an gàirdeachas a bu chòir a bhi ann an anam na muinntir shaorta, an uair a bheachd-smuainicheas iad air an t-saoibhreas gràis agus glòire a thug Dia dhaibh ann an Criod. Maith-eanas peacaidh! Spiorad ceart an taobh a stigh dhiubh! Sith agus réite ri Dia! Saorsa o chorp a' bhàis! Ungadh an Spioraid agus gràs am pailteas! Sonas siorruidh! Beatha mhair-eannach! An uair a smuaineachas iad air meud agus maise nan tiòdhlaican beannaichte sin, nach abair iad, "Tha mo chupan a' cur thairis."

Mar a thubhaint sinn cheana tha am facial cupan a' ciallachadh anns an t-seann Tiomnadh freasdal milis no freasdal searbh, ged is ann mar is bithcanta air freasdal caomhail is milis a tha naoimh an t-seann Tiomnaidh a' smuaineachadh an uair a tha iad a' cleachdadh an fhacail; ach anns an Tiomnadh Nuadh tha e a' ciallachadh mar is bitheanta freasdal cruaidh. An uair a thubhaint ar Slànuighear ri Seumas agus Eoin, "Am bheil sibh comasach air a chupan òl a tha mise gu òl?" bha e a' smuaineachadh air a' bhròn agus air an fhulangas a bha air thoiseach air. Anns an t-seadh cheudna chleachd e am facial an uair a thubhaint e ann an Getsemane, "Cuir an cupan so seachad orm," agus an uair a thubhaint e a' ris ri Peadar, "An cupan a thug an t-Athair dhòmh-sa, nach òl mi e?" Ann am beatha mhic an duine tha am milis agus an searbh daonnan dlùth d'a chéile. Ma tha an cridhe an diugh a' cur thairis le aoibhneas faodaidh gu'm bi e am màireach a' sgaineadh le cràdh. An uair a thachras sin c'aité am faigh sinn cuideachadh is comh-flurtachd? Tha iomadh dòigh anns am bheil an inntinn thùrsach air a beothachadh, agus leòn a' chridhe air a leigheas, agus cia b'e dòigh an tachair sin is maith e. Ach tha an leigheas as fhèarr air fhaotainn leis a' chridhe blriste ann an comh-flurtachd na diadhaidheachd. Air son gach deuchainn bheag is camadh 'n ar crannechuir a thachras oirnn anns an t-saoghal so tha sinn an

dùil nach 'eil comhfhurtachd no cuideachadh sam bith aig au diadhaidheachd ri thairgsinn dhuinn. Gabhaidh leigheas talmbaidh thaotainn air son nan nithean sin, agus cha bhiodh ann ach seòrsa de mhì-naomhachd na'n asluich-eadh daoinne comhfhurtachd na diadhaidheachd an uair nach 'eil euail sam bith orra aeh euail bheag shuarach a ghabhas tilleadh gu grad le ionad iocschlaint thalmbaidh a tha aig an làimh. Ach ann an trioblaidean mòra na beatha so, an àm bròin is bàis is bristeadh-eridhe, tha ni-eigin an taobh a stigh dhinn a tha 'gar co-éigneachadh gu bhi ag iarraidh comhfhurtachd na diadhaidheachd is iocschlaint o'n airde. An uair a tha ar cupan làn de bhròn agus a' cur thairis is e glaodh agus ùrnuigh ar n-anama, "Na bi-sa, Iehohhah, fad uam, oir cha 'n 'eil neach ann a chuidicheas." Cha 'n 'eil eòlas no tuigse againn air maitheas is caomhalachd Dhé gus am bi sinn air ar dùnad suas gu bhi faotainn annsan ar n-uile. Is e uair ar n-àmhghair an uair anns am bheil Dia a' foillseachadh dhuinn a chaoimhneas gràidh, agus a' toirt dhuinn neart as a lànachd féin gu bhi cumail air ar n-aghaidh gun tuiteam sios. An àm trioblaid is deuchainn chruaidh, nach minic a tha faireachduinn aig sluagh an Tighearna gu bheil Dia anabarrach dlùth dhaibh, anabarrach maith agus milis, agus gu bheil e 'gan treòrachadh làimh ri uisgeachan foise. Tha co-chomunn aca ri Dia, caidreamh diomhair is sèimh is foisneachail. Agus ann an lìonmhòrachd an smuaintean an taobh a stigh dhiubh tha a chomh fhurtachd-san a' toirt sòlais d'an anam. Tha an eridhe leònta air a cheangal suas ged a tha e fathast goirt. Tha smuaintean is faireachduinnean naomha a' gabhail àite nan smuaintean ceannairceach a bhrùchd orra an toiseach Air dhaibh fantuinn ann an ionad-diomhair an Ti as àirdhe tha ciuine is faighidinn is macantas air an dùsgadh anna le feartan an Spioraid Naoimh. An uair a bha Pol anns an Roimh a' feitheamh ri binn a bhàis agus gun neach ann a sheasadh a chòir, fada o chàirdean agus am beul a naimhdean, ciod a chùm suas e? Tha e féin ag innseadh dhuinn, "Sheas an Tighearna làimh riom agus neartaich e mi." Tha an Tighearna daonnan a' seasamh làimh ri shluagh an uair a tha cupan am bròin a' cur thairis, agus ma ghairmeas iad air cha ghairmeas iad ann an diomhanas, Thig e dlùth dhaibh agus bidh a theachd mar dbrùchd d'an anam. "Na bi-sa fad uam, greas gum' chobhair." Is e sin ùrnuigh a bu choir dhuinn uile a ràdh, an uair a tha àmhghar anama am fagus duinn, agus ma théid ar glaodh's ar eridhe suas gu Dia le dùrachd is tréibhdbhireas thig e 'gar n-ionn suidh le feartan iocschlainteach a Spioraid, agus rud is fhaërr air fad, fanaidh e maille ruinn. "Ma ghràdhhaiceas neach mise, coimheadaidh e

m' fhacal : agus gradhaichidh m' Athair e, agus thig sinn d'a ionnsuidh agus ni sinn air còmhnuidh maille ris."

Mar a thubhairt sin cheana, eo dhiu a tha ar cupan a' eur thairis an tràth sa le aoibhneas no le bròn is ann o Dhia a tha e. Tha esan cothromach 'na uile shlighean agus naomh 'na uile ghnìomharan, agus is e ar gliocas-ne am milis agus an searbh aaron a ghabhail ann an spiorad macanta. Ann an latha mhaith cuimhnicheamaid a thròcairean agus bitheamaid taingeil, agus anns an latha dhona cuimhnich-eamaid a thròcairean fathast agus bitheamaid faighidinneach. "An gabh sinn maith o làimh Dhé agus nach gabh sinn olc." "An cupan a thug e dhomh ri òl nach òl mi e."

Ann an là ar sonais agus ar soirbheachaidh na leig leinn, a Dhé, dìchuimhne a dheanamh ort-sa, agus ann an là ar trioblaid na leig leinn a bhi saoilsinn gu bheil Thusa a' deanamh dìchuimhne oirnne.

EARBSA ANN AN DIA.

Tha mo thurus roimh'n fhàsach a nis gu bhi réidh
Thainig feasgar mo làithean is deireadh morré
Ach aidhchidh mi leis gach taingealachd eridh'
An fhad so, a Dhia, gu'n do chuidich thu mi.

'S tric a shearg mi fo eulsaint 's a ghuil mi fo bhròn
'S tric a għluais mi gu deurach gun éideadh,
gun lòn
Ach dh'earb mi á Dia anns gach deuchainn is dith
'S an fhad so, a Thighearna, chuidich thu mi.

'S ioma caraid bu chaomh leam a dhìobair,
's a thréig
'S ioma dòchas a b'ait leam a mheall mi le cheilg
Ach do chàirdeasa sheas anns gach doilgheas is strìth
'S an fhad so, a Thighearna, chuidich thu mi.

Agus seallaidh mi romhan, is gabhaidh mi beachd
Air gach deuchainn is ànradh tha fathast ri teachd
Ach m' anam fo gheilt no fo imcheist cha bhi;
Oir an Dia nach do dhìobair, cha diobair e mi.

URNUIGH.

Agus thàrladh, air dha bhi ann an ionad àraidh ri ùrnuigh, an uair a sguir e, gu'n dubhaint aon d'a dheisciobuil ris, "A Thighearna, teagaisg dhuinne ùrnuigh a dheanamh, a réir mar a theagaisg Eoin mar an ceudna d'a dheisciobuil féin."

An uair a thàinig Maois a nuas o bheinn Shinai far an do choinnich an Tighearna ris, bha dealradh nan nèamh air craicionn aodainn, air chor agus gu'n robb eagal air clann Israeil teachd am fagus da. Agus faodaidh e bhith gu'n robb an dealradh ceudna ri fhaicinn air aodann an t-Slàmnigheir gach uair a thog e a chridhe's a ghuth ri Dia ann an ùrnuigh. An uair a bha e air beinn Hermon, agus e ag ùrnuigh, tha sinn a' leughadh gu'n d'thàinig dreach eile air a ghnùis; agus tha moran dhaoine am beachd gu'n robh sin a' tachairt daonnaan an uair a rachadh e a steach do ionad-dìomhair an Athar. Ach ciod air bith a dhùividh air eridhe an deisciobuil so, co dhiu is e sòluimteachd nam briathran a chual e Iosa a' labhairt, no dealradh na glòire a chunnaic e air aodann, dhùisg iarrtus agus ionndrainn ur'na chridhe féin agus thubhairt e, "A Thighearna, teagaisg dhuinne ùrnuigh a dheanamh."

A Thighearna, teagaisg dhuinn ùrnuigh a dheanamh. Tha an guidhe so freagarrach dhuinn uile, oir gun ùrnuigh thig an searg annainn gu spioradail agus cha'n fhàssinn gu bràth annan gràs no ann an eòlas an Tighearna. Air chùl gach aobhar eile a tha toirt marbhantachd spioradail oirnn tha an t-aobhar so, nach 'eil sinn a' buanachadh ann an ùrnuigh. Cha dean ar creideamh nithean mòra mur bheil e beò, agus cha chumhar creideamh beò gun ùrnuigh. Is e ar n-ùrnuighean a chumas sinn ann an aonachd ri Dia agus ann an ceangal ri neart-san, agus as eugmhais cumhachd Dhe annainn cha bhi sinn comasach air seasamh. Cha'n 'eil cleachdadh eile a bhuineas do'n diadhaidheachd a tha cho furasd a chall ri cleachdadh na h-ùrnuigh, agus cha mhò a tha cleachdadh eile ann, an uair a chaillear e, as luithe a thiormaicheas tobar na beatha an taobh a stigh dhinn. Theagamh nach tràigh an tobar uile gu léir, ach mur tràigh, cha

bhi ann aig fheabhas ach dileag fhaoin. Ged a dh' fhaodas e bhi fior a thaoblh corra dhuine gu bheil aile beag de'n diadhaidheachd a' mairsinn beò anna bliadhnanachan an déidh dhaibh ùrnuigh a thoirt thairis, tha e fior mar an ceudna gur e ùrnuigh anail beatha na diadhaidheachd, agus as a h-eugmhais nach bi cinneas oirnu no soirbh-eachadh againn anns a' bheatha spioradail. An uair a dh'iarr Pol air muinntir Ephesuis uile armachd Dhé a chur umpa dh'ainmich e ùrnuigh am measg na h-armachd sin, "leis gach uile ghnè ùrnuigh agus aslachaiddh ag ùrnuigh aig gach àm anns an Spiorad."

Cha ruigear a leas a dhearbhadh gu bheil dleasdanas na h-ùrnuigh air a dheargadh air eridhe mhic an duine gu nàdurra. Ma's iad na cinnich féin tha iad ag ùrnuigh ri cumbachd air chor-eigin a tha os an ciorn. Ged nach 'eil eòlas aca air ar n-Athair nèamhaidh tha iad a' togail an eridhe gu diathan eile an àm am feuma. Cha d'fhuaras seòrsa dhaoine fathast anns an t-saoghal aig nach 'eil an cleachdad; aeh cha'n 'eil sinne air ar fágail an taice ri soluis nàduir. Annas a' Bhiobull tha àithne againn air àithne agus teagasg air theagasg mu ùrnuigh. Agus rud as fheàrr air fad, tha eiseimpleir Chriosd againn. Ged a bha agus a tha ùrnuigh-ean Chriosd 'n am meadhon air spiorad na h-ùrnuigh a dhùsgadh ann an daoine eile, cha bhiodh e ceart dhuinn a ràdh gu'm b'ann a chum eiseimpleir a thoirt d'a bhràithean a lean e air an dleasdanas. Lean e air a chionn gu'n robb feum aig anam fein air. Agus ma bha feum aige-san, agus e an ni a bha e, air ùrnuigh, nach motha gu nìor a tha feum againn, agus sinn an ni a tha sinn. Rinn esan athchuirgean as a leth fein, rinn e eadar ghuidheas leth dhaoine eile, agus rinn e ùrnuigh air son obair Dhé anns an t-saoghal. Ann an gàradh Ghetsmane tharruing àmhligheanana fén an guidhe bhuaith, "Athair ma's toil leat, cuir an eupan so seachad orn;" an déidh na suipeir ghuidh e air son nan deisciobul agus air son na h-eaglais uile, "Athair coimhead iadsan a thug thu dhomh;" air a' chrann-cheusaiddh ghuidh e as leth a naimhdean, "Athair their maitheanas dhaibh, oir cha'n 'eil fhios aca ciod a tha iad a' deanamh;" agus uair eile ghuidh e air son aon charaid air ainm, "Ghuidh mise air do shon-sa,

nach fàilnicheadh do chreideamh.” *Lucas xxvii.*
 32. Ann an aon fhacal tha e soilleir gu’n robh ùrnuighean Chriosd coltach ri ùrnuighean dhaoine eile, is e sin ri ràdh, rinn e athchuinge ri Dia air a shon féin agus eadar ghuidhe as leth a bhràithrean agus as leth obair Dhé anns an t-saoghal. Annas na soisgeulan tha sinn a’ faicinn gu’n do shaothraich e gu goirt ann an seirbhis a bhràithrean, gach latha d’a bheatha air a lonadh le obair creidimh agus saothair gràidh o mhoch gu dubh, ach tha na ceart shoisgeulan ag innseadh dhuinn euideachd gu’m biodh e a’ fágail nan deisciobul an tràth-sa agus a’ rìs agus a’ dol leis fein do àite uaigneach a dh’ ùrnuigh. Bha obair is ùrnuigh a’ dol làmhl le làmhl ’na bheatha. Cha robh ceum d’ a bheatha nach d’ ullaich e a chridhe air a shon roimh làimh le ùrnuigh. Ach a thuilcadh air an eiseimpleir a dh’ fhág e againn air a’ chùis so theagaig e air iomadh dòigh agus aig iomadh àm gur còir dhuinn ùrnuigh a dheanamh gun sgur, agus gun fhannachadh, “Iarraibh, agus bheirear dhuibh; siribh, agus gheibh sibh; buailibh, agus fosgailear dhuibh.” Air chìl dicasdanas na h-ùrnuigh, ma ta, tha an dà chuid ùghdarras fhacail-san agus ùghdarras dhaoine naomha anns gach linn a dhearbh o am fiosrachadh fein gu’n robh éifeachd ann dhaibh feitheamh air Dia ann an ùrnuigh.

Is e an aon doigh air ùrnuigh ionnsachadh ùrnuigh a dheanamh; tìne a ghabhail a h-uile latha gus ar glùn a lùbadh an làthair Dhé. Ach tha mòran de shluagh an Tighearna cho driopail’s nach toir iad an cothrom so dhaibh féin. Annas a’ mhaduinn tha iad cho cabhagach agus anns an fheasgair tha iad cho sgìth’s nach urrainn dhaibh an cridhe a shocruchadh beagan mhionaidean air Dia, gus mu dheireadh an dean iad dearmad air cho fada agus nach ’eil iarraidh no cail aig an anam air. Ach ciamar is urrainn dhuinn duil a bhi againn ri beannachd an Tighearna ’n ar n-obair agus ’n ar beatha mur bheil sinn ag iarraidh a bheannachd? Is ann dhaibhsan a dh’aidicreas Dia ’nan uile shlighean a tha an gealladh, “gu’n dean esan dìreach an ecumannan.” Dh’iarramaid, ma ta oirbh gun latha leigeil seachad gun ’ur glùn a lùbadh ann an làthair an Tighearna agus a bheannachd iarraidh. An uair a ni duine so anns a’ mhaduinn gu durachdach agus a dh’ earbas e fein ri Dia, ag iarraidh a stiuraidh-san, faodaidh e bhi cinnteach gu’m bi Dia cho mhaith ri ghealladh agus nach fág e e gun soluis. Their euid de dhaoine nach ’eil iad air uairean anns an spiorad cheart air son ùrnuigh, agus a’ mhaduinn nach ’eil iad air ghleus air son an dleasdanais nach biodh feum sam bith ann dhaibh dol air a cheann. Ann an aon seadh tha e fior nach ’eil ar n-ùrnuighean ceart mur bheil iad air an taig-

sinn anns an spioraid cheart, ach ann an seadh eile, tha e fior nach còir dhuinn dearmad a dheanamh air ùrnuigh aig an àm abhaisteach, ciod air bith an gleus a tha oirnn. Tha dleasdanasan eile againn uile ri dheauamh gach latha d’ar beatha, co dhiu a tha sinn ann am fonn maith air an son no nach ’eil. Tha fhios againn gu’m feum iad a bhi deanta agus nach gabh iad seachnadh agus nach ruigear a leas bruidhinn air dàil a chur anna. Agus is e a tha tighinn as a sin, *nach cuir sinn dàil anna*. Rud cunnartach dàil a chur ann an dleasdanais air bith ma thachras gu bheil sinn ann an droch fhonn air a shon. Ma ni thu dearmad air ùrnuigh an diugh a chionn gu bheil thu a’ faireachduinn car tioram is fuar ann ad spiorad faodaidh tu a bhi cinnteach nach e an làmaireach as fheàrr, agus gu’m bi thu na’s tiorma agus na’s fuaire. Mur bheil thu air ghleus ceart an uair a thig àm suidhichte na h-ùrnuigh, na leig seachad e ach dean an ùrnuigh, oir is e sin an dòigh as fheàrr air do chàil spioradail a thoirt air ais. Cuiridh eadhon lùbadh na gluine ann an làthair an Tighearna sòlaimteachd air do smuaintean. Feumaidh sinn uile aideachadh gu bheil sinn tric gu leòir tioram annainn fein, cho tioram ri seann chabar, ach is e an dòigh as miosa air an tiormachd sin a leasachadh dearmad a dheanamh air ùrnuigh. Mur bheil thu anns an spiorad air a son, na eireadh sin bacadh ort, innis do’n Tighearna do chor, agus abair ris, “Cuidich thusa mo mhitreideamh.”

“Ma dh’ fhanas sibh annam-sa, iarraibh ciod air bith as àill leibh agus nithear dhuibh e.” Annas an Tiomadh Nuadh tha mòran fhacal de’n t-sèòrsa so, geallaidean an cois ùrnuigh do nach ’eil a’ mhòr-chuildeachd, tha sinn an duil, a’ toirt aire no suim. Tha e glé shoilleir gu’n robh Criod a’ sealtainn ri toradh o ùrnuighean na h-eaglais nach fhacas fathast; gu’m b’e ùrnuigh, a réir a theagaig san, a’ chumhachd mhòr leis an cuireadh an eaglais rioghachd Dhé air chois anns an t-saoghal. Agus nach faodar a’ ràdh gur e an dearmad a tha an eaglais a’ deanamh air ùrnuigh an t-aobhar gu bheil cumbachd na h-eaglais cho beag ri aghaidh cumhachdan an dorchadais. Gu’n deònùicheadh Dia dhuinn uile ùngadh an Spioraid naoimh, a chum agus gu’m bi sinn air ar n-uidheamachadh gu eadar-ghuidhe a dheanamh, oir is ann tre eadar-ghuidhe nan creidmheach a thig rioghachd Dhé air thalamh. Tha an Spioraid naoimh air a ghealltann chum còmhnhadh a dheanamh leinn, agus an uair a ni esan eadar-ghuidhe maille ruinn agus annainn bidh ar n-ùrnuighean “ann an ainm Chriosd.” Is e sin r’ a radh, bithidh iad a réir inntinn-san agus iarraidh sinn na nithean a dh’ iarr esan.

for John in search
but he or I could a
moment's notice.

The best
plan is to have

the man who is
to do the work

call him up and
ask him if he will

do the work. If he
will do it, then he

can do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

he can't do it. If he
will not do it, then

A Thighearna, teagaisg dhuinn ùrnuigh a dheanamh, ùrnuigh air ar son féin, air son ar teaghlaichean 's ar cloinne; ùrnuigh air son ar dùthcha, air son dhaoine aig a bheil eridheachan goirt agus dachaidhean faladh anns na làithean so; ùrnuigh air son teachd do rioghachd agus sith an t-saoghal; ùrnuigh gu'm biodh do thoil air a deanamh agus t' ainn air a ghlòrachadh, air thalamh mar air nèamh.

LEABA-BHAIS AN FHOIRBHICH.

Sguir an seann duine a labhairt; agus bha 'ogha a nis comasach air na bha e fulang fhaicinn. Theann e gu sàmhach a nìll chum a' bhùird far an robh a' chungaideh-leighis a dh' uidheamaich-eadh air son a sheanar, agus 'g a ghiùlán a nall ann an soire beag, chùm e suas e le làimh chaoimh ri beul an t-seann duine. Dh' bl e a' chungaideh, agus an sin thubhaint e, "Thig na's dlùithe dhomh, a Sheumais bhig, agus thoil dhomh pòg air do shon féin agus air sgàth t-athar"; agus mar a dhùlthaich an leanabh gràdhach a bhilean cùbhraidih air beul seachdte a sheanar thuit na déir gu frasach o shùil an aosda, agus shil iad air ceann leadanach an leinibh, a bha nis 'na shìneadh agus ag osnaich air a bhroilleach.

"A Sheumais bhig," ars' esan, "dhichuimhnich t' athair féin thusa ad leanabas, agus mise am shean aois; ach na dhichuimhnich thusa t' athair no do mhathair; oir tha fhios agad gur-hi sin aithnē Dhé."

Bha eridhe an leinibh an impis sgàineadh, agus cha robh e 'na chomas labhairt. Dhruid e na bu dlùithe 's na bu dlùithe ris an t-seann duine ghràdhach, agus e nis gu brònach 'na shineadh air uehd a sheanar. Thuit a mhàthair sios air a glàinean, agus dh' fhalach i a gnùis le làmhan. "O!" ars' ise, "na'm biodh fhios aig m'fhear-posda air so cha'n fhàgadh e athair air leabaidh a' bhàis."

Bha fhios agam a nis gu'n robh am foirbheach ag ùrnuigh air son a mhic easumhal agus aingidh.

Anns a' mhionaid dheuchainneach ud ghlac am ministear am Biobull air a ghlùin, agus thubhaint e, "Seinneamaid chum cliù agus moladh Dhé earrann de'n chòigeamh salm deug; agus le eridhe làn agus le guth bristeach leugh e na rannan taitneach so—

Cò dh'fhanas ann ad phàilliun shuas?

A Thighearna cò e?

Air do chnoc naomh cò 'n tì sin leat

A chòmhnuicheas gach rè?

*An tì a ghluais gu tréibh dhireach
Is ionracas a chleachd,
Labhras an fhirinn sin a mach
A ta 'na chridhe steach.*

Mu'n gann a sheinn iad an t-salm, dh' fhosgladh au dorus, agus thàinig duine àrd tlachdmhor a steach; ach bha gruaim air a mhala, agus a thaobh coslais, bha e fo bhròn, fo dhoilgeas, agus fo agartas goirt. Air a bhualadh le dubhachas leis a' cheol thiamhaidh a chual e, shuidh e sios air ionad-suidhe, agus le aghaidh għlasneulaich thrum thug e sùil air leaba-bhàis athar.

An uair a sguir na sailm thuirt am foirbheach le guth tòrsach trom, "A mhic, thàinig tu an àm a dh'fhaighinn beannachd dhei'reannach t'athar." "Gu'n tugadh na tha ri tachairt anns an t-seòmar so air an oidhche nochd ort-sa pilleadh o d' dhroch shligibh!" "Tha thu an so gu fianuis a thogail air tròcair do Dhé agus do Shlànugheir air an do rinn thu cho fada dearmad."

Dh' amhaire am ministear air an òganach a bha fathast 'na thosd agus thubhaint e, "Uilleam, o chionn tri bliadhna cha do dhòrchaich t' fhaileas stairsneach tighe an Tigh-earna." "Iadsan a chuireas an suarachas an tairneanach, faoīdaih iad eriothuachadh leis a' ghuth chiùin shàmhach, agus a nis ann an àm an aithreachais, gu'n giùlaineadh spiorad t'athar suas do nèamh sgèul air aon anam aithreachail a theàrnadh o chuideachd pheacach."

Dhùlthaich an t-òganach gu taobh na leapach, agus mu dhei'readh fhuair e comas labhairt. "Athair," ars' esan, "cha'n'eil mise as eugmhais báigh nàduir; agus għreas mi dhachaidh co luath 's a chuala mi gu'n robh am ministear a' marceachd a dh' ionnsuidh an tighe." "Tha dochas agam gu'm faigh sibh a' chuid as fheàrr dheth so fathast agus ma chuir mi campar riamh oirbh tha mi ag iarraidh maitheanais"

"Thig a nall na's dlùithe dhomh, Uilleam; lùb do għlùn ri taobh mo leapach agus fairich-eadh mo làmh do cheann, oir tha dorchadas gu dian a' tighinn thairis orm." "Bu tu mo cheud-ghin, agus an diugh cha'n'eil mac beò agam ach thu, tha do bhràithrean agus do pheathraighean fo'n fhòid 's a' chiladh ud thall, dlùth dh'ise, eċċile mo għrāidh, a thug t'aodann féin, Uilleam, gu tric am chuumhne." "Is fada bha thu ad chulaidh-aoibhlaneis agus ad aobhar-uaill, oir cha robh annus an sgireachd uile aon duine no mac cosinhuil ri m' Uilleam féin; ach ma thàinig atharrachadh air do chridhe o'n àm sin, is réidh do Dhaia smuaintean ceart aiseag air ais duit." "Għuil mi gu goirt air do shon, eadhom mar ġħuil Daibhidh air son Absoloim—air do shon-sa, a mhic. O mo mhac!"

B'e am freagradh a thug Uilleam aon osna throm dhomhain. Bha a cholunn gu léir fo throm spàirm, agus e fathast air a ghlùinean; ach b'fhusrasd fhaicinn gu'n robh e fulang fo aithreachas, agartas coguis, agus an-dòchas anama.

Thubhaint am ministear, le guth a bu sgaithe agus le aogas a bu ghruamaiche na b'abhaist da, "Am bheil fhios agad-sa eo an làmh a tha nis 'na luidhe air do cheann ceannaireach?"

"O! na buin ro chruaidh ris, ars' a chéile bhrònach, agus i a' teachd ari folluis o chùil dhorecha's an t-seòmar, far an d' thug i oidhpr air i fén fholach fo mhulad agus fo näire." "O! caomhnaibh m' fhear-pòsda, caomhnaibh e," ars' ise, "bha e daoman dleasdanach, caoimhneil riùmsa." Agus le so a ràdh thuit i air a glòinean làimh ris, agus chuir i a gàirdeanna fada geala gu bàigheil cianail mu'n cuairt d'a mhuiineal.

"Falbh thusa cuideachd, a Sheumais bhig ghràdhaich," ars' am foirbheach, "falbh eadhon o m' bhroilleach agus leig fodhad do ghlùn làimh ri t'athair agus do mhàthair, chum gu'm beann-aicheam sibh uile le aon ùrnuigh dhurachdach mu'n dealaich sinn."

Rinn an leanabh mar a dh' iarradh air, agus chaidh e air a ghlùinean le càil-eigin de sgàth ri taobh athar. Cha do rinn an duine truagh dearmad air an leanabh a ghabhail a nis 'na ghlacaibh a dhìchuimhnich e tuilleadh is fada; bu toigh leis fhuil fèin a dh'aindeoin cumhachd marbhanta a' mhì-chreidimh a fhuair gus a so bnaidh air.

"Cuiribh facal Dhé," ars' am foirbheach, "ann an làmhaibh mo mhic, agus leughadh e mach d'a athair a tha dlùth air a' chìch an còigeamh, 's an t-seathanach, 's an t-seachdamh rann de'n aona caibideil deug de Shoisgeul Eoin.

Chaidh am ministear d' an ionnsuidh-san a bha air an glùinibh, agus thubhaint e le guth truacanta, ciùin, caoimhneil, "Is cuimhne leam, Uilleam, an nair nach robh a h-aon a b'fheàrr a leughadh facal Dhé na thusa." "Am faod e bhith gu'n do dhìchuimhnich mac mo charaid foghlum òige."

Cha do dhìchuimhnich e; cha ruigeadh am peacach truagh aithreachail a leas a shùilean a thogail o thaoblh na leapach. Chaith sruth naomh an t-soisgeil clais 'na chridhe, agus bha na h uisgeachan a ris a brùchdadhdh a mach. Le guth fann tachdta, leugh e,

Thubhaint Iosa rithe, Is mise an aiseirigh

agus a bheatha : esan a chreideas annamsa ged fhaigh e bàs, gidheadh bithidh e beò.

Agus cò air btth a thu beò, agus a tha a' creidsinn annamsa, cha'n fhaigh e bàs ami feasd. Am bheil thu a' creidsinn sin?

Thubhaint i ris, Tha, a Thighearna; tha mi a' creidsinn gur tua an Crìosd, Mac Dhé, eadhon esun a tha a teachd a chum an t-saoghail.

"Cha'n e so guth ana-creidich," ars' an seann duine a bha air leabaidh a' bhàis, gu buadhar, "agus cha mhò a tha agad-sa, Uilleam, cridhe an ana-creidich." "Aidich gu'm bheil thu a' creidsinn na leugh thu air an àm, agus gheibh t' athair bàs ann an sith."

"Tha mi a' creidsinn; agus mar tha sibhse a' toirt maitheanais dhomh gu'n deònuicheadh m' Athair a ta air néamh maitheanas dhomh mar an ceudna."

An nair a chual am foirbheach so bha e mar neach air ath-bheothachadh gu h-obann le beatha as ùr. Las a shùilean fann, thàinig ruiteag 'na ghruaidd bhaín—air leat gu'n d' fhàs a làmhan critheach làidir, agus bha a ghuth gu glan soilleir mar ann an àirde a neirt,

"Ad làmhaibh sa, O, mo Dhia, tha mi a' tiomnidh suas mo spioraid"—agus le so a ràdh, thuit e gu ciùin seachad air ceann-adhart na leapach, agus air leam gu'n euala mi osunn. Bha sàmhachair fhada ann 'na dhéidh so, oir bha gach aon 'n an tosl. An sin dh' éirich an t-athair agus a mhàthair agus an leanabh o'n glùinibh; bha sùil gach aoin air aogas ciùin a' chuirp sin a bha nis sìnte ann am fois shiorruidh, agus gun bhas-bhualadh no àrd-chumhachd, ach ann am bròn sàmhach an anama strìochdta, sheas sinn mu'n cuairt air leaba-bhàis an fhoirbhich.

Aon fhacaile mo chàirdean òga; ma's miann leibh cinneachadh anns an t-saoghal so, meas dhaoine maithe a chosnadh dhùibh fèin, sith coguis a shealbhachadh, agus thar gach ni deagh-ghean 'ur n-Athar néamhaidh fhaotainn, thugaibh urram do 'ur párrantan, a' cuimhneachadh gu'm bheil mallachd Dhé air a bhagradh an aghaidh na h-àigridh sin a tha mi-dhleasnach d' an athair no d' am mathair; agus far am bheil mallachd Dhé, cha'n ion dùil a bhi ri sonas no ri àgh. "Tabhair urram do t' Athair agus do d' mhàthair, chum gu'm bi do làithean buan air an fhearrann a gheall an Tighearna do Dhia dhint."

(O'N BHEURLA, LE T. M.)

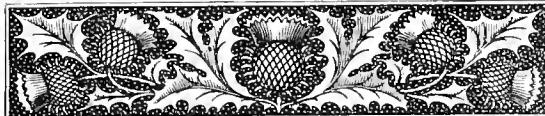

$\mathcal{L}_{\text{max}} = \mathcal{L}(\mathcal{D}) + \mathcal{L}(\mathcal{C})$

$\sigma_{\alpha} = \mu_{\alpha} - \bar{\mu}_{\alpha}$

$\theta \in \mathbb{R}^{n \times n}$

$\sigma_{\alpha}^2 = \sigma_{\alpha} \sigma_{\alpha}$

NA GAIRDEANAN SIORRUÍDH.

"Is e an Dia bith-bhuan d' àite-còmhnuidh, agus fodha tha na gairdeanan sìorruidh."—Deuteronomi, xxxiii. 27.

Ann am fear d'a leabhrachaean tha an t-Urramach Tearlach Spurgeon ag innseadh mar a fhuaire e misneach is fois eridhe o fhacal Dhé an uair a bha e ann an diobhail misnich. "Anns a' bhliadhna 1854," tha e ag radh, "mu'n gann a bha mi bliadhna ann an Luninn thòisich am fiabhrus-dubh anns a' cheàrn de'n bhaile anns an robh mi ag obair. Bha teaghlaich an déidh teaghlaich a' tuiteam sios leis, agus is gann a bha latha dol seachad nach robh mi a' cur cuideigin fo'n fhòid. Bha mo chridhe goirt agus mo bhodhig sgìth, agus mu dheireadh thòisich eagal air mo bhualadh gu robh an galair uamhasach a' deumann greime orm fèin. Feasgar a bha mi a' tilleadh dhachaidh o thiodhlacadh, agus mo chridhe trom, faicear paipeir air a chrochadh ann an uineig greusaiche air an t-sräid. Thug mi sùil air a' phaipeir anns an dol seachad, agus ciod a bha sgirobhete air ach na briathran so, 'Is e an Dia bith-bhuan d' àite-còmhnuidh, agus fodha tha na gairdeanan sìorruidh. A chionn gu'n d'rinn thu an Ti as àirdé 'na ionad-còmhnuidh dhuit cha'n éirich ole air bith dhuit, agus cha lig plàigh am fagus do d' bhùth.' Thug mo chridhe plosgadh as agus ghreimich na briathran air m'inntinn mar nach gabh e innseadh dhomh. Ann an làn-dearbhachd creidimh ghabh mi ris a' ghealladh phrìseil, agus le chridhe foisneachail is neart ùr lean mi orm am measg luchd an fhiabhruis, oir bha mi nis a' faireachduinn gu robh mi crioslaichte le neo-bhàsumhorachd."

Dhearrbh Mgr. Spurgeon 'na fhiosrachadh fèin gur flor facal an t-salmadair a thùbhairt, "Bheir fosgladh do bhriathar solus" (*Salm civr. 130*). Tha facal Dhé beò agus éifeachdach; bheir e cha'n e mhàin solus ach mar an ceudna neart agus misneach agus dòchas dhaibhsan a ghabhas ris. Smuinicheamaid, ma ta, air an fhacal so, an dòchas gu'm faigh sinn ni-eigin ann a bhios dhuinn mar acair do ar n-anam.

Tha na briathran air am faotainn anns a' bheannachadh leis an do bheannaich Maois, an duine le Dia, clann Israel roimh a bhàs. Fad iomadh bliadhna bha Maois 'na athair do chloinn Israel, 'na lorg agus 'na bhata dhaibh a là agus a dh'oidhche. B'esan caraid a bu dìlse agus a

bu dìithe a bha aca air thalamh, agus is annris a bha iad a' sealltuinn anns gach deuchainn. Cho fhad agus a bha e air an ceann bba fhios aca nach robh eagal daibh, oir gheibheadh a ghliocas agus a chombairle Rathad air am fuas-gladh as gach teinn. Ach a nis, an uair a bha e air bheul am fagail, bhuaile eagal iad oir cha bu leir dhaibh ciamar a rachadh iad air an aghaidh as eugmhais. Sin an suidheachadh anns an do labhair Maois na briathran so. Chuir e 'nan cuimhne nach bu chòir dhaibh a bhi ann an diobhail misnich, oir ged a bha esan 'gam fágail, gu robh gairdeanan fòdhpa a bu chumhachdaiche agus a bu chaomhaile na ghàirdeana-san, agus gu robh iad fo chùram agus fo ghleidheadh an Ard-Bhuachaille air nach tuit clò cadail no suain. "Is e an Dia bith-bhuan d' àite-còmhnuidh, agus fodha tha na gairdeanan sìorruidh,"

Is fhada bho chéile tìr ar dìutheané agus tìr Israeil, agus is mòr an t-atharrachadh a thàinig air an t-saoghal o laithean Mhaois, ach tha an gealladh so cho príseil dhùinne an diugh 's a bha e dhaibhsan an dé. Ma bha feum aig a' chinneadaonna air Dia ann an làithean an leanabais tha a' cheart fheum aca air fhathast, agus theaganamh feum na' motha. Ged a tha daoine an diugh 'nan oighreathan air ealain ùr is edlas ùr nach robh aig an aithrichlean, agus ged a thug na nithean sin atharrachadh air am beatha o'n taobh a muigh, gidheadh tha eridhe mhic an duine gun atharrachadh gun sgaile tionndaidh, leonta le peacdadh is eagal is bròn na beatha so mar bha e riabh, agus a' miannachadh a bhi air a threòrachadh gu carraig as àirdé na e fèin. Mar is motha a chnuasaicheas agus a mheòmhraicheas e air crich àraidih a bheatha, agus mar is soilleire a chì e anfhammachd fèin ri aghaidh fheartan dionhair is chumhachdan nach 'eil comas sam bith aige thairis orra, is ann is motha a dh'fharicheas e am feum a tha aige air Dia, agus a dh'aidicheas e gur e an sgeul as milse a b'urrainn da a chluinntinn, gu bheil an Dia bith-bhuan 'na ionad-còmhnuidh dha agus gu bheil na gairdeanan sìorruidh fodha 'na dhol a mach is na theachd a steach. Bidh daoine a' feuchainn ri ni-eigin fhaotainu a chuireas iad ann an àite Dhé, ni-eigin a shàsuicheas ion-drainn is feum an anama, ach sin iarraidh air nach robh riabh àgh Obair, is airgiod, is cùirdeas, is toilinntim, is gràdh mnatha is cloinne—tha na nithean sin uile maith agus ion-mhianachte 'nan àite fein, agus ann an tomhas lionaidh agus riaraichidh iad eridhe mhic an

duine, ach thig an t àm anns an abair e riù mar thuirt lob ri chàirdean, "Is luchd-comhfhurtachd truagh sibh uile." An uair a tha cudthrom an t-saoghal so agus nithean nach tuig e ach ann am páirt a' luidhe air an anam, an sin le claonadh nàdurra tha e ag iarraidh fasgaidh ann an dòchas agus ann an comhfhurtachdan na diadhaidheachd. Agus is e Dia toiseach agus deireadh na diadhaidheachd. Mar a rutheas an abhainn do'n chuan as an d' thàinig i, mar sin tha anam an duine a' gluasad an còmhdaill Dhé, tobar a bheatha agus a neirt. As na doimhneachdan eighidh e ris.

Is e crìoch àraidh na h-eaglais agus uile mheadhouan an t-soisgeil anam an duine a tharruing gu Dia, chum fasgadh is fois fhaotainn ann. Cha'n e an eaglais fèin, no am Biobull, no na sacraamaidean, tearmunn an anama; cha'n eil anna-san ach lorgan is conmharran a tha treòrachadh dhaoine gu Dia, an tearmunn fior agus làdir. B'e a' chrioch cheudna a bha aig Criod ann an làithean fheòla. Thàinig e do'n t-saoghal chum an t-Athair a nochdadh do dhaoine, agus dh'fhaodadh suim an teagaisg a thug e seachad mu thimchioll an Athar a bhi air a chur anns na ceart bhriathran anns an do chuir Maois e, "Is e an Dia bith-bhuan d' àite-còmhnuidh, agus fodha tha na gairdeanan siorruidh." Le bhilean agus gu sònruchte le earbsa fèin ann an Dia sheulaich e an fhùrinn sin air eridheachan nan deisciobul. Theagaig e dhaibh le bhriathran agus le choluarach nach bu neach Dia nach robh a' gabhair suim do na creatairean a dhealbh e, ach gu robh a chùram 's a dhion thairis orra a ghuàth, agus gu robh eadhon fuileannan an cinn air an àireamh leis. Foadar, ma ta, gabhair ri sgeul aoibhlaneach agus chomhfhurtachdail nain briathran so, cha'n ann a mhàin air ùghdarras Mhaois ach air ùghdarras as airde, ùghdarras Mhic Dhé. An t-Athair a nochd esan do'n t-saoghal is Athair eaomhail agus làdir e, tearmunn agus neart a shluagh, comasach air an dion agus an gleidheadh.

Is airidh Dia air an earbsa as mothà a chuireas sinn ann. Feòraich de ua linnteán a dh'fhalbh, an do chuireadh riabh gu näire neach a dh'earb as? Tha mile aobhar againn gun earbsa a chur annainn fèin ach cha'n eil aobhar idir againn gun earbsa a chur ann an Dia. Tha sinne luaineach ach tha esan seasmhach; tha sinne lag ach tha esan làdir, agus ma thilgeas sinn ar n-eallach air an uair a tha ar n-eallach trom bheir e dhuinn an còmhnaidh a gheall e. Tha an t-as-creideamh ag iadhachd gu furasda eadhon mu dhaoine diadhaidh, agus air uairean bidh iad an dù l gu'n do dhìchuimhnich Dia iad agus gu'n d' atharraich a chridhe d'an taobh. An uair a tha cùisean a' dol leò agus a tha gach ni a réir am miann tha faireachduinn aca gu bheil maitheas agus tròcair Dhé 'g an leantuin

agus gu bheil a ghàirdeanan fòdhpa; ach an uair a tha cùisean a' dol 'n an aghaidh agus a tha cùrsa an fhreasdale dorcha is searbh 'n am beatha, ann an droch shlainte, no ann an àm bròin, tha an creideamh agus an earbsa ann an Dia a' fannachadh agus their iad riù fein gu'n do dhìchuimhnich e iad. Ach cha do dhìchuimhnich Dia riamh a shluagh; faodaidh eadhon màthair a leanabh ciche a dhìchuimhneachadh agus gun truas a ghabhail dha, ach cha dhìchuimhnich Dia a shluagh, oir gheàrr e iad air deàrnana a làmh. Ann an latha dhona cho cinteach ris an latha mhaith, ann an call, no bròn, no bristeadh-dùil, tha a ghràdh'sa chaoimhneas thairis orra cho seasmhach ris a ghréin agus na reultan; agus ma tha iad air am folach bhupa is e na neòil dhubha a tha 'n an cridhe fèin is coireach dha sin agus cha'n e Dia. Faodaidh caochladh tighinn air ar creideamh-ne agus air ar faireachduinnean, ach cha tig caochladh gù bràth air gradh Dhé no air a smuaintean caoimhneil d'ar taobh. "Ged dh'atharraicheadh na beanntan, agus a għluaisear na enuic; cha'n atharraichear mo chaoimhneas-gàidh bhuitse, agus cha għluaisear coimhcheangal mo shìth, deir Iehobhah." Ciod air bith ar cor anns an t-saoghal so cha'n eirich ole air bith dhuinn ma tha ar eridhe agus ar dòchas air an socrueadh air Dia; ma dh' iarras sinne a rioghachd-san agus fhireantachd bidh na gairdeanan siorruidh timchioll oirum. Cha tuit sinn as a làmhan-san, agus ann an làmhan Dhé cha'n fhaigh sini ach maith ged a dh'fhaodas am maith sin tighinn thugainn air mbodh iongantach agus ann an cruth nach toigh leinn.

Tha na làithean anns am bheil sinn beò làn uamhais is eagail. Aig Dia a mhàin a tha fios ciod a bheir uair no latha mu'n euairet, no ciod an sgeul bhrònach a thig thugainn. Oir cha mhòr theaghlachean anns an rioghachd aig nach 'eil cuideigin a bhuineas daibh ann an eunnart bàis. Ach deanamaid gréim air a' ghealladh phriseil so, "Is e an Dia bith-bhuan d' àite-còmhnuidh agus fodha tha na gairdeanan siorruidh," agus bidh e dhuinn 'na ionad-fasgaidh o'n ghaoith agus 'na dhìdean o'n doimhinn.

DUINE NEONACH.

"Cia meud a bha anns a' choinneamh an raoir?"

"Bha mu dheich ar fhichead innta agus an greusaiche," ars' am foirbhreach.

Cha bu tric leis a' ghreusaiche dol ann an gaoth na coinneimh, ach cha'n ann 'ga thilgeil sin air a tha mise an tràth-sa; tha mi a' cur sìos freagairt an fhoirbhich a chionn gu bheil e ag innseadh dhuit na's giorra na b'urrainn mise a dheanamh nach bu duine cumanta an greusaiche. An uair a rachadh muinnitir an Lagain

gu àireamh cheann, aig eaglais no féill, aig tòrradh no banais bha an greusaiche daonnan air a chur air leth o chàch, comharradh cinn teach gu robh rud-eigin ann a bha 'g a shònruchadh a mach o dhaoine eile a ghabhadh enr air an aon għad. Bha siu ann, mar a tha mi dol a dh' innseall dhuit.

B' aithne dhomh e mar nach b' aithne do mhòran. Is iomadh latha a shuidh mi fad an fheasgair air eallaig anns an tigh-ghreusachd aige, agus sinu le chéile a' enuasachadh air nithean a dh'fhaodadh agus nach faodadh eòin an adhair a chluinnntinn. Bha e amabarrach gaolach air seanachas, agus an nair a gheibheadh e greim air duine a shaoileadh e a bha túrail agus ris am faodadh e inntiu a leigeil gu sàor, bu choma leis ged nach rachadh iall ann am bròig an latha sin. Bu chiar leis ràbhart no goileamas dhaoine gun tûr, agus na'n tachradh gu'm biodh an tigh-greusachd làn, rachadh a' għals-ghuib air anns a' mħionaid; ach faigheadh e duine ciallach no dithis a bu toigh leis agus b'fheàrr duit leth uair de sheanachas a' ghreusaiche no Sibaid fhada de'n mhinisteir, ged nach maith a thig e dhòmhsa sin a ràdh. Oir bha e 'na dhuine glic, agus bha inntiu a' međml-rachadh gun sgur air nithean diòmhair is doulain do nach 'eil suim sam bi h aig a' mhòr-chuideachd. Cha robh a bheachdan air iomadh rud a' comh-chòrdadh uile gu léir ri beachdan an fhoirbhlidh, ach ged nach robh muinntir an Lagain an dùil gu robh comharran nan caorach air a' ghreusaiche cha mhìa bha iad an dùil gu robh comharran nan gabhar e. Cha robh fhios aca gu ro mhaith ciod a theireadh iad ris, agus mu dhereadh chuir iad ann an crò dha fléin e, agus theireadh iad ris, *duine maith ach duine neònach*."

Aon rud neònach (neònach a chionn gu bheil e annamh) a bha anns a' ghreusaiche, gu'm bu għasda leis dùil a bhi aig daoine gu robh a chridhe na bu chruaidhe na bha e. Am bith-eantas cha mħisd le daoine beachd as fheàrr a bhi aig an t-saogħal orra na tha iad airidh air, ach cha b'e sin dhàsan. Bhruidhneadh e riut mar fheallsanach a bha sealltaim air a chohreutairean mar nach robh amma ach fionnain-fheòn-shuarach, nach b' fliach gràdh no caoimh-neas a chosg orra, ach a dh'aindeoin sin uile bha a chridhe cho blàth ri eridhe mātar agus thigeadh an déire o láimh cho cinn teach ri eirigh is luidhe na gréime. Latha a bha am fairbheach anns a' bhùth aige agus e feitheamh ri brògan air an robh an greusaiche a' cur għarr-bhonn dha, thuirt e ris, "Is e an duine glic an duine a lionas a bħru fléin agus a chuireas air an spàrr na tha bharrachd aige; ma chi thusa, a Dhonnachaidd, duine na eġġiñ dean īrnuiġ air a shon ach na toir dha dad; tha gu lejż do dhuine a thrioblaidean fénin a

għiūlan gun trioblaidean dhaoine eile a chur air amhaich" Bha an greusaiche a' dol air aghaidh anns an doigh so, agus fuil an fhoirbhlidh a' fàs fuar 'na chuislean ri leithid de theagħsg, an nair a chua iad glaodh leinibl ann an seomar beag a bha air chūl a' bhùth. Leum an greusaiche air a bhonnan agus a steach e 'na ruith do'n t-seònar, agus an nair a lean am fear eile e ann an ceann greis feuch eiðod a bha céarr, faicear an greusaiche agus leanabh air a għlùn, agus e a' seinn crónain dhi.

Dean ba-ba mo leanabh

Dean cadal a rùin

'S a' mħadu innu gu moch thràth,

Dh'fhsogħiż do shiil—

Dean ba ba mo leanabh

Dean cadal a rùin.

Chaidil am paisde a rìs agus leag e i gu caombail anns a' leabaidh. Co bha so ach leanabh ceaird a thug e o māthair anns a' mħadu innu, agus a' blħana-cċeard air an daorċiċċ, los cùram a għabħajjal dhi. "Dia a thoirt maitheanais dhomh," ars' am fairbheach, "chunnaic mise agus iomadlu duine eile anns an Lagan cor na bana-ċeaird aig ar dorsan anns a' mħadu innu, agus leig simm a siubħal leatha, ach riūn an greusaiche għiønha a' Chriosduidh, a dh' aindeoin na bhios e ag ràdh. *Duine neònach!*"

Air uairean bheireaddh e a bheachdan dhomh air obair na h-eaglais agus teagħsg a' Bhġibbuu, agus eo dhiu a chòrdawnaid umpa no nach còrdadh, bha e furasda flaċċin gu robh e mion-edlach anns an flirriġ agus gu robh gaol aig air facal Dħé. Co dhiu, air euid dheth oir bħiodh e ag ràdh riūn gu robh leabħraicean de'n Bhiġibbu air nach do sheall e o chionn fis-ċeħad bliadhna. "Cha 'n e," ars' esan, "gu bheil dad agam 'nan aghaidh ach cha d' fluair mi riūnħ rud a b' fliach anna." Rud a bha glé iongantach, ged a theireaddh daoine eile gu in' b' ann de shersa an abstoil Seumas e fléin, cha bu toigh leis Seumas idir. "Duine dona gun sūleān," a theireaddh e ris, "daor Indħach." Ged a bha meas mōr aig air Pol cha robh e deas gu rud neo-ċolħatħ a għabħajjal air īqgħid-darrija Phoċi mur robħ e soilleir d'a inntu fléin, agus aon latha thuirt e riūn, "Bidħ sgoilear a sgrìobadh 's a sgrìobadha na Greugais feuch an dean iad a mach ciod a tha Pol a' ciallachadha anns an rann ud agus anns an rann ud eile, ach an d' thàinig e riamh a steach ort gu'm faod e blith gu'n d' thuirt Pol iomadlu rud nach robh fhiros aige fléin ro mhaith ciod a bha e ciallachadha." "Ud, ud," arsa misse, "bha dùil agam gu robh baraj a b' fheàrr na sin agħiġi air Pol." "Tha baraj gun taing agam-sa air Pol," ars' esan, "is ann agam a tha, ach tha fhiros agam gu'm bi corra rud a' tuiteam o m' blu-leen fléin an nair a theid mi ann an teas seanaħħais nach 'eil air a chur ann an ordugu ċeart agus ris nach b'

urrainn mi seasamh gu daingean na'm bithinn air mo cheasnachadh, agus cha bu choir e sam bith e ann am Pol ged a bhiodh a' cheart ni fiòr uime-san. An uair a chluinneas mi ministearan a' fenchainn ri Pol a mhìneachadh ann an àitean sònruichte d'a litrichean, agus gun fhios aca air an t-saoghal ciod a tha e ciallachadh, no ciod a thug air tarruing a thuirt air iomadh rud air an d' thug e tarruing, bidh e a' tighinn a steach orm gu'n deanadh Pol eòir gaire na'n cluinneadh e iad agus gu'n abradh e, O, na stalcairean! a' cosg ùine air rud anns nach eil bun no bàrr, an uair a dh'fhaodadh iad a bhi toirt aire do na firinnean cudthromach a sgriobh mi." Mar sin rachadh an greusaiche air aghaidh mu Phol, ach cuireadh duine eile corrag air agus dh'atharracheadh e port gu luath. Thachair gu robh oileanach òg a' searmonachadh uair-eigin anns an Lagan, agus am measg gach fiosrachadh neònach eile a thug e seachadh, dh'innis e dhaibh gu robh neasgaidean air stamaig Phoil. Cha do chòrd an rud idir ris a' ghreusaiche, agus is e thubhairt e an déidh làimhe, "An creutair grannda, ma bha sin air an duine bheannaichte dh'fhaodadh esan a chumail aige féin, an guirean mosach." Ged nach saoileadh duine e, b'e Eoin am fear a bu dochá leis nile gu léir agus cha chuala mi riagh e a' eur an aghaidh briathran no beachdan Eoin. Aon latha thuirt mi ris gu robh so a' eur ioghnaidh orm, "Joghnadh ort," ars' esan, "e'ar son a chuireadh; an e gu'n gabhainn-sa orm féin gnothuch a ghabhail ri duine mu'm bheil e sgriobhta gu'm b' ionmhuinn le Iosa e. B' ionan sin ri coire fhaotainn do'n Mhaighstir chaonh féin, agus cha dòth dhuinn argumaid a cheanamh ris-san ach aoradh a thoirt dha.

Tha mise glé chinnteach nach robh duine eile anns an sgìreachd a bu déine agus a bu dùrachdaiche agus a b' iriosaile ann an aoradh a Thighearna ann an uaigneas na'n greusaiche, ach bha e fior ghaolach air argumaid agus air sgàthi argumaid dh'abradh e air uairean nithean a bha glé neànnach ann an cluasan feedhnach nach robh 'g a thnígsinn, nithean a bheireadh dhaibh beachd ceàrr air an duine laghaich, oir bha e da ríreadh 'na dhuine maith agus na dhuine tòrrail. Ach dheanadh e argumaid ri fhailcas; an uair nach biodh duine aige ris an connsaicheadh e bhiodh e a' bruidhinn ris fhéin agus a' caineadh Sholaimh. Dh'fhairtlich orm riagh aon fhacal maith fhaotainn bhuaithi mu Sholamh. "An daor bheisd," theireadh e ris, "amadan cho mhòr 's a bha riagh air an t-saoghal." Cha b' urrainn dha a thuiginn ciamar a fluair Solamh cliù a' għliocais, no ciod an dalladh a bha air sùilean dhaoine a bha saoilsimi gu'm bu rìgh glòrmhor no glic e. Aon latha dh'fheuch mi ri taobl Sholaimh a sheas-

amh agus a għliocas fħireanachadh, ach b'e sin dhòmhhsa an diòmbhanas. "Bha trealaich de flosrachadh aige gun teagamh," ars' an greusaiche, "sean-fħacail, is tomhseachain, is sguinn òran, is eðlas mu eðin, agus mu chraobhan, agus mu'n t-sid, ach a thaobh eadhom nan gnothuichean beaga suarach sin cha tigeadh e ann an uisge na stiùrach do'n dotair Stiubhard a bha ann an Lochabar." Cha robh an greusaiche pòsda riagh, agus coltaeħ ri iomadh seann flieasgħ, cha robh tħachd an t-sàmhraidaħ aige do bħoırionnaħ, agus bha amharus agam gur e minnathan Sholaimh a chuir uiread grām a bhi aige air an rìgh. Cha do theidh a chridhe riagh ri duine air bith anns an robh buige a thaobh bħoırionnach. Bha e fhéin cho beusach ri maighdimm, agus ged a bia fħios agam nach bu toigg leis nam minnathan cha chuala mi riagh e ag ràdh facial ceàrr umpa. An aon fhacal a bu mħiosa a chuala mi e ag ràdh, b' ann mu dbachaidh Sholaimh, agus misse air bruidhinn air a thigh mar lüchħart mħaisieh. "B'fheàrr dhuit," ars' esan, "fail nam mue a ràdh rithe; is cùbhraidaħ seasgair mo bħothan lagħach seach lüchħart an amadain mhōr."

Cha bħeo an greusaiche an diugh. Thàinig am bàs air mar bu mħaith leis, 'na shuidhe air an flurm agus an car 'na làimh. Bliadħnachan mu'n d'tħainig a' chrløch air dh'iarr e orm a għeallta inn dha gu'n deanainn an t-seirbhis aig an uaigh, agus chuir e tri cumħachan orm aig an àm; caibideal shonruichte ann an soisgeul Eoin a leughadli os a chionn, uaigh ûr a chħadħħach dha far nach ruigedħ ennamħan salach bhan air, agus am Biobull beag a bha 'na chompanach dha air thalamh a chur ri thaobh innta. Duine neònach, ach ma bha e neònach, bu toigg leam e oir bha inntin fħirrinneach is-cridhe glan aige.

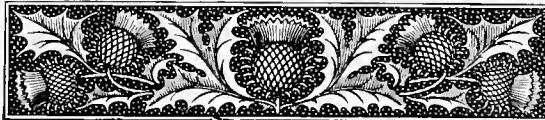
URNUIGH.

A Dhia nan slògh, fo sgàil do sgéith,
Ar duthaich earbaidh sinn;
Bi thus' ad thearmunn di 'na feum'
'S ad chobhair ré gach linn.

Ar bràthrean a tha 'n euunart bàis,
A' gleachd air muir is tìr;
Bi dhaibh ad chobhair anns gach cäs
'S thoir buaidh dhaibh anns an strì.

O, dion ar cladach o gach nàmh,
O chlaidheamh, tein', is sgrios,
O'n t-saigħed ruitheas annus an là,
'S o'n phlèigh a thig gun fħios,

DI-CHUIMHNE AIR DIA.

Thoir an aire air eagal gu'n dì-chuimhnich thu Iehobhah do Dhia.—Deut. viii., 11.

Tha na briathran so air am faotainn anns an earail a thug Maois, an duine le Dia, do chloinn Israel, an uair a bha iad a' dol a steach do thir a' gheallaidh. Bu lionmhor cunnart agus deacaireachd a thachair orra anns an fhásach, ach bha sin uile seachad a nis oir bha iad air bheul toradh an saothrach a bhuaин agus seilbh a ghabhail ann am fearann maith; fearann cruitheachd, agus eòrna, agus fhionainean, agus chraobhan fíge; fearann a bha sruthadh le ola agns mil, agus anns an itheadh iad aran gun ghoinne. Ach ged a bha cunnartan an fhásach thairis chunnaic Maois gu robh cunnartan ñàra air thoiseach orra; chunnaic e gu'n tugadh reamhrachd is pailteas Chanaain buair-eadh 'nan lorg, agus mar sin chuir e cumhachan sòluimte orra iad a thoirt an aire nach dì-chuimhniachadh iad Iehobhah. Bha fhios aig an duine naomh agus ghlic nach 'eil rud air bith fo'n ghréin as luithe a tháirgeas crídhe mhic an duine air falbh o Dhia na cùram an t-saoghal is uabhar na beatha, agus gu bheil daoine na's ullamha dearmad a dheanamh air Dia is diadhaidheachd an uair a tha cùisean a' dol leotha na tha iad an uair a tha cùisean a' dol 'nan aghaidh.

"*Thoir an aire air eagal gu'n dì-chuimhnich thu Iehobhah do Dhia.*" Sé uairean thug e dhaibh an rabhadh so, ach ma leughas tu each-draidh chloinn Israel an déidh dhaibh seilbh a ghabhail anns an fhearann chi thu gu robh aobhar aig Maois eagal a bhi air gu'n rachadh iad air seacharan. Oir dì-chuimhnich Israel Dia gu tric, ged a bha 'ainm air a sgriobhadh air gach clàr d'a h-eachdraidh agus ged a bha a ghàirdean timchioll oirre gun sgur. Cha robh daoine riamb air thalamh d'an do nochd Dia fhàbhar agus a mhaitheas mar a nochd e iad do shluagh Israel; chunnaic iad comharran agus iongantasan mòra fa chombair an sùl anns an Eiphit agus anns an fhásach, ach a dh'aindeoin sin uile dì-chuimhnich iad Dia gu'n tric agus chaidh iad as déidh iodholan.

Ach cha'n ann ri Israel a tha ar gnothuch-ne an diugh. Ciod a tha sinn féin a' deanamh?

Am bheil sinne a' dì-chuimhneachadh Iehobhah ar Dia? Rud glé iongantach gu'm biodh e comasach do mhac an duine Dia a dì-chuimhneachadh oir cha'n'eil neach eile ann ris am bheil gnothuch aige mar a tha aige ri Dia. Ann an Dia tha ar bith agus ar beatha agus ar gluasad; c' àite air bith an téid sinn cha'n urrainn duinn teicheadh o ghnùis-san; ged ghabhamaid sgiathan na maidne agus ged shiùbhlamaid gu ionadan ionallach na fairge, eadhon an sin tha esan maille ruinn. Ann gach àite agus gach mionaid tha e maille ruinn; o ar breith gu ar bàs agus an déidh ar bàis tha ar gnothuch ris, ach fhathast tha e comasach dhuinn a dì-chuimhneachadh. Rud glé iongantach ach mo thruaighe! rud fior. "Air a' charraig a ghin thu tha thu dearmadach, agus tha thu mi-chuimhneachail air an Dia a bha ri saothair ort."

Is ainnamh duine a tha dì-chuimhneachadh Dhé le comhairle shuidhichte agus 'na cheart déòin. Cha'n ann mar sin a thòisicheas an dearmad idir. Tha e a' tighinn mar thoradh na beatha shaoghalta. Ann an eachdraidh Israel tha sinn a leughadh mu dhuine air an d' iarradh prìosanach sònruichte a chumail air eagal gu'm faigheadh e mu réir. Car greis ghléidh e gu daingean na fhuair e, ach an sin dh'fhàs e mì-churamach agus theich am prìosanach. B'e an lethsgual a thaing e as a leth féin, "Am feadh a bha do sheirbhiseach a' bith-dheanamh an so agus an sud cha robh esan r'a fhaotainn." Sin dirreach an t-aobhar am bith-cantas gu bheil daoine a' dì-chuimhneachadh Dhè; tha iad 'nam fuil 's 'nam fallus a' bith-dheanamh an so agus an sud, cho driopail 's 'nach 'eil ùine aca smuaineachadh air. O mhoch Di-luain gu anamoch Di-sathuirne tha ùpraid an t-saoghal 'g an cumail 'nan cabhaig, air chor agus nach 'eil an intinn a' socruchair ni sam bith ach na nithean a tha iad a' faicinn agus a' làimhseachadh. Roimh so ann an Albainn bha an t-Sàbaid air a coimhead naomh agus saor o gach obair ach obair na h-éigin agus na tròcair, agus ged a bhiodh daoine driopail sé làithean de'n t-seachdhuinn bha cothrom aca air là na Sàbaid fois a ghabhail o nithean an t-saoghal agus an aire a thionndadh gu nithean spioradail. Bha fois is naomhachd an latha 'na dhlon dhaibh o bhi air am bàthadh

gu buileach le saoghaltachd ; ach an diugh tha an dion sin ann an tombas mòr air a chail, oir tha an t-Sàbaid an diugh do'n mhòr-chuildeachd mar latha eile de'n t-seachduinn. Shaoileadh tu gu'm biodh an tuilleadh meas aig daoine air fois na Sàbaid mar is mothà an cabhag agus an driop air làithean eile, ach cha'n ann mar sin a tha. Na ceart dhaoine a bhios a' caoidh nach 'eil mionaid aca dhaibh féin fad na seachduinn, a tha cho trang agus nach 'eil iùne aca eadhon urningh a dheanamh no facal Dhé a leughadh, is iad sin na daoine aig an lugha am bheil de mheas air socair is sàmhchair na Sàbaid, a chuireas seachad an latha naomh cho ùppraideach ri latha eile ann an cluicheachd is féin-thoil-eachadh, a' tilgeil air falbh gu suarach an latha a tha lagh Dhé agus lagh na rioghachd a' toirt dhaibh air son fois is aoraidh. Air dhaibh Dia a dhi-chuimhneachadh fad shé làithean cha chuimhnich iad e air an t-seachdamh.

Faodaidh daoine calldachd fhulang agus gun fhios a bhi aca air an call ; faodaidh iad a bli bochd ach a bhi an dùil gu bheil iad beairteach. Tha so gu sòruichte fior a thaobh nithean spioradai. Na 'm b'ann a dh' ao i mbhionaid a chailleadh duine a chàil spioradail bheireadh e sin fanear, ach a chionn gu bheil e 'g a chail uigh ar n-uigh cha'n fhairich e a chail. Na 'n stàdadh na h-eòin uile de sheinu air an aon mhaduinn bheireadh a' chluas a bu bhuidhre fanear ; na 'n tuiteadh duilleagan nan craobh agus blàth na macharach uile anns an aon oïdhche chitheadh an t-sùil a bu doille an t-atharrachadh ; ach tha ceòl nan doireachan is duilleach na talmhainn a' sioladh air falbh cho réidh sàmhach's nach toir daoine an aire gu bheil iad 'g an call, agus tha an gearnhradh am fagus m'an gann a dh' fhairicheas iad e. Tha cuid de pheacaidhean a' giùlan am peanais 'nan cois. Cho luath 's a chuirear an guionn iad tha iad 'g ar faotainn a mach, tha sinn a' tòiseachadh air buain toradh an uile agus *tha fhios againn air*. Ach faodaidh duine Dia a dhi-chuimhneachadh fad bliadhnachan agus fhathast gun sin a bhi soilleir do dhaoine eile no eadhon dha féin. So an cunnart as miosa uile gu léir. Tha am fiabhrus grad agus a' chaitheamh mall, ach tha a' chaitheamh a' marbhadh barrachd air an fhiaibhrus. Tha daoine a' bàsachadh gu spioradail le bhi labhairt toibheamh an aghaidh Dhé agus le bhi briseadh nan àitheantan ; ach básaichidh iad gu spioradail mar an cendna gun sin a dheanamh, ach a' mhàin le bhi dìchuimhneachadh Dhé. Gun fhios daibh féin tha iad a' tuiteam air falbh gus mu dheireadh nach e mhàin nach 'eil Dia 'nan uile smuaintean ach nach 'eil e ann an gin diubh. Cosmhuit ris na h-ainmhidhean tha an cuibhrionn anns an t-saoghal so, agus cha'n 'eil

iarrtus aca air nithean as àirde na bhi ag itheadh agus ag òl agus a bhi subhach.

Ciod an cunnart as mothà a tha bagradh air rioghachd Bhreatuinn an diùgh ? An e an Gearmailteach agus an Turcach ? Cha'n iad idir. Gheibhear dòig air dubhan a chur an sròin na feadhnaich sin. Is e ar cunnart gu bheil sinn a' dì-chuimhneachadh Dhé agus ag iarraidh nithean eile air thoiseach air a' rioghachd-san agus fhìreantachd. Bheir sin a thoradh cinnteach 'na lorg oir tha facial Dhé nach dean breug ag ràdh, "Cuirear na h-aingidh gu h-ifrinn agus na cinnich uile nach cuimhnich Dia." Aig aon àm anns an Flraing shaoil iad nach robh feum aca air Dia tuilleadh, agus chuireadh a mach òrdugh nach biodh aoradh air a thoirt dha ; ach m'an deachaidh dà ghinealach seachad chunnacas an call agus phill iad air an ais ann an duslach agus ann an luathre gu creud is cleachdaidhean an aithriclean. Tha eachdraidh an t-saoghal a' dearbhadh gu soilleir nach do shoirbhich rioghachd riamh a rinn dì-chuimhne air Dia. An uair a tha sin a' tachairt tha na bunaitean a' tuiteam air am bheil staid urramach a' phòsайдh agus beatha an teaghlach air an togail. Am measg dhaoine a tha creid-sinn ann an aon Dia bed agus fior a chruthaich iad agus ris am bheil an gnothuch mar bheireadh-eamh air an latha dheireannach, tha ceangal a' phòsaidh agus ceangal an teaghlach air an aideachadh agus air an coimhead naomh, ach am measg dhaoine aig nach 'eil an creideamh sin tha ceangal a' phòsaidh agus ceangal an teaghlach air an cur mu sgaoil. Tha fiosrachadh ar beatha a' teagascg dhùinn nach 'eil ni air an t-saoghal a tha cho eifeachdach gu bhi cumaill bed fireantachd agus stuamachd agus moraltachd ann an cridhe mhic an duine ri creideamh anns an Dia bhed an lèhair am bheil aige ri seasamh ann an breitheanas.

Mur toir daoine ùmhachd do lagh agus do thoil Dhé cha ruig iad a leas fiuthair a bhi aca gu'n soirbhich iad oir tha guùis Dhé an aghaidh aingidheachd. Air cho farsuing agus gu'n sgaoil rioghachd a sgiathan agus air cho àrd agus gu'n eirich i ann an ealaín agus ann an glòir shaoghalta tha i a' togail a tighe air a' ghainmeamh mur 'eil i ag aideachadh Dhé agus a' toirt urraim d'a lagh. Ma tha Dia air a dhi-chuimhneachadh ann an dachaidhean ar dàtheadh agus nach 'eil fhacal is eagal air an teagascg do ar cloinn ; ma tha ginealach òg ag éirigh suas gun urram aca do Dia an aithriclean, oibrichidh sin a mach a thoradh diigheach agus thig crioch air mòrachd Bhreatuinn.

Cha'n 'eil teagamh sam bith nach robh sinn mar rioghachd agus mar anama fa leth a' dì-chuimhneachadh Iehobhiah ar Dia. Uigh ar n-uigh bha sinn a' fàs saoghalta agus uaibhreach,

and writing like
old school

and the best place
to do it is in the all

the time in the fall
when the leaves are

falling off the trees.

It's a great place to

do it because you can

see the leaves falling

and it's a great place to

do it because you can

see the leaves falling

and it's a great place to

do it because you can

see the leaves falling

and it's a great place to

do it because you can

see the leaves falling

and it's a great place to

do it because you can

see the leaves falling

and it's a great place to

do it because you can

see the leaves falling

and it's a great place to

do it because you can

see the leaves falling

and it's a great place to

do it because you can

see the leaves falling

and it's a great place to

do it because you can

a' cur ar n-ùigh agus ar n-earbsa ann an airgiod, a' fàs suarach mu nithean spioradail agus mu fhàcael Dhé, ag iarraidh glòir dhiomhain is toilimintinn na feòla air thoiseach air rioghachd Dhé agus fhireantachd. Agus faodaidh e bhith gur h-ann 'g ar smachdachadh a thàinig an t-uamhas a tha nis air an talamh, gur e breitheanas air ar rioghachd agus air rioghachdan eile na Roinn Eorpa a tha anns a' chogadh oillteil a tha dol air aghaidh. "An uair a tha breitheanas Dhé air an talamh foghlumaidh am poball fireantachd." Do bhrigh nach d' èisd sinn ris gach guth eile leis am bheil Dia a' labhairt ruinn tha e an diugh a' labhairt ruinn anns an tòirneanach.

Thigibh is rachamaid gu Dia
Le cridhe tiambaidh broin ;
Ged pheacaich sinu, nì esan iochd
Air aumaibh briste, leòint'.

An diugh tha sinn a' cluinnntinn a ghutha agus na cruadhaichamaid ar eridheachan, oir is e an diugh àm ar slàinte. Aidicheadamaid esan 'n ar slighean agus stiùraidh e ar ceumanna Ciod a' bhuanachd a tha ann do dhuine an saoghal uile a chosnadh agus anam féin a chall? Thoir an aire air eagal gu'n dì-chuimhnich thu Iehobhah do Dia.

BEAN-AN-TIGHE.

Anns gach dachaidh ach gu sònruichte ann an dachaidh an fhir-oibre tha an roinn as mothaidh de dh' uallach an teaghlaich a' tuiteam air bean-an-tighe. Is ise da rìreadh ceann an teaghlaich agus cha'n e fear-an-tighe. Ma tha i deanadach, glic, crionna, faodaidh tu sin fhaicinn cho luath 's a chuireas tu do chas air a stairsnich, agus ma tha i an rud eile faodaidh tu aithneachadh air a fear an uair a shuidheas e am measg sean-airean a' bhaile.

Cha'n urrainn duine eòlas a chur air mnathan luchd-oibre gun mheas a bhi aige orra 'na chridhe air son an deanadais agus am misnich. Tha e duilich do thé sam bith tigh a chumail suas an diugh air punnd Sasunnach 'san t-seachd duinn, ach tha gu leòir 'ga dheanamh agus a' togail an teaghlaich ann an comhfhurtachd air. Tha cor an fhir-oibre ann an tomhas mòr an crochadh ris an t-seòrsa mnatha a tha aige. Ma tha bean thapaidh ghleusda aige bidh a bhòrd làn agus a thigh seasgar ged a bhiodh a thuarasdal beag; ach mur'eil aige ach luid bidh a thigh làm agus a chlann rùisgte ged a bhiodh deagh phàigheadh aige.

B' aithne dhomh dà bhràthair a phòs anns an aon latha an dà phiuthair, agus faodaidh mi innseadh mar a thachair dhaibh, a chionn gu bheil e a' cur soluis air an rud air am bheil mi a' bruidhinn. Bha fear dhiubh, Eachann, 'na

threabhaiche, ach ged a bha e còir, soerach, agus 'na sheirbhiseach maith, cha robh ann ach duine bog gun mhòran tüir. Ach mar a sheòl an t-aghs e phòs e té ains an robh de thùr na dheanadh feum dhaibh le chéile. Cha'n aithne dhomhsa c'ar son a ghabh i e—tha na nithean sin dhomhair agus os eionn ar n-eòlais—ach co dhiu ghabh i e agus bu mhaith dhasan gu'n do rinn i sin. Tha an diugh eòignear chloinne aca agus dachaidh cho bòidheach sóna's a tha anns an dùthach, ged nach 'eil de thigheann-a-steach aca ach tuarasdal sgalaig. Cha'n 'eil cion bìdh no aodaich orra, tha iad sona toilichte le chéile, agus tha an clann air an togail cho mhaith ri clann nan tuathanach. Cha'n 'eil Eachann fhéin uair sam bith gun chomas dol do'n eaglais le cion aodaich, agus ged a bha e, mar a thubh-airt mi cheana, car bog rinn a bhean duine dheth. Tha coslas na sgoinne air an dachaidh aca; tha an tigh 's a' chlann daonnan glan agus bean-an-tighe aobhail sgiobalta, air chor agus nach 'eil uair a chi mi i nach dùraichd mi mo bheic a dheanamh dhi air sgàth a banachastighe. Aig an fhortan a tha brath ciamar a tha dol aice air a tigh a riaghlaichd cho òrdaill sgoinn-eil, ach co dhiu, tha i 'g a dheanamh. Tha i maith air còcaireachd agus maith air fuaghail, agus a thuilleadh air sin tha slàinte mhaith aice. Chuidich na nithean sin leatha gun teagamh.

Bha am bràthair eile, Seumas, 'na shaor. Bha e 'na làimh mhaith agus 'na dhuine stuama, a' cosnadh suas ri dà phunnd 'san t-seachduinn. Bha an té a phòs esan ag obair ann am bùth, caileag bhòidheach ach gun eòlas sam bith aice air obair tighe. An toiseach chaidh leotha glé mhaith; ged nach robh i suas ri obair cha robh an obair trom agus bha dol aice air i fhéin agus an tigh a chumail car sgiobalta. Ach an déidh dhi a' cheud phàisde fhaotainn, dh' fhàs i 'na luid. Cha'n éireadh i gu deich uairean, agus glé bhitheanta an uair a thigeadh an duine dhachaidh gu dhinneir bha a ceann fhathast gun chìreadh agus a brògan gun dùinadh. Chaill i a tlachd gu buileach de bhi 'ga eumail féin grinn sgiobalta, ged a bha i glé churamach d'a pearsa agus d'a h-aodach an uair a bha i gun phòsadh. An uair a thàinig an ath phàisde orra bha a' chùis na bu mhiosa air fad. B' fheàrr leatha biadh bruich a cheannach as a blùth seach biadh a ghréidheadh, agus lùideagan de dh'aodach saor a cheannach dhi fhéin is do na páisdean seach làmh a thoirt air an t-snàthaid. Ged a bha deagh thuarasdal aig an duine chuir i ann am fiachan e, agus a dh' aindèoin a chridhe cha bheireadh an aon sgillinn air an sgillinn eile. Is e thàinig as gu'n do chaill Seumas tlachd d'a thigh, agus an àite an oidhche chur seachad aig taobh a theallaich féin mar a b' abhaist dha thòisich e air sith is blàths

is comhfhurtachd iarraidh anns an tigh-òsda. Tha e duilich do dhuine sam bith e fhéin a dheanamh tollichte aig a ghealbhan fhèin, ma tha an gealbhan sin air bheul a bhi as, an tigh gun sguabadh agus gach ni ann troimh chéile, páisdean a rànaich a chionn gu bheil iad salach agus air dhroch chòmhdmach, agus bean an tighe 'na luid gun loinn, gun ghrinneas, gun chòmh-radh.

Sè bliadhna déug roimhe so theireadh a h-uile duine d'am b' aithne iad gur e Seumas a b' fhearr a dheanadh a rathad anns an t-saoghal na Eachann, ach an diugh tha Seumas 'na dhuine gun spiorad, gun mhisneach, gun tigh ris an fhiach dha dachaidh a ràdh, a chionn gu'n do phòs e luid; agus Eachann 'na dhuine aig am bheil dachaidh bhòidheach, ghlan, chomfhurtachdail, agus innseachd thoilichte (cha ruig an saoghal a leas cùram a chur air) a chionn gu'n do phòs e bean-tighe mhaith.

Tha so a' toirt naigheachd eile 'nam chuijmhc a dh' fhaodas mi innseadh, ged a tha i glé neonach. Ann an sgìreachd nach ruig mi a leas ainmeachadh (ged nach bu chron e ged a dheanainn sin, oir cha'n eil iad innseachd an diugh) bha càradh òg a b' aithne dhomh gu maith. Cha robh tuarasdal mòr aig an duine ach bha rogha na bean-tighe aige agus bheireadh i air a' bhonn-a-se dol cho fada ris an sgillinn. Bha e car coltaich ris an fhear mu'n robh mi ag innseadh cheana, 'na dhuine coir soerach, agus 'na fhear-oibre maith, ach rud beag bog. Bha triuir chloinne aca agus bha iad le chéile sona dòigheil 'nam bothan beag. Air a' cheathramh páisde shiùbhail a bhean agus is e rud cho déistinneach 's a bha agam riamh r'a dheanamh an leanabh a bhais-teadh làimh ri corp a mbàthar. Thàinig bana-charaid air chor-eigin a ghabhail cùram do'n chloinn ear greis, ach ann am beagan àine b' fheudar dhise falbh agus cha robh daimheach eile aige a shealladh as an déidh. Thug e a steach bean-tighe ach ann au àine ghoirid dh' fhàg ise e cuideachd, oir cha robh an obair a' còrdadh rithe. Dh' fhasdaidh e té eile ach cha robh i a' freagairt air a leithid a dh' aite. Bhithinn a' dol 'ga fhaicinn an tràth-sa 's a ritist agus bha e furasda gu leòir fhaicinn nach robh dòigh no rian no sgoinn anns an tigh mar a bha ann an uair a bha an té nach maireann bes.

Latha de na laithean cò a thàinig 'g am fhaicinn ach an duine so. Thuirt e gu'n d' thàinig e a chur ceiste orm agus a dh' iarraidh comhairle. Am biodh e ceart da pòsadh a' ris an taobh a stigh de bhliadhna? Thuirt e nach robh a' chlann air an cumail air dealbh, gu robh e a' gortaechadh a chridhe a bhi 'g am faicinn mar a bha iad, ach nach b' urrainn da tuarasdal a thoirt seachad as a thuarasdal beag féin a

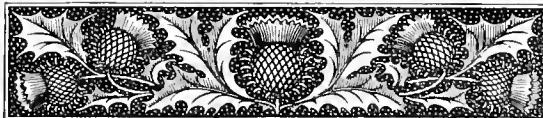
gheibheadh dha bean-tighe gun taing. "Feumaidh mi," ars' esan, "pòsadh a' ris, ach tha na comhearsnaich ag ràdh rium nach còir dhomh sin a dheanamh gus am bi an té nach maireann bliadhna marbh air a' chuid as lugha." (Bha so mu sheachd mìosan an déidh a bàis.) "Comaleatsa ciad a their na coinhearsnaich," thuirt mi ris, "dean thusa an rud a tha freagairt air do dhachaидh agus air do chlann; agus cha'n fhaigh duine túrail sam bith coire dhuit." Ach ehuir an athi rud a thubhairt e iognadh a bu mhotha orm. "An aithne dhuibh féin," ars' esan, "té a fhreagrachd orm; tha sibh na 's èolaiche anns an dùthach na mise agus bhithinn 'n ur comain na'm bruidhneadh sibh ri té-eigin air mo shon." Thuirt mise ris an duine nach gabhainn an saoghal gu léir agus a' leithid sud de dhleasdanas a ghabhail os làimh; nach robh e idir coltach gu'n deanann air son duine eile rud nach do rinn mi air mo shon féin. Co dhiu dh' fhalbh e am feasgar sin.

An ceann tri seachduinnean thàinig e air ais agus dh' fheòraich e dhiom am bithinn aig an tigh air làtha sònruichte. Thuirt mi ris gu 'm pitheadh; an robh feum aige orm? Thuirt e nach robh e uile gu léir cinnteach fhathast, ach theagamh gu 'm e a' pòsadh an là ud. "Dh' innis an eòaire anns an tigh-mhòr dhomh," ars' esan, "gu bheil bana-charaid aice fhéin ann an Glaschu a fhreagrachd orm gasda, agus gheall i fios a thoirt dhomh gu goirid, agus ma chòrdas sinn bu mhaith leam am pòsadh a dheanamh cho tràth 's a ghabhas e deanamh."

A' dheanamh mo sgeòil goirid bha bana-charaid a chòaire toileach agus thàinig i. Cha'n fhaca iad a chéile riamh gus an latha an do phòs iad. Chaidh mise do thigh an duine 'g am pòsadh. Cha do chòrd aogas bean na bainnse rium idir, ach ma bha e fhéin tollichte leatha (agus bha choltas air gu'n robh) cha b'e mo ghnothuch-sa a bhi diumbach. Chaidh an t-seirbhis air a h-aghaidh ach ann am meadhon gnothuich thuit bean na bainnse ann an laigse, agus b' fheudar stad a chur air an t-seirbhis agus uisge a chrathadh oirre gus an d' thàinig i thugue.

Tri mìosan 'na dhéidh sin bha baisteadh aca, ach cha bu mhise a rinn am baisteadh ach an sagart. Am measg gach olc eile a rinn i air an duine bhog réidh thug i leatha e do'n eaglais Phàpanaich. Dh' fhaodadh e litir-dealachaidh a thoirt do'n bhiast gun näire, ach air sgàth na cloinne lean e rithe, ach is mòr m' eagal nach b' fheairrd a' chlann dad i. Iomadh uair bha leth-aithreachas orm nach d'fheuch mi ri bean fhaotainn do'n duine; air cho dona 's gu 'm biodh mo dhròbhaireachd cha b' urrainn mi malairt a bu mhiosa a dheanamh dha na rinn an còcaire.

SENACHERIB.

Mar so shaor an Tighearna Heseciah agus luchd-aiteachaidh Ieruseleim a laimh Shenacherib, righ Asiria, agus a laimh nan uile, agus stiuire iad air gach taobh.—II. Eachd. xxxii. 22.

Rinn Senacherib, righ Asiria, fuaim na latha agus na linn. Mar cheannard airm cha'n eil e ri ainmeacheadh maille ri Alasdair Mòr agus Napoleon, ach mar sgriosadair rioghachdan cha robh e fada air deireadh air na ceatharnaich sin. Fhuair e oighreachd fharsuinn bho athair ach ged a bha rioghachd cho mòr agus nach b' aithne dha a criochan, cha'n fhoghnadh i dhàsan. Cha robh an soaghlaile fo chasan, agus cha bu lugha na ionupaireachd an domhain a shasnuicheadh e. Gu straicceil, spagluinneach, mòr-chuisseach, labhair e gu toibheumach an aghaidh Dhé agus dhaoine. Mar shaighdear cha robh e ri choimeas ri athair aich na shuilean fhein cha robh saighdear riabh coltach ris. Be' an "righ mor" ainn air fein agus b'e thoil gu'n deanadh righean na talamhainn ùmhlaichd dha. Tha eachdraidh Shenacherib a' toirt ard-righ eile n'ar cuimhne agus is fhiach dhuinn sealltain oirre. Air bàs athair anns a' bhliadhna 705 roimh àm Chriosd thoisich e air righeachadh Mu'n gann a bha e anns an t-strathair chruinnich e feachd mòr agus chaidh e a chogadh ann an aghaidh Bhabilon. Bha gaisgich athair a thug buaidh ann an iomadh cath maille ris agus shoirbhich leis. Chiosnaich e rioghachd Bhabilon, chuir e an righ a thaobh agus chuir e a charaid, Belibni, na righ air sean duthaich nan aibhlincéan. Ghabh e roimhe agus sgrios e Elam le faobhar a chlaidheamh agus le teine. An nair a fluair e an lamh-an-uachdar anns an airde an ear thionndaidh e aire ris an airde'n iar. Dhuisg rioghachd Iudah fhearg gu sonraichte agus tharruing i a naimh-deas nimheil oirro fein. Bha na h-Iudhaich a paigheadh eis do athair ach dhiult iad màl na foirneirt a phraigheadh dhasan, agus bhòidich e nach tugadh iad dulain dha ann a nasgaidh. Thog e air le feachd mòr a' sgrios agus a' marbhadh air a shlighe. Bha toil aige leithid de dh' eagal a chur air Iudah agus gu'n geilleadh iad dha gun bhlàr a sheasamh. Sgrios e Tir agus Sidon agus loisg e moran bhailtean. Striochd Ashdod, Ammon, Moab agus Edom

dha agus gheall iad eis a phraigheadh ach rioghachd Iudah agus bailtean nam Philisteach, a reir an nòs, cha geilleadh dha. Chuartaich e Ascelon gu teanu agus ann am beagan àine thnit am baile so. Bha Senacherib a nis a tarrning dluth agus bha Heseciah agus a luchd-comhairle ann an cunnart mor. Bha aon neach fad-leirsinneach ardmhisneachail ann an Ierusalem. Ghairm Isaiah a luchd-duthcha gu aithreachas agus earbsa ann an Dia. Ach mar is tric a thachras, bha comhairle an duine ghlic air a bàthadh anu an gleadhraich na h-amaideachd. Is e an Eiphit a roghnaich iad mar chul-taic. Ann an la na h-aire agus na teanntachd dh'earalaich Isaiah iad gur e Dia a mhain a ni cobhar air a shluagh. Cha'n eisdeadh iad ris an fhaidhe agus chuir iad an earbsa anns an Eiphit. Cha mhòr a b'fhearrd iad na h'Eiphitich. Choinnich Senacherib iad aig Elteceil agus chaidh an la le saighdearan Asiria. Bha gach bealach a dùinadh air Ierusalem. Le teine agus faobhar a' chlaidheamh sgrios Senacherib an duthaich, ghlae e da fhichead agus sia daingneach agus chuir e còrr agus da cheud mile de'n t-sluagh air fogradh do'n airde an ear. An uair a chuartaich an namhaid baile Lachish dh'oilltich Heseciah agus a luchd-comhairle. Nan tuiteadh an daingneach so cha robh an "righ mor" ach astar beagan laithean o'n bhaile naomh. Chuir an righ Ierusalem ann an uidhean airson seisid ach thug e aon oidhrip eile air fearg Shenacherib a thionndadh air falbh. Chuir e teachdairean gu righ Asiria a cheannach tearainnteachd le dnais-chlaonblrèth. Thug e mar thiodhlac do namhaid deich talanna fishead de'n òr, ochd ceud talann airgiot, cathraichean agus suidheachain riomhach le dendchnainmh luanch-mhor, agus seirbhisich agus luchd-civil gun aireamh. Ghabh Senacherib tiodhlac na reite, ach b'fhaoin an righ a chreid gun gleidheadh Senacherib a ghealladh. Ma bha airgiot agus òr cho saibhir aig righ Iudah, carson nach glacadh righ Asiria ionmhas Ierusalem uile gu leir? Bu bhochd suidheachadh Ierusalem, agus cha robh gliocas no creidimh aig neach ach Isaiah agus am beagan a bha a creidsinn ann. Tha dealbh a' bhaile agus na tire air a tharruing dhuinn le laimh neomhearachdach anns a' cheud chaibdeil de leabhar Isaiah. "Ah, cinneach peacach! sluagh luchdaichte le h-aingidheachd! siol nan dao! clann a ta 'nam milltearaibh!"

threig iad an Tighearna, bhrosnaich iad Ti naomh Israel gu feirg, dh' fhalbh iad air an ais. . . Tha bhur tìr fàs, tha ur bailtean air an losgadh le teine; blur fearann, tha coigrich 'ga itheadh suas 'nur lathair; agus dh' fhasaicheadh e mar gu'm biadh e air a sgrios le sluagh coimheach. Agus tha nighean Shioin air a fàgail mar bhothan ann am fion-lios, mar thigh-fasgaidh ann an gàradh chularan, mar bhaile air a theaunnachadh le naimhdibh."

Thoisich an sluagh air tioundadh ri Dia. Bha an teampull làn gach maduinn, meadhon-la agus feasgar. Bha gach fear le thabhartas a luchdachadh altair na h-iobairt. Cha robh na teinteán a dol as, ach ged a bha comharan faicsinneach an creidimh follaiseach, cha robh doimhneachd 'nan aithreachas. Gu sgaiteach tha am faidhe a' sgriobhadh—"An uair a thig sibh gu'r taisbeanadh fein ann am lathairsa, co dh' iarr so air 'ur laimh, mo chuitreansa a shaltairt? Na tugaibh tabhartas diomhain uaibh ni's mo: tha tuis na grainealachd dhomh: a' gheallach ùr, agus an t-sabaid, gairm a chomhchruiinnich, cha'n feudar leam 'fhlolang: is euceart eadhon an comhghairm naomh. Bhur gealaichean ùra agus 'ur feillean suidhichte, is fuath le m'anam: tha iad 'nan eallaich orm; tha mi sgith d' an giulan." Cha robh an eridheachean ceart ann an sealladh Dhe agus gus an cuireadh iad air falbh olc an deanadais agus am foghlumadh iad maith a dheanadh cha robh Isaiah am beachd gu'n eisdeadh Dia ri'n glaodh. Ged a bha à mhòr chuid tur aineolach air an dleasdanais bha iarmad beag ann nach do lùb an glùn do Bhaal agus nach do chaill an dochas ann an Dia.

Air sgàth nam firean thionndaidh an Tighearna buille-bhais Shenacherib o'n bhaile naomh agus sgrios e an sgriosadair, righ mor Asiria. Cha'n 'eil an eachdraidh a deanadh soilleir a cheart ni a thachair, ach eadar gorta, plaigh agus galar bàsmhor leagh saighdearan Asiria air falbh agus thainig air an righ uaibhreach tilleadh dhachaidh gun Jerusalem a għlacadh. Bha e beo bliadħnachan an deih seisd Jerusalem ach thainig e gu crioch bhocħd aig lamhan a mhic fhein anns a bhliadhna 681.

Nach eil Iompaire uaibhreach na Germaint a toirt 'nar cuimhné Shenacherib.

Bha iomparachd fharsuinn agus soirbheachadh neo-ghann na dhuthaich, ach mhiannaich e euid a chomharsnaich. Bha fhios aigc gu'm b'ann le foill agus cuilbheartan a għlacadh moran de 'oighreachd. Cha robh e riaraichte le chuid agus chuir e roimhe gun leanadh e droch eisimpleir a shinnisirean. Air muir agus air tir rinn e uidheam. An uair a shaoil leis gun d' thainig lànachd na h-aimsir, bhruchd a shaighdearan, marcaichean agus coisichean thar criochan a chomharsnaich. Le creach, le teine

agus claidheamh geur a bha au geall air fuil sgrios e Belgium agus earann de'n Fhraing. Gu toibheumach ga aimneacheadh fein "an righ a's airde" shaoil leis gun ceannsachadh e an saogħal uile gu leir. Cha b'e a cheud fhear a thug an oidhirp cheudna, ach cha robh soirbheachadh aig na chaidh air thoiseach air agus cha'n eil sinn a creidsinn gu'n soirbħich leisan. Tha righ os cionn gach righ agus gun ghuth mor no droch fhacal, curidh e dubhan ann an sròn nan uaibhreach agus togaidh e an dream iriseal gu inbhe ard. Cha robh Senacherib riamb na bu deonaiche Jerusalem a għlacadh na tha an t-Iompaire Uillem air an rioghachd so a shealbħachad. Tha sinn a creidsinn gu'n d'rinn sluagh na rioghachd a suas an intinn nach fulaing iad eucoir no foirneart agus le comhnad Dhe, gu'n smachdaich sinn Senacherib an la diugh. Ach na'n robh Isaiah 'nar measg chittheadh e iomadh comħara nach eil ar eridheachean ceart ann an sealladh Dhe. Tha cuid a' cur an dochas anns an "Eiphit," ann an rioghachdan eile a tha anns a chunnart cheudna ruinn fein. Tha seorsa glusat anns na h-eaglaisean agus dūsgadh am measg an t-sluagh, ach cha'n eil aithreachas coitcheann anns an tir. Tha maġistriean agus luchd-oibre ann an amhaichean a cheile, a deasboireachd agus a consachadh mu phaigheadh agus uairean. An uair a tha Senacherib aig an dorus tha an t-am aig anaideachd de'n t-seorsa stad. Faiceadh an sluagh, boċċi agus beartach, aingiħheachd an deanadais, agus tienndadħ iad le aithreachas ri Dia agus cha leig Esan le Senacherib Germainteach ar tir a sgrios no ar sluagh a thoirt ann am braighdeanas. Saoiridh an Tighearna olaimħ Shenacherib luehd-aiteachaidh Jerusalem agus o laimħi nan uile, agus stiuraidh E sinn air gach taobh.

URNUIGH MÀTHAR.

Bha càraid cheanalta chòir air an robh mingi eolach aon uair ann an eilean mara air taobh an iar Albainn. Bha iad air an deagh dhoigh le baile fearainn a bha a giulan buaile de chrodb Gaidbealach, ceud no dha de mheanhħbħcrodb agus dà each. Bha fear-an-tighe diochiollach, gleusda aig baile agus aig margad. Cha robh a bhean oirleach air deireadh na h.aite fein. Chumadħ ise a suas a ceann fhein de'n amall. Bha iad nan deagh chomharsnaich, caoimħnejl, cairdeal, baigħeal agus bha an eliu am beul gach neach. Bha esan na fhoirfeach anns an eaglais, agus na'n robh an dreuchd fosgħalit do na mnathan b'airidh ise air aite ri għalainn a fir. Co air bi a bhiodh air ionndrain o'n eaglais air an t-sabaid cha bhiodh aite suishe an fhoirfieħ falanu ach

the first time, and the first time in history, that the
United States has been compelled to make a
decision on the question of whether or not to
intervene in a foreign country's internal affairs.
The decision was made by the Senate, and it
was a wise decision. It was a wise decision because
it was based upon the facts as they were known
at the time of the vote. It was a wise decision
because it was based upon the principles of
justice and freedom which we have always
stood for. It was a wise decision because it
was a decision that would help to bring about
a better world for all people.

The decision was a wise decision because it
was a decision that would help to bring about
a better world for all people.

esan agus a cheile a bhi 'nan slainte. Bha iad pòsda bliadhnaachan ach iolach paisde cha chualas mu'n dachaigh. Bha an dithis air an toirt a suas do chloinn agus is minic a thoirt cùch gu'm b' ole an airidh nach robh teaghlaich aca. Bha na bliadhnaachan a' dol seachad ach gun mhae gun nighean bha an tuathanach agus a bhean. Cha chualas an gearan agus cha 'n ann tric a dh' eireadh an gnothach so mar chuis seanachais eatorra. Bha an dachaigh cràbhach agus chleachd iad aoradh teaghlaich gu riaghailteach a' toirt buidheachais do Dhia airson sochairean an la agus ag iarradh fhasgadh agus a dhion airson na h-oidhche. Ann an diomh-aireachd a seomair fein bha urnuigh gun fhacal ag eiridh gu tric o chridhe na mnaoi gu'm faiceadh i sliochd, na'm b'e toil Dhe e. Agus cha robh a h-urnuigh gun eisdeachd. Thainig leanabh gille orra a lion cupan an gairdeachais. Cha bu lugh a gairdeachas an cairdean, gach aon mar gun tigeadh beannachd air fein. Cha robh de theaghlaich ann ach an t-aon, agus ann an suilean a mhathair's ann air Seumas òg a bha a' ghrian ag eiridh. Cha robh dith cothrom no aire air an leanabh agus dh' has e suas na bhalach laidir eireachdail. Nochd e tràth buaidhean inntinn oscionna a cho-aoisean agus bha am Maighstir-sgoile agus am ministeir a' toirt am barail gun deanadh e ainm iomraiteach dha fein. Ach ged a bha inntinn geur a thogail na sgoile cha robh Seumas idir measail air an ionnsachadh. Ni mo a bha tlachd aige do dh' obair an fhearainn. Cha deanadh e buachaille ghobhair agus cha deanadh e buachaille chaorach. Thoisich e gle thràth air toirt a mach comunn ghillean a bu shine na e fein, agus bha anharus aig athair gu'n robh piob thombaca air a ghuilan mu'n robh e ceithir bliadhna deug. Bha Seumas leisg, diomhanach. Bha gradh a mhathar a dalladh a suilean agus cha bu leir dhi comharan a bha a cur iomagain air athair. Rachadh e air chéiliadh aig toiseach na h-oidhche agus an dràsda agus a rithist bhiodh aite falamh aig aoradh teaghlaich a pharantan agus nan seirbhiseach.

Gu dùrachdach agus gu ciuin chóirich athair e agus ged nach d' thug e droch flureagairt air athair cha robh a ghuilan a dol am feabhas. Seach trioblaid a chur air a mhathair cha robh athar ag radh a bheag ach bha e soilleir gu leoir gu'n robh an duine còir fo iomagain. Cha robh ise cho neo-bheachdail agus a bha duil aigesan, ach bha foighidhne neo-sgitheil aice. Dh' fluirich Seumas aon oidhche anamoch air cheilidh agus cha b' urrain do athair a thrioblaid inntinn a chleith na b' fhaide. Dh' fosgail e a chridhe ri chompanach agus na deoir a sruthadh gu frasach ri aodann. "A Sheonaid" ars' esan "nach sinne a bha sona an uair a bha Seumas beag, agus nach tric a leig sinn leis an inntinn seoladh air sgìathan ar graidh agus a chunnaic

sinn Seumas ann an urram agus fo chliu aig eolaich agus aig comhaich, ach an diugh tha e a bristeadh mo chridhe le dhiomhanas agus a ghòraiche. Tha eagal ormsa nach dean e maith gu brath. Bhithinnsa gle thoilichte 'nan leanadh e mi anns an fhearrann a bh' aig m'athair agus mo sheanathair, ach bha fhios agam gu'n robh ni eile ann a'd amharesa, agus bha mi leagta ri'd thoil. Thubhaint mi ris gu'n robh mi dol ga chur do'n sgoil do Ghlaschu agus dhiult e mi deas agus direach. B' aill leam gu'n gabhadh thusa cothrom air a chomhairleachadh." "Tha mi faicinn nach bi e furasda a stiuradh" arsa Seonaid "ach cha chreid mi gu brath gu'n toir Seumas tàmailt oirnn. Thainig Samson mar aonghin mic gu mhathair agus bu mhor a tlachd ann ged chaidh e air seachran agus a thug e eridhe goirt di. Aeh ged a dh' iarr i e ann an urnuigh dhurachdach a thogail dhi fein inisg nam mnathan ann an Israel, tha amharus again nach d' rinn e mar a rinn mise urnuigh moch agus anamoch gu'n gleidheadh agus gu'n stiuradh am Freasdal Seumas. Tha e ceann-laidir darireadh ach gabhaidh e stiuradh agus cha dean an Tighearna slat-sgiursaидh do'n ghille anns an do chuir sium ar n' uigh. Faodaidh gu'n d' rinn sinn tuilleadh dheth agus a bha glie dhuinn ach, le comhnadh an Fhreasdail, tha mi ann an dochas gu'n leig Seumas a ghoraike dheth gu'n dail agus gu'n gabh e comhairle a pharantan." Chaidh fear-an-tighe mu thamh mu'n do thill Seumas ach bha a' mhathair a feitheamh air agus fhuair i gealladh Sheumais gu'n rachadh e do'n sgoil ann an Glaschu. Cha robh ionnsachadh na uallach air agus rinn e gle mhàith anns an sgoil. Bha balaich a' bhaile a' deanadh fanoid air an toiseach ach bha Seumas laidir misneachail agus thuig gillean a' bhaile gu'm b' fhearr a shìth na aimhreit. Is ionadh ni a dh' ionnsaigh Seumas nach robh air a theagasc anns an sgoil. Rachadh e anns an oidhche do sgoil nan dorn, agus a chionn gu'n robh e fuasgailte, laidir cha do chuir e dragh air a cheud duais a' chosnadhl aig an obair so. Ruitheadh e mar mhialchu agus aig cluich na casbhall cha robh anns an sgoil a bheireadh bàrr air Seumas. Cha robh athair idir diumbach gu'n robh e maith air cluich. Thaitinn am baile mor cho math ris a' bhalach agus ged a thilleadh e dhachaigh anns an t-samhradh bha tiabhras air gus am fosgladh an sgoil anns an fhoghar. Chaidh tri bliadhna seachad agus eadar cluich agus aighear agus ionnsachadh bha Seumas gle shona. An uair a dh' fhag e an sgoil chaidh e do'n oil-thigh agus air beagan dragh agus ach beag gun fhios da bha e na dheagh sgoilear. Bha toil aig a mhathair fhaicinn na mhimsteir ach nan robh a thoil aig athair is e fear-lagha a bhiodh ann. Cha robh Seumas air a thoirt a suas do dhreuchd sam bi. Air faiche na cluiche bha e mar righ air a chompanaich.

Cha robh coinneamh chridheil aig Gaidheal a' bhaile nach robh Seumas an lathair. Dhannsadh e fad na h-oidhche agus uidh-air-an-uidh thainig e air an dràm. Cha b'e drongair a bh' ann achi bha e ann an cuimart tuiteam fo bhuaidh na dibhe. Ach eadar cluich agus diomhanas, michuram agus gòraiche fhuair e coir air na litritchean M.A. a chur an deigh ainm. Thainig an la anns an do chuir e dàil, an la anns am feumadh e taghadh a dheanadh air a shlighe. Cha robh tlachd aige do'n lagh agus cha leigeadh a chogais dha dol ceum na b' fhaide air slighe na cléir. Chunnaic e nach b' urrainn dha aon chuid athair no mhathair a thoileachadh, agus ged nach b'e gealltar a bh' ann bha eagal air gnùis athair no mhathair fhaicinn. Bha e ann an iomcheist ciod ris an tionndadh e an uair a thachair aon de dhroch companaich air agus na chuideachd thug e America air.

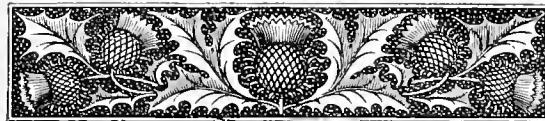
Chail a pharantan lorg Sheumas mar gu'n sluigeadh an talamh e. Cha robh fhios aca codhiu a bha e beo no marbh. Chuir athair forfhais anns gachearn ach sgeul air Seumas cha robh ri fhaotainn. Bu bhochd agus bu bhrönach an tuathanach còir agus a bhean. Chaidh iad mu'n gnothael mar a b' abhaist, achi ainm am mic cha deach thar am bilean am measg nan comhearsnach, agus le uaisle nadurra cha'n ainmeachadh na cairdean Seumas 'nan lathair. Ach bha am bròn a' deanadh chlaisean 'nan aodann agus bha an aois a' laighe orra le cheile. Thoisich ciabtagh an tuathanach air liathadh agus a shlinneanai air crionadh agus theireadh a chairdean "nach e a tha dol air ais."

Cha robh coltas na h-aois cho comharrachte air Seonaid. Aig bun a cridhe bha faireachduinn gu'n sgaoileadh neoil an dorchadais agus gu'n dealradh solus na greine air an t-slighe. Rinn maitheas Dhe a dh'eisd ri h-urnuigh ann an àm na h-oige, greim air a cridhe agus ciod air bi a dh'abradh càch cha chreideadh i gu'm bitheadh i air a mealladh na dochas. Bhiodh a cluasag fluch le deoir gach oidhche ach suil cha dhùnadh i gun urnuigh dhurachdach airson a mic. Bha i cinnteach gu'n robh e beo ged nach robh dearbhadh aice ach na cridhe fein. Ged a chaidh Seumas bochd air seachran, bha suil a mhathair ri thilleadh. Bha a sheomar deas glan air thoiseach air agus aoidheachd agus gradh a' feitheamh air. Bha aoradh teaghlach 'ga chleachdadh mar a b' abhaist agus aig iarrtas Sheonaid bha a choigeamh caibdeil deug de shoisgeul Luais air a leughadh air oidhche na sàbaid. An uair a chluinneadh i an earrann sin a tha ag radh "Eiridh mi agus theid mi dh' ionnsuidh m' athair, agus their mi ris, athair, pheacaich mi an aghaidh fhlaithseannais agus ann ad lathair-sa" bha faochadh a tighinn gu' eridhe agus a dochas a neartachadh gu'n huisgeadh Seumas, a mac, o mhichuram agus

amaideachd agus gu'n tilleadh e chum deas danas agus fireantachd.

Bha Seumas a' caithheadh a laithean mar mhac struidheil ann an America. Bha e a' cosnadh arain ann an tighean cluich nam bailtean mora. Bha e òg laidir agus bha e teoma le dhuirn agus cha robh eion cosnadh air. Ann an aon ni leig e ris nach robh a chogais reidh ris. Chaidh e fo ainm gallda seach smal a chur air deagh ainm Gaidhealach athar. Ged a bha a thuarasdal mor, sgillinn cha chuireadh e seachad airson la na h-eigin. Thainig oidhche anns an do thachair a mhaighstir air Seumas agus cha'n e a mhain gu'n do chaill e binn a bhreitheamh anns a chaonnag ach mar a bha mi-fhortan an dàn da bhriseadh dithis de 'aisnean agus a ghairdean cli. Bha airgiot gle ghann mu'n robh e na shlainnte a rithist, agus an uair a bha airgiot gann cha robh a chairdean lionmhòr. Thigeadh aogas a mhathair ga ionnsuidh ann an aisling na h-oidhche ach dhichuijmheachadh e i ann an upraig a' la. Bha e aon oidhche sàbaid a' coiseachd sraid gu sgith, airsneulach agus bha am feasgar blàth. Chunnaic e cothional a' cruinneachadh aig aon de na h'eaglaisean agus stigh le càch ghabh e. Cha'n ann a dheanadh aoradh a chaidh e, ach bha e sgith agus bha dubhar anns an eaglais o'n teas loisgeach a bla air an t-sraid. Bha rudeigin ann an guth an t-scarmonaiche a dhuisg aire, agus dh'ainnich e gu'm b'e fear dutchla dha fein a bha anns a' chrannaig. Thug guth a mhinisteir a chairdean na chuimhne agus an uair a thill e do'n tigh-osda anns an robh e fuireach bha e gle neo-thoilichte le chaithe beatha fein. Aon ni gu'n deanadh e cha b' urrainn dha gun a bhi breithneachadh air na chual' e. Cha robh a chadal ach luaineach an oidhche sin. Bha gleachd air faiche anama mar a bha eadar Jacob agus an t-aingeal agus thug an t-aingeal a bhuidh. Chuimhnich e air a mhathair agus a dochas gu'n bitheadh e fein na fhear-teagaisg. Chuir e roimh gu'n treigeadh e an t-slighe fhiar air an deachaidh e cho fada agus, le comhnadh Dhe, gu'n athcheannachadh e an aimsir a mhìbhulich e agus gu'n caitheadh e an còrr de 'bheatha ann an seirbhis Dhe. Thill e do Ghlaschu agus chaidh e do'n oil-thigh a rithisid. Cha do thachair neach air a b' aithne dha. Bha a chompanaich uile air falbh agus na gillean oga a bha leis cha b'aithne dhaibh eachdraidh Sheumas, ni mo a dh'fhiorsaich e iad. Bha e bliadhna ann an talla na diadhaidheachd mu'n do sgriobh e dhachaigh. Sgriobh e litir ag innseadh do athair gu'n d' thainig atharrachadh air agus gu'm faiceadh a mhathair fhathasd e ann an crannaig. "Nach ann againne a tha an dearbhadh air maitheas Dhe" thubhaint Seonaid ri fear "fhuair sinn e an dara uair o Dhia agus is fhearr an dara nair na cheud uair."

AM FOGHAR.

"Ciod a dh' iocas mi do 'n Tighearna airson uile thiodhlaca dhomh?"—Ps. cxvi. 12.

Air balla tighe bha aon uair sgriobhete na facail so—smaointie agus bi taingeil. Bha glicias ann an ceann an fhir a sgriobh iad. Is e ciontort fanear a tha fagail dhaoine mi-thaingeil. Tha sinn a' gabhail sochairean gach la gun smaointeachadh. Tha cleachdad a' dalladh ar suilean gus nach leir dhuinn maitheas an Tighearn agus a mùchadh ar faireachdain gus nach gluais ar cridheachan ann an taingealachd. Tha mo chrannebar ann an duthaich mhaiseach le coilltean, aibhnichean, aehaidhean torach agus an srath air a chearcachadh le monadh briacha. Thig coigrich anns an t-samhradh agus anns an fhoghar 'nar measg a thasgadh a suas slainte fa chombair a' gheamhraidh agus an uair a chluinneas mi iad a moladh na dutheha bidh näire ormsa agus bidh mi faireachdain ciontach. Tha na sealaidhean a tha lionadh an cridheachan le gairdechas sgaolite mu 'm choinneamh gach la agus is ainnig a dhuisgeas iad solas a'm intinn. Tha an diugh fein am monadh air a lasadh a suas le grian an fhoghair agus tha agamsa a nasgaidh sealadh cho maiseach agus a tha aig moran a tha a dol do thirean cén le dragh agus cosgais. Tha na bruthaichean donn leis an rainneach a tha a cur dreach air aghaidh nan enoc. Tha duilleach nan eraobh ionadhathach boidheach, cuid òrbhuidhe, cuid meirgeach ruadh agus cuid dearg lainnearach, ach tha sinn balbh, gun fhacal buidheachais, gun għluasad gu aoradh a dheanadh. Dhasan a sgaoil aghaidh naduir na h-aillachd mu'n cuairt oirnn.

Tha sinn ag aideachadh maitheas an Fhreasdail ach cha'n'eil sinn a beachdachadh cho dlùth air a mhaitheas agus gun tabhair sinn taing do Dhia airson "uile thiodhlaca." Is e an lethsgeul a tha aig moran nach eil nine aca suim a għabbail de dh'obair an Fhreasdail ach is e an fhirinn gu'm bheil sinn gun lethsgeul. "Air a charraig a ghin thu tha thu mi-chuimhneachail." "Cha'n'eil mo shluaghxa a toirt fanear." Is e so glaodh na'm faidhean gun robh Israel dall agus gun mhothachadh air maitheas an Tighearn agus b'e obair na'm faidhean an dusgadh o'

michuram agus mi-thaingealachd. Tha an obair cheudna fhathasd feumail agus is e ar dleas-danas gach eothrom a ghlaedh a chuireas n'ar cuimhne maitheas agus trocarr Dhe. Tha seirbhis bhuidheachais airson an fhoghair a tionndadh ar n'aire gu freasdal Dhe agus g' ar gairm gu moladh airson na sochairean a tha an Tighearn le laimh fhialaidh a buileachadh oirnn. Ann an eaglaisean nam bailtean mora bitħidh toradh na'n aħħaidhean, measan agus bläthan na'n liosan sgaolite ann an sealadh a chothionail agus mar so tha daoine air an teagasg leis an t-sułi ann am freasdal Dhe. An uair a tha an t-seirbhis seachad ruigidh na flura tighean eiridinn a' bhaile a' toirt tolinntinn do luchd na h-euslainte, agus theid na measan a roinn a measg na'm bochdan.

Cha'n'eil feum a bhi a' teagasg muinntir na dutheha mar so ach tha e iomeħuidh gu'm bi aire an t-slaigh uile air a tharruing gu sochairean prisel an fhoghair. Thig e dhuinn uile a bhi a cuimhneachadh agus a beachdachadh air obair Dhe. "Gu cinnteach cuimhneachaidh mi" thubhairt au salmadair. "Bitħidh mi a breithmeachadh" thubhairt e a rithist. Ach an uair a tha sinn a toirt buidheachais airson an fhoghair, is coir dhuinn ar suilean a thogħi oscionn ar n'oisein flein agus sealtainn a mach air an t-saogħal na pharsuunneachd. Tha tuilleadh mor de'r lòn a' tighinn a tirean cén na tha fas 'n ar duthaich flein. Tha sinn an erodħad ri tuath nan rioghachdan a tha thar a chuain airson ar n-arain, ach is dona a' bhliadħna nach toir dhuinn aobhar buidheachais airson toradh ar tir fein. Bha barr tróm feedh na rioghachd air a bhliadħna so, agus ma rinn tiormachd agus fuachd beagan dolaidd an sud agus an so, a għabail na dutheha thall agus a bħos, shios agus shuas, tha aobħar againn a bhi gle thaingeil. Ach ged nach bitheadħ toradh na dutheha saibhir, bhiodh e iomeħuidh gun tugħamaid buidheachas do Dħia. Tha saibħreas an t-saogħil air a dhòrtadħ ann an aċċarsaidean na tir so, agus ged a tha namħaid anioċħdmor an geall air malairt mhara na dutheha a sgrios, tha soħħichean cogaidh Bhreatunn a cumail slighe a chuain fosgħalte dħuinn. Ma tha goinnej ann an aon aite tha saibħreas ann an aite eile. Tha an gealladħ againn "am feedħ a mhaires an talamh cha sġur àm an t-sil-chur agus fogħar agus fuachd agus teas, agus samh-

radh, agus geomhradh agus la agus oidhche." Ma tha Canaan gann tha saibhreas anns an Eiphit agus cha tig acras air Canaan ma tha Abram ann le creidimh agus creideas a chuireas a theachdarean do'n Eiphit. Tha slighean an Tighearn dorch a' n ar suilean gu tric ach tha dearbhadh soilleir againn air maiteas agus trocar Dhe agus an uair nach eil cuisean soilleir is coir dhuinn earbsa a chur ann an Dia le inntinn iriseal agus cridhe umhal. Annns na seann laithean bha daoine a' nochadh an taingealachd do Dhia le bhi ag iobradh ceudghin an treudan agus ceud thoradh an achaidhean. Bu choir sochairean an Tighearn spiorad na taingealachd a dhusgadh anns gach aon againne gus an gnathach sinn le durachd agus le firinn briathran an t-salmadair — "tha suilean nan uile a feitheamh ort agus bheir thu dhaibh am biadh 'na thrath. Tha thu a fosgladh do laimh agus a sàsúchadh miann gach ni beo." Thairis air saibhreas an fhoghair is còir dhuinn buidheachas a thoirt do Dhia airson gach gras, sochair agus tiodhlac—ar slainte, ar tearainn-teachd, ar dion agus ar cairdean. Ach euiridh ar sochairean aimsireil ar tiodhlacan spioradail 'n ar cuimhne. Tha an salmadair ag ainmeachadh tri sochairean gu sonraichte—slainte, aoibhneas agus naomhachd. Tha e toirt buidheachas airson gach trocar ach airson sochairean spioradail tha e toirt tuilleadh agus buidheachas. Tha e dol fo bhóidean gun dean e ceithir nithean.

"Ri 'm bheo eighidh mi ris." Sheall e na dheigh agus mu'n cuairt air agus neartaich a dhochas nach treigeadh Dia e anns na bliadh-nachan a bha air thoisearch air. An uair a thug e gu'n robh e ann an lamhan Dhe thainig fois gu anam agus aoibhneas na inntinn. Bha a chreidimh aon uair fann agus a mhisneach lag ach dh'fhag e na laithean teagamhach na dheigh agus bhoidich e gu'n sealladh e ann an urnaigh ri Dia gu erioch a bheatha.

Tha e a rithist ag radh—"glacaidh mi cupan na slainte." Cha robh an comanachadh ann an amhare an t-salmadair an uair a labhair e na briathran so, ach tha iad a dusgadh spiorad na taingealachd a measg seirbhisich an Tighearn agus cho tric agus a labhras sinn iad le durachd bheir iad a mach toradh a chreidimh. "Gluaisidh mi ann am fianuis an Tighearn ann an tir nam beo." Is e sin mar gun abradh e—"rinn mi seirbhis do mhaighstir no dha.

Dh'fheuch mi an saoghal agus fhuair mi e mealltach gun stà, ach an deigh gach gne seirbhis tha mi làn chinnteach nach eil ann ach aon mhaighstir a tha dileas, seasmhach, fialaidh, agus cho fad agus a bhitheas mi beo, Dhasan ni mi seirbhis." "Iocaidh mi mo bhoidean do'n Tighearn a nis an lathair a shluagh uile." Ann am fianuis an t-saoghal aideachaidh e Dia. Bithidh a bheatha ann am follais mar a bhitheas

a ghiulan ann am diomhaireachd. Ann an umhlachd do thoil Dhe fhuair e leigheas airson gach creuchd agus iocshlaint airson gach anshocair. Mar a thubhaint Pol, bha fhios aige co anns an robh e a' creidsinn agus cha robh näire air a Mhaighstir aideachadh ann an lathair nan uile.

Tha seirbhis bhuidheachais airson an fhoghar a' teagasc dhuinn gu 'm bheil sinn ann an lamhan ar n-Athair Neamhaidh, gur e ar dleasdanas suil chairdeil a thionndadh air ar braithrean anns gach duthaich agus a bhi leagta ri toil an Tighearna anns gach suidheachadh.

Bha na tri comharan so ann am beatha Chriosd agus cha'n fhaod sinne dimeas a dheanadh orra ma tha sinn 'n ar luchdeanmhuiinn Dhasan. Bha gradh Athair agus a lathaireachd na shealladh an comhnuadh agus fhuair e neart neamhaidh a leig dha dhleasdanas a dheanadh gach la agus fulang air a chrann a chosnadh slainte do'n chinne daonna. Cuireamaid ar n-earbsa ann an Dia agus gn h-iriseal, umhal gabhamaid ri thoil agus bithidh ar beatha ann an cosheirm ri ceol binn na rioghachd anns am bheil ainn Dhe air thoisearch agus a thoil gu brath air a deanadh.

CAONNTACHD AGUS DOIGHEALACHD.

Thubhaint Tòmas Carlile gun robh bun gach beus ann an caonntachd ach cha do chreid a cho-aoisean e. Chunnaic e ana-caitheamh agus struidhealachd na la agus na linn a dhuisg ionagain na inntinn agus thug e rabhadh na chainnt sgaiteach fhein uair agus uair gu'n robh a luchd-duthcha air slighe sleamhain agus sloc dorcha air thoisearch orra. Mar a thachair gu tric do na faidhean bha a ghuth mar ghaoth anns an flasach. 'S ann air aghaidh ghruamach a bhiodh an snodha-gaire na robh e beo an diugh agus gun cluinneadh e urramaitch na rioghachd a' glaoighaich aig baile agus air reidhlean—a mhuiintir Bhreatunn, seallaibh air dà thaobh na sgillinn. Tha e coltach nach robh coire ann an ana-caitheamh bliadhna no dha air ais, ach cha'n'eil tùr, twigse no gradh-duthcha ann an luchd na h-ana-caitheamh an diugh. Is e an cogadh oillteil, a tha a slugadh ful agus feoil, euid agus codach na rioghachd, a dh'fhosgail suilean ar luchd-riaghlaidh agus comhairle. A nis, ma tha e, cha'n e a mhain, cearr, ach peacach a bhi mi-churamach mu mhaoin an diugh, cha'n fhaod gu'n robh e ceart no cluiteach an de. Cuireamaid sreang air an sporan, their na daoine glice, agus cuireamaid ionmhas na rioghachd a chuideachadh cosgais a' chogaidh. Cha'n'eil mi idir a faotainn coire dhaibh ach tha e ceart a bhi comharrachadh a mach, cogadh ann no as, gur e dleasdanas gach neach ana-caitheamh a

Mr. A. L. An-
derson, a person
of high social rank
and influence, who
is a member of the
Senate, has been
invited to speak at
the meeting.

sheachnadh. Ma loisgeas an cogadh an fhirinn so air clar-inntinn an t-sluaign, thig toradh na lorg a bhitheas fhathasd feumail do shluagh na rioghachd. Gle thrath, thug daoine fanear gun robh torr mòr airgiot ga chosg air deoch laidir, agus gu'n robh ionadh call ann an lorg na dibhe cho maith ri cosgais. Bha luchd-oibre, theireadh iad, le gaol na dibhe a mibhuileachadh an uine aun an diomhanas agus ann an gòraiche. Bha e cunnartach tighean-oil fhagail fosgailte ann am bailtean far an robh miltean de shaighdearan. Ghabh luchd-riaghlaidh an gnothach os laimh agus rinn iad riaghailtean agus reachdan a chumail na dibhe ua h-aite digheach. Ach bha deoch laidir a sgrios columna agus anama dhaoine roimh àm a' chogaidh agus bha daoine stuama a' bleith an teanganna ag innseadh mu'n chron a bha deoch a deanadh. Is ann air cluasan gle bhodhar a thuit glaodh an gearain. Cha'n-eil mi a cur an aghaidh na reachdan a rinn iad a smach-dachadh na namhaid so, ach aon uair eile, tha mi ag radh, ma'se ard-ghliocas taod a chur ri anamianna an t-sluaign ann an àm cogaidh, cha bhitheadh e cearr a ni ceudna a dheanadh ann an àm sith. Cha'n-eil na reachdan a tha a riaghlaidh malairt na dibhe anns an rioghachd so cho teann agus a tha iad ann an Russia agus anns an Fhraing.

Chunnaic na Russianaich agus na Frangaich gu'n robh deoch laidir na cnap-starradh a bacadh obair na rioghachdan agus a meatachadh an t-sluaign ann an la na deuchainn, agus spion iad a chraobh thoirmisgte as a bun agus a freamhaichean. Ghearr sinne na meanglain agus chladhaich sinn dig mu'n cuairt orra a chuireas eagal air euid agus moille air moran. Cha robh an rioghachd gun rabhadh gu'n robh deoch laidir na namhaid, ach is ann le suilean dall a sheall agus le cluasan bodhar a dh'eisd luchd-riaghlaidh ri casaid nan daoine stuama. Thainig an cogadh agus a nis tha car eile ann an adhare an dtainmh. Is e fear teagaing borb a tha anns a' chogadh ach, math a dh'fheudta, gu'm bi beatha cho maith ri bàs anns an chupan a tha an rioghachd ag òl.

Cha'n ann an deoch a mhain a bha cosgais gu'n tairbhe agus caitheamh gun bhuil. Annas na bailtean mora tha Tighean cluiche anns gach sraid air am bheil taghal sluaigh a' taladh miltean a la agus a dh'oidhche agus a' slugadh a suas miltean punnd sasunnach airson fearsachuideachd agus fealla-dha. Tha moran gle og a taghail thighean nan dealbh agus cha'n e a mhain gu'm bheil iad a cosg airgiot air bheagan feum aig an àm, ach tha a' chlann ag ionnsachadh droch oilein agus a deasachadh an ama anns an cosg iad gu michuramach cha'n e an sgillinn ruadh ach a pheighinn bhàn agus an gille buidhe. Tha cridhhealas slainteil do'n oigridh ach cha bhiodh ionndrainn air cridhealas nan

tighean cluiche agus dhealbh na'n robh iad dùinte agus bhiodh moran airgiot air a chaontadh. Ach cha'n-eil moran anns na bailtean mora a bhitheas a leughadh nan duilleagan so agus cha'n-eil feum a bli comharrachadh a mach gach rib agus innleachd a tha air an gnathachadh a ghlaicadh na sgillinn. Tha ana-caitheamh air an duthaich mar anns a bhaile. Bithidh bearradairean nam paiperean naigh-eachd a tilgeil mar inisg air fir na duthcha gu'n seall iad tric air sia sgillinn mu'n dealaich iad rithe. Bha la anns an robh beagan brigh anns an inisg ach is fhada o'n dh'fhalbh e. Cha robh airgiot cho saibhir air an duthaich agus a tha e an diugh, agus cha chosgadh daoine bochda a ni nach robh aca. Annas na laithean nach eil fhathasd air dichuimhne bha an tuath a toirt am beo-shlaint ann an tomhas mor as an fhearrann. Bha minchoirce, eorna agus sheagail, air a bleith aig a mhuiileann agus cha bhiodh aran cruinneachd ri fhaicinn ach air la cuirme. Is bochd an tigh an diugh annas nach eil aran cruinneachd, agus tha e a cosg moran tuilleadh na am bonnach coirce, gun idir coimeas a dheanadh nam brigh.

Annas an linn air thoiseach oirnn bha brochan agus bainne air a chunntas na dheadh thra maidne, ach a nis, ma bhitheas spain no dha de'n bhrochan ann an truinnseir eudomhain, feumaidh daoine ti agus aran agus annlann na dheigh. Tha e soilleir gu'n d'eiridh a chosgais gu mor, ach tha moran am beachd nach eil slainte no neart dhaoine na's fhearr na b'abhaist. Bha buntata air an tra dhínnelr agus bainne, im no cáise mar annlann. Annas a gheamhradh bhiodh iasg sailte, feoil agus eanaraich a gabhall aite a bhainne. Annas an oidhche ghabhdh sean agus òg gu sùndach buntata pronn agus bainne, agus anns na laithean sin is ann aiumig a chluinnteadh gearan air eion-meirbhidh. Bha an lòn so air beagan cosgais agus bha na fir agus na mnathan laidir agus fallain. An diugh cha dean am balach buachaille trà air buntata agus bainne agus is e crioch gach cuirm cupan ti. Cha till an t-seann ghnath ach tha e soilleir gu'n gabh moran cosgais a sheachnadh gun slainte dhaoine a chur ann an cunnart.

Agus ma tha lòn a cosg tuilleadh an diu, cha lugha an t-atharrachadh a thainig ann an aodach an t-sluaign. An aite a chloimh a bli air a giollachd aig an tigh o'n dh'fhangadh i druim nan caorach gus an rachadh an clo air druim nam fear agus an drogaid air na mnathan cha'n fhoghainn an diu ach aodach gallda agus luideagan suarach air bheagan blathas agus caitheamh.

Cha robh ar n' athraichean cho riomhach no idir ar mathraichean ris an linn so, ach cha'n-eil an riomhadh saor o chosgais. Tha call no dha eile ann an lorg nan cleachdaÙra a dh'ainmicheas mi anns an dol seachad. Tha ealain an t-sluaign

a dol air dichuimhne. Cha'n eil àsaig gan dith nach ceannaich daoine, far aon b'abhaist an athraichean moran àsaig a dheanadh le lamhan fhein. An aite cliabh de shlatain seilich no calltain theid iad do'n bhuth airson cliabh gallda. An aite beairt iasgaich fhigheadh de'n ghaoisid cha teid fear gu sioblach gun bheairt ghallda. Cha'n eil mi a ciallachadh gu'm bheil gach cleachdadhl ùr ri dhiteadh ach tha da ni soilleir. Tha a chosgais a dol am meud agus tha an sluagh a call ealain an athraichean. Tha ionadh doigh anns am faod daoine caonntachd agus crionnachd a cleachdadhl cha'n e a mhain gun chall ach a chum mor bhuanachd do'n tir. Theid aig daoine air caonntachd a cleachdadhd ma thogras iad fein agus a ghabhas iad beagan dragh. Bhiodh e na b' fhasa caontachd a sparradh air an t-sluagh na'n cuireadh urramach na tire deagh eisimpleir rouilpa. Tha sgooth de luchd-coimhle, fir-rannsachaidd agus eleirich a tarruign paigheadh mor air gle bheagan feum a sporan na rioghachd. Tha iompairreachd Bhreatunn farsuinn agus cha ghabh obair na rioghachd a dheanadh gun chosgais throm ach bhiodh obair na rioghachd air a deanadh cho maith agus a tha i ged a bhiodh duais luchd-dreuchd air a lughdachadh agus moran air an leigeil ma sgooil gu obair eile.

Is e eisimpleir nan ard chuirtean a leanas an sluagh. "A rud a chi big is e a ni big." Bithidh beartais na rioghachd gle bheag mu'n tig erioch a chogaidh agus is e iadsan a thuigeas so gun dail agus a ni uidheamh airson la na teamntachd a's fhéarr a thig as. Ach ged nach robh lanh na h-eiginn idir oirnn is e ar dleas-danas cosgais gun fleum a sheachnadh agus ceum no dha a ghabhail le'r n' athraichean anns a chaonntachd a bha iadson a cleachdadhl. Tha falas Dhe maille ri gliocas soaghalta gar gairm gu bhi caonntach, doigheil. Tha an tiomnadh nuadh 'gar teagast a bhi curamach agus gun sgapadh a dheanadh eadhon ann an la an t-saibhreas. An deigh do'n t-slànuighear enirm a thoirt do chuig mile fear "thog iad làn da chliabh dheug do'n bhiadh bhriste a bha dh-fhuigheall aca."

Anns an t-sean tiomnadh tha aon chaildeil a bu choir dhuinn uile, agus gu sonraichte do na mnathan, a leughadh gu curainnach agus ma dh'òlas sinn an spiorad aige cha ghlacar sinn aon an anacaitheamh. "Cò gheibh bean shub-hailceach, oir tha a luach gu mor os ceann chlach nasal. Earbaidh eridhe a fir aisde agus cha bhi feum aige air creich, locaidh i maith dha agus cha'n e ole rè uile laithean a beatha. Iarraidh i olann agus lion, agus oibrichidh i gu toileach le a lamhaibh. Tha i mar longaibh nan ceannach, bheir i a biadh o thir chein. Eiridh i mar an ceudna 'nuair is e an oidhche a ta fathast ann, agus bheir e lòn d'a teaghlaich agus cuibhlionn d'a maighdeanaibh. Measaidh

i achadh agus ceannachaidh i e: le toradh a lamh suidhichidh i fion-lios . . . cuiridh i a lamhan air an dealgan agus gabhaidh glacan a lamh greim do'n chuigil . . . Ni i lion-eudach grinn agus reicidh i e, agus bheir i criosan do'n cheannaiche. Neart agus urram is eudach dhi agus ni i gairdeachas san am ri teachd . . . Eiridh a clann agus beannaichidh iad i; a fear, agus molaidh e i."

TRIOBLAID AIR A BEANNACHADH.

Ri aileachd a' cheitein tha'n saoghal gu leir
A' cur maitheas an Tighearna gu h-eibhinn an
cèill,
Tha na tuiltean 's na cuantan, na coilltean 's na
glinn
Gun airsneul a' seinn da le co-sheirm bhinn.

Ged chuala mi chaithream cha do thog mi am fonn
Ach dhl' imich mi romham gu neo-shunntach
trom,
Gun urram, gun ghràdh 's gun fhiughantachd
eridh',
Do'n Dia sin a chomhdaichi le àilleachd
gach ni.

Ach thainig an geomhradh gu tartarra doirbh—
Theirinn an doininn a's dh'eirich an stóirm
A's theich mi gu h-anfhainn a' t'ionnsaighsia
Dhe,
Ag iarradh ort fasgadh fo sgaile do sgéith.

Thainig samhradh mo bheatha gu h-aoidheil 's
gu grianach
A's dhl' imich mi romham—gach ni mar bu
mhiannach
A' mealltair gach sochair a's saor o gach dòlas,
Ach fathast 's an Tighearn cha d' rinn mise
sòlas.

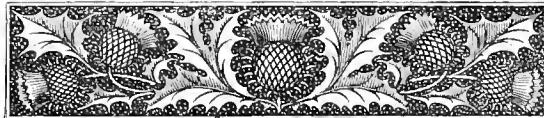
Ach feuch! thainig caochladhl a' bhròin air mo
chàradh
Thainig le'm gheamhradh gach deuchainn a's
anradh,
A's għluu ġi gu silteach fo iargain 's fo bħròn
Għon chobhair, gun chomhnadhl, gun eideadhb,
gun lòn.

Shiubħail mi'n saoghal gu h-airsneulach sgith,
Ach tha faoineachd a's diomhanas sgrɪobħt' air
gach ni
A's air uachdair an domhain cha d' fhuair mi
cul-taic'
Gus'n do thill mi ri Dia, mar an calaman do'n
Aire.

AN T-URR. IAIN MACLEOID.

IS FHEARR SUNND NA MULAD.

"Ach chuir mi so romham annam fein, gun teachd a ris fo dhoilgheas do 'ur n-ionnsuidh." —II. Cor. 21.

Anns an earrainn so tha an t-abstol Pol a' deanadh aideachadh cudthromach. Tha e ag rádh gu'n dh' fhoghlum e nach'eil buaidh no eifeachd spioradail ann an gnáis chianail bhrónach, agus gur e dleasnas gach Crioduidh e fein a ghiulan gu sunndach, aoibhneach. Bha e sgriob ann am baile Chorint roimhe so, ach cha do shoibríoch cùisean leis agus thug e carson a bha a thurus gun tairbhe. Bha e a' gluasad am measg an t-slálaigh le gnáis mhuladach agus le osnaidhean túrsach. Bha trua aca ris agha robh tlachd aca ann fein no á shearmain. Cha robh móran a' taghal nan tighean aoraidh agus am beagan a bha a' cruinneachadh bha iad túrsach. Chuir an t-abstol roimhe gu'n atharraicheadh e a ghiulan air an ath thurus a rachadh e a choimhead eaglais Chorint. Cha'n e nach robh aobhar aige a bhi trom-chridheach a thaobh cor na h-eaglais. Bha fios aige gu'n robh ionadh beachd mearachdach agus droch chleachdadh am measg an t-slálaigh. Thainig eaglais Chorint fada, fada gearr air comhliontachd; tha so gle fhollaiseach do neach sam bith a leughas a' cheud litir a sgriobh an t-abstol do chreidmhich a' bhaile so. Ach a dh'aindeoin na thaobhair rinn Pol a suas inntinn nach leigeadh e leis na nithean sin a bhi 'na uallach air a chridhe. Bha taobh eile air a chùis agus air an taobh sin shealladh e. Bha aobhar aige a bhi taingeil airson ionadh nì ann an eaglais Chorint, agus a' cumail na nithe sin 'na amharc tha e ag radh "chuir mi so romham annam fein gun teachd a ris fo dhoilgheas do 'ur n-ionnsuidh."

Tha eisimpleir an abstoir ri mholadh, oir tha ionadh crioduidh a' dichuimhneachadh gur e sgeul aoibhneach a tha anns an t-soisgeul agus gur e cuibhrionn gach creidmheach a bhi "deanadh gairdeachas anns an Tighearn a ghnáth." Is e ar dleasnas a bhi firinneach, onarach, ceart agus caoimhneil. Is e ar dleasnas mar an ceudna a' bhi 'gár gíúlau fein am measg dhaoine gu h-aoibhneach, toilichte. Fágaidh am fear doilgheasach cuideachd sam bith anns am bì e muladach, túrsach. Tha uallach trom aig gach neach ri gíúlau agus cha'n eil e ceart gu'n cur mise tuilleadh air. Tha an t-abstol ag rádh ann an àite eile "giulainidh gach

neach 'uallach fein.' Ma tha nì sam bith a' cur dragh ort, cum agad fhein e. Cha dean e, aon chuid dhuit fein no do dhaoine eile, móran maith a bhi daonna a' gearan. Is e ar dleasnas do Dhia a bhi sunndach. Chruthaich Dia sinn 'na dhealbh fein agus 'na fhreasdail tha E 'g ar euartachadh le sochairean gun aireamh. Chuir E sinn ann an saoghal maiseach agus dh'fhoillsich E dhuinn ann an Iosa Criod slighe na slainte. Tha na reultan-maidne a' seinn cuideachd agus tha uile mbic Dhe a' deanadh gaindeachas. Tha na h-eoin bheaga am measg nam preas ri ceileireadhl agus tha na h-uain a' ruith agus a' leum mu na enocain. Tha an salmadair a' gairm air gaeil ni anns am bheil anail, an Tighearn a mholadh. Am bheil e ionchuindh gu'm bi sinne trom, dubhach? Is e dleasnas clann an Righ a bliu subhach. Cha d' thubhairt Criod ri dheisciobail "is sibhse dorchadas agus nebil dhubha an t-saoghail," ach thubhairt E "is sibhse solus an t-saoghail. Gu ma h-ann mar sin a dhealaicheas bhur solus an láthair dhaoine, chum gu'm faic iad bhur deadh oibre agus gu'n-toir iad glóir do bhur n-Athair a ta air neamh." Co a chuireas 'n am aghaidh an uair a their mi gu'm bheil cumhachd ann an anam suilbhír. Thug an t-abstol so agus air an aobhar sin thubhairt e ris fein "ni mi tuilleadh maith ann an Corint le bhi sunndach na le bhi 'gám gíúlau fhein gu trom túrsach." An uair a tha sinn sunndach tha ar n-obair aotrom, agus tha gach ni ris an cuir sinne ar lamh air a' dheanadh na's fhearr. Tha spiorad suilbhír ann an duine mar oladh air na cuibhleachan. Is toil leam an cosnaiche a tha a' seinn aig obair. Leanaidh e aig obair gun sgios na's fhaide na an cosnaiche gruamach. Cumaidh anam fonnmhòr sgios agus curam fada uaithe. Tha ceum an t-saighdear aotrom, luath, an uair a bhuaileas céòl na pioba a chluais. Tha neart agus slainte a' tighinn bho chridhe ait. Thubhairt duine glic aon uair gur fhearr gu mor a bhi ag amharc air taobh grianach ar crannchar na mìle 's a bhliadhna. Chuala mi mu dha cheamaiche a thoisich air marsantachd anns an aon bhaille air an aon latha. Bha na prísean aca eo ionann agus bha iad le cheile 'nan daoine ceart, cothromach, nach deanadh gniomh eucorach air neach sam bith. Ach bha fear dhiubh na dhuine balbh, gnùth, fad as, nach cuireadh fàilt air luchd-tagħail a b'iuðh. Bha clann agus coin a seachnadh Ghruamain

Bha an fear eile bàigheil, aoidheil. Chuireadh

e fàilte agus furan gu càirdeil air sean agus òg. Bha e ullamh, easgaidh agus cha bu dragh leis ni sam bith nach robb aige fhaotainn. Is e a thainig as gu'm b' fheudar do Ghruaman a dhorus a dhùinadh ann an ceann bliadhna ach chaidh cùisean cho maith le Aoidh agus gu'm b' fheudar dha gille-bùth a thuarasdalachadh g'a chuideachadh. Tha Pol fein ag ràdh gur "buánachd mhór an diadhachd maille ri toileachas-iuntinn." Theagamh gu'n abair neach "tha e furasda do dhaoine aig nach 'eil dragh no curam agus aig am bheil beartas agus slainte a bhi sunndach agus riaraichte ach air mo shousa, tha mi air mo chlaoïdh le cosnadh agus cha'n'eil mo neart do reir." Ach, mo charaid, nach eul thu riamh nach ann am mó-r-phailteas na nithe a ta e a' sealbhachadh a tha beatha an duine. Cha tig sonas gu bràth bho'n leth am muigh. Tha e a' bruchdadh a mach as a chridhe mar a tha an t-nisge a' sruthadh as an fhuaran. Uime sin "leis gach uile dhicheall gleidh do chridhe, oir as a sin tha sruthanna na beatha." Is iomadh saruchadh a fhuaire an t-abstol. Tha e ag innseadh dhuinn anns an litir so gu'n robh e "ann an cunnartaibh 's an fhásach agus ann an cunnartaibh 's an fhairge, . . . ann an saothair agus ann an sgòs, am fairibh gu minic ann an acras agus ann an tart, ann an trasgaibh gu minic, ann an fuachd agus ann an lonnochd." Ach a dh'aindeoin a h-uile tàir agus trioblaid a thachair ris, chuir an t-abstol roimhe gun teachd a ris fo dholgheas do Chorint. Tha daoine ann nach 'eil toilichte mur am bheil iad ri enàhan 's ri gearan. Ach cha'n ann dhiubh a bu chòir dhuinne a bhi. Tha eòlas againn Airson a tha a' tabhairt dhuinn aoibhneas agus subhachas agus a tha a cur teicheadh air mulad agus caoioch.

Tha e na ioghnadh mó le iomadh neach gum bheil na saighdearan Breatunnach cho eridheil, sunndach anns gach suidheachadh 's am bì iad. Cha'n'eil iad a' call am misneach anns na claisean a tha làn de dh'uisge agus eabair no ri aghaidh bàis air muir 's air tir. An uair a tha iad air an león tha iad gu coitchionn 'g an giulan fein le foighidinn. Ma theid aig na saighdearan a bhi toilichte 'n an crannchar is eile a thig e dhuinne a bhi fo dholgheas. Nach lioumhòr sochair a tha agaíne nach 'eil acasan, agus ged a thig dragh agus trioblaid oirnn liouaidh ar creidimh sinn le sith agus aoibhneas Chriosd. Thig E fein thugainn mar a thainig E dh'ionnsaidh nan deisciobuill ag imeachd air tonnan fiadhaich na mara agus ma dh'eisdeas sinn ri 'ghuth cluinnidh sinn E ag radh "biodh misneach mhaith agaibh is mise ta ann, na biodh eagal oirbh." "Is beannaithe an sluagh d'an aithne an fhuaim aoibhneach: imichidh iad, a Thighearna, ann an solus do ghnùise."

U. A. G.

A DHEOIN NO A DH'AINDEOIN.

O chionn bhliadhnaicheadh cha mhór nach b'e cnaimh-droma gach òraid agus gach seòl-riaghlaidh 's an duthaich so, "Na bean ri saorsa duine." Ma's e duine rianail, tuigseach a th'ann tha sin glic cheart. Ach ma's e meirleach a tha ann, nach glic a chur an sàs? Ma's e sloinnit a tha ann, nach iomchuidh faire a chuir air? Ma's e duine air a' chuthach e nach cunnartach e'bhi fa sgaol? A nis tha meirle agus meirle ann, sloinnitireachd agus sloinnitireachd, cuthach agus cuthach. Tha meirle ann a chuireas lagh na rioghachd stad air leis a' mheirleach a chur ann an gainnteir, ach tha meirle eile ann leis an spùinn duine a choimh-earsnach gun fhultean de cheann fhein a chur ann an cunnart. Tha sloinnitireachd ann air nach ruig lagh dhaoine. Tha cuthach ann nach urrainnear a chur an laimh. Gheibh an seorsa so as, an uair a chuirear fo ghlaibh an neach a ni eucoir dhearbhta air a choimh-earsnach—a ni foill, no goid, no cioram. Cha'n fhaod e a thoil, fhein a dheanamh. Tha e mar sin einnteach pach e nach 'eil iad neo thoilteannach air peanas, ach nach 'eil innleachd air peanas a dheanamh orra a chuir gu'm bheil na cealgairean eile a' faighinn as. Nam faighte an eur an sàs bhiodh gach duine rianail toilichte. Bhiodh ceartas air a shàsnachadh.

Tha falach Dhé ag innseadh dhuinn gu'n do chuir duine a thoil fhein ann an aghaidh toil Iehobhal, gu'n pheacaich e, agus gu'n d' thug am peacadh truaighe agus bròn 'na chois. Tha e, mar an ceudna, soilleir nach b'eigin agus nach b' urrainn do Dhia leigeadh leis a' cheanaireac a rinn fein-thoil an duine an saoghal a thoirt fo smaig, no lamh-an-uachdar fhaotainn uile-gu-leir air a laghan cearta-san. Mar sin thuirt Dia, "An fhad so ach ni's fhaide." Tha E a' cur eriche ri saorsa.

S'e'n diugh a' chìad latha de'n Earrach. Tha mi'am shuidhe a' sgriobhadh nam briathran so, agus facal a' bhaird air a thoirt gu beo gu'm chuumhne, "Bhrùchd a' choill, is sheinn na h-eoin." Ged a bha'n dé eadhoin na bu ghrianainche na'n diugh, saoilidh mi gu bheil am barrachd còir agam an diugh air gairdeachas a dheanamh, oir thainig an latha. Thainig latha an dochais, rathe a' chinneis, am an t-saoi-threachaidh, agus aimsir na togarrachd. Tha na treabhaicheadh le'n seisrichean a' tiomndadh na h-ùrach chubhraidh air gach faiche, tha na h-eoin a beadradh mu gach tom is preas! Tha feur is duilleach a' gobachadh. Tha fluran cruadalach an Earrach cheana a' lathair. Tha na gairnealairean 'nam fuil 's 'nam fallas. Dé fàth an trainge? Tha, gu bheil Nadur gus an sgoil-gheamhráidh a leigeadh ma sgooil. Le gairdeachas an saorsa tilgidh na lusan uaparian Thicid cinneas ann am fiadh, agus bidh

THE DIALECT OF LUGOSS.

toradh air chall. Cha'n'eil na gairnealairean a' creidsinn anns an t-saorsa iomlan so a tha moran a' searmonachadh. An aite a bhi a' leigeadh le Nadur a doigh fhein a ghabhail, tha iad a' gearradh, 's a' tath, 's a' tionndadh, 's a' stiùradh nan lus's nam preas g'an doigh agus g'an rathad eolach fhein. Tha iad a' cur rian air saorsa. An uair a thig na craobhan-meas gu aois, feumuar, ann am mór chuid, am fagail dhaibh fhein. "An ear a theid's an t-seana mhàide's deacair 'thoirt as." Ach 'nan òige cumar iad fo smachd agus fo cheannas.

Leth-chiad bliadhna, agus na's lugha, air ais, bha a' chlann air feedh na tire air an cumail dlùth fo smachd. Cha robh cead aca labhairt ann an comunn dhaoine criochnaichte ach mar a labhradh riutha. Cha robh aite aca aig bord comhla ri cuideachd a bu shine na iad-fhein. Bha iad diùit agus athach. Their euid gu'n robh iad air an cumail a sios tuilleadh's a chòir, gu'n robh an saorsa air a thoirt air falbh. "Bha," ars' iadsan, "parantan cruaidh air an cloinn, a pairteachadh oilein a bha na bu mhotha o'n cheann na o'n chridhe." Seadh, seadh. Nach anabarrach pongail muinntir na linne glice so? An cluinn thu uair air bith, a leughadair òig, d' athair no do mhathair a' bruidhinn mu'm parantan ach le urram agus cliu? Thusa, a fhuair an t-saorsa mhi-rianaill air am bheil am meas, am bheil thu de'n aon inntinn riutha? Mur bheil, 's e sin do chall-sa. An neach a thuig àithne Dhé, "Thoir urram do d'athair agus do d'mhathair," fhuair e teagasc fada is fheàrr na teagasc suarach na saorsa so. Cha chreid mi gu bheil e a' cur ni ri cliu na linne so gu bheil beul na cloinne bige gu gobach, ladurna ann am measg gach cuideachd, sean no òg.

Fha an clann air an cur do'n sgoil, le cuid, a chionn gu'm bheil an lagh 'ga iarraidh sin, le cuid eile air son maith na cloinne. Cha mhòr nach fhaod sinn a' radh gu'm bheil an oigridh uile a' dol ann ann an aghaidh an toile. Tha iad, ann am mór chuid, air an cur do'n sgoil Shàbaid air son a bhi as an rathad, agus ga'n cumail as eron, direach mar a b'abhaist d'ar seanmhàthritic an eunlaith a chur a dh' ionnsuidh na h airidh-chearc an uair a bhiodh am barr ag abuchadh. Cho luath's a thig iad gu 'bhi ceithir bliadhna deug a dh' aois cha chuir an t-arm-dearg do sgoil iad air latha Sàbaid no seachdainn. Tha'm peanas agus an daorsa seachad, aeh tha cuimhne a' champair co-cheangalit ris an aite's an d'fhiosraich iad e. Tha gràin aca air tigh-sgoile's air eaglais. Cha'n'eil cuimhneachain naomha aca air aoradh tighe Dhé. Cha do shuidh iad anu eadar phàrantan. Cha'n eirich e suas 'na smuain mhilis 'nan intinn an uair a tha na bliadhnaichean air dol seachad, 'san uair a tha iad, ma dh' fhaoidte, iomadh mile fada bho thir

an dùthchais, no a tha na parantan sin 'nan cadal tron fo'n fhod. B'abhaist clann a bhi aa geall air dol do'n eaglais le'n dàimh. Ach, eodhui, 's e deagh chìeacdhadh is mothà gu móir an òige am feum air na saorsa. Agus, an uair a tha an cleachdadhl air ordachadh agus air a ghnathachadh le muinntir nach'eil teagamh idir 'nan gradh, cha'n e peanas ach toileachadh a th'ann an umhlachd dha.

Tha'n t-am daonnan dlùth anns am fág clann leanabaidheachd as an déigh. 'S e sin an t-am anns am faicear am bheil feum ann an smachd—an uair a tha iad a' cur dhùi 'bhi air an smachdachadh. Tha'n saoghal le'bhuairidhlean, le'chunnartan, le'eucoirean an toiseach orra. "Tha'n saoghal, an fheòil, agus an diabhal" mar gu'm b'ann a feall-fholach air an son. Cha'n e iadsan a leig d'an cloinn lamh-an-uachdar fhaotainn thairis orra is socraiche cadal 'san am sin. Cha'n e na pàrantan a bha eaois-shuarach roimhe is lugha ionagain an sin. Bidh sìth agus coguis ghlan aca-san a smachdaich, 'sa dh' oilein, 's a choimhead ann an gràdh a mhuinntir a thug Dia dhaibh r' an coimhead. 'S e an sliochd-san a chuireas air aghaidh le loinн obair an t-saoghal, 'sa għreasas rioghachd Dhé air an talamh. Is iad so a thogas ar daonnachd as lāthach na truaillidheachd. Is iad so a sheasas còir is eart is saorsa dhligheach, agus le'm beatha a bheir dùlan do fhoir eiginn.

Tha a' bhliadhna so air a comharrachadh le ni ùr ann an eachdraidh ar rioghachd, no, codhiu, seann ni air ùrachadh, a bha dùil againn a bha marbh gun dóchas aiseirigh. Le Aichd Parliamaid agus fo sheula an righ, tha iadsan uile nach d'thainig air aghaidh o'n saor-thoil a chogadh le'm braithrean's an àr mhilleach so a tha fhathast a' dol air aghaidh gun lasachadh, ri 'bhi air an eigneachadh. Tha euid a caoidh gu'n d' thugadh nainn ar saorsa anns an ni so. Rinn sinn móran naill ann am measg chinneach eile as an t-saor-thoil so a rinn ar dion cho fada. "Carson" their iad, "a mhilleamaid an cliu so a bha againn leis an flior bheagan a tha air fhagail eigneachadh?" A nis, ged nach'eil an aireamh ach beag ann an coimeas ris an fheachd chalma a chuir saorsa do'n uile os eionn am beatha fein, agus d'an deòin a chuir an lamh ri gniomh, ann an ainm ceartais, tha e tuilleadh is mor airson gu'n seallamaid thairis air. "Nuair a tha'n coluchd-dùthcha a' fulang's a bàsachadh, tha na gealtairean, na leasgainean, na sanntaich so, ag itheadh toraidh an saothreach ann am blàths an tighean, 's ann an cайдreamh an cairdean. Tha obair am beatha's an gnothuichean a' dol air aghaidh mar bu ghnàth. Tha iad eadhoin a' tarrning a tobraichean na muinntir a bha duineil, 's a dh'fag gnothuichean is dìlsean air son nithean air leo a b'airde. Tha iad so ag

iheadh suas tighean bhantrach agus dhill-eachdan, a deanamh buannachd as neo-fheinealachd an coimhlearsuach. Seadh, is aithne dhomh iad a rinn fanois air an fheadhainn a chaidh fo bhratach an righ. Cha mhisid rioghachd, no sgireachd no eaglais, a bhi air a gart-ghlanadh de'n t-seorsa so. Cha mhór is fhiach am priomspal nach 'eil duine deas air son iobradh 'air a sgath. Mur a' bheil prionnspal ann an duine, nach 'eil e air aireamh na muintir d'an ainm meirlich, sloinntirean, gealtairean, leasgainean, luchd-euthaich. Tha e de chomunn cunnartach. 'S e duine a tha ann, aig a chuid is fhéarr, a tha coma ma bhios a sheiche lach-dunn fhein slan. An t-saorsa mn'm bheil na crentairean gun näire so a' labhairt cho ladurna, is iad fhein a chaill i. An fheadhainn a bha fearail, fial, cha toir Aehd Parliamaid gu bràth an saorsa uapa. Fluair iadsan an saorsa ann an dleasusas. Ach iadsan nach robh fearail, agus riamh nach robh fial, thilig iad uapa an saorsa, agus an sin thoisich iad air a caoineadh. 'S e so fágail an t-seorsa so—ann an eaglaisean cho maith ri comhnuan eile. Tha iad mar a bha am balachair a fluair tuilleadh's a chòir de thoil fhein 'nuair a chuireadh biadh m'a choimseamh. "Cha ghabh mi e," ars' esan, "'s tha 'n t-aeras orm cuideachd."

Tha e air innseadh dhuinn leis an ughdarras is àirdre gu'm bheil tuilleadh dhaoine is tuilleadh armachd a dhùth, ma tha an rioghachd a' dol a sheasamh, no an cogadh fuiteach, so a' dol a thighinn gu erich an ath-ghearrachd. Tha na daoine ann, ach cha tig iad. Tha ceartas Dhé, is reusan dhaoine ag radh gur e dleasnas an eigneachadh, gur a h-eucoir am fágail, gur e peacadh leigeadh leo. Tha 'bhuaidh aig a' cheann mu dheireadh gun teagamh ann an laimh an Tighearna, ach tha Dia daonan a' cuideachadh na dream a chuidicheas iad fhein. Mur an tig iad a dhéibh, thigeadh iad a dh'aindeoin. Tha na truaghainn so air fás cho goirid 'san t-sealladh, cho cumhann 'nam beachdan, cho fein-spéiseil, 's gu bheil an t-am an toirt a mach do'n t-solus, do'n pharsuinneachd, am measg dhaoine. Cha mhisid iad, aon chuid 'nan corp no 'nan anam, fhaicinn agus a thuigsinn an luach a tha ceangailte ri ceartas, onoir, agus dleasnas. Agus "ma ni an fhirinn saor iad, bidh iad saor da rireadh."

E. C.

Tha'n leisg a' siubhal gu mall, agus cha'n fhada gus an dean bochduinn greim orra.

Seasaidh an fhirinn gu daingeann air aon chois, an uair nach seas a' bhreug ach gu eugalach air tri.

Iarr na's lugha na tha agad agus bithidh barrachd agad an comhnuidh na dh' iarras tu.

AN GÀIDHEAL AIR LEABA-BHAIS.

Fad' air falbh bho thir nan ard-bheann
Tha mi'm fhoghrach an tir chéin
Am measg choigreach's fad bho chairdean
Tha mi'm laidhe so leam fein.
Tha mo chridhe, briste, bruite—
Saighead-bhais a nis am chom ;
An uine ghearr mo shuil bidh dùinte,
'S aig a' bhàs mi'm chadal trom.

'S tric ag eiridh suas an chuimhne,
Albainn àillidh, tir nam beann ;
Chi mi sud an leanag naine
A's am bothan anns a' ghleann.
Tha gach ni fo bhlàth gu h-ùraidh,
Aig an allt tha cranon fann.
Air a' ghaoith tha fàile cubhraidh,
Tighinn bho flurain nach 'eil gann.

'S ann a sud a fluair mi'm àrach
'S mi neo-lochdach mar na li-uain
Ach 's lom a dh' flagadh nis an larach
Bho na sheel mi thar a chuain.
Thar leam gu'n cluinn mi guth nan smearach
'Seinn gu ceolmhòr feadh nan crann ;
'S oran b'n nan uiseag' boidheach,
Ard 's na speuran os mo cheann.

Chi mi chill aig bun a bhruthaich,
Taobh an nilt 'tha ruith gu lughr,
'S tric a bha mi sud gn dubhach,
Caoidh nan cairdean tha fo'n uir.
Mo mhathair 's m' athair tha'n an sineadh
'N cadal siorruidh anns an uaigh ;
'S chaidh mo chopan searbh a lionadh
'N uair a dh' flag mi sin mo luaidh.

'Nis cha leir dbhomh tir nan ard-bheann,
Air mo shuil tha ceo air fas :
Am measg choigreach's fad' o m' chairdean,
Tha mi feitheamh air a' bhas.
Thusa, spioraid bhochd, tha'n daorsa,
Ach cha'n fhada bhios tu ann :
Thig, a Bhais, a's thoir dhomh saorsa,
Beannachd leat a thir nam beann !

H. W.

Is phasa a' cheud mhiann aicheadh na na leanas a riarrachadh.

Is e cothrom, saighdear as fhearr na danadas.

Ma gheibh thu fearann anns nach cinn lus,
gheibh thu eridhe anns nach cinn mearachd.

An neach nach fhaigh toileachadh ann fhein,
cha ruig e leas a' dhol ga iarraidh an neach eile.

GRADH ANN AN GNIOMH.

"Mo chlann bheag, na gradhaicheamaid ann am focal, no ann an teangaidh ach ann an gniomh agus ann am firinn."—I. Eoin iii. 18.

Is e abstol a' ghràidh a their daoine ri Eoin, agus cha'n ann gun aobhar, chionn is e gràdh. Dhe ann an Criosd brigh a theachdaireachd. Anns an t-soisgeul a tha a' giùlan ainm tha e air a chomharrachadh mar an deisciobal a ghradhaich Criosd. Tha e soilleir gu'n do thagh Iosa as an da fhéar dheug triuir a b' ionmhainn leis—Peadar agus na braithrean, Eoin agus Seumas. Thug e leis iad do'n bheinn an uair a chaidh a chruth atharrachadh agus thagh e iad mar fhianaisean air dòrainn Ghetsmane. Dhrùidh gràdh Chriosd air Eoin gu mór, agus math a dh'fheadte gu'm b'e a b'aobhar dha so gu'm b'e a b'oige de na deisciobail. Thainig e fo chumhachd Iosa mu'n robh a chridhe aon chuid air a thruailleadh no air a chruadbachadh le malairt agus iupraig an t-saoghal. Tha dearbhadh againn gu'n deachaidh gràdh Chriosd a mach'ga ionansuidh. Is ann air a churam le anail dheireannach a dh'fhag Iosa a mhathair. Is e Eoin a thug dhuinn na cinn-theagaisg anns am bheil gràdh Dhe air a thoirt far comhair.

"Oir is ann mar sin a ghradhaich Dia an saoghal, gu'n d' thug e 'aon glin Mhic fein, chum as ge b'e neach a chreideas ann, nach sgríosar e ach gu'm bi a' bheatha shiorruidh aige."

"Mar a ghràdhaich an t-Athair mise, mar sin ghràdhaich mise sibhse; fanaibh ann am ghràdh-sa."

"Is i so m'aithne-sa gu'n gràdhaich sibhse a cheile, mar a ghràdhaich mise sibhse. Gràdh a's mo na so cha'n eil aig neach air bith, gu'n leigeadh duine 'anam sios air son a chairdean."

"Feuchaibh, ciod a ghnò ghràidh a thug an t-Athair dhuinne, gu'n goirteadh clann De dhinn."

"An ti nach gràdhaich cha'n aithne dha Dia, oir is gràdh Dia."

"Cha'n eil eagal ann an gràdh, ach tilgidh gràdh ionlan an t-eagal a mach."

Le'r n-eolas air beatha agus teagasc Eoin tha seann sgeul a tha air aithris furasda a chreid-sinn. An uair a bha Eoin na sheann duine breoite gun chomas labhairt mu na nithean a chunnait agus a chual e, chruinnich Criosd-aidhean mu'n cuairt air agus dh'fheoraich iad dheth, "ciod i ceud phuing do theachdaireachd?" Fhreugair e—"gràdhaichibh a cheile." "Ciod i dara puing do theagasc?" thubhaint iad ris

agus fhreagair esan—"gràdhaichibh a cheile." An treasa uair chuir iad a' cheist cheudna agus fluair iad am freagairt ceudna—"gràdhaichibh a cheile." Ann am beachd Eoin bha brigh an t-soisgeul ann an aon fhacal—gràdh. Shearmhainch e le dùrachd agus dealas neo-sgitichte gràdh Dhe do'n t-saoghal. Sgriobh e gràdh air bratach a chreidimh Chriosduidh, agus is còir dhuinn breithneachadh gu dlùth air gach facal a sgriobh e air a' chuspair so. Is e luinneag a luaidh gràdh Dhe do dhaoine agus dleasnas dhaoine—Dia a ghràdhachadh agus an coimhearsnaich. Anns an earraim air am bheil sinn a' beachdachadh tha e teagasc nach eil tairbhe ann an gràdh an fhacail no na teanga achi a mhàin ann an gràdh na gniomh agus na firinn. Cha'n eil feum ann an cainnt a ghràidh, ann am beul milis agus briathran bòidheach. Thug Eoin an aire gu'n tuit briathran a' ghràidh gu fileanta o bhilean dhaoine a tha gle ghann ann an gnioman gràdhach cairdeil. Cha robh deanadas Iudais Iscariot gun fhios da. An uair a chaidh an Slánuighear ungadh leis an oladh luachmhor. is e Iudas a thoirmeasg an t-ana-caitheamh ann an ainn nam bochdan. Mar gu'n robh esan a' gràdhachadh nam bochdan osciunn nan deisciobail uile agus osciunn an t-Slánuighear fein! Thuig Eoin nach robh aig Iudas ach gràdh na teanga do na bochdan agus nach do chosg an oraid ghasda a liuthair e móran dha. Mar a bha daoine ann an linn nan abstoil is ionnan a tha móran an diugh. Ann an ionadan arda na h-eaglais agus ann an cuirt-riaghlaidh na rioghachd nach tric a dh'eisdeas sinn ri oraidean taitneach as leth nam bochdan, agus is aithne dhuinn nile nach eil móran toraidh 'nan deigh. Tha e furasda a bhi diteadh na muinntir a tha sàrachadh nam bochdan agus bitbidh cliu an fhir a nochidas cairdeas ris na bochdan ann am beul an t-sluaign. Ach cha'n eil ann am móran de na h-oraidean gasda ach cainnt gun stà. Na'n deanadh cainnt mathachadh air suidheachadh nam bochd, bha gach gnothach ceart. Ach cha'n e gràdh ann am facal no ann an teanga a bheir buaidh ach gràdh ann an gniomh agus ann am firinn. Bha an eaglais air tùs agus fad linntean a' gabhail cùram de na bochdan. Cha rcbh an eaglais saibhir ann am beartas an t-saoghal ach bha gràdh agus caomhachd a' dearbhadh saibhreas spioradail. An diugh tha ionmhas na h-eaglais a' ruith gu ceudan nile ach is e gle bheag a ruigeas na bochdan. Cha robh an eaglais a' gearan air an uallach a leag cùram nam bochd oirre, agus cha robh na h-uireasbhaichi a' talach air obair chairdeil na h-eaglais. Bha báigh, daimh agus comh-

fhaireachdain ann an cothional an uair a bha fios aig gach ball gu'n robh na bochdan ann an earbsa riu. Tha uallach ann a's fhearr a ghiulan agus ma's e dleasnas Chriosduidhean an gràdh a nochdadh ann an gniomh, is e call mór do chreidimh nach eil an cothrom againn a bha aig ar n-aithraichean. Gun teagamh tha cothrom againn ar gràdh a dhearbhadh le cosg air searmonachadh an t-soisgeil do na cinnich a tha fathast ann an aineolas agus ann an dorchadas. Ach tha na cinnich bhorb fad air falbh agus tha bochdan na sgìr dlùth. Is e ar dleasnas an soisgeul a chraobh-sgaoileadh, ach dh' fhaodadh an eaglais a teachdairean a chur do gach tir gun dearmad a' dheanadh air na bochdan a tha mu'n cuairt oirnn. B'fhearr gu mór saor-thiodhlae na h-eaglais na eis na rioghachd.

"Na gràdhhaicheadamaid ann am focal no ann an teangaiddh ach ann an gniomh agus ann am firinn."

Cha robh teagamh aig an Ollamh Chalmers mu dleasnas na h-eaglais, agus ann an sgìr fhar-suinn le móran shuaigh ann an Glaschu leig e fhaicinn gu'n deanadh an eaglais cobhair air na bochdan ann an dìth. Ann an eaglais Chalmers bha an creidimh Chriosduidh neartmhòr, buadh-inhor, treun, agus tharruing i ga h-ionnsaidh fein daoine còire a bha a' gràdhachadh an co-chreutairean ann an gniomh agus ann am firinn.

Tha luchd a' ghràidh liomhior agus is maith do'n t-saoghal gu'm bheil, ach nach mór an aireamh a tha neo-threibhdhireach an uair a tha sinn a' sealtainn le amharus air luchd na teanga mhìn a labhras gu fileanta cainnt na caomhalachd agus a' ghràidh. Ma tha cri-heachan cruaidh agus gràdh fuar, cha leighis briathran snasmhor an eridhe leointe agus cha shasueil iad acras nam bochdan. Tha gràdh an fhacail agus na teanga a' deanadh fanoid air daoine agus tha Eoin ga'r n-earylachadh ar gràdh a nochdadh ann an gniomh agus ann am firinn. Theid againn air sinn fein agus daoine eile a mhealladh le cainnt, ach cha'n'eil e furasda teagamh a chur air gniomhan a' ghràidh. Tha gniomh a' dearbhadh creidimh agus a' togail fiannas nach gabh aicheadh, agus gle thric is e luchd nan deadh ghuionmhan a's lugha ionradh air oibrichean a' ghràidh. Cha'n'eil eunnas againn gu'n do labhair an Slanuighear móran mu'ghuionmhan fein ach ann am meadhon agus aig eridhe a' Chreidimh Chriosduidh tha gniomh an aigh a' labhairt ri eridhe a' chinne daonna—bàs Chriosd air crann Chalbhari. Bha feallsan-aich Ghreugach agus Phairisich Iudhach a' sniomh nan oraidean mórfhaclach nach d' thug tilleadh air peacach no sòlsas do luchd a' bhròin. Ach an uair a bha iadsan uile a' nochdadh an gràidh, ann am facial agus ann an teanga, ghabh Chriosd air fein ar nadur agus choisinn e ar saorsa le 'fhuil. Trid fein-aicheadh, fulangus

agus cràdh, ghràdhach E sinn ann an gniomh agus ann am firinn. Is ann a réir an guionmhan agus cha'n ann a reir am briathran a thug Iosa breith air daoine.

Mhol e a' mhnaoi bhochd a thilg a h-aon bhonn beag ann an ionmhas na h-eaglais os ciou nan daoine saibhir a thug tiodhlac òir no airgid. Chunnaic e fein-aicheadh anu an tabhartas na mnaoi, agus thatiinn a spiorad fein ris. Labhair Iosa le gràdh agus co-mhothachadh ris an t-sluagh, ach chuir e a ghràdh ann an gniomh aig an àm cheudna. An uair a bha iad air acras, labhair e riù gu bàigheil, caomhail, ach chaisg e an acras le biadh. Cha'n ann le facail a ghraidh a dh' fhosgail e stílcan nan dall agus a shluanich e na lobhair ach le gnuionman a ghràidh rinn e fuasgladh orra. Agus ciod e a tha crann Chalbhari fein a' teagasc dhuinn ach gràdh Chriosd? Bha gràdh 'na chridhe agus thug e mach toradh ann an gnuionman gràdhach. Cosnaidh deadh gniomh cliu ach tha an cliu is airde 'feitheamh air obair a' ghràidh a tha air a deanadh ann am firinn. Ni cui'd deadh gnuionmhan geall air cliu o dhaoine, ach is iadsan a mhàin a tha air an co-eigneachadh le Spiorad Chriosd a tha taitneach na shuilean-sa. An uair a ghràdhhaiceas sinn ann an gniomh agus ann am firinn bitidh obair na laimhe agus briathran ar bilean ann an co-sheirm ri dùrachd agus iarrtas ar eridhe. Cha'n fhaod sinn leigeadh leis an teanga ruith air thoiseach air faireachdain a' chridhe, ach feumaidh sinn ar briathran a thomhas gus am bi iad ann an co-fhreagradh ri firinn a' chridhe. Biodh Chriosd a' riaghlaadh ann an seòmar ar beatha agus cha bhi ait aig foill no ceilg, ach sruthaidh o thobair na beatha gnuionman gràdhach mar a thaomas fior-nisge o ghuaillean na beinne. "Mo chlann bheag, na gràdhhaicheadamaid ann am facial no ann an teangaiddh ach ann an gniomh agus ann am firinn."

Bi maith, mo chaileag aluinn òg
Coma leat luchd na tapachd
Dean gnuionman uasal, iochdmhor, còir
Gun bhradar fada an la dhuit
An sin bidh beatha's bas gu bràth
Na aon laoidh mholaidh mhaireannach.

EIN NA H-AIBHNE.

Bha an samhradh mall am bliadhna agus eadhon fathast cha'n'eil e fada o bhroilleach geal a' gheamhraidh. Tha na craobhan ubhlan fo bhlàth, agus tha an seilleau donn trang's na preasan gròiseid. Tha am fochann le bratach uaine a' comhdach an achaidh. Tha na h-uain a' mireag air cnoc agus air faiche, agus an londubh's an smèòrach gu farumach a' ceileireadh air meanglain nan craobh. Ach an uair a thionndas mi ris an iar-thuath, chi mi Sith-chaillinn mó'r le falluinn gheal mu ghuailcean agus am monadh ballach mar bhreacan nan

ciobairean. Ach thar leam an diugh air la buidhe bealltainn gun d' thainig an samhradh agus gu cinnteach tha eoin na h-aibhne de'n bheachd cheudna. Tha na ceartan uisge le 'n àlach feedh na luachair aig bruachan abhainn Tatha. Anns an tanalach tha an t-uisge blàth agus cha chuir sruth dragh orra. Nach iongantach an gliocas nadurra a chaidh a bhuleachadh orra! Tha mi an dùil nach teid iad sia slatan bho oir na h-aibhne. Tha uisge fuar an t-sneachd anns an t-sruth, agus gus am bì iad 'nan lànmharaichean chà chothaich iad gaoth agus sruth. Ni's mò a chuireas na seann clearcan droch eisimpleir fa chomhair an àlaich. B'abhaist dhaibh snàmh o thaobh gu taobh, agus na 'n robh fior chabhadh orra dheanadh iad aiseag eallamh le 'n sgiathan. Chuir iad an cinn ri cheile agus rinn iad reachd gu'm fògradh iad as an dùthaich a' cheud cheare a bhuaradh an oigridh le snàmh ann an uisge domhain. Tha naimhdean aig na clearcan uisge agus thuit móran de 'n oigridh o 'n am so an uiridh. Feumaidh iad cùram a ghabhail de dh'ál na bliadhna so, agus ma sheachnas iad ciorram seasaidh iad an làrach ann an la na deuchainn. B' aill leam gu'n robh urramaich na rioghachd 'gam faicinn, agus math a dh'fheudte gu'n ionnsachadh iad gliocas agus gu'n deanadh iad seol air oigridh na rioghachd a thogail gun chàll a ghabhas seachnadh. Tha aon ni soilleir gu'm bheil na clearcan uisge a thainig gu gliocas a' cur deadh eisimpleir fà chomhair na ginealaich ùr, agus thar leam gu'n gabh na h-eoin bheaga comhairle agus gu'n toir iad umhlachd do na h-inbhich. Tha mise fo bhòidean mo theaghlaich fein a' riaghlaich gu cothromach agus feumaidh mi aideachadh gu saor, ged is mór an támait, gu'n d'thug na clearcan uisge an diugh leasan dhomh. Agus airson na cloinne, tha easumhlachd eho nadurra dhaibh agus a tha umhlachd do dh'iseinean na h-aibhne. An uair a bha an sgoil ma sgoil, clum iad mi 'gam buachailleachd, agus ged a bhileithinn mo theanga ag innseadh dhaibh cuunart na h-aibhne cha sheachnadh iad na bruachan. Mu dheireadh thuit fear ann an glumaig mhóir agus bha e ann an impis bàthadh mu'n d' iasgaich a bhrathair e le cromag gu tearainnteachd. Iriseal agus air bheagan spéis agus mar a tha na ceartan uisge, thug iad leasan dhomhsa an diugh agus an uair a bhitheas tìne agam theid mi air cheilidh orra a rithist.

Tha eoin eile air an abhainn as mò a lionas an t-sùil. Tha gu sonraichte dà eala bhàn a' snamh gu rioghail mu'm choinneamh. Cha'n'eil fbios eia as a thainig iad ach tha iomadh bliadhna o'n thaghail iad an toiseach. Tha isein no dhà aca gach bliadhna ach an uair a ruigeas na h-iseinean inbhe eala, tha iad air an sgiursadh air falbh leis na pàrantan mhi-nadurra. Ged a tha iad mór dreachmhor agus uasal

ardanach 'nan giùlan tha eagal orm gu'm bheil an eridhe cho dubh ri'n casan. Ghabh iad sealbh de thri mile de'n abhainn agus na 'm faigheadh iad an toil fein cha bhiodh eun eile 's an uisge. Tha iad ag radh "is e so an oighreachd againne, agus biodh ealachan eile a' toirt maorach á creagan dhaibh fein." Bha taobh blàth aig seann mhinisteir na sgìr ris an dà eala. Thòisich e air am biathadh le aran cruinneachd, agus mu dheireadh an uair a dheanadh e feadh thigeadh iad ga ionnsaidh. C'ait' air bith an cuireadh iad seachad an oidhche aig naoi uairean chluinneadh am ministeir an gulag. Thilgeadh e am paipeir naigheachd air falbh, chuireadh e an speuclair 'na thruaill agus thogadh e air a bhiathadh nan eala. Cha robh cairdean nan eala lionmhòr ach gu erioch a laithean cha do chail am ministeir a thlachd dhiubh. Bha iasgar aon là ann an toiseach an earraich air an abhainn, agus an uair a chaidh e a ghabhail a bhìdh air a' mheadhon-là, dh'fhang e an t-slat-iasgaich ann an deireadh a' bhàta agus a' bheairt air an abhainn. Air an dubhan mar bhiadh meallaidh bha iasg beag, agus gu mi-fhortanach eo thainig rathad a' bhàta ach an da eala. Le suilean biorach chunnaic iad an t-iasg beag, agus gu clis rinn aon seasamh claidheamh anns an uisge agus ghlac e an t-iasg. Ach ghlac an dubhan an eala, agus air falbh ghabh e cho fad agus a leigeadh a' bheairt e. Bha bradan aig an iasgar nach robh a dhith air agus b'e sin am bradan nach d' thug e gu bruaich. Bha an t-eun air a chràdh agus air a chlaoidh, ach cha leigeadh a chompanach an t-iasgar fagus dha. Mu dheireadh ghearr e a' bheairt agus fhuair an eala ma sgoil le dubhan 'na ghob. Rinn am ministeir a dhicheadh, ach làmh cha leigeadh an eala air. Bha am ministeir air a chur mu'n cuairt, ach ciod e a b'iongantaiche leis na'n da eala fhaicinn air an ath mhaduinn aig beulthaolh an tighe mar a b'abhaist gun dubhan, gun bheairt, agus geurag orra airson an tràth maidne. Ciod an tigh eiridinn a fhuair iad no an lighiche teòma cha d' fhuadaradh riabhach a mach ach tha amharus aig an t-sluagh gu robh làmh aig a' mhinisteir anns a' ghnothach. Bha ionndrainn aig na h-ealachan air an t-seann mhinisteir agus an uair a dh'fhalbh e, thòisich iad air aite eile de'n abhainn a thaghail. Thig iad sgrìob gu tigh-a-mhinisteir fhathast, agus ged'a tha toil aig a' mhinisteir ùr a bhi càirdeil, cha do dhi-chuimhich na h-ealachan àm na gorta an uair a bha tigh a' mhinisteir falamh. Ach is e an geadh aonarach, a 'shamhradh agus a' gheamhradh, an t-eun a tha iomraiteach. Mur bheil e cho sean rimactalla nan creag, cha'n'eil sgrìobhadh air aois Chuir nighean tuathanaich geadh agus gànradh o chionn móran bhliadhnachan, air an abhainn far an do choisinn iad an lòn gu gleusda agus nach do chuir iad dragh air neach. Ach bha

achadh coirce a' sincadh sios gu bruach na h-aibhne, agus an uair a bha an coirce abait, lionadh na geòidh an sgròbain anns a' mhaduinn agus chaidleadh iad cadal nan eun sàsuichte fad an là. Thug an tuathanach fanear gu'n robb iad a' milleadh an achaidh agus ann am fearg mharbh e an gànradh. Cha do sheall an geadh tulleadh air achadh coirce, agus dh' fhag e a' choimhearsnachd anns an do chaill e a chompanach. Biadh an abhainn ard no iosal ann an tuil a' brùchdadhl a mach air na h-achaidhean no ann an glaic an reothaidh, tha an geadh mar fhreiceadan geal a' snàmhì air an tuil. Gun tigh-comhnaidh, gun neach a' frithdealadh dha cha'n'eil fhios cia mar a bha e beo. Rinn e nead air eilean beag anns an abhainn, agus an uair a bha a nead làn nibhean, chuala an geadh bochd gairm a dhuthchais agus chaidh e air ghur. Chaidh seachdaimh an deigh seachdaimh seachad agus cha robb fhios c'aithe an robb an geadh. Ach ged a bha fhaighidh maith, thainig i gu crioch agus, air a mhealladh na dhòchas, threig e a nead. Ann an toiseach na h-oidheche, tràth anns an t-samhradh thainig e gu clach lom anns an abhainn mu choinneamh tigh a' mhiniesteir. Bu shona do'n mhuianntir a chaidh a chadal tràth. Le gulag agus sgrìuchail a' gheoidh fad na h-oidhche cha do dhùin am ministeir a shùil, agus chaill na coimhearsnachd an cadal maidne. Thug sinn nile glaodh a gheoidh—that laithean mo thrioblaid seachad, tha mi aig m' ionad-freiceadain, tha mise an so. Air an ath bhiliadhna rinn e nead air an eilean cheudna, ach chuir dha ghille romhpa nach tigeadh an car as a' gheadh bhoichd a' rithist. Air là grianach agus an abhainn iosal, rinn iad air àth a bha eadar eilean an nid agus tir. Cha do thill na gillean bochda. Chaill iad an t-àth agus chaidh am bàthadh. Is e danadas na h-oige a bhuar na gillean agus gun suil 'gam faicinn no làmh ga'n tearnadhl chriochnaich iad an turus. Thog cnid-eigin uibhean a' gheoidh agus thill e aon uair eile ann an toiseach na h-oidhche agus le ràcail agus le ghulag chaill móran tamh na h-oidheche. Bha nis an geadh na chulaidh eagail, agus bha móran 'ga chunnantas na eun sith. Deadh-ghean cha robb aig neach do'n gheadh ach bha gnè eagail air móran roimh an eucor-each eoin. Mu dheireadh thoisich seann duine còir air a' gheadh a bliathadh. Chaill an t-eun a ghnìe fliata agus thig e gu càlda gu dorus an t-seann duine. Le uibhean tha e toirt oidhisp onarach air caoimhneas a charaid a phraigheadh. Stricheadh iochd agus fialachd an t-seann duine freiceadan na h-aibhne, agus cha bhàthar duine tulleadh an tòir air nead a' gheòidh.

Nach eil cos-amhlachd ann an eachdraidh an eoin so? Cha robb neach a' frithdealadh dha, agus le eion aire agus foirneart chaill daoine a mhaith. Dh'fhuilaing e aeras agus cruidal, agus bha e 'na mheadhon air call mòr. Tha eagal

orm gu'm bheil móran a' dol air seachran anns an t-saoghal le eion aire. Tha iad fein le dith stiuraidh a' fulang ana-cothroim agus trioblaid agus tha trioblaid agus calldachd a' tighinn air daoine eile air an sgàth. Tha làmh an t-saoghal trom orra agus tha iad a' tionndadh an lainhe an aghaidh dhaoine. Agus an uair a thig a ghne fhiadhaich ann an duine cha'n'eil e furasda a stiùradh. Cha dean an lainhe laidir agns smachdachadh achi a chruadhachadh ann an olc, achi freagraidh a naduir ceartas agus caoimhneas agus le foighidh agus deadh-ghean dhaoine tillidh e gu urram agus fireantachd. Leaghaidh spiorad Chriosd an eridhe cruaidh, agus tionndaidh iadsan aig am bheil spiorad a' ghraidh móran chum fireantachd.

LAOIDH.

Tha sruth mo ré a' tràghadh
Feuch, bristeadh-faire neimh!
A' mhadainn a bha 'm iarrtas,
Mo chéitein grianach, séimh!
Dubh, dorcha, ged bha'n oidhche
Tha'n soillse 'teachd na 'luaths,
'S tha glòir a' tàmh gu siornidh
'N tir Immanuel shuas.

'Se Criod am fuaran saoibhir,
Sruth aoibheil, paitl, a ghráidh;
Lan bedòl an t-saogh'l cia suarach
Seach cuantan tir an àigh!
Mar mhur gun traigh, gun traoghadh,
Tha 'throcair chaomh 's a thrusas,
'S tha glòir a' tàmh gn siorruidh
'N tir Immanuel shuas.

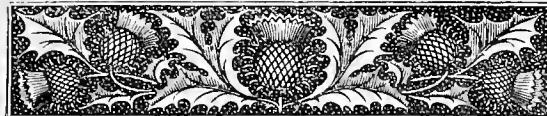
Bha smachd is trocair dualte
Troimh fhad mo chuairt 's an t-saogh'l,
Is dealt mo bhròin 's mo thruaighe
A' lasadh suas le 'ghaoil;
Molam an lainhl 'rinn stiùradh
'S an eridh a thùr 's a għluais
Tràth bhios mi 'm chathair-rioghail
'N tir Immanuel shuas.

[Sgriobh Somhairle Rutherford an laoidh so. Chaidh a ghlaicadh ann an àm na geur-leannmhainn agus bha e fein agus Tarla Earraghaidheal anns an aon phriosan fo bhinn báis. Is ann an uair a bha am bàs dlùth a sgriobh e an laoidh.]

Cuir aìrgiod air riadh agus teichidh do chadal.

Cho fada 's a' cheann agus a bha Fionn 's na casan.

NAIDHEACHD DO 'N CHLOINN.

Bha sagart òg Turcach ann an Iemen aon uair agus bha ainniu air nach euala sibh riagh—Usbec. Le cridhe glan agus inntinn gheur bha e an tòir air fior ghliocas. Ach bha e cas mar na drisean agus bha teine lasrach 'na uchd a bhriseadh a mach ann am fearg oillteil air gle bheagan aobhair. Dheanadh e aithreachas, chuireadh e e fein fo bhóidean dùrachdach agus dh'iarradh e comhnadh Allah ann an urnuigh ach la cha robh dol seachad nach dùisgeadh a chorruich.

Bha e aon fleasgar aig aoradh an uair a labhair diol-deirce truagh ris agus ciòd a rinn e ach an truaghan a bhualadh le uile neart agus anns an ath mhionaid thug e dha na bha dh' airgiot air a shiubhal anns an déirce. Bha la eile balachan beag, mac a pheather, a' marcachd air each-maide agus, a' brosnachadh an eich, gu tubaisteach bhuail e an sagart leis an t-slait. Aun am priobadh na sùla fhuaiream páisdeò dòrn an t-sagaïrt anns a' chluais, agus an sin phög e am balach gu caomh cairdeil a rithist agus a rithist. Bha feòrag challda aige agus bha e aon la 'ga biathadh le enomhan an uair a leag i a fiacail gun fhiös di air a chorrag. Mar dhuine gun toinisiг chuir e thairis air an fheòrag anns an t-sròin agus thuit i marbh aig a chasan. Mu dhereadh rinn e ni nach slanuicheadh déirce agus nach leighiseadh pòg, agus bha a thrioblaid inntinn trom. Bha bàigh aige ris an diol-deirce ach bhuail e e. Bha gràdh aige do mhac a pheather ach ghoirtich e an leanabh. Bi 'n fheòrag fhearas-chuideachd agus fhealla-dha agus mharbh e i.

Cha robh maitheanas ri fhaotainn gun sgiob do Mhecca, ceann-uidhe an tròcair, agus gu Allah airson trocair agus sgiath a dhionadh e o fhearg fein dh'fhalbh e. Ghlac e a bhata turuis agus thog e air gu naigh an shàidhe ann an dochas gu'm faigheadh e maitheanas an Uile-chumhachdaich trid eadar-ghuidhe an fhàidhe. Air feasgar an treasa la rainig e gu sgith airsneulach lochan beag ann an dubhar da shreath de chraobhan pailme. Thug e slige as a' mhàlaid agus bha e dol a dh'òl a làn à lochan a bha a' dearsadh leis gach dath anns a' bhogha-fhrois. An uair a thog e an t-slige ri bhilean ciòd a chunnáic e ach iasg beag gorm, lainnreach, breac, le buill òir-bluidhe. Thug e an aire gu'n robh bioran geur mar bhioran bearrach ann an taobh iochdar an eisg, agus an aite

an t-uisce òl is ann a labhair e ris an iasg mar so—“Is boidheach thu, a chreutair bhig, ach na'n cuireadh thu do bhioran ann am mheoir dhuisgeadh thu am fearg a tha mar theine lasrach ann am uchd, agus dheanainn ort mar a rinn mi air an fheòrag, agus ged shilinn na deòir gu frasach cha tigeadh thu beo a rithist.” Dhoirt e an t-slige leis an iasg air a shòcair anns an loch, agus dh' eirich spiorad as an loch air a sgeadachadh ann an trusgan air dath na speur agus mar obair ghréis rionnagan dearsach. “Usbec” ars’ an spiorad, “rinn thu aithreachas agus tha sin a' taitinn rium gu maith agus is e an-earbha annad fein a' cheud cheum ann an iompachadh. Is mise Ariel, an spiorad a tha 'gad dhion agus thainig mi bho neamh a thoirt cuideachadh dhuit. Labhair—ciòd a ni mi air do shon?”

Chrom an sagart aghaidh tri uairean gu lär agus thubhairt e—“A Thighearna, is aithne dhuit mo chridhe agus an deamhan a tha ann. Mar abhainn bhras ann an tuil a' taomadh a h-uisgeachan le cobhar geal agus a sgrios gach ni air an t-sligte, eiridh colg ormsa agus cha teid agam air srian a chur ris. Cuidich leam am peacadh so fhògradh agus a dhaingeach ann am uchd a leagadh sios.” Chuir an spiorad a mheur air broilleach Usbec agus chaidh e as an t-sealladh. Bha Usbec mar neach a chruthachadh as ùr, chaidh crith fhuar troimhe, agus an aite fuil theth bha fuil fhuar reòdhta 'na chuislean agus 'na fhéithean. “Chaidh leam 'nam thurus” thubhairt e ris fein, “agus fhuaire mi dearbhadh gu'm bheil Allah cumhachdach eadhon aig astar o uaigh an fhàidhe.” Gu sunndach agus gu toilichte mar neach a choisinn fàbhar an Uile-chumhachdaich, thug e aghaidh air a dhachaigh ann a Iemen. Gun teagamh bha atharrachadh mor air. Cha chuireadh ni dragh air agus cha leaghadh a chridhe ann an làthair mi-flortain agus truaighe. Cha robh tlachd aige ann an cràbhadh agus gràdh agus cairdeas, cha robh anna ach teachdairean ainnseamh. Chaill e a chli agus a thoileachas agus cha robh ann ach gu'm b' aithne dha a shuidheachadh bochd. Le inntinn throm thug e air an lochan far am fac e an teachdaire neamhaidh. Thug e naoi laithean air an t-sligte a choisich e a chend uair ann an tri laithean. Mu dhereadh, gu fann sgith, rainig e an t-aite naomh agus ghuil e gu goirt. Thainig Ariel g'a ionnsaidh agus labhair an spiorad le guth cairdeil. “Nach d' thug mise dhuit, Usbec, an

ni a b'aill leat?" "Thug, a Thighearna," arsa Usbec, "ach maille ri'm chorruich chail mi gach deadh bheus, mo thruacantas agus mo mhac-meannna." "Is aithne dhomh sin" thubhairt Ariel, "cha'n'eil duine gun bháigh ri mhíoladh agus tuig thusa gur e tiodhlac Dhe bláthas agus braise cridhe." Sheid anail an Spioraid air Usbec, agus thill na beusan a bha air chall. Thilg e e fein air an talamh agus le cridhe taingeil, thubhairt e :—"Tha mi a' tuiginn gu'm bheil mi rithist mar a bha mi. Mo bheannachd ortsa, a sheirbhis an Uile-chumhachdaich, a thog dhiom peanas m'amaideachd, ach fathast, cia mar a striochdas mi an namhaid a tha ann am uchd fein?" Thainig neul gorm-dhearg eadar e fein agus Ariel, ach aig a chasan chunnaic Usbec sèan agus sgriobhtha air ann an litrichean òir na briathran so—
CHA 'N 'EIL BUAIDH GUN STRI.

Cha'n'eil agam, a chlann, ach seann sgeul, ach tha i'gar teagasc ann an gliocas. Is fhearr duitsa do ghnè fein na gnè duine eile agus ma's aithne dhuit droch fhágail sam bith annad fein cha'n ann le gisreagan a gheibh thu an lamh-an-uachdar ach le faicill, le oidhrip agus stri gun sgios.

TEACHDAIRE Á TIR CHÉIN.

Aig orduighean Shléibhte anns an Eilean Sgitheanach fhuair an coimhthional trachadh móir ag eisdeachd guth á tir chéin. Chuir fear a bha an lathair cùnnas thugam air an teachdaireachd a liubhair an t-Urr. E. MacCinnich a bha móran bhliadhnachan a' searmonachadh an t-soisgeil am measg nan Innseanach ann an Calimpong. Cha'n ann tric a tha cothrom aig muinnitir na Gaidhealtachd air aon de na soisgeulaichean á tirean céin a chluinntinn. Is tric a ni sinn gairdeachas an nair a chi sinn Gaidheil ann an urram ard ann an seirbhis na rioghachd agus tha siol nam beann agus nan gleann lionmhor anns gach cearn de'n t-saoghal. Ach cha'n'eil móran de'r sluagh 'nan teachdairean do na cinnich bhorba, aineolach a tha fathast ag aiteachadh ceannan ionallach an t-saoghal. Cha leig sinn air di-chuimhne Daibhidh Mac-an-Léigh a thug earrann uhor de dhuthaich Africa fo chumhachd a' chreidimh Chriosduidh. Ged a rugadh agus a thogadh e fein air a' Ghalldachd is ann á Ulbha, aig iochdar Mhuile, a thainig a muinnitir. Tha cuimhne againn cuideachd gu'm bheil ainm deadh Ghaidheal—MacPharlain—ard am measg teachdairean an t-soisgeil do na h-Innseanaich. A' toiseachadh le dà chàin an thugail agus clu maireannach agus coron siorruidh a chosnadh ann an seirbhis a Mhaiglistir am

measg nan cinneach. An diugh tha an t-Urr. E. MacCinnich a' cumail bratach na Gaidhealtachd sgoilte anns a' ghaoith ann an taobh tuath Innsia. Tha e air ainmeachadh gu sonruichte air Calimpong. Tha an t-aite so dluth air criochaibh na tir iongantaich ris an abair sinn Tibet. A nis mar a dh'eirich do Mhòrar thall fa chomhair Shléibhte air am bheil an seannfhacal air aithris "Mòrar mhòr bheannaichte far nach do shearmonaich Prostanach riamh" 's ann mar sin a tha'n diugh a thaobh Thibet. Tha iad a' deanamh uail nach do shearmonaich soisgeulaiche riamh taobh a stigh de'n criochaibh. Ach tha Mgr. MacCinnich a' feitheamh cothroim aig an dorsaibh. Tha Calimpong air aon de na slighean a tha fosgalte eadar na h-Innsean agus Tibet; agus mur faod ar caraid dol leis an t-soisgeul taobh a stigh Thibet tha e a' searmonacobadh do na Tibetanaich a tha tighinn thairis air na criochaibh agus tha sùil aige gu'm faigh e fathast cothrom lòchran an t-soisgeil a thogail taobh a stigh na dùthcha choimheich aig Tibet. Tha muinnitir Thibet ann an dùthaich mhonadhail, ard, air an cuartachadh le sreach air shreach de bheanntaibh móra. Tha na Himalayas mhora mar ghaisgich iargalta 'nan seasamh eadar iad agus na h-Innsean. Tha cuid ag radh, agus faodaidh gu'm bheil beagan de'n flirinn aca, gu'm bheil sluagh a tha an comhnuidh ann an tir nan àrd bheann àrdanach 'nan inntinn agus ullamb gu bhi a' coimhead a sios air muinnitir nan còmhordan. Biodh sin mar a bhitheas, tha na Tibetanaich ag amharc a sios air a' chuid eile de'n t-saoghal o bhinneanan nam Himalayas. Chaidh an uail agus am morchuis gu leithid de dh'airde agus gur maslach leo duine de'n chuid shuarach eile de'n t-saoghal a dbol a stigh air stairsneach na tire naoimh uachdraich aca fein. Bithidh cuimhne aig cuid d'ar luchd-leugbaidb mar a b'eigin do Bhreatunn beagan bhliadhnachan air ais feachd shaighdearan a chur, a dheoin no dh'aindeoin, g' an toirt gu reuson air ceist àraidd á dh'eirich eadar na rioghachdan. Choisinn Mgr. MacCinnich moran clu aig an àm sin. Bha e fileanta ann an càinán na duthcha, agus mar eadar-theangair chuir e na saighdearan againne fo chomaine. Agus chaidh a chliu thar criochaibh Thibet agus bha moran de'n t-sluagh aig an robh meas air agus a bha ag earbsa ann. Rinn e ann an tomhas mor an t-slige réidh do'n arm. Ach tha an t-àm briathran an t-soisgeulaiche fein a sgriobhadh. Air Diluain nan orduighean labhair e mar so : "Tha mise airson beagan fhacal a radh ruibh an duigh aig àm dhuin dealachadh, direach mar a rinn Pòl agus Silas an uair a chruinnich iad an Eaglais ri cheile, mu thimchioll obair an t-soisgeil am measg nan cinneach.

Anns a' bhliadhna 1870, an uair a chaidh a

$\Delta_1 \geq 1 - \epsilon$

AM FOGHAR.

cheud theachdaire, Mr. MacPharlain, a mach do'n chearn ud, faodar a radh nach robh Criosduidhean idir de'n chinneach Innseanach r'am faotainn. Tha an diugh eadar coig agus sia mile ann a chaithd a thionndadh le cunihachd an t-soisgeil o dhorchadas iodhal-aoraidh. Cha'n'eil an aireamh mór ach tha e 'na chombara cinnteach gu'm bheil Dia leinn anns an obair. Tha mi am sheasamh an so am measg mo cho-luchd-duthcha fein ann an tir nam beann agus tha mi ag asluchadh bhur bàigh agus bhur co-fhaireachadh ri muinntir a tha coltach ruibh fein ag aiteachadh tir nam beann ach as eugmhais sochairean an t-soisgeil. Tha mi cinnteach ann am bharail nach 'eil ni eile a bheireadh ùr-bheothachadh do na h-eaglaisean briste ann an Albainn coltach ri tlachd a ghabhail, le gniomh agus urnuigh, ann an obair an t-soisgeil ann an tirean cein. Ciod air bith a tha tighinn eadar na h-eaglaisean aig an tigh, tha iad uile de dh'aon bheachd gur e an dleasnas an soisgeul a chraobhsgaoileadh ann an tirean cein. Ach tha aobhar Chriosda thall a' fulang tre na roinnean truagh a tha 'nar measg. Is aithne dhuinne na h-aobharan a thog aimh-reit anns an Eaglais'san duthaich so, ach carson nach co-oibrich sinn mar aon eaglais, ag aideachadh an aon Mhaighstir, ann an sealladh nan cinneach.

Tha anacaitheamh 'ga dheanamh aig an tigh air ariegd agus air seirbhis, agus tha mór fheum orra le cheile air feedh farsaingeachd nan tirean dorcha ud. Tha sinn a' cur moille air rioghachd Dhe agus le gainne cairdeas 'nar measg fein aig an tigh a' bristeadh misnich agus a' lagachadh làmhan nan teachdairean a tha a' searmonachadh an t-soisgeil do na h-Innseanaich. Ged a bhiodh eaglaisean Phresbiterianach Albainn a' labhairt ris na Cinnich mar aon, bhiodh roinn anns an eaglais Chriosduidh ann an sealladh nan cinneach. Tha an teachdairean fein aig na h-eaglaisean easbuigeach, ach bu mhór agus bu mhaith an comhnadh a dheanadh teachdaireachd aon eaglais Albannaich. Gus an tig an la beannaichte sin, deanamайдne, a tha de dh'Eaglais na h-Alba, aig am bheil sochairean lionmhor a nasgaidh, dichioll gu bhi a' cuideachadh leis an obair àrainn so. Ann an dealachadh an deigh nan laithean beannaichte a bh' agaunn combla an so, fagaidh mi leibh an t-aon iarrtas so—deanaibh urnuigh as ar leth thall an sud. Ach ciod airson an guidh sibh? Gheibh sibh ùrnuigh fhreagarach ann am briathran an abstoil. "Agus a ta mi guidh so gu'm biodh bhur gràdh-sa air a mheudachadh ni's mò agus ni's mò ann an eòlas agus ann an uile thugse; chum gu'n dearbh sibh na nithe is fearr; chum gu'm bi sibh treibh dhireach agus gun tuisleadh gu la Chriosd: air bhur lionadh le toradh na fireantachd a tha tre Iosa Chriosd a chum glòire agus cliu Dhe."

Tha srann a' bhuanacha anns an achadh bhuidhe mu'm choinneamh. Ach nach eu-coltaich e ri obair fhoghair mo cheud chuimhne. Tha an diugh inneal-gearraidh aig an tuathanach air a tharruign le tri eich agus cha'n e a nhàin gu'n gearr e an t-ár-bhar ach tilgidh e na sgnaban ceangailte ann an sleath ri thaobh. Tha achadh mor air a rùsgadh ann an aon la agus cha'n'eil ach triuir ghillean anns an t-sealladh, Is fhearr na h-eich agus am buanaiche na sianar dhaoine. Tha fear a' stiuradh nan each agus dithis a' togail adagan. Cha'n'eil daoine ann ged a bhiodh feum orra ach is dòcha gu'm biodh iad ann mur a bhi na h-innleachdan a tha a' lugh-dachadh saothair agus a' meudachadh toraidh na saothrach. Thainig am buanaiche agus cha'n'eil againn ach gabhail ris, ach ma tha buannachd anns an inneal so tha call'na luib cuideachd.

Bu shùnnadach an t-achadh-buana anns na seann laithean. Bhiodh ionaire fein aig gach fear agus te, an seanair liath a' teagasc oghachan mar a ghlacadh e an corran agus ag innseadh sgeulachdan air laithean oige an uair a bha e'ga chosnadh aig na bodaich ghallda. B'e sin na sguaban sgiobalta a bhiodh an deigh a' chorrain, agus cha'n e na sguaban ribeagach a tha ri fhaicinn an diugh. Cha bhiodh dias á calpa mulain a' buaradh nan clearan iunseanach agus nan coileach dubha. Bhiodh ionradh air seann chairdean a chaidh thar saile agus nraigheachdan beaga gun ghò, gun ghoine air an aithris air cairdean agus air coimhlearsnaich. Ach bha aon sgeul a thug bàrr air na h-uile agus b'e sin báthadh nam buanaichean an uair a chaidh am bata a bha 'gan aiseag fodha faisg air Grianaig. Ach airson na h-oigrídh b'e la nan laithean an là a chuireadh crioch air a' bhuaин. Is ann an sin a bha a' chuirme agus an fhearas-chuideachd. Shuidheadh ceann an teaghlach aig ceann a' bhuid agus ann an ùrnuigh dhùrachdach bheir-eadh e buidheachas Dhasan o'n tig gach tiodhlac agus gach beannachd. Bha gealladh Dhe air a choimhlionadh, agus cha robh teagamh nach tigeadh gaoth nan adag mar a thainig gealach an abuchaidh. Bha maitheas Dhe air aideachadh. Cha'n'eil teagamh nach e seirbhis buidheachais a bha ann an cuirm na deireadh-bhuan. An diugh tha an t-seann ghnàth a' dol á cleachdadh, agus is ann an uair a bhithreas an iolainn làn a gheibh am Freasdal taing.

Bha toradh saibhir am bliadhna agus tha moran dheth cruinn tearuinte, agus tha sinn an dochas nach tig beud air bàrr annnoch. Tha e luachmhor daonnaan agus tha e sonruichte priseil ann an àm cogaidh an uair a tha gorta maille ris gach mi-fhortan a' tuiteam air tirean eile. Gu'n

duisgeadh am foghar spiorad na taingealachd,
agus do Dha gu'n robh moladh agus urram a nis
agus gu siorruidh.

AN T-SÀBAID GHÀIDHEALACH.

Tha mi a' creidsinn nach robh cinneach air uachdair fuinn a bha a' coimhead na Sàbaid mar a bha na Gaidheil.

B'e Di-Sathuirne an ja bu trainge de'n t-seachdain. Bha uisge ri thoirt a stigh a chuireadh thairis an t-Sabaid, agus bha buntata agus goireasan mar sin ri uidheamachadh fa chomhair an latha naomha. Dh' fheumadh an uidhir so cheannag a thoirt as a' chruaich fheòir agus an uidhir so sguab a bhualadh 'san t-sabhall. Ged a robh a' mhòine aig ceann an tighe dh' fheumadh a' chùileag a bha cùl an doruis a lionadh cuideachd. Cha robh bròg ri għlanadh no feusag ri bhearradh. Cha bu lugha na obair na h-eiginn 's na trocair, neo searmoiu, a bheireadh thar na stairsnich thu Di-domhnaich.

Gach feasgar is maduinn bha an sean-duine a' gabhail an Leabhair Naomha agus na bha taobh a stigh a għeatxaċċiħ a' cruinneachadh mu'n bhord. An coigreach a bhiodh a' gabhail seachad, sheasadħ e a dh'eisdeachd nan salm. Ar leis nach euala e riamh modh ciùl cho freagarrach gu bhi moladh an Tighearna na am fonn trom, cràbhach sin a bha ag eiridh mar thiis as a' bħothan bheag sin taobh an rathaid. Cha'n ann idir mar chleachdadha bha na seann daoine, no airson a bhi 'san fhasan, ach leis gach uile dhurachd spioradail. Bha an teagasc so air a ġiulani a mach leis na h-athraicean 'nan caithe beatha gu h-iomlan. Bhiodh e 'na ruxha gruaidh do fhear teaghlaich anns a' Ghaidhealtachd mur rachadh aige air facial a chuir suas anns a' choinneamh air iarrtas an fir theagaisg.

Bha oilein nan athraicean ri fhaicinn gu soillear ann an ġiulani na cloinne a fhuair e aig a' bhaile agus bho'n bhaile. Bha e'na chuid-eachadh mor dhoibh airson cathachadh an aghaidh ioma buaireadh agns ceap-tuisleadh anns an t-saoghal an déidh laimh. Ach bha a chaochladh ri fhaicinn ann am fas agus ann an caithe beatha na cloinne nach d'fhuair an t-oileineachadh sin mu'n chagait.

"Thusa fhuair t'eo las mu'n chagait
Gach oidhch' agus maduinn air glùn;
Rinn t'athair a dhleasnas mar riut,
'S na tilg a bheannachd air chul.
Biodh a theagasc mar lochran romhad,
A għnath fa chomhair do šuul;
Gus am faigh thu do chas air a' charraig,
Tha seasmhach daingean is dluth."

Aig an àm bha na dleasnas an a dh' ainmich mi gle chruaidh ri'n ġiulani a mach le balaich is caileagan a bha a' faicinn a leithid de shubh-achas is de shħolas air a thairgse dhoibh, gun airgiod is gun luach, air feedh an t-saogħail, ach cha deach moran bħliadhnachan de allaban thar an cinn an uair a chunnaic iad, agus sin gu toinsejil, an t-aobħar mu'n robh na seann daoine cho dian a' sparradħ gliocais 'nan claiġun. Is ann an uair a dh' fhàgas sinn fasgħad a' bħothain a chi sinn na neoil dhorcha agus na beanntan móra. As eugħmhais teagasc fiorgħlan, cho math ri eisimpleir ionnholta, cha toir sinn buaidh air namhaid na h-òige.

N.S.

LAOIDH.

Fan maille rium! tha 'm feasgar 'ciaradh trom Is sgàil na h-oidhch': a Dhe, fan thusa leam: 'N uair thig an eis, 's a threigħas cairdean dluth, O Thi bheir neart do'n lag, fan maille rium!

Tha beatha 'triall 's mo la a' tighinn gu crìch; Tha maise 's glòr na talmhainn 'dol a dhith; Tha caochladh mor ri fhaicinn air gach dùil; O thusa chaoidh nach treig, fan-maille rium.

Cha 'n e mo mħiann thu thriall air falbh gun dàil
Mar neach air chuairst, ach thu bhi 'għabħal taimh
Am chuid-eachd fhein, o Dhe, le cairdeas dluth,
A chaoidh nan cian nach treig: fan maille rium.

Na tig mar Righ, le uamħas, thugam fhein,
Ach caoimħnejl, tlàth, le slàinte fo do sgéith:
Làn iochd is truais ri sluagh tha' cur riut cùl;
Mar charaid caomħi nan truagh, fan maille rium.

'N uair bha mi òg rinn thusa comhnadh leam:
Ged b' ole mo dhòigħ, 's mi 'triall gu bròn am dheann,
Cha d' threig thu mi, ged nach bu mħiann leam
Gu ceann mo réis, o Dhe, fan maille rium.

Cum suas do chrann gach àm a' m' shealladħ fhein,
Le d' sholus aġiġ stiur mi do għnàt 's għaż-
ceum
Tha'n sgàil a' triall, 's tha mħadu inn shiorruidh
dlùth
Trath bhios mi 'n so, o Dhe, fan maille rium!

Is maith a' chreach a dh' flagas a leth.
Cha chumax tigh le beul dùinte.
So an toll a mhill an t-seice.

As a consequence of the torn bristles
the hair was easily pulled out during
the process of cleaning and this usually
left a small amount of blood, particularly
when the hair was from a long-haired cat.
After the removal of the hair, the skin
was washed with a 1% solution of iodine
and the hair was then dried with a
handkerchief. This was followed by
the application of a 1% solution of
mercuric chloride.

N.B.

See also page 10.

See also page 11.

See also page 12.

See also page 13.

See also page 14.

See also page 15.

See also page 16.

See also page 17.

See also page 18.

See also page 19.

See also page 20.

See also page 21.

See also page 22.

See also page 23.

See also page 24.

See also page 25.

See also page 26.

See also page 27.

See also page 28.

See also page 29.

See also page 30.

See also page 31.

See also page 32.

See also page 33.

See also page 34.

See also page 35.

See also page 36.

See also page 37.

See also page 38.

THIGIBH LE BUIDHEACHAS.

Thigibh a steach 'na gheataibh le buidheachas, 'na chuirtibh le moladh: thugaibh buidheachas dha: beannuichibh 'ainm.—Ps. c. 4.

Is ann le buidheachas agus moladh a tha e iomchuidh dhuinn tighinn do thigh agus do chuirtibh Dhe. Tha sinn ag aideachadh gu 'm bheil "gach uile dheadh thabhartas agus gach uile thiodhlac ionlan o'n airde a' teachd a nuas o Athair na soillse." Nach e ar dleasnas air an aobhar sin buidheachas agus moladh a dhioladh Dhasan a tha frithdealadh le laimh shaibhir do na h-uile dhaoine. Cha'n'eil mi ag radh no a' ciallachadh gur e buidheachas a mhàin priomh aobhar ar cruinneachadh ann an tigh Dhe. Tha sinn, an deigh sàruchadh agus amhgar na seachduin, a' beachdachadh air ar beatha ann an sealladh an Ti a tha'gar faicinn gun sgleo air a shuil. Tha sinn ag aideachadh ar peacanna agus ar teachdan-gearr agus le muinghimn cloinne ag iarradh maitheanais Airsan "a tha ealamh gu maitheanas a thoirt seachad, gràsmhor agus trocaireach, mall a chum feirge agus pailt ann an truacantas." Theid sinn do thigh Dhe le eridhe trom a' bhròin ag iarraidh soluis a ghnuis agus comhfhurtachd a lathaireachd. Ciod air bith ar n-aigne tha sinn a' creidsinn gu 'm bheil bàigh aig Dia ruinn agus gu'n dean E fuasgladh oirnn anns gach uireasbhuidh. Ach tha aon staid intinn o'n tionndaidh Dia a ghnuis agus is e sin spiorad gearanach, mi-thaingeil. 'Nar measg fein cha toil leinn luchd cìthein is càrrain, am fear a tha sealltainn air a chruaidh-chas gus nach leir dha aon trocar 'na chranncur. Is lionmhòr fàilinn a tha 'gar leantuinn, cuid dhiubh air bheag lochd 'nar suilean ach bha mi-thaingealachd am measg gach cinneach agus anns gach linn gun lethsgeul, gun dion. Is tric a ghabhas daoine lethsgeul luchd na h-eucoil ach clà labhair neach facal as leth an fir a tha mi-thaingeil. Am fear a thionndas air a charaid, a léonas lainh na seire agus a phaigheas cairdeas le naimhdeas, tuitidh buille gach neach air agus criochnaichidh e a thuris gun chairdean. Ma tha taingealachd anns a' chridhe thig dearbhaladh air ged a bhithreas briathran a bhuidheachais gann. Ged a bhithreas sinn gle bhalbh ann an lathair ar cairdean, faodaidh sinn a bhi taingeil gu leòir, ach tha tiodhlacan Dhe cho lionmhòr agus cho comharrachite agus gu'n tig sinn fo amharus mur an teid sinn d'a gheataibh le buidheachas agus d'a chuirtibh le moladh. Am bheil e ceart buidheachas a thoirt do Dhia mur leir

dhuinn a mhaiteas agus a throcair? Tha sinn da-rireadh dall mur an leir dhuinn trocairean Dhe. Ciod air bith ar suidheachadh cha 'n 'eil sinn gun chomaine air Dia. An uair a chaill an diadhair ainmeil, Ieremiah Mac-an-tailleir a chuid agus a dhachaigh agus a bha na maoir ann an sealbh a thighe, sgriobh e na briathran so—"tha mi air tríteam ann an lamhan nam maoir agus nam meirleach agus thug iad bhuam gach ni a bh' agam. Ciod mata? Seallam mu'n cuairt orm. Cha d'thug iad bhuam a' ghrian agus a' ghealach. Tha bean mo ghràidh agam agus cairdean a nochdas caoimhneas riunn agus euid a ni comhnadh leam. Theid agam fathast air searmonachadh, agus mur togair mi, cha chaill mi mo chridheas. Is leam fein mo chogais. Dh'fhas iad agam freasdal an Tigh-earna agus geallaidhean an t-soiseil, mo chreidimh, agus mo dhochas ri neamh. Theid agam air cadal, air itheadh agus air òl. Theid agam air leughadh agus air breithneachadh. Agus am fear aig am bheil a liuthad aobhar gairdeachais agus a tha agamsa, tha e ann an gaol air mulad agus gearan, ma shuidheas e air lan na duirne de na drisean a tha 'na chranncur." An uair a shuidheas sinn air na drisean, ag altrum ar mi-fhortain agus a' caoidh nan laithean a dh'aomi, teichidh mulad air sgiathan na gaoithe cho luath agus a ni sinn aireamh air na sochairean a tha air fhagail. Tha iad os cionn aireamh agus os cionn ar toillteanas.

Theid aig muinntir nam bailtean an comaine air Dia a dhi-chuimhneachadh. Air sraidean nam bailtean le'n upraig agus le'n cabhag, cha'n'eil cothrom breithneachaidh aig duine agus fa chomhair na suil cha'n'eil ni ach obair dhaoine. Ach is mall agus dorcha intinn an fhir a tha caitheadh a laithean air an duthaich mur 'eil eolas aige air freasdal Dhe. Tha sinn ann an co-chuildeachd ris an talamh, ag eiridh o'n duslach air tùs, an crochadh rithe airson ar beo-shlainte agus a' tilleadh g'a h-ionnsaidh. Tha sinn a' cur failt le ard urram agus miagh air a' ghrian agus air na frasan, teachdairean Dhe, a tha co-oibreachadh maille ruinn ann an toradh na bliadhna. Tha sinn a' faicinn nach tig toradh gun shaothair dhaoine, agus nach dean saothair toradh gun bheannachadh Dhe. Tha obair Dhe follaiseach dhuinn. Cha'n'eil ana-creidmhidh lionmhòr air an duthaich. Faodaidh nach'eil sinn gu riaghailteach a' tighinn le moladh agus buidheachas do chuirtibh Dhe, ach clà'n urrainn dhuinn a dhi-chuimhneachadh. Ann an fhoghar an uair a tha Dia a' crùinadh saothair dhaoine le mhaiteas tha sinn a' tighinn cruinn ann an

tigh an Tighearna a bhrosnachadh spiorad a' bhuidheachais agus a dh'aideachadh trocair agus dilseachd Dhe. Bu bhochd am foghar nach gairmeadh daoine do chuirteibh Dhe le bniúdheachas, ach an uair a thilg am fonn brighmhíor, mar a rinn e am bliadhna, bárr saibhir agus a fhuaireadh daoine aimsir fhreagarrach g'a thional, is fuar agus gnù an cridhe nach tionsndaidh ann an gairdeachas ri Dia. Ma bheach-dáicheas sinn air suidheachadh bocht an t-saoghal aig an àm so, nach ann againne a tha aobhar a bhi taingeil. Tha còrr agus da bhliadhna bho'n a thoisich an cogadh mor, ach aon namhaid cha do leag eas air fearann Bhreatunn. Tha duthchanna eile air an sgrios agus air an rusgadh, na daoine a bha ag àiteachadh an fhearainn air an iomain air falbh agus tirean torach air am fagail 'nam fasachean lom. Tha miltean de shluagh ann an tir nan coimheach agus moran a bha aon uair saibhir a' sìreadh an arain. Tha moran de 'r co-chreutairean a' fulang crudail agus acras agus sinne le cupan làn agus a' cur thairis. Fo stiùradh an Fhreasdale sheas ar saighdearan eadar sinn agus fearg an-iochdhmhor na namhaid agus tha ar maraichean gaisgeil mar sgiath agus balla dion mu'n cuairt ar cladaichean. Buidheachas do Dhia airson nan laoch air muir agus air tir. Cha'n e a mhain gu'n d'fhuaireadh cothrom àiteachaibh ann an sith ach tha saibhreas an t-saoghal uile a' tighinn tar chuantan g'ar n-ionusaidh. Le comhnadh luchd-na-mara tha saibhreas ar rioghachd fein agus rioghachdan eile a' dortadh a stigh do gach acairseid. Tha ar lòn cho saibhir, agus de gach seorsa, is nach 'eil e furasda a chreidsinn gu'm bheil cogadh oillteil a' sgrios na Roinn-Eorpa. Is sinne a dh'fhaotas a rádh, "dheasach Thu bòrd fa'r comhair am fianuis ar naimhde." Tha bùird na tire luchdaichte le biadh agus is gle bheag an aireamh de shluagh Bhreatunn a tha teannachadh an crios-meadhoin le gorta. Tha sinn a' toirt buidheachas do Dhia a thug dhinn toradh fialaidh ar duthaich fein agus a rinn sinn 'nar co-oighreachan air saibhreas an t-saoghal. Tha am foghar 'na fhear-teagaisg maith ach cha'n-eil ùine air uile leasain ainmeachadh. Fóghnaidh aon no dha.

I. Tha e 'cur 'nar cuimhne, mar nach dean ni eile, ar comaine air Dia. Ann an toradh na bliadhna tha againn saothair dhaoine agus beannachadh Dhe. Tha earrann Dhe cho mor ann an toradh an fhoghair agus gu'n duisg e irioslachd ann an eridheachan dhaoine. A nis tha irioslachd slainteal, ach cha'n fhaod sinn dimeas a dheanamh air obair dhaoine. Tha Dia a' co-oibreachadh le daoine. Gun saothair agus gun dichioll cha tig toradh, ach gun chomhnadh Dhe is beag buil a thig a saothair dhaoine. Ma ni sinne ar dleasnas bithidh Dia maille ruinn. Tha so fior ciod air bith ar n-obair. Deanamaid ar dleasnas do 'n rioghachd agus

bithidh beannachd Dhe oirnn, ach gun oidhrip, gun strith cha ruig sinn acairseid gu brath. Cha'n ann gun fhios duinn a ruigeas sinn fireanteachd Dhe. Ged nach coisinn sinn rioghachd Dhe 'nar neart fein, cha mheal aon neach sonas siorruidh gun oidhrip agus strith.

II. Tha am foghar a' teagasc gu'm bheil sinn ann an daimh chairdeil ri cheile. Tha an tuathanach a' toirt arain as an talamb airson mor-shluagh nam bailtean ach tha iadsan a' deasachadh na h-acain a tha ag oibreachadh an fhearainn, agus tha iad a' ceannach toraidh a shaothrach. Cha'n fhaod an dara aon tair a dheanamh air an aon eile. Cha thric leis an tuathanach tair a dheanamh air luchd nam bailtean, ged a ni iadsan 'nan aineolas tair air an tuathanach. Tha an rioghachd ann an tomhas mor an crochadh ris an tuathanach, agus is e gliocas luchd-riaghlaidh ceartas a thoirt do 'n tuathanach. Biodh fearann na rioghachd air àiteachadh, chionn is e sluagh laidir fallain na duthcha a sheasas an rioghachd ann an la na teanntachd.

III. Tha am foghar 'gar gairm gu geataibh Dhe le bùidheachas agus d'a chuirteibh le moladh. Ach cha'n ann air aon sàbaid de'n bhliadhna ach air gach sabaid a thig e dhuiinn buidheachas a' thoirt do ar n-Athair neamhuidh. Tha a Fhreasdal neo-chadalach, gun sgiös, gun chrioch. Tha dearbhadh againn air trocair Dhe gach maduinn agus gach feasgar air a dhileachd. Is ionann a bu choir ar buidheachas agus moladh eiridh mar thùis gu neamh gach la. Tha moran ann an tigh Dhe 'ga mholadh an diugh nach mol Eanns an ionad cheudna air an ath shàbaid. Ach ma thuigeas sinn teagasc ar seirbhis bhuidheachais, thig sinn gu tigh Dhe gach sàbaid le oran molaidh agus eridheachan taingeil.

IV. Tha aran na coluinn a' togal na h-inntinn gu beachdachadh air an aran neamhaidh a tha aig daoine ann an Iosa Criosda, "Is mise aran na beatha" thubhairt Iosa. Cha do dhichuimhnich Esan a tha frithealadh le lainh fhial do'n choluinn bhasmhòr an t-anam neo-basmhòr. Mar a tha spiorad an duine luachmhòr seach a cholunn, is ionnan a tha aran na beatha priseil seach toradh an fhoghair. Tha an cridhe taingeil a' deanamh gairdeachais ann am maithreas agus trocair Dhe anns an fhoghair. Deanadh an eridhe gairdeachas airson an arain neamhaidh a tha sasuchadh acras ar n-anama agus a' toirt neirt agus slainte shiorruidh do dhaoine.

COMHRADH.

Bha a' chléir cruinn aig coinneamh ghnàth-achite agus cha b'e ami beagan cainnt a chosg iad mu'n do cheartaich iad cùisean. Bha aon no dha a' toirt a bheachd air gach ceist mar nach d' fhuaireadh iad comas labhairt fad shia miosan.

the middle-class family, who give admiring, if not always wholly unbiased, accounts of their own families' backgrounds. The middle-class family is seen as a model of stability, continuity, and social mobility, and the middle-class family's history is often presented as a history of progress, from the rural past to the urban present. The middle-class family is also seen as a model of social responsibility, and the middle-class family's history is often presented as a history of social progress, from the rural past to the urban present. The middle-class family is also seen as a model of social responsibility, and the middle-class family's history is often presented as a history of social progress, from the rural past to the urban present.

The middle-class family is also seen as a model of social responsibility, and the middle-class family's history is often presented as a history of social progress, from the rural past to the urban present. The middle-class family is also seen as a model of social responsibility, and the middle-class family's history is often presented as a history of social progress, from the rural past to the urban present. The middle-class family is also seen as a model of social responsibility, and the middle-class family's history is often presented as a history of social progress, from the rural past to the urban present.

The middle-class family is also seen as a model of social responsibility, and the middle-class family's history is often presented as a history of social progress, from the rural past to the urban present. The middle-class family is also seen as a model of social responsibility, and the middle-class family's history is often presented as a history of social progress, from the rural past to the urban present. The middle-class family is also seen as a model of social responsibility, and the middle-class family's history is often presented as a history of social progress, from the rural past to the urban present.

The middle-class family is also seen as a model of social responsibility, and the middle-class family's history is often presented as a history of social progress, from the rural past to the urban present.

An deigh deasboireachd laidir thainig an t-acras orra agus chaidh iad gu cairdeil a ghabhail bìdh. Bha iad a' bruidhinn thall agus a bhos, greis air a' chogadh, greis air an aimsir, ach mar is gnàth leis a' chléir thainig iad gu obair na h-eaglais. Bha aon fhear bàn speuclaireach air an robh coltas toinisgeil a thug do'n chuideachd cnaiubh seanachais a chum cagnadh ri. "Am faca sibh" arsa 'm fear bàn "aireamh nan sgìrean anns a' Ghaidhealtachd a tha gun mhinisteir?" "Chunnaic" thubhairt an Gall "agus tha e gle iongatach leamsa nach'eil urramach na h-eaglais a' faotainn seol air a chùis a' leasachadh."

An Gaidheal—Bha an cuuntas a chunnaic mise cho fada air ais ri paipeir naigheachd na bliadhna an uiridh. Tha ministeur anns a mhòr ehuind de na sgìrean a bha falamh, ach tha am bàs trang agus tha sgìrean eile gun bhuachaile an diugh.

An Gall—Na'n robh glicias anns an eaglais cha bhiodh sgùr gun mhinisteir. Cuireadh iad eùl ris a' Ghaidhlig agus neo-ar-thaing nach fhaigh iad ministerean.

An Gaidheal—Mo thruaighe an eaglais ma ghabhas i do chomhairle-sa. Na'm b' aithne dhuit a' Ghaidhealtachd bhiodh e soilleir dhuit fein nach'eil ann ad ghliocas ach an amaideachd.

An Gall—Tuigidh na Gaidheil uile beurla an diugh agus ciod an eifeachd a th'ann au cois na Gaidhlig nach ruig searmon beurla air an t-sluagh? Nach b' thearr dhaibh ministeur Gallda na bhi gun ghiù idir.

An Gaidheal—Sin direach mar a tha. Theagamh gu'm b' fhearr ministeur Gallda na bhi buileach falamh, ach cha bhiodh farmad agam ri fear air an sealladh an sluagh mar leth-duine agus mar choigreach. Ghabh an eaglais do chomhairle an uair a thoisich an eaglais shaor agus is aithne do'n t-saoghal gun do chaill eaglais na h-Alba a greim air a' Ghaidhealtachd. Bha na ministerean Gallda dileas gu leòir, ach bha cuan mor eadar iad fein agus an sluagh. Cha do thog eaglais na h-Alba a ceann gus an do chuir i teachdairean feadh na Gaidhealtachd a labhradh ris na Gaidheil 'nan canain fein. Bha cuid dhiubb a thog a' Ghaidhlig gle mhaith agus ghabh an sluagh gu baigheil ri. Ach bha cuid nach galbadh de dhragh agus gu'n ionnsachadh iad a' Ghaidhlig. Cha robh iad ach nan culaidh-mbagaidh agus a' deanainh fearas-chuideachd do'n t-sluagh mar bha Samson do na Philistich. Cha leughadh iad eadhon a' Ghaidhlig agus tha am mearachdan ann am beul-aithris na duthcha gus an la diugh.

An Gall—Theid agam air sin a chreidsinn ach tha eadar-dhealachadh mor eadar an linn anns am bheil sinne beo agus tri fishead bliadhna air ais. Bha moran nach leughadh agus nach tuigeadh Beurla aig an àm sin, ach an diugh c'aite am bheil na Gaidheil gun Bheurla? Tha paipeirean naigheachd agus litreachas na duthcha

ann am Beurla agus carson nach bi na searmoin!

An Gaidheal—Cuiridh e iongatas ort ach tha e fior gu'm bheil sgìrean ann fhathast anns am bheil Gaidhlig air a labhairt a Dhomhnach, a Luan 'sa Shathurna. Ged a tha na Gaidheil cràbhach gu nadurra agus seirbhisich Dhe ann an urrain 'nam measg, bhiodh na h-eaglaisean gle fhalamh airson aon tlachd a ghabhadh iad aini ami Beurla. Cha'n'eil ministerean cho lionmhòr anns an airde deas agus gu'm bheil moran ri sheachnadh airson eaglaisean na Gaidhealtachd, agus airson fuigheall na Gall-tachd cha'n'eil feum againn orra.

An Gall—Theid thusa 'nad bhogha is 'nad chlaidheamh airson na Gaidhlig. Is ann a bhitheas thu ag aicheadh gu'm bheil sgìrean gun mhinisteir idir 's an duthaich.

An Gaidheal—Gabh mo lethsgeul. Tha mi a' seasamh còirichean mo dhuthcha agus bheir mi eisdeachd mhodhail do neach sam bith aig am bheil eolas air a' Ghaidhealtachd agus bàigh ri 'muinnitir. Tha sgìrean gun teagamh gun mhinisteirean, agus is e dleasnas na h-eaglais leasachadh a dheanamh air a' chuis.

An Gall—Thug mi dhuit aon leigheas air an trioblaid agus cha ghabh thu ris. Bheir mi dhuit fear eile. Cum anns a' Ghaidhealtachd na ministerean Gaidhealach a tha anns an airde deas agus an Gaidhlig a' meirgeadh gun fheum.

An Gaidheal—Thagh comhthional na h-airde deas Gaidheil ann an coimh-shreip fhosgaitle ciomh gu'm bheil am beurla fileanta blasda. An uair a dh' ionnsaicheas ministerean na h-airde deas Gaidhlig tha sar chead aca dol far an togair iad, agus cha chuir neach 'n an aghaidh.

An Gall—Mur gabh thu rím bheachdansa ciod e do bheachd fein?

An Gaidheal—Cha'n'eil Ard-sheannadh na h-eaglais 'na eadal mar a tha duil agad. Chuir i teachdairean feadh nan sgìrean a tha gun mhinisteir fad bliadhna no dha au uiridh agus dh-innis iad na chunnaic agus na chuala iad do'n ard-sheannadh am bliadhna. Dhrùigh an teachdaireachd gu mor air an eaglais nile, agus thaghadh ministerean agus foirfich a tha aig a cheart uair so a' enuasachadh nan ceistean cudthromach air an d'thug thusa do bheachd le gle bheagan breithneachaidh. Ma bhitheas beagan faighidinn agad, cluinnidh thu an co-dhunadh gus an tig iad gun dàil.

An Gall—Gheibh a' chaora am bàs a feitheamh air an fheur ùr. Ciod e do bheachd fein air a' chùis?

An Gaidheal—Cha'n'eil toil agam fein breith a thoirt air a' chuis gus an cluinn mi beachdan nan urramach a tha feuchainn ri snaim gle chruidh fluasgladh. Ach ma tha toil agad eisdeachd riùm bheir mi seachad mo bheachd. Tha an tuarasdal beag agus cha teid aig sluagh na sgire a nheudachadh. Tha e cho mor agus a bha e, ach cha teid e cho fada agus a rachadh e leth cheud bliadhna roimhe so.

Dh-eiridh tuarasdail anns gach dreachd eile, agus tha iad a' tarruing na h-oigridh air falbh o sheirbhis na h-eaglais. Cha'n-eil feum aig an eaglais air an fhearr a tha cur ùidh ann an airgiod ach cha dean ministeur feum as eughimhais na's mo na daoine eile. Tha an t-abstol ag iarradh orrasan a tha laidir uallach a' mhuiintir lag a ghiulan, agus na'n deanadh na comhthionail bheartach an dleasnas cha bhiodh na sgirean bochda cho lionmhior. Tha ministeur aig am bheil teaghlaich a' seachnadh sgir iomallach gun ard-sgoil, chionn cha'n fhaign a theaghlaich ionnsachadh anns an sgir agus cha'n eil doigh aige air cosg orra ann an sgir eile.

Tha dithis agus triuir eglaisean ann an sgir anns am fóghnadh aon. Tha roinn anns an t-sluagh agus tha so a' fagail na dreachd gun toileachadh do mhinisteir dileas dealasach. Thigeadh na h-eaglaisean fo aon riaghlaich agus bitheidh tlachd aig ministeur 'na obair agus bitheidh tuarasdail aige a chumas a suas urram a dhreachd. Na'n robh aonachd am measg nan eglaisean cha bhiodh sgir gun mhinisteir aims an duthaich.

Rachadh aig aon mhinisteir le carhad fein-shiubhlach air dà sgir oibreachadh na'n robh tochredh na dà sgir air an cur ann an lùmhan aoin. Tha tochradh na sgire a tha gun mhinisteir a' dol gu comunn airson banntraighean nam ministeur. Chaidh an t-airgiot a chur air leth airson ordraighean na h-eaglais anns gach sgir, ach an uair is mò feum na sgire 's ann is lugha a h-airgiot airson obair na h-eaglais. Ach gus an tig an la beannachte anns an tig na h-eaglaisean gu cairdeil comhla, cha'n-eil ach aon doigh air suidheachadh bochd na h-eaglais a' leasachadh. Cha'n-eil seol aig gilleann oga na Gaidhealtachd air iad fein a dheasachadh airson dreuchd na cléire. Cha'n-eil ard-sgoil fagus do mhoran, agus gun chuideachadh cha'n-eil doigh air foghlum fhaotainn. Chunnaic an t-ollamh MacCoinnich a bha ann an sgir "Ceann-a-ghiubhsaich" gu'm feumadh balaich thapaidh gheur-inntinneach cuideachadh aig toiseach an t-slighe a bheireadh do 'n eaglais iad. Is e an t-ollamh MacCoinnich a chum ministerean ri sgirean na Gaidhealtachd fad ionadh bliadhna. Tha an t-urramach Dughall MacPharlain a' cumail na h-obair cheudna air aghaidh, agus is airidh e air cliu agus moladh o gach neach a tha toirt speis do'n Ghaidhealtachd. Na'n robh a lamhan air an neartachadh bhiodh ministerean gu leoир ann airson sgirean na Gaidhealtachd. Ach tha an t-uallich trom agus is e dleasnas na h-eaglais an oigridh a ghabhail os laimh, cosg air an oilceanachadh ann an ard-sgoilean na duthcha, agus an stiùradh do'n eaglais.

An Gall—Ach an till moran de na gillean do sgirean na Gaidhealtachd?

An Gaidheal—Tha cuid nach till, ach cha threig iad uile a' Ghaidhealtachd. Tha rud-

eigin ann am ful a' Ghaidheil a tha 'ga tharruing gu thir agus a mhuiintir fein. Tha osag nam beann agus onfhadh na mara 'ga ghairm. Tha cràbhadh agus cridhealas a dhaoine fein 'ga thàladh dhachaigh. Biodh nan sgoiltean àrda, le comhadh na h-eaglais, fosgailte do'n oigridh, biodh an sluagh ag aoradh anu an aon eaglais anns gach sgir, agus tuarasdail iomchuidh airson urram na dreuchd a chumail suas, agus thig an la anns am hi ministeur anns gach sgir.

An Gall—Tha mi toilichte gu'n d'eirich a' cheist so agus gu'm bheil Ard Sheannadh na h-eaglais 'na dùsgadh. Tha mi an dochas gu'm bi an comunn a tha rannsachadh na cuise aon sgeulach agus gu'n toir iad comhairle seachad a ni leasachadh, gun dàil, air suidheachadh na h-eaglais.

LAOIDH.

O faigheadh Iehòbha àrd-mhòladh gach dùil,
Fear coimhead ar beatha, ar dion 's ar fear-iùil;
An cruth fhear 'tha suidhe air cathair a ghlòir
'S a tagar mar 'oighreachd an airgid 's an oir.

Gach ni 'tha thu 'sealbhachadh dearbhaidh a
ghaoil—
Saor - thiodhlacan fhlaitheis, is maithis an t-
saogh'l;
Am fion, is an t-oladh, is toradh nan cluan,
Gach leug tha 's na sleibhteann, gach seud tha 's
a chuan.

Ach, miorbhuite graidh! thug e Aon Mhac ro
chaoin
Mar thabhartas réit airson euceart chlann-
daoin';
Cha bheirteas a sleibhteann, no seudan a cuan,
A cheannaich dhuinn slainte, ach blàth fhuil an
Uain.

Ard-thobar nan gràs, tha gach lànachd fo 'los;
Uil' ionmhas an t-saoghal thà sgaoilt' aig a
chois;
Tha 'n spreidh anns na frithean da 'striochdad
gu leir
'S eol da air ainm h-uile h-eun 'tha 's an speur.

Ciod bheir thu, mata, is gun sion agad fhein
Ach cridhe lan peacaidh, is beatha làn péis?
Tog ort, a reir aithne, crann ceusaidh a thruaigh'
'S aig iarrtas, gabh euibhrionn de dh'easbuidh
a shluagh.

Thoir thairis do'n Tighearn gach tiolac a fluair;
Tha 'n tabhairt 's an diultadh fo rùnsan gach
uair;
Co-phairtich do mhaoin do gach aon a tha 'n
dith,
Is coisrig do'n t-Slan'ghear do ghràdh is do
chrídh!

and I will fall. I struggled at this on
the floor, but my legs wouldn't move. Then
I heard a gun go off both men made a
dash for the window. They fired several
bullets into the glass, then I fell. Both
men got up and started to run. I heard
them running away from me. I lay on the
floor, I was scared. I heard them say, "Get
out of here, we'll get you later." I lay there
until the police came and took me to the

Se hæfðu ógum dædrich af
Sæns ægset græn til. Aed Su amrah ne-
ðarles alrungin. Þær um ær doðas
dædrum. Ættaðu að hæfðu ógum dædrum
af Sæn. Það er ógum dædrum. Ættaðu
að hæfðu ógum dædrum. Ættaðu
að hæfðu ógum dædrum.

GAIRM DHE.

"Ribhse, O fheara, tha mi ag éigheach, agus tha mo ghuth ri cloinn nan daoine."—*Gnath fhocail viii. 4.*

Air gach balla agus clàraidh anns gach ionad agus aite anns an robh sluagh a' eruinneachadh bha sgirobhta ann an litrichean mora na briathran so—*tha feum aig do righ agus do dhùthach ort.* Chaidh am fios a mach troimh rioghachd Bhreatunn 'na farsingeachd agus do thirean cén anns an robh na gilleann a dh'araich Breataunn 'gan cosnadh. Cha robh ainnm air airc an righ no na duthcha. Bu leoir gu 'n robh an righ agus an tir 'gan gairm, agus 'nam ficheadan mile ghereas iad 'nam fuil agus 'nam fallus thar chuantan a sheasamh na làraich agus a dhòn euid agus còraichean Bhreatuinn.

Chuir iad crualal, eulsaint, lotan, leon agus bàs ann an suarachas. Bha uachdarachda agus cumhachda na h-aingidheachd, a' maoideadh agus a' bagairt leir-sgrios a dheanamh air saorsa agus ceartas, agus chuir iad rombha nach tigeadh masladh agus tamailt air tir an duthchais na'n gabhadh e seachnadh. Fhreagair sluagh gun aireamh a' gairm so. Ach tha gairm eile a' tighinn g' ar n-ionnsaigh ag iarradh oirnn cathachadh le'r n-uile neart an aghaidh namhaid sheolta chunnartach — namhaid ar n-anama. "Labhair Dia nan Dia, Iehobhah, agus gairm e an talainh o eirigh gu ruig luidhe gréine." Tha Righ nan righean a' gairm dhaoine. Tha E a' labhairt ris na h-anama a chruthaich E fein, agus "mar a thogras am fiadh chum nan sruth uisge" tha anam an duine an geall air Dia, eadhon an Dia beo. Tha ionradh againn anns a' Bhioibh air daoine a chuala agus a fhreagair gairm Dhe. Bha Abraham, Maois, Samuel, Eliah, Daibhidh, Isaiah agus Pòl de'n aireamh, agus anns gach linn tha miltean a' cluinnntinn na gairm cheudna agus a' gabhail seirbhis ann am feachd agus fo bbratach an Righ neamhaidh.

Tha Dia 'gar gairm air ar n-ainm fein. "Ghairm mi thu air d'ainm; is leamsa thu." Is e caraid a mhain a ghairmeas sinn air ar n-ainm fein. An uair a chuireas sinn oidhche seachad ann an tigh-osda tha sinn air ar n-ainmeachadh le fear-an-tighe agus le sheirbhisich air aireamh an t-seomair anns am bheil

sinn a' cadal. An uair a shuidheas sinn aig bord bìdh is i a' cheist chumanta a chuirear ruinn—ciod aireamh do sheomair. Cha chluinn am priosanach bochd ainn fein, ach tha e air ainmeachadh air aireamh na fròig anns am bheil e a' cur seachad na h-oidhche. Ach cha 'n e modh tigh-osda no priosain a tha againn ann an saoghal Dhe, ach modh na dachaigh far am bheil duine air a gairm leis an ainnm a thug cairdean gràdhach dha. Seallaidh na parantan air a' phaisde 'na luidhe ann an cadal neo-chiontach na leanaban agus le báigh agus blàthas cridhe earbaidh iad e air ainnm ri Dia. Tha Esan a' sealltuinn oirnn uile le báigh agus gràdh. Faodaidh moran againn gabhail mu thàmhla an nochd gun smuain air Dia, ach cha dhi-chuimhnich Esan sinne. "Ghairm mi thu air d'ainm" agus ma fhreagair thu a' gairm gabhaidh Esan a tha 'gairm a chaoraich fein cùram dhiot.

Tha Dia 'gar gairm air ainnm fein. "Their mirisan airde tuath—thoir seachad; agus ris an airde deas—na cum air ais; thoir mo mhic o chéiu agus mo nigheanan o chriochainn na talmhainn; eadhon gach neach a ta air a gairm air ni' ainnusa." Chuala an saoghal uile ainnm H. M. Stanley, ach cha b'e so ainnm air tus aich John Rowlands. Rugadh e ann an duthaich nan Cuinreach agus o'n bha e gun chairdean thogadh e ann an tigh nam bochdan. 'Na thri bliadhna deug chaidh e 'na ghille-gnothaich air long do America, agus aig baile-puirt, aig an do thaghail e, ghabh H. M. Stanley mar uchdmhae ris agus thug an duine nasal so dha ainnm fein. Chaill e an t-seann ainnm agus fo'n ainnm ùr choisinn e cliu ann an seirbhis mara America. Choisinn e cliu a b'airde an uair a fhuar e an soisgeulaiche Mac-an-Leigh ann am meadhon Africa, agus a dh'fhosgail e suas fearann Chongo airson malairt. Is ionnan a tha Dia a' gabhail ruinn mar uchd-mhic agus a' toirt dhuinn ainnm fein. "Gabhaidh mise am ionnsaigh sibh, agus bitidh sibhse 'n ar mic agus 'nar nigheanan dhomhsa, tha an Tighearn uile-chumhachdach ag rádh." Nach ard an urram so, gu'm bheil Dia a' sealltuinn oirnn agus 'g ar gairm, agus 'g ar n-ainmeachadh air a Mhac fein.

Tha Dia 'gar gairm chum saorsa. Ann a' chogadh oilteil a tha a' sgrios nan rioghachdan tha sinn fein agus na cairdean a tha maille

ruinn a' creidsinn gu'm bheil sinn a' cathachadh airson saorsa. Ach is lionmhòr iadsan a tha saor ann an seadh aimsireil a tha 'nan tràillean bochda ann an seadh spioradail. Is aithne do'n neach a tha ann an glaic droch chleachdadh ciod a bha Pòl a' ciallachadh an uair a labhair e air tràillealachd a' pheacaidh. Is aithne do gach neach a tha fo smachd peacadh gu'm bheil e ann am braighdeanas. Tha thu a' fuathachadh an ni uamhasach a ghlaic thu agus gach uair a gheilleas thu d'a chumhachd tha thu air do nàrachadh. Tha eagal ort gn'n tig thu gu tamaitioll fhollaiseach, agus tha do choguis 'gad fhagail gun fhois. Tha toil agad saorsa a chosnuadh ach cha'n eil sèòl agad air do shlabhraichean a sgaoileadh. Ach an ni nach dean thu 'nad neart fein ni thu le comhnadh Dhe. "Aomadh 'ur cluas agus thigibh am ionnsaidh-sa ; eisdibh agus mairidh 'ur n-anam beo." Cha'n fhaigh neach lamh-an-nachdar air an deamhan 'na neart fein. Ach tha aon a ghabh air fein uallach do pheacadh, agus tha e fein ag radh gu'n d'thainig E "a shìlànuchadh na muintir aig am bheil au eridhe briste, a ghairm fuasglaidh do na braighlibh agus aiseag an radhaire do na doill, a thoirt saorsa do'n muinntir a ta bruite." Tha moran a' togail fianuis gu'm bheil Iosa a' coimhlionadh a ghealladh, agus ma tha toil agadsa a bhi air do thearnadh o pheacadh, a chumhachd agus a dhioghalta, cha'n eil thu fada o shlainte agus o shaorsa. Is e an Spiorad Naomh a chuir an t-iarrtas 'nad chridhe, agus tha an Slanuighear a' feitheamh ort. Tilg thu fein air trocair Dhe ann an Iosa Criod. Aidhich do pheacadh agus cur cul ris, agus tuigidh tu gu'm bheil "esan firinneach agus ceart, chum ar peacanna a mhaitheadh dhuinn agus ar glanadh o gach uile neo-fhireantachd." Bithidh thu soar chionn "ma ni am Mac saor sibh, bithidh sibh saor da-ríreadh."

Tha Dia 'gar gairm chum naomh-ghnàs—"chum nan uile a ta san Ròimh, air an gràdh-aehadh le Dia, air an gairm 'nan naoimh." Cha d'rinn na Criodaidhean a dh'ionnsaidh an do sgriobh Pòl ach cul a chur ri creidimh mearachdach nan cinneach. Bha fios aig an Abstol nach robh iad saor o pheacadh agus 'na litrichean is e a tha Pòl a' ciallachadh—neach a bha dealaichte o dhroch chleachdannan an t-saoghal mu'n cuairt air chionn gu'n robh còir aig Dia air. Cha robh na Criodaidhean anns an Ròimh air an gairm chionn agus gu'n robh iad naomh ach bha an tabstol 'gan cunnatas naomh chionn agus gu'n deach an gairm agus gu'n d' thug iad eisdeachd. Tha Dia 'gad ghairm chum naomh-achd, agus is e do dhleasannas "fas ann an gràs agus ann an eolas ar Tighearn agus ar Slanuighear Iosa Criod." Am bheil thu a' fas ann an gràs agus eolas an Tighearn? Am bheil thu dealaichte o'n t-saoghal mu'n cuairt ort? Am bheil thu na's fhéarr na bha thu? Ach

their thu—cia mar a dh' fhàsas mi ann an naomhachd agus mi fein cho lag agus buaireadh 'gam mhealladh air gach taobh dhiom? Fàsaidh thu ann an naomhachd trid cumhachd an Spioraid naoimh, le urnuigh, le beachdachadh air falat Dhe agus le obair ann an seirbhis Dhe. Ged a dli' iobair an Slanuighear e fein airson peacadh dhaoine, tha feum air aithreachas, aideachadh laitheil, maitheanas agus comhnadh Chriosd. Tha feum air an fhacal gus an gabh e comhnuidh annan gu saoibhir le uile ghliocas. Is e claidheamh an Spioraid falat Dhe agus is ann leis an inneal so a thug Iosa buaidh thairis air Sàtan. "Naomhaich iad troimh an fhìrinn : is e t-fhocal-sa an fhìrinn." Agus is ann gu sonraichte trid obair a dh'fhàsas sinn ann an gràs agus ann an naomhachd. Biodh ar n-obair ann an ainnm an Tighearn agus airson a rioghachd agus bithidh dion againn o pheacadh agus o bhuaireadh. Is e an duine gun obair a bhitheas 'na uallach dha fein agus 'na dhragh do dhaoine eile. Tha Sàtan aig cluas agus ri taobh an duine dhùmhain. Am bheil thu ag radh—ciod an obair a ni mi? Bithidh sin a reir do chothroim agus do shuidheachadh saoghalta, ach theid aig gach aon againn obair a dheanamh ann an seirbhis Dhe. Bha a' bhantrach bhochd ag obair an uair a thilg i da leth-fheoirling ann an slige an ionmhais. Bha a' mhaoi Shamartanach ag obair an uair a stiuir i a co-luchd-duthchà chum Chriosd. Bha Lidia ag obair an uair a thug i aoidheachd aig a tigh fein do Phòl agus do Shilas. Bha Dorcas ag obair an uair a bha i a' deanamh nan còta agus nan trusgan airson nam bochdan. Bha fear-coimhead a' phriosain ag obair an uair a nigh e crêuchdan Phòil agus Shilais agus a thairg e biadh dhaibh. Bha Pòl ag obair an uair a bha e 'deanamh phàilliuna seach e bli 'na uallach air daoine eile. Bha Iosa ag obair a ghnath chionn "chaidh e mu'n cuairt a' deanamh maith."

Agus mar a tha iomadh gne oibre a' cur air aghaidh naomhachd, tha gairm Dhe a' tighinn ann an atharrachadh cruth agus dreach gu daoine. Thig Dia gu cuid an uair a ghabhas iad nallach agus dleasannas ùr orra fein. Is tric le daoine a bhi fo iomagain aig am mar so. Tha Dia 'gan gairm agus ag radh riù mar a thubhaint e ri Iosna—"bithidh mi leatsa; cha dibh mi thu agus cha treig mi thu; bi laidir agus ro-mhisneachail."

Aig am cunnairt tha Dia a' gairm air neach fa ainnm fein mar a thubhaint Iosa ri Peadar "a Shimoin, a Shimoin, feuch, dh'iarr Sàtan sibhse, chum bluar criaradh mar chruthneachd, ach ghuindh mise air do shonsa nach diobradh do chreidimh thu." Tha gairm Dhe a' tighinn ann an laithean dorcha a' blàròin an uair a chailleas sinn caraid gaolach agus a tha an eridhe falamh fann. Tha iarrtas a' chridhe chum naomhachd Dhe agus gu smaintean neamhaidh. Ciod air

THE WAGGONERS

the first time in the history of the world.

1. *Leucanthemum vulgare* L.

bith an doigh anns an tig gairm Dhe is e do dhléasannas agus do ghliocas labhairt mar a rinn Samuel—"labhair, a Thighearn, oir tha do sheirbhiseach a' cluinntinn." AMEN.

AM BAISTEADH.

Ann an sambhar a' għlinne bha mi sàbaid le caraid m'oige, am ministeir. Thar leam gu 'in bheil sith na siorruidheachd anns a' għleann. Tha beanntan arda air għaq taobh mar bhall-achan a thog famhairean an uair a bha an saogħal òg. Tha abħainn a tha iomraiteach ann an eachdraidh agus an ḥrain a' ruith troimh meadhom a għlinne, agus air lèanag blöidheach anu an achlais na h-aibhne tha eglais na sgur. Cha b' ann an dè a thogadh an eglais. Tha a ceud comh-thional a' cadal mu'n cuart orra. Ach Sean agus mar a tha i, bha eglais air an lärach cheudna linntean air thoiseach orra. Chunnaic Calum Cille no a chompanaich an gleann agus le suil ghèu nach tric a rinn mearachd thagh iad an réidħleħ uaine mar aċċair naomih airson tigh an Tighearna. Chum seirbhisech dhileas Dhe creidimh slainteil beo anns a' għleann. Tha tigh mòr an uachdarain air tulaich a tha cuartaichte le doire dharaich, ach ged a lean an teagħlach ri dachaigh an athraichean chaill iad an oighreacht mhaiseach a bha aon uair air ainmeachadh orra. Ann am braighe a' għlinne tha tigh mòr ùr a thog an Sasunnach a cheannaich a mhorr chuid de n-oighreacht. Ach ged is trom a sporu agus straiceil a cheum is e an seann uachdarain is dochu le muinntir a' għlinne. Tha esan fad na bliadha a stigh agus a mach feedli tigħeān an t-sluagh. Thig an Sasunnach an uair a tha am fraoħ fo bħlath, agus ged a tha e caomħial tabhartach, tha amħarġus aig muinntir a' għlinne gu mo a thlachd ann an ċearcan ruadħ a' mbonaidħi agus easagħan nam preas na ann an daqina boċċha air an oighreacht. Is ann de'n eglais Shasunnach e, agus cha do għabb e sejlbh fhast air aite an uachdarain anns an eglais. Cha'n-eil an duine ri choireachadħ gu'm buu e do n-eglais easbuigeach. Is ann innta a bħaisteadh e. Ach cha bħiodha anam ann an cunnart sam bith ged rachadħ e do thigheen Dhe le muinntir a' għlinne. Cha'n-eil e furasda le tuath agus buachaillean a' chreidsinn gu'm bheil e 'na bħall dileas ann an eglais Chriosdaidh sam bith. Am fear a theid a dh' iasgħi bħradan agus bħreac air an t-sàbaid cha'n-eil e 'coimhead la an Tighearn naomh. Is euċċolteċċe le stora ris an t-sean duine uusal ann an tigh na tulaich. Theid esan gu riagħ-ailteach do n-eglais għaq sabaid. Tha e 'na fhoirfeach agus is trath a ruigeas e an eglais agus is cairdeil a chuireas e failte air sean agus

og. An uair a bhithas an t-seirbhis seachad, toisichidh conaltradħ ann am fasgħadha na h-eqlais agus le faighidinn agus cairdeas eisdidh an seann duine uusal ri sgeul nan cairdean agus nan coimħeasnach. Choisinn e urram agus grādh an t-sluagh agus is tric a għabba iad eoħrom air am mor-speis a' nochdadh dha. An uair a blħiġi an cogħadha a mach bha an Sasunnach air tighiñ do n-ghleann a' mħarrbħadha nan ċearċan fraoħi agus nam fiadha. Bha e air bħoil agus air bhäinidh le grādh-dutħiċċa agus ghairm e an sluagh do n-tigh-sgoile agus le beurla mhorr-fhaċċlačha nach tuigeadha daqina gun fhogħlum thoisich e air-cuisean na riogħachdan a mhineachadħ agus sparr e air an oigridh an dleasannas do n-riġ agus do n-duthaich, Cha d' fhuair e uidhir agus aon saigħdear, agus rainig e tigh na tulaich a' cāineħad agus a' smàdħad muinntir a' għlinne mar għealtairean gun dleseachd d' an riġ agus gun għaradha d' an duthaich. Is ole a' ghloir nach flaoħdar eisd-eachd, thubħairt an seann duine ris fejn, ach cha d' thubħairt e moran ris an t-Sasunnach. Mu dħieireadħ an fhogħair bha coinneamħ eile anns an tigh-sgoile. Bha fear na tulaich anns a' chathair agus chuir e gu réidħ ciallačha an dleasannas mu choinneamħ an t-sluagh. Chuir e 'nan cuimħne na seann laithean an uair a lean an sinnsearan athraichean agus a choisinn iad clu fo bħrataċċi bħuadħach. Dh' innis e dhaibh mu aon mhac fejn a thuit anns an Fhraing. Taobh a stigh de sheachdui cha roħġ għallek anns a' għleann nach roħġ ann an eideedha saigħdear.

Ach tha mi a' ruith troimħi mo sgeul, agus tha n-t-äm agam tilleadd air mo cheum. Cha'n fħacas anns an eglais aon chuid pōsadh no baisteadħ gus an d' thainig an t-uachdarain ur. Mar is tric a thachras thug e leis teagħlaichean Sasunnach do n-ghleannu. 'N am measg bha nigħeñ mbaiseach bhàn agus thuit i fejn agus an t-eunadair ann an gaol. Bha esan an geall air a pōsadh agus a reir cleachdadħ na h-airde deas bħa i fejn agus a muinntir de dh' aon inutinn gu'm biodejha pōsadh anns an eglais. Cha roħġ esan idir toilichta ach seach an nigħeñ bhàn a dhol seachad air, chuir e coimheachas a nadur a dh' aon taobħi agus bħa am pōsadh anns an eglais agus a' bħanais anns an tigh mhorr. Bha an eglais cho län agus a bħa i riamaż air la komanachaidħ. O bhraighe agus o iochdar a għlinne chruñnich an sluagh, Sean agus og, fir agus mnathan, balaix agus caileagan. Bha beannaċċadha chāirdean agus luchd-ekolais cho maithi ri beannaċċadha a' mhinisteir air a' chāraid òg. Ach air oħiħiċċe na bainse bħa mommħur ann an tigħeān a' chlachain agus bħa cuiġi am beachd gu'n roħġ an għleann a' fäs gallda. Agus ma dħuiġ pōsadh 's an eglais conaltradħ 'sa għleann, cha bu lugħa seħanachas an uair a chaidh fathunn a mach gu'n roħġ baisteadħ dol

a' bhi anns an eaglais. Ciod an t-aite a tha cho iomchuidh ris an eaglais airson na seirbhis so? Cha'n eil sealladh eile anns an t-saoghal mhòr is maisiche na càraid òg fhàicinn 'gan coisrigeadh fein agus tiodhlac Dhe do Dhia anns an eaglais. Ach cha'n fhaca muinntir a' ghlinne baisteadh auns an eaglais, agus cha robh iad cinnteach gu'n robh an cleachdadh ùr ri mholadh. Ach thachair ni ann an eaglais a' ghlinne air sàbaid a bhaistidh a lion cridbeachan a coimh-thionail le eagal diadbaidh. Bha an la blath boidheach ann an òg-mhios an t-samhraidh. Bha fear na tulaich 'na aite gnathaichte, agus na tuathanaich agus am mnathan, ciobairean agus luchd-seilg anns an eaglais. Bha na dorsan fosgailte, faileadh cùbhraidi nan craobh a' lionadh au Tighe agus fuaim na h-aibhne mar cheol fad as 'nan cluasan. Cha robh an searmon fada. Bha fhios aig a' mhiniesteir gu'm b'e am baisteadh priomh obair an la agus bha e deonach gu'n tuigeadh an sluagh cho freagarrach agus a tha an eaglais airson seirbhis anns am bheil parantan 'gan coisrigeadh fein agus am paisdean do Dhia. Gu mall, socrach theirinn e staidhir na cùpaid, agus aig bun na staidhreach sheas e, an t-eunadair mu choinneamh agus a' bhean ann an eideadh riomhach na bainse 'na suidhe leis an naoidhean 'na h-uichd. Sheinn an comh-thional laoidh a' bhaistidh agus thog am ministeur a ghuth ann an ùrnuigh dhùrachdach. Thug e buidheachas do Dhia airson a mhaiteas agus a throcair do na h-uile dhaoine, agus gu sònraichte do'n chàraid òg d'an d'thing E leanabh maoth. Dh'iarr e làthaireachd agus beannachadh an Tighearn, a' guidhe gu'n daingneachadh Easan air neanach an t-seirbhis anns an robh iad 'gan cleachdadh fhein air thalamh. An uair a bha an cinn crom ann an umblachd agus an cridheachan a co-aomadh ann an dùrachd leis a' mhiniesteir, thainig calman geal a stigh ag itealaich mu'n cuairt. Bha am ministeur a' labhairt ann an cainnt dhruidh teach ris na parantan, a' deanamh gairdeachas leo 'nan aoibhneas, a' sparradh orra an dleasannas ùr agus 'g an stiuradh gu tobair a' ghliocais agus a' neart. Sheol an calaman tri uairean mu'n cuairt air na parantan agus am paisde agus an sin sheas e air aite-suidhe lamh ris an t-seann fhoirfeach, fear na tulaich. Thainig cuintas an t-soisgeulaiche air baisteadh Chriosd gu inninn a' mhiniesteir agus leugh e ann an eisdeachd a' choimh-thionail na briathran so:—"Agus an uair a bhaisteadh Iosa chaidh e air ball suas as an uisge; agus, feuch, dh' fhosgladh neamh dha agus chunnaic e Spiorad De a' tuirling mar choluman, agus a' teachd airsani. Agus, feuch, guth o'nèamh, ag radh, is e so mo Mhac gradhach, anns am bheil mo mhorthlachd." Bha an comh-thional de dh'aon inninn gu'n robh Spiorad Dhe maille riu ann am baisteadh na h-eaglais. Tha paisdean a'

ghlinne nis uile air am baisteadh ann an tigh Dhe, agus ged nach d' thainig calaman geal o'n àm ud, tha muinntir a' ghlinne cinnteach gu'm bheil Spiorad Dhe leo anns an eaglais. Agus co a chuireas 'n an aghaidh?

CUMHA DHAIBHIDH.

Tha mìos' an t-sluagh air beanntaibh garbh Ghilboa sinnt gun treoir ;
Oir thuit ar gaisgich chumhachdach
'An aird' an tréin' 's an gloir ;
Na cluimte 'n Gat no'n Ascelon
Gur h-iosal cinn nan sonn,
Mu'n dean na h-oighean Philisteach
'N ar bròn-ne uaill le fonn.

A shleibhtean àrd Ghilboa
Na sileadh oirbh gu brath
'S an earrach frasan gealltanach,
No drùchd 's an t-samhradh bhliadh !
Oir 's ann an sin 'chaidh sgiath an righ
A thilgeadh sios le tàir
'S a luidh am measg nam miltean marbh
Corp uasal ungt' an t-sàir.

Bha bogha buadh'or Ionatain
Air thoiseach anns gach càs ;
'S air thùs bha claidheamh millteach Shauil
'S na lorg chaidh sgrios is bàs ;
Mar fhir-eoin luath, mar leogh' naibh treun
Maraon bha'm beatha chaoimh ;
'Sa nis 'nan suain tha'n righ 's a mhac,
Neo-sgairte, taobh ri taobh.

A nighnean Israeil deanaibh caoidh
Air son nan gaisgeach mor,
A dh'eudach sibh le sgàrlaid,
Is a chrùn 'ur cinn le h-òr !
O ! Ionatain, mo bhrath' ir a' d' dheigh
Is goirt mo dheoir 's mo chràdh !
Oir b' iongatach, thar gaol nam ban,
'S bu taitneach dhomh do ghradh.

Cionnus mo chreach ! air beanntaibh ard
Ghillboa 'thuit na sàir !
An aird' an glòir 's am moralachd,
'S am builsgen dian a' bhlaire !
Cionnus a thuit na cumbachdaich
Air faiche dheirg na stri,
Is sinnt' r' an taobh tha sgiath is t-sleagh,
Am bogha 's lann, gun chli.

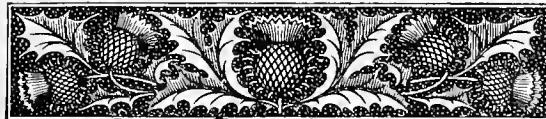
Tuisleadh an am eireachdais.
Is fhearr deathach an fhraoch na gaoth an reothaidh.
Is fhearr fuine thana na bhi buileach falamh

an excellent vessel which are on the
streets of Paris and trading all over great Britain.
In fact, it is a great new city which contains
about eight hundred houses, and many are English. A few
are French, and some Spanish.

For example, the following command creates a new file named `testfile` containing the string "Hello, world!" and then prints its contents:

COMMUNIST INTERNATIONAL

AM FEAR-TREORACHAIDH.

"Agus stiuraidh an Tighearn thu an comhnuidh."—Is. 5-8.

Tha sinn aig toiseach bliadhna ùr, agus tha ar n-aghaidh air 1917 mar air duthaich choimh-each. Cha'n eil fhios aig neach ciod a thachras do'n rioghachd agus do'n t-sluagh, co-dhiu a luidheas buidh air bratách Bhreatunn no a leanas comhbri, cruadal agus bàs. Tha feum againn air treorai a sheolas sinn troimh dhorchadas, iomagain agus calldachd na bliadhna. An uair a theid fear-siubhail do thir chein a' rannsachadh na tir, bithidh e a' taghadh treorai a tha eolach air an turus agus air a chunnartan. Bithidh e na chuideachadh mor ma bhitheas anns a chuideachd neach a bha cheana anns an duthaich. Ma bhitheas am fear-eolais na dhuine earbsach, cairdeil togaidh e uallach iomagain do'n chuideachd agus gabhaidh iad an slighe gun eagal le dochas. Ach is tric a tha cealgar ann an riodh caraid a' toirt cuideachd air seachran agus ga'n liubhairt do'n namhaid. Is miosa droch fhear-treorachaidh na bhi gun duine idir. Bithidh duine na earalas a' sealtainn roimhe le suil bhiorach gheur ma bhitheas e gun fhear-stiuraidh, ach ma tha earbsa ann am fear-seolaidh cealgach bithidh e air a' ghliocadh ann an rib agus thig e fein agus a' chuideachd gu truaighe.

Co iad a tha stiureadh rioghachd Bhreatunn aig an àm so. Abraids am fear socharach gu'm bheil an righ air ceann an t-sluagh. Abraids cuid eile gu'm bheil crannchur na rioghachd ann an lamhan na parlamaid agus gu sonruichte ann an lamhan buidhean bheag thaghta do'n pharlamaid. Tha iad fada air iomrall. Ann an rioghachd so is iad na paipearean—naigh-eachd a tha a' stiureadh au t-sluagh. Tha iad ann paipearean gun aireamh, cuid a' tighinn a mach gach maduinn, cuid uair's an t-seachduin cuid uair'sa mhios agus cuid uair's an ráidhe. Tha ceudan mile'gan leughadh agus a' gabhail ri'n teagasc agus ri'm beachdan mar smear a ghliocas agus na firinn. An aite daoine a bhi breithneachadh air cuisean agus a' deanadh a suas an intinn a reir an comasau intinn fein tha iad, mar is bitheanta, a'togail am beachdan as a phaipeir-naigheachd. Na'n robh gliocas, ceartas agus fireantachd ri fhaotainn ann an ughdar a phaipeir bha an gnothach gu maith, ach an uair a tha luchd-sgriobhaidh na 'm paipearean gun eagal Dhe no dhaoine tha againn mar luchd-treorachaidh cealgaran neo-

earbsach a cur na duthcha agus an t-sluagh air seachran.

Nach e so suidheachadh bochd na rioghachd an diugh? Tha moran de na paipearan fo ùghdasas aon duine, cuid a cur a' aghaidh beachdhan nan adhartaich agus cuid beachdan nan athaiseach. Tha cas air muir agus eas air tir. Cha'n urrainn duine onorach a' bhi darireadh ann an aideachadh bheachdan a tha calg-dhireach an aghaidh a cheile. Ach theid aig fear nam paipeirean air daoine cluitach agus urramach a chaimeadh agus a dhimoladh gus an caill an sluagh earbsa anna. Theid aca air daoine eile a thogail gu dreuchd, urram agus ughdasas a dhiu tha iad toillteanach agus nach'eil. Tha aon phaipeir a tha a' tighinn a mach aon uair anns an t-seachduin a tha ceudan mile de'n t-sluagh a ceannach. Cha'n eil a theagasc fallain agus tha iadsan uile a tha gabhail ri bheachdan fo dhroch luchd-stiuraidh. Cha'n eil iomradh air Dia, agus is ann a ni iad fanoid gu ladarna dàna air an neach a tha a' creidsinn ann an Dia. Sin do dhee, O Israel! Ach cha bhi crioch an duine no na rioghachd a tha leanantuinn luchd na breige beannaichte. Is e toiseach agus deireadh a ghliocais Dia iarraidh agus aideachadh. "Is e eagal an Tighearn an t-olc fhuathachadh: ubhar agus àrdan agus an droch shlighe, agus am beul fiar is fuathach leam. Is leamsa comhairle agus fior ghliocas: is leamsa tuigse: is leamsa neart. Leamsa riogaichidh righrean agus orduishidh uachdarana ceartas." Tha an rioghachd ann an cunnart cho fada agus a bhitheas an sluagh a cur an taic air na paipeirean naigheachd agus a' gabhail ri'n seoladh. Mar a thionndaidh Israel cluas bhodhar ri faidhean Dhe agus a sheall iad ris an Eiphit le carbaid agus le marcaichean airson cuideachadh ann an la a chruadail agus na teanntachd, is ionnau a thionndaidh na paipeirean naigheachd aire an t-sluagh ri Russia. Agus an uair nach robh cobhair ann an Russia ghairm iad au sluagh gu earbsa ann an gunnachan mora agus sligean millteach a shileadh sgrios agus bàs air an nàmhaid da fhichead la agus da fhichead oidhche. Agus ged a tha e soilleir gun robh na paipeirean naigheachd am mearachd anns gach earail agus comhairle, tha iad fathast gun naire gun aideachadh cionta gan tairgsinn fein mar luchd-treorachaidh do'n rioghachd. Is fhada o'n chunnaic Solamh "nach ann do na daoine luatha a tha an reis no do na daoine trèuna an cath," ach tha luchd nam peann gun eolas air gliocas Sholamh, gun tuigse air eachdraidh an

t-saoghail. Bha righ auns an Eiphit aig an robh saighdearan gun aireamh air an nidheamachadh leis gach inneal-cogaidh a bu sgriosaiche na cheile. Agus dh'fhalbh e air ceann feachd laidir a ghlaicadh trailean Israel a bha gun cheannard airm, gun eolas lann, gun chlaideamh, gun bhogha'gan dion. Ma bha paipeirean naigheachd aig Pharaoh cha'n eil teagamh nach robh iad lan-chinnteach eiod a thachradh. Ach bha iad air am mealladh nam barail agus nan dochas. Sheid oiteag gaoithe a thiormaich ath na mara ruaidh agus a thug rathad reidh tioram do chlann Israel. Sheid oiteag eile a dhoirt tuiltean agus tonnan na mara mu chinna nan Eiphiteach uabhrach. Cha'u'eil an so ach seann sgeul ach tha teagasc innse airson luchd sgriobhaidh agus luchd-leughaidh nam paipeirean naigheachd.

Bha righ uabhrach eile aon uair ann an rioghachd na Spain agus chuir e roimhe gun sgriosadh e creidimh ath-leasaichte na duthaich so. Cha robh cion dir no uidheam anns an oidhrip. Chruinnich e cabhlach mhara nach deach na b'fhearr air saile. Bha lan mhar-aichean air gach long agus saighdearan gaisgeil gun aireamh. Bha fudar agus peilearan ann an tomhas nach robh gann. Bha na paipeirean naigheachd cinnteach gu'n robh buaidh an lorg feachd na Spain. Ach sheid a ghaoth agus dh'eirich onfhadh a chuain. Bu bheag de'n chabhllach-mara a chunnaic acairsaid, agus tha aisnean daraich nan long a cnamh air urlar a chuain. Cha'n eil an so ach seann sgeul eile, ach tha i a' teagasc gu'm bheil neach oscionn righrean agus daoine mora na talmhainn a tha a' riaghlaigh air thalamh agus air neamh. Mu'n gabh sinn ceum ann an duthaich choimheach na bliadhna ur, nach tig e do'n rioghachd agus do gach aon againn fear-treorachaidh a thaghadh aig am bheil eolas air an t-slige, cumhachd airson ar dion, gliocas gar stiuradh agus comb-flulangas ruinn. Tha Dia anns an dorchadas mar anns an t-solus. Tha E uile-fhiosrach, cho eolach air na tha air thoisearch oirnn agus a tha e air eachdraidh nan linntean. Tha E uile-chumhachdach, "agus ni Esan mar is aill leis ann am feachd neimh, agus am measg luchd-aiteachaidh na talmhainn, agus cha'n urrainn aon neach a lamh a bhacadh, no radh ris ciod a tha thu deanamh?" Tha e ag radh ruiun "bithibh laidir, agus biodh deadh mhisneach agaibh, na biodh eagal oirbh, agus na gabhaibh geilt rompa: oir is e'n Tighearna do Dhia, e fein, a theid leat: cha dibir e thu, ni mo a threigeas e thu."

Is e an Tighearn am fear-treorachaidh a bheir sinn gu cala bhuidhinnhor na sithe, ach tha treorachadh an Tighearna air chumantan. Cumaidh Esan a ghealladh ma bhitheas sinne umhal Dhasan. Tilgeadh an sluagh dhiu druidheachd nam paipeirean naigheachd agus

faidhean na breige, agus cuireadh iad au earbsa ann an Dia, a' coiseachd ann an slighe aith-eanta. Briseadh ar luchd-riaghlaidh gach lagh eucoireach, agus glanadh iad an rioghachd o gach peacadh graineil. Ma tha iad am beachd gu'm bheil deoch laidir a' sgrios an t-sluigh cuireadh iad stad air malairt na dibhe. Ma tha iad a' creidsinn ann an ceartas an aobhair, iarradh iad comhnadh Dhe, agus cuireadh iad beartas na rioghachd ann an saighdearan agus ann am maoin ann au aghaidh na namhaid. Treigeadh gach aon againn a pheacadh agus tioundadh an sluagh le muinghin cloinne ri Dia. "An sin brisidh do sholus a mach mar a' mhaduinn agus fasaidh do shlainte gu grad, agus theid d' fhireantachd air thoisearch ort: bitidh gloir an Tighearna 'gad chuairteachadh o'n taobh chuil. An sin gairmidh tu, agus freagraidh an Tighearn: glaodhaidh tu, agus their E, tha mise an so."

"Stiuraidh an Tigbearn thu an comhnuidh." Bha a throcair agus a mhaitheas leinn o'r n'oige," agus a ta fhios againn gu'n comh-oibrich na h-uile nithe chum maith do'n dream aig am bheil gradh do Dhia."

Tha creidimh anns gach linn a' toirt fianuis gu'm bheil Dia dileas, agus nach dibir E an neach a chuireas earbsa ann. Bha ar u-athraichean a' creidsinn ann an Dia agus bha beannacht Dhe na'n lorg. Cha robh iad saor o pheacadh ach thug iad oidhrip air saorsa agus ceartas agus soisgeul na slainte a' thoirt do thirean agus do threabhau eile. Ged nach robh iad ionlan bha iad air thoisearch air sluagh nan rioghachdan eile, agus cha robh naire orra Dia aideachadh agus a chomhnadh iarrайдh. Cuir-eamaid Dia agus Iosa Chriosd na'n aite dligh-each air thoisearch oirnn anns a bhliadhna ur, agus bitidh againn fear-treorachaidh treuin a stiureas sinn gu tearuinte troimh thrioblaidean na beatha so agus a bheir dhuinn fadheoidh aite comhnuidh ann an ionad siorruidh nan naoimh.

AMEN.

ARMAGEDON.

Seumas—'S maith an t-am 'san d' thainig sibh oirnu, Alasdair; deanaibh suidhe beag còmhla ruinn.

Alasdair Ceisdear—Faitl oirbh, fhearaibh!

Fionnladh—Faitl oirbh fhein. 'S maith an t-am dhuibh teachd oirnn. Tha mi fein agus Seumas an so a deasbaireachd air ceisd àraidh cho dian's gun do chuir sinn romhainn a dhol a dh'ionnsuidh a cheisdear leatha—agus, mar a fuasgaileadh an ceisdear i, gun ruigeamaid a ministear.

Alasdair Ceisdear—Mata, fhearaibh, 's ann a tha dreuchd ceisdear airson ceisdean a chur air

the other species are either solid, like *Ceratodon*, or have a central area, an *apical* authority. This is also a characteristic of the *gymnospermae* and *angiospermae*. The *angiospermae* are characterized by the presence of a *seed*, which is enclosed in a *fruit*. The *gymnospermae* do not have a *seed*, but they do have a *seed-like* structure called a *nut*. The *angiospermae* are characterized by the presence of a *seed*, which is enclosed in a *fruit*. The *gymnospermae* do not have a *seed*, but they do have a *seed-like* structure called a *nut*.

muinntir eile : cha 'n ann airson gum biodh e féin air a cheasnachadh.

Seumas—Cuiridh sinn tuilleadh agus sin do dh' urram air ar dreuchd. Alasdair, oir tha sean-fhacal ag radh, “Cuiridh amadan barrachd cheisdean na dh' fhuasglas duine glic.”

Alasdair Ceisdear—Fag aig an t-sean fhacal e, ach cluinneam de 'n chuspair air am bheil sibh aig argamaid.

Fionnladh—Tha a thaoblh a chogaidh mhor so, an e, no nach e, so Armagedon a Bhiobuill ?

Alasdair Ceisdear—Ciod a tha sibh fhein ag radh ? Ciod a thog an deasbaireachd eadarraig ?

Seumas—Tha Fionnladh ann a so agradh gur e 'n cogadh mòr so Armagedon an Taisbeanaidh, agus tha mise reusánachadh nach e.

Alasdair Ceisdear—Mata, Fhionnlaidh, 's maith leamsa fhaicinn gu 'm bheil beachd air chor-eigin agad. 'S e tha mi 'gearan cho tearc 's a tha faighneachd am bheil fàidheadearachd a Bhiobuill a cur soluis sam bith air na h-uamhasan a tha tachairt 'n ar linn.

Fionnladh—'S e mo bheachd-so, ma tha Armagedon ri bhi idir ann, gu 'm bheil e nis againn. Oir an saoil sibh fein, Alasdair, am b'urrainn Armagedon a bhi na's miosa, no na's modha, na 'n cogadh mòr so ?

Alasdair Ceisdear—Ciod a tha thusa 'g radh Sheunais ?

Seumas—Leòra, 's maith a tha sibh a cumail ri'r dreuchd—tha sibh a sior chur cheisid an aite bhi ga 'm fuasgladh. Ged a bha mise cumail argamaid ri Fionnladh, cha 'n urrainn mi dheanamh a mach an e, no nach e, an cogadh so blár mòr an Taisbeanaidh. Ach tha fios agam gur iomadh bliadhna 'o bha sibh fein a cnuasachd ann a fàidheadaireachd Eòin, agus tha sinn a feitheamh le urram ciod an co-dhunadh a dh' ionnsaidh an d' thainig sibh air ceisid Armagedoin.

Alasdair Ceisdear—Mata, fhearaibh, bheir mise dhuibh mo bheachd gu saor-inntineach agus ann am beagan bhriathraibh. Ach air tus bheir mi aon earail. Cha chòir do neach sam bith a bhi ro làdir na bharail. Oir anns na cuspairean diomhair air an do sgriobh Eòin, chaidh sgoilearan mòra agus diadhairean air seacharan iomadh uair. Na miosadh neach 's am bith e fein neo thuiteamach.

Ach bho na thachair Biobull beag a bhi na'm phoca, leughaidh mi dhuibh an aon aite anns am bheil am facial “Armagedon” air ainmeachadh, agus 'se sin an 16 caibideal de 'n Taisbean agus an 12 ranu.

“Agus thaom an seathadh aingeal a shoitheach air an ainhainn mhòr Euphrates ; agus thioramaicheadh a h-uisge chum gun ullaich-teadh slighe righean na h-airde 'n ear.” Agus mar sin gus an 16 rann,

Nis, fhearaibh, cha 'n aithne dhomh-sa seadh, aon chuid nadarra no samhlail, anns an do

thioramaicheadh an amhainn mhor ud fhathasd.

Ni mo tha mi riaraichte de mhineachadh 'sam bith a chuala mi, gur e na trì spioradan neò-ghan, a tha Eòin ag ainmeachadh, a ghluais righean a dh' ionnsuidh a chatha so.

Tha mar an ceudna càis no dha eile anns nach 'eil an cogadh so a co-chòrdadh ri suidheachadh Armagedoin. Ach feumaidh mi nise greasad air mo thuras.

Fionnladh—Tha sinn n'ur comaine airson ur mineachaidh ; ach aon cheisid bheag eile mu 'm fag sibh sinn—An saoil sibh an d'fhàg Dia sinn gun fhacal air chor-eigin anns an fhaidh-eadaireachd a thoirt duinn roimh-fhios air cath cho gairsinneach sa thuit air ar linn ?

Alasdair Ceisdear—Faodaidh, Fhionnlaidh, gur e so toiseach nan nithean sin a dh' fheumas tocharit roimh dheireadh an t-saoghal. Tha cuid ag radh gur e th' againn each dearg an dara Seula, agus gu 'n bidh goirt agus plàigh air chùl a chath so. Leigidh sinn leis a cheisid sin an diugh. Ach tha aon ni cinnteach : gur th' ann gu h-obann a thig uamhasan nan laithean deireannach air an t-saoghal. Agus air an aobhar sin tha an Spiorad ag radh, “Deanaibh faire oir feuch thig mi mar ghadaiche.” Ach nuair a thig Iosa fein cuiridh e h-uile ni ceart. Air an aobhar sin 's e thig dhuinne faire agus ìrnuiigh.

Dorch agus trioblaideach, ged a dh' fhaodas an saoghal so bhi anns na làithibh deireannach cha 'n fhaoid sinn a dhi-chuimhneachadh gur ann aig Emanuel a bhios a bhuaidh mu dheireadh. Thig na rioghachdan brùideil ris am bheil sinn an diugh ann an cath, fhathasd gu bhi fo cheannsal Chriosd. “Agus bha guthannan mòr air neamh ag radh-riùneadh rioghachdan an t-saoghal nàn rioghachdan do ar Tighearn.” Air chul nan làithean dorcha so bidhidh fhathasd làithean glormhor. Mar a thuirt am bàrd Gàidhealach.

“Tha e tric dhuinn air innse
Ann an geallana priseil nan triath
Deacht' le spiorad na firinn
'O na fàidhbih a sgriobh iad 'o chian
Gu'm bheil linn a teachd dìuth oirnn
Linn a mhàireas re tìm mhile bliadhna'
Latha glormhor na slàinte
Linn is amhail nach d' thainig oirnn riamh.”

AN CREIDIMH FIOR.

Bha aig righ na h-Eiphit Iudhach cràbhach na ionnhasar, ach bha gamhlas aig uailean na lùchaint ris agus chuir iad easaid air nach robh e a' creidsinn anns a leabhar naomh agus gu 'm fhéarr a chur a dhreuchd. Chuir an righ fios air agus thubhaint e ris—“innis dhomh ciod e an creidimh fior.” Thubhaint an t-Iudhach ris fein “Ma their mi 'creidimh Abram,' caillidh mi mo cheann, agus ma their mi 'creidimh Mhohammed,' thig mallachd Dhe orm.” Agus

is ann mar so a fhreagair e—"O righ, innsidh mi dhuibh seann sgeul o'n airde 'n ear agus tuigidh sibh ciod an creidimh fior. Bha seudair ann an Cairo aig an robh tri mic. Bha e air cuairt ann am baile Dhamascus a' ceannach fhàinneachan an uair a thubhairt seann cheann-aiche ris—"Abou Hassan, tha agamsa fainne na druidheachd. Bitidh am fear a ghiulanas am fainne glic, firinneach agus urramach. Gabh e mar chuimhneachan ormsa agus fàg e aig do theaghlaich."

Bha am fainne aig Abou Hassan, agus anns an dol seachad bhiodh daoine ag radh "sin Abou Hassan, an duine glic" "sin Abou Hassan an duine firinneach, urramach." Ach thainig Abou gu ceann a laithean, agus thubhairt e ris fein—"Ma bheir mi am fainne so do aon de na mic bitidh farmad aig càch ris. Air an aobhar sin, ni mi da fhainne ann an ceart chruth agus dealbh an fhir so."

Rinn e so' agus beagan laithean mu'n do shiubhal e chuir e fios air a mhac a bu shinne agus an deigh a chuid de'n oighreachd a' thoirt dha, shin e fainne ag radh "Gleidh am fainne so agus bi glic, cothromach, ceart agus urramach." Rinn e mar an ceudna air na mic eile. Beagan vòine an deigh bàs an athair chaidh an da mhac òg gu tigh am brathair, agus an deigh na cuirm, thubhairt am brathair bu shinne—"Is e duine maith a bl' ann ami athair agus ghràdhach e mise osciunn gach aon. Thug e dhomhsa fainne na druidheachd."

"Cha d'thug" ghlaodh an dithis eile le aon ghuth "tha fainne na druidheachd agamsa." Chaidh tri fainneachan a chur taobh ri taobh ach eadar-dhealachadh cha bu léir do neach. Chaidh na braithrean gu Rabbi glic a mhìn-eachadh na cuis agus labhair esan mar so—"Gus am fàg sibh an saoghal cha bhi fios co agaibh aig am bheil am fainne ceart. Am fear a bhithreas cothromach firinneach, ceart agus urramach, is ann aige a tha fainne na druidheachd." "Is ionnan, O righ" ars' àn t-Iudhach "a tha daoine. Tha iad dall agus nan aineolas tha gach aon am beachd gu'm bheil aige fein an creidimh fior. An uair a sheasas daoine aig cathair breitheanais, bheir Esan a bhinn gu'n robh an creidimh fior acasan a bha firinneach cothromach, ceart agus urramach."

AN GOBHA DUINEIL

Ann an clachan beag air an duthaich, ann an seomar aon de na tighean, bha am maighstir-sgoile air feasgar sabaid a' mineachadh nan sgriobtuirean. Bha cuideachd mhòr an làthair, cuid a chuir seachad uair dhiomhanach, ach a mhòr chuid a dh' fhaotainn eolas air nithean diomhair Dhe. Ged a bha an seomar mor, cha

robh air ach aon dorus a bha fosgladh ris an rathad mhòr. Faisg air an dorus shuidh gobha a chlachain, duine òg, laidir, eireachdail. Thaghail e an tigh-coinneamh a mhagadh air an fhear-theagaig, ach rinn briathran an teachdaire greim air a chridhe agus d' fhan e ag urnuigh. Air feasgar araidh ann an òg mhios an t-samhradh bha e ag eisdeachd gu dlùth ri teagastg a mhaighstir. Las a chridhe na chliabh agus thubhait e ris fein gu'm bu thaitneach leis euchd iomraiteach a chur an gniomh air sgath Chriosd. Na'n robh e beo ri linn nam martarach leagadh e sios a bheatha le meud a ghraidih do Chriosd.

Is gann a chaidh an smuain troimh inntiun an uair a chualas fuaim àinich aig an dorus. Thionndaidh gach suil agus ciod a chunnaic iad le oillt ach cu mor le suilean fulteach, craos fosgailte agus cobhar geal mu bhilean. Chunnaic iad gu'n robh madadh air a chuthach eadar iad agus tearuinteachd. "Dia gar cuideachadh" ghlaodh fear-an-tighe "tha sinn mar dhaoine inarbh. Ma ghluaiseas sinn bitidh a bheist oirnn." Is ann an sin a thog an gobha a ghuth agus solus neamhaidh a' dealradh air a gnuis. "Is fhearr gum failng aon na chuideachd uile. Deanaibh mar a' dh' iarras mise agus cha tig beud oirbh. Glacaidh mise an cu, agus teichibh cho luath agus a bheir ar casan sibh."

Cha robh iad toileach am beatha fhein a' chosnadh aig cosg beatha a' ghobhainn, ach cha robh cur na aghaidh. Ghlac e an cu, agus ged a stiall am madadh a ghairdean agus a sgrob e uchd, chum an gobha a ghem air sgornan a choin. An uair a bha iad uile air an rathad mhòr thilg e an cu gu ceann eile an t-seomar agus dhruid e an dorus. Thug e aithne an cu a thilgeadh agus rinn e fein air a cheardach. Thagh e slabhraidih laidir agus le teannachan chuir e i mu mheadhon agus cheangail e an ceann eile ris an innean.

Sheall e orra le gaire fann air a gnuis agus labhair e—"a chairdean, tha sibh slan. Fagaibh biadh lamh ruim, cho fada agus a tha mo chiall agam, agus an uair a theid mi as mo riaghailt na tigeadh neach ami fagus dhomh."

Ann am beagan vòine bhuail an galair basmhòr e, agus ann an doruinn dhisneach thug am bàs dha fuasgladh. Shineadh e ann an cladh a chlachain agus air an leac a bh' air uachdar sgriobh a chairdean—"leag e sios a bheatha airson a chairdean."

Cha'n ann air blàr fulteach a' chogaidh a mhain a nochdas daoine treunadas agus fein-aicheadh, agus cha'n e cogadh an t-aon sgoil a dhuisgeas duinealas.

An uair a theid cach do'n t-searmon theid an sealgar do'n mhointich.

Cha lean an sionnach na dheannruith a gnath.

CREIDIMH ANN AN CRIOSD.

"Tha mi a' creidsinn gur e Iosa Criod Mac Dhe."—*Gniomh, viii. 37.*

Bha smior na firinn ann au aideachadh nan ceud Chriosduidhean. An uair a dh' aidich caillteanach Etiopia gu'n robh e a' creidsinn ann an Iosa Criod mar Mhae Dhe, bha e le uile dhùrachd a' ciallachadh sin. Bha e fada a' rannsachadh ceistean domhain agus cuisean diomhair. Bha e an tòir air freagairt a shàsuicheadh iarrtais anama, agus an uair a chuala e Philip ag eadartheangachadh nan sgriobtuirean agus a' searmonachadh soisgeul Iosa Chriosd, thug e gu'n robh aige ann an Iosa a Mhaighstir agus a Thighearna.

A nis is e an gnothach bochd anns an linn so gu'm bheil morán de'n t-sluagh gun déigh, gun togradh, gun iarrtas air firinn. Tha iad na'n cadal gun mhothachadh air an ulaidh luachnhor a tha aig daoine—an t-anam. Tha ar crannchar ann an duthaich Chriosduidh far beil a mhór-chuid ag aideachadh a' chreidmh Chriosduidh. Ach am bheil daoine da-rìreadh mar a bba an caillteanach? Am bheil iad le'n uile neart, le'n uile chridhe, le dùrachd an anama a' creidsinn ann an Tosa Criod? Is e an creidimh gu'n robh Dia ann an cruth na feola ann an Iosa Criod, gun d'thainig E gu miorbhuileach do'n t-saoghal, gun deach a' cheusadh air a chrann, gun deach adhlacadh, gu'n d'eirich E o'n naigh agus gu'n deach ardachadh mar Dhia agus mar dhuine na'n aon agus gu'm bheil E na eadar-mheadh-onair air neamh aig deas laimh Dhe. Tha daoine a' creidsinu so no tha iad ga aicheadh. Ma's creidmhich iad, bithidh an giulan da reir. Ma tha iad a gabhall orra fein creidimh, gun oidhpr air toradh a thoirt a mach na'n caitheadh-beatha, tha iad ga'n diteadh fein. Ach tha smil an Uile-chumhachdaich air a' shluagh agus cha'n'eil cleith no folach air a ghnuis. Is fhearr gu mor do dhaoine gach leithseul a' leigeil dhiubh chum agus gu'm bi fios aig an t-saoghal eo agus ciod iad. Am fear nach eil a gabhall ris a chreidimh Chriosduidh fagadh e an eaglais chioum sha'n'eil e ceart anacreibmhich aireamh maille ris na firean. A

thuilleadh air sin, nach amaideach daoine a tha cumail suas eaglaisean, féachd de mhinisteirean agus seirbhisiach de gach seorsa mur bheil iad a' creidsinn ann an soisgeul na h-eaglais. Tha iomradh anns an Tiomnadh Nuadh air àm anns am bi aon air a thogail agus aon air fhàgail, anns am bi na caorich ann an aon fhàng agus na gobhair aon am fang eile! Tha an t-àm na caoraich agus na gobhair a sgaradh o cheile. Aideachadh iadsan a tha a' creidsinn an creidimh agus biodh am beatha da reir; ach do na h-anacreibmhich cha'n'eil achi aon slighe fosgailte agus is e sin seasamh a mach gu follaiseach mar naimhdean do'n eaglais agus do Chriosd.

Thugaibh an aire mar a thainig an Tighearn do'n t-saoghal. Ann an irioslachd agus ann am mäcantas nochd e e fein do dhaoine. Cha do roghnaich E ard-inbhe agus dreuchd an uair a' rinneadh an Focal 'na fheoil agus a ghabh e comhnuidh 'nar measgne. Gigheadh annu an cumhachd a' spioraid thug e buaidh thairis air an t-saoghal nach d' thug righ no iompair a thainig le greadhmnachas luchairt agus le fuaim nan gunnacha mora. Tha teachd Chriosd a' teagastg irioslachd, ach cha'n'eil aon chuid ministerean no an luchd-leanmbuinn comharrachte airson irioslachd. Cia mar a theid aig daoine air urnuigh a dheanadh Risan a bha na dhuine dhoilghiosan agus eolach air bròn an uair a tha iad a' dearbhadh le'n giulan gu'n aill leo dreuchd, urram an t-saoghal agus beartas na aon ni air thalamh no air neamh. Cia mar a chromas daoine an cinn ann an aoradh air an t-sabaid do Chriosd a chur seachad laithean oige ann an bùth-obair saoir agus a ni iad fad na seachduin tair agus dimeas air luchd-obair. Feumaidh iadsan a tha a' creidsinn ann an Iosa Chriosd a bbi iriosal, urram a' thoirt do ghuionmhachas agus do threibhddhireas. An aill leat bochdann le deagh choguis na beartas le foill? An aill leat a bhi na d'sheirbhiseach dileas do Chriosd no na d' thraighean Mhamon? Tha e furasda fhaotainn a mach mar a tha ar suidheachadh. Tha an Tiomnadh Nuadh mar sgathan againn. Leugh e agus faic caite am bheil do bheatha a reir aithnte agus cait am bheil thu a' tighinn gearr air do dhleasnas. Tha beul-aithris nan athraichean agus beachdan na h-eaglais na'n cuideachadh

ach is leoir dhomhsa agus dhuitsa Criod, Mac Dhe. "Agus is i so aithne-san gun creideamaid ann an ainnm a Mhic Iosa Criod agus gu 'n gràdhaicheamaid a cheile, mar a thug esan aithne dhuinn." Is e so ar cairt-iuil agus seolaidh a threorachas sinn ann an sonas agus ann an cairdeas gu crich ar turuis agus a bheir sinn fadheoidh gu sonas agus sith shiorruidh. Ach, mo chreach! cha 'n' eil gradh 'gar stiur-eadh 'nar n-obair laithceil. Co air an eolaiche sinn gradh no gamhlais? Ciod is trice a' chi sinn, daoine a' cuideachadh a cheile no a' breabadh a cheile? Ciod is trice a chluinneas sinn moladh no dimoladh? Ruithich droch sgeul air cuibhlean ged is mall siubhal na deagh sgeul. Tha so fior ged nach 'eil e furasda a thuigisinn, chionn tha gradh moran na's nadurra dhuinn na fuath. Seargaidh an t'anam o chumhachd miruin agus gamhlais, ach fasaidh an t-anam ann an slainte agus fallaineachd an uair a tha e air a' riaghlaigh le gradh. Ma ghradhhaicreas sinn an cruinne-cé thig slainte agus beatha an domhain uile a' mheudachadh beartais agus slainte ar n-anama. Is e gradh cumhachd rioghaill an t-saoghal Bheir e buaidh thairis air gach cruaidh-chàs agus airc agus cuiridh e trioblaid agus bròn ann an suarachas. Gun ghradh duthcha cha bli an saighdear treun, ach maille ri gradh-duthcha biadh na chridhe gradh do Criod agus da rioghachd agus cha toir namhaid air thalamh tilleadh as. "Is i so m' aithne-sa, gu 'n gradhhaich sibse a cheile mar a ghradhaich mise sibhse."

Coimhlionadh luchd-leannmhui Chriod an aithne so agus thig crioch air cogadh le uabhas, air farmad, fuath agns eud agus air gach ni a thoegas naimhdeas agus stri. Is aithne dhuinn staíd an t-saoghal agus is aithne dhuinn gur e toil Criod gu 'm bi gradh brathaireil a' riaghlaigh dhaoine. Tha moran ag obair agus ag urnuigh airson an la anns am bi toil Criod a' riaghlaigh dhaoine, ach tha moran air an ainmeachadh air Criod aig nach 'eil cuid no pairt anns an obair ghlòrmhor so. Cha Chriosduidh am fear a tha fuathachadh a choimhearsnach no deanadh cùlchàineadh air. Am fear a ghradhhaicreas e fein an toiseach agus air thoiseach air gach neach, cha'n airidh e gu 'm bi e air ainmeachadh air ainnm glòrmhor Criod. Am fear a thaghlas airgiot, dreuchd no inbhe air thoiseach air firinn, urram agus treibhdhireas, cha Chriosduidh e. Is coma ciod cho cràbhach agus a bhitheas daoine na 'n coltas, ciod cho fileanta agus a shrnhas briathran a' chreidimh o'm bilean, ciod cho ladurna agus a thagras iad ainnm Criod, mur bheil an giuln agus an gniomha a reir spiorad agus teagascg Criod. Cha'n eil ann am briathran ach comharran, ach tha gniomha seasmhach buan mar an fhirinn.

Buidheachas do Dhia, cha'n eil aireamh nam

fior Chriosduidhean gann. Tha moran gun fhuaim, gun uaill, a' deanamh maith anns gach aite, a' tearnadha na muinntir a tha air chail, a' cuideachadh nam bochdan, a' frithealadh dhaibhsan a tha tinn, agus a' greasad rioghachd Dhe anns an t-saoghal. Tha sluagh taghta Dhe fo iomadh ainnm am measg dhaoine, ach is Chriosduidhean iad uile ma tha an giulan a reir teagascg agus eisimpleir Chriod. "Air an toraibh aithnichidh sibh iad."

Is iad so salann na talmhainn agus as an eugmhais thuiteadh an saoghal ann am mugha. Ach air an laimh eile tha moran a' gabhail orra fein ainnm Chriod a tha a' toirt tamailt agus masladh air a chreidimh. Tha iad le mionnan agus misg a' truailleadh na h.oigridh agus ann an seirbhis Shatain ged a tha iad fo ainnm Chriod. Is miosa iad na na cinnich bhorb nach cuala soisgeul na slainte, agus is mo an diteadh, Is e brathadair, namhaid ann an riochd caraìd, agus cha'n fhearr iadsan a tha air an ainmeachadh air Chriod ach a tha ann an tuarasdal Shatain. Cha'n eil coimhthionail na h-eaglais saor o chionta airson aingeachd nam bailtean mora agus beaga. Tha suil an t-saoghal air luchd-taghal nan eaglaisean agus mur am bheil am beatha a reir an aideachaидh, tha iad a' tionndadh moran o chumhachd a' chreidimh agus a' cur moille air teachd rioghachd Dhe.

A' cur cul ris gach gniomhli aniochdmhor, gach ni suarach, cealgach, foilleil, a' nochdadh co - fhulangas, caomhalachd foighidinn agus gradh is a sin dleasnas a' Chriosduidh. An sin theid aige air ag radh mar a thubhairt caill teanach Etiopia—"tha mi a' creidsinn gur e Iosa Criod Mac Dhe."

AMEN.

COMHRADH.

Bha an geomhradh cianail fadalach ann an Gleann-an-teampaill. Bha na gillean òga uile anns an arm, agus bha na nigheanan aig cosnadh. Bha am beagan a bh' air fhagail trang o mhoch-thra gu dubh-fheasgar. Le ionagain agus ionndrainn cha robh sunnd no aighear anns a ghleann. Thuit an obair air seann fhleasgaich agus seann daoine a bha fathast slainteil. Bha iad cho sgith air tighinn na h-oidhche nach robh eadhon togradh gu ceilidh orra. Na'n robh an cogadh mar a b' abhaist bhiodh sgeul ri innseadh agus treunadas ri aithris. Ach bha na saighdearan ann an Sasunn no ann an claisean agus frogan dion anns an Fhraing. Airson nam paipairean naigheachd bha iad, a reir an gne, deanadh beanntan arda de na clachan beaga. Co bheireadh feart orra? Is ann mar so a bha

cuiséan an uair a chaidh fathann a mach gu 'n robh am ministeir a' dol do'n arm. Cha robh Calum cinnteach co dhui a bha e a' falbh na shaighdear no na mhinisteir shaighdearan, ach ghabh e ceum ann an airde an fheasgair gu tigh a charaid, Iain, fairfeach na h-eaglais.

Calum—Am bheil sibh uile gu maith, Iain? Tha droch fhuachd 'san duthaich agus moran a' gearan.

Iain—Tha aobhar againne a' bliu taingeil. Tha sinn uile dol mun cuairt ged nach 'eil sinn cho sgaireil agus a bha sinn aon uair,

Calum—Bha la eile ann, Iain, agus is tu fein a bha luath, laidir, ach thig na bliadhna chan agus cha teid moille orra. Am bheil sgeul agad air do mhac?

Iain—Bha litir againn di-luain agus bha e na shlainte ach is iomadh rud a thachair uaithe sin. Tha e air cùram an Fhreasail agus tha mi moch agus anamoch a' cur m' earbsa ann an Righ na'n catha.

Calum—Tha mi a' cluinniunn gu 'm bheil am ministeir fein a' dol do'n arm, tha euid ag radh mar shaighdear, agus euid ag radh mar mhinisteir. Is cinnteach gu 'n do chur e a chomhairle riut.

Iain—Mata, Chalum, is ann agadsa a tha a' sgeul. Tha mi anns an cheud aite anns an cuala mi i, ach tha mi creidsinn gn'm bheil i fior.

Calum—Nach iongatach leamsa nach d' innis am ministeir ciod a bha na bheachd do dhuine a tha cho dileas agus deasnach agus a tha thusa. Tha leam na'n robh mi 'm fhoirfeach nach bithinn buidheach dheth.

Iain—Bha amharus agam gu 'n cuireadh e ainm a stigh ionnsaidh a' chomuinn a tha taghadh mhinisterean airson an airm, ach gun fhios an gabhadh iad ris cha robh e furasda dha tighinn thairis air a gnothach riomsa no ri neach eile. Tha mi cinnteach gu leoir, ma tha e a' falbh, gur ann mar mhinisteir.

Calum—Tha thusa cho dileas air cùl a mhinisteir nach fhaigh thu coire dha ciod air bi a ni e. Ach innisidh mise dhuitsa mo bheachdsca gu saor agus is e sin gu 'm theil feum air a mhinisteir ann an Gleann-an-teainpail agus gu 'm b'fhearr dha fuireach aig an tigh. Air m'fhasal, cha leig e leas a bhi diomhanach.

Iain—An cuala thusa, a Chalum, gu 'm bheil da thaobh air a Mhaoil? Ma tha mise dileas do'n mhinisteir, is iomadh fear a bheir beum as, agus gus am faic mi deadh aobhar cha 'n 'eil mi dol ga dhiteadh. Cha'n'eil earbsa agam ann am breitheamh nach eisd gu foighidheach ri fianaisean mu 'n toir e binn a mach. Gun teagamh cha 'n 'eil cion obair air anns a ghleann, ach airson na euid sin cha robh mo mhiacsca no do ghillesa gun obair ged a tha iad ann an clo odar nan saighdearan o thoiseach a' chogaidh.

Calum—Tha eadar-dhealachadh anns a chuis.

Bha na gillean againne fichead bliadhna agus ged a bu throm ar eridheachan an la a dh'fhalbh iad, tha aobhar againn a' bhi taingeil nach d' fhuirich iad gus an robh iad air an eigneachadh. Ach tha am ministeir a streap ri lethcheud bliadhna agus tha morau an crochadh ris. Tha e a' bristeadh facal na firinn maille ruinn gach sabaid agus a' neartachadh ar creidimh ann an ceartas Dhe agus ar dochas anns an aiseirigh. Tha e toirt comh-fhurtachd dhoibh-san a tha ri bròn agus c'uin a bha iad cho lionmhòr? Tha e air bord nan sgoiltean agus air bord nam bochd, agus cha leir dhomhsa gu'n urrainn dha obair is urramaiche fhaotainn na tha aig a dhorus.

Iain—Bi thusa cinnteach nach 'eil e a' deanadh tair air obair na sgire no a' cur a cho-thionail ann an suarachas. Is maith is aithne dha na tha an earbsa ris ach is e a cheisid caite is mo am bheil feum air. Tha mi ro thoilichte gu 'm bheil thu a' cùnnatas obair luachmhòr, ach am feum mi a' chur ann ad chuimhne gur e gle bheag a tha tighinn do'n eaglas gu riaghailteach seach na dh'fhaotadh tighinn? Cha ghabhainn iongatas ged a bha sin a' drughadh air a' mhinisteir. Bithidh e cinnteach a eo-thional mor de shaighdearan agus tha mi fada am mearachd no gheibh e eisdeachd dhluth o dhaoine a tha ann an coinhearsnachd a hhàis a la agus a dh'oidhche. An uair a tha thu a' moladh obair a mhinisteir anns a' ghleann, tha thu ag aideachadh gun dean e obair mhaith agus obair fheunail am meàsg nan saighdearan. Tha thusa ann am beachd ged a' rinn na balaie againne an dleasnas gun eigneachadh an lagha gu 'm biadh e ceart do'n mhinisteir seasamh air litir an lagha agus e fein fholach air cùl na bliadhna no dha a tha e osciunn aois an airm. Gu dearbh, is e nach tugadh buidheachas dhuit na'n robh e g'ad eisdeachd.

Calum—Biodh sin agus a roghaim da, ach is e sgir mhòr fharsuing a tha ann an Gleann-an-teampail, agus ann am bheachdsca cha'n 'eil obair is urramaiche ri iarradh na frithhealadh do mhuintir a ghlinne.

Iain—Bhiodh na saighdearan bochda gun mhinisterean nam fanadh gach fear aig am bheil sgir mhòr fharsuing aig an tigh, Tha sgir an Lochain mhoir ann an tomhas acraichean mor seach Gleann-an-teampail agus nach lion-mhòr sluagh Baile Choinnich seach am beagan a tha's a ghleann so.

Calum—Ait do shocair, Iain, thug thu thu fein thairis dhomh an uair so, Bha ministeirean nan sgirean a dh' ainnmech thu a' freasdal do na saighdearan saor-thoileach mu 'n do theisich an cogadh agus cha robh seol aca air seirbhis airm a' sheachnadh ged a bu mhiann leo. Cha'n ionnan sin idir agus am ministeir againne a bha air fhagail aig saorsa a thoil fein.

Iain—Gun teagamh bha ceangal airm air

cuid de na ministirean ach bu bheag an aireamh seach am feachd mhinisteirean a chaidh le saor-thoil a' shearmonachadh do na saighdearan. Ma tha focal Dhe luachmhor dhomhsa agus dhuitsa, is e mo bheachDSA gum bheil tuilleadh feum air am measg nan ceudan mile a tha anns an arm, agus tha mi a' creidsinn gu'm bi beannachadh Dhe ann an tomhas mor au lorg nan teachdairean a tha saothrachadh am measg na h-oigridh a tha ri uchd na namhaid. Cha robh meas aig morau ann an Gleann-an-teampaill air na sochairean spioradail a bh' againn agus ma bhitheas am Freasdal fabharach agus gu'n till am ministir cha mhisid a theagasc an t-eolas ùr a gheibh e air daoine.

Co chaidh seachad air an uinneag le ceum eutrom cahhagach ach am ministir. Bhual e an dorus le rudain agus leig Iain a stigh e. Chuir e failte gu cairdeil air muinntir an tighe, ach bha e furasda fhaicinn gu'n robh uallach sir intinn. Thuig Iain mar a bha an gnothach a' seasamh agus thug e cothrom dha intinn eutromachadh.

Iain—Is ann's an deagh àm a thainig sibh. Thug Calum naigheachd thugam an nochd—gu'm bheil sibh a' dol do'n arm agus bha sinn a bruidhinn thall agus a bhos air a chuis an uair a chuala sinn ar ceum.

Am Ministir—Be fàth mo thuruis fios a thoirt dhuit, ach tha mi faicinn gur luaithe sgeul anns a ghleann na uiseag air iteig. Cha'n'eil feum air innleachd Mharconi an so. Thainig fios g'am ionnsaighd an dè agus ghabh mi a cheud chothrom air innseadh dhuit. Saolaidh thusa gn'n robh mi dùinte. dluth agus nach robh earbsa agam ann ad chouhairle. Cha'n e sin a chum samhach mi, ach cha robh fiughair agam gum faighinn an cothrom a fhuair mi cho luath. Mar is aithne dhuibh, bha mo chridhe leis an oigridh ghaisgeil a tha cathachadh gu trenn ann an aghaidh na namhaid, agus bha mi a' beachdachadh gu dùrachdach air mo dhleasnas agus thainig mi ionnsaighd a cho-dhunadh gu'n robh an t-arm ga'm ghairm.

Calum—Ach tiling Gleann-an-teampaill gairm dhuihh mar an ceudna agus bitidh sinu gle dhuilich ma threeigeas sibh sinn.

Am Ministir—Nam biodh sibh toilichte, dh'fhalbhainn gun iarrайдh tilleadh, ach mor agus mar a tha mi cuantas deadh-ghean a ghlinne cha chreid mi gu'n tuit mi na'n suilean ged a roghnaicheas mi na saighdearan aig an am so. Is e dleasnas gach neach a dhuthaich a chnuideachadh anns an doigh is fhearr is urrainn dha agus is ann mar theachdaire soisgeul na slainte do'n arm a chaidh mise a' ghairm.

Calum—Ach ciod a ni an eaglais, agus bord nan sgoiltean agus bord nam bochdan ma dh'fhalbhas sibhse?

Am Ministir—Cha bhi sibh gun seirbhis anns an eaglais gach sabaid agus tha mi ann an dochas nach bi ball de'u cho-thional a bhitheas air ionndrainn as an eaglais. Cha bhi an t-seirbhis aig a mheadhon-la mar a b'abhaist ach aig da uair. Bitidh ministir dileas, comasach anns a chrannaig. Gun teagamh cha fhreagair uair na seirbhis air na h-uile ach bha cuid air nach do fhreagair da-uair-dheug. Le deadh ghean agus beagan dragh theid aig an t-sluagh air cruinneachadh aig da uair. Agus nach suarach am fein-aicheadh a tha mi tagair seach fein-aicheadh nan saighdearan agus nam maraichean a tha ann an cunnart am beatha gach la agus oidhche.

Theid an sgoil-shàbaid air aghaidh mar is gnàth. Tha aon ni a' bristeadh mo mhisneach agus ga'm fhagail brònach agus is e sin seann daoine agus a mhuintir a tha tinn fhagail ach cha bhi iad gun mhinisteir a thaghlas orra. Airson bord nam bochd agus bord nan sgoiltean bitidh ceathrar a' freasdal dhaibh agus le'n deadh chlireach cha bhi ionndruinn ormsa.

Calum—Ach am bi sibh cho maith agus gun innis sibh co am ministir a bhitheas a' searmonachadh?

Am Ministir—Bitidh anns a cheud dol a mach mo choimhearsnach a tha gle chairdeil agus na bhalla de dh'eaglais a tha ann an dluth dhaimh ruinn. Tha an da eaglais a' tarruing dluth agus is e dleasnas gach duine anns an bheil spiorad ceart cairdeas a' bbrosnachadh agus spiorad na h-aonachd a' neartachadh. Is tric a chuala mi gur e nam ministirean a bha roinn an t-sluagh, ach thug an cogadh cothrom do'n t-sluagh an tlachd ann an aonachd a' dhearbhadh.

Calum—Le'r cead, a mhinisteir, am bi paigheadh agaibh?

Am Ministir—Tha mi a' tuigsinn gu'm bi deadh phaigheadh agam. Theid agam air gach cosgais a bhitheas agam a' cur mhinisteirean am aite a' choinneachadh agus mo thuarasdal fein fhagail slan aig a mhnaoi agus a chloinn. Ma bhitheas tuilleadh agus mo chosgais again, theid agam air cuideachadh a' thoirt do na saighdearan. Ach cha'n'eil thusa ag radh diog, Iain; tha eagal orm nach 'eil thu buidheach dhiom.

Iain—Is leoir aon cheistear agus bu dana leam tighinn eadar Calum agus a cheasnachadh. Air mo shonsa, tha mi gle dhuilich sibh a bhi falbh ach is mor a ghabhainn agus bacadh a chur oirbh. Is fada leam gach seachduin gus an till sibh. Is e mo dhùrachd agus m'urnuigh gu'm bi Dia maille ruibh agus beannachadh mor ann an cois ar saothair.

Am Ministir—Moran taing dhuit, Iain. Cha'n'eil e furasda falbh, ach bu mhiosa fuireach. Oidhche mhaith leibh.

SEANN SEANCHAIÐH.

Am measg nan daoine a sgríobh mu na Gàidheil agus mu'n Ghàidhealtachd tha dithis a' seasamh a mach os cionn chàich uile ; *Mac Mhàirtinn agus Stiùbhartach Ghairt*. Thàinig leabhar Mhic Mhàirtinn a mach ann an 1703, agus leabhar an Stiùbhartaich ann an 1822, agus is gann gu'n do sgrìobhadh leabhar mu'n Ghàidhealtachd bhuaith sin anns nach fhaighear caob an sid 's an so de chuid ua dithis ud. Chuir iad comain nach beag air na thàinig 'nan déidh, oir ghabh iomadh ùgbdar eile iasad bhuapa.

Cha'n 'eil sinn a' dol a' ràdh dad an tràth-sa mu'n Stiùbhartach, ach bu mhaith leinn beagan seanchais a dheanamh mu'n duine eile, agus tasgan no dhà ás an leabhar aige a chur fa chomhair ar luchd-leughaidh.

Tha e coltach gu'm b'e smior a' Ghàidheil a bha ann am Mac Mhàirtinn ; bhuiueadh e do aon de na h-eileanan Siar. An déidh dha fhòghlum a chriochnachadh ann an Dun-éideann chaidh e uair is uair troimh 'n Ghàidhealtachd uile, a dh' fhaotainn eòlais mu chor an t-sluaign agus suidheachadh na dùthcha. Bha sùil gheur aige agus cha deachaìdh móran seachad oirre, air chor agus an uair a thòisich e air sgríobhadh mu na nithean a chunnaic agus a chual e, gu'n d'thug e an dà chuid iomadh ni fiachail agus iomadh ni neonach am follais. Thug e cunnitas air tuathanachd is iasgach na dùthcha, air biadh is aodach an t-sluaign, air ceòl, is taibhsearachd, is cungaidhean-leighis, is iomadh ni eile a tha tilgeadh soluis air beatha is dòighean nan Gàidheal anns an t-seann tsaothal. Ach is dona is aithne dhomhsa dol an ceann an t-seanchais sin ; cluinnibh ciamar a tha e fhéin a' labhairt :—

"Tha an t-eilean Sgitheanach dà fhichead mìle am fad o thuath gu deas, agus o fhichead gu deich mìle fishead an leud. Tha e mu choig fishead mìle ceart thimchioll air. Tha an talamh mar is bitheanta dubh, gu sònruichte anns na beanntan, ach tha cuid de'n talamh ruadh agus iarunn ann. Tha a' chuid as mothach de'n talamh-àitich dubh, achi gheibhean criadh ann cuideachd, geal is ruadh is gorm ; anns an allt a tha aig eaglais Dhun Bheagain gheibhean uir-luathaidh. Is e an spréidh a tha an tuath

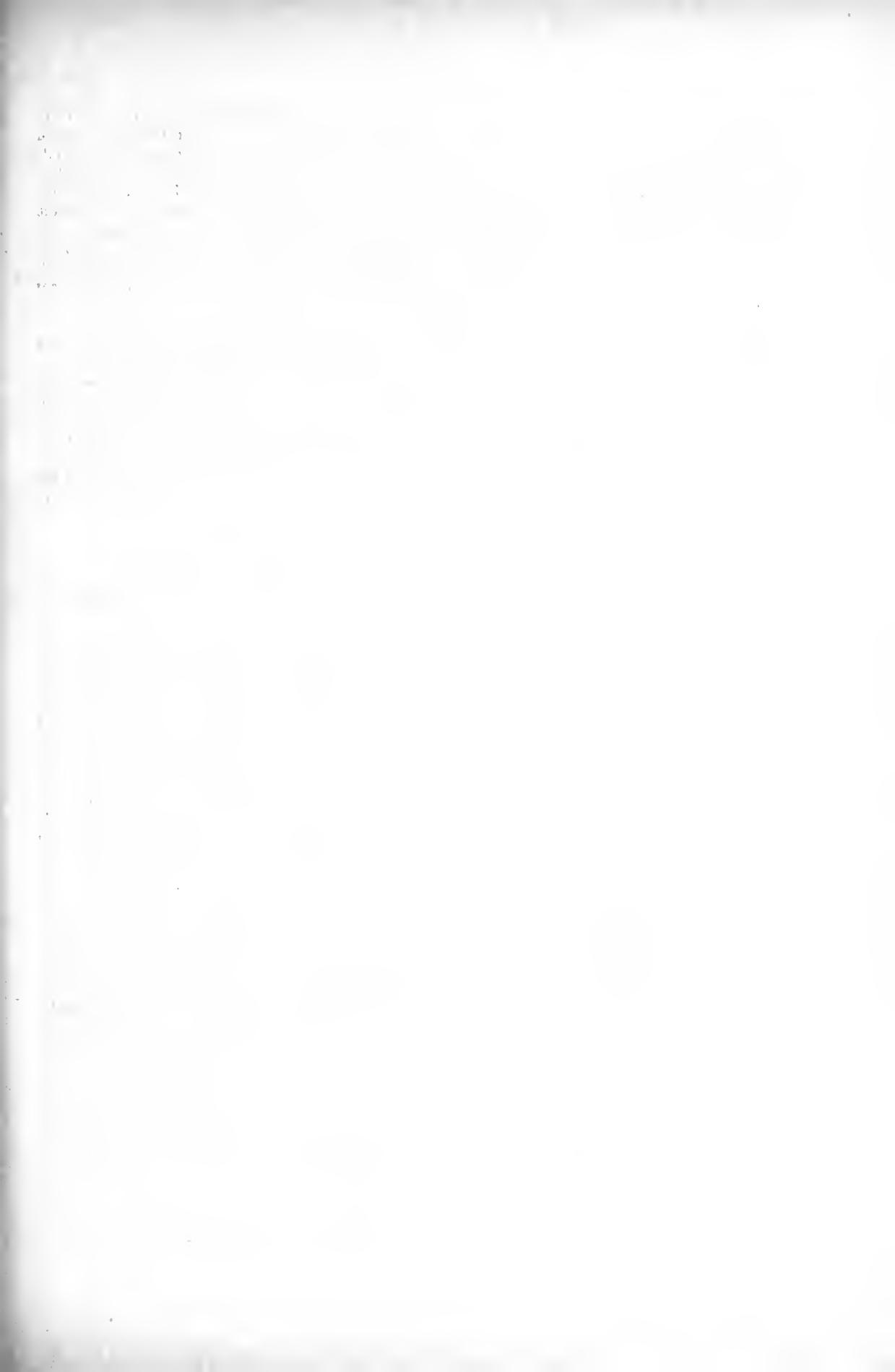
a' gleidheadh, eich, crobh, caorich, gòbhraichean, agus mucan. Cha'n 'eil iad a' cròdhadh nan each-oibre idir, eadhon anns an earrach ; agus anns a' gheamhradh tha iad a mach ris an an t-sid as miosa ; achi ged nach 'eil iad a' faotainn siol no feur, no connlach fbéiu achi annamh, ni iad obair a cheart cho mhaith ri eich a tha air an cumail na's fheàrr. Tha an crodh air an cumail air a' cheart dòigh ; a' faotainn fuachd is aeras, air chor agus nach 'eil annnta anns an earrach achi na craicinn, gun de neart ann am móran dhiubh na dh' eireas gun chuideachadh. Ach mar a thig a' bhliadhna air adhart agus a dh' fhàsas am feur thig iad thuige agus gabhaidh iad culaidh, agus tha an fheòil ur sin an dà chuid nillis agus maith. Ann an eilean so faoadaidh mart a bhi dà bhliadhna dheug a dh' aois agus an fheòil aice gun bhi na's ruighne na feòil laoigh. An uair a mharbhar laogh's a bhitear air son laogh eile a chur air a mhàthair cuirear air craicinn an fhir nach maireann. Ma gheibh i mach gu bheiltear a' toirt a' chuir aisde gabhaidh i am bàinidh fad lathaichean, agus is e an aon dòigh air eall a chur oirre, óran binn a ghabhail dhi an uair a bhitear 'g a bleaghan. Ma bhios duine air a shàruchadh le crodh a' choimhairsnaich 't tighinn a' steach air fhearannd théid e m'an timchioll agus bheir e iad cruinn còmhla a dh' ionnsaigh na criche as fhaide a mach d'a fhearannd, agus an sin leigidh e fuil asda té ma seach ; falbhaidh iad an uair sin agus cha chuir iad an tuilleadh dragha air fad na bliadhna sin. Bidh an crodh gu tric ag itheadh na feamann, agus ged nach biodh iad ann an sealladh na mara tuigidh iad cho mhaith ri duine cuin a tha lionadh is tràghadh ann. Thug mi an aire dha so tri uairean deug anns an aon t-seachduin ; chuala mi uime o mhuinnitir an àite iomadh uair ach bha teagamh agam ann gus am faca mi e le mo shùilean féin. Bidh muinnitir an àite ag ràdh, ma théid crodh duine air aimhreit, a' dian-ruith agus a' geumraich gun fhiös c'ar son, gu bheil sin 'na chomharra cinnteach gu bheil am bàs dhuth dha. An uair a bha duine sònruichte air a mharbhadh am blàr Choille-chragaidh, thugadh an aire roimh làimh gu robh an crodh aige a' toirt seachad fala an àite bainne ; agus ghabhadh an rud mar fhòr dhroch comhairra."

"Tha sgadan gu lcòir ri fhaotainn anns na

lochan a tha mu'n cuairt air an eilean Sgitheanach. Tha gach seòrsa éisg eile a' leantuinn an sgadain agus an t-sil, o'n mhuiuc-mhara gus an t-iasg as lugha anns a' chuan; am fear as mothà ag itheadh an fhir as lugha. Dh' innis na h-iarsairean agus feadhainn eile dhomh gu bheil aon sgadan mór anns gach meall sgadain, a tha dha uiread ri cùch. Tha e a' snàmh air thoiseach air cùch agus leanaidh iad e àite air bith an téid e. Their na h-iarsairean *righ an sgadain* ris an fhear so, agus ma thachras dhaibh breith air beò, tilgidh iad a mach e gu cùramach, oir cha toigh leò iasg de'n ainm ud a mharbhadh. Tha iad ag rádh gu bheil an ceannard féin aig gach seòrsa éisg, mór is beag, agus gu lean cùch e daonnan. Is e so rud a chluiueas tu anns a h-uile àite—ma dh' éireas iorghuill suas air cladach far a bheiltear a' faotainn sgadain, agus gu'm bi fuil air a dòrtadh, teichidh an sgadan air falbh agus cha till e a' bhliadhna sin tuilleadh. Ma's breug bhuam so is breug thugam e; chuala mi an rud agus tha mi 'ga innseadh los gu'n enuasaich daoine fògħluimte air rnd cho neònach. Théid aig muinntir an eilean so air an sgadan a ghleidheadh fad ochd mìosan gun ghràinne salainn a chur air, ma ghlacar e na's annoiche na meadhon an fhoghair. Tha iad an toiseach 'ga chutadh, agus an sin 'ga thiormachadh, agus an sin 'ga chur air ghad agus 'ga chrochadh; anns an earrach tha an sgadan a tha air a ghiullachd anns an dòigh so cho milis blasda sa bha e an latha a thugadh as an fhairge e. Tha truisg gu leoř, is langaichean; runaich is adagan is gealagan; bradain agus gach seòrsa éisg eile a gheibhlear ann an Albainn ri flaotainn mu'n cuairt an eilean so. Tha maorach gu-leoir ann cuideachd agus gach seòrsa de dh'iasg-sliginneach. Ann an Caolas Scalpaidh air muir-tràigh reodhairt cha bhiodh e duilich dhuit fishead sac eich a dh'eisirean a thogail. Air an tràigh air cladach Bhearnasdail air an reodhairt dh'fhaodadh tu de choilleagan a chruinneachadh air aon mhuiir tràigh na dheanadh biadh an latha do thrì fishead duine; bha so 'na chuideachadh mór do iomadh teagh-lach bochd anns na bliadhna-chan lom. Thug muinntir an àite fanear gu bheil gach seòrsa maoraich na's reamhra aig fas na gealaich na tha e an uair a tha i a'dol air a h-ais, agus ri àm gaoth 'n ear-dheas na tha e ri gaoth o'n tuath agus o'n ear-thuath. Ma bhruclear bàirnich ann an rud beag uisce, tha an sùgh maith gus bainne a thoirt air mnathan a tha toirt eiche do chloinn; agus maith do'n leanabh ma tha e teann 'na choluinn. Tha siadh fhaochag maith air a shon so cuideachd. Ma dh' itheas duine tuilleadh 's a chòir de mhaorach ann am meadhon an t-Sàmhraidh tha e buailteach a' bhuidheach a thoirt air. Bha boirionnach bochd ann an Diùra a theab dol a dhith leis a'

chion; dh' fhabh am bainne bhuaipe agus cha b' urrainn i an leanabh a bha air a cùch a bheathachadh. Is e rinn i, tòiseachadh air cuiid reamhar nam bairneach a bhrinich agus a thoirt do'n phàisde; agus tha iad ag rádh gu'n d'fhàs e cho mór 's nach robh mac-samhail dha ann an Diùra. Tha e air a rádh cuideachd gu bheil daoine a tha fantuinn ri taobh a' chladaich na's siolmhoire na daoine eile. Tha eifeachd mhór anns an duileasg. Tha e maith do dhuine duileasg itheadh ma tha e teann 'na choluinn. Ma ghoilear e agus gu'n òlar e leis an t-sùgh tha e maith air son greime. Air a nigheadh is air a thiormachadh, agus an sin air a bhriseadh sios cho meanbh ri snooisean, marbhaidh e na dathagan ma bheir thu e do phàisde air am bheil iad."

"Tha dòigh-leighis dhaibh féin aig muinntir nan eileanan air gach seòrsa galair na tinneis; gheibh iad cungaidhean á luibhean is á freumhan, á clachan is á beataichean, agus air iomadh sheòl eile nach aithne ach do na h-eòlaich. Bidh iad a' toirt deoch mhéig anns an deachaidh sàil-chuach a bhruch do dhaoine air am bheil fiabhrus. Ma bu mhaith leò duine a chuir falluis deth, agus gu'm fairtlich gach dbigh eile orra, bheir iad dheth a léine agus bruichidh iad i, agus air a h-ùr-fhàsgadh cuiridh iad uime i. Bheir sin fallus air, mur toir e am bàs air. Los cadail a thoirt air duine tinn an déidh fiabhruis, nigbidh iad a chasan agus a ghlùinean ann an uisce blàth anns am bheil fliodh air a thumadh; cuiridh iad plàsd de'n fliodh air amhaich agus eadar a ghuaillean an uair a tha e dol a luidhe. Barr-mullaich fheanntagan air a ghearradh agus air a mheas-gadh le gealagan uighe, agus air a chur air clàr an aodainn is taobh a' chinn; tha sin maith air son cadail a thoirt air duine. Tha plàsd de lionaraich maith cuideachd. Air son an fiabhruis-dheirg gabhaidh iad gloinne branudi an tràth-sa 's a rithist. Léighsidih iad an t-siatig le plàsd de bhlonraig eòin a chur air cnaimh mór na sléisde. Air son a' ghalair-fhuail bidh iad a' gabhail brochain gun salann; gairgean-gàraidh air a bhruch ann an uisce; duileasg is siadh fhaochag. Air son dhathagan tha iad a' cunnas gu bheil briosglan ann am meòg, air neo uisce beatha, air a ghabhail an déidh trasgaidh, glé mhaith. Slán-lus air a chagnadh, ma chuireas tu sin ann an cluais caorach no mairt a tha dall, léighsidih e i. Chuala mi so o dhaoine creideasach anns an eilean Sgitheanach agus anns na h-Earadh, Chuala mi mu bhalach aig an robh lùb air a mbionach; thugadh dha deoch a dh' uisce fuar, le rud beag de mhìn choirce ann, agus an sin chrochadh e air chasan greis bheag. Chaidh e na b' fheàrr. Tha e air a rádh gu'm feum na h-eileanaich a thrì uiread burgaid a ghabhail,

de la caza de los perros
que se han perdido en el
bosque. Los perros que
se pierden en el bosque
se pierden porque no
saben distinguir entre el
bosque y el campo. Los
perros que se pierden en
el bosque se pierden porque
no saben distinguir entre
el bosque y el campo. Los
perros que se pierden en
el bosque se pierden porque
no saben distinguir entre
el bosque y el campo.

Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.
Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.
Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.
Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.
Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.
Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.
Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.

Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.
Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.
Los perros que se pierden
en el bosque se pierden
porque no saben distinguir
entre el bosque y el campo.

ma'n oibrich i orra, -'s a dh' fheumas an còrr de mluinntir Albainn. Ach ma théid iad gu deas tha iad coltach ri daoine eile. Bidh iad a' sailleadh nan ròn le luaithre na feamann an àite salainn, agus tha iad ag ràdh nach 'oil an fheadh sin dona idir. Anns an earrach ithidh iad i, 'ga cur 'nam beul air bhàrr biorain, a chionn nam beireadh iad oirre le am meuran, bhiodh droch bholadh asda fad tìne. Tha fèòil ròin maith do dhuine air am bheil ruith-gu-cladach."

"A thuilleadh air a' mhàl a phàigheas an t-iochdaran do'n uachdaran tha e mar fhiachairb air mar an ceudna, ma bhios paidhir aig caora no mart, fear diùbh a thoirt do'n uachdaran. Ma bhios paidhir aig bean an iochdaraín tha e mar fhiachaibh air an uachdaran fear de na páisdean a ghabhail agus a thogail 'na theaghach fèin. B' aithne dhomh duine-uasal aig an robh sè deug de na leth-aoin sin 'na thigh aig an aon àm."

EADAR-GHUIDHE.

Bha bàtaichean eile maille ris. Marc, iv. 36.

Oidhche a bha Iosa agus a dheisciobuil a' dol thairis air muir Ghalié ann am bàta beag dh' éirich doininn mhór gaoithe air chor agus gu robh am bàta an impis a bhi air a call. Gach uair a leughas sinn an naigheachd so anns an t-soisgeul tha ar n-airé gu nàdurra air a socruchadh uile gu léir air an aon bhàta so. Ach tha an soisgeulaiche ag innseadh dhuinn gu robh bàtaichean eile maille ris. Gidheadh cha smuainichear orra-san idir, no ciod a dh' éirich daibh, ged a bha iadsan mar an ceudna ann an cunnart agus air an sadadh le onfhadh nan tonn. Ach is e an rud sònruichte a bu mhaith leam a ràdh a thaobh nam bàtaichean eile, — gu'n d' fhuair iadsan cuideachd maith na mior-bhùil a rinn Iosa. agus gu'n do shaoradh iad o bhàthadh. Ghairmi an sgioba a bha ann an aon bhàta air an Tighearna, ach bha am feath a thàinig mar fhreagrachd do'n ùrnuigh sin air a mhealtuin leis na bàtaichean eile nach do ghlaodh idir air an Tighearna. Cha robh fhios aca ciamar a luidh a' ghaoth no co a bha iad 'na chomain; ach co dhiù fhuair iad cobhair agus faochadh ann an àm na h'airce, agus bu mhór agus bu mhaith a' bheannachd sin ged nach bu léir dhaibh an dòigh anns an d' fhuair iad i.

Saoilidb sinn gu'm faodar so a ghabhail mar chosmhalaichd; cosmhalaichdair nanitheandiomh-air agus príseil a tha gach latha a' tachairt ann am beatha dhaoine mar thoradh nan ùrnuighean a tha air an tairgsinn as an leth le daoine eile. Ma tha aingidheachd an athraichean gu tric a' tuiteam air ceann na cloinne feumar a chuimh-

neachadh gu bheil fireantachd an athraichean a' tuiteam orra mar an ceudna, dileab bleann-aichte nach do choisinn agus nach do thoill iad a' tuiteam air cloinn sheachranach agus neodheasdanach. Faodaidh e bhith gu bheil móran de na beannachdan a tha sinne agus sibh-se a' sealbhachadh air an toirt dhuinn, cha'n ann air ar sgàth fèin ach air sgàth athar no màthar dhiadhaidh a bha deanamh sìor eadar-ghuidhe as ar leth, agus gu bheil toradh nan ùrnuighean sin a' tighinn thugainn an uair a tha na daoine diadhaidh a chur suas iad a nis 'nan luidlie fo'n fhòid. Tha deacaireachd is dionhaireachd mhór an ceangal ri ùrnuigh, ris gach seòrsa ùrnuigh, ach gu sònruichte ris an ùrnuigh ris an abhar eadar-ghuidhe, is e sin, ùrnuigh as leth dhaoine eile. Ach is e ar gliocas-ne anns a' chuis so, mar aum an iomaidh rud eile, greim a dheanamh air facial an *Naoimh A Kempis*, "tha Dia comasach air rud a dheanamh nach tuig mac an duine." Is deacair agus is miòrbhileach an rud e, gu'm faigheadh aon duine maith is beannachd o ùrnuigh neach eile, ach tha e flor. Anns an t-soisgeul so fèin tha sinn a' leughadh mu fhear air an robh am pairilis a bha air a thoirt gu Iosa le ceathrar chàirdean, agus an uair a chunnaic Iosa an creideamh, cha'n e idir creideamh fear-na-pairilis ach creideamh a chàirdean, thubhaint e, "tha do pheacaidhean air am maitheadh." Uair eile thàinig Bana-Ghreugach gu Iosa, ag iarraidh air deamhan a thilgeadh a mach as a nighinn. Agus air son na thuit a màthair thilgeadh an deamhan a mach as an nighinn. Tha barrachd nithean air an deamamh air thalamh le ùrnuigh na thuigeas daoine, agus do bhrigh gu bheil, thigeadh e dhuinn uile anns na làithibh dorcha agus déistinneach so ar guth a thogail a là agus a dh' oidhche ann an ùrnuigh ri Dia air ar son fèin agus air son dhaoine eile. Agus ma ni sinn sin co aige a tha fhios nach faod toradh ar n-ùrnuighean tuiteam mar an drùchd beann-aichte air beatha agus crannchur dhaoine eile; co aige a tha fhios nach tig feath mór, ann an cois ar n-eadar-ghuidhe-ne, air bàtaichean eile a tha an impis dol fodha leis am stoirm

Tha e ceart dhuinn eadar-ghuidhe a dheanamh as leth nan uile, ach gu sònruichte aig an àm so, cha bu chòir dhuinn aon latha a leigeil seachad gun aon ùrnuigh co dhiù a chur suas as leth gillean èoga na dùthcha a tha ann an cunnart bàis anns a' chogadh. Beannaichidh Dia an ùrnuigh sin dà uair; beannaichidh e esan a ni i agus esan as leth am bheil e 'g a deanamh. Tha fhios againn gu bheil miltean de na gillean a tha ann an dìgean na Frainge a' faontainn comhfurtachd is neart o'n smuain, gu bheil daoine aig an tigh a' cumail cuimhne orra ann an ùrnuigh. Tha fhios againn nach ruig sinn a leas an dleasdanais so a sparradh orra-san aig am bheil mac no athair no bràthair anns a' chogadh,

a chionn gu bheil sinn cinnteach nach ann aon uair ach fichead uair fad an latha a thogas iad an cridhe ri Dia as an leth ; is e an aon ni a ruigeas sinn a leas a ràdh, nach b' urrainn daibh faochadh iarraidh o'n eagal agus o'n iomagain a tha lionadh an cridhe ann an doigh a b' fhéarr na bhi 'g ùrnuigh air an son. Gu tric is e so an aon phasgadh agus an aon fhaochadb a tha aca. Cha'n urrainn duit do làmh a shìneadh thuca 'g an cuideachadh ann an cunnart. Cha ruig do ghuth orra far am bheil iad. Ach tha an t-athair caomhail ris am bheil thu a' deanamh eadar ghuidhe as an leth dlùth dhaibh-san mar an ceudna, agus as eugmhais-san cha tuít eadhon an gealbhonn air an talamh. Na bith-eadh ro chùram oirbh, arsa an tabstol, ach anns gach ni le ùrnuigh agus aslachadh .maille ri buidheachas bitheadh 'ur n-iarrtus air an deanamh aithnichte do Dhia. *Anns gach ni;* an dà chuid, nithean móra agus nithean beaga, 'ur n-eagal, 'ur curam, 'ur n-iarrtusan, 'ur n-uireas-bhuidhean gu léir, thoiribh iad gu saor gu cathair-tròcair Dhé ann an làn-dearbhachd gu'n eisd e le co-fhaireachduinn is caomhalachd, agus gu'in freagair e a réir a ghràidh agus a ghliocais.

Ach an uair a rinn sinn eadar-ghuidhe as leth ar càirdean agus ar daciefe fein cha do choimhlion sinn fhathast ar dleasdanais uile. Ciod a theirear mu na daoine aig nach 'eil dàimhlich a ni ùrnuigh air an son? Agus ciod a theirear umpa-san aig am bheil dàimhich ach dàimhlich nach dean ùrnuigh agus nach 'eil a' creidsinn innte? Tha fhios againn gu bheil na cendan agus na miltean an diugh anns an arm a tha anns an t-suidheachadh sin; gun neach ann idir a tha ag ainmeachadh an ainn aig cathair-tròcair Dhé agus iad mar an ceudna dearmadach air ùrnuigh iad fein. Gach uair mata, a theid sinne air ar gluinean cuimhnich-eamaid orra sin; cuiuhnicaeanaid air na bàtaichean eile a tha ann an cunnart agus nach 'eil a' gairm air an Tighearna air an son fein, agus an déidh dhuinn eadar-ghuidhe a dheanamh air son ar càirdean is luchd-eolais cuireamaid suas mar an ceudna guidhe ri Dia as leth na feadhnaidh aig nach eil duine aig an tigh a tha deanamh sin air an son. Is e an t-àite mu dheireadh anns an tigeadh e do dhuine a bhi feineil, air a ghlùinean. Tha urnuigh an Tighearna a' teagastg so dhuinn cho mhaith ri iomadh rud eile. Cha'n e idir a thubhairt an Slànuigh-eas, "thoir dhomh m'aran làthail," ach "thoir dhuinn ar n-aran làthail," a' gabhail a steach gach duine air am bheil an t-aeras.

Bha na briathran so air an sgrìobhadh le lighiche maith agus duine caomh, "Ma dh' eisd Dia ri m' ùrnuighean tha móran dhaoine sona nach faca riamh w' aghaidhach a fhuair beannachdan air tàillibh m' eadar-ghuidhe air an son." Deanamaid sinne mar a rinn esan, a'

tòiseachadh aig ar daoine féin agus a' leantuinn oirnu gus am bi ar n-ùrnuigh cho farsuing ri tròcair agus gràdh Dhé a tha gabhail a steach nan uile agus nach 'eil a' dichuimhneachadh ni no neach a rinn e.

MARACHEAN NA H-ALBA.

A mharaichean na h-Alba,
A dh' fhalbhadh leinn le gairm,
Fo'r brataich rianh bu dileas
A sheas ri stri's ri stoirm ;
Le sròl a' srannraich mach o thìr,
Chur naimhdean slos le buaidh,
Agus siùbhlaibh thar nan sùgh
Nuair is gailbhich' smùid a' chuain,
'S is fuaimneach, fada toirm a' chath',
'S is gailbhich' smùid a' chuain.

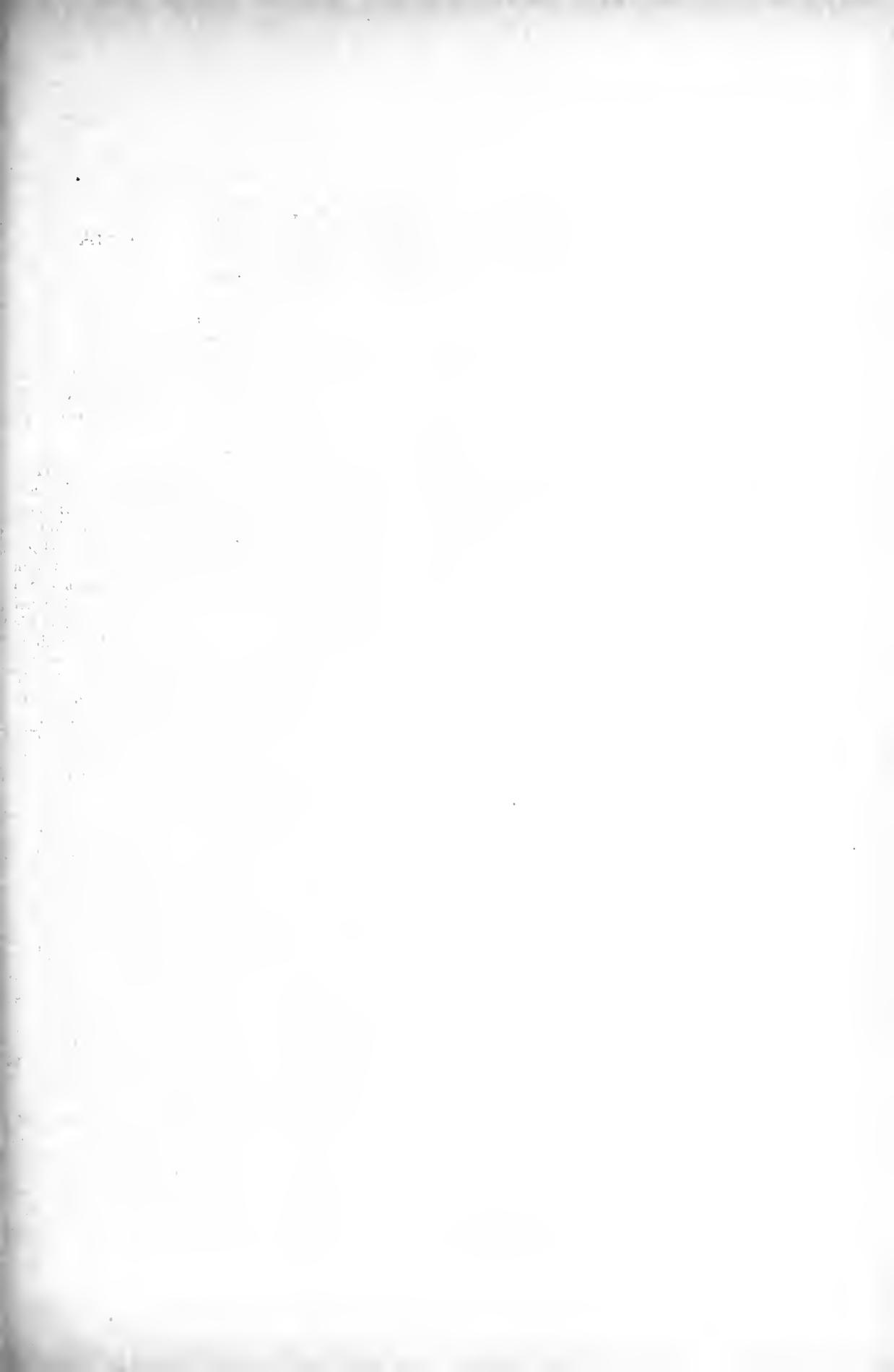
Gu'n éirich riochd nan treun-fhear
Mar éibhlean o gach tonn !
O'n uaighibh uaine sàile
Air 'm bu bhlàr dhaibh clàir nan long;
'S far'n deachaidh Nelson treun do'r dith
Gu'n las gach eridh gu'r gruaidh,
'Dol gu siubhlach thar nan sùgh
'Nuair is gailbhich' smùid a' chuain ;
'S is fuaimneach, fada toirm a' chath'
'S is gailbhich' smùid a' chuain.

Cha'n phenin ar dùthaich daingnich
'S tòr-chaisteil chrann n'a tràigh,
'S nr siubhal air na sléibhtibh cuain,
'S ur dachaidh buan air sàil'.
Le tairneanach o'r darach cruaidh,
Theid tuinn a chlaoile gu suain,
'S iad a' rànaich gu tràigh
'Nuair is gairbhe gàirich cuain ;
'S is fuaimneach, fada toirm a' chath'
'S is gairbhe gàirich cuain.

A' bhratach bhudadhar, Bhreatunnach
Gu'n leum's gn'n las r'a crann
Gus dean uainn oidhche chruadail triall
'S reul-síth gu tir nam beann
Bidh sin, a ghaisgeach fairge !
Ar ceòl 's ar cuirm le'r buaidh,
'S fuaim ar ciùil hidh mu'r cliù
'N uair dh' fhàsas ciùin' air euan ;
'S gun tuillidh toirm no teine cath'
Gun strì gun stoirm air euan.

Eadar theangaichte leis an

Urram A. MAC-AN-T-SAOIR.

AITE NA H-ALTARACH.

Chaidh e air imrich as a sin gus an t-sliabh air an tuobh an ear de Bhetel, agus shnidhich e a bhùth: agus thog e an sin altair do Iehobhah, agus ghairm e air ainm Iehobhah.

—Genesis xii. 8.

Tha na briathran so, air neo briathran col-tach riu, a' tachairt oirnn gu maith tric ann an eachdraidh-beatha Abraim. Thog e altair do Iehobhah aig darag Mhoreh; thog e altair dha aig Betel; thog e altair dha aig daragan Mhamre, agus ann am iomadh àite eile. Ciod air bith an ceàrn anns an sinbhladh e, no anns an suidhicheadh e a bhùth eadhon oidheche no dhà, an sin chuireadh Abram suas altair agus ghairmeadh e air Iehobhah.

Theagamh nach robh uiread eòlais aig Abram air Dia no air nithean spioradail's a tha againne an diugh; is aithne do'n chloinn bhig anns an sgoil-Shàbaid barrachd 's a b'aithne dhàsan, oir bha a bhèd aige ann an òg-mhaduinn an t-saoghal ma'n do dhealraich solus na firinn, agus ma'n do labhair Dia ris a' chinne-daonna le fàidhean is abstoil, agus anns na làithcean deireannach le a Mhac. Ach ged tha sinne air thoiseach air Abram ann an iomadhà dòigh, bha esan air thoiseach oirnne ann an dòighean eile; air chor agus gu'm faod sinn leasan a ghabhail bhuaith, agus an leasan so gu sònruichte, *gur còir dhuinn Dia aideachadh 'n ar dol a mach agus 'n ar teuchd a steach.* Is e sin a bha Abram a' ciallachadh an uair a thog e altair do Iehobhah; bu mhaith leis eaglais a bhi 'na theaghlaich. Agus is bochd an teaghlaich anns nach deanar aoradh do Dhia agus anns nach gairmear air 'ainm.

Ann am fear de na leabhraichean a sgrìobh an t-Urramach nach maireann, an t-Ollamh Stiùbhartaich an Loch-abar, tha e ag innseadh naigheachd bheag air am faod sinn tighinn thairis aig an àm. Bha Ard easbuig de'n eaglais Shasunnach—Ard-easbuig Tait—uair-eigin air thurus ann an Loch abar agus chuir e seachad oidheche no dhà ann an tigh a bha cairdeach dha. Dh' iarr an duine so air an Ollamh Stiùbhartaich oidhche a chur seachad còmhla riu; agus an uair a thàinig àm dol a luidhe, thuirt e ris an dà mhìnisteár, "Tha fhios agaibh le chéile gu bheil e 'na chleachdadh agam-sa aoradh-

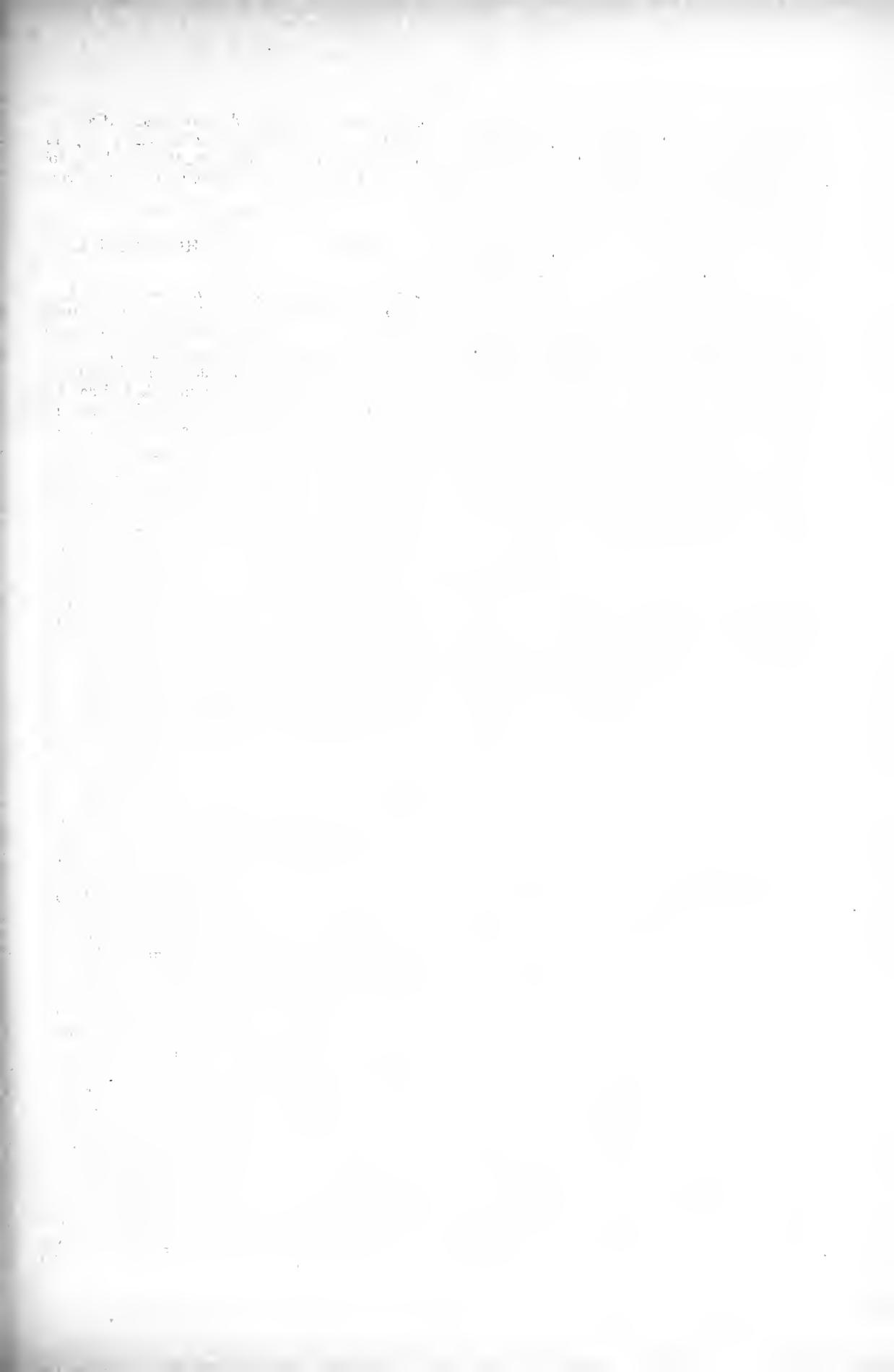
teaghlaich a ghleidheadh, agus m'an tòisich sinn a nochd bu mhaith leam sibh a shocruchadh eadaribh féin cò am fear agaibh a théid an ceann na seirbhis." Anus a' mhionaid fhreagair an t Ollamh Tait; "Is mise Ard-easbuig Chanterbury; is e an t-Ollamh Stiùbhartaich easbuig na sgìreachd thairis air am bheil e air a shuidheachadh; ach is tua. a charaid, easbuig do thighe agus do theaghlaich féin; rach ann an ceann an aoraidh mar is ábhaist duit, agus cuimhnich oirnne ann a'd' ùrmuigh." Bu mhaith a thubhairt e; sin an dòigh cheart, gu'm biodh ceann an teaghlaich 'na shagart 'na thigh féin. Bha latha a bha sin mar sin ann an Albainn, ach is mór ar n-eagal gu'n d'fhalbh an latha, agus nach 'eil cinn-theaghlaichean an diugh a' coimhlionadh na sagartachd sin mar bu chòir daibh. Roimh so cha 'n abairteadh dachaidh dhiadhaidh ri tigh sam bith ach tigh anns an robh aoradh-teaghlaich air a chleachdadh, agus anns an robh a' chlann aù an teagast ann an eòlas a' Bhiobuill le am pártan. Agus far nach robh sin air a dheanamh bha e air a thuig-sinn nach bu dachaidh dhiadhaidh i. Na'm biodh pártan an diugh air an tomhas leis na toimhsean sin, bu bheag an àireamh a choisneadh ainm na diadhaidheachd. Tha e gun teagamh fior nach 'eil ann an aoradh-teaghlaich ach aon de na dleasdanasan a bhuineas do'n diadhaidheachd, agus gu'm faod teaghlaichean a tha deanamh dearmaid air a bli na's fhearr na teaghlaichean eile a ghleidheas e. Cha bu mhaith leinn a ràdh nach Criosduidhean daoine aig nach 'eil altair 'nan teaghlaich; agus na'n abraimead e cha bhiodh an fhirinn againn, oir is aithne dhuinn daoine diadhaidh aig nach 'eil; ach aig a' cheart àm cha chliù daibh sin. Nach iomchuidh agus nach ciatach an rud e gu'n gabhadh daoine ùine agus athais anns a' mhàduinn, los beannachd Dhé iarraidh ma'n téid iad a mach gu'n obair! Agus an uair a thig an oidheche nach cubhaidh dhaibh cruinneachadh còmhla mar theaghlaich a thoirt buidheanchais do Dhia air son tròcairean an là, agus a dh' iarraidh a dhlon tre dhorchadas na h-oidhche! Do chloinn tha aoradh-teaghlaich cho buadhmhor agus nach bu chòir do dhuine sam bith a tha togail teaghlaich dearmad a dheanamh air. Is e am meadhon as cumhachdaiche air an cridheachan aomadh gu bhi cuimhneachadh air Dia

ann an làithean an òige. An uair a tha clann a' cluinnntinn an athar ag iarraidh beannachd Dhé gach latha air fhéin agus air a theaghach, agus ag aideachadh tròcair agus maiteas Dhé 'na luidhe sios agus 'na eirigh suas, cha bhi e furasda dhaibh a dhìchuimhneachadh an déidh laimhe, eadhon ged rachadh iad air seacharan o Dhia, gur e beannachd Dhé rud as fheàrr air thalamh, na's mò ri iarraidh na 'n t-òr. Fad uile làithean am beatha tha càileigin de chreideamh agus de chràbhadh an òige a' leantuinn riù; eadhon anns an dùthach chein cheid an smuaintean air ais gu oileanachadh am párantan; chi iad iad féin air an glùinean aig aoradh an teaghlaich; cluinnidh iad a ris na h-ùrnighean dùrachdachd a chuir an athair suas as an leth. Tha cuimhne nan nithean sin gu tric a' tais-eachadh an anama, agus air a chleachdadh le Dia gu bhi 'gan treòrachadh air ais. Sibhse a tha togail teaghlaich, faicibh gu'm bi altair 'n 'ur dachaидh agus Dia air aideachadh am measg 'ur cloinne. As eugmhais so bhiodh e dàna dhuibh dòchas a bhi agaibh ri beannachd an Tighearna; deanaibh mar rinn Abram, agus ciod air bith àite anns an suidhich sibh 'ur tigh, an sin togaibh altair do Dhia. "Ann a' d' uile shlighean aidich e, agus ni esan dìreach do cheumannan."

Ach tha sinn an dùil gu robh àite na h-altarach do Abram, cha'n e mhàin 'na àite-urnuigh ach mar an ceudna 'na chomharra follaiseach air böidean diòmhair a dh' ioc e. Aig Betel, aig Moreh, agus aig Mamre, choisrig e e féin as 'ur do Iehobhah, agus mar fhianuis air a' chumhnan sin chruinnich e clachan agus thog e altair. Tha an ni so a rinn e a' toirt Abraim glé dhlùth duinn fénid ged tha e marbh na miltean bliadhna; innisidh ar eridheachan duinn ciod a bu chiall do'n altair, oir tha cuimhne againn air àiteachan is amannan anns nach b' urrainn duinn rud eile a dheanamh ach ar n-altair a thogail as 'ur agus gairm air ainm an Tighearna. Cha ruig sinn a leas a ràdh ciamar a thachair sin, oir cha do thàchair e dhuinn uile air an aon dòigh; a thaobh cuid faodaidh gur e trioblaid air chor-eigin no dorchadas a dh' iath umpa a thug orra altair a thogail; a thaobh cuid eile faodaidh gur e buaireadh is tuiteam ann am peacadh a b' aobhar da; a thaobh cuid eile faodaidh nach e an dara cuid trioblaid no peacadh a chuir a thogail na h-altarach iad ach sonas no àgh mór air chor-eigin a għluais iad gus am boidean iocadh do Dhia. Ach ciod air bith ciamar a thachair e, stad iad air an ceum, chaidh iad air an ais gu àite na h-altarach agus choisrig iad iad fein as 'ur do Dhia an athraichean, le creideamh is dòchas is dearbhachd. Ma tha intinn spioradail is eridhe maoth aig duine, eadhon ged bhiodh a bheatha a' gluasad gu réidh mar abhainn shèimh, tachraigheach ficead rud air gach latha anns an cluinn e guth an

Tighearna a' labhairt ris, a' gairm air e féin a choisrigeadh da as 'ur; latha-breith no lathabais; am comanachaiddh; mi-fhortan no deagh-fhortan; tinneas no sláinte;—tha gach ni a thig d'a ionnsaigh 'ga tharrning air ais gu àite na h-altarach gus e féin a cheangal ri Dia le cùmhant 'ur. Agus gach uair a thogas e an t-altair a bha tuiteam tha a neart air a dhùllachadh; air chor agus gur urrainn da dol an coinneamh an là maireach le misneach agus òran 'na chridhe.

Tha e feumail do dhuine tilleadh gu àite na h-altarach uair is uair eile, ach do-sheachainte feumail an uair a thuiteas e ann am peacadh. Thuit cuid-eigin gur e an latha as cunnartaiche ann am beatha dhaoine, an là an déidh dhaibh tuiteam. Sin là anns a' bheil stíleán duine air am fosgladh; thàinig e thuige féin air chor agus gur léir dha 'euasaontais agus gu bheil a pheacadh 'na lèthair a ghnàth. Tha gràin aige air fhéin; tha e a' faireachduinn nach 'eil àite-seasamh aige am measg dhaoine ceart; gu'n do bhrath e a Mhaighstir mar rinn Iudas. Ciod, ma ta, a theirear ris? Cha bhiodh feum ann dhuit éibhlean teine a thilgeadh air ceann a leithid so de dhuine; an uair a ni duine a leaba ann an ifrinn ni a choguis fhéin diol gu ledir air gun thusa no mise a dhol an sàs ann. Ciod a theirear ris ach so, (tha facial an Tighearna caomhail agus is e facial an Tighearna a tha ann) "Tréigeadh an t-aingidh a shlighe, agus pilleadh e ri Iehobhah, agus gabhaidh e truas dheth; agus ri ar Dia-ne, oir bheir e maitheanas gu pait." Cha'n eil duine fo'n ghréin nach do thuit ann am peacadh, agus nach do thuit ann a' rìs; is e an dealachadh a tha eatorra gu'n pill an dara fear gu àite na h-altarach agus gu'n tog e i as 'ur, agus nach dean am fear eile sin. Pheacaich Daibhidh na bu mhò na pheacaich Saul; cha do thiomaich eridhe Shanil riamh ach chaidh Dailbidh ceum air cheum air ais gu àite na h-altarach a bhris e sìos, thog e i as 'ur agus choisrig e e féin a rìs do Dhia. Bhrath Peadar a Mhaighstir mar rinn Iudas; ach lean Iudas air adhart anns an ole; chruadhach e a chridhe agus mu dheireadh chuir a làmh 'na bheatha. Phill Peadar air ais agus le deuraibh thog e 'altair as 'ur, għairm e air ainm an Tighearna, agus dh'aisig an Tighearn air ais dha gairdeachas a shláinte. Sin an aon doigh anns an tig leigheasanama is fois coguis gu creidmhich a chaidh air seachran;—rachadh iad air an ais gu àite na h-altarach, aidicheadh iad an lochd gu saor agus gu h-iriosal, agus coisrigeadh iad iad féin as 'ur do Dhia. Tha esan ris am bheil ar gnothuch caomhail agus cruinichidh e eadhon an sbruileach los nach caillear dad. Is e naomhachadh ar eridheachan féin obair as duiliche agus as fhadalaiche a għieb sinn ri dheanamh anns an t-saogħal so. Agus ciod a tha ann an obair an naomhachaidh ach

10. The following table gives the number of cases of smallpox in each of the 100 districts of the United States during the year 1832.

1. The first step in the process of creating a new product is to identify a market need or opportunity. This can be done through market research, competitor analysis, and customer feedback.

so?—aithreachas ùr gach latha, agus coisrìgeadh ùr gach latha; a bhi sior dhol air ar n-aís gu àite na h-altarach, a ghairm air ainm an Tigh-earn agus a dh' ùrachadh ar cùmhntan ris.

AN COGADH AGUS AN DEOCH.

AN GOBHA—Tha thusa, a Sheumais, aig a' phaipear-naigheachd mar is àbhaist; am bheil dad ùr ann air an turus so?

SEUMAS—Matà, a charaid, cha'n'eil a'bheag; cha'n fhaic mi gu bheil an cogadh ach mar bha e; ach is e bha mi leughadh an uair a thàinig tu a steach òraid a thug ministear mór an Dùn-eideann seachad, a' caineadh an uisge-bheatha.

AN GOBHA—Cha rud ùr sin da rìreadh; bidh na ministearan ris glé thric an uair nach 'eil an còrr aca r'a dheanamh. Ach ciod a tha e ag ràdh?

SEUMAS—Tha e ag ràdh, am measg iomadh rud eile, nach 'eil ann an luchd-riaghlaidh na dùthcha ach tràillean is slaodairean mur cur iad casg gu buileach air reic an uisge-bheatha.

AN GOBHA—Ubh, ùbh; nach ann aig an duine a tha an droch theanga! Tràillean agus slaodairean! Shaoiliun gu-rachadh aca air an censor a stuigeadh ann, agus tha iad ag ràdh riùm-sa nach beò a bhèò do dhuine anns an t-saoghal so ma chuireas esan fhiacail ann. Ach innis so dhomh, a Sheumais, ciamar is urrainn an luchd-riaghlaidh casg a chur air reic an uisge bheatha?

SEUMAS—Bhiodh sin furasda gu leòir daibh; cha robh aca ach lagh ùr a dheanamh anns a' Phàrlamaid.

AN GOBHA—Tha fhios agam air sin glè mhaith; ach is e bha mi ciallachadh nach biodh a chridhe aca a leithid de lagh a dheanamh an aghaidh toil na dùthcha.

SEUMAS—Air son na codach sin, tha a' Phàrlamaid a' deanamh an nì a chi i ionchuidh an tràth-sa gun chead na dùthcha iarraidh; ach ma tha na tha am ministear ag ràdh fior, tha a' chuid mhór de'n dùthach làn thoileach air an uisge bheatha a chur ás, ged nach 'eil an luchd-riaghlaidh a' gluasad anns a' chùis.

AN GOBHA—Tha teagamh again; is e mo bheachd, a Sheumais, nach 'eil an dùthach toileach idir; agus c'arson a bhithheadh? Bha drongairean ann riamh agus tha iad ann an diugh fhathast, ach c'arson a thoirnisgeadh an luchd-riaghlaidh mo dhruthag bheag dhomh-sa a chionn gu bheil duine eile a' deanamh trusdair dheth fhéin leis an òl. Cha bu lagh ceart sin idir; cha leum an tuisge-bheatha a steach do gheile duine sam bith; faodaidh e ghabhail no fhàgail oir tha e aig saorsa a theile féin; agus is mór agus is maith an rud do

dhuine saorsa, ged nach biedh an còrr de 'n t-saoghal aige. Abair thusa do roghainn, a Sheumais, ach cha leig mise le Lloyd George no fear eile mo shaorsa a thoirt bhuan, no innseadh dhomh ciod a dh'itheas no dh'òlas mi. Ma thig an latha sin oirnn anns an dùthach so bu cho mhaith dhuinn a bhi fo lagh a' Chaeasair, lagh na béisde.

SEUMAS—Ud, ud, cha bhithheadh; chuirteadh suas le iomadh rud ach sin a sheachnadh; ach tha eagal orm, a charaid, gu bheil thusa rnd beag anmeoch, agus nach e mhàin gu 'n innis Lloyd George dhuit ciod a dh'itheas 's a dh'òlas tu ach gu 'n innis e dhuit cuideachd an tomhas is còir dhuit a ghabhail. Agus mo bheannachd aige! tha e glé cheart. Air son do shaorsa a tha cho príseil leat thugadh bhuaite i e chionn fhada ann an gnothuichean as prionnspalaiche na 'n tuisge-beatha, agus cha chuala mi thu a' gearan. Thugadh air falbh do dhà mhac do 'n arm, agus bheirteadh air falbh thu fhéin na 'n robh thu fichead bliadhna na b' òige; agus ma leig thu leis an luchd-riaghlaidh do theaghlaich, do mhaoin, agus gach nì eile a thogras iad a thoirt bhuaite saoilidh mi nach ruig thu a leas cur a mach orra ged bheireadh iad bhuaite an tuisge-beatha cuideachd. Am fear a dh'itheas a shean-mhathair faodaidh e a h-eanbhruich òl; agus ma chuir daoine suas le call an saorsa ann an nithean móra, saoilidh mi gu faod iad cur suas leis ann an nithean beaga.

AN GOBHA—Chaidh thu orm, a Sheumais, ach atharraichidh mi an argumaid agus feòraichidh mi so dhiot; Am bheil dearbhadh sam bith agad gu bheil an tuisge-beatha a' deanamh call do'n dùthach aig an àm so, call cho mór's gur fiach do'n Phàrlamaid casg a chur air an fheadhainn a tha 'ga dheanamh agus 'ga reic?

SEUMAS—Cha sgoilear mise agus cha mhò a tha meomhair mhaith agam, ach bidh mi a' leughadh nam paipearan air m'athais féin, agus bheir mi dhuit beagan de na chruinnich mi asda air a' cheart phuing so. Bho thòisich an cogadh chuir an dùthach £400,000,000 ann an deoche laidir, rud a tha glé nàrach is airgiod, an dà chuid, gann is feumail dhi. Ach cha'n e sin rud as miosa; tha miltean de luchd-oibre nam bailtean móra nach téid gu obair latha is dà latha is tri làithean's an t-seachduin a chionn gur feàrr leò suidhe air am màsan anns an tigh-òsda ag òl an tuarasdail mhoir a choisinn iad an còrr de'n t-seachduin. Air a thàillibh sin tha bàtaichean air na stocan agus gun òrd 'g a bhualadh orra, bàtaichean eile a' feitheamh ri luchd agus gun daoinne ann a luchdaicheas iad, gunnacha-móra 'nan tàmh agus gun rud ann leis an cuirear urchair asda; ach fad na h-iùine na tighean-òsda làn is trang, agus òsdairean 'nam fuil's 'nam fallus a' riarrachadh ana-mianna na gràisge.

AN GOBHA—Ud, ud, tha mi an dòchas nach 'eil an rud idir cho dona 's a tha thusa ag ràdh ; na 'm bitheadh tha mi 'n amharus nach dùnadh an Rìgh a shùilean agus gu 'n tugadh e àithne nach fhaod duine sam bhi a bhi 'na thàmh gus an téid crioch air a' chogadh.

SEUMAS—Sin rud nach urrainn an Rìgh a dheanamh ; rinn an duine còir na b' urrainn da, ach ma rinn is beag a b' fleáirr esan sin. Aig toiseach a' chogaidh, an uair a dh' innseadh dha an call a bha an deoch làidir a' deanamh, chomhairlich e do gach duine anns an dùthaich a seachnad ; agus los eisimpleir mhaith a thoirt daibh, thuirt e nach cuireadh e dileag 'na bheul féin agus nach biodh i air a' bhord aige fhad 's a bhiodh an cogadh ann. Ach ma thubhairt, is e don-duais a fhuaire ; cha do leig daoine orra gu robh iad 'ga chluinnntinn agus cha 'n aithne dhomh gu 'n do lean móran fasan an Rìgh.

AN GOBHA—Shaoilinn co dhiu gu leanadh muinntir an airm e agus maithean na dùthcha oir is gasda leòsan daonnan a bhi coltach ris an Rìgh.

SEUMAS—Ma 's gasda, cha do lean iad e ; tha an t-arm agus na h-uaislean air an aon ruith ris na h-islean, "thoir bhuam an rud nach toigh leam agus sliogaidh mi thu, ach thoir bhuam an rud is toigh leam agus sgròbaidh mi thu."

AN GOBHA—Am bheil thu'n dùil, a Sheumais, gur e gaol dhaoine air an uisge-bheatha an t-aobhar nach do chuireadh as e ?

SEUMAS—Ciod eile ? Cha 'n e mhàin gu bheil mi 'n dùil gur e sin an t-aobhar ach tha mi cinteach. Do dhuine air an t-saoghal aig am bheil sùilean is cluasan is eanchuinn tha e cho soilleir ri solus na gréine gur e an deoch làidir namhaid as mothà aig Breatainn, agus cha bhiodh e os ciorn ar comais dòigh fhaotainn air cur as di, mur b'e agus gur toigh le muinntir na dùthche i, àrd is iosal mar tha iad ann, agus fir na Pàrlamaid cho mhaith ri do choimhairsnach bochd, an ceard ruadh.

AN GOBHA—Ach shaoilinn, a Sheumais, na'n robh an gnothuch cho dona 'sa tha thu ag ràdh gu 'm biodh daoine a' feuchainn ri rud-eigin a dheanamh roimh so. Ach ma bha, so fear nach euala facial uime.

SEUMAS—Theagamh nach enala, ach air a shon sin bha facial uime. Bha corra dhuine glie a' toirt rabhaidh do'n dùthaich ; ach ma bha, cha 'n eisdeadh tuath no tighearna riù. Ach thàimig an cogadh agus dh' fhosgail an cogadh sùilean dhaoine. Bha an deoch làidir a' deanamh a' cheart uiread millidh air an dùthaich roimh 'n chogadh 's a tha i a' deanamh a nis, ach bha an dùthaich dall, agus bliodh i dall fhathast cuideachd mur b'e eagal gu 'n toir drongaireachd Bhreatuinn a' bhuaidh do'n Ghearmailt. Ach ma bheir eagal a' Chaeasair

orra rud a dheanamh nach tugadh an tür agus an coguis orra, theirinn-sa "mo bheannachd leis a' Chaeasar ;" theagaisg e dhuinn ann an trì bliadhna oicas an òil, agus sin rud nach do theagaisg ar coguis dhuinn ann an ceud.

AN GOBHA—Ach saoil thu an gabh Lloyd George an gnothuch os làimh, agus coltach ri sheann fhear-ainmme an toir e buille-bhàis do'n Dragon. Cha 'n 'eil e ach beag ach tha e smiorail ; tha an dealbh aige a chitear anns na paipearan a' toirt a'm' chiuimhne abhag bheag robach a bha aig Calum ciobair, creutair cho croisda agus cho gaolach air tapaid 's a chunnainc tu riabh, ach creutair nach leigeadh as a gréim fhad 's a bha deò analach innte agus nach do dhiliut riabh caonnag.

SEUMAS—An ann mar so a tha e nis ? Nach d' thuirt thu riùm cheana nach leigeadh tu le Lloyd George no le fear eile d'a shèòrsa do-saorsa a thoirt bhuit no do ghloine !

AN GOBHA—Thubhairt mi rud-eigin mar sin, ach is iomadh rud a their duine ris nach bu mhaith leis seasamh. Air son am beagan uisge-bheatha a ghabhas mise o cheann gu ceann de'n blàiliadhna, is suarach leam bhuam no agam e, agus ma tha an deoch làidir a deanamh croin do'n dùthaich bhithinn toileach gu leòir a cur as. Agus a thaobh mo shaorsa mar iochdar an beag ann an dùthaich mhór, thugadh bhuam uiread cheana bho thòisich an cogadh 's nach fhiach dhomh ainireit a dheanamh ma bheir iad a nis bhuam am beagan a dh' fhág iad. Leigidh mi an t-earball leis an t-seiche.

SEUMAS—Cha 'n 'eil fhios agam-sa ciod a ni Lloyd George, ach co-dhiu tha cothrom aige nach robh riabh ag duine eile casg a chur air reic na dibhe. Tha an dùthaich uile an diugh 'na leithid de staid inntinn—ged nach maith sin ann an iomadh dòigh—agus nach 'eil aige ach a ràdh rithe, "Deanaibh so agus théid leinn anns a' chogadh," agus eo dhin a tha an rud glie no air atharrachadh nitear e gu toileach, gun neach ann a ghabhas air féin a blus fhàsgadh. Ma dh' iarras e ort an siúcar a chaomhnadh agus nach dean thu sin, gheibh e Rathad air dubhan a chur a' d' shròn. Agus na'n abradh e gu sgaireteil ris an dùthaichi, "Tha biadh maith air a chur an dolaidh ann a bhi deanamh dibhe ; tha i 'na meadhon air obair is airgiad a chiosg a ghabhadh eur gu feum a b' fleàrr ; tha i mar dbragon a tha an impis an dùthaich a shluigeadh suas, bualaim e air clàr an aodann agus marbhaim e," cha bhiodh a chridhe aig duine cur 'na aghaidh. Théid aige air an rud a dheanamh ma thoilicheas e.

AN GOBHA—B' fheàrr tràth na annoch e. Sin Iain Seònaid a' dol seachad agus e cho làri buideal ged nach 'eil ach seachduin o fhuaire e naigheachd-bàis a mhic ann an dìgean na Frainge.

1900-1901. - 1901-1902. - 1902-1903.
1903-1904. - 1904-1905. - 1905-1906.
1906-1907. - 1907-1908. - 1908-1909.

1909-1910. - 1910-1911. - 1911-1912.
1912-1913. - 1913-1914. - 1914-1915.
1915-1916. - 1916-1917. - 1917-1918.
1918-1919. - 1919-1920. - 1920-1921.
1921-1922. - 1922-1923. - 1923-1924.

1924-1925. - 1925-1926. - 1926-1927.
1927-1928. - 1928-1929. - 1929-1930.

1930-1931. - 1931-1932. - 1932-1933.

1933-1934. - 1934-1935. - 1935-1936.

1936-1937. - 1937-1938. - 1938-1939.

1939-1940. - 1940-1941. - 1941-1942.

1942-1943. - 1943-1944. - 1944-1945.

1945-1946. - 1946-1947. - 1947-1948.

1948-1949. - 1949-1950. - 1950-1951.

1951-1952. - 1952-1953. - 1953-1954.

1954-1955. - 1955-1956. - 1956-1957.

1957-1958. - 1958-1959. - 1959-1960.

1960-1961. - 1961-1962. - 1962-1963.

1963-1964. - 1964-1965. - 1965-1966.

1966-1967. - 1967-1968. - 1968-1969.

1969-1970. - 1970-1971. - 1971-1972.

1972-1973. - 1973-1974. - 1974-1975.

1975-1976. - 1976-1977. - 1977-1978.

1978-1979. - 1979-1980. - 1980-1981.

1981-1982. - 1982-1983. - 1983-1984.

1984-1985. - 1985-1986. - 1986-1987.

1987-1988. - 1988-1989. - 1989-1990.

1990-1991. - 1991-1992. - 1992-1993.

1993-1994. - 1994-1995. - 1995-1996.

1996-1997. - 1997-1998. - 1998-1999.

1999-2000. - 2000-2001. - 2001-2002.

2002-2003. - 2003-2004. - 2004-2005.

2005-2006. - 2006-2007. - 2007-2008.

2008-2009. - 2009-2010. - 2010-2011.

2011-2012. - 2012-2013. - 2013-2014.

2014-2015. - 2015-2016. - 2016-2017.

2017-2018. - 2018-2019. - 2019-2020.

2020-2021. - 2021-2022. - 2022-2023.

2023-2024. - 2024-2025. - 2025-2026.

2026-2027. - 2027-2028. - 2028-2029.

2029-2030. - 2030-2031. - 2031-2032.

2032-2033. - 2033-2034. - 2034-2035.

2035-2036. - 2036-2037. - 2037-2038.

2038-2039. - 2039-2040. - 2040-2041.

2041-2042. - 2042-2043. - 2043-2044.

2044-2045. - 2045-2046. - 2046-2047.

2047-2048. - 2048-2049. - 2049-2050.

2050-2051. - 2051-2052. - 2052-2053.

2053-2054. - 2054-2055. - 2055-2056.

2056-2057. - 2057-2058. - 2058-2059.

2059-2060. - 2060-2061. - 2061-2062.

2062-2063. - 2063-2064. - 2064-2065.

2065-2066. - 2066-2067. - 2067-2068.

2068-2069. - 2069-2070. - 2070-2071.

2071-2072. - 2072-2073. - 2073-2074.

2074-2075. - 2075-2076. - 2076-2077.

2077-2078. - 2078-2079. - 2079-2080.

2080-2081. - 2081-2082. - 2082-2083.

2083-2084. - 2084-2085. - 2085-2086.

2086-2087. - 2087-2088. - 2088-2089.

2089-2090. - 2090-2091. - 2091-2092.

2092-2093. - 2093-2094. - 2094-2095.

2095-2096. - 2096-2097. - 2097-2098.

2098-2099. - 2099-20100. - 20100-20101.

20101-20102. - 20102-20103. - 20103-20104.

20104-20105. - 20105-20106. - 20106-20107.

20107-20108. - 20108-20109. - 20109-20110.

20110-20111. - 20111-20112. - 20112-20113.

20113-20114. - 20114-20115. - 20115-20116.

20116-20117. - 20117-20118. - 20118-20119.

20119-20120. - 20120-20121. - 20121-20122.

20122-20123. - 20123-20124. - 20124-20125.

20125-20126. - 20126-20127. - 20127-20128.

20128-20129. - 20129-20130. - 20130-20131.

20131-20132. - 20132-20133. - 20133-20134.

20134-20135. - 20135-20136. - 20136-20137.

20137-20138. - 20138-20139. - 20139-20140.

20140-20141. - 20141-20142. - 20142-20143.

20143-20144. - 20144-20145. - 20145-20146.

20146-20147. - 20147-20148. - 20148-20149.

20149-20150. - 20150-20151. - 20151-20152.

20152-20153. - 20153-20154. - 20154-20155.

20155-20156. - 20156-20157. - 20157-20158.

20158-20159. - 20159-20160. - 20160-20161.

20161-20162. - 20162-20163. - 20163-20164.

20164-20165. - 20165-20166. - 20166-20167.

20167-20168. - 20168-20169. - 20169-20170.

20170-20171. - 20171-20172. - 20172-20173.

20173-20174. - 20174-20175. - 20175-20176.

20176-20177. - 20177-20178. - 20178-20179.

20179-20180. - 20180-20181. - 20181-20182.

20182-20183. - 20183-20184. - 20184-20185.

20185-20186. - 20186-20187. - 20187-20188.

20188-20189. - 20189-20190. - 20190-20191.

20191-20192. - 20192-20193. - 20193-20194.

20194-20195. - 20195-20196. - 20196-20197.

20197-20198. - 20198-20199. - 20199-20200.

20200-20201. - 20201-20202. - 20202-20203.

20203-20204. - 20204-20205. - 20205-20206.

20206-20207. - 20207-20208. - 20208-20209.

20209-20210. - 20210-20211. - 20211-20212.

20212-20213. - 20213-20214. - 20214-20215.

20215-20216. - 20216-20217. - 20217-20218.

20218-20219. - 20219-20220. - 20220-20221.

20221-20222. - 20222-20223. - 20223-20224.

20224-20225. - 20225-20226. - 20226-20227.

20227-20228. - 20228-20229. - 20229-20230.

20230-20231. - 20231-20232. - 20232-20233.

20233-20234. - 20234-20235. - 20235-20236.

20236-20237. - 20237-20238. - 20238-20239.

20239-20240. - 20240-20241. - 20241-20242.

20242-20243. - 20243-20244. - 20244-20245.

20245-20246. - 20246-20247. - 20247-20248.

20248-20249. - 20249-20250. - 20250-20251.

20251-20252. - 20252-20253. - 20253-20254.

20254-20255. - 20255-20256. - 20256-20257.

20257-20258. - 20258-20259. - 20259-20260.

20260-20261. - 20261-20262. - 20262-20263.

20263-20264. - 20264-20265. - 20265-20266.

20266-20267. - 20267-20268. - 20268-20269.

20269-20270. - 20270-20271. - 20271-20272.

20272-20273. - 20273-20274. - 20274-20275.

20275-20276. - 20276-20277. - 20277-20278.

20278-20279. - 20279-20280. - 20280-20281.

20281-20282. - 20282-20283. - 20283-20284.

20284-20285. - 20285-20286. - 20286-20287.

20287-20288. - 20288-20289. - 20289-20290.

20290-20291. - 20291-20292. - 20292-20293.

20293-20294. - 20294-20295. - 20295-20296.

20296-20297. - 20297-20298. - 20298-20299.

20299-20300. - 20300-20301. - 20301-20302.

20302-20303. - 20303-20304. - 20304-20305.

20305-20306. - 20306-20307. - 20307-20308.

20308-20309. - 20309-20310. - 20310-20311.

20311-20312. - 20312-20313. - 20313-20314.

20314-20315. - 20315-20316. - 20316-20317.

20317-20318. - 20318-20319. - 20319-20320.

20320-20321. - 20321-20322. - 20322-20323.

20323-20324. - 20324-20325. - 20325-20326.

20326-20327. - 20327-20328. - 20328-20329.

20329-20330. - 20330-20331. - 20331-20332.

20332-20333. - 20333-20334. - 20334-20335.

20335-20336. - 20336-20337. - 20337-20338.

20338-20339. - 20339-20340. - 20340-20341.

20341-20342. - 20342-20343. - 20343-20344.

20344-20345. - 20345-20346. - 20346-20347.

20347-20348. - 20348-20349. - 20349-20350.

20350-20351. - 20351-20352. - 20352-20353.

20353-20354. - 20354-20355. - 20355-20356.

20356-20357. - 20357-20358. - 20358-20359.

20359-20360. - 20360-20361. - 20361-20362.

20362-20363. - 20363-20364. - 20364-20365.

20365-20366. - 20366-20367. - 20367-20368.

20368-20369. - 20369-20370. - 20370-20371.

20371-20372. - 20372-20373. - 20373-20374.

20374-20375. - 20375-20376. - 20376-20377.

20377-20378. - 20378-20379. - 20379-20380.

20380-20381. - 20381-20382. - 20382-20383.

20383-20384. - 20384-20385. - 20385-20386.

20386-20387. - 20387-20388. - 20388-20389.

20389-20390. - 20390-20391. - 20391-20392.

20392-20393. - 20393-20394. - 20394-20395.

20395-20396. - 20396-20397. - 20397-20398.

20398-20399. - 20399-20400. - 20400-20401.

20401-20402. - 20402-20403. - 20403-20404.

20404-20405. - 20405-20406. - 20406-20407.

20407-20408. - 20408-20409. - 20409-20410.

20410-20411. - 20411-20412. - 20412-20413.

20413-20414. - 20414-20415. - 20415-20416.

20416-20417. - 20417-20418. - 20418-20419.

20419-20420. - 20420-20421. - 20421-20422.

20422-20423. - 20423-20424. - 20424-20425.

20425-20426. - 20426-20427. - 20427-20428.

20428-20429. - 20429-20430. - 20430-20431.

20431-

EAGAL A' BHÀIS.

Bha sinn bho chionn ghoirid a' leughadh leabhair a bha air a sgrìobhadh le dotair as aithne dhuinn mu'n bhàs; agus bu mhaith leinn rud no dhà de na tha e ag ràdh a thoirt fa chombhair ar luchd-leughaidh a chionn gu bheil móran comhfhurtachd aunta. Agus co aig nach 'eil feum air gach comhfhurtachd is misneach as urrainnear a thoirt dhaibh mu'n bhàs anns na làithean a tha agaínn an diugh? Tha am bàs dlùth dhuinn daonnan agus cha rud e as urrainn duine túrail sam bith gun bhi a' smuaineachadh air, ach anns na bliadhna chan so tha e maillé ruinn a là agus a dh' oidech, air chor agus gur faochadh do ar cridheachan rud sam bith uime a tha comhfhurtachail a chluinntinn.

Mu gach leanabh a thig a steach do'n t-saoghal so is e an t-aon ni as urrainn duit a ràdh n'a bheatha le cinnt—*gu'm faigh e bàs*. Sin an aon fhàistneachd fhior a ghabhas deanamh mu chùrsa neach sam bith air thalamh. Ciod a thachras dha air a thurus, tha sin foluichte; ach tha e cinnteach gu'n tig an uair anns am bi a thurus erlochnaichte. Tha euid 'ga chrìoch-nachadh na's luaithe na cèach; euid ma'n gann a dh' fhosgail iad an sùilean, agus euid eile nach ruig an ceann-uidhe gus am bi an ciabhau geal agus an ceum mall; ach luath no mall ruigidh iad uile e.

Is e beachd an lighiche so agus beachd nan lighichean eile a tha e ag ainmeachadh, nach'eil pian anns a' bhàs. Sin comhfhurtachd mhór da rìreadh, oir cha'n 'eil rud anns an t-saoghal cho deuchainneach ri bhi faicinn neach air a' bheil gaol agaínn ann an spàирn a' bhàis, agus gun chomas agaínn air a chuideachadh. Ach tha na dotairean ag ràdh nach 'eil pian idir air fhlàng leis an duine a tha ann an spàирn a' bhàis, eadhon ged shaoileas na cairdean a tha ag amharc air gu bheil. An uair a tha duine dlùth do'n bhàs agus a chluinnear e a' gearan agus ag osnaich; rachd 'na mhuineal, oibreachadh uanhasach air a chridhe air chor agus gu bheil e air uairean a duilich aodach na leapa a chumail, thairis air, agus e duilich dha anail a thàrruing, tha e nàdurra gu'n saoileamaid gu bheil e ann am pian agus ann an éiginn; ach

tha na lighichean ag ràdh nach 'eil sin flor, agus nach 'eil ann dha ach mar gu'm biodh e a' tuiteam 'na chadal. Cha'n 'eil so a' ciallachadh nach 'eil ionadhaois is galair anabarrach piantail. Tha pian is fulangas an cois tinneis daonnan, ach anns a' bhàs mar bhàs cha'n 'eil pian; na tha de spàирn ann is ann dhaibhsan a tha seal tuinn air, 's cha'n ann do'n neach a tha siubhal. Dìreach mar tha daoine a' tighinn a steach do'n t-saoghal gun fhaireachduinr aca, tha e coltach gu bheil iad 'ga fhàgail air an dòigh cheudna. Leis an anail dheireannaich thuirt lighiche ainmeil ri caraid, "Na'n robh neart agam peann a chumail 'nam láimh chuirinn sìos gu bheil teachd a' bhàis furasd agus suamh-neach." Air uairean tha e duilich a ràdh co dhiu a dh' fhàg an anail duine no nach d' fhàg—tha a shiubhal cho réidi, foisneachail. A dh' ionnsaigh a' chuid as mothà de dhaoine tha am bàs a' teachd gun phian gun eagal, a' tuiteam orra mar thuiteas feath ciùin air an fhairge a bha air a luasgadh le stoirm.

A thaobh eagal a' bhàis, cha'n 'eil an dotair am beachd gu bheil buaidh mhór sam bith aige air inntinn dhaoine. Ann an aon seadh tha e nàdurra do mhac an duine eagal a bhi air roimh 'n bhàs. Tha geillt aig na brùidean féin roimhe; thig fiamh air an each is theid e gu rocail, a' gabhail an eagail 's a' teicheadh, an uair a chi e each eile marbh. Gun tomhas de eagal a' bhàis bhiodh beatha dhaoine na bu neo-chinnliche na tha i, air chor agus gu'm faodar a ràdh gu bheil an t-eagal so air a chur 'nan cridhe leis a' Chruthfhear los gu'n gabhadh iad cùram d'am beatha. As eughmhais an eagail so, bhiodh cumhachd a bu mhotha aig a' bhàs na tha aige; chuireadh daoine làmh 'nam beatha los saorsa fhaotainn bho an duileadasan mur b'e agus gu bheil eagal an ceangal ris a' bhàs. Ach air a shon sin cha'n e eagal as mothà ann an cridhe an duine agus gabhaidh e tilgeadh a mach. Tilgidh gaol a mach e; tilgidh eadhon fuath a mach e; cuiridh ionadh faireachduinn eile a dh' éireas suas ann an cridhe mhic an duine fo na casan e. Mar is dlùithe am bàs do dhuine is ann is lugha'eagal. Sin rud a thein a h-uile saighdear a bha ann am blàr. Ann an teas a' chatha tha gach smuain mu'n bhàs air a dhichiuimhneachadh 's cha'n 'eil iad a'

faireachduinn a leithid de ni is eagal. Is e an t-àm as miosa dhaibh na còig iùionaidean m'an leum iad a mach as na digean; anns na mion-aidean sin tha seòrsa crith a' tighinn air móran agus air uairean pathadh, gu sònruichte ma tha fuaim uamhasach nan gunnacha-móra 'nan cluasan, aeh aon uair 's gu bheil iad a mach air bruaich na dìge 's a gheibh iad an casan 'san làmhan a għluasad tha an t-eagal a' falbh mar nach biodeh e riamh ann, air a bhàthadh gu fortanach leis a' mhire-chatha. So an cunnata a thug saighdear air fhaireachduinnean féin anns a' chogadh. "Ged a bha mi bliadhna ann an Sasunn ag ionnsachadh na saighdearachd cha d' thàinig e riamh a steach do m' inntinn theagamh gu robh am bàs dlùth dhomh, 's cha mhò a bha eagal no dubhachas sam bith orm. Cha b'e an t-aobhar gu robh mi misneachail no gu'n d' fhuaire mi ceann-fodha air an eagal, ach nach robh an rud a' tighinn idir fa chomhair m' inntinn. An uair a chuireadh a null do'n Flhraing mi bha an réiseimead anns an robh mi greis mhaith air chùl na tapaid, ach ann an àite anns an cluinneamaind ciod a bha tachairt, agus fuaim nan gunnachan. Ach fhathast cha do shocruich m' inntinn aon mhionaid air mo chunnart, agus cha mhò a dh' fhaireach mi fiamh no eagal. Agus cho fhad 's a b'aithne dhomh bha an còrr de na gillean air a' cheart dòigh; bha ar n-inntinnean a' diultadh socruchadh air na bha romhainn. Ach a' chend uair a thugadh suas sinn gus an ñig thoisich dlùth do'n nàmhaid, an àite diultadh socruchadh air na bha romham mhothaich ni gu robh m' inntinn a nis a' socruchadh air tuilleadh 's a chòir. Cha b' urrainn mi a ràdh gu robh eagal orm 's tha mi cinnteach nach bu ghealtachd a bha ann, ach eadar an dorchadas 's am poll 's an t-sàmh-chair anns an robh sinn ag imeachd (dh' fheumamaid a bhi cho balbh ris an uaign 's gun fhiros againn c' àite an robh an nàmhaid no c' àite an robh sinn a' dol) bha seòrsa de fhiannorm coltach ris mar a dh' fhaireach mi a'm' bhalach an uair a bhithinn a' dol seachad air cladh anns an oidhche. Ged a bha mo bhuidhan uile na bu ghéire na bha iad riamh, agus m' inntinn ciùin gu leòr ann an ñòigh, cha robh command agam oirre agus gun mo chead iarraidh leumadh i o smuain gu smuain cho clis ris an dealanach; a nis bheireadh i a'm' chuimhne rud-eigin a thachair dhomh o chionn fichead bliadhna, 's air nach do chuimhnich mi bhuaith sin agus nach b' fhiach cuimhneachadh air, agus a' rìs chuireadh i fa m' chomhair dealbh mo mhàthar 's i caoineadh an déidh naigheachd mo bhàis fhaotainn. Sin agus fichead rud eile—rachadh iad troimh m' inntinn an taobh a stigh de'n deicheadamh cuid de mhionaid, ach an uair a thàinig crioch air an oidhche 's a shoillearaich an latha dh' fhalbh so uile. Bhuaith so tha mi am beachd nach robh ann ach obair an dorch-

adais agus nach buineadh e idir do eagal a' bhàis; co dhiu chuir an solus teicheadh air an fhiann a luidh orm anns an dorchadas."

Tha na saighdearan uile ag ràdh rud-eigin coltach ris an duine a sgrìobh na briathran so a chuir sinn sìos, gu bheil cailleigin de'n eagal orra an uair a bheirear suas iad an toiseach air beulaobh na nàmhaid ach gu bleil sin a' falbh ann an tine għoġrid agus nach 'eil iomradh idir air ann an teas a' chatha. Tha iad a' fàs cho cleachdte r'an cunnart 's nach 'eil iad a' saoilsinn dad dheth, is feumaidh iad smuaineachadh air uiread de nithean eile 's nach 'eil tine aig an inntinn socrnachadh air an cunnart. Tha e coltach cuideachd nach 'eil iad glé thric a' faireachduinn péin an uair a tha iad air an leòn, agus sin gu dona, agus mur bheil an lot a' tort bhuapa comas nan cas no nan làmh, gu'n faod nach mothaidh iad dha greis an déidh dhaibh fhaotainn. Dh' innis fear a bha air a leòn do'n dotair so—bha caob mhòt d'a shiasaid air a gearradh dheth—gu'n deachaidh cuid mhaith mhionaid seachad m' an d' fhaireach e e. B'e a' cheud ni a tharruung 'aire thuige, bogadh a dh' fhaireach e 'na bħròg, agus an nair a sheall e chunnaic e gu robh a bħròg län fala, 's an fhuil a' tighinn a mach air a beul. Cho luath 's a chunnaic e an fhuil dh' fhaireach e pian.

Is e an fhìrinn gu bheil misneach is uaisle gun cheann gun chriech ann an nàdur mhic an duine; dìlseachd is onoir a bheir dùlain do'n bhàs agus a thilgeas a mach eagal. Gaol màthar, gràdh dùthcha, cumhachd na diadhaidh-eachd—tha iad sin uile na's làidire na eagal a' bhàis agus tilgidh iad a mach e. Tilgidh màthair eagal a' bhàis is gach eagal eile a mach as a cridhe seach a cul a thionndadh r'a leanabh ann an cunnart. Cha'n e mhàin gu'n cuir saighdearan is scòladairean am beatha féin an cunnart air ghaol an companaich a shàbhàladh, ach ni a' mhòr-chuideachd de dhaoinne e cuid-eachd. Air sgàth an creidimh théid daoine diadhaidh an coinneamh a'bhàis as namhasaiche, gu neo-sgàthach, agus cha toir eagal orra an creideamh àiceadh. Tha fhiros aig an t-saoghal uile ciamar a għiūlān na martaraich, RIDLEY AGUS LATIMER, iad féin ri aghaidh a' bhàis. An oidhche roimh làimh thaig bràthair RIDLEY an oidhche a chaithris còmhla ris, seach e bhi 'na aonar. "Cha dean thu sin," ars' esan, "théid mise a luidhe, agus le còmhnhadh an Tigbearna, cайдlidh mi cho socrach 's a rinn mi riamh 'n am bheatha." An ath-latha sheas an dà dhuine dhiadhaidh taobh ri taobh, agus an nair a lasadh umpa an teine thuirt LATIMER, "Biodh deagh mħisneach agad-sa, a chompanaich, agus bi duineil, oir an diugh le còmhnhadh Dhé lasaidd sinn coinneal ann an Sasunn nach téid gu bràth a chur as."

Ach cha'n ann, an dara cuid, mar shaighdearan no mar mhartaraich a gheibh a' mhòr-

- 1970) and the effect of the presence of a single male on the behaviour of the female (Hedges & Dunn, 1970). In addition, the effect of the presence of a single male on the behaviour of the female was examined by using the same technique as that used by Hedges & Dunn (1970) but with the addition of a second male. The effect of the presence of two males on the behaviour of the female was also examined. The results of these experiments will be presented in turn.
- EXPERIMENTAL**
- Experimental design.** The experiments were conducted in a series of three. In the first experiment, the effect of the presence of a single male on the behaviour of the female was examined. In the second experiment, the effect of the presence of two males on the behaviour of the female was examined. In the third experiment, the effect of the presence of a single male on the behaviour of the female was examined again, but with the addition of a second male. The results of the first two experiments will be presented in turn, followed by the results of the third experiment.
- Subjects.** The subjects used in the experiments were adult female and male *Scutigerella elongata*. The females were collected from the field and kept in the laboratory under standard conditions. The males were collected from the field and kept in the laboratory under standard conditions. The males were collected from the field and kept in the laboratory under standard conditions.
- Apparatus.** The apparatus used in the experiments was a rectangular arena made of wood. The arena was divided into four quadrants by a central vertical and horizontal axis. The arena was divided into four quadrants by a central vertical and horizontal axis.
- Procedure.** The procedure used in the experiments was as follows. The arena was divided into four quadrants by a central vertical and horizontal axis. The arena was divided into four quadrants by a central vertical and horizontal axis.
- Results.** The results of the first experiment are shown in Table I. The results of the second experiment are shown in Table II. The results of the third experiment are shown in Table III.
- DISCUSSION**
- The results of the first experiment show that the presence of a single male has a significant effect on the behaviour of the female. The results of the second experiment show that the presence of two males has a significant effect on the behaviour of the female. The results of the third experiment show that the presence of a single male has a significant effect on the behaviour of the female.

chuideachd againn am bàs. Thig a' chrioch oirnn anns an leabaidh, gun teas a' chatha'n ar fuil agus gun eud nam martarach'n ar eridhe, los ar cumail suas. Ach eadhon an uair a thig am bàs air daoine anns an leabaidh, ann am fuil fhuar agus ann an isle neirt, tha na lighichean ag ràdh gur annamh a tha eagal roimhe. Tha am fear a sgrìobh an leabhar so ag ràdh, "Chunnaic mi leanaban a' tuiteam 'nan cadal; chunnaic mi daoine làidir is boirionnaich òga air an gearradh sios ann am meadhon an làithean; chunnaic mi seann daoine a' failneachadh agus mu dheireadh a' sioladh seachad, ach a réir m'fhiorsachaidd nile—agus tha mi a' tomhas mo bhritharan gu càramach—ged a dh' fhaodas eagal a bhi air daoine roimh 'n bhàis an uair a tha iad slàn fallan, tha an t-eagal 'g am fágail an uair a tha an tòine air thalamh a' ruith a mach, agus tha iad a' dol an coinneamh na criche le eridhe foisneachail is inntinn chiùin." Tha lighiche ainmeil, SIR UILLEM OSLER, ag ràdh, "Chunnaic mi cho mhaith ri còig cheud air leabaidh am bàs, agus thug mi an aire mhaith dhaibh uile, air ghaol fios fhaotainn air an smuaintean agus air am faireachduinnean. Dhiubh sin dh' fhuil air ceithir fisheadh 's a deich pian no anaocomh-flurtachd; bha aon deug dhiubh nach robh an inntinn aig fois; bha dithis air an robh uamhas is eagal; aon air an do bhuaile a choguis agus aon eile a bha air a thogail suas le taisbeanadh spioradail; ach a thaobh chàich cha b' urrainn mi dad a ràdh ach gu robh am bàs dhaibh mar am breith—thàinig e orra mar chadal agus gun fhaireachduinn."

Cha robh duine riamh a bu chòire, no bu ghlice, no b' onaraiche, na'n T-OLLAMH MAC IAIN, ged nach urrainnear a ràdh gu 'm bu toigh leis na Gàidheil, agus ged nach d' thuirt e riamh rud umpa as fhiach tighinn thairis air. Fad uile làithean a bheatha bha eagal a' bhàis air. Bha e 'na uamhas dha, agus an uair a smuinicheadh e air rachadh a bhodhig air chrith. Ach a dh' aindeoin sin, an uair a thàinig ám bàs dlùth air, dh' fhàg an t-eagal e agus shiubhail e cho misneachail ri daoine eile. An uair a dh' innseadh dha nach rachadh e na b' fheàrr thuirt e, "Cha ghabh mi cungaидh tuilleadh ma ta, no rud a bheir bhnam m' fhair-eachadh, oir ghuidh mi m' anam a liubhairt suas do Dhia gun sgleo air." Chaidh e sios do 'n ghleann dhormha gun fhiambh, gun eagal; inntinn ciùin agus a làn-mhothachadh aige. Bidh daoine ag ràdh air uairean nach 'eil coir aig daoine maith is daoine diadhaidh eagal a' bhàis a bhi orra, ach gu bheil làn chòir aig droch dhaoine is daoine neo-dhiadhaidh eagal a ghabhail roimhe. Ach tha a' chòir mar a chumar i, agus is e an fhìrinn nach 'eil an dòigh anns an giùlan daoine iad fèin ri aghaidh a' bhàis 'na chomharra cinnteach idir air maitheas no olcas am beatha.

Glé thric bidh càileigin de eagal air daoine maith, ged nach bi eagal no giorag air daoine dona a chuir seachad an làithean uile ann an gòraiche is peacadh. Bu diadhaidh an duine TEARLACH WESLEY ach bha eagal air roimh 'n bhàis. Air an làimh eile theid mortairean a dh' ionnsaigh na croiche gun fhiambh gun umhail ciod a thachras dhaibh an déidh a' bhàis. Mar sin cha 'n 'eil giùlan dhaoine anns an uair dheireannaich 'na chomharra cinnteach idir air cor an anama a thaobh siorruidheachd.

Is e gath a' bhàis do 'n chuid as mothà de dhaoine, gu bheil iad a' fágail as an déidh bean no clann no dàmhich eile a bhios 'g an ionndrainn, no dh' fhaodas a bhi ann am bochdumann an uair a chailleas iad an cùl-taice. An uair a tha athair teaghlaich air a ghearradh siòs ann am meadhon a làithean, a' fágail a mhathar 's a chloinne gun ullachadh air a dheanamh air an son, cha 'n 'eil iognadh ann ged bhiodh am bàs cruaidh do 'n duine sin. Ciad a ni mo bhean 's mo chlann as m' eughmhais?—sin gath a' bhàis dhàsan. Agus is e nithean mar sin a tha deanamh iomadh leaba - bhàis brònach da' rìreadh.

Ach is e an sgeul as fheàrr anns an leabhar so uile gu léir, gu bheil an lighiche dearbhta gu bheil beatha mhaireannach air taobh thall na h-nagha, agus nach 'eil anns a' bhàis ach cadal. Threòraich a bheachd-smuaineachadh fèin e air an t-slighe sin, agus is fhiach na h-argumaidean a tha e toirt am follais air a' chuis so éisdeachd riutha, ged a tha e ag aideachadh—rud da' rìreadh nach gabh aicheadh—nach 'eil dearbhadh cinnteach air neo-bhasmhorachd an duine r'a fhaotainn ach ann an aiseirigh Chriosd agus ann an teagastg an Tiomnaidh Nuaidh.

BODACH ÉIBHINN.

Tha e air fhàgail air na tuathanach nach 'eil daoine eile air thalamh a bhios a' deanamh uiread gearain riu. Ma tha prìs mhaith air crodh their iad gu bheil am biadh cho daor 's nach 'eil buannachd idir annta; ma tha prìs mhaith air coirce is buntata their iad gu 'n d' fhàs cho beag dhiubh 's nach b' fhiach dhaibh am bàrr a chur gu margadh. Uair a bhios sin uile fior ach dà uair nach bi. Bha tuathanach anns a' Ghalltachd a bha cho trom air gearan 's gu 'm biodh eadhon na tuathanach eile a' tarruing as. Ma bha prìs air crodh bha droch mhargadh air eich; ma bha na h-eich suas theireadh e gu robh na caoraich sios; ma bha an coirce maith theireadh e gu 'm bu bheag feum a dheanadh sin agus am feur cho dona 's na h-aachaidhean cho lom; an t-sid a fhreagrachd air a' bhuntata cha fhreagrachd i air rud-eigin eile, air chor agus eo dhiu a bhiodh an samhradh

fluch no tioram gu'n robh gearan air chor-eigin daonnan 'na bheul. Bliadhna an sin bhrùchd am fearann aige bàrr os a chionn nach fhacas riamh a leithid, agus air dha tachairt air cùch aig feàil thuirt iad ris, "Cha'n fhaod nach 'eil cuisean mar do mhiann am bliadhna," Iain, "is ann a tha am fearann agad coltach ri tìr na h-Eiplit le eudthrom a' bharra." Ach an fasan a bha aig Niall bha e riamh ris, agus is e thuirt Iain, "Tha am bàrr maith gun teagamh ach tha e fiathaich trom air a' ghrunnd uiread a' chur os a chionn agus is mor m'eagal nach bi móran sùigh ann an ath-bliadhna."

Tha na tuathanaich a' deanamh glé mhaith anns na bliadhnachan so—nach fhada o chualas gu'n cuireadh cogadh spreigeadh anns a' mhargadh—ach ma tha, mo bheannachd aca agus gu ma maith a thíid e dhaibh oir bha latha eile aca, bliadhnachan caola anns nach b' urrainn dhaibh am bonn-a-sé a chur ma seach. Ach tha feadhainn nach 'eil fhathast riaraichte, agus an là roimhe bha sinn a' bruidhinn ri fear a thuirt ruinn gur e an tuathanaichd an obair as miosa agus is lugha tlachd air thalamh. An déidh dhùinn dealachadh ris cluimhinch sinn gu'n do leugh sinn uair-eigin rud a bha glé choltach ri seanchas an duine, agus air dhuinn dol dachaichd shiubhal sinn gus an d'fhuair sin an leabhar anns an robh e. So e ma ta, litir a sgrìobh seann Sir Iain Dalrymple gu mhac, litir aighearach o bhodach feargach.

Ianuar 1, 1772.

"A mhic ghaolaich,

Dh' fheòraich thu anns an litir mo dheireadh ciod a tha mi deanamh, agus ciamar a tha dol dhomh; innsidh mi sin dhuit.

Bha ceann an tighe dona, agus chuir mi fios air sgiatairean 'ga chàramh. Thàinig iad is chàirich iad tri tuill, *ach rinn iad deich ar fhichead eile ann.*

Leag mi de ghàraidhean mu'n cuairt an tighe na dheanadh gearasdan mu bhaile. Leag mi iad anns an t-samhradh, ach bho thàinig an geomhradh bheirinn na chosd iad an leagail ach iad a bhi slàn fhastast.

Dh' òruidh mi a' choille a thanachadh, air ghaol beagan airgid fhaotainn aisde. Air son gach craobh a gheàrr iad mhill an luchd-oibre trì. Is e an aon chomhfhurtachd a bha agam, gu'n euala mi gu'n do gheàrr an saor an òrdrag dheth fhéin an uair a bha e a' sàbhadh té dhiubh. Ach bu bhochd a' chomh-fhurtachd sin, oir air dhomh sealtainn air an tomhas a rinn e air an fhiodh chunnaic mi gu'n d' thug e an car asam agus gu'n do chùm e bhuam a' choigeann cuiid.

Thug mi deich tasdaim fhichead air muic, is al intte. Cha tugadh do mhàthair biadh dbi, agus theich i a null gu duine a tha air a'

chuthach, am Morair Adhamh Gordon. Chuir esan ann ari punndar i, agus fhuair a' mhuc 's na deich uircceanan am bàs le droch uisneachadh.

Tha mi toigheach air im is uachdar, agus los gu leòir dhiubh a bhi anns an tigh cheannach mi dà mhart-bainne. Fhreagair so cho gasda 's gu'n do cheannaich mi dithis eile do'n mhnaoi, ach fhuair ise a mach dòigh air an im a reic, agus an rosad balgam a fhuaire mise le m' bhrochan o'n latha sin.

Rinn mi cruach-fheòir, ach chaidh mi fhéin 's a' bhean a throd mu'n dòigh anns am bu chòir am feur a bhi air a chaoineachadh agus a' chruach air a deanamh. Gu mi-fhortanach ghabh a' chruach teine; rud a chuir dorran orm ann an dà dhòigh—chaill mi am feur agus b'fheudar dhomh aideachadh gu robh barrachd tùir anns a' mhnaoi na bha annam fein.

Cha do cheannaich mi crann no cliath, agus taing do'n Chruthfhear nach do cheannaich, oir na'n do rinn mi sin bhithinn a sgrìobhadh na litir so anns a' phriosan no amu an tigh nam bochd.

Phàigh mi fichead punnd Sasunnach air dùnan innearach, a chioun gu'n d' innseadh dhomh gu'm bu deagh mhalaир sin a dheanamh; ach a nis bheirinn fichead tasdan do dhuine sam bithe a dh' innseadh dhomh ciod a ni mi ris an innear.

Reàmhraich mi erodh dubh agus caoraich, ach cha b' urrainn mi còrdadh ris a bhùidsear mu'n phris. Is e a thàinig ás a' ghnothluch gu'n d'ith sinn fhéin iad, agus cha mhór nach do mharbh mi an teaghach le theadh feòla.

Cheannaich mi dà fhichead molt air son an tighe, ach chuir am bùidsear aig am bheil té de na páircean agam air mhàl mo chomharrach air na caoraich ghròda aige fhéin; mar sin bha mi a' tighinn bed air feòil ghròd fad an t-samhraidh.

Aon ni a mhàin chaidh leam—chuir mi mach air a h-uile coimhearsnach a tha agam, agus ged tha cho mhaith ri dhà dheug dhiubh dlùth dhomh, tha mi a' gabhail an Rathaid leam fhéin mar leòmhan anns an fbàsach.

Sin agad sòlas na dùthcha, agus cor an duine a chuireas a chùl ris a' bhaile-mhòr gus aoibhneas fhaotainn anns an dùthraig.

IAIN DALRYMPLE."

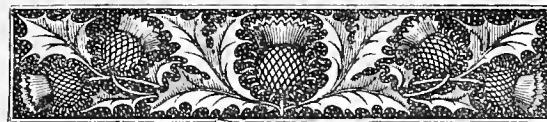
Cha ruigear a leas briathran a' bhodaich a ghabhail gu litireil. Duine a b' urrainn sgrìobhadh cho àbhacach agus aig an robh teanga cho tiolparra, is cinnteach gu rachadh aige air an aire mhaith a thoirt d'a chùisean saoghalta.

— chadh — a d'fhanadh Gordon. Céad
éigean agus éigean agus fíneáid a' i mbhe-
anachas a' i mbheanachas. Is é l' a' i mbhe-
anachas.

Tar é an cheanncheallaí brádúil, agus
a ghearradh i bhfeidhm aonach. Tá sé ag
fhorbairt i mbriatharachas. Tá sé ag
fhorbairt i mbriatharachas. Tá sé ag
fhorbairt i mbriatharachas.

Romania, unde se desfășoară o luptă de creație și înființare a unei școli literare românești, care să devină o cale de instruire și de dezvoltare a culturii naționale. Guvernările au fost înțelese să susțină, red și elaboreze legile care să aducă un desfășurare mai bună a activității culturale și să le asigure românilor condiții de viață și de lucru.

RAB AGUS A CHAIRDEAN.

Latha a bha mi féin agus Rob Ainslie a' tighinn dhachaidh as an sgoil, faicear meall dhaoine cruinn ann am meadhon na sráide aig Eaglais na Tron. "Tapaíd-chon," ghlaodh Rob, agus ghabh e air falbh mar a' ghaoth; mise as a dhéidh agus sinn le chéile a' guidhie nach biodh an tapaíd seachad gus an ruigeamaid. Sin nàdur bhalach, agus ma dh' innsear an fhìrinn, nàdur dhaoine cuideachd. Bha am fortan fabharach dhomhsa agus do Rob an là ud oir ràinig sinn an t-àite agus an tapaíd fhathast 'na séisd. Agus b'e sin an tapaíd! abhag bheag an sàs ann an cu-chaorach a bha cheithir uiread rithe. Ged nach robh cion misnich air a' chu mhór bha e car tuathall oir cha robb e èolach air tapaíd, ach cha b' ann mar sin do'n abhaig. Bha a fuil glan is teth; anail mhaith aice is cridhe làidir; agus eadar an smiorlaichd a bha dùthchasach dhi, agus gu'm b' aithne dhi gach cleas anns an tapaíd, bha a sheis an taic ris a' chu mhór. Mu'dheireadh fhuaire i a fiacan an sàs 'na sgòrnan le gréim-báis; chuir i air a dhruim e agus a réir choslais bha e ullamh, gun deò analach aige. "Cuiribh as a chéile na coin," ghlaodh a h-uile duine. Ach cha robh sin cho furasd a dheanamh 's a bha e a ràdh, ged nach robh duine de na bha eruin aig nach robh comhairle ri thabhairt. "Deanaibh sid," theireadh aon fhear; "deanaibh so," theireadh an ath fhear; "tilgibh nisge orra" ghlaodhadh fear eile; "greimibh an t-earball" theireadh cuid-eigin eile. An uair a chualas so dh' fhosgail bodach mór a' chraos (bodach nach robh cho glic's a bha e coir) agus stob e ann earball ròinach a' choin mhóir agus chuir e fhiaclan ann gus an enàimh. Ach cha b'urrainn an ciòbair so a sheasamh na b'fhaide, thug e sglag do'n bhodach air taobh a' chinn agus cuirear a chasan os a chionn. "Faighibh snaoisean," thuirt gille caol, agus ni sin an gnothuch. "Snaoisean!" ghlaodh càch gu magail, ciod a mi snaoisean? "Faighibh snaoisean," thuirt an gille caol a' ris. Annas a' mhionaid bha ficead bocsa snaoisein a mach; cuirear àileadh beag de'n t-snajisean ann an cuinnean na h-abhaig; deanaidh an abhag sreachart agus tha an cu-chaorach ma réir. Thog an ciòbair leis a chu, leth-mharbh; agus dh' fhàlbh e.

Ach bha a' mhire-chatha air an abhaig. Sios an t-sràid ghabh i, a' sireadh caonnaig; an donas 'na sùil, mort 'na cridhe, agus gach ròinneag d'a fionna a' seasamh suas air a bedhig

bhig, a' bagradh uile do dhuine no do chu a thachradh oirre. Air falbh ghabh sinne as a déidh, miise agus Rob Ainslie agus balaich eile; an anail 's an uchd againn a' cumail suas rithe. Bha madadh mór an sin a' coiseachd gu réidh ciallach ann am meadhon na sráide, mar gu'm biodh duine a' gabhaill na gréine 's a làinhan 'na phòcannan. Bha am madadh so cho mór ri tarbh beag agus fhiouna a' fas glas leis an aois. Rinn an abhag air a' mhàdadh mhór so lom is direach, agus rachar an sàs 'na amhaich. Sheas am madadh agns thug e aon ràn eagallach as; a cholunn mhór air chrith le feirg is iognadh, agus a ràn ag ràdh ri sluagh an t-saoghail uile, "Am facas riamh a leithid so." Bha bus-iall air craos a' mhadaidh. Rinn luchd riaghlaidh a' bhaile lagh nach faodadh coin a bhi ma réir gun blus-iall; agus chuir an cartair leis am bu leis am madadh mór bus-iall leathraich air a rinn e de sheann bhrigais-eich. Chùm an abhag chrosda a gréim, agus am madadh a' leantail air rànaich. "Faighibh sgian," ghlaodh Rob Ainslie; anns a mhionaid thàinig greusaiche a mach agus an sgean-leathraich 'na dhòrn. Chuir miise an sgian air bus-iall a' mhadaidh, ach ma'n gann a' bha fhios agam ciod a thachair, bha an abhag 'na sineadh aig mo chasan marbh agus a druim briste. Rug an cu mór orra 'na chraos air chaol an droma, thug e aon chrathadh air a cheann, agus bha ise nach do sheachain ach a shír a chaonnag marbh gun deò. Sheall an cu mór air a' chrentair bheag mar gu'm biodh car de näire air: shròineasaich e i uair no dhà, agus an sin, thionndaidh e a chìl agus ghabh e a rathad féin. Thog Rob Ainslie an abhag 'na uchd; "Iain," ars' esan, "tiodhlaicidh sinn i anns an fheasgar." "Tiodhlaicidh," arsa miise, agus mi a' falbh air sàil a' mhadaidh. Lean mi e gus an do ràinig e tigh-òsda na Cléithe far an robh a mhaighstir 'na sheasamh aig ceann an eich bhàin, agus e deas gus an rathad a ghabhail. B'e so duine caol dubh a bha 'na chartair agus a bhiodh a' giùlan bathair eadar an dùthaich shòis is Dunéideann leis an each bhàin; a' cur suas ann an tigh-òsda na Cléithe an oidhche a bhiodh e anns a' bhaile.

An uair a chunnaic Seumas (b'e so ainm a' chartair) Rab (b'e so ainm a' mhadaidh) thug e breab dha, oir bha e 'ga shiubhal is e air chall, agus tharruing Rab suas e féin gu h-iriosal fo'n chairt is earball eadar a chasan. "Nach b'e so an duine?" thuirt miise riunn féin; "ceann-fodha aige air ceatharnach mar tha Rab." Chunnaic an cartair gu robh am bus-iall a dhith

a' choin ; agus air dhòmhais innseadh dha mar a chaill e e, dh' fhalbh an fhearg dheth agus thionndaidh e ris a' mhaddadh ; " Rab bochd," ars' esan, " Rab a laochain." Thug Rab crathadh air a bheagan earbaill a bha aige ; thog e a chluasan ; lion a shùilean le gàird-eachas ; agus bha an réite deanta eadar e féin 's a mhaighstir. " Hupp, hupp, a Sheònaid," thuirt an cartair (b'e Seònaid ainm na làire báine), agus air falbh ghabh iad 'nan triùir.

Chaidh sé bliadhna seachad ; tha mo chompanach Rob Ainslie anns a' chogadh ; agus tha mise ag ionnsachadh na dotaireachd, agus a' cuideachadh ann an tigh-eiridinn Mhinto. Bhithinn a' faicinn Raib a h-uile seachduinn, oir bhiodh e anns a' bhaile air Di-ciadaoin ; agus dh'fhas mi fhéin 's e fhéin èdlach air a chéile. Mur mothachinn dha uair air bith thigeadh e agus sheasadh e romhainn ; a' crathadh 'earbaill agus a' sealantuinn suas a'm' aodann. Bhithinn a' faicinn a' mhaighstir cuideachd an trath-sa 's a rìs ; ach cha bu duine an cartair aig an robh móran seanchais.

Latha dhomh a bhi tighinn a mach as an tigh-eiridinn cò a chunnaic mi a' tighinn a steach air a' gheata ach Rab mar gu'm bu leis fhéin an t-aite ! Shaoileadh tu gu'm bu Diuc Wellington e ; a' gabhail seilbh ann am baile a chiòsnach e ; air a lionadh le buaidh is sìth. Air a shàil thàinig Seònaid, geal leis an aois ; a' slaodadh cairte anns an robh boirionnach air a còmh-dachadh gu cùraunnach ; Seumas féin aig ceann na làire agus fiamh 'na shùil. An uair a chunnaic e mi rinn e a bheic gu sìobhalta agus thuirt e, " So a' bhean agam, tha rud-eigin ceàrr 'na broilleach." Bha Eilidh bhochd (b'e sin ainm a mhathach) 'na suidhie air boitean connlaich anns a' chait ; breacan a fir m'a guaillean agus a chota-mór m'a glùinean. Cha dìchuidhniche mi a h-aodann gu bràth ; aodann bàin, lurach, ciùin, làn faighidinn is milseachd. Theireadh tu gu robh i tri fichead a dh'aois ; bha currachd air a ceann, cho geal ris an t-sneachd, agus bha a falt a bha gealachadh cho mìn ris an t-siòda. Bha a sùilean—sùilean nach faic duine an leithid ach tearc 'na bheatha—làn trioblaid is péin, ach làn cuideachd de dhliomhaireachd eile a bheir buaidh air pian. " Eilidh," arsa Seumas, " so agad Maighstir lain, an dotair òg, caraid Raib air an euala tu iomradh agam." Thàinig tianhàgair air a h-aodann ach cha d' thuirt i diog, agus thòisich i air tighinn a mach as a' chait. Leum Seumas 'ga cuideachadh, agus ged bhiodh Solamh 'na ghèòdir uile a' cuideachadh bàin-righ Sheba aig geata a lùchaint, cha b'urrainn e a dheanamh na bu chaomhaile agus na b'naisle na rinn an cartair an uair a thug e mach Eilidh as a' chait. Am feadh 's a-bha so a' tachairt bha an cù ag amhare oirnn gu geur gun a bhi tuigsinn ; ach deas gu dol 's an eadarginn na'm feumadh e, gus Eilidh a dhòn.

Chaidh sinn a steach do'n tigh-eiridinn ;

dh' fhosgail Eilidh a h-aodach ; agus gun fhaca a ràdh leig i fhaicinn dhomh a broilleach. Ach ciod a b' urrainn mise a ràdh ! A' chioch a bha aon uair cho blàth, geal, cumadail, bha i nis cho cruaidh ri cloich, agus pian innse a dh' atharraich dreach a h-aodainn. O ! Eilidh bhochd, ciod an t-aobhar gu 'n do leag Dia ort uallach cho trom ; thusa a bha cho caomh is milis, cho glan is gaolach am measg bhan !

Chuir mi a luidhe i. " Am faod mise agus Rab fantuinn maille rithe," thuirt Seumas. " Faodaidh tusa, co dhiu, agus Rab cuideachd," thuirt mi ris, " ma bheir Rab an aire air fhéin." Ni e sin, ars' a mbaighstir ; agus a steach thainig an cù mar gu'm biodh e 'gar tuigsinn. B' fhiach dhuit Rab fhaicinn ; ach cha'n fhaicear leithid a' choin ud a nis. Bha e tromadail agus gun ghò mar bu chubhaidh do chu cho mór ris a bhi ; le neart a spòige féin fhaur e ceaun-fodha air gach cù a thàinig 'na rathad rianach ; agus am measg chon bha e mar bha Julius Cæsar no Diuc Wellington am measg nan daoite. Bha fhionna goirid, cruaidh, is tiugh ; a cholunn cho garbh ri tarbh beag ; fior Iorcal am measg chon. Cha robh e a' bheag goirid air ceud punnd an cudthrom ; a cheann mór maol ; a bhus cho dubh ris an oidhche, agus gun ach fiacail no dhà 'na cheann leis an aois. Bha athailtean na tapaid air a cheann ; té de na cluasan aige 's am bàrr dhi, té de na sùilean ás ; ach fradharc na dithis anns an té a bha aige. Gach uair a sheallainn air bheireadh e a'm' chuimhne am ministear mór Baisteach, Andreas Fuller ; a' cheart aodann—onorach, dubhach, làn bàgraidh, cadalach ach daonnan deas ; aodann, ma chi thu e air cù no duine, a leigeas fhaicinn duit gur glic dhuit a shiubhal a leigeil leis.

An ath latha sheall uio mhaighstir, àrd-dhotair an tigh-eiridinn, air broilleach Eilidh. Chunnaic e na bha ceàrr, agus thuirt e nach robh dòchas ri feabhas mur rachadh a broilleach a ghearradh. Sheall i gu tianhaidh air Seumas agus thuirt i ris an lighiche " c' uin a ghabhadh sin deanamh ? " " Am màireach," threagair e. Thug mi an aire, ged nach robh Seumas is Eilidh ag ràdh móran r'a cheile, gu robh caidreamh cho dìomhair dlùth eatorra 's gu'n tuigeadh an dara aon aca ciod a bha ann an inntinn an aoin eile, gun facal a bhi air a labhairt.

Am màireach gheàrr an dotair broilleach Eilidh ; bha Seumas is Rab is mise anns au t-seòmar an uair a bha e 'g a dheanamh ; Seumas 'na shuidhe greis bhuaipe agus gréim aige air ceann Raib a bha eadar a chasan. Chocadh is leagadh Rab sios a chluas uair ma seach ; cha robh e uile gu léir a' tuigsinn a' ghnothuich ged a bha e faicinn gu robh nithean a bha iongantach dha a' dol air adhart ; bheireadh e sùil air aodann Eilidh mar gu'm biodh e a' feòraich an robh iad 'ga gortachadh—" ma

bha, leigibh mise 'nan caramh agus cuiridh mi stad orra." An uair a chitheadh e an fhuil a' sruthadh o bhroilteach a bhan-mhaighstir thoisicheadh e air gnàthail ; fhionna a' seasamh agus coslas cunnartach a' tighinn air ; ach bha e fo chommand aig Seumas ; mhaoisheadh e air le shùil agus le chois ; cha bu mhisd Seumas fhéin gu robh aige ris an aire mhaith a thoirt air a' chu, oir bha sin a' cumail a shùil is inntinn air falbh o Eilidh.

Thug sinn air a h-ais i do'n leabaidh. Chuir Seumas dheth a bhrògan ; brògan móra tacaideach, agus chuir e iad gu càramach fo'n bhòrd. "A dhotair," ars' esan, "cha'n'eil mi air son coigrich a bhi frithdealadh do Eilidh, agus le'r cead-se frithdealadh mi dhi mi fhéin ; air cheannainn mo stocainnear bidh mi cho sàmhach ris a' chat." B' ann mar sin a bha ; bha an duine beag smachdail so cho caomh ri boirionnach sam bith agus a' cheart cho deas's cho freasdalach le a làmhan. Cha d'fhuair i dad ach na thug esan dhi ; b' annamh uair a thuiteadh e'na chadal, agus iomadh uair chithinn a shùilean beaga anns an dòrcha a' dearcadh gun sgur air a h-aodann. Ach mar b'abbhaist daibh cha robh iad ag ràdh móran.

Bha Rab 'ga ghiùlan fhéin gu suairce ; a' leigeil fhaicinn duinu gu'm b' urrainn da a bhi tosdach caomh ; ach air uairean, 'na chadal, a' gluasad mar gu'm biadh e a' bruadar gu robh e an gréim ann an nàmhaid air choreigin. Bhithinn 'ga thoirt a mach leam a ghabhail sràide ; leanadh e mi gu réidh ciallach, agus—rud iongantach—dhiùltadh e caonnag ged a thachradh i air agus ged a thilgeadh coin eile smugaid air. Bha e daonnan toilichte an uair a chithadh e mi a' tionndadh dhachaidh ; ruithidh e na bu luaithe an sin ; leumadh e suas an staidhir le gàirdeachas, a' deanamh direach air an t-sèòmar anns an robh Eilidh.

Chuireadh an làir bhàn dhachaidh agus bha làithean foisneachail aice-se ann an Howgate. Cha'n'eil teagamh nach robh a smuaintean fèin aice, agus nach robh e'na ioghnadh mór dhi ciod a thachair do Sheumas agus do Rab, agus c'arson a bha i a' faotainn uiread diomhanais, gun chait a' dol air a druim.

An toiseach chaidh do Eilidh gu gasda. Bha an lot a' leigheas ; mar thuirt Seumas, "tha feòil is fuil Eilidh ro ghlan air son lionnachaidh." Ach mo thruaighe ! ceithir làithean an déidh a broilteach a ghearradh thàinig seòrsa de chrith fhuar oirre. Chaidh mi far an robh i gu luath ; cha do chòrd a coslas rium idir, oir chunnaic mi gu robh solus ro dhealrach 'na sùilean ; rudadh 'na gruaidh agus i neo-fhoisneachail—comharran nach bu toigh leam idir. An uair a sheall mi air an lot db' innis an deirge a bha timechioll air dhomh gu robh Eilidh bhochd ann an cunnart mór. Rinn sinn uile na b' urrainn duinn air a son ; ach dh' fhàs i na bu mhiosa agus mu dheireadh thàinig

breisleach oirre. Anns a' bhreislich bhruidheadh i barrachd 's a b' abbhaist di, agus bha i na bu chaise ; a' febraich móran cheisteann. Theireadh Seumas, "cha'n fhaca mi Eilidh riamh mar so, cha'n fhaca riamh roimh." An toiseach bha i a' tuigsinn gu maith gu robh rud-eign ceàrr air a ceann, agus dh'iarradh am boirionnach caomh gaolach oirnn a leth-sgeul a ghabhail. Ach mu dheireadh dh'fhalbh a h-inntinn gu buileach, agus bu bhrònach a bhi'ga h-éisdeachd. An tràth-sa bheireadh i tarruing air òrain bheaga laghach, agus a ris air na sailm ; a' measgadh briathran Dhaibhidh is briathran an t-Slànuighear ri treathlaich fhaoin de bhàrdachd na dùthcha a dh'ionnsaich i'na h-bidhe.

Ged bu bhrònach an sealladh e, cha'n fhaca 's cha chuala mi riabhudh rud a bu bhòidhche ann an aon seadh na Eilidh ann am breislich—a guth milis'ga thogail suas ag iarraidh an fhacail air nach b' urrainn i amas ; an inntinn a bha aon uair luath is beothail ach a nis mar chlarsaich 's a teudan briste, a' dol thairis air nithean gun suim agus nithean sòluimte ; a nis a' bruidhinn ri Seumas agus a'ris ri feedhainn a bha anns an uaigh ; a nis a' gairm Raib gus an leumadh e'ga h-ionnsaigh—ach an uair a ruigeadh e i thuigeadh eadhon Rab gu robh rud-eign ceàrr agus tharruingeadh e air ais, mar gu'm b' ann aige fèin a bha choire agus mar gur ann ann am bruadar a chual e'ainm. Bha Seumas ri taobh a leapa gun a fágail ; a chridhe goirt ach a làmhan cho freasdalach 'sa bha iad riabhudh ; a' leughadh a' Bhiobull dhi an uair a bhiodh a h-inntinn soilleir, agus a' cantail nan salm 'na dhòigh neònach fhéin, gun cheòl nàdurra 'na ghuth ; a' taomadh gràdh a chridhe air a bhoirionnach a bha anns an leabaidh. "Eilidh, a ghaoil, Eilidh a luaidh, mo rùn geal bòidhreach fhéin," theireadh e rithe.

Bha a' chrioch a' tarruing dlùth ; an cupan òir air a bhriseadh agus an còrd airgid air fhuasgladh ; bha corp is anam Eilidh, companach rè thrì fichead bliadhna, a nis 'g an sgaradh o chéile. Bhi i air bheul dol sios do'n ghleann dhòrcha far am feum sinn nile dol ; ach taing do Dhia cha robh i'na h-aonar, oir bha a lorg 's a ghàirdean-sa a' toirt comhfhurtachd dhi.

Oidhche an sin fhuair i sàmhchair is fois ; agus shaoil sinn gu'n do thuit clò eadail oirre, oir bha a sùilean dùinte. Chuir sinn sios an solus agus shuidh sin làimh rithe 'nar tosd. Le leum grad dh' eirich i'na suidhe anns an leabaidh ; rug i air gùn-oidhche a bha làimh rithe ; phaisg i e'na cheirsle, agus theannaich i e gu teann dùrachdach r'a broilteach. Las a sùilean le gràdh iongantach agus thàinig flath aoibhneis air a h-aodann, agus i a' teannachadh na ceirsle so r'a h-uachd ; a' fosgladh a broillich mar gu'm biadh i a' toirt ciche do leanabh Is e sin a bha am boirionnach gaolach a' deanamh —ged bha i'ga dheananmh ann am breislich a'

bhàis—a' cagarstaich ris an leanabh a bha i saoilsinn a bha 'na h-uchd, agus a' togail 's a leagail na ceirsle 'na làmhan mar gu'm biodh i a' cur páisde a chadal. "Och, och, a dhotair," arsa Seumas, "tha i an dùil gur e Mairi a tha aice 'na broilleach." "Cò Mairi?" arsa mise: "Tha," ars' esan, "an aon leanabh a bha riamh aice, leanabh a shiubhail agus a tha ann an néamhl bho chionn dà fhichead bliadhna is còrr." Bha e soilleir gu leòir dhuinn gur ann mar so a bha; chnir am pian a bha 'na broilleach a theachdaireachd a dh' ionnsaigh na h-inntinn laig bhriste; bha an inntinn troimh chéile agus leugh i an teachdaireachd sin mar gu'm biodh am broilleach làn de bhainne; thug sin 'na cuimhne an leanabh, agus a nis bha Eilidh ghaolach agus Mairi còmhla uair eile; bha i a' fágail an t-saoghal agus Mairi 'na h-uchd. O! gràdh màtar, ciod a choimeasar ris!

Cha b' fhada gus an d' thàinig a' chrìoch; ach m'an d' thàinig i dh' fhalbh a' bhriseisleach. Bha i sàmhach greis agus a sùilean dùinte; dh' iarr i air Seumas tighinn dlùth dhi. Le a sùilean ciùin bòidheach dh' amhairc i air gu geur mar gu'm b'e 'aodann sealladh a b' fheàrr air thalamh; an sin dhùin i iad a ris. Shìolaich i air falbh cho réidh agus nach robhтар cinnteach an d' fhàg an anail i, gus an do chùm Seumas sgàthan mu choinneamh a beòil.

Fad na h-ùine bha Rab 'na làn-fhaireachadh ged nach do għluais e. A nis thàinig e agus sheas e làimh ruinn; bha làmh Eilidh air a sineadh os eionn an aodaich; sheall e oirre; dh' imlich e a làmh, agus chaidh e a steach an sin fo'u bhòrd. Cha'n eil fħios again ciod e cho fada 's a shuidh mi fhéin is Seumas aig taobh na leapa, 's gun sinn ag ràdh diog r'a chéile; ach co dhiu dh' éirich e gu grad; rāinig e air a bhrògan agus chuir e air iad "A Rab," ars' esan, le guth gruañach, agus e a' sìneadh a chorraig air casan na leapa. Leun Rab agus shuidh e air an leabaidh; a shiul is aghaidh air an té a bha marbh. "A dhotair," arsa Seumas, "fanaibh riua;" agus air dha sin a ràdh għabb e sios an staidhir is chluinnteadh tartaraich a brògan tacaideachd air astar mīl.

Bha eagal orm mu Sheumas, ach a chionn nach b' urrainn domh dad eile a dheanamh dh' fhan mi le Rab, ag aire Eilidh. Feumaidh gu'n do thuit mi a'm' chadal oir dhùisg mi le clisgeadh, a' cluinnitinn tartaraich a muigh. Cò bha so ach Seumas agus e air tilleadh air ais leis an làir bháin agus a' chairt oirre! Cha robh ach trì uairean bhq; dh' fħalbh e; bha an latha fathast gun soilleireachadh, agus aig an āgh a tha brath ciamar a chaidh aige air an each 's a' chairt a thoirt á Howgate anns an iùine sin, agus e naoi mīl bho'n tigh-eiridinn. Ach co dhiu rinn e e. Thug e leis làn a ghàirdeanan de phlaideachan, sgaoil e dithis dhiubb air an urlar, agus chunnaic mi gu robh

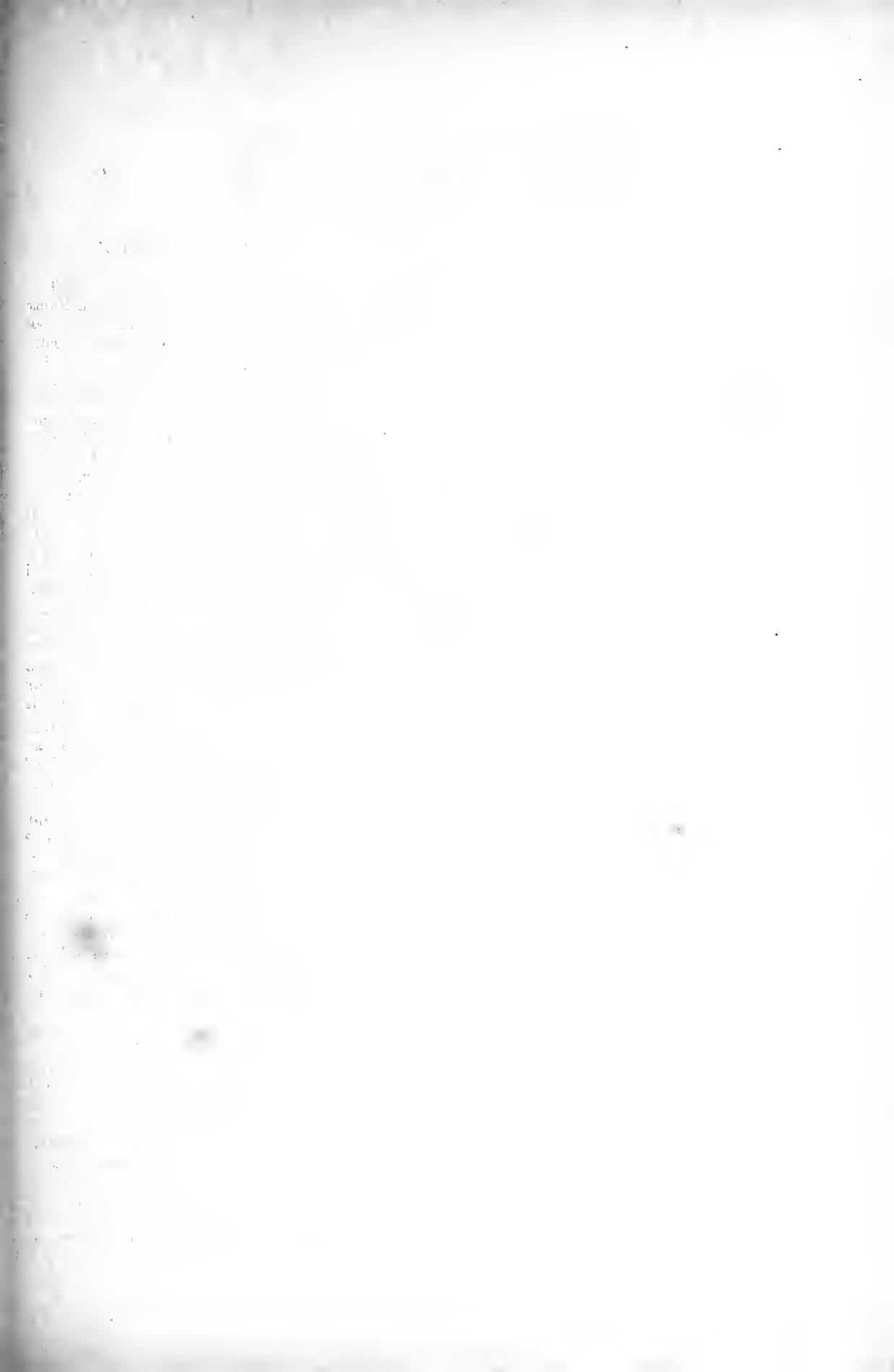
na litrichean E.G. air am fuaghàl anns na h-oiseanan le snàth dearg. B'e sin ainn na té nach bu mhaireann—Eilidh Ghreumach. Chuir e Rab slos; għlac e Eilidh 'na uchd agus leag e i air na plaidēachan, agus chuir e iad mu'n cuairt oirre gu caombail. An sin thog e leis i; ghog e a cheann rium-sa; agus għabl e sios an staidhir agus Rab air a shāil. Lean mise e le solus ach cha robh feum aige air. Dh' fħaodainn cuideachadh leis, ach chunnaic mi nach robh cuideachadh a dhìth air agus gu'm b' fheàrr leis a làmhan fhéin a bhi mu Eilidh. Chuir e 'na sineadh anns a' chairt i a' cheart cho cùramach is gaolach 's a thug e aside i deich làithean air ais; rug e air ceann na làire agus dh' fħalbh iad. Cha d' thug e aon sùil orm-sa 's cha mhò a thug Rab.

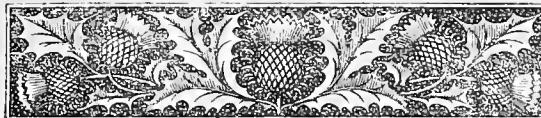
B'e toiseach a' għeamhraidih a bha ann agus thiordħlaic Seumas Eilidh ann an cur sneachd; a làmhan fhéin a' fritheladhb dhi gus an do chuir e sios i anns an uaigh. An sin għabb e a leaba le fiabhrus īosal agus ann an ùne għo irid shiubħail e; dh' fħosgħal na coiuh-earsnaich an uaigh üb anns an robh Eilidh, agus chuir iad e maille rithe. Bha iad gaolach air a chéile 'nam beatha agus 'nam bas cha robh iad dealachte.

Thàinig cairtear üb air an rathad an àite Sheumais. Cheannaich e a' chairt agus an làir bhàn. Dh' fħeðraix mi de'n duine so ciod a dh' éirich do Rab. An toiseach cha 'n innseadh e dhomh agus thubħairt e, "Ciud do għmoħuċċa ri Rab?" Ach cho do leig mi leis mo chur seachad air an dòigh sin. "Ciud a rinn thu ri Rab," thuixt mi ris a ris. Dh' fħas e dearg is għabb e athadħi ach mu dheriedħ fħreagair e, "Tha Rab marbh." "Rab marbh," arsa mise, "ciamar a thachair sin." Dh' fħas an cairtear na bu deirge; "b' fheudar dhomh," ars' esan, "a mħarbhadħ le maide; oir cha robh a bhi beò agam leis. Luidh e anns a' phrasaich làimh ris an làir bháin agus cha'n fhàgadħ e sin. Cha'n ittheadh e gréim bidh e fhéin 's cha mhò a lejgeadħ e leam biadħ a thoirt do'n làir. Bha e gun sgur a' draoinea; a' casadħi fħiatal rium, agus a' breith orm air chasan. Creidibh mi gu'm bu leasg leam an cù a mħarħħadħ, oir cha robh a leithid eadar Howgate is Dun-éideann, ach cha robh dòigh eile air."

Chreid mi gu robh an fbirinn aige, agus theagħiġi gu'm bu mhaith do Rab fhéin gu'n d' thàinig a' chrìoch air gu h-obann. Fħiela agus a chàirdean a nis air falbh—ciod am feum a bha ann dha a bhi ciallaċ no siobhalta!

Thiodħlaiceadħ e air aghaidh a' bruthaich dlùth do'n allt, clann bheag a' chlachain a b' ābbaist a bhi tarruung as agus air uairean a' suidhe air a chorp, an uair a bħiġodh e 'na shueħiħ aig an doru 'ga għrijanad fēn, uilex ħsireen a' għabbi seallaidħ air Rab, an uair a chuireadħ anns an toll e. (O'n Bheurla.)

AN INNTINN THOILICHTE.

Tha cuid de dhaoine aig an bheil inntinn thoilichte gu nàdurrá agus cuid aig nach'eil, ach as a h-eugnhais cha bhi duine gu bràth sona. Bha rìgh ann uair-eigin a thaing leth a rioghachd do neach sam bith a dh' innseadh dha ciamar a gheibheadh e sonas. Thuirt cuid-eigin ris gu'm b'e an aon dòigh air sonas fhaotairn, cadal ann an léine duine a bha sona. Shiùbhlaadh an dùthaich uile gus a leithid so de dhuine fhaotainn ach theab nach gabhadh e faotainn. Mu dheireadh fhuair luchd-comhairle an rìgh bagair bochd, agus an uair a dh'fheòraich iad dheth an robh e sona thuirt e gu robh esau cho sona's a bha an latha cho fada. Ach cha b'fheairrd an rìgh sin dad, oir an uair a ruig is iad am bagair cha robh léine r'a chneas. Ged nach'eil anns an naigheachd so ach seann sgeulachd tha i co-dhùi a' teagastg nach e cor saoghalta duine a tha uile gu léir 'ga dheanamh sona no mì-shona. An rìgh air a' chrùn, faodaidh e a bhi an-shocrach is mì-shona ged tha an duine as isle na rioghachd cho sona sòlasach ri edin an adhair.

Ged a shaoleas tu gu bheil cor dhaoine eile na's fheàrr na do chor féin agus a bhios farmad 'nad chridhe, theagamh, na'm l' aithne nach t-uile umpa, nach deanadh tu iomlaid riu air son an t-saoghal. Ma tha farmad agad ris an duine so air sou gu bheil móran airgid aige, feòraich dhiot féin an gabhadh tu an t-airgiot air chùmhant an droch shláinte, no an droch bhean a tha aige a ghabhail cuideachd. Is tu nach gabhadh; air cho bochd 's ga bheil duine tha rud-eigin aige, 'na bheatha agus 'na chrann-chur, ris nach bu mhaith leis dealachadh air ghaol ni sam bith a tha aig duine eile. Agus a dh'aindeoin caltachd a thig air, tha rud-eigin air fhàgail aige a ni a chridhe sòlasach ma's duine glic e. Bu duine glic Iob, agus is e a thuirt esan an uair a chaidh na tonnan thairis air, "Nach gabb sinn olc o límh an Tighearna maille ri maith." Na'n cleachdadh daoine dhaibh féin tròcairean is tiòdhacan an fhreasdail àireamh cho whaith ri an trioblaidan bhiodh iad na bu taingeille na tha iad. Bha duine ann uair-eigin a chaill a chuid. Dh'fhas e dubhach is gearanach, a' deanamh casaid an aghaidh Dhe is dhaoine; cho crosda 's nach robh bhi beò leis. Chaidh caraid 'ga fhaicinn agus is e an aon fhacal a thuirt e ris mar chomhlhurtachd, bi taingeil gu bheil comas nan cas agad ma chaill thu do chuid. Is lionmhor iad anns na làithean

so a bheireadh seachad na tha aca de'n t-saoghal na'n tugadh sin dhaibh comas nan cas no nan làmh no leigheas air an leòu. Ma fhuair duine eile àite no dreuchd a dh'iarr thusa, tha sin dorranach dhuit gun teagamh; ach ma chaill thu e ciod uime sin? Tha mìle àite eile a dh'fhaodas tu fhaighinn fhathast ma's airidh thu air, agus ged chaill thu an t-àite nd air an do leag thu do chridhe cuimhnich gu bheil na tälantan agad fhathast a lionadh e, agus gur fheàrr dhuit sin na'n t-àite. Bha duine ann a thuit am measg luchd-reubainn a thug bhuaithe na bha aige agus a dh'fhàg e leth-mharbh, cleas an fhir a bha dol sìos gu Iericho. An uair a thàinig e thuige féin is e thubhairt e, "Dh'fhàg iad agam a' ghrian 's a' ghealach, teine is uisge, bean ghaolach is cairdean gràdhach, agus cha d' thug iad bhuam mo spiorad sunndach no mo choguis réidh, mo chreideamh no mo dhòchas, no geallaidean an t-soisgeil, c'ar son, ma ta, a bbithinn a' gearan?" Is maith an companach, da rìreadh, an inntinn thoilichte.

Cha robh neach riamlàth air thalamh a bha cho fada an aghaidh ro-chùram ri Criod. A ràdh na firinn, bha e cho fada 'na aghaidh. 's gu'n abair cui'de dhaoine riut an diugh nach gabh na riaghailtean a thug e seachad leantail, no co-dhùi gur e crìoch an duine a leanas iad, tigh nam bochd. Ach is ionadh rud as miosa na tigh nam bochd, eadhon ged bhiodh sin fior, rud nach'eil. Is beag tairbhe a bhiodh ann do dhuine ged a sheachnadh e tigh nam bochd agus anam a chàll. Bha a leithid de earbsa aig Criod ann am freasdal caomh an athar nèamhaidh 's gu robh e a' cur seachad a láithean air cho bheag eùram ris na h-eòin no ris na flùraichean. Ghabhadh e freasdal is ullachadh gach latha le taingealachd is inntinn thoilichte gun ro-chùram ciod a thachradh am màireach. Cha'n'eil ann ach rud góirach do dhuine an latha diugh a dheanaunh searbh dha féin le eagal an latha màireach. Tha an sean-fhacal ag radh, "an uair a thig latha thig comhairle," mar sin na rach a mach an còmhdaill thrioblaidan nach d' thàinig ort fhathast ach gabh maith na thug Dia dhuit agus meal is caith e le inntinn thoilichte. Tha e fior nach e sonas crìoch àraiddb beatha mhic an duine ach air a shon sin is maith an rud e beagan dheth a shealbhachadh anns an t-saoghal so, agus tha sinn cinnteach gur e an Rathad gu sonas, inntinn thoilichte a bhi aig duine. Tha iadsan a bhios daonnan a' gearan, daonnan a' farmadachadh, daonnan a' sanntachadh duilich cur suas leò; ni iad iad fein

agus an teaghlaich no an comunn anns am bheil iad neo-shona agus neo-fhoisneachail; ach tha an duine aig am bheil inntinn thoilichte mar bhoillsgéadh gréine anns gach àite anns an tachair e ort. Tha saoibhreas aige nach toir cruaidh-fhortan bhuaith; ionnhas as fheàrr no ged bhiodh na míltean aige anns a' bianca. Air cho cruaidh 's 'g am bi cùisean tha e daonnan beò ann an dòchas gu'm bi iad na's fleàrr an ath latha, agus gu tric tha e a' faotainn a réir a chreidimh. Ann bitheantas tha an scòrsa dhaoine so saor is uabhar agus mar an ceudna saor is sunt—an dà ni as trice a tha cumail dhaoine bho shonas. Cha bhi duine uaibhlreach no duine saintach gu bràth sona agus cha ruig iad a leas a bhi an dùil grúm bi. Is e peanas an duine uaibhlreach gu'n tachair rud-eigin air gach latha a ghoirticheas a chraicionn, agus peanas an duine shanntaich gu'm bi làn a shìl na's mothà na làn a bheòil, ged a bhiodh an saoghal uile aige. Tha cnuimh an taobh a stigh nan daoine sin nach bàsaich gus am fàg an anail iad; cha ghabh iad sàsúchadh no toileachadh, agus ged a their iad iomadh uair mu charaid air chor-eigin aig am bheil an inntinn thoilichte nach 'eil ann ach an gaotharan, tha farmad aca ris 'nan cridhe. Is dùth dhaibh sin oir gheibh esan gach latha d'a bheatha sólas is sonns air nach ruig iadsan.

AN DÀ LUCH.

(NAIGHEACHD DO'N CHLOINN).

Tha mi dol a dh' innseadh naigheachd dhuibh agus air engal an uair a bhos i ullanh gu'n dicheumhniuch mi innseadh ciod a tha i a' ciallachadh is fheàrr dhomh a rádh m'an tòisich mi gu bheil i a' ciallachadh tri fichead agus a' eòig rud, ach gu sònruichte so—*gur fheàrr am bonnach beag le beannachd na'm bonnach mór le mullachd.*

Bha luch bheag għlas a' fuireach ann an achadh arbhair. Bha i'na creutair sàmhach iriosal, ach air a shon sin (no theagamh do bhrigh sin) bha i sona gu ledir oir bha inntinn thoilichte aice. (Cha'n'eil mise einnteach uile gu léir co' diu a tha no nach 'eil inntinn aig luch ach deanaibh fein sin a mach). Latha de na láithean co a thàinig a shealltuinn air an luch-fheòir so ach luch-thighe; luch mhór-chuiseach, reamhar, a bha fuireach anns an tigh-mhór. (Cha robh iarradh sam bith aig muinnitir an tighe sin oirre ach cha d'iarr an luch an cead). An uair a rainig i an t-achadh anns an robh an luch-fheòir b'e àm na dinneir a bha ann, agus dh'iarr an luch-fheòir oirre suidhe sios agus gréim bidh a għabbail cõmlila rithe.

"Ciod a tha agad ri thoirt dhomh," ars' an luch-thighe.

"Tha," ars' an luch-fheòir, "dias eorna."

"Dias eorna!" ars' an luch-thighe gu tāireil, "cha bhiadh sin as urrainn mise itheadh; tha mi cleachdte ri rud as fheàrr agus tha e cur ioghnaidh orm thusa a bhi toilichte leis."

Fhad's a bha an luch-thighe air chéiliadh air an té eile cha deachaidh stad oirre ach a càineadh an tighe agus a bhìdh a bha aice (ged nach 'eil e idir modhail do dhuine no de luch biadh is dachaidh duine eile a chàineadh aig a bhòrd fhéin). Rinn i bòilich cuideachd mu'n àite anns an robh i a' fantuinn agus mu'n bhiadh a bha aice, ach cha do chuir so farmad sam bith air an luch-fheòir. Mu'n d'fhalbh i thuirt i rithe "Thig 'g am amharc-sa uair air chor-eigin agus chi thu an dòigh anns am bu chòir dhuit a bhi tighinn beò."

Rinn an luch-fheòir mar a dh' iarr an té eile oirre ged a bha car de fliamh oirre dol do àite cho greadbnach ris an tigh aig an luch-thighe. Be sin an tigh agus am biadh! Chaidh iad gu failidh a steach do sheòmar briagha nach faca an luch-fheòir a choimeas riamh.

"Sin agad," ars' an luch-thighe, "poca siúcair, gabh do shàthi dheth, tha siúcar móran na's fheàrr na dias eorna."

Thòisich an luch-fheòir air an t-siúcar agus bha e a' còrdadh gu gasda rithe ach cha d' fhuair i a fiacail air ach uair no dhà an uair a thainig bean an tighe a steach do'n t-seòmar.

"Ruith air son do bheatha," thuirt an luch-thighe agus i fhéin a' teicheadh cho luath 's a dheanadh a casan e a steach do tholl dubh dorcha. Lean an luch-fheòir i, ac'd eadar an t-eagal agus mar a b' fheudar dhi ruith theab an cridhe aice leum as a chochull.

An uair a dh' fhàs an tigh sàmhach chaidh iad a mach a rìs, agus air do'n luch-thighe beagan siubhail a dheanamh fhuair i fiogais tbioram agus sgadan dearg ann an oisein de'n t-seòmar. "So agad," ars' ise ris an luch-fheòir, "cuirm as fheàrr na eadhon siúcar agus as fheàrr mile uair na dias eorna." Chuir an luch-fheòir an sgadan eadar a spògan 'ga fheuchainn ach cha d' fhuair i a bhlas gu ceart an uair a chualas *miaoou* aig an dorus. "Ciod air an t-saoghal a tha ann an sud?" ars' an luch-fheòir, ach bha an té eile air falbh do'n toll mar gu'm biadh teine air a h-earball. Lean an luch-fheòir i, a cridhe a' leumartaich mar bha e roimhe. "Sid," ars' an luch-thighe (an uair a fhuair i a h-anail) an cat mór, béist air am feum thu an aire whaith a thoirt oir ma gheibh e gréim ort ithidh e thu."

An uair a dh' fhàs an tigh sàmhach a ris chàidh iad air an ais do'n t-seòmar. Eadar na bha ann de fheòil is de im is de stuthannan maith eile cha robh fhios aig an luch-fheòir co air a thòisicheadh i an toiseach, ach mu dheir-eadh leag i a sùil air crioman càiise a chunnaic i na luidhe air crois iaruinnu. Bha i dol an sàs

at
the
time
of
the
first
and
second
visits
to
the
village
in
1970
and
1971.
The
villagers
had
been
asked
to
keep
a
diary
of
all
their
activities
for
the
period
between
the
two
visits
and
to
record
any
changes
in
their
lives
which
they
thought
were
important.
This
information
was
then
compared
with
the
information
gathered
from
the
interviews
and
the
villagers
were
asked
about
any
changes
which
they
had
not
recorded
in
their
diaries.

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

an t-áití
an t-áití
an t-áití

ann, an uair a ghlaoiudh àn luch-thighe rithe, "As uchd mhaiteis seachain sin, is e trap a tha ann." "Gu dé an rud a tha ann an trap," ars' an luch-fheoir; cha'n fhaea 's cha chuala mise iomradh air riabh roimh." Dh' innis an luch-thighe dhi. An sin thuart an luch-fheoir, "Ma ghabhas tusa mo lethsgéul tha mi'n dùil gu'n téid mise dhachaidh; is fheàrr leam dias eòrna le sith is sàmhchair seach ged gheibhinn siùcar is sgadan-dearg is caise—agus an cridhe a' leum asam fad na h-ùine!"

Chaidh an luch-fheoir dhachaidh do 'n tigh bheag iosal a bha nice anns an achadh arbhair, 's cha d'fhàg i e gu bràth tuilleadh, 's cha mhò a bha farmad aice ris na luchan-thighe.

Sin agaibh; a chlann, mo naigheachd agus mar thuart mi cheana tha i a' ciallachadh tri fichead rud is còig, ach gu sònruichte so, gur fheàrr am bonnach beag le sith is beannachd na'm bonnach mór le an-fhois is mallachd. Iomadh uair cha'n'eil ann an greim milis ach greim-a'-chlisigidh.

COMHARRAN NA SÌDE.

Cha'n'eil rud idir ann air am bi daoine a' bruidhinn cho tric's a bhios iad a' bruidhinn air an t-sid, agus tha deagh aobhar air sin oir tha sinn uile ann an tomhas air chor-eigin an earbsa rithe. Na'n tugadh tu air falbh na tba de sheanchas air a dheananmh anns an rioghachd mu'n t-sid, bu shuarach na bhiodh air fhàgail. Daoine a tha ceart coma mu iomadh rud anns am bheil ùigh agad-sa, tha iad a cheart cho biorach riut mu'n t-sid; co dhiu a tha an latha dol a shileadh no chumas e suas. Agus ged is beag aca ciod do bheachd mu chluisean ann an Russia éisdidh iad riut gu geur agus gu cùramach ma tha dad as fhiach agad r'a radh mu chomharran na h-aimsir. Cha'n urrainn mise a rádh gu bheil dad ùr agam r'a innseadh mu'n t-sid, ach faodaidh mi euid de ghliocas nan seann daoine air a' chuspair sin a chur sìos air an duilleig so. Cha robh gloine-sìde aig na seann daoine agus cha robh féum aca air, oir bha sùil gheur is inntinn bheachdail-aca; agus cha bu tric leò dol air seacharan ann a bhi toirt breith air an t-sid. B'annamh a bha iad 'nam fàidhean-bréige.

Bu mhaith leò daonnan gu'n leanadh a' ghaoth a' ghrian; nach atharraicheadh i an aghaidh na gréine. An uair a bha mi 'nam bhalach chaïdh mi mach maduinn thràth, agus air dhomh tighinn a steach dh' fheòraich m'athair dhiora ciod an taobh a bha a' ghaoth. Cha b' urrainn mise innseadh dha oir cha do sheall mi, agus tha cuimhne agam fhat hast an t-sùil a thug e orm, mar gu'm bualadh e gu

grad 'na inntinn nach robh annam ach am bumalair. B'ann do'n ghaoith a bheireadh e fhéin aire a' cheud dol a mach a dheananmh e anns a' mhaduinn, agus bha e neònach leis gu'm biodh a mhac air cho beag tòir's nach do sheall e oirre. Ma ghabhas duine beachd air sèòl isimeachd na gaoithe cuidichidh sin leis gu mór ann a bhi toirt breith air an t-sid ris am faod dùil a bhi aige. Anns a' gheamhradh ma tha a' ghaoth o'n ear-thuath agus a bara ris an ear 's an ear-dheas faodaidh tu bhi car cinnteach, fhad 's a tha an speur glan is dubhar r'a fhaicinn aig a bun-bac, gu'm bi deadh shìd ann greis mhaith. Ma tha an t-sid neo-sheasadh agus gu'n atharraich a' ghaoth o'n iar-dheas gus an iar-thuath mu dhol fodha na gréine tha sin 'na chomharr a gu'm faodar sealtainn ri greis de shìd mhaith. Is ann anns an oidhche as trice a dh'atharraicheas a' ghaoth gu deas agus glé thrie tha a' ghaoth deas na's làidire anns an oidhche na tha i anns an latha. Ma tha a' ghaoth o'n deas fad tri làithean faodaidh i atharraichadh gu tuath a dh'aon bhuelle, ach is ann fior annamh a dh'atharraicheas i o thuath gn deas gun stad latha no dhà anns an àird an ear. Ma shil i o'n deas ùine mhaith agus 'na dhéidh sin gu'n d' thàinig seachduinn de shìd mhaith agus a' ghaoth fhat hast air an aon chalpa, tha sin 'na chomharr air tiormachd fhada. Is ann aig éirigh is uidhe na gréine as isle a' ghaoth daonnan, agus tha i gu tric aig a h-àirde mu dhà uair's an fheasgar. An uair a thionndas i o'n ear-thuath gus an ear, ma gheibhear dà latha gun uisge agus nach do thuit i gu deas, faodar dùil a bhi ri sìd mhaith le gaoth an ear fad ochd no naoi làithean. Ma tha a' ghaoth sìos is suas, a null's a nall gun sgur, na cuir earbsa anns an t-sid. An uair a chi thu bogha-froise ann an sùil na gaoithe tha an t-uisge dlùth. Is e a' mhaduinn thràth àm as fheàrr gus beachd a ghabhail air an t-sid agus a comharran a leughadh. Ma tha neòil throma r'a fhaicinn anns a' mhaduinn, agus gu'm bris iad suas, a' siubhal gus an àird an ear le éirigh na gréine, tha sin 'na chomharr air latha maithe. An uair a dh' éireas a' ghrian, ma chithear casan foidhpe agus i fhéin air a mùchadh le neòil faodar sealtainn ri uisge. Anns an t-sàmhraadh tha e 'na chomharr maith ma dh' éireas a' ghrian ann an ceò agus gu'n sgaoil e roimh sheachd uairean.

Bha na seann daoine cinnteach gu robh ceangal air chor-eigin eadar an t-sid 's a' ghealach. Bhiodh dùil aca ri atharraichadh aig tighinn a steach is caochlaidean na gealaich. Tha sgoilearan is luchd-ealain ag innseadh dhuinn an diugh nach 'eil sin fior; nach 'eil ann ach beachd faoin agus nach 'eil na's mothà de bhuidh aig a' gealaich air an aimsir na tha aig bodach na gealaich air a' chogadh. Cha bu mhaith leam dol an aghaidh nan sgoilearan, ach

cha mhò a bu mhaith leam a ràdh gu robh na seann daoine air am mealladh anns a' chuis so, agus a dh'aindeoin nach urrainn mi argumaidean an luchd-ealain a fhreagairt, feumaidh mi aideachadh gu'm bi mi a' sealltuinn ri atharrachadh side an uair a thig an ceathramh iùr a steach. Co dhiu is e a' ghealach a tha 'ga dheanamb no nach i tha e tachaift anabarrach tric gu bheil an aimsir ag atharrachadh aig a caochlaidhean. Co dhiu a tha no nach 'eil iad ann an co-bheinn tha iad a' tuigsinn a cheile agus a' gluasad cas ri cois mar phaidhir a tha còrdadh.

Tha cuid de dhaoine an dùil gu'n innis an gloine an t-sid direach mar a dh'innseas an t-uaireadair an uair. Ach cha'n urrainn do'n ghloine sin a dheanamh; cha'n eil ann ach comharra, coltach ris na comharran eile a tha r'am faotaiven, nedòil, is grian, is gaoth. Faodaidh éirigh is tuiteam a' ghloine fishead rud a chiallachadh, agus mur bheil an duine aig am bheil e beachdail, agus mur seall e air comharran eile cho mhaith 's a sheallas e air a' gloine bha e cho mhaith dha gun e bhi idir aige. Gun dol na's fhaide na so, an uair a thuiteas an gloine cha'n urrainn duit a bhi cinnteach co dhiu a tha dol a thighinn gaoth no uisce, mur h-aithne dhuit comharran eile a leughadh. Mar is trice tuitidh an gloine na's isle roimh ghaoth mhór na thuiteas e roimh uisce trom. Tha e 'na chomharra na's fhéarr an gloine a dhol suas gu réidh seach gu grad. Ma leanas an t-sid ciùin a dh'aindeoin gu bheil an gloine a' sior thuiteam faodar fiuthair a bhi ri aimsir mhosach an uair a dh'atharraicheas i.

Tha an drùchd 'na aon de chomharraan na side. Ma chithear an drùchd trom maduinn air mhaduinn faodar sealltuinn ri sid mhaith. An déidh latha blàth ciùin anns an t-sàmhraadh, mur tuit drùchd, tha e 'na chomharra air uisce. Cha'n fhaicear drùchd ri sid dhòrcha no ghaothar. Ma tha liath-reòdhadh ann tri maduinnean an déidh a chéile anns an earrach no anns an fhoghar faodar duil a bhi ris an uisce; cha'n eil an t-uisce fad air falbh cuideachd ma thogas an liath-reodhadh m' an éirich a' ghrian. Am bitheantas tha liath-reòdhadh r'a fhaicinn ann an sid chaochlaideach.

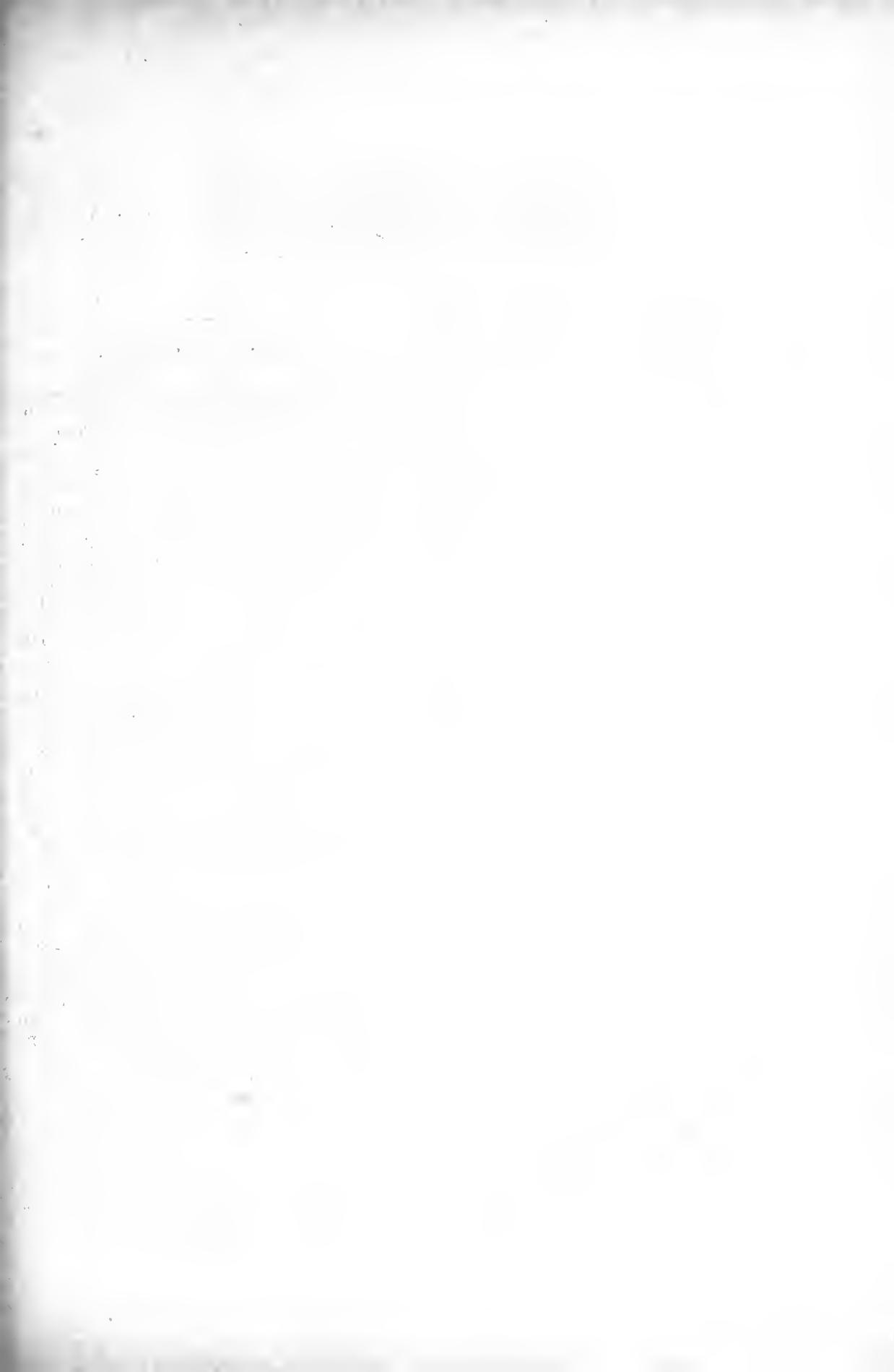
Am measg chomharraan na h-aimsir uile gu léir cha'n eil rud idir as cinntiche na na nedòil. Le bhi beachdachadh orra uile làithean am beatha leughaidh daoine iad mar gu'n biodh leabhar fosgalte, eadhon ged nach urrainn daibh innseadh do dhùine eile ciamar a tha iad a' deanamh sin, no ciod a tha iad a' fuisceann annta. Ma chithear na nedòil air am fuadach a null's a nall mu dhol fodha na gréine tha e 'na chomharra gu bheil sid robach dlùth. Ma chi thu nedòil bhéaga a' fàs na's mothà seall ri uisce, ach ma chi thu nedòil mhòra a' fàs na's lugha

seall ri sid mhaith. Ma chi thu nedòil agus an oir aca coltach ri beul saibh no ri luideagan aodaich, cha'n e uisce a thig asda ach gaoth. Nedòil dhubha anns an àird an iar aig éirigh na gréine, tha sin 'na chomharra gu'm bi an latha fluch. Tha ceangal dluth eadar nedòil is ceò. Ann an fhoghar tha uisce gu tric a' leantail ceò, ach is annamh a chi thu sín anns an earrach no anns an t-sàmhraadh. Ann an fhoghar ma chi thu seòrsa de cheò ag éirigh anns an fheasgar bho abhainn no bho na lianachan réidh r'a taobh is dòcha gu'n tig reodhadh.

Is e an t-uisce as truime an t-uisce a thig le tairneanach. An uair a tha teine-adhair ann agus a tha e a' sileadh tuitidh an t-nisge daonna nan a's truime air sàil gach tairneanach a thig. Ann an deireadh an earrach ma thig teine-adhair is tairneanach saoilidh tu gu bheil e na's dlùithe dhuit na tha e aig àm sam bith eile. Is ann annamh a thig tairneanach le gaoth tuath.

Cha'n e mhàin gu'n iarradh na seann daoine comharran na h-aimsir anns an speur ach bhiodh iad mar an ceudnà a' toirt an aire do na beathe-aichean agus do na h-eòin los breith a thoirt air an t-sid. Tha iad sin an earbsa ris na siantan eadhon na's mothà na tha mac an duine, agus los am beatha a dhòn thug an Cruithear dhaibh fairéachduinnean ás geire na tha agaime air chor agus gur fhiach dhuit an aire a thoirt daibh ma bu mhaith leat an t-sid a thuigsinn. Iomadh uair innsidh na h-eòin-mhara dhuit gu bheil stoirm a' tighinn latha no dhà mu'n innis an gloine e. An nair a tha sid ghàbhaidh dlùth faodaidh tu a bhi cinnteach gu'n cruinnich iad gu' cladach 'nam buailtean, ag iarraidh fasgaidh. Tuigidh ciobair beachdail cùin a tha stoirm a' tighinn air gluasad nan caorach. Gobhlain-gaoithe, rocaisean, tunnagan, geoidh, druid-eachan—ma bheir thu an aire dhaibh cuidichadh iad leat conharran na h-aimsir a leughadh.

Cha'n eil ach fior bheag de eòlas na side aig muinntir nam bailtean móra; gheibhear an t-eòlas so mar is trice am measg chìobairean is iasgairean is thuathanach is dhaoine eile a tha cur seachad am beatha anns an dùthaich. Ach eadhon air an dùthaich tha cuid de dhaoine nach gabh beachd air na chi iad agus aig nach eil cuinseachd idir ann a bhi toirt breith air an t-sid. Ach tha feadhainn eile ann (bha iad na bu lònsmhoire anns na seann làithean na tha iad an diugh) a tha ceart cho cuimseach ann an tomhas na side ri luchd-ealain Ghreennich. Theagamh nach b' urrainn daibh innseadh dhuit gu soilleir ciamar a tha iad a' tighinn gu co-dhunadh air a' chnis, ach ma dh'fheòraicheas tu dhiubh ciod am beachd air an t-sid innsidh iad sin dhuit anns a mhionaid agus is annamh a bhios iad ceàrr.

The first section of the manuscript is
the *Introduction*. An introduction relating to the
work of the author in collecting and dredging groups
of species, and giving details of the types
gathered, is given under the title
"Notes on the author's collections of the
fishes of the Gulf of California". The notes
are arranged in the following order:

GRADH IS DILSEACHD.

Rachamaid-ne mar an ceudna a chum gu'm faigh sinn bäs maille ris. Eoin, xi., 16.

Anns na ceud tri soisgeulan cha'n 'eil dad air innseadh dhuinn iu Thomas, ach a mhain gu'm b' abstol e. Is e an diadhair Eoin a thug dhuinn na tha againn de éolas air. Tha esan 'ga ainmeachadh ceithir uairean, agus chum e cuimhne air ceithir facail a labhair Tomas. Leis na facail sin tha Tomas, ged tha e marbh, a' labhairt fhathast; oir tha iad a' nochdadh ciod a ghné dhuinn a bha ann. So na facail—

(1) Rachamaid-ne mar an ceudna, a chum gu'm faigh sinn bäs maille ris.

(2) A Thighearna, eha'n'eil fhios againn e' àite am bheil thu a' dol; cionnus is aithne dhuinn an t-sligte.

(3) Mur faic mise aile nan tairngean 'na làmhan, agus mur cuir mi mo mheur ann an aile nan tairngean, agus mur cuir mi mo làmh 'na thaobh, cha chreid mi.

(4) Mo Thighearna agus mo Dhia.

Sin uile na's aithne dhuinn de sheanchas an abstoil Tomas, air chor agus gu bheil e comasach dhuinn uile ar-n intinn a dheanamh suas air ar son fein ciod an seòrsa duine a bha ann. Cha'n 'eil cothrom sam bith aig daoine ealanta is ionnsichte thairis air daoine eile anns a' chuisi so, oir cha'n 'eil éolas aca-san uime nach 'eil againne

Aig aon àm bha e 'na fhasan a ràdh nach robh ann an Tomas ach fior mbi-chreideach, agus theagamh gur e sin am beachd a tha aig a' mhór-chuideachd air an diugh fhathast. Tha an sean-fhacal ag ràdh, "thoir droch ainm do clù agus faodaidh tu a bhàthadh;" gu mi-fhortanach dha fhéin fhnaidh Tomas droch ainm air chor agus nach 'eil 'ainm idir cho cùbhraidih anns an eaglais ri aium nan abstol eile. Ach is ann glé annamh a gheibltear an fhìrinn ann an farainmean: tha an fhìrinn (mar bha i riann) ann an grunn tobair, agus feumtar cladhach air a son le suasaid.

Cha robh as-creideamh ann an Tomas a thaobh na h-aiseirigh ach mar bha anns na h-abstoil uile. Tha e fior nach do chreid e a chompanaich an uair a dh' innis iad dha gu'n d' éirich Iosa, ach cha mhò a chreid iadsan na

innathan an uair a dh' innis iad daibh e. An uair a chunnaic iad Iosa shaoil iad gur e tamhasg a bha ann, agus b'fheudar dha an cur as am beachd m'an do chreid iad. Cha robh Tomas maille ris na h-abstoil eile an uair a nochd e dhaibh a làmhan agus a thaobh, agus theagamh gu'n do shaoil e nach robh iad ach a tarruing as an uair a db' innis iad dha an déidh làimhe gu robh Iosa bed. Co dhiu thuirt e riutha mar thnirt iad féin ris na mnathan—nach robh an rud a bha iad ag ràdh coltach. Ach fhreagair iadsan (theagamh mar so), "A dhuine gun reusan, nach tu a tha danarra, an ann a' cur teagamh 'n ar facal-ne a tha thu! chunnaic sinn e le ar sùilean agus nochd e dhuinn a làmhan agus a thaobh." "Diréach sin," arsa Tomas, "an uair a chi mise a làmhan agus a thaobh creididh mi cuideachd." Ma bha Tomas as-creidmheach bha e as creidinbeach anns a' cheart dòigh anns an robh iad uile, air chor agus nach 'eil e ceart a bhi faotainn coire dha mar gu'n do thuislich e a thaobh na h-aiseirigh os cionn dhaoine eile, no mar gu robh e 'na ghereim milis leis teagamh a chur anns an rud mhìorbhuleach a thachair.

Cha robh e 'na ghereim milis do Thomas a bhi teagmhach mu éirigh Iosa o na mairbh. B'e dealachadh ris bròn a bu mhotha a thàinig air riann, agus b'e an sgeul a' aoibhniche leis a chluinnntinn gu robh e fhathast beò. Cha'n 'eil ann ach faoineas a ràdh gu robh an staid intinn anns an robh e an déidh bäs a Mhaighstir idir coltach ris an staid intinn anns am bi daoine an diugh a tha ag àicheadh Dhé, no anns am bi feallsanaich is sgoilearnan a' tuitean an uair a bhios iad a' meòmhreachadh air creistean diomhair is domhain a tha dol os cionn an tuigse, gus an tòisich teagamh is as-creideamh air éirigh 'nan eridhe mu Dhia agus mu fhìrinnean an t-soisgeil. Cha b' ann mar sin a bha Tomas. Cha b' ann o'u cheannu ach o'n chridhe a thàinig a theagamh-san agus a chràdh. Bha e mar neach air a bhruthadh agus air a leòn, coltach ri duine a chailleas a' bhean ghaolach, no ri màthair a chailleas a leanabh; gun chomas faireachaidh no smuaineachaidh, ach a' suidhe gu balbh agus gu dubhach le cridhe goirt ann an duibhre a' bhàis gun leus soluis agus gun ni ann a bheir dhaibh comh-flurtachd. B' ann mar sin a bha Tomas; agus an àite e bhi 'na choire agus 'na

aobhar oilbheim ann, tha a dhìobhail-misnich agus a theagamh 'nan comharran cinnteach air an àite a thug e do Iosa 'na chridhe agus 'na dhòchas. Na'n robh e caoin shuarach mu shoisgeul na h-aiseirigh cha chuireadh e dragh air féin teagamh a chur ann an cainnt chàich mu'n chùis; ach do bhrigh gu robh a dhòchas agus aobhneas uile an crochadh ri Iosa cha b' urrainn e fois fhaotainn no ghabhail gus am biodh e cinnteach nach robh iad 'g am mealladh féin agus 'ga mhealladh-san. Bha e mar neach a chluinneas sgeul cho maith's cho sòlasach's gu bheil eagal air nach 'eil i fior; air am bi eagal gur ann a' bruadar a tha e agus nach 'eil imte ach aisling cailllich mar a dùrachd.

Ged a dh' fhuing Tomas fo làmhan na h-eaglais agus fo làmhan dhiadhairean mar nach d' fhuing Peadar no Séumas no Eo, gidheadh ma leughar an Tiomnadh Nuadh gu cùramach chithear nach do chronaich an Slànnighear féin riamh e mar a chronaich e iadsan air uairean. Agus saoilidh sinn gur clù dhà sin (an clù da rìreadh as àirde) agus gu 'm bu chòir a chuijmhneachadh as a leth. Cha d' iarr e riamh air a làthair fhágail mar a dh' iarr e air fear diubh-san; cha mhò a leag e a shùil air le mulad no mi-ghean, agus idir cha d' thuirt e ris gu robh spiorad ole air a ghiulan, mar thuirt e riusan. Air an làimh eile, thug Criosd dha gu grad agus gu caomhail an comharr a dh' iarr e, mar gu 'm biodh e ag aideachadh leis a sin, gu robh iarrtus Thomais nàdurra gu leòir agus nach robh aobhar-oilbheim ann. Agus an ni nach toir oillbeum do'n Mhaighstir saoilidh sinn nach ruig e a leas oillbeum a thoirt d'a dheisciobuil. An uair a thigeadh daoine gu Iosa ag iarraidh chomharran b'e am facial a theireadh e riu mar bu trice, "tha gineal thiar ag iarraidh chomharran ach comharran cha toirear dhaibh;" aeh cha b'e sin idir an dòigh a ghabh e air Tomas; thug e dha gu saor an fhiannuis agus an comharr a bha dhùth air, agus rinn e sin a chionn gu robh fhios aige gu maith nach robh droch eridhe no eridhe as-creidmheach ann.

"Cuir an so do mheur agus feuch mo lamhan." Co dliù a rinn Tomas mar a dh' iarr Iosa air no nach do rinn cha'n urrainnear a ràdh. Cha'n eil Eoin ag innseadh dhuinn, acbh bu mhaith leinn a chreidsinn nach do rinn. Ged nach ruig sinn a leas a ràdh c'ar son (oir tuigidh ar luchd-leughaidh ciod a tha'n ar n-inntinn) tha sinn taingeil nach 'eil Eoin ag ràdh gu'n deachaidh Tomas air adhart an là ud gus corp naomh an t-Slànnigheir a làimhseachadh mar gu 'm biodh dotair a' làimhseachadh corp a' mhairbh, no fear-ealain a' dearbhadh stuthannan diomhair 'na sheomar-oibre gu socruch' fionnar ann am fuil fhuar. Cha bu bhoidheach an dealbh sin, agus is maith leinn a chreidsinn gu'n do stad

Tomas gun dol thuige sin. Tha a' ghaoth a' séideadh far an àll leatha, agus air do Thomas guth a Mhaighstir a chluinnntuim tha sinn an dùil gu'n do shéid an Spiorad Beo air eibhleann a chreidimh a bha lag is fann, agus o'n staid iosal anns am bi daoiue ag iarraidh chomharran follaiseach mu nithean spioradail gu robh e air a thogail 'suas gu staid as àirde agus as fhéarr, an staid anns an aithnichear agus anns am fairichear gur ann air mhodh spioradail a thuigear iad. Cha b'e faireachduimi no fianuis nam meur ach fianuis is cunhachd an Spioraid naoimh a thug air Tomas a ràdh, "Mo Thigh-earna agus mo Dhia."

Saoilidh sinn, ma ta, nach 'eil e ceart a bhi smuaineachadh air Tomas mar nach robh ann achi Sadusach am measg nan abstol eile. Cha robh e na bu mhi-chreidiche na càch, ach a réir coslais bha e na bu mhisneachaile. Co dhiu, tha sinu an dùil gu 'm faodar am beachd sinn a tharruинг o na briathran so gun an fhùrion fhliaradh, "Rachamaid-ne mar an ceudna, a chum gu 'm faigh sinn bàs maille ris." Sin am facial a thuirt Tomas an uair a dh' innis Iosa do na deisciobuil gu'n do chuir teaghlaich Bhetani fios air agus gu robh e 'na bheachd dol thuca. B' ann do Peadar a b' theàrr a thigeadh e labhairt aig au am agus a thairgsinn dol maille ris, oir b'e Peadar am bitheantas am fear-labhairt air son nan abstol uile. Ach cha do thairg Peadar sin a dheanamh 's cha mhò a thuirt càch diog oir bha fhios aca uile gu robh e cunnartach dhaibh féin agus do Iosa an aghaidh a nochdadh dlùth do Ierusalem. Is e Tomas a mhàin a labhair, "Rachamaid-ne mar an ceudna a chum gu 'm faigh sinn bàs maille ris." Cha'n e sin briathran mi-chreidich ach briathran duine aig an robh teò-ghràdh do'n Mhaighstir, agus misneach a bheatha a chur ann an cunnart air a sgàth. Cha tric le daoine am beatha a chur an cunnart air son neach no air son aobhair anns nach 'eil iad a' creidsinn. Bha Tomas deas gus a bheatha a chall as leth a Mhaighstir, agus tha sin a' dearbhadh gu robh an dà chuid creideamh aige ann, agus dilseachd aige dha. Is maith an rud dilseachd oir tha i na's maisiche ua ghrian; dilseachd do ar cairdean agus gu sònruchté dilseachd do ar Tighearu agus ar Dia. "Mar is beò Iehobhah," thuirt Elisa ri Eliah, "agus mar is beò t-anam, cha'n fhág mi thu." "Cia b'e taobh a théid thusa," arsa Rut ri Naomi a màthair-chéile, "theid mise; far am fan thusa fanaidh mise, far am faigh thusa bàs gheibh mise bàs, agus an sin adhlaicear mi. Gu'n deanadh Iehobhah mar sin ormsa, agus tuilleadh mar an ceudna, ma chuireas ach am bàs dealachadh eadarinn." Sin dilseachd a' ghràdh, agus taobh nam briathran taitneach sin anns an do chuir naoiñh an t-seann t-saoghal an céill an dilseachd do an càirdean,

Sixty-third. — In the first
and second parts of this
paper I have given the signs of
the various species of the
genus *Leptodora*, and the
names of the species which
have been described by other
authors. In the present paper
I add the name of the species
described by Dr. J. G. Gray
in his "Natural History of
British Fishes," and also
the name of the species
described by Dr. J. G. Gray
in his "Natural History of
British Fishes."

Dr. J. G. Gray has described
a new species of *Leptodora* in
his "Natural History of British
Fishes." This species is
described under the name of
Leptodora thalassophila.
The name is derived from
the Greek words *thalassos*,
sea, and *philos*, fondness,
affection, or love. The
name is descriptive of the
habits of the animal, which
lives in the sea.

faodar na briathran a chur leis an do nocht Tomas a dhilseachd do aon a b'aithne dha an toiseach mar charaid gaolach ach a b'aithne dha mu dhereadhl mar a Thighearna agus a Dhia, "Rachamaid-ne mar an ceudna, a chum agus gu'm faigh sinn bäs maille ris."

Gràdh do Chriosd agus dilseachd dha—sin fior chomharan na diadhaidheachd. Far nach'eil iad cha'n'eil tairbhe ann an ni sám bith eile, agus far am bheil iad cunaidh iad aodann agus cridhe duine ris an t-solus, eadhon ged nach urrainn e a ràdh gu bheil gach ni anns a' Bhiobull soilleir dha, agus ged nach urrainn e aon anns an fhichead a fhreagairt de na ceistean a dh'éireas 'na inntinn, no chuireas daoine micheuideach air. Le cion gràidh is cion dilseachd chaidh Iudas a mach do 'n dorchadas iomallach, acli chùm gràdh is dilseachd Thomais anns an t-solus e, agus chunnait e glòir an Tighearna:—

"Mo Thigheárna agus mo Dhia."

SEANCHAS MU PHOL.

Tha ceist no dhà mu'n abstol Pol air am bu mhaith leinn beagan seanchais a dheanamh, agus is e so a' cheud té, "Co ris a bha e coltach?"

A réir beul-aithris na h-eaglais cha robh ann ach duine beag, ach dh'fhaodadh e a ràdh mar thuirt Lloyd George ri fear a thilg air aon uair nach robh e mór. Bha e a' labhairt aig coinneamh mhór a bha cruinn ann an àite-eigin an Sasunn, agus ann an teis-meadhoim na h-braid ghlaoidh peasan de Shasunnach ris nach robh ann ach duine cròn suarach 'na phearsa. Annas a' mhionaid fhreagair Lloyd George, "Annas an dùthaich ás an d' thàinig mise is e an cleachdadh a tha againn duine a thomhas bho smigead gu mullich a chinn, ach tha e coltach gu'm bu mhaith leat sa a thomhas bho smigead gu bonn-aibh a chas." Na'n robh an seòrsa tomhais sin air a dheanamh air Pol theagamh gu'n faicte nach ann na bu lugha ach na bu mhotha na 'n cumautas a bha e. Ged a chluimear tric gu leòir gu robh e iosal 'na phearsa, cha chuala sinn duine riabhag ràdh gu robh ceann beag air. Ach beag no mór a cheann bha stuth maith ann, agus is e sin bun a' ghnothuich. Is beag am maith do dhuine ceann mór a bhi air ma tha e lan mosgain is smodain is càth, agus is beag an ceann anns nach tiochd eanclainn gu leòir ma tha an t-eanchainn de stuth maith.

Tha seann leabhar ann ris an abrar, Gníomharan Phoil agus Thecla, anns am bheil cunntas air a thabhairt mu choslas an abstoir, agus is ann o'n chunntas a gheibh tear anns an leabhar sin agus bho fhacal no dhà anns na litrichean aige fhéin a fluair an eaglais am beachd a tha aice air Pol o'n leth-a-mnígh. A réir an leabhar socha bha ann ach sorchanach beag de dhuine,

le casan goirid is bogha orra aig na glùinean; mailean móra; sròn mhór; is sgall air a cheann; aodann flathail a bhiodh air uairean mar aodann aingil. Tha e coltach cuideachd gu robh sùilean goirt aige (theagamh gu robh iad lag gu nàdurra ach air am milleadh le teas na h-àird an ear anns an t-sàmhradh), agus gu robh dreach na h-obair air a làmhan, oir sholair e gu neo-eisiom-eileach air son a lòin aig a cheaird fhéin air eagal a bhi 'na uallach do na Criosuidhean, agus mar an ceudna air ghaol eisiompleir mhaith a thoirt do dhaoine eile agus dreuchd na h-abstolachd a chumail saor is droch amharus nan cinneach. Annas na litrichean aige fhéin tha rud no dhà a tha còrdadh ris a' chunntas so. Tha e ag innseadh gu robh muinntir Chorint ag ràdh uinne gu robh a lìthaireachd chorporra annmhunn agus a chainnt suarach. Faoisidh e bhith cuideachd gu robh annmhuiameachd a bhodhig féin ann an inntinn Phoil an uair a thubhairt e, "Tha an t-ionnhas so againn ann an soithichean creadh," agus a ris, "Tha sinne a tha anns a' phailliuin so ag osnaich, air dhuinn a bhi fo uallaich." "Tha fhios agaibh," thuirt e ri eaglais Ghalatia, "gu'm b'ann tre anmhuiameachd na feòla a shearmonaich mi an soisgeul dhuibh an toiseach agus air an ni sin a bha 'na bhuaireadh dhuibh ann am fheòil cha do riùn sibh dùimeas, agus cha do ghabh sibh gràin deth." Cha'n eil teagamh nach e a shùilean a bha e a' ciallachadh leis an fhacal so; ach cleas dhaoine eile ma bhios dad ceàrr air an aodann shaoileadh Pol gu robh a luchd-éisdeachd a' gabhail am barrachd aire dha sin na bha iad a' deanamh. Is annamh duine nach bi car diùid ma tha athailtean air 'aodann.

Is e an aon ni as aithne dhuinn anns an Tiomnadh Nuadh a tha dol car an aghaidh an deilbh so, an rud a thachair ann an Listra an uair a shaoil muinntir a' lbaile sin gu'm bu diathan ann an coslas dhaoine Pol agus Barnabas, agus a thug iad Jupiter mar ainn air Barnabas agus Mercurius air Pol. Bha seann ràdh anns an dùthaich sin gu'n d' thàinig Rìgh nan diathan agus teachdaire nan diathan uair-eigin roinbe so 'nam measg agus nach d' aithnich iad iad. Dh' iarr na diathan aoidheachd ann an Listra ach aoidheachd cha 'n fhaigheadh iad, ach a mhàin bho aon teaghlaich a ghabh riutha, agus a fluair beannachd mhór an àm dhaibh falbh. Ach tha e coltach gu'n do chuir muinntir Listra romhpa nach beirteadh orra 'nan eadal an dara uair, agus cho luath's a leighis Pol an duine a bha bacach o bhroinn a mhàthar rimh iad suas an inntinn gu'm bu diathan a bha annnta agus chuir iad luim air tairbh iobradh daibh. Ach chuir Pol easg orra, ag radh, "Is daoine sinne 'n ar n-aigne cosmhuil ruibh féin." So, ma ta, an argumaid bhuaithe sin:—bha maise is mòralachd pearsa daonnan ceangailte

rí diathan na seann Ghréige ann am beachd an t-sluagh, agus ma bha Pol suarach 'na phearsa no duailmhidh 'na dhreach cha'n'eil e furas a' ràdh eia mar a shaoileadh muintir Listra gu'm bu dia e. Faodaidh e bhith ged nach robh e mór gu robh e tromadail, gu robh smachd is uighdarras is cumhachd na diadhaidheachd 'na 'aodann.

Cha deachaidh daoine riamh cho fada air seacharan ri cuid de eaglais Chorint an uair a thuirt iad uime gu robh a chainnt suarach. Cainnt Phoil suarach! duine a chuir le a bhriathran an saoghal bun os cionn. An deachaidh daoine riamh cho fada cli? Leis a' bhreith a thug iad air Pol tha iad 'gan diteadh fhéin gu soilleir, agus a' nochdadhbh an doille inntinn a dh' fhaodas tuiteam eadhon air daoine túrail an uair a chuireas iad an teanga an sàs ann an duine nach toigh leò. Cha bu toigh leis na seòid ud Pol, oir cha chluicheadh e am port a bha dhith orra-sau, agus a chionn nach cluicheadh ghabh iad fearg ris, agus thàinig am fearg gu fuath, agus dhall am fuath an tuigse gus mu dheireadh an d' thug iad orra fhéin a chreidsiun gu robh cainnt Phoil suarach. Binn a bha cho ceàrr ris a' bhinn a thug na mnathan ann an Cill-ma-cheallaig.

Mur robh Pol mór bha e ruighinn (mur bitheadh cha seasadh e ris an ana-cothrom a thug e d'a bhodhig ann an aobhar an t-soisgeil); mur robh e maiseach 'na phearsa bha e taitneach 'na ghiùlan (tharruing e gràdh dhaoine tuigseach thuigfe fein ann au dòigh anabarrach); agus mur robh e fileanta 'na bhriathran bha a bbriathrau daonnaan luchdaichte le beatha is gliocas. Bha inntinn mhór is eridhe mór aige agus bha 'inn-tinn' s a chridhe air an soilseachadh ann an tomhas neo-chumanta leis an Spiorad Naomh, agus am buadhan nile air an coisrigeadh do Dhia a thug dha iad.

Is e an ath cheist air am bu mhaith leinn beagan a ràdh, am faca Pol riamh Criod anns an fheòil? Their cuid de sgoilearan gu'm faca ach their cuid eile nach faca, nach do dhearc e riamh air an aghaidh naomh gus an do dhearc e oirre air an t-sligte gu Damascus. Cha'n'eil am facail a tha e fhéin ag ràdh ann an 2 Cor. v. 16, "Ged a b' aithne dhuinn Criod a réir na fèòla, gidheadh a nis cha'n aithne dhuinn e mar sin na's mò," a' socruichadh na ceiste taobh seach taobh. Tha e fior gu bheil e ag ràdh ann an àite no dhà gu'm faca e Criod, agus tha e fior gu bheil e a' stéidheachadh abstolachd fhéin air a sin, ach cha'n urrainnear a bhi cinteach ciód an seadh anns am bheil e a' labhairt, eo dhiu a tha e a' labhairt gu litireil no air mhodh spioradail. Is e an aon ni as urrainnear a ràdh gu robh Pol ann an Ierusalem mu'n àm anns an robh Criod air thalamh, agus gu'm fuod gu'm faca e e.

Ciod an inbhe shaoghalta anns an do rugadh 's an do thogadh Pol? B' àbhaist duinn a bhi creidsinn gu robh 'athair gu maith air a dhòigh, ach leugh sinn o chionn ghoirid leabhar anns an robh atharrachadh beachd air a chur sìos; anns an robh e air a ràdh gn'n do rugadh Pol ann an inbhe iòsal, agus nach robh ann ach fear-oibre bochd coltaich ris an dà dheisciobul dheug. Cha'n'eil dreach na firinn air a' bheachd so, oir cha'n'eil e idir coltaich gu'm faigheadh mac duine bhochd cothrom air bliadlinachan a chur seachad aig casan Ghamaliel (cha b'e sin an salann saor), no idir gu'n taghadh sagartan uaibhreach is maithean na dùthcha e gus dol air thurus sònruichte gu Damascus. Tha an t-àrd sgoilear sin Sir Uilleam Ramsay am beachd gu robh 'athair Phoil 'na dhuine saoibhir agus 'na dhuine prionnspalach ann an Tarsus. Tha e de'n bheachd cnideachd gu robh cuid mhaith airgid aig Pol fhéin aig àm sònruichte d'a bheatha. C' àite an d' fhuair e e? Fhuair, tha e air a ràdh, bho 'athair; do bhrigh nach robh e 'na chleachdadh aig na h-Iudhaich tiomadh a dhearamh thigeadh cuid an athar air na mic an déidh a bhais a dheoin no a dh'aindeòin a thoile. Faodar a chreidsinn nach b' ann 'na dheòin a bheireadh an seann Pharasach dileab d'a mhac Pol, oir 'na shùilean-san chaidh e fada air seachran agus chuir e a theaghlach 's a chreideamh gu näire fhollaiseach. Ma fhuair Pol dileab ciód a rinn e rithe? An do chaill e 'airgiod, agus an e sin a thug air tionndadh ri fuaghal chraiginn? An do chuir 'athair a mach as an tigh e? An do thionndaidh a dhàimhich eile an eil ris? Ciod an dòigh anns an d' fhench maithean a' chreidimh Iudhaich ri an gamhlas a nochdadhbh dha, a thníleadh air na tha sinn a' leughadh anns na sgriobtuirean? Cha'n urrainnear na ceistean sin a fhreagairt, ach eo dhiu tha e fhéin ag radh gu'n d' fhuiling e call nan nile nithean air sgàth Iosa Criod, ach gu'm bu bhannachd dha Criod fhaotainn seach an saoghal uile a shealbhachadh.

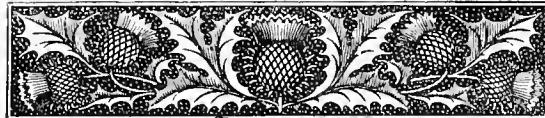
AS-CREIDEAMH.

Tha creideamh aig na h-eoin nach'eil agad-sa.
—Seann fhacal.

Feuch, eòin nan spéur tha seinn gu binn,
Cha chuir iad siol's cha bhuan,
Gidheadh tha Dia a' freasdal daibh
Le chaoimhneas càirdeil, buan.

An Dia a dh' eisdeas gairm nan eun
'S a chòmhdaicheas gach blàth,
Nach solair e do'n Chriosduidh chaomh
A mhaoin o là gu là.

AMHGHAR IS CUIDEACHADH.

*Na bi-sa fad uam, oir tha àmhghar am fagus,
oir cha'n'eil neach ann a chuidicheas.*—Salm xxii., 11.

Tha e air a ràdh gur e Daibhidh a sgriobh an t-salm so, ach an uair a leughar i gu cùramach chithear gu bheil tomhas fulangais intte air nach robh fiosrachadh pearsanta aig Daibhidh riabh. Cha d' fhuling esan no aon de naoimh an t-seann Tiomnaidh an deicheamh cui'd de 'n àmhghar air am bheil an t-salm so a' labhairt, air chor agus gu bheil a' cheist ag éirigh—cia mar a b' urrainn do Dhaibhidh labhairt mar gu'm biodh a chridhe is fheòil féin a' fulang nan nithean a tha e ag ainmeachadh. Is e an fhreagairt gu 'n do labhair an salmadair ann au spiorad na faistneachd agus fo shèoladh an spiorad naoimh mu 'n Mhessiah a bha ri teachd, agus gur e so aon de na sgriobtuirean anns am bheil naoimh an t-seann Tiomnaidh a' deanamh fianuis roimh-làimh air fulangais Chriosd, agus air a' ghilbòr a bha gu an lean-tuinn. Cha'n e salm le Daibhidh a bu choir dhuinn a ràdh rithe ach salm le Chriosd, oir cha robh i air a coimh-lionadh gus an robh esan air a shineadh air a' chrann-cheusaiddh, agus an d' uisnidh e i gu bhi cur an céill faireachduinn fheòla agus saothair anama.

Tha i a' tòiseachadh leis na briathran, "Mo Dhia, mo Dhia, c'ar son a threig thu mi?", na briathran a labhair e an uair a thuit dorchadas Chalbhari air, agus anns na rannan a leanas tha sealladh air a thoirt dhuinn roimh-làimh air nithean a bha gu tachairt :—

Is masladh dhaoine mise, agus tair an t-sluagh,
Ni iadsan uile a chi mi gaire-fanoid riùm;
Fosglaidh iad gu farstuinn am bilean,
Crathaidh iad an ceann, *ag radh*,
Chuir e a dhòigh ann an Iehobhah, saoradh e e ;
Teasaigeadh e e, a chionn gu bheil tlachd aige ann.

Dh' iadh coimhthional dhoroch dhaoine umam :
Lot iad mu làmhan agus mo chasan
Roinn iad mo thrusgan eatorra,
Agus air n' leadh thilg iad croinn.

Ach tha aon ni gu sònruichte air am bheil an t-salm so a' tighinn thairis, agus is e sin, ònrachdas Chriosd am measg nan daoine a bha 'nan sùil-fhianuisean air a' bhàs. Tha sin r'a fhaicinn ann an iomadh facal a tha air a chur sios intte, ach tha e r'a fhaicinn gu soilleir agus gu drùidh-teach anns na briathran, "Na bi-sa fad uam, oir tha àmhghar am fagus, oir cha'n'eil neach ann a chuidicheas." Rud

iongantach da rìreadh, agus rud brònach, gu 'm biodh esan a bha cho làn de chaomhalachd e féin, agus a thug seachad do dhaoine eile cho pailt—gu 'm biodh e as eugmhais co-fhaireachduinn a bhràithrean ann an am fheuma. Ach b'flior a labhair am fàidh an uair a thubhairt e, "Shaltair mi an tamar a'm aonar agus de na slòigh cha robh aon ueach maille riùm." Coltach ris gach neach nach lùb a ghìlùn do spiorad no do chleach-danna an t-saoghal bha Chriosd ònrachdas 'na bheatha, ach bha e gu sònruichte ònrachdas 'na bhàs, oir dh'fhirosraich e àmhghar nach gabhadh innseadh, agus àmhghar nacl tuigeadh na daoine a bha mu'n cuairt air aig Calbhari an là ud ged dh' innseadh e e.

Ann an seadh fior tha daoine daonnan ònrachdas ann an là na trioblaid. Gun teagamh is maith do dhuine cairdean caomhail a bhi dlùth dha an uair a thig àmhghar thuige, agus is príseil do 'n chridhe leonta co-fhaireachduinn blàth fhaotainn, ach aig a' cheart àm tha e fior nach urrainn eadhon na cairdean as dìlse ach fior bheagan d'a eallach a ghiùlan. Faodaidh iad dol leis ceum no dhà de 'n t-slighe ach cha'n urrainn daibh dol na's fhaide, agus feumaidh e an còrr a choisearchd 'na aonar, a' stiùradh a chùrsa le sholus féin a mhàin. "Is aithne do 'n chridhe a shearbas féin; agus 'na aoibhneas cha bhi comh-roinn aig coigreach." Ma tha so fior mu bhròn cumanta, mu àmhghar is trioblaid an a tha coitchionn is do-sheachainte, nach mothà gu mór a tha e fior mu'n bhròn anama a dh' fhuling Chriosd air Calbhari, am fulangas diomhair sin leis an do choisinn e saorsa do 'n t-saoghal, agus a tha dol os cionn ar n-eòlais. An uair a dh'fheuchas duine ri dol a steach ann am faireachduinnean an t-Slanuigheir air a' chrann-cheusaiddh, an uair a' dh'fheuchas e ri saothair anama a thuigisinn, tha e 'ga chall féin. Chi e àird e is leud is dòimhneachd nach gabh rannsachadh no tomhas. Tha e mar gu 'm biodh páidsé beag ri aghaidh diomhaireachd nach urrainn e a thuigisinn. An uair a thig am bàs a steach do theaghlaich anns am bheil clann òg, chithear na páidséan a' sealtruinn suas ann an aodann brònach is sùilean deurach chàich, mar gu 'm biodh iad a' feuchainn ri thuigisinn ciòd a tha ceàrr. Tha fhios aca gu bheil nithean móra air chor-eigin a' tachairt a tha iongantach dhaibhsan, ach cha'n urrainn d' an intinnsean beaga a ghabhail a steach; tha iad a' beantail ri iomall bròin a tha os cionn an tuigse. Is ann mar so a tha sinn uile a thaobh fulangais an t-Slanuigheir air Calbhari; ann an ònrachdas a

bhròin-san cha'n urrainn sinn comh-roinn a bhi againn, ach is urrainn sinn ar glùn a lùbadh 'na làthair le urram agus eagal diadhaidh, a' beannachadh ainme ar Dia agus ar Tighearna a ghràdhaich sinn eadhon gu bàs. "An neo-ni e dhuibhse, O sibhse uile a tha gabhail seachad; amhaircibh, agus faicibh am bheil doilgheas sam bith cosmhuil ri mo dhoilgheas-sa a thugadh orm?"

Do bhrigh gu'm b' aithne do Iosa ann an làithean fheòla ònrachdas na h-àmhghair agus mar an ceudna ònrachdas a' bhàis tha e comasach air cuideachadh a thoirt a nis dhaibh-san uile aig nach'eil neach eile a chuidicheas iad, ma ghlaodhas iad ris agus ma dh' éireas an ùrnuigh suas, "Na bi-sa fad uam, oir tha àmhghar am fagus." "B' éigin da anns na h-uile nithean a bhi air a dheanamh cosmhuil r'a bhràithrean, a chum gu'm bitheadh e'na àrd-shagart tròcaireach agus dìleas ann an nithean a thaobh Dhé; oir a mheud 's gu'n d' fhuinge fein, air dha bhi air a' bhuaireadh, tha e comasach air cabhair a dheanamh orra-san a tha air am buaireadh."

Anns na làithean so tha daoine fo bhròn treiomadh gné deuchainn. Tha àmhghar am fagus, agus am bàs aig an dorus. Gach maduinn a ruigeas am posta iad faodaidh mìle dachaiddh anns an dùthach a ràdh mar thuirt Iob, "an ni roimh an robh eagal orm thachair e dhomh, agus an ni roimh an robh mi fo uamhann thàinig e orm." Ciod, ma ta, as urrainnear a ràdh riu ann an là an trioblaid? Ciod ach iad a bhi feith-eamh air Dia, agus cuideachadh iarraidh bhuaithé ann an àm am feuma, agus an ùrnuigh a chur suas a bha air a cur suas ris le ar Maighstir-fear-treòrachaidh a shluaign—an uair a bha e fhéin ònrachdach 'na bhròn agus feumail air cuideachadh, "Na bi-sa fad uam." Is e nair na h-airce an uair anns am foillsich ar n-Athair nèamhaidh a ghràs am pailteas, oir cha tuig duine a chomh-flurtachd a tha ann an Dia gus an cuir e deuchainn air agus an gabh e fasgadh fo a sgiathan. Cha do ghlaodh duine riabh ri Dia ann an diomhanas, agus ma their sinn gu dùrachdach agus gu creidmheach, "Na bi-sa fad uam," bidh a theachd cinnteach mar a' mhaduinn agus thig e d' ar-n-ionnsuidh mar an drùchd a dh' ath-bheothachadh ar n-anam agus a leigheas ledòn ar cridhe. Agus cha'n e mhàin gu'n tig e d' ar n-ionnsuidh ach fanaidh e maille ruin.

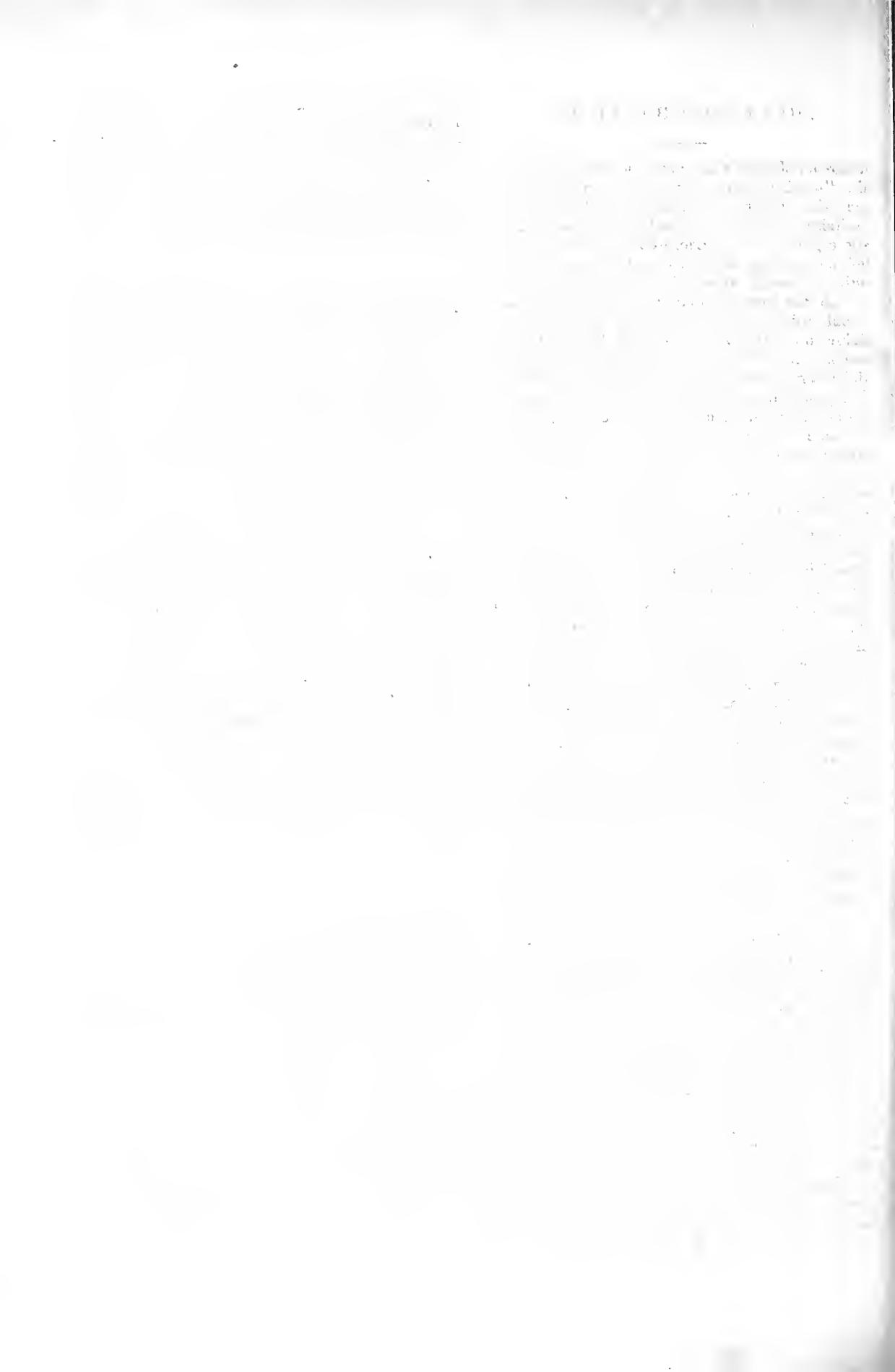
O dhòchais Israel, a Shlànuighear ri àm teanntachd, c' uim am bitheadh tu mar shear-cuairt anns an tìr? agus mar shear-turuis a thionndaidheas a leth-taobh gu fuireach car oidhche? C' uim am bitheadh tu mar ghaisgeach aig nach'eil cumhachd gu tèarnadh. Gidheadh tha thusa, O Ichobhah, 'n ar meadhon, agus ort-sa tha sinn air ar n-ainmeachadh; na dean ar tréiginn.

CHO LUACHMHOR RI ÒR.

Cha'n 'eil aon a làthair an diugh de na seann chraicinn air an robh an Tiomnadh Nuadh air, a sgriobhadh an toiseach. Luidh an aois orra air chor agus gu'n deachaidh iad 'nan stiallan, air neo thàinig driosd-fhortan air chor-eigin eile 'nan caraibh. Tha so a' ciallachadh nach 'eil aon chriomhan de'n Tiomnadh Nuadh againn mar dh' fhàg e làmh nan abstol agus nan daoine eile a sgriobh e, ged a bu mhaith leinn làmh-sgrìobhadh Phoil fhacinn. Ach anns an eaglais bha daoine diadhaidh ann a bha cur seachad am beatha a' deanamh leth-bhreac de na scriobtuirean los eòlas an t-soisgeil a chraobh-sgaoleadh, agus is e sin an dòigh anns an d' thàinig an Tiomnadh Nuadh thugainne. Tha cho mhaith ri dà mhile de na seann leabhrachean-craicinn sin a làthair fhathast, ged nach 'eil cuid dhiubh idir cho luachmhor ri càch. Faodar a ràdh gur ann mar is sinne iad is luachmhoire iad; tha an craicinn a tha dol air ais gus a' chòigearmh linn móran na's fleàrr na'm fear nach robh air a sgriobhadh gus an deicheamh linn. Tha seann chraicinn de'n t-seòrsa so a' tionndadh suas an dràs 'sa rithist, air am faotainn am measg seann treathlaich ann an cùil air chor-eigin no fò'n talamh. An uair a bha am Biobull air a thionndadh gu Beurla agus gu Gàidhlig an toiseach rinn sgoilearan an t-eadar-theangachadh sin bho na craicinn a bha aca aig an àm, ach bhuaith sin fhuaradh feedhainn ùr agus feedhainn as sinne na bha aig sgoilearan an là ud, agus is e so an t-aobhar (co dhiu ann an cuid) gu'm b' fbeudar am Biobull a bhi air eadar-theangachadh as ùr. Tha tri craicinn shònruichte ann a tha air am meas le sgoilearan os cionn chàich uile, ach cha robh gin dhiubh sin aig na daoine a dh' eadar-theangach am Biobull ann an linn Righ Seumas. Faodaidh sinn A, B, C, a ràdh ris na craicinn-sgriobhaidh sin agus cunnantas goirid a thoirt orra.

A. Tha am fear so gu fortanach air a ghleidheadh anns an t-seud-lann Bhreatunnach ann an Lunnainn, an aon chraicionn-sgriobhaidh ainmeil a bhuineas do'n rioghachd so no do'n eaglais Phròstanaich. Bha e air a thabhairt do Righ Tearlach a h-Aon le Coireal Lucar, diadh-air is àrd phearsa-eaglais ann an Baile-Chonstantin anns an Tuirc, anns a' bhliadhna 1628. Mar so ràinig e Sasunn seachd bliadhna deug an déidh do na sgrìobtuirean a bhi air an eadar-theangachadh le sgoilearan Righ Seumas; ro anmoch air son feum a dheanamh dheth. Cha'n 'eil e uile gu léir slàn e fhéin. Tha seachd duill-eagan a dhùth an t-seann Tiomnaidh, coigar fhichlead a dhùth toiseach soisgeul Mhata, dà dhuilleag a dhùth soisgeul Eoin, agus tri a dhùth litrichean Phoil gu eaglais Chorint. Bha e air a sgriobh-

adh anns a' chòigeamh linn. Tha e 'na rud an-abarrach duilich aois nan seann sgrìobhaidhean so a dheanamh a mach; feumar beachd a ghabhail air cumadh nan litrichean is fichead rud eile air nach urrainnear beachd cuimseach is cothromach fhaotainn ach bho sgoilearan a tha ag oibreachadh 'nam measg fad am beatha. Tha an sgrìobhagh a tha air na craicinn as sinne air a chur sios ann an litrichean móra, gun stad o thoiseach gu deireadh, air chor agus gu'm feum sgoilearan beachdachadh air gu curamach, m'an dealaich iad e 'na fhacail agus 'na rannan agus 'na chaibidealan. Tha e mar gu'm biodh soisgeul Eoin a' toiseachadh anns an dàigh so,—

ANSANTOISEACHBHAAMFACALAG USBHAAMFACALMAILLERIDIA.

A thuilleadh air sin bha e 'na chleachdadha aca a bhi a' caomhnadh ùine agus a' caomhnadh a' chraiginn le bhi fàgail a mach litrichean sònruichte (M is N mar bu trice, a' sgrìobhagh criom an àite crioman), agus a' deanamh nan litrichean na bu lugha an uair a bhiodh iad a' ruighinn iomall a' chraiginn. Sin agus fichead cleachdadha eile bha aca, air chor agus gu'm feum duine a bhi suas ris gach cleas a bha aca 'nan ceaird m'an téid aige air na sgrìobhaidhean a rinn iad a thuigseinn. Faodaidh sinn sàmhadh a thoirt seachad agus fheòraich d'ar luchdaleughaidh an aithnich iad an rann so,

ACHTHAMIAIRMOTHEANACHADHA IRDHOMIANABHIAGAMAIRSIUBHAL AGABHIMAILLERICROIRISEGUR OMHORASFEAR.

B. Tha an craiceann-sgrìobhaidh so air a ghleidheadh ann an leabhar-lann a' Phàpa anns an Ròimli. Theagamh gur e aon as sinne a tha làthair an diugh agus tha cùram móir air a ghabhail deth. An uair a chaidh an t-Ollamh Tregelles 'ga fhaicinn—sgoilear ainmeil—cha ruigeadh iad leis fhosgladh no làmh a chur air gus an do shiubhail iad a phòccannan an toiseach agus an d' thug iad bhuaitle peann is sgian is paipear. Ach gheibhearr thuige na's phasa anns na làithean so agus bha e air uisneachadh leis na sgoilearan a rinn an t-eadar-theangachadh mu dheireadh air a' Bhiobull. Faodar leth-bhreac dheth fhaotainn ann an iomadh oil-thigh is leabhar-lann air feadh na dùthcha oir chaidh a dhealbh a tharruing. Le ealain nan dealbh-aidearan tha sin furasda gu leòr a dheanamh, mac-samhuil do leabhar sam bith fhaotainn. Tha mu sheachd ceud duilleag anns an leabhar so, ach cha'n'eil e ionlan na's mò na càch. Tha toiseach Ghènesis air chall, cuid de na

sailm, agus is e litir nan Eabhruidheach a' chuid mu dheireadh de'n Tiomnadu Nuadh a tha ann. Bha e air a sgrìobhadh anns a' cheathramh linn.

C. Fhuaradh an leth-bhreac so de'n Bhiobull ann an tigh-mhanach air beinn Shinai anns a' bhliadhna 1859. Bha e air fhaotainn leis an Ollamh Tischendorf, sgoilear ainmeil Gearmailteach, a chuir seachad a bheatha a' meòmh-rachadh nan sgrìobtuirean agus a' siubhal sheann sgrìobhaidhean anns gach ceàrn anns an robh amharus aige am bitheadh iad. Uair a chaidh e do mhainistear Shinai chunnaic e ann an cùil bascaid mhór a bha làn de sheann phaipearan is chraiceann agus sgrìobhadh orra. An nair a bhruidhinn e ri fear de na manaich umpa thuirt esan gu robh móran barrachd air na bha anns a' bhascaid aca, ach gu'n do loisg iad an còrr dhiubh a thoirt beò an teine. Sheall Tischendorf air na duilleagan agus sguinn duilleagan a bha anns a' bhascaid, agus thug muintir an tighe dha cead mu dhà fhichead duilleag a thoirt leis, oir bha iad ri bhi air an losgadh co-dhiu. Ach chunnaic iad gu robh an duine cho measail air an ulaidh a fhuair e 's gu'n do ghabh iad amharus gu robh na sgrìobhaidhean luachmhor, agus mar sin cha d' thugadh iad dha an còrr. Air dha tighinn air ais leig e fhaicinn na duilleagan prisail do sgoilearan eile agus chunnaic iadsan anns a' mhionaid gu'n d' amais e air seud luachmhor. Ach cha d' innis e c' àite an d'fhuair e iad oir bha dòchas aige gu faigheadh e an còrr an ath-bhliadhna agus bha eagal air gu'n gearradh daoine eile roimhe na'n innseadh e c' àite an d'fhuair e na craicinn. Bha caraid 's a' chùirt aige anns an Eiphit, ach a dh'aindeòin na rinn an duine sin air a shon cha dealaicheadh na manaich ris na paipearan, agus cha'n e mhàin nach d' thugadh iad seachad iad, ach a nis chuir iad fo ghlais air chor agus nach faicteadh iad. Ach bha an Gearmailteach diorrasach agus mu dheireadh fhuair e na bha a dhòth air, ged a b' fheudar dha leantail air fad chòig bliadhna deug, a' cur beul-bòidhreach air na manaich. Chuidich Iompairie Russia leis—ceann na h-eaglais Ghreugach—agus tha an leabhar luachmhor so a nis air a ghleidheadh ann an leabhar-lann ann am Baile-pheadair an Russia.

Sin, ma ta, na tri fianaisean as fheàrr a tha againn an diugh air litir an Tiomnaidh Nuaidh, agus is ann orra a tha sgoilearachd an latha so air a stéidheachadh. Facal air bith nach fhaighear ann an gin de'n triùir so, faodar amharus a chur air nach robh e anns a' Bhiobull an toiseach, ciod air bith ciamar a fhuair e ann. Mar sin faodar a ràdh gu bheil na trì craicinn-sgrìobhaidh so cho luachmhor ris an òr.

MU LUIBHEAN.

Bho chionn ghoirid bha sinn a' seanchas ri balach a bha glanadh buntàta ann an achadh agus chuir e iongantas oirnn nach b' aithne dha ach glé bheag de ainmean nan luibhean a bha e a' toirt as. Bha e 'gan tilgeadh fo'n aon ainm *salchar*; cha robh ainm aige air aon as an fhichleadh de na luibhean a bha ag amas air. B' aithne dha *fliodh is burr d' bhrisgein is feann-tag* ach b'e sin uile e. Saoilidh sinn gu bheil rud-eigin ceàrr an so agus gu'm bu chòir do bhùird-sgoile an aire a thionndadh air, oir tha e coltach gu bheil clann na Gàidhealtachd a' call eòlais air luibhean is flúraichean is oibrichean eile a' chruthachaidh, eòlas, a bha aig na daoine a thàinig romhpa. Nach 'eil e a' diteadh obair nan sgoilean ma gheibh thu balach an déidh an sgoil fhàgail (agus sin balach túrail gu nàdurra) do nach aithne a shùilean a chleach-dadh agus aig nach 'eil an t-eòlas as lughaidh air na nithean a tha e a' faicinn 's a' làimhseachadh gach latha, na fèdir a tha fàs air na raointean, na flúraichean a tha cintinn anns na mach-raidhean, agus gach luibh ris am bheil gnothuch aig an tuathanach, ole no maith? A dh' ain-deòin gach adhartas a thàinig air muinntir na Gàidhealtachd 'nan crannchrù agus 'nan ionnsachadh, tha iad a' dol air ais 'nan cainnt, agus is e aon de na comharran air sin gu bheil ainmean nan luibhean cumanta a' dol air chall. Gheibhean iad bho sheann daoine an sid 's an so, ach cha 'n aithne do'n òigrìdh iad, agus cha 'n e sin a mhàin ach their iad gu dalma nach 'eil ainm Gàidhlig orra. Tha ainm Gàidhlig orra, ach mar a thachair do leabhar an lagha ann an Iudah, leig gineal fhiar na h-ainmean sin air chall.

Cluas liath. Beurla: colts foot. So aon de na ceud fhùraichean a chithearan anns an earrach, a' fàs air bruachan is taobh dhigean, buidhe mar an t-òr.

Bearnan Bride. Beurla: dandelion. Theaganamh gu'n d' thugadh dha an t-ainm a chionn gu bheil uiread dhiubh ri fhaicinn air latha fheill-Bride.

Fuile-thalmhainn. Beurla: buttercup. Tha móran dhaoine am beachd gu bheil e maith do chrodh fuile-thalmhainn a bhi anns an theur agus gu'n cuir e dath maith air an im, ach is e an fhìrinne nach toigh le crodh e idir; cha chuir iad an teanga air oir tha seòrsa de phuinnsean ann a loisgeas am beul.

Glùineach. Beurla: knapweed. So fior dhroch luidh nach toigh leis an tuathanach idir. Tha móran sheòrsachan dhi ann, glùineach bheag, glùineach dhearg, glùineach mhór, glùineach dhubh.

Goinfheur. Beurla: couch grass. Is e so

luibh a tha anabarrach duilich a chumail sìos ann an talamh-treabhaidh mur bheil e air a għlanadh gu maith. Tha i làn alt agus ma dh' flàgar an crioman as lughaidh anns an talamh fàsaidh i a rìs. Cha 'n 'eil dòigh air a fògradh ach a' chliath a chumail oirre gun sgur. Theirear fiothran, is traghach, is braim-fheur rithe cuid-eachd.

Déideag. Beurla: plantain. Theirear ann an cuid de'n Ghàidhealtachd bodaich dhubha nolus nan saighdearan rithe.

Glaodhran. Beurla: yellow rattle. Theirear bodach nan claireann rithe cuideachd

Carran. Beurla: spurrey. Gheibhean luibh dhona so anns an fhochann ann an talamh aotram a tha ann an droch eridhe. Glé thric-ma bhios earrach fuar ann tachdaidh an carran ann fochnann.

Earr-thalmhuinn. Beurla: yarrow. Theirear rithe cuideachd *lus na fala* is *lus chasgadh na fala*.

Lus nan leac. Beurla: eyebright. Tha leigh-eas anns an lus so air son shilean goirt, agus theirean *glan rùis* is *soillse nan sùl* rithe.

Cluaran. Beurla: thistle. Tha móran sheòrsachan chluaran no dhiògan ann,—an cluaran-òir, an cluaran uisge, an cluaran biorach, an cluaran deilgneach, an cluaran beag. Is e an cluaran deilgneach suaicheantas na h-Alba.

Buadhlan-buidhe. Beurla: ragwort. Fàsaidh an luibh ghrannda so ann an talamh a tha aotrum is tioram ma tha e air a leigeil a mach o fheur agus air fheurach bliadhna an déidh bliadhna le crodh no eich. Cha chùm iadsan sìos e oir cha chuir iad am beul air. Is e an aon dòigh air a chumail sìos caoraich a chur air anns an earrach agus ann an toiseach an t-samhraidh; ithidh iadsan na dnilleagan òga aige, agus mar sin cumaidh iad sìos e. Ma bheir thu an aire chi thu nach 'eil buadhlan uair sam bithri fhaicinn air talamh air am bheil stoc chaorach. Is fheàrr a spionadh as a bhun seach an speal a ghàbhail da.

Meilbhéag=Beurla: poppy. *Lasair-leana*=Beurla: spear-wort. *Biolair*=Beurla: watercress. *Luibh-a-chneas*=Beurla: queen of the meadow. *Sgeallan*=Beurla: charlock. *Fail chuach*=Beurla: violet. *Seallbhag no Buinneag*=Beurla: sorrel. *Peasair*=Beurla: vetch—*peasair lucha*, peasair fhiadhaich, peasair bhuidhe. *Lus nam ban sith*=Beurla: fox-glove.

AIG UAIGH LASARUIS.

Ghuil Iosa.—Eoin xi. 35.

Bha caoidh is gul is bualadh bhasan anabarrach cumanta am measg nan Iudhach oir cha b' urrainn daibh am faireachduinnean fholach mar tha sinne cleachdte ri dheanamh, ach ged a b' Iudhach Iosa a thaobh na feòla agus ged dh' fhiosraich e bròn an t-saoghal os cionn uile chlann nan daoine, cha 'n eil iomradh againn gu'n do shil e deòir ach dà uair 'na bheatha, an uair a ghuil e os cionn Ierusalem agus an uair a ghuil e aig uaigh Lasarus.

C'ar son a ghuil e aig uaigh Lasarus? Their daoine gu'n do rinn e sin a chionn gu robh gràdh aige d'a pheathraighean agus gu robh co-faireachduinn aige riutba 'nam bròn. Tha sin uile fior; bha co fhaireachduinn aig Iosa ri luchd a' bhròin daonna, agus bhiodh co-fhair-eachduinn aige gu sònruchtie ri teaghlaich Bhetani na'n robh am bràthair ri fantuinn anns an uaigh. Ach aig an dearbh mhionaid anns an do ghuil E, bha fhios aige gu robh e féin a' dol a dhùsgadh Lasarus agus gu'm biodh bròn a pheathraighean air a thionndadh gu aoibhneas. C'ar son, ma ta, a ghuil e? Cha 'n urrainn duine air thalamh a bhi ciunteach c'ar son a rinn e sin (c'e sin cridhe Dhé a rannsachadh) ach tha a bheachd fhéin aig a h-uile duine a bhios a' meòmlirachadh air an rud 'na inntinn, agus is e ar beachd-ne so, gu robh e muladach leis duine a chaidh a steach do staid shona a thoirt air ais gu ùpraid is peacadh an t-saoghal a' ris. Ach theagamh gu'n abair duine-eigin ruinn, ma bha sin mar sin c'ar son a thug e air ais e? c'ar son nach do leig e le Lasarus fantuinn far an robh e agus nach do ghabh e dòigh eile air bròn a pheathraighean a leigheas? Cha do rinn e sin a chionn gu'm faca e nach robh Rathad air inntinnean nan daoine a bha tim-chioll air fhosgladh do na nithean a bha e teag-asg dhaibh—gu'm b' esan Tighearna na beatha agus a' bhàis, gu'm b' esan an aiseirigh agus a' bheatha—ach comharra follaiseach is drùidh-teach a thoirt dhaibh air a chumhachd. Tha sinn an dùil nach robh e a' ciallachadh an toiseach a' mhìorbhuij so a dheanamh, agus nach do rinn e i idir na'n robh smuaintean nan deisciobul agus smuaintean an teaghlaich ann am Betani na bu spioradaile agus na bu chreid-mhiche na bha iad. Ach chunnaic e gu robh an dòchas uile gu leir anns na nithean a bha

faicsinneach agus nach robh greim làidir aca air nithean neo-fhaicsinneach is siorruidh, agus mar sin rinn e suas 'inntinn gu nochdadh e a ghlòir as ùr agus cumhachd Dhé.

Ach an rud a bha 'na bhuannachd dhaibhsan bha e 'na *chall* do Lasarus; saoilidh sinn gur e sin an smuain a thàinig ann an cridhe Iosa an uair a ghuil e. B' aithne do Iosa mar nach aithne dhuinne aoibhneas staid nan naomh; b' aithne dha a' ghlòir a tha maille ri Dia agus na nithean a tha air an ullachadh do'n dream aig am bheil gràdh dha, agus do bhrigh gu'm b' aithne, cha b'ann 'na dheòin a bheireadh e caraid caomh air ais á flaitheanas gu fuachd is peacadh is doilghiosan an t-saoghal so. Na'm b' ann air na peathraighean a bha e a' smuaineachadh bhiodh gàirdeachas 'na chridhe an àite deòir a bhi 'na shùilean (oir bha e a' dol a thoirt dhaibh iarrtus an anama, a' dol a thoirt dhaibh am bràthar); ach cha b' ann idir orra san a bha e a' smuaineachadh aig an àm ud ach air Lasarus fhéin agus is ann air a shon-san a ghuil e. Ged a bha Pol a' faireachduinn gu robh e na b' fheumaile do'n eaglais e fhéin a bhi maille riù anns an fheòil tha e ag ràdh gu robh miann air siubhal agus a bhi maille ri Criosd, oir b'e sin a b' fheàrr. Ma tha sinn da rìreadh a' creidsinn gur roghnaiche le daoine diadhaidh a bhi air choigrich as a' cholunn, agus a bhi aig an tigh maille ris an Tighearna cò: againn a mhiannaich-eadh no a ghabhadh air féin ar càirdean a chaidil anns an Tighearna a ghairm air an ais gu spàrn is bruaillean na beatha so a ris. Dh' iarradh iònndrainn na feòla agus falanhachd ar cridhe an toirt air ais, ach dh' iarradh faireachduinnean eile (sin faireachduinnean as fheàrr agus as dòimhne) oirnn am fàgail maille ri Dia. An uair a smuaincheas sinn air a' chuis agus a chuireas sinn a' cheist so oirnn féin tuigidh sinn c'ar son a ghuil Iosa aig uaigh Lasarus. Chaidh Lasarus a steach d'a fhois agus bha mulad air Iosa anam a fhuair an ceud-bhlas de shàmhchair bheannaichte na siorrundeachd a thoirt air aís gu ùpraid an t-saoghal. Bha e air a theannachadh, air dha fhios a bhi aige gu'm bu chall do Lasarus e agus fhios a bhi aige gu'm bu bhuannachd do'n t-saoghal e agus do rioghachd Dhé anns an t-saoghal; ach is ann a chur rioghachd Dhé air chois anns an t-saoghal a thàinig e agus mar sin chleachd e Lasarus. chum gu'm biodh gloir Dhé air fhoilseachadh ann; ach am feadh 's a bha e 'ga dheanamh, ghuil e.

DUINE GLIC.

Ged a fhuair na Pharasach droch ainm bha cuid dhiubh a b'fheàrr na càch. Cha'n eil e ceart a bhi saoilsinn nach robh anna uile ach na daor chealgairean. Bha daoine dona agus mealltairean 'nam measg, ach tha daoine dona agus mealltairean anns an eaglais Chriosduidh cuideachd. Cha'n eil teaganadh nach robh creud nam Pharasach cumhann agus an cràbhadh tioram, ach bha iad ag gluasad a réir an t-soluis a bha aca, agus bha iad an dà chuid onarach agus dileas. B'e a' choire a bu mhotha anna gu robh iad cumhann is féin-fhìreanta; coire mhór da rìreadh, oir dallaidh a' chumhannachd inntinn duine air chor agus nach gabh e ri solus ùr a thig thuige, agus cruadhaichidh an fhéin-fhìreantachd a chridhe air chor agus nach tuig e gu ceart àirde agus dòimhneachd agus maise na diadhaidheachd. Ach ged/a bha creud nam Pharasach cumhann agus móran Pharasach 'nan daoine fuar, tioram, gamhlásach, bha cuid dhiubh a b'fheàrr na'n creud, agus aig an robh inntint fharsuig is gràdh bràthaireil. B' ann diubh sin Gamaliel, an seanair bho'n d'fhuair Pol a theagasc.

B'e ogha do Hillel a bha ann an Gamaliel agus le cheile bha iad air an cunnas am measg nan seanairean a bu ghlice a bha riamlí an Jerusalem. Bha é air a ràdh aig aon àm gu robh aomadh aig Gamaliel a dh' ionnsuidh a' chreid-eamh Chriosduidh, ged nach bu mhaith leis air ghaol sithe comunn a ghabhail ris na deisciobuil; ach cha'n eil sgoilearan an latha diugh am beachd gu bheil firinn idir anns an naigheachd sin. Co dhiu, bha e 'na dhuine ionnsaichte agus 'na dhuine glic, fada fada air thoiseach 'na bheachdan air na daoine eile a bha a' suidhe r'a thaobh ann an àrd-chùirt an lagha. Bha e foghlaimte ann an litreachas na Gréige cho mhaith ri bhi foghlaimte ann an leabhar an lagha, rud nach robh càch, oir bha cho mhaith leis an Rabbaidhean bheaga chumhann an t-sùil a bhi air a spionadhl asda agus gu'n sealadh i air sgrìobhaidhean nan cinneach. B' esan a rinn an lagh, a thaobh trusadh nan diasan as déidh nam buanaichean anns an fhoghar, gu'm biodh na ceart chòraichean a bha aig bochdan nan Iudhach air a thoirt do bhochdan nan cinneach. An nair a thachradh Pharasach ri Pharasach eile bha e 'na chleachdadh aca a ràdh r'a cheile, *sith gu robh maille riut*; ach cha'n abradh iad sin ri neach air bith nach buineadh do chomh-cheangal Israel. Bha iad a' sealltuinn sios air na cinnich mar nach robh anna ach na coin; an àite sìth a ghnidhe dhaibh thionndadh iad an aghaidh air falbh bhuapa agus thruiseadh iad an cleòca timchioll orra air eagal gu'm beanadh eadhon ionall an trusgain ri truaillidh-cachd. Ach cha robh Gamaliel a' toirt gnùis do

chumhannachd de'n t-seòrsa sin. Dh' iarr e air a dheisciobnil *sith gu robh maille ribh* a ràdh ris na cinnich cho mhaith ris na Iudhaich.

Tha naigheachd ann an Gniomharan nan Abstol a' tha nochdadh gliocas is farsuingeachd-intinn Ghàmaliel gu maith soilleir. Thug a' Chomhairle geur-òrdugh do na h-abstoil gun teagasg ann an ainm Tosa, air eagal, ma b' fhòr daibh féin, gu'n deanadh sin aimhreit anns a' bhaile. Cha d' thug na h-abstoil géill do òrdugh na Comhairle agus bha iad air an cur an sàs a ris. Labhair Peadar air beulaobh na cùirte, 'ga dhòn féin agus a bràithrean, ach bha cho mhaith dha a bhi labhairt ris na clachan 's a bhi labhairt ri buill na Comhairle ud; cha do rinn a bhriathran teòghadh sam bith air an cridh-cachan cruaidh, agus tha sinn a' leughadh gu'm bu mhiann leis a' Chomhairle an cur gu bàs. "Ach sheas aon suas anns a' Chomhairle, d' am b' ainm Gamaliel, fear-teagaisg an lagha, air an robh meas aig an t-sluagh uile, agus dìl' òrduish e na daoine a chur a mach car tiota; agus thubhairt e riu, Fheara Israeil, thugaibh an aire dhuibh féin mu thimchioll nan daoine so, eiod a tha sibh a' dol a dheanamh, * * * na gabhabh gnothach ris na daoine, agus leigilbhi leò: oir ma's ann o dhaoine a tha a' chomhairle so, no an obair so, tilgear bun os cionn i; ach ma's ann o Dhia a tha i, cha'n urrainn duibh an cur fodha; air eagal gu'm faighear sibh eadhon a' cogadh an aghaidh Dhe." Am b' urrainn Solamh féin breith a bu chothromaicne na sin a thoirt a mach? Ged nach biodh aithne air bith eile againn air Gamaliel ach an braid a liubhair e an là ud theireamaid gu'm bu duine glic e. Bu mhaith do'n t-saoghal agus do'n eaglas na'n gabhadh iad gu cridhe an rud a thuirt Gamaliel, oir is e tim is faighidinn a dhearblas daoine ùra, is teagasc ùr, is beachdan ùra, is gluasadan ùra, co dhiu a tha iad bho Dhia no co dhiu nach'eil anna ach moll is mealladh. Gach latha tha beachdan is teagasc ùr a' tighinn am follais nach'eil a réir an teagaisg anns an do thogadh sinn; gach latha taclairaidh daoine oirn a tha an dùil gu'n d'fhuair iadsan iocshlaint air chor-eigin a lèigheas creuchdan an t-saoghal; ach an àite fearg a ghabhail riutha no cainnt is anail a chosg a' cur 'nan aghaidh is e ar gliocas leigil leotha; cothrom a thoirt daibh iad fhéin fhìr-eanachadh, cinnteach gu'n dean tim dealachadh eadar càth is moll. "Cha'n urrainn duinn," arsa Pol, "ni air bith a dheanamh an aghaidh na firinn, ach air son na firinn."

Seasaidh an fhìrinn
Gu direach, daingeann, réidh,
Cha'n ann air a' għainneamh,
Ach air ercig mar stéidh.

Coma leam daoine a dh' fhàsas an guth tiamhaidh a' caoidh gu bheiltear a' deanamh làmla-

the first time in this State, and in
the first time in the world, that
such a thing has been done.

The author of the original letter is unknown,
but it is believed to have been written by a man
named John C. Calhoun, who was a member of the U.S. House of Representatives from South Carolina.
He was a strong advocate of states' rights and
slavery, and his views were widely known.
The letter itself is not dated, but it appears to be
written sometime between 1830 and 1850.

The author expresses his concern about the
possibility of a civil war if the South seceded from the Union.

He also discusses the issue of states' rights
and the right of states to secede from the Union.

The author concludes by stating that he
believes that the South will remain in the Union
and that a civil war can be avoided.

The author also states that he believes
that the South will remain in the Union
and that a civil war can be avoided.

The author also states that he believes
that the South will remain in the Union
and that a civil war can be avoided.

The author also states that he believes
that the South will remain in the Union
and that a civil war can be avoided.

The author also states that he believes
that the South will remain in the Union
and that a civil war can be avoided.

The author also states that he believes
that the South will remain in the Union
and that a civil war can be avoided.

The author also states that he believes
that the South will remain in the Union
and that a civil war can be avoided.

The author also states that he believes
that the South will remain in the Union
and that a civil war can be avoided.

achas-làidir air an fhìrinn agus a' maoideadh a tachdad. Is iomadh duine agus gineal a dh'fheuch ris an fhìrinn a cheusadh ach tha'n fhìrinn beò fhathast, oir tha beatha mhàireannach innte agus uile chumhachd Dhé air a cùlaobh. Cha'n'eil an fhìrinn easlainteach, theid aice air eitam a ghabhail dhi fèin; murachadh cha chumadh dad as urrainn sinne a dheanamh air a son beò i. Ma chuirear anns an teine i thig i mach as na lasraichean glan mar an tòr. Cha'n'eil ann mar sin ach flor ascreideamh eagal a bhi oirnn gu'm faigh cumhachd eile air thalamh buaidh air an fhìrinn. Thoir dhi tine, gabh faighidinn, agus dearbhaidh i i fèin; cromaidh a luchd-sàruachaidh iad fèin 'na làthair agus iadsan a rinn tàir oirre ni iad unhlachd gu bonaibh an cas.

Cha robh ach seachd uile gu léir de luchd-teagaisg an lagha a fhuair an tiotal *Rabban* agus b'e Gamaliel fear dhiubh sin Fhuair a sheanair agus athair an tiotal sin roimh; a réir choslais bha tälantan móra a'ruith anns an teaghlaich. Bhí dà bhuidheann Pharasach ann, no dà sgoil; sgoil Shammai a bha cumhann is cruaidh, agus sgoil Ghàmaliel a bha na b' fharsuinge agus na bu chaomhaile. Cha b' urrainn eadhon a naimhdean a ràdh mu Ghàmaliel ach gu'm bu duine caomhail, tuigseach, diadhaidh e; duine nach leigeadh le droch fhaireachduinnean buaidh fhaotainn thairis air agus a bha daonnán air a riaghlaich le solus a rensain. Rinn e cuing an lagha na b' aotruime air an t-sluagh na Shammai; cho aotrum agus gu robh cuid a' cur as a leth nach b' Pharasach, flor no dileas e idir. Ach lean e creideamh 'athraichean gu là a' bhàis, agus bha a chliù cho àrd am measg an t-sluaign 's gu robh e air a ràdh an uair a dh'fhalbh e "gu'n d'fhalbh mar an ceudna glòir an lagha."

Ann an leabhraichean Iudhach gheibhearr iomadh facal glic a labhair an duine so, agus air uairean facail gu maith geur, ach cha ruig sinn a leas tighinn thairis orra aig an àm so. Bha móran aige de ghliocas an t-saoghal so, ach bha gliocas o'n àird e aige mar an ceudna, agus anns an òraid a thug e seachad air beulaobh na Comhairle gheibhearr a' cheart theagasc a chuir ar Slànuighearn ann am briathran eile. "Gach luibh nach do shuidhich m' Athair nèamhaidh-sa, spionar as a bun i."

TILGEADH CHRANN.

Tha e glé thrie a' tachairt gu bheil iorghuill ag éirigh am neasg sluaigh an uair a tha iad a' taghadh ministeir. Rud nach eil idir freagarrach, gu'm biodh obair na sìthe air a deanamh

ann an aimhreit. Bidh sinn air uairean a' smuaintinn gu'n gabhadh so seachnadhl n'an tilgeadh iad cruinn—an fear air an tuiteadh an crann ri bhi air a chur a steach do'n eaglais gu h-aonsgeulach. Ma their duine air bith ruinn nach biodh an so achi dòigh shuarach a ghabhail air gnothuch sòluinte, is e an fhreagairt a bheir sin dha gu'n do ghabh na h-abstoil i. Agus rud sam bith a chunnaic iadsan ion-chuidh a dheanamh saoilidh sinn gu'm faod-amaidh-ne an eisempleir a leantuinn.

Ach ged a tha sinn a' labhairt mar so tha fhios againn gu'n cuireadh e namhas air comunn>taghaidh coimhthionail na'n éireadh fear na cathrach agus na'n labhradh e riu mar a labhair Peadar ris na bràithrean an uair a bha iad a' dol a thaghadh fir a ghabhadh àite falamh Iudais. Shaoileadh iad gu robh e as a chiall, agus dh' iarradh iad air a' chathair fhàgail agus duine aig an robh túr a leigil innte.

Shuidhich na h-abstoil an toiseach air dà dhuiñe a bha freagarrach air son na dreachd, agus an sin rion iùd ùrnugh, ag ràdh, "Thusa a Thighearna d'an aithne cridheachan nan uile dhaoin, nochd cò an t-aon de'n dithis so a thagh thu." An sin thilig iad cruinn, a' creidsinn gu'n deanadh Dia dhaibh a réir an creideamh, agus thuit an crann air Mattias. Do dhuiñe a tha creidsinn ann an éifeachd ùrnugh, a' creidsinn gu'n éisd agus gu'm freagair Dia a shluagh; do dhuiñe a tha creidsinn gu bheil Dia ag oibréachadh 'na fhreasdal, tha an dòigh ud cho glic is cothromach ri dòigh eile a b' urrainn daibh a ghabhail.

Anns a' Bhiobull agus gu sònruichte anns an t-seann Tiomnidh chi sinn gu robh cuisean m'ra is sòluimte air an socruchadh le croinn. Bha na Iudhaich a' creidsinn annnta do bhrigh gu robh iad a' creidsinn gu'n ordúicheadh Dia na h-uile nithean a réir a thoile. Tha so ri fhaicinn anns an fhacal a tha sgrìobhete ann an leabhar nan Gnath fhacal, xvi. 33.

*Anns an uchd tilgear an crannchur,
Ach is ann o Iehobhah a tha a riaghlaich gu léir.*

An uair a bha cron air a' dheanamh 's nach robh fhios eo a rinn e bha croinn air an tilgeil los an ciontach fhaotainn a mach. Bha na croinn daonna air an tilgeil "an làthair Iehobhah." Is e so an dòigh annta do rugadh air Achan a rinn amaideachd ann an Israel. Bha croinn air an uisneachadh cuideachd an uair a bha Saul air a thaghadh mar righ.

Anns na h-lobairtean a bha air an taigseinn mar thabhartas peacaidl air son an t-sluaign bha croinn air an cleachdadh. "Agus gabhaidh e an dà bhoc-gaibhre, agus cuiridh e iad an làthair Iehobhah, aig dorus bùth' na còdhail-

Agus tilgidh Aaron croinn air an dà bhoc; aon chrann air son Iehobhab, agus an crann eile air son Asasél, agus bheir Aaron a làthair am boc air an do thuit an crann air son Iehobhab, agus bheir e suas e mar thabhartas peacaidh."

Anu an làithean Shuanil ann an Israel bha tri doighean anns an robh creideamh aig daoine gu'n deanadh Dia aithnichte dhaibh a thoil, oir tha sinn a' leughadh ann an *1 Sam. xxviii. 6*, "Agus an uair a dh' fhiosraich Saul de Iehobhab cha do fhreagair Iehobhab e, aon chuidh le *aislingean* no le *Urim*, no le *jaídhean*." Tha e furasda gu leoир aislingean is fàidhean a thuig-sinn ach ciod a bha ann an Urim? Tha na facail Urim is Tummin a' tachairt oirnn anns an t-seann Tiomnadh glé thric, aghed nach'eil e idir furasda beachd soilleir fhaotainn umpa, tha sinn an dùil nach robh anna ach dà chloich bhig leis am biodh na sagartan a' tilgeil chrann, an uair a bhiodh iad a' fiosrachadh a mach toil Iehobhab. Bha iad air an gleidheadh ann an uchd-éideadh a' bhreitheanais a bhiodh Aaron a' cur air an uair a rachadh e a steach do'n ionad naomh. "Agus cuiridh tu ann an uchd-éideadh a' bhreitheanais an Urim agus an Tummin, agus bitidh iad air eridhe Aaroin an uair a théid e steach an làthair Iehobhab." *Ecosodus xxviii. 30.* Tha cuid de dhaoine ag ràdh gur e a bha ann an Urim is Tummin seudan luach-mhor a bha air uchd no guaillean an àrd-shagairt, a' déalradh gu lainnearach mar shàmhlaidhean air *Solus is Firinn*. Cha'n'eil sinn an dùil gu bheil sin ceart, agus mar thuirt sinn cheana, cha robh anna ach clachan naomha a bha air an cleachdadh ann an tilgeil chrann. Ach mar a fhuair Israel beachd a bu spioradaile air Dia agus air a dhòighean chaidh Urim is Tummin a chur air chùl, agus aislingean mar an ceudna, agus thug iad do na fàidhean an t-àite a bha aig na seann nithean sin, a' creidsinn gu'm b'e sin an dòigh a b' fhearr air toil Dhé fhaotainn a mach. Ann an làithean an aineolais agus an dorchadais sheall iad ri Urim is Tummin, ach an uair a dh' fhàs an solus agus an eòlas spioradail chuir iad nithean leanabail air chùl, agus dh' eisd iad ri taisbeanadh Dhe o bheul nam fàidhean.

A dh' aindeoin na thuirt sinn aig toiseach an t-seanchais so (eadar fheala-dhà 's da rìreadh) mu thaghadh mhinistearan le crann chur, cha bu mhaith leinn gu rachadh an saoghal air ais gu Urim is Tummin agus dòighean neònach de'n t-seorsa sin air toil Dhé fhaotainn a mach. Cha bhiodh ann an sin ach dol air ais gu rud ris an abradh Pol ceud-thoiseach anmhunn agus bochd. Thug Dia dhuinn fhacal anns a' Bhiobull; thug e dhuinn mar an ceudna reusan agus coguis, agus mur faigh sinn eòlas air a thoil le bhi 'g eisdeachd ris na tri guthannan sin cha'n fhaigh sinn eòlas gu bràth bhuaith air dhòigh eile.

ASASEL.

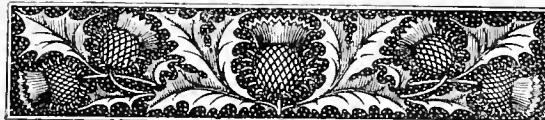
Is e so ainm a gheibhean anns an leabhar Lebhiticus ach nach fhaighean ann an àite eile anns a' Bhiobull (xvi. 8, 10, 26).

Cò a bha ann an Asasel? Am bu duine e, no am bu bheathach e? Tha e air a ràdh gur e droch Spiorad a bha aon, Spiorad a bha fantuinn ann an àite uaigeanach is ionallach anns an fhàsach. B' ann thuige a bha am boc-gaibhre air a chur air là na reite, tabhartas eagallach da rìreadh, oir bha easaontasan Israeil uile air ceann a' bhuic. Ged nach'eil Asasel air ainmeachadh anns an t-seann Tiomnadh ach a mhàin ann an Lebhiticus tha am fear a sgrìobh leabhar Enoch (seann leabhar Iudhach) ag ràdh gu'm b'e Asasel fear de mhic Dhé a tha air an ainmeachadh ann an leabhar Ghènesis (vi. 2, 4), "chunnai mic Dhé nigheanan dhaoine gu robh iad sgiamhach, agus ghabh iad dhaibh fein mnathan de gach uile a roghnaich iad; bha na Néphilich air an talamh anns na làithean sin, an uair a thàinig mic Dhé a steach a chum nigheanan dhaoine, agus a rug iad clann daibh, is iad sin na daoine treuna, a bha o shean 'nan daoine ainmeil." Bha an aingidheachd so a rinn a mhic (sin na h-ainglean a thuit?) gràineil ann am fianuis Dhé, agus tha leabhar Enoch ag ràdh gu'n d'òrduich Dia do Raphael breith air Asasel (am mac mór a bha air an ceann) agus a cheangal is fhágail ann an àite ionallach anns an fhàsach gus an tilgteadh ann an teine e aig latha mór a' bhreitheanais.

O thoiseach an t-saoghail agus am measg chinneach eile cho mhaith ris na Iudhaich bha daoine a' creidsinn ann an éifeachd iobairtean, a' creidsinn gu'n gabhadh am peacaidhean agus uile eile a bha bagradh orra a bhi air an dealachadh bhupa le bhi air an leagadh air beathach no spiorad eile. Ciod a bhi ann an sin uile ach gath beag is fann de'n t-solus fhàor, -ceud-thoiseach na firinn a tha againn ann an crann-ceusaidh Chriosd, air an do leag Dia aingidheachd an t-saoghail? Dia a labhair o shean an ionadh earrainn agus air ionadh dòigh, a labhair ris na h-Iudhaich ann an òg-mhaduinn an t-saoghal le Asasel, agus 'na dhéidh sin air mhodh a bu spioradaile (an uair a b' urrainn daibh a ghiúlan) labhair e aig deireadh nan làithean so ruinne le a mhac, neach a rinn glanadh pheacaidhean le ar peacaidhean a ghiúlan 'na chorp fein air a' chrann. Cha robh ann an Asasel ach clach-mhile air an t-slige air an d' thug Dia an saoghal gu eòlas na firinn ann an Iosa Chriosd. Dh'éirich grian na firinn air an t-saoghal mar dh' eireas a' ghrian mhòr a tha riaghlaidh an latha, an toiseach gathan a' nochdadh os cionn bun-bac na speur, an sin an tuilleadh soluis is soillearachd, a' fas uigh ar n-uigh gus an ruig i àirdle a neirt.

1. *Leptodora* (L.) *leptophylla* Schlecht. (1884) 100-105 mm. *L. lepto-*
2. *Leptodora* (L.) *leptophylla* Schlecht. (1884) 100-105 mm. *L. lepto-*

AN COMHFHURTAIR.

*Bheir e dhuibh Comhfhurtair eile, a chum
gu'm bi e maille ruibh gu bràth.*—Eoin xiv. 16.

Tha an facal Gréigis a tha air eadar-theangachadh *Comhfhurtair* a' tachairt oirnn còig uairean anns an Tiomnadh Nuadh; ceithir uairean ann an soisgeul Eoin (xiv, 16. 26; xv. 26; xvi. 7;) agus aon uair ann an ceud litir Eoin (*ii. 1.*) Anns an litir tha e air eadar-theangachadh *Fear-tagraidh*, eadar-theangachadh as fheàrr na *Comhfhurtair*. Tha e car duilich facal Gàidhlig fhaotainn air son an fhacail Ghréigis, ach tha *Fear-tagraidh* no *Fear-cuideachaидh* cho dlùth dha's is urrainnear dol. Ach ma dh' fhág na sgoilearan mu dheireadh a dh' eadar-theangaich na sgriobtuirean am facal *Comhfhurtair* anns a' Bhiobull Gháidhlig cha b'ann gun aobhar maith a rinn iad sin, oir bha fios aca na's fheàrr na tha fios agaинne nach 'eil e uile gu léir ceart. Ach dh' fhág iad ann e a chiouн nach bu mhaith leo atharrachadh a dheanamh air briathran sean is sòluimte a tha agus a bha 'nan aran na beatha do chridheachan goirt is leonta. Ach ged a dh' fhágadh am facal *Comhfhurtair* anns a' Bhiobull cha'n eil sin a' ciallachadh gur e aon obair no priomh obair an Spioraid Naoimh comhfhurtachd a thoirt do chridheachan túrsach. Tha an Spiorad Naomh a' deanamh sin aeh tha e a' deanamh móran eile a thuilleadh air sìn. Tha daoine cho cleachdte ri bhi cluinntinn a' cheathramh caibideal deug de shoisgeul Eoin air a leughadh ann an tigh a' bhròin agus aig leaba-thinneis, ann an uair a' bhàis agus aig an uaigh, 's gu bheil iad uigh ar n-uaigh air an daingneachadh anns a' bheachd (gun fhios daibh fein) gur e obair shònruichte a' Chomhfhurtair so air am bheil Eoin a' labhairt faighidinn is furtachd a thoirt du luchd a' bhròin. Sin pàirt d'a obair gun teagamh ach tha e a' coimhlionadh ministrealachd as farsuinge na sin; ma thig e gu daoine breòite le leigheas fo a sgiathan, thig e mar an ceudna gu daoine làdir a thoirt dhaibh claidheamh is clogad leis an téid iad a mach a dheanamh còmhraig ris an t-saoghal, ris an fheòil, agus ris an Diabhol. Anns na briathran a labhair an Slànuighear mu'n Spiorad Naomh cha b' ann air a' chomhfhurtachd a bheireadh e do'n t-saoghal a chuir e cudthrom ach air an t-soillseachadh-inntinn a

thigeadh 'na lorg, "teagaisgidh esan dhuibh na h-uile nithe, agus cuiridh e'n cuimhne dhuibh na h-uile nithe a labhair mise ruibh," "ni e fianuis mu m' thimchioll-sa," "bheir e dearbh-shoilléireachd do'n t-saoghal mu pheacadh, agus mu fhireantachd, agus mu bhreitheanas." Do dhaoine a tha cheana air an soeruchadh air an deasgainmean cha'n e fois no comhfhurtachd a tha feumail daibh, ach an-fhois is taomadh is bristeadh a dhùisgeas as an cadal iad agus a dhearbas orra am peacadh agus an eonta. Tha feum aig an t-saoghal air comhfhurtachd gun teagamh ach tha feum as mothà aige air solus do shùilean dall, eud diadhaidh do chridheachan meagh-bhlàth, agus eagal breitheanais do choguisean marbh—sin priomh obair an Spioraid Naoimh anns an eaglais agus anns an t-saoghal.

(1). *Solus.*—Is spiorad soluis an Comhfhurtair, a' soillseachadh inntinn agus coguis an duine anns am bheil e ag oibreachadh; a' nochdadhl dha nithean air nach ruig an inntinn nàdurra. Tha iadsan a tha fo theagasg an Spioraid Naoimh a' fàs gach latha ann an èolas spioradail. Cha robh eadhon na h-abstoil ach gu maith fada air an ais ann an tuigse spioradail aig bàs Chriosd, ach do bhrigh gu'n do chuir Criosd an Spiorad thuca agus gu robh iad air an tuigse leis, mheudaich an tuigse agus an èolas o bheag gu mór, gus mu dheireadh an do ràinig Eoin airde gliocais is spioradalachd a chuir iognadh air an t-saoghal. Lethi-cheud bliadhna an déidh là na Caimis bha a' chuid a bha beò de na h-abstoil móran móran na bu spioradaile 'nan inntinn agus 'nam beachdan na bha iad an uair a bha Criosd maille rin; fo theagasg an spioraid fhuar' iad greim air nithean a bha foluichte is diomhair dhaibh roimhe sin; threòraich e iad a steach ann an eridhe na firinn agus rinn an firinn saor iad. Agus tha an Comhfhurtair a' deanamh an diugh fhathast an ni a rinn e do na h-abstoil; tha e a' nochdadhl do dhaoine glòir Chriosd is rùintean an Athar anns an tomhas anns an urrainn iad gabhail riu, oir is e obair-san an sluagh a thagh Dia a thoirt a steach do thir a' gheallaidh agus an sùilean fhosgladh chum gu'm faic agus gu'n tuig iad lànachd na h-oighreachd a bhaineas daibh ann an Iosa Criosd. Iadsan, mata, a chumas iad féin ann an companas an Spioraid Naoimh agus nach mùch e, gluaisidh iad anns an t-solus agus fasaidh an solus a tha aca na's mothà agus

na's motha gus am faodar a ràdh nach 'eil
dorchadas annnta.

Imich 's an t-soills! 's ge doirbh de shligh
Soilleir bidh i mar ghréin;
Oir Dia, troimh ghrás, ni támh a' d' chridh,
An Dia is soills' e féin.

(2). *Cumhachd.* — Is spiorad cumhachd an Comhfhurtair, a' neartachadh ghealtairean gu bhi 'nan deagh shaighdearan; neach a tha seansamh ri taobh a shluaign los am misneachadh agus am brosnachadh anns a' chath. Cha'n eil e ceart dhuinn a bhi smuaineachadh air mar nach robh ann ach neach a bhíos a leigheas leòn na feedhnach a thuiteas, no bhios a' siabadh nan deur air falbh bho aodann na feedhnach nach téid idir air adhart ach a shuidheas gu fann truagh a' caoidh an cor féin ri aghaidh a' chatha; is gaisgeach treun an Comhfhurtair agus is e a phriomh obair spiorad na gaisgealachd a chur ann an eridbeathan chreidmheach chum eagal is gealtachd a chur a mach asda, air chor agus nach bi eagal sam bith orra ach a mhàin eagal Dhé. "Gheibh sibh cumhachd." Tha eachdraidh na h-eaglais uile gu léir air a filleadh a steach anns an fhacal sin. Roimh là na Caingis chaill na h-abstoil am misneach; theab iad an cùl a thionndadh ris an nàmhaid agus teicheadhl; ach an uair a thàinig an gaisgeach ùr so air an ceann—an Comhfhurtair—dh' fhàlbh an t-eagal agus chaidh iad a mach gu neo-sgàthach a shearmonachadh soisgeul na h-aiseirigh, a dh' aindeoín Shadusach is shagartan. Cha b'ann 'nan neart féin a rinn iad sin ach tre chumhachd an Spioraid Naoimh. Ni mò a b' ann le am briathran-san no le an tälantan-san a bha na miltean air an iompachadh ach le cumhachd an Spioraid cheudna. "C' ar son a tha iongantas oirbh," arsa Peadar, "no c' ar son a tha sibh a' geur-amhare oirnne, mar gu 'm b' ann le ar cumhachd no le ar diadhaidheachd féin a thug sinn air an duine coiseachd." Cha b'e cumhachd no diadhaidheachd nan abstol a chuir an eaglais air chois no chuir an saoghal bun os eionn anns a' cheud linn ach cumhachd an Spioraid Naoimh. "Shuidhich mise," arsa Pol, "dh' uisgich Apollos, ach is e Dia a thug am fàs." Bu mhaith an searmonaiche Mac-Cheyne—searmonaiche a bha air a lionadh le cumhachd na diadhaidheachd—ach thuirt Mac-Cheyne nach b' aithne dha 'na fhiosrachadh uile aon anam a bha air iompachadh le a bhriathransan; bha iad uile air an dùsgadh le facial air chor-eigin de'n Sgriobtuir a thàinig thuca le cumhachd an Spioraid Naoimh.

Gach subhaile annainn is gach feart,
Gach buaidh 's a' chòmstì dhéin,
An uile thograidh naomha, ceart,
Tha 'teachd uaith fhéin

Cha bu chòir dhuinn, ma ta, a bhi cumhanachadh obair an Spioraid Naoimh no bhi saoilsinn nach 'eil feum againn air gus an tig

là na triòblaid; tha feum againn air gach latha d'ar beatha, co dhiu a tha sinn aoibhleach no túrsach; tha feum againn air anns a' chogadh naomh. Is ann a dh' ullachadh a shluaign air son a' chogaidh sin a chuir Criosd an Spiorad Naomh 'g an ionnsaigh, treas Pearsa na Triantaid, Uighdar ar soluis, agus Tobar ar n-uile neirt.

REACHDAN I CHALUM-CHILLE.

Anns an t-seathamh linn deug bha an leòir ri dheanamh aig Righ is Pàrlamaid na h-Alba na finneachan Gàidhealach a chumail fo smachd. An uair a bhios sinn a' leughadh eachdraidh nan làithean sin cha mhór gun amais dad eile oirnn ach iorghanill is tapaid; mort is marbhadh; ainneart is meirle. Ma tha duine air bith an dùil gu'm b'e na seann làithean a b' fheàrr na na làithean a tha againn an diugh leughadh e eachdraidh a dhùthcha agus teagaisgidh sin dha a bheachdan atharrachadh. Anns na làithean ud cha'n e mhàin nach tugadh tuath is tigh-earna hò-rò air an lagh, ach bha iad le chéile an dùil gu'm bu nàmhaid dhaibh e. Cha bu mbaith leo géill a thoirt do lagh sam bith ach an toil fhéin, agus air a' cheann mu dheireadh bha sin a' ciallachadh "cuid an thir laig a bhi aig an fhear làidir." Cho fhad agus a bha na tinneachan uile ag aideachadh uighdarris Thigh-earnan nan Eileanan cha robh a' chùis cho dona oir bha seòrsa de bhuachaileachd air a dheanamh orra agus bha e mar fhiachaibh air Mormaor nan Eileanan na ceàrnan sin de'n rioghachd a chumail fo smachd agus dileas do'n Chrùn. Ach an uair a chaill Tighearnan nan Eileanan an uighdarris agus an cumhachd bha cùisean anns a' Ghàidhealtachd purraich air tharraich, bha gach tighearna beag a nis cho mhaith r'a choimhearsnach agus a' feuchainn ri bhi na b' fheàrr, agus cha robh ach glé bheag géill air a thoirt do lagh na rioghachd.

B'e 1560 bliadhna an Ath leasachaidh, ach a réir choslais cha do rinn an t-Ath-leasachadh atharrachadh air bith ann an criochan na Gàidhealtachd. Ma bba an creideamh air ath-leasachadh cha robh coluadar nan finneachan is an cinn-fheadhna air an leasachadh; bha na bu ligha de shìth is riaghait anns na h-eileanan na bha anna m'an deachaidh an eaglais Phàpanach a chur as. An àite coinneal na Firinn a bhi air a lasadh anns gach sgìreachd mar a bha Iain Knox an dùil a bhitheadh i, is ann a dh' fhàs an dorchadas na bu tingha na bha e riamh. Rinn na tighearnan is na h-uaislean greim air airgiod na h-eaglais; leig iad le eaglaisean is sgoilean a bhi fàs, agus chuir iad an t-airgiot a b' ábhaist ministearan is maigh-stirean-sgoile a chumail suas 'nam pòcannan fhéin. Bha an sluagh borb is aineolach; bha

Consequently, the Δ value is the difference between the total energy of the system at the end of the reaction and the total energy of the system at the beginning of the reaction.

The Δ value is also known as the standard enthalpy change of the reaction.

The standard enthalpy change of a reaction is denoted by ΔH° . The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

The standard enthalpy change of a reaction is equal to the standard enthalpy change of the reaction at standard conditions.

na tighearnan cho borb ris an tuath; agus is e a bha aig gach fear dhiubh 's an amharc cuid a choimhearsnaich fhaotainn dha fhéin. Bha rígh Seumas is a' Phàrlamaid a' maoidheadh orra gun sgur; a' deanamh reachdan is laghannan a bheireadh sith is riaghait do'n Gháidhealtachd, ach bu bheag aig maithean Chloinn Illeathain is Chloinn Domhnuill sin; an uair a bhiodh iad air an toirt air beulaobh Comhairle an rígh an Dunéideann neo-ar-thaing nach gealladh iad gn'n deanadh iad an rud a bha air aithneadh dhaibh, ach an uair a gheibheadh iad an cas mu réir 's a rachadh iad air an ais am measg an daoine fhéin cha tugadh iad hò-rò air rígh no comhairle no lagh na rioghachd. Mu dheireadh dh' fhàs èuisean cho dona's gu'n do chuir an rígh roimhe, le aonta, na Pàrlamaid, nach leigeadh e leo na b' fhaide ìghdarras an lagha a chur an suarachas, agus a chum deagh-ghean nan tighearnan Gàidhealach a chosnadh, dh' iarradh ora teachdaire an rígh a choinneachadh ann an I Chalum-chille los gu'm feuchadh iadsan agus esan ri còrdadh air chor-eigin a dheanamh a bheireadh sith is riaghait do na h-eileanan an àite iad a bhi an amhaichean a chéile gun sgur, agus a' toirt dùlain cuideachd do lagh na rioghachd. Choinnich na cinn-fheadhna is na h-uaislean so teachdaire an rígh; Aonghus Mac Domhnuill a Dunbheag an Ila; Eachann Mac Illeathain Dhubhairt; Domhull Gorm Shléite; Ruairí Mac Leòid na h-Earadh; Caipín Chlann Raonuill; Lachainn Mac Illeathain Cholla; Lachainn Mac Fhionghain; Eachunn Mac Illeathain Lochbuidhe; Lachainn is Ailean Mac Illeathain, dearbh-bhraithrean do Mhaic Illeathain Dhubhairt; Gillearbuig Mac Guaire á Ulbha; agus Domhull Mac a-Phì a Colasa. Bhòidich iad sin uile gu robh iad dìleas do'n Chrùn agus nach robh rud a b' fheàrr leo na gu'm biodh ùmhachd air a thoirt do'n lagh 'nan críochan a chum gu'm biodh sith is ceartas a' riaghlaigh anns an tir. Eadar iad fhéin is teachdaire an rígh rinneadh naoi riaghailtean ris an abrar *Reachdan I*, agus thug iad uile am bòid 's am mionnan gu'm feuchadh iad ri thoirt air an t-sluagh géill a thoirt do na reachdan sin.

I.—Bha na h-eaglaisean a bha fàs no a thuit sios ri bhi air an togail; an tuilleadh mhinisteenair ri bhi air an suidheachadh; agus an t-Sàbaid ri bhi air a coimhead naomh. Chaidh àireamh nam ministearan an lughad an déidh an Ath-leasachaidd; na dh' fhàgadh dhiubh cha robh iad a' faotainn tuarasdail ach mar a thoilicheadh na tighearnan a thoirt daibh; bha dìmeas air a dheanamh orra leis an t-sluagh (bha an tuath a' deanamh mar rinn na tighearnan). Mar sin bha an reachd air a dheanamh gu'm biodh a còirichean air an toirt air an ais do'n eaglais a chum gu'n teagaisgeadh i an sluagh.

II.—Bha tighean-òsda ri bhi air an togail ann an àitean freagarrach anns na h-eileanan, a chum iad a bhi goireasach do luchd-siubhail agus a chum nach biodh luchd-siubhail 'nan uallach do'n tuath, oir db' fheumadh iad cuid na h-oidhche a thoirt daibh an uair nach robh àite eile aca anns am fanadh iad.

III.—Bha àireamh nan daoine a bba diomhaineach ri bhi air a luglachadh. Ann an tighean nan tighearnau bha móran dhaoine nach robh a' solaradh air son an lòn; bha iad air am beathachadh le cuid na tuathà a bha cumail suas nan slaodairean sin a thuilleadh air màl a phàigheadh do'n nachdaran. Mar sin bha e air a shuidheachadh nach gleidheadh na h-uachdarain ach àireamh shòruichte de ghilleann, a réir am feum 's an inbhl. Bha e air a shuidheachadh cuideachd nach faodadh duine fantuinn anns an dùthaich mur robh ceaird no obair aige leis an coisneadh e a lòn.

IV.— Daoine làdir (nach buineadh do'n dùthaich) a bha siubhal ag iarraidh déirce, bha iad ri bhi air am peanasachadh mar mheirlich.

V.—Bha deoch làdir ri bhi air a cur as cho fad 's a ghabhadh sin deanamh. Bha iad am beachd gu'm b'e pailteas an uisge-bheatha a bu choireach do'n bhochduinn agus do'n bhuirbe a bha anns na h-eileanan.

VI.—Bha a h-ule duine nasal no tuathanach aig an robh tri fichead ceann eruidh r'a mhac a bu shine a chuir do sgoil anns a' Ghalltachd, no mur robh mac aige, a nighean a bu shine, gus an ionnsaicheadh iad Beurla a labhairt 's a leughadh 's a sgrìobhadh.

VII.—Bha musgaidhean air an toirmeasg a bhi aig an tuath.

VIII.—Bha na bàird is diomhailtich d'an seòrsa ri bhi air am fògar.

G A S A.

Cha'n eil duine anns an dùthaich nach 'eil eòlach gu leòir air ainm a' bhaile mhosaich so a nis, ged nach cuala cuid dhiubh ionradh riambair gus an d' thug an cogadh an t-arm Breatainnach ann, an uridh. Bha blàr fulteach an taobh a mach dheth anns an earrach a chaidh seachad; ach ged a fhuair cuid de na saighdearan againn a steach ann, dh' fhairtlich orra am baile a ghlaacadh agus tha iad fhathast m'a choinneamh, a' feitheamh ri cothrom dol air adhart.

Tha am baile air ainmeachadh gu tric anns a' Bhiobull, agus theagamh gur maith le ar luchd-leughaidh a chluinntinn na tha am Biobull ag innseadh dhuinn uime.

B'e Gasa aon de na coig bailean a bu mhotha aig na Philistich, seann naimhdean Israeil. Bha Samson eòlach gu leòir air, oir is ann do Ghasa

a thug na Philistich e an uair a chuir iad a mach a shùilean, agus is ann am an Gasa a leag e an tigh air muin nam Philisteach a rinn fochoaidh air. Bu bheag dùil a bha aig balaich na dùthcha so an uair a bhiodh iad a' leughadh mu Shamson anns an sgoil-shàbaid gu'm biodh iad fhéin fhathast a' tapaid aig geatachan Ghasa,—na geatachan a spion esan as an talamh agus a chuir e air a ghuaillean.

Anns a' bhliadhna 710 roimh theachd Chriosd an uair a chaidh an dà rioghachd chumhachdach an Eiphit is Asiria an caraibh a chéile, thug rìgh Asiria a mach baile Ghasa. Bha Gasa air an rathad do'n Eiphit agus mar sin bha e daonnan eadar a' bhaobh 's a' bhuarach. Bha sin fior anns an seann làithean agus tha e fior an diugh fhathast. An uair a rachadh righrean na h-aïrd an Ear an aghaidh na h-Eiphit, a' sanntachadh na tire reawhra sin, bha Gasa direach air an t-slige air am feumadh an t-arm meàrrsad, agns cleas Bhelgium bhiodh e air a chur fo'n casan. Bha a' cheart ni a' tachairt an uair a thigeadh fonn-cogaidh air righrean na h-Eiphit agus a rachadh iad a mach an aghaidh airmailtean na h-aïrd an Ear. Ann an 332 roimh theachd Chriosd bha Gasa air a shéisdeadh le Alasdair Mór agus mu dheireadh air a ghlaicadh, ged a sheas e a mach coig mìosan Ann an linn nam Maccabeach a rìs bha cogadh mu'n cuairt air Gasa agus bha am baile air a dhroch mhilleadh. Bha so air innseadh roimh làimh leis an fhaidh Ieremiah a tha ag ràdh mu Ghasa (*caib* 47), "Do bhrigh fuaim tartair ion-gannan each làdir, ri farum a' charbad, ri stairirich a rothan, cha seall na h-aithrichean air an ais r' an cloinn le laigse làmh, . . . agus eighidh na daoine gu h-àrd agus ni uile luchd-làiteachaidh na tire donnalaich." Tha am faidh Amos ag ràdh (*Amos* i. 6) "Mar so tha Iehobhah, ag ràdh, Air son thri easaontais Ghasa, agus air son cheithir, cha phill mi air falbh a pheanas; a chionn gu'n d' thug iad an sluagh gu h-ionlan air falbh am braigheanans, a chum an toirt seachadh do Edom; ach curridh mi teine air balla Ghasa, agus sgriosaidh e a lùchairtean." "Chi Ascelon," ars'am faidh Sechariah, "agus bithidh eagal oirre; Gasa fós agus bithidh i air a cràdh gu mór; bàsaichidh an rìgh o Ghasa, agus cha'n àiticlear Ascelon."

Anns an Tiomnadh Nnadh cha'n eil dad air innseadh mu Ghasa ach a mhàin gur ann dlùth do'n bhaile sin a bhaist Philip an caillteanach o Etiopia (*Gniomharan* viii. 26).

Am measg dhaoine eile a rinn cogadh aig Gasa o linn Alasdair mhóir gus an latha so faodar iad so ainmeachadh, na Crusaders, an gaisgeach Saladin, agus na Frangaich. Is ann leis an Tuirc a tha am baile an diugh; is e an creideamh a tha air a theagast ann creideamh Mhohammed, ged a bha easbuig Crioduidh

air a shuidheachadh ann leis an Iompaire Constantine.

Cha'n eil dad a làthair de'n t-seann bhaile a chunnaic Samson; cha mhò a tha maise air bith anns a' bhaile ùr, ach a mhàin gu bheil craobhan bòidheach agus achaidhean gasda mu'n cuairt air is dlùth dha. Tha mu shé mile deug de shluagh ann; a' chuid mhór dhiubh, Arabaich. Tha am baile mu dhà mhile bho'n fhairge; eadar e's an cladach tha bachdannan móra gainmhich a bhios a' séideadh, agus theagamh gu bheil am baile a b' aithne do Shamson air a thiodhlacadh fo na bachdannan sin. Eadar Gasa agus an Eiphit cha'n eil ach fàsach lom, ged a chìtheart an sid 's an so àitean iosal anns am bheil uisge searbh agus anns am bheil craobhan a' fàs agus seòrsa de fheur biorach is luibhean far am faodar Bedouin an fhàsaich fhaicinn ag ionalt-radh an caorach is an gobhar. Tha na Bedouin sin mar na ceaird—an so an diugh agus an àite eile a màireach—a' siubhal o thom gu tom anns an fhàsach far am faigh na treudan a tha dol daonnan 'nan cois gréim a dh' itheas iad. Sin am feurach nach fàg reamhar iad.

Anns an fhàsach a tha eadar an Eiphit is Gasa tha arm Bhreatuinn a nis bho chionn dà bhliadhna. Cha robh iad 'nan tàmb an tine sin, oir a thuilleadh air na Turcaich a phutadh air an ais rinn iad rathad do'n each-iarnuinn thairis air a' ghainmhich is na bachdannan a h-uile ceum eadar Kantara is Gasa, cend mìle co dhiu Dh' fheumadh iad sin a dheanamh m'an rachadh aca air dol air adhart, oir cha'n eil biadh no uisge no fasgadh ri fhaighinn anns an fhàsach; feumaibh iad gach ni a ghiùlan leo. Agus cha'n e sin an obair fhaoin arm a chumail air dòigh le biadh is uisge is aodach is gun-nachan is gach goireas eile a tha dhith orra ann am meadhon an fhàsaich, mìltean de mhiltean air falbh bho Bhreatuinn. Is suarach an tapaid a tha aig na saighdearan ri dheanamh làimh ris an obair ghoirt a tha aca ri dheanamh m' am faigh iad dlùth do'n nàmhaid, agus sin uile ann an teas a tha na mhascas, air an itheadh le cuileagan, air an tachdadhl le sioban, is air an claoirdh le pathadh.

GRÀDH.

Cha téid an gràdh air cùl a chaoidh.

'S e gràdh a bheir dhomh neart gu ruith
An slige Dhé do ghnàth;
Tha eagal 's eòl aig Sàtan fhéin,
Gidheadh as eugmhais gràidh.

Buan-mhairidh gràdh air feadh gach linn,
Ach sguiridh creideamh 's dùil;
'S e gràdh a għluiseas sinn gach linn,
A sheinu do rìgh nan Dùl.

FACAIL DHUILICH.

Bu mhaith leinn anns an àireamh so beagan mineachaidh a dheanamh air facail a tha sgriobhta anns a' Bhiobull, facail mu am faodar a ràdh mar thuit an t-abstol Peadar mu litrichean Phoil, "anns an bheil cuid de nithean duilich a thuiginn, a tha a' mhuinntir a tha aineolach agus neo-shuidhichte a' fiaradh, amhul a ni iad mar an ceudna air na sgriobturan eile, a chum an sgrios fein." Cha'n ann a chum ar sgrios, no a chum gu'm biodh iad 'nan enap-starra dhuinn a thug Dia na sgriobturan dhuinn, ach a chum eòlas a thoile a thoirt duinn agus oilineachadh ann am fireantachd. Mar sin is e ar ceud dhleasanas a thaobh facial Dhè oidhirt a dheanamh air a thuiginn.

Cruaidhchidh mise cridhe Pharaoh. Ecsodus vii. 8. Ciod a tha am facial so a' ciallachadh? An ann aig Dia a bha a' choire gu'n do rinn Pharaoh ole? Cha'n ann; ma their thu sin tha thu a' dol calg dhìreach an aghaidh an fhoillseachaidh a tha againn mu nàdur Dhé anns a' chòrr de'n Bhiobull. Tha aon riaghait a dh'fheumar daonna an chuijmheachadh ann am mineachadh a' Bhiobull, agus is e sin, nach còir dhuinn rann sam bith dheth a ghabhail ann an seadh a bhreugnaicheas teagastg an leabhair gu coitchionn. Tha am Biobull a' teagastg gu soilleir—cho sòilleir's nach gabh teagamh a bhi uinne—gu bheil Dia maith is caomhail; nach brosnuich e a chlann gu ole, ach 'na àite sin gu bheil e gun sgur a' feuchainn ri an tàladh gu maith a dheanamh. Mar sin, faodar a ràdh le cinnt nach e Dia a chruaidhich eridhe Pharaoh, ged a tha am fear a sgriobh leabhar Ecsodus ag ràdh gur e, agus ag ràdh gu'n d' thubhairt Dia fein sin ri Maois. An abrar, ma ta, gu robh ùghdar Ecsodus air a mhealladh agus gu'n do chuir e rud ann am beul an Tighearna nach eil fior. Cha'n abair; cha bhitdh sin ceart na's mò, ach bha ùghdar Ecsodus a' sealantuinn air obair Dhé is freasdal Dhé anns an t-saoghal ann an dòigh ris nach eil sinne cleachdte anns an là an diugh. Cha robh diadhairean nan seann làithean ud a' toirt suim sam bith do na laghanan nàdurra sin a chi sinne ag oibreachadh ann an eachdraidh an t-saoghal agus ann am beatha mhic an duine; cha robh iad a' cur cudthrom air na h-aobharan nàdurra a bha toirt air ni sònruichte tachairt; bha iad

a' dol air ais gu priomh-aobhar nan uile nithean, uile-uachdarachd Dhe. An uair a chi sinne duine a' cruadhachadh anns an olc their sinn gu bheil e a' buain an ni a chuir e; is léir duinn gur e cruas is dannarrachd israigse a chridhe fein a tha dol o bheag gu mó, agus a' toirt a mach ann an toraidh dligheach. Oir tha laghannan an t-saoghal spioradail ag oibreachadh ann an inntinn is beatha mhic an duine a cheart cho cinnteach 's a tha laghannan an t-saoghal nàdurra ag oibreachadh mu'n cuairt da. Ma mhùchas duine a choguis aon uair tha e na's bualtiche air a mùchadh an dara uair; sin an lagh spioradail—agus ma mhùchas e i gun sgur theagamh gu'n stad i do bhi labhairt ris. *Coguis mharbh;* theireamaid sinne gur e an duine fhéin a leig bàs i, agus gu robh aobhaaran nàdurra ag oibreachadh a mach an toraidh ann am beatha an duine sin; ach a' réir am modh-labhairt a bha aig na Eabhruidhich agus an cudthrom a bha iad a' cur air uile-uachdarachd Dhé theireadh iad *gu'n do mharbh Dia a choguis.* Ann an aon seadh tha sin fior, oir is e Dia a chruthaich mac an duine mar a tha e, agus is e Dia ùghdar nan laghanan spioradail sin a tha ag oibreachadh na bheatha, ach cha'n eil sin a' ciallachadh gur ann aig Dia a tha a' choire gu'n do bhàsaich coguis an duine, 's cha mhò a bha am fear a sgriobh Ecsodus a' creidsiuin sin, a dh'aindeoin a chainnt. Tha so soilleir gu leòir oir ann an rannan eile de'n leabhar tha e ag ràdh gu'n do chruaidhich Pharaoh a chridhe fhéin. Is e an fhirinn nach robh e furasda dhasan's nach eil e furasda dhuinne briathran fhaotainn anns nach bi clearb an uair a thòisichear air an dà ni dheacair so a chumail ri cheile, gun an dara rud dhiubh a bhi breugnachadh an ruid eile,—is e sin, *uile-uachdarachd.* Dhé agus *saorsa-toile* mhic an duine. Tha an dà ni fior, ach cò as urrainn an dà fhirinn sin a thàthadh r'a cheile ann an dòigh anns nach fhaighear clearb? Sin aon de na ceistean a bba beatha Pharaoh a' togail, air chor agus nach eil e iongantach gu bheil am fear a sgriobh Ecsodus ag ràdh an tràth-sa gu'n do chruaidhich Dia a chridhe, agus a'ris gu'n do chruaidhich e a chridhe fhéin. Rinn Pharaoh ole agus fhuair e a pheanasachadh air a shon, ach rinn e an t-olc le saorsa a thoile fein agus cha b' urrainn e a' choire a chur air Dia. Bhrath Iudas an Slànuighear agus theirear mac an

sgrios ris, ach rinn e na rinn e le shaor thoil. Gidheadh bha fhios aig Dia roimh laimh gu'n rachadh Pharaoh agus ludas a sgrios, agus 'na uile-uachdararanachd ebleachd e iad gu bhi a' cur an cíll a rùintean siorruidh. Dh' oibrich fearg nan daoine sin fireantachd Dhé. Tha so a' togail cheisteann nach urrainn sinn fhuasgladh, ach is e an t-aon ni a dh' fheumas sinn greinneachadh air, nach do brosnuich Dia riamh agus nach brosnuich e gu bràth duine gu aingidheachd a dheanamh. Bha eridhe Pharaoh air a chruadhachadh do bhrìgh nach leigeadh an t-olc is an dannarrachd is an t-uabhar leis e féin a strìochdadhe do Dhia; is ann aige fhéin a bha a choire, agus eadhon an nair a thnit dioghaltais an Tighearna air, bha Dia ceart 'na nile shlighean is naomh 'na uile ghniomhchean. "Na h-abradh duine air bith an nair a bhuairear e, Tha mi air mo bhuaireadh le Dia: oir tha e eu-comasach Dia a bhuaireadh le olc; cha mhò a bhuaireas esan duine air bith. Ach tha gach duine air a bhuaireadh an uair a tha e air a tharrnuig air falbh le ana-miann fein, agus air a mhealladh." (*An t-abstol Seumas.*)

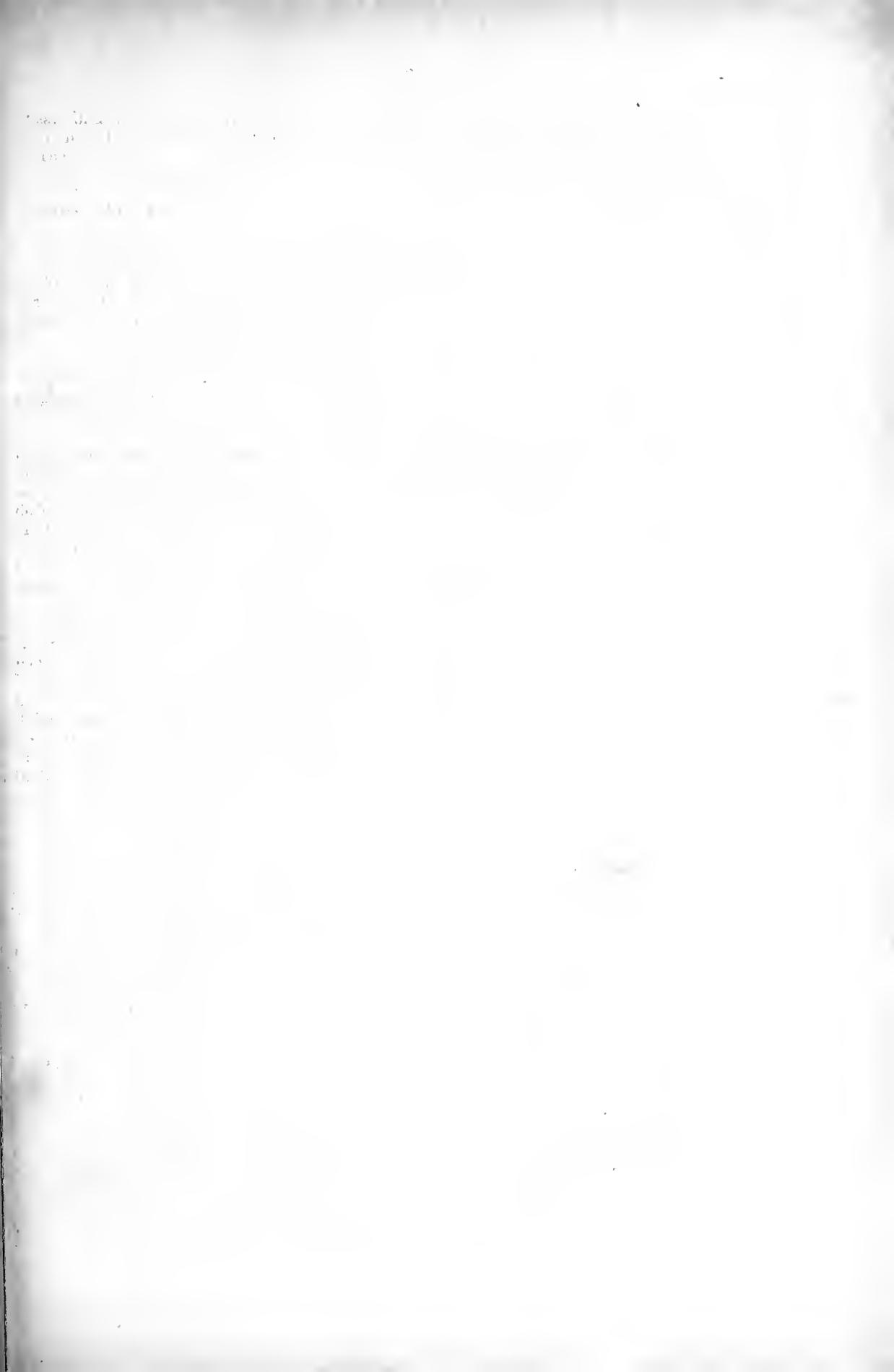
Ge b'e labhras toibheum an aghaidh an Spioraid Naoimh, cha'n jhaigh e maitheanas a chaoih. Sin facial eile a tha 'na chnap-starra do mhórán dhaoine. Ach ciod air bith a tha e a' ciallachadh faodar a bhi ciunteach nach 'eil e a' cumhannachadh tròcair Dhé, oir mar thuirt sinn cheana, cha chòir dhuinn aon rann de'n Bhiobull a thuigsinn ann an seadh a tha dol an aghaidh teagastg a' Bhiobull gu coitchionn, agus tha am Biobull a' teagastg gu soilleir nach diult Dia maitheanas do pheacach a ni aithreachas, eadhon air bruaich na h-uaighe,

Bha am facial so air a labhairt ris na Phairisich an déidh do Iosa balbhan a leigheas. An aite iad a bhi toilichte gu robh obair bheannaichte air a deanamh, is ann a thòisich iad air a ràdh gu robh Iosa ann an co-bheinn ri Beelsebub, Prionnsa nan deamhan. Bha a leithid de ghuin is de ghamhlás aca dha 'nan eridhe's gu'n do dhall iad an sùilean (chunuaic iad le'n sùilean an obair mhaith a rinn e) agus gu'n do mhùch iad an coguis seach aideachadh gu'm bu duine e anns an robh cumhachd Dhé. Bha an spiorad sin cho olc agus an staid-inntinn sin cho ifrinneach 's gu'n do chuir e crith air feòil Iosa, agus labhair e am facial so a thoirt rabhaidh dhaibh mu'n staid chunnartaich anns an robh iad, mar gu'n abradh e riù, ciod is urrainn Dia fein a dheanamh ri daoine coltach ribhse, daoine a dhùin an sùilean an aghaidh an t-soluis, agus leis an fheàrr a' bhreug na'n fhìrinn?

Cha do dhiult Dia riamh agus cha diult e gu bràth maitheanas do pheacach aithreachail, oir tha a thròcair farsuing mar an cuan, ach leis an fhacail so tha Criod a' toirt rabhaidh do dhaoine

gu'm faod am peacadh tighinn gu a leithid de ire 'nam beatha 's gu'm bi iad air am beò-ghlacadh leis, air chor agus nach bi e comasach daibh aithreachas a dheanamh a chionn gur fheàrr leò an dorchadas na'n solus. Ge b'e neach leis an aill, thigeadh e, tha Iosa ag ràdh, "agus an ti a thig cha tilg mi air chòr sam bith a miach e." Ach ann an beatha cuid de dhaoine tha gaol a' pheacaiddh is fuath do fhìrinn is do dhiadhadheachd cho làdir 's nach aill leo. Sin na daoine a tha ciontach do thoibheum an aghaidh an spiorad Naoimh. Tha fiosrachadh ar beatha a' teagastg dhuinn gu'm faod duine dol cho fada air aghaidh anns a' pheacadh 's nach 'eil e tuilleadh comasach air a thréigsinn, no aithreachas a dheanamh. Agus tha e caoinshuarach ged nach 'eil oir is biadh is deoch dha aingidheachd a dheanamh. Bho'n staid thruagh sin gu'n saoradh Dia sinn uile!

Aig àm sònruichte 'na bheatha bha eagal air *Iain Bunyan* gu'n do labhair e fhéin toibheum an aghaidh an Spioraid Naoimh, agus an sid 's an so gheibhean fhathast daoine air am bheil an t-eagal ceudna. *Ach ma tha eagal de'n t seòrsa so air duine, tha sin 'na chomharra cinnteach nach do rinn e am peacadh a tha a' cur eugail air.* Oir tha an t-eagal sin a' nochdadhe gu bheil e fo iongnuit spioradail. gu bheil faireachduinnean spioradail beò ann. Cha'n e iadsan air am bheil cùram anama no eagal breitheanais a tha ciontach do'n pheacadh so, ach iadsan a tha sònruichte air an deasgainnean, gun suim gun eagal, gun ionradh air Dia no siorruidheachd, iadsan aig am bheil coguisean marbh is cridheachan cho cruaidh ri creig. Cha'n e peacadh sònruichte no aon pheacadh uamhasach a tha air a chiallachadh le toibheum an aghaidh an Spioraid naoimh, ach staid eridhe, staid eridhe a tha cho olc 's gu bheil beatha an duine sin uile gu léir an aghaidh Dhé, an aghaidh fireantachd, an aghaidh firinn, an aghaidh gràidh. An uair a dh' fhàsas duine cho olc 's gu bheil fuath aige do gach ni is neach a tha maith, faodar a ràdh le firinn gu bheil e air a bheò-ghlacadh le peacadh siorruidh agus nach faigh e maitheanas anns an t-saoghala so no anns an t-saoghala a ta ri teachd, do bhrìgh nach 'eil iarrайдh aige air. Cha'n ionpaich Dia duine sam bith an aghaidh a thoile, agus an uair a tha toil duine a' fàs cho truaillidh mar thoradh olcias fein, ciod is urrainn Dia a dheanamh ris? Ciod achi leigeil leis a' bhinn seasamh, "Esan a tha salach bitheadh e salach fathast, agus esan a ni encoir deanadh e encoir fathast" (*Taisbean, xxii., 11.*). Cha tig an latha gu bràth anns an diult Dia maitheanas do neach air bith a ghlaodhas ris le eridhe briste is bruite; ach faodaidh an latha tighinn anns nach iarr am peacach tròcair, do bhrìgh gu bheil e làn thoilichte le beatha na h-eucoir. Sin an t-aon

The first two columns of all specimens are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

1. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

2. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

3. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

4. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

5. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

6. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

7. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

8. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

9. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

10. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

11. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

12. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

13. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

14. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

15. The first two columns are fixed by the same method, and the third column is fixed under the microscope. The results will be as follows:

pheacadh a ta siorruidh, cùl a chur a' d' dheòin ris a' mbaitheanas a tha air a thairgsinn gu saor le Dia.

AOIGHEACHD DO'N CHOIGREACH.

Anns a h-uile leabhar a bha air a sgriobhadh mu'n t-seann Ghàidhealtachd le luchd-siubhail tha ionradh air a dheanamh air coibhlneas is fialaidheadh an t-sluagh; bha iad daonnan deas gu cuid na h-oidhche a thoirt do'n choigreach. Is gasda an eliu so air sluagh sam bith, ach ged nach 'eil a' Ghàidhealtachd an dingh air dheireadh air àitean eile anns a' chùis so, tha aobhar againn a bhi creidsinn nach 'eil an aoigheachd a b' àbhaist air a thoirt do'n choigreach innse. Tha aobhar no dhà air an atharrachadh sin. Tha tighean-òsda cho paitt anns an dùthaich 's gu bheil e furasda gu leòir do'n choigreach biadh is leaba fhaotainn. Agus am bitheantas tha na coigrich comasach air an rathad fhéin a phàigheadh; tha iad móran na's fheàrr air an dòigh na'n sluagh a tha iad 'nam measg. Ach ged nach bitheadh, tha eagal oirnn nach fhraigheadh an coigreach an dingh o'n oglach an aoigheachd a gheibheadh e o sheanair, oir tha daoine air fàs cho pròiseil 's nach iarr iad coigreach a steach d' an tigh gu biadh mur bheil tigh maith aca is biadh uasal. Ciod a tha ann an sin ach pròis gun tùr? Bu duine suarach an duine a shealladh sìos air fear no bean chòir a thairgeadh biadh is fasgadh dha, a chionn nach robh anns an tigh aca ach bothan beag, no a chionn nach robh aca ach buntata is sgadan. Is dona an rud an uaisle ma chuireas i coibhneas a mach air an dorus.

Cha'n ann a mhàin ann an seann leabhairaichean a chi sinn gu robh meas aig na Gàidheil air aoigheachd; chi sinn e anns na sean-fhacail a bha air an cleachdadh am measg an t-sluagh. Theireadh iad, "Is farsuing bial a bhothain," a' ciallachadh ged bha an tigh beag gu robh rùm ann do'n choigreach.

Is moid rud a roinn.

Is sona gach curid an comaidh; is mairy a chromadh 'na aonar.

Bheirinn curid oidhche dha ged bhiodh ceann fir fo 'achlais.

A' cheud sgeul air fear an tigh, is sgeul gu latha air an aoigh.

Cha chumar tigh le dorus dùinte.

Am measg nan Iudhach bha aoigheachd do'n choigreach air a chunntas mar dhleasanais a bha air iarraidh orra le Dia agus a bha taitneach 'na shealladh. Chi sinn 'so ann an iomadh àite anns a' Bhiobull agus tha an cleachdadh air a chumail suas ann an dùthchannan na h-aird an ear an diugh fhathast móran na's fheàrr na tha

e'n ar measg-ne. Cha'n 'eil a' bheag de atharrachadh air cleachdadh nam Bedouin, anns an Eiphit, an Arabia, is aìn a Siria, a thaobh na cuise so o chionn cheithir mìle bliadhna; mar sin ma ruigeas tu tigh is dachaiddh Arabach an diugh gheibh thu ann a' cheart chur-air-dòigh a gheibheadh tu bho Abraham no Iacob no aon eile de na seann athraichean a tha air an ainmeachadh anns a' Bhiobull. Is e an cliù as fheàrr leis an Arabach gu'n abairteadh ris "duine aig ami bheil dùnan luathre;" an dùnan luathre a' ciallachadh gu'n d'fhadaidh e móran theintean a ghreibheadh bidh do choigrich is do chàirdean. Tha falal eaca a' moladh "duine a bhios a choin a' comhartaich" sin a' ciallachadh gu'n treòraich comhartaich nan con an t-allabanach a dh' iounsaigh a dhoruis. Theirear ri maithean nan Arabach *sheikhs*, agus cha'n'eil meas sam bith aca air sheikh mur bheil e fialaidh is aoigheil os cionn a chumantais. Tha bùth no àite-còmhnuidh an sheikh am bitheantas taobh an rathaid air am faodar fiuthair a bhi ri coigreach, los gu'n toir e dha a' chend fhàillte. Ach cha tionndaidh eadhon na daoine bochda am feumnach air falbh o'n dorus gun bhiadh is deoch is leaba a thoirt da; cha mhò a shaoileas iad gu bheil iad a' cur comain air le sin a dheanamh. Tha iad a' sealltuinn air mar chothrom a thug e dhaibh an dleasdanais a dheanamh do Dhia.

Tha falal eaca a tha ag ràdh, "Is e an t-aoigh tighearna an tighe cho fhad's a dh'fhanas e ann," agus gu lithéanta is e an fhàillte a chuireas iad air coigreach, "Is leat mo thigh." Tha na h-Arabaich cho milis siobhalta 'nan cainnt (dh' ith iad caob de bhonnach a' bhos-guil)' s nach urrainn thu daonnan an gabhall aig am falal, ach faodaidh coigreach a chreid-sinn nach e modh a mhàin a tha 'nam beachd an uair a their iad ris, "Is leat mo thigh." Seasaidh fear an tighe an taobh a muigh gus an iarr an t-aoigh air tighinn a steach agus suidhe air 'ùrlar fèin. Cuiridh e gach ni as fheàrr a tha aige air a bheulaobh, agus cha'n'eil aig an aoigh ach a ràdh ciod a bu mhaith leis, agus gheibhear dha e ma ghabhas e idir faotainn.

Ma's duine tòrail an t-aoigh cha'n ith e na chuirear m'a choinneann, gu sònruichte ann an tigh duine bhochd; fàgaidh e a chòrr los a leigeil fhàicinn nach 'eil gainne bidh ann. Chuireadh sin fear an tighe gu näire An àite e bli as an rathad do'n choigreach am biadh a mholadh, tha modhannan na h-aoigheachd a' ceadachadh dha sin a dheanamh, ach còrdaidh e ri fear an tighe na's fheàrr mur abair an t-aoigh air a cheann gu bheil am biadh maith, ach ma dh' imlicheas e a bhilean ann an dòigh a dh' fhaodar a thuiginn gu bheil e a' taitinn ris. Ma thug e dhuit deoch de sheòrsa sam bith, is e an dòigh air an deoch a mholadh a h-òl gu

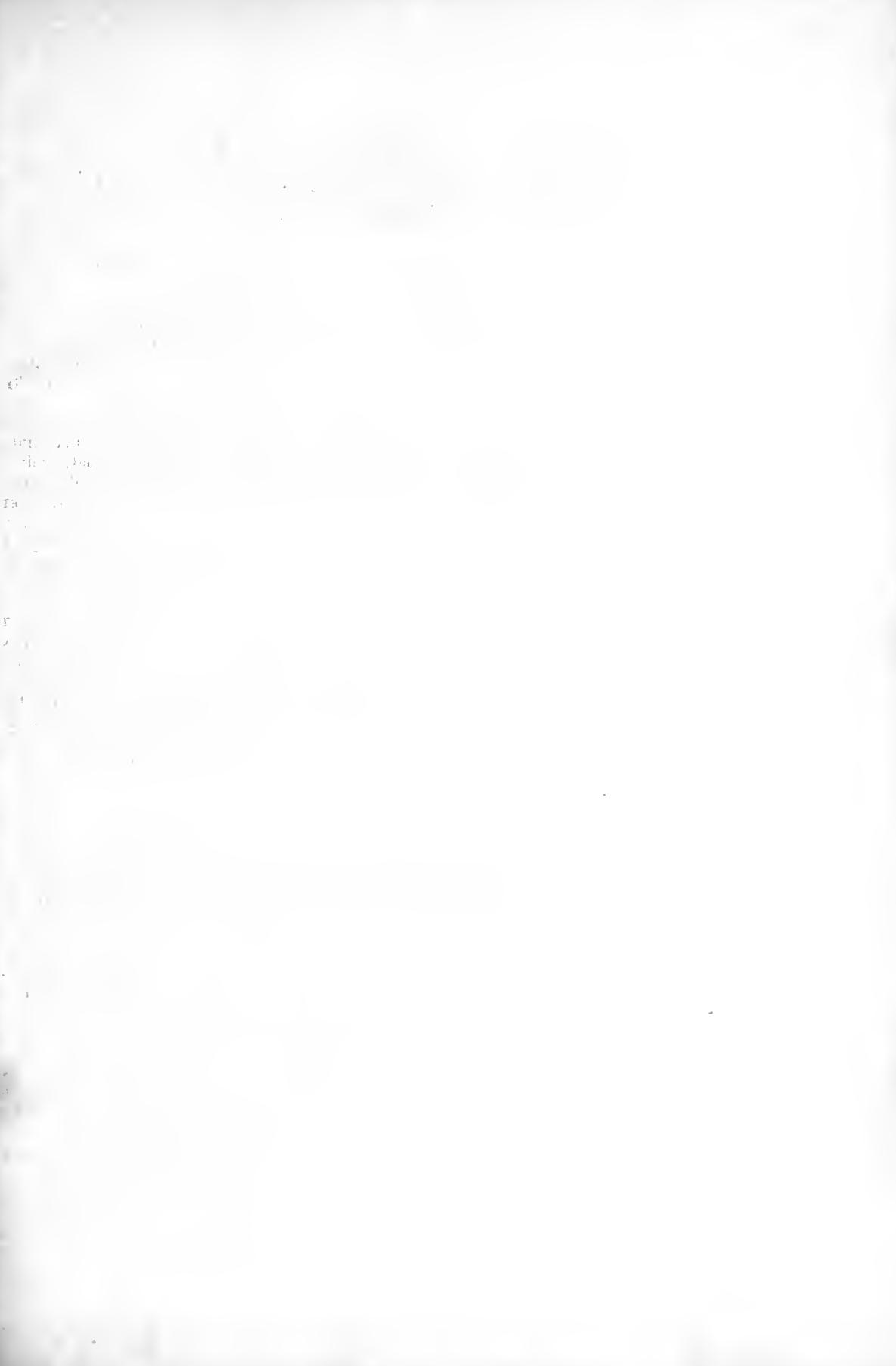
réidh, a' blasadaich le do bhilean, agus a' deanamh na fuaim sin leo a chluinnear air uairean bodaich fheusagach a' deanamh an uair a bhios iad ag òl rnéi teth. Tha an fhuaim sin mar cheòl binne ann an cluas an Arabaich oir tha i a' leigeil fhaicinn dha gu bheil an deoch a' cordadh ris an aoigh. Bheir e oilbheum móri dha páigheadh a thairginn.

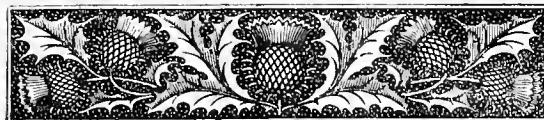
Aon uair 's gu 'n toir Arabach fasgadh do dhuine 'na thigh tha e tèaruinte, agus gheibh e aoigheachd fad oidhche ged bhiodh ceann fir fo achlais. Cha ghabhadh a cothrom air a nàmhaid cho fhad's a tha e 'na thigh, oir tha an t-seann uaisle air a cumail suas leis. Neo-arthaing nach 'eil na h-Arabaich fuileachdach gu leòir ma thachras an nàmhaid riu air an raon no anns a' chath, ach tha iad a' meas gu 'm biodh e 'na ghnothuch maslach corrag a chur air nàmhaid an taobh a stigh d'an geatachan. B'fheàrr leis an Arabach mort is meirle is adhaltrannas a bhi air a chur as a leth seach e bhi air a rádh gu 'n do bhris e lagh na h-aoigheachd agus gu 'n do ghabh e cothrom air nàmhaid a thàinig gu thigh mar aoigh. Tha e 'na nàire shiorruidh dha dochunn a dheanamh air neach a dh'ith aran maille ris. Tha e mar fhiachaibh air (ma bhris a' nàmhaid aran maille ris) aoigheachd is cairdeas a nochdadh dha gus am bi an t-aran a dh'ith e air a chnàmh gu h-ionlan 'na choluinn; mar sin tha e a' toirt ceithir uairean fishead d'a nàmhaid gu bhi cur air a shon féin. Is e an cleachdadhbh so a bha ann an inutinn aú t-salmadair an uair a thubhairt e, "Esan a dh'ith de m'aran thog e a shàil a' m' aghaidh." Bha cionta Iudais an aghaidh Mac an duine air a chunntas na b' antromaichte a chionn gu 'n do bhrath e e an déidh aran a bhriseadh maille ris. Is ann am measg nan Arabach a gheibhtear cleachdaidhean na h-àird an Ear air an cumail suas mar a bha iad ann an làithean an t-seann Tiomnaidh, oir is iadsan fior shìol na dùthcha as an d'fhuair sinn am Biobull, agus ma ruigeas tu bùth Arabaich an diugh fhathast theagamh gu 'n cluinn thu na ceart bhliathran bhuaith a labhair Abraham ann an còmhnaid Mhamre, "Agus thog e suas a shùilean, agus feuch bha triuir dhaoine a' seasamh làimh ris; agus an uair a chunnaic e iad ruith e 'nan coinneamh o dhorus a bhùthha, agus chrom e e féin gu lär: . . . thugaibh an so beagan uisge, agus ionnlaidibh bhur casan, agus bheir mise an so greim arain agus neartaichibh bhur eridhe Agus ghereas Abraham agus thuirt e ri Sarah, Dean cabbag, taoisinn tri miosairean de mhin phlùr, agus dean aran air lic an teintean. . . ."

Anns an Tiomnadh Nuadh tha aoigheachd do'n choigreach air a nholadh. Tha an t-abstol

Pol 'g a ainmeachadh mar aon de chomharran an fhìot Chriosduidh, "a' comh - roinn ri uireasbhuidh nan naomh, a' gnàthachadh aoigh-eachd." Anns an litir gu Titus tha aòigh-eileachd air ainmeachadh am measg nam buadhan maithe eile a bu choir a bhi ann an easbuig; anns an litir a chum nan Eabhruidh-each tha e air iarraidh oirnn, "Na deanaibh dearmad air aoigheachd a thoirt do choigreach;" agus tha an t-abstol Peadar ag rádh, "Thugaibh aoigheachd d'a chéile gun ghearan." Fhuair Iosa coire do Shimon am Pharasach a chionn nach do rinn e dha a réir cleachdadh na dùthcha, "Thàinig mi a steach do d' thigh ach cha d' thug thu dhomh uisge chum mo chos; cha d' thug thu dhomh pòg; cha d' ùng thu mo cheann le oladh." Do bhírigh nach robh àite aig Iosa anns an leagadh e a cheann bha e an earbsa ris an aoigheachd a bheireadh a chàirdean dha. Agus cha 'n e whàin gu 'n do mheas e mar fhìreantachd an aoigheachd a thug daoine caomh fialaidh dha fhéin, ach mheas e mar an ceudna mar fhìreantachd an aoigheachd a bheirear do 'n aon de na bràithrean as lugh aige. Ann an leabhar Eiphiteach tha na briathran so air an cur ann am beul an dia mhóir a bhios a' toirt breith air na mairbh, "Leigibh an duine so a steach oir tha na diathan a' deanamh a bheatha do'n àite so; thug e biadh do'n acrach, deoch dhaibhsan air an robh pathadh agus chomhdaich e an lomnochd." Nach 'eil na briathran sin glé choltach ris an fhacal a labhair an Slànuighoar, "C' uin a chunnaic sinn a'd' choigreach thu agus a thug sinn aoigheachd dhuit? Agus fhreagair an Rìgh, Gu deimhin a ta mi ag rádh ribh, a mheud 's gu'n do rinn sibh e do aon de na bràithrean as lugh a agam-sa, rinn sibh dhomhsa e." Mar so faodar a rádh gu cinnteach gu'm feum daoine cuintas a thoirt do Dhia aig là a' bhreitheanais air an dòigh anns an do choimhead iad air thalamh lagh na h-aoigheachd. Agus ma tha so fior cò a ghabhdh air fhéin a rádh gur suarach an còmharrha air maiteas duine e bhi aoigheil. An uair a chuir Criod a mach a theachdairean dh' iarr e orra gun sporan a bhi aca, ach iad a bli an earbsa ri aoigheachd nan daoine a rachadh iad thuca. Bha iad ri am beannachd a thoirt do na tighean a ghabhdh riutha, ach cha robh aig na tighean nach deanadh sin ri fhaotainn ach mallachd, "Is soiomchaire a bhitheas e do Shodom's an là ud, na do'n bhaile sin."

Tha aoigheachd, ma ta, a réir spiorad an t-soisgeil; uime sinn cuimhnichcamaid a ghnáth falas sòluimte an t-Slanuigheir, "Bha mi a'm' choigreach is thug sibh aoigheachd dhomh," agus ma ni sinn sin cha bhi sinn gun ar duais, agus uair no uair-eigin "bheir sinn aoigheachd do ainglibh gun fhios duinn." —*Eabh.* xiii. 2.

SAORSA TRE FHUIL.

Anns a' cheud litir a sgrìobh e gu eaglais Chorint tha Pol ag innseadh dhuinn gu robh crann-ceusaith Chriosd 'na cheap-tuislidh do na b-Iudhaich agus 'na amaideachd do na cinnich. Be' an t-saorsa a thairig an t-abstòl dhaibh saorsa a thàinig tre fhuil, ach ged a bha an fhuil sin a' labhairt ni as feàrr na fuil Abeil chuir iadsan an suarachs i. An ni a bha ann o thùs tha e ann fhathast; tha móran dhaoine ann a ghabhas oilbhéum ma chluinneas iad am facal fuil ann an seòrmanachadh an t-soisgeil, agus a thionndaidheas air falbh le tàir bho theachdaire sam bith a chuireas cudthrom air eifeachd fuil an t-Slànuigheir. Tha iad an dùil nach 'eil anns an teagasc gur ann o dhòrtadh fuil an t-Slànuigheir a tha uile bheannachdan na réite a' sruthadh ach cuing a chuir an t-abstòl Pol agus diadhairean eile mu amhach a' chinneadaonna, agus their iad nach 'eil na tiodhlacan spioradal a tha an saorghal a nis a' sealbhachadh o Dhia an ceangal ri fuil Chriosd na's mò na tha an t-sid an ceangal ris a' ghealaich. Ach anns a' chiùis so tha Pol ceart; mar tha e anns gach ni ðiomhair is domhain eile air an do mheòmhraich i'ntinn; tha an fhìrinn a theagaing e air a deargadh anns na látthean brònach so air eridheachan dhaoine mar le peann iaruinn, an fhìrinn nach gabh saorsa ceannach as engmhais dòrtadh fala. Ciod air bith eile a theagaing an cogadh uambasach a tha an dingh a' fasachadh na Ròinn-Eorpa dhuinn, tha e a' teagasc duinn le sòluimteachd gu 'm feum aon duine bás fhaotainn a chum gu 'm bi beatha aig duine eile. Sin lagh seasmhach a tha a' riaghlaigh anns an t-saorghal spioradal; lagh nach robh air a dheanamh le Pol (ged a leugh Pol e leis an tuigse a thug Dia dha) ach lagh a tha air philleadh a steach ann am beatha chloinn nan daoine o thoiseach tim gu deireadh an t-saorghail. Tha an lagh sin ag oibreachadh gun sgur ann am freasdal Dhé air an talamh, a' toirt fianuis do'n fhìrinn a tha tighinn thugainn o Chalbhari, 'saorsa tre fhuil,' agus "as engmhais dòrtadh fala cha'n-eil maitheanas peacaidh ann."

As engmhais iòbairt cha bhi adhartas. Còrdadh no na còrdadh sin riut cha ghabh e seachnadh, oir is lagh e a tha ag oibreachadh araon anns an t-saorghal nàdurra agus anns an t-saorghal spioradal; lagh a tha a nis a' labhairt ann an

eachdraidh an t-saorghal le guth caol fann, agus a' rìs le guth a tha mar thoirm mhòran uisgeacha, ach a tha labhairt ann an crann-ceusaith Chriosd le cumhachd a thug eadhon air na bodhair eisdeachd. Cha d' thug an saorghal riamh leum air adhart gun neach air chor-eigin a thabhairt a bheatha air a sgàth; maith a' mhòrain a' tighinn o fhuolangais a' bheagain; daoine anns a' bheil uaisle a' basachadh los gu'm biodh am bràithrean beò; fàidhean is ionracain is martaraich a' meas am fulangais mar neo-ni a chum gu 'm biodh slighe dhireach air a deanamh do fhìrinn, do cheartas, is do shaorsa.

Mar so tha *lugh na h-iòbairt* air fhigheadh a steach ann an dlùth is inneach ar beatha, an lagh air a' bheil crann-ceusaith Chriosd 'na shamhladh is 'na shuaicheantas siorruidh; agus ged tha an lagh so ann an aon seadh gruamach is cruaidh, oir tha e 'na mheadhon air fulangas is bristeadh-cridhe a thoirt air a' ghaisgeach is air an neo-chiontach, tha e ann an seadh eile maiseach is lan gealltanais do'n t-saorghal, oir tha e 'na mheadhon air na beannachdan as airde a thoirt do'n mhòr-chuideachd nach b' urrainn an cosnadh air an son féin. Na tiodhlacan a tha deanamh ar beatha-ne an diugh socruch is comh-flurtachail is sàbhailte,—bha iad air an eanach dhuinn le saothair anama is fuil; tre obair is fulangas is féin-àicheadh dhaoine eile a tha nis eadhon an ainmean air an dichuimhneachadh thàinig beannachdan thugainn air son nach do shaothraich sinn. Tha e air a ràdh gu 'n do mharbhadh aon duine eo dhìu mu choinneamh gach mile de'n rathad-iarninn a rinneadh anns an dùthach; faodar a ràdh te firinn gu 'n deachaidh iad sin iobradh a chum gu 'm biodh rud maith air a thoirt dhuinne. Na'n robh sùil gheur is eridhe tuigseach againn chitheamaid air gach beannachd, a tha sinn a' sealbhachadh athailtean na h-iòbairt; braonnan dearg fuil-chridhe nan daoine a choisinn na beannachdan sin dhuinn. Leònadh daoine eile a chnm gu 'm bitheamaid-ne gun leòn; chaidh iad a steach do ghleann dorcha a' bhàis a chum sinne a thoirt do ionad tèarninte is farsuinn. Gun iòbairt cha'n 'eil adhartas, agus gun dòrtadh fala cha'n 'eil saorsa. Cha deachaidh an saorghal riamh aon cheum air aghaidh, cha d' fhuair sinn maith as fhiach maith a ràdh ris gun duine air choreigin no daoine a bhi air an ceusadh agus air an gonadh thun an eridhe le móran

dhoilgheasan. Sin lagh nach 'eil dol as air; ma lorgaicheas tu cùrsa an t-srutha a tha giùlan eòlais is sith is saorsa gu sliochd Adhainibh chi thu gu bheil an sruthan daonnan ag éirigh á tobar d' an ainm Calbhari. Ma bu mhaith leat dearbhadh fhaotainn gu bheil teachdaireachd an t-soisgeil fior, a' conibh-fhreagairt do fhéin-fhiosrachadh mhic an duine, ciod an dearbhadh as cinntiche na so, gu bheil an Tiomuadh Nuadh a' cur fa chomhair an t-saoghal mar Shlánnigh-ear neach aig a' bheil Crùn-droighinn air a cheann.

Anns na smuaintean so, ma ta, gheibhear leus beag de sholus anns na làithean brònach anns a' bheil sin beò; agus co aig nach 'eil feum air gath soluis anns an tiugh-dhorchadas a tha ag iadhadh umainn. Ma tha Dia 'na fhreasdal ag oibreachadh leis an lagh so, ma's e so aon de na dòighean annus a' bheil e ag oilineachadh a chloinne ann am fireantachd, feumar a chuinm-neachadh nach 'eil e ag iarrайдh air mac an duine ni a dheanamh ach an ni a rinn E féin. Is e sin r'a ràdh, tha a' cheart lagh a tha ag oibreachadh ann am beatha dhaoine ri fhaicinn anns an Diadhachd fein, oir ann an tabhartas a Mhic tha Dia a' nochdadh gu'n d' fhuiling e bròn is saothair anama a chum gu'm biodh saorsa is oighreachd shiorruidh againne mar thoradh fhlangais. Cha'n ann mar sheann naigheachd a bu choir dhuinn naigheachd Chalbhari a lenghadh; mar ni a thachair o chionn fhada nan cian agus aig nach 'eil buintealas no dàimh ris na nithean a tha làthair, no ri beatha dhacine ains an là an diughi; ann am bàs Chriosd air Calbhari tha sinn a' faicinn an lagha 'na mhaise agus 'na ionlanachd gunn ann tre fhuil a thig saorsa; tha e 'na dhealbh air nithean a bha, agus a tha, agus a bhithreas gu siorruidh, fior ann am beatha mhic an duine agus ann an eachdraidh an t-saoghal. Tha iobairt a' call a maise an uair a tha i air a tabhairt a dh' aindeoin, oir is e maise na h-iobairt gu'm biodh i air a tabhairt le saor thoil is teas ghràdh. Bha tabhartas Chriosd as leth a bhràithrean uasal is éifeachdach do blrig gu'n do choisrig e e féin gu toileach a chosnadh saorsa tre fhuil. Cha b'e na tairngean a chuir-eadh 'na chasan is 'na làmhain a chùm air a' chrann e ach a thoil uasal féin. Cha b'e daoine a thug bhuaith a bheatha a dh' aindeoin; thug e seachad i le a shaor thoil mar éiric air son mhórain. Sin an t-aobhar gu bheil éifeachd shiorruidh 'na fhuil; air a' chrann-ceusaidh an nair a bhàis bha e na bu chunhachdaiche na bha e riabh 'na bheatha. "Mise ma thogar snas o'n talamh mi tàrnigh mi na h-uile dhaoine a'm' ionnsaigh." Dhòirteadh fhuil naomh-san o chionn nan ceudan bliadhna, ach tha i fhatheadh a' ruith troimh na linnteann mar abhainn ioc-shlainteach anns a' bheil cumhachd dhiomhain

is bheò. Tha i a' teagasc do'n t-saoghal mar nach b' urrainn briathran duine no aingil a theagasc, gur e fulangas pris na saorsa. Sin leasan a tha ar dùthach ag ionnsachadh as ñ ann an calldachd a' chogaidh; leasan a bha i a' cur an suarachas ann an làithean reamhar a suaimhneis; ach air slighe nach do shaol sinn tha Dia 'g ar toirt air ar n-ais gu Calbhari agus gu teachdaireachd na fala air an do rinn sinn dearmad.

LAGH NA H-EAGLAIS.

Tha sinn an duil gn'm bu choir do bluill na h-eaglais tomhas reusanta de èòlas a bhi aca air lagh na h-eaglais, agus is e sin an t-aobhar gu bheil sinn a' dol a chur sìos air an duilleig so rud no dhà ris am faodar a ràdh ann am briathran Phoil *ceud-thoiseach anmhunn agus bochd*. Ach ma tha iad 'nan ceud-thoiseach anmhunn agus bochd do sgrìobhaichean is do chléirich a tha fògluimte anns an lagh, tha sinn cinnteach nach 'eil iad mar sin do'n mhòr-chuideachd de shluagh na h-eaglais, oir cha'n eil iad, a' gabhail achi glé bheag suime do riaghailtean air am bu choir daibh fios a bhi aca.

A thaobh an t-seisein.

A réir lagh na eaglais tha ceithir chuirtean aig am bheil tighdarras suidhe a chum cùisean a bhuineas daibh a réiteachadh agus breith a thabhairt; an Seisean; a' Chléir; a' Sionod; agus an t-àrd Sheanadh. Tha lagh siobhalta na rioghachd ag aideachadh tighdarras nan cuirtean sin, agus leigidh e le binn sam bith a thug iad a mach seasamh, ma tha a' bhinn sin a réir lagh na h-eaglais féin. Tha an Staid ag aideachadh tighdarras na h-Eaglais Stéidhichte ann an nithean spioradail direach mar tha an Eaglais ag aideachadh tighdarras na Staide ann an nithean aimsireil. Is e an Seisean a' chùirt d'am buin cùisean na h-eaglais anns an sgireachd. Is e buill an t-seisein am ministear agus na foirbhich: tha am ministear daonnan anns a' chathair. Cha'n urrainn da duine eile a chur 'na àite; is e a' chléir a dh'fheumas sin a dheanamh. Ma tha sgireachd gun mhiniestear no ma tha am ministear air falbh le cead na cléire feumaidh a' chléir fear dhiubh féin a chur os cionn Seisean na sgireachd sin. Cha'n urrainn an Seisean suidhe mur bheil fear na cathrach agus dà fhoirbheach a làthair. Faodaidh am ministear Seisean a ghairm le glaodh anns an eaglais, air neo le fios a thoirt do na foirbhich air dhòigh eile; ach feumaidh rabhadh reusanta a bbi air a thabhairt. Tha an Seisean a' suidhe le dorsan dùinte, ach ma chi na buill ionchuidh gu'm biodh a' chùirt fosgalte aig àm is aobhar sònruichte, faodaidh iad coinneamh

Mr. Wm. D. H. Smith
of the New Haven
Manufacturing Company
has been elected
President of the
Manufacturers' Association
of New Haven.

Mr. Wm. D. H. Smith
of the New Haven
Manufacturing Company
has been elected
President of the
Manufacturers' Association
of New Haven.

fhollaiseach a ghleidheadh. Is còir do gach Seisean cléireach a bhi aige; is e deasdanas à' chléirich mionaidean an t-seisein a sgrìobhadh agus gach leabhar is paipear a bhuineas do'n t-seisean a ghleidheadh gu càramach. Aig toiseach gach coinnimh tha mionaidean na coinnimh mu dheireadh air an leughadh, a dheanamh cinnteach gu bheil gach ni air a chur sios mar a thachair e.

Buinidh e do'n t-Seisean sìth is riaghait a chumail anns a' chiomhthional; àitheantan an t-Seanaidh a ghiùlan a mach; fianuisean a cluinniann is breith a thabhairt ann an cùisean a bheirear air am beulaobh; agus sochairean na h-eaglais a thoirt do dhaoine freagarrach no dhultadh do dhaoine neo-fhreagarrach. Is ann aig an t-Seisean a tha còir an uair a shuidheachadh air son seirbhisean na h-eaglais; àm a' Chomanachaидh, agus làithean traigs is ùrnuigh; is ann aca a tha còir sealltuinn as déidh an airgid a tha air a chruinneachadh anns an eaglais. Is iad a dh'fheumas cléireach na h-eaglais agus fear-ciùil a' choimhthionail fhaotainn; ach cha'n'eil e mar fhiachaibh orra dorsair no glanadar fhaotainn air son na h-eaglais, no fear a sheallas as déidh a' chlaidh, Am bitheantas tha na dreuchdan sin uile air an toirt do aon duine; an duine ris an abair euid, am beadal, ach ris an abair mise fear mo dheis-làimhe.

Is ann do'n t-Seisean a bhuineas fairbhich ùra a dheanamh. Faodaidh iad an comhairle a chur ris a' choimhthional ma thoilcheas iad (am bitheantas tha sin ionchuidh is freagarrach) ach cha'n'eil lagh na h-eaglais 'ga iarraidh orra. Tha taghadh fhoirbheach uile gu léir ann an làmhac an t-Seisean. Feumaidh fairbheach a bhi bliadhna air flíchead de aois; a bhi 'na fhear-comanachaидh; a bhi chòmhnuidh anns a' sgìreachd sia seachduinnean anns a' bhliadhna air a' char is lugha. Tha e air iarraidh air fairbheach "gu'm bi e diadhaidh 'na chaith-eamh-beatha agus stòlda 'na ghiùlan; dìchiollach air dol do'n eaglais agus air là an Tighearna a chumail naomh; a' cumail suas aoraidh 'na theaghlaich; agus 'na eiscimpleir do'n t-saoghal ann an stuamachd is anu an naomhachd." An uair a tha Seisean a' deanamh fhoirbheach feumaidh iad ainmean nan daoine a tha 'nam beachd a chur air leth air son na dreuchd a ghlaodhach anns an eaglais agus cothrom a thoirt do'n choimhthional tighinn air beulaobh an t-Seisein ma tha dad sam bith aca an aghaidh beatha no creideamh nan daoine. Feumar deich làithean a thoirt air a shon so. Ma thig duine air beulaobh an t-Seisein a ghearan rannsaichear a' chùis agus gheibh e an dà chuid éisdeachd is ceartas.

A thaobh a' Mhinisteir.

An uair a tha ministear air a shuidheachadh

os cionn coimhthionail is e mhàin an bàs no cionta a chuireas as a dhreuchd e. Cha toir a' chléir cead searmonachaïdh do dhuine sam bith gun a bhi riaraichte gu bheil a chliù maith, agus gu'n deachaidh e troimh 'n chùrsa-oileineachaidh a tha air òrduchadh leis an eaglais; ach ged a gheibh e cead-searmonachaïdh o'n chléir cha'n fhaod e pòsadh no baisteadh a dheanamh no sacramaid a fhrithealadh gus an bi e air a shuidheachadh os cionn coimhthionail. Is ann do'n mhiniestear a mhàin a bhuineas a ràdh c'uin no ciamar a bhualar clag na h-eaglais. Is ann air a' mhiniestear a tha e mar fhiachaibh uile shoithichean is airneis na h-eaglais—soithichean baistidh is comanachaïdh—a ghleidheadb, agus tha e cunnatachail do'n sgìreachd ma théid an call, no ma chuirear iad gu feum neo-fhreagarrach. Tha còir aig na *heritors* (uachdarain an fhearainn) na soithichean sin a thoirt do'n eaglais a chum feum an t-slaigh. Mur toilich e féin cha ruig ministear sgìreachd a leas a dhachaidh a dheanamh anns a' *Mhanse*; cha mhò a dh'fheumas e duine eile a chur ann, ach is còir dha càram a ghabhail deth los nach téid an tigh a dholaidh. Ach ged nach ruig e a leas a bhi chòmhnuidh anns a' *Mhanse*, cha'n'eil sin a' ciallachadh gu'm faod e an sgìreachd a thréiginn; a réir reachdan an t-Seanaidh "tha ministearan nach 'eil a' fantuinn maille r'an treud ri bhi air an cur as an dreuchd." Cha'n'eil e air a chur sios ann an lagh na h-eaglais ciod an tine a dh'fhaodas e bhi air falbh as an sgìreachd mus seallar as a dhéidh; ach co dhiu tha e neo-ionchuidh do mhiniestear a bhi air falbh os cionn ceithir sàbaidean gun chead na cléire. Cha'n fhaod ministear dol thairis air criochan a sgìreachd fhéin, no dol a steach do sgìreachd coimhearsnaich a dheanamh obair na ministrealachd gun cead a choimhairsnaich fhaotainn. Cha'n fhaod aon Seisean sochairean na h-eaglais a thoirt do neach a tha fo smach-dachadh aig Seisean eile. Cha'n fhaod ministear a bhi 'na bhalla Pàrlamaid. An uair a tha eaglais gun mhiniestear is ann air a' chléir a tha e mar fhiachaibh òrnuighean an t-soisgeil a chumail suas intte. A réir cleachdadh na dùthcha tha an coimhthional a' cui duine intte an dara Sàbaid agus a' chléir an t-Sàbaid eile. Mar is bitheanta is e am ministear a tha a' gleidheadh rola a' bhaistidh is rola a' chomachaïdh, ach a réir an lagha is ann do'n t-Seisean a bhuineas iad agus is e an Seisean a tha cunnatachail air an son. Ma ni ministear dearmad air suipear an Tighearna a fhrithealadh anns an sgìreachd aon uair co dhiu anns a' bhliadhna, feumaidh a' chléir sealltuinn as a dhéidh agus rannsachadh a dheanamh mu'n chùis. Ann an seann sgìreachdan is ann air a' mhiniestear a tha e mar fhiachaibh aran is fion ullachadh air son na sacramaid. Tha e a' faotainn suim shòrnuithe

'na thuarasdal a chum so a dheanamh. Feumaidh rola comanachaидh a bhi air a ghleidheadh, agus feumaidh an Seisean dol thairis air gu cùramach uair 's a' bhliadhna. Uair 's a' bhliadhna feumaidh an rola sin dol air beulaobh na cléire. Cha'n eil e ceart do 'n t-Seisean sochaireann eaglais a thoirt bho dhuine sam bith gun rabhadh a thoirt dha, agus cothrom e féin fhìreanachadh. A thaobh seirbhisean na h-eaglais agus frithealadh nan sacramaidean cha'n eil uighdarris sam bith aig an t-Seisean no aig na foirbhich; tha sin uile ann an làimh a' mhinisteir. Cha'n ann do 'n t-Seisean no do'n choimhthional a tha e cunntachail anns na nithean sin ach do'n chléir. Is ann aig a' chléir a tha uighdarris thairis air mur bheil iad toilichte leis an doigh anns a' bheil e' deanamh seirbhisean na h-eaglais. Tha coir aig gach coimhthional ministear a thaghadh, ach mur dean iad sin an taobh a stigh de shia miosan tha e a' tuiteam ann an làimh na cléire. Mar is bitheanta tha a' chléir a' fágail an taghaidh aig a' choimhthional, ma tha idir sith is aonachd 'nam measg.

Mu dheachamh.

Anns na seann sgìreachdan tha am ministear air a phàigheadh leis na *heritors* (uachdarain an fhearainn). Anns na sgìreachdan ùra tha e air a phàigheadh leis a' choimhthional. Tha e mar fhiachaibh air luchd an fhearainn eaglais is cladh is Manse a thogail anns gach sgìreachd, agus tuarasdal is gliob a thoirt do'n mhiniesteir. Ach cha'n ann as am pòcanna-san a tha sin a' tighinn; tha e tighinn á deachamh—dileab a bhuineas do'n eaglais gu laghail. Theirear deachamh ris an deicheamh cuid de thoradh fearainn no uisge a bha air a dheanamh thairis gu bhì cumail suas órdúighean an t-soisgeil anns an tir. Cha'n eil an eaglais a' faotainn an diugh an deicheamh cuid no rud coltach ris, oir roinbh am an Ath-leasachaидh bha maoin na h-eaglais air a struigheadh le sagartan is uachdarain ann an co-bheinn ri cheile, agus an déidh an Ath-leasachaидh rinn móran de na h-uachdarain làdir greim air caob mhaith de na dh' fhàgadh de'n dileab. Uair-eigin anns an t-seachdhamh linn deng bha na deachaimh air ann meas, agus is ann as an t-suim a' b' fhiach iad aig an àm sin a tha na ministearan air am páigheadh. Ann an cuid de sgìreachdan is fhiach na deachaimh a dhà uiread ri tuarasdal a' mhiniesteir; tha sin a' ciallachadh gu bheil na h-uachdarain a' enr cuid mhaith de airgiot na h-eaglais 'nam pòca fhathast. Air uairean cluinnear nachdarain a bhuineas do'n eaglais Shaoir no do'n eaglais Phàpanach a' gearan gu bheil aca ri tuarasdal ministear na sgìreachd a phàigheadh, agus bheireadh iad ort a chreidsinn gu bheil encoir air a dheanamh orra. Ach feumar a chuimhneachadh gu'n d'

fhuair iadsan am fearann leis an uallach sin air, agus gu'n d'fhuair iad e na bu shaoire na gheibheadh iad e mur bitheadh e air. Cha'n ann daibh a bhvineas na deachaimh ach do'n eaglais; cha'n eil iad a' toirt di ach a cuij féin, rud nach do phàigh iad riamh bonn-a-se air a shon.

Anns na seann sgìreachdan tha tuarasdal a' mhiniesteir, an uiread so de bhollachan eòrna, no de chruithneachd, no de mhin-choiree; ach tha e air a phàigheadh ann an airgiot a réir pris an eòrna is na mine gach bliadhna. Anns an earrach tha an Siorram a' gairm ciirt de thuathanach is uachdarain is mhùillearan gus pris a' bharra a dheanamh a mach gu flinneach. Ann an cuij de sgìreachdan tha tuarasdal a' mhiniesteir air a phàigheadh dà nair 's a' bhliadhna, ach anns a' chuid as mothà aon nair, ann am meadhon an earraich. Ma tha ministear an dreuchd ann an sgìreachd air latha Bealltuinn (a' chòigeamh là deug) is ann leis a tha leth tuarasdal na bhliadhna sin; ma ruigeas e an Fheill Mhìcheil (an naoieamh là fichead) is ann da a bhvineas an leth eile ged a bhàsachéadh e am màireach. A réir seann lagha ris an abrar lagh na h-Annait, an uair a shiùblhas ministear is ann d'a theaghlaich no d'a dhileabaich a bhuineas an tuarasdal a tha tighinn a steach aig an ath teirm an déidh a bháis. Abair gu rohh fear-euideachaidh aig an t-seann mhiniesteir agus gu'n do shinbhaile ann an October, is ann le teaghlaich an fhir nach maireann a bliodh an tuarasdal gus an ath Bhealltninn; tha sin a' ciallachadh gu'n caill am fear-euideachaidh tuarasdal leth-bhliadhna. A réir oibreachadh an lagha so faodaidh ministear òg a bhi seachd miosan deug ann an sgìreachd mus faigh e sgillinn thnarasdail. Ach aig a' cheart àm is lagh caomhail lagh na h-Annait; rinneadh e a chum cothrom a thoirt do bhantraichean is do chloinn, agus ged tha e air uairean a' tachairt gu bheil an lagh a' toirt airgid á pòca lom 'ga chnr do phòca paitl tha teaghlaich an fhir nach maireann air uairean feumail gu leòir air.

Tha tuarasdal na sgìreachd ri phàigheadh co-dhiu a tha no nach 'eil ministear innse; mur bheil còir laghail aig duine eile air tuitidh e air Ionmhas nam Bantrach (*Widows' Fund*). Fènmairdha a h-uile ministear suim shònruichte anns a' bhliadhna a phàigheadh do Ionmhas nam Bantrach; £3 3s., no £4 14s 6d., no £6 6s., no £7 17s. 6d.; a réir na chuireas e ann gheibh a theaghlaich ás, ma dh' fhàgas e bantrach no clann òg.

Is ann do na heritors a bhuineas an cladh agus na craobhan a dh' fhaodas a bhi ann; ach rud glé neònach, is ann do'n mhiniesteir a bhuineas am feur a dh' fhàsas ann. Is ann dà euideachd a bhvineas na craobhañ a tha air a' ghliob, agus faodaidh e an reic no an losgadh ma thogras e.

MIANN IS EAGAL IS CURAM.

Sin na tri nithean as bitheanta a tha milleadh sonas dhaoine. Ann an aon seadh tha sonas mar an gaol ; thig e gun iarraidh ; ach ann an seadh eile tha e a' feitheamh air gach duine a dh' iarras e, ma ghabhas iad an dòigh cheart air fhaotainn. Ach cleas gach rud eile tha an dòigh cheart r'a h-ionnsachadh. Tha cuid de dhaoine anns a bheil an t-ionnsachadh sin a' fàs gu nàdurra agus gun dragh ; tha cuid eile ann a thogas am fòghlum air an cruaidh chosdus agus lion beag is beag ; ach tha cuid eile ann nach ionnsaich e gu bràth.

I. *Miann*. Is e a' cheud cheum anns an ionnsachadh ar miannan a chumail 'nan àite féin. Cha'n eil sinn a' cleachdadhl an fhacail ann an droch sheadh ; is e a tha againn anns an amharc an ciòcras sin a tha air a' mhór-chuideachd de dhaoine air son nithean nach 'eil aca. "Is mothà làn do shùla na làn do bheòil." Cha chûis-gehairin duine sam bith aig a bheil làn a bheòil ; bu chòir dha Ni-Maith a mholaodh agus a bhi toilichte, ach glé bhitheanta cha'n eil e toilichte oir tha a shùil a' miannachadh barrachd 's is urrainn da a chur 'na bheul. Tha e a' faicinn rud-eigin aig a choimhairsnach nach 'eil aige fhéin, agus saoilidh e nach urrainn da bhi sona is sin 'ga dhíth. Is e aon de chomharran an duine ghlic meas a bhi aige air na nithean a bhûineas da ; maise is fiachan fhaicinn anna nach 'eil anns na nithean nach buin da. B' aithne dhuinn duine aig an robh seann mhart crotach air nach robh ach aon adharc agus an adharc sin fhéin eàm, ach ged is fhada agus is briagh a dhaircean crodh Aird-Tòirinis bha e 'n dùil nach bu sheise dhi am mart a b' fheàrr ann am buaile Aird-Tòirinis. Theaganmh gu 'n abair thusa nach robh anns an duine ach an t-amadan ; cha b'e sin a bha ann ach duine glic. B' fheàrr dhàsan a mbart fhéin na na bha de chrodh ann an Aird-Tòirinis ; agus ma bha e a' faicinn maise innta nach fhaiceadh na dròbhairean cha robh sin a' deanamh coire do dhuine eile agus bha e 'ga dheananmh fhéin sona. Agus rud sam bith a ni duine sona agus anns nach 'eil lochd no crón do dhaoine eile is càirdiche e do 'n għliċċas na do 'n fhaoineas. Is ann ann an ceart da-ríreadh a tha sinn ; creid no na creid thusa e, cha'n eil na nithean a tha aig daoine eile a leth cho maith ris na nithean a tha agad fhéin. Tha Miann mar

luibh aig a bheil na ficheadan is na ceudan freumh puinsanta, ach cha 'n eil gin diubh as miosa na Farmad. Cha robh is cha bhi duine farmadach sona. Air cho mhaith's ga bheil a chor saoilidh e gur fheàrr cor a choimhairsnaich, agus ni sin an latha 's an oīlhche searbh dha. Ach is e sin uile na gheibh e as an fharmad, searbhadas dha fhéin. Ma tha tigh no eich no crodh do choimhairsnaich na's fheàrr na d'fheadhainn-sa, no ma tha a bhean na's bòidhche no a chlann na's tapaidhe na do bhean is do chlann-sa, cha ghabh sin leasachadh le farmad. Cha dean am farmad dhuit ach sgleò a chnr air do shìilean a dh' fhàgas do bhean na's duaichnidhe na tha i ann an da-ríreadh, agus a dh' fholuicheas bhusit iomadh rud gasda a tha 'nad chrodh is 'nad chloinn. Leis a' cheart sgleò-shùl so chi thu subhailean is maise ann an teaghlaich is ann an spreidh do choimhairsnaich nach 'eil idir annta, gus air a' cheann mu dheireadh an tig iad eadar thu is do chadal, agus rud as miosa na eadhon sin, eadar thu is do Dhia. Acras is Miann ; sin dà ni cho cumhachdach 's a tha anns an t-saoghal oir is ann bhuapa a tha a' chuid as mothà de shaothair, de obair, de úpraid, is de adhartas a' chinneadh-daonna ag éirigh. Gabhaidh acras a' ghoile sàsúchadh ach cò a shàsuicheas miann na sula? Cha'n eil anns an t-sùil ach leud an òirlich uile gu léir, ach cha lion an saoghal i. Thoir dhi seudan luachmhor is lùch-airtean greadhnach ach bidh an tuilleadh fhathast a dhíth oirre. Tha e air a ràdh, an uair a chiosnaich Alastair Mór an saoghal uile, gu 'n do ghuil e a chionn nach robh an còrr ann a b' urrainn e a chiosnachadh. Mar is mothà a gheibh mac an duine is ann is mothà a dh' iarras e. Bha latha d'a shaoghal anns an robh Boniparte toilichte gu leòir le eilean beag Chorsica, ach dh' eirich am miann 'na chridhe, agus ged a shluig e a' chuid mhór de 'n Roinn-Eorpa cha robh e sàsuiche no sona. Miann airgid, is cumhachd, is inbhe, is glòir shaoghalta, is ficheadh rud lainireach is breugach eile nach sàsúich acras a' chridhe, sin māthair aobhair ar trioblaid agus ar dorrain ; agus gus an cumar Miann 'na h-aite féin cha ruigear air sonas.

II. *Eagal*. Is e ceum eile anns an ionnsachadh eagal a chumail 'na àite féin. Cha'n eil an t-eagal gun fheum ann am beatha mhic an duine, ach ma smuainicheas tu air na cruthan oillteil is dealbhan uamhasach a dhùisg e fa chomhair

t-inntinn ann an làithean do leanabachd, agus a dhùisgeas e eadhon gus an là an diugh, chi thu nach dual do shonas dol cas ri cois ris. Tha cleamhnas daonnaid eadar an t-eagal 's an t-ainseolas. Tha so fior cha'n ann a mhàin a thaobh nithean suarach, mar tha eagal blòcan is thamh-asg, ach a thaobh nithean as àirde, mar tha eagal Dhé. Ann an tùs a thòiseachaidh agus ann an làithean 'aineolais cha b'e eagal Dhé (tha sinn a' cleachdadh an fhacail anns an t-seadh spioradail anns a bheil e air a chleachdadh anns a' Bhìobull) a bha toirt air mac an duine a cheann a chromadh ann an aoradh, ach geillt. Cha'n e eagal Dhé a bha air, ach eagal roimh Dhia; agus is e sin a tha fhathast r'a fhaicinn am measg nan treubhan sin de na cinnich air nach do ràinig èolas na tirinn. Tha eagal aca roimh na cumhachdan neo-fhaicsin-neach a tha mu'n enairst orra, agus a tha ag oibreachadh anns a' chruthachadh. Tha iad an dùil nach cumhachdan bàigheil iad idir, ach feartan naimhdeil is gruamach ris am feumur brosgul a dheananach los an gean-maith a chosnadh agus am fearg a sheachnadh. A thaobh feartan nàdair, is obair a' chruthachaidh, is cùrsa an fhreasdail bha an cinneadh-daonna gu léir anns an t-suidheachadh-inntinn sin aig aon àm, agus eo is urrainn cudthrom an eagal sin a thuiginn? Nach bu leòir an namhaid sin do shonas dhaoine! Ach mar a dh' fhàs èolas dh' fhàlbh an t-eagal, agus thàinig dreach a bu chaomhaile air an t-saoghal. Chunnaic daoine nach b'e fearg Urra neo-fhaicsin-neach a bha anns an tairneanach, ach rud a bha tachairt a réir laghannan nàdurra agus roimh nach ruigeadh iad a leas eagal a bhi orra. Mar so thilg èolas a mach mile bòcan a bha cur uamhais air daoine agus a' milleadh sonais is fois eridhe; agus a' chuid nach do thilg èolas a mach tilgidh an gràdh. Oir tha sin a nis a' creidsinn nach 'eil anns an t-saoghal ach aon de aitean-comhnuidh ar n-Athar nèamhaidh; agus a chionn gur leis-san an saoghal agus gur E a tha 'ga riaghlaodh c'ar son a bhiodh eagal oirnn? Mar is fheàrr a thuigeas daoine feartan a' chruthachaidh agus laghannan an t-saoghal nàdurra is ann na's bàigheile a tha iad a' fas. Agus mar is fheàrr a thuigeas iad rùintean Dhé d'an taobh is ann na's lugha a dh' fhàsas an eagal, oir tha e air a thilgeadh a mach le gràdh. Ma tha do chràbhadh, ma ta, a' meudachadh eagal duit, faodaidh tu amharus a bhi agad nach 'eil do chràbhadh de'n t-seòrsach cheart. *Eirich is rach a dh' ionnsaigh t-Athar.* An uair is e eagal an àite gràidh a' bhann a tha eadar Dia is duine cha'n 'eil an caidreamh sona. Is ion duit, gun teagamh, eagal Dhé a bhi ort, oir tha Dia air neamh is thusa air an talamh; tha Dia naomh is thusa truaillidh; ach is e sin an t-eagal a thilgeas a mach gach eagal eile. Gach uair is

latha d'a bheatha tha sonas mhic an duine air a mhilleadh leis an sgàil dhiorcha a tha eagal a' tilgeil air 'anam; eagal a' bhàis; eagal nan leòmhlan a tha anns an t-slidge; eagal an dorchadair is uamhasan na h-oidhche; eagal easlainte no call codach; eagal nam fisheadan olc no driodhfhortan a dh' fhaodas tachairt ris. Tha móran dhaoine air an sàrnchadh na's mothà le uile nach tig orra gu bràth na tha iad leis na h-uile a thàinig; eagal an ni nach tig's nach d' thàinig a' tighinn eatorra is sonas. B'e aon dé na facail a bu trice a bha air bilean ar Slànnigheir, "Na biodh eagal oirbh." B' aithne dhasan eridhe mhic an duine. Agus b'e an dòigh a ghabh e air eagal dhaoine fhògradh air falbh, an t-Athair nèamhaidh fhoillseachadh dhaibh. C'ar son a tha thu air do thilgeadh sios, O anam? Earb a Dia. "Tha fios aig 'ur-n-Athair."

III. *Cùram.* Is e an treasa ceunn anns an ionnsachadh cùram, agus gu sònruichte, ro-chùram a chumail 'na àite fein. Ann an tùs a toiseachaidh tha sinn uile an dùil, co dhùi ann an toimhas maith, gu'n téid againn air ar cùrsa a stiùradh mar a thoilicheas sinn. Ach cha téid sinn fada air an t-slidge gus am faigh sinn a mach gu bheil ailm ar beatha ann an làimh Neach eile, agus nach 'eil i idir 'n ar n-asgal-ne mar a shaoil sinn. Ma tha aon trian d'ar beatha againn fhéin tha tri trianan nach 'eil. Agus mar sin is e ar gliocas gabhail r'ar crann-chur mar a thig i gun ar sùil a bhi daonna air an oisean is ciod a tha air an taobh eile dheth. Is e drochd chleachdadh a tha ann, cleachdadh a mhilleas sonas is aotramas na h-inntinn, a bli sior shealltuinn mu'n cuairt an oisein, an dùil gu bheil bòcain ann a' feitheanach gus leum ort. Tha cùram is cùram ann; tha uiread eadar-dhealachaidh eadar cùram is ro-chùram 's a tha eadar an duine crionna agus an gaotharan. Tha an gaotharan gun ro-chùram a chionn gu bheil e gun chùram fhéin; a chionn nach duine e; a chionn gu bheil e a' gabhail aiseag a bheatha gun phàradh a phàigeadh, a' fagail an uallaich air guailleann eile. Cha'n 'eil dàimh air an t-saoghal cho beannaichte ris an dàimh a tha ceangal theaghlaichean r'a cheile; ach eo aig nach 'eil fhios gu bheil an dàimh sin a' meudachadh cùram? Cha rud dona no suarach an cùram sin; tha e a' tighinn o ghràdh, o neofhéinealachd, o fhaireachduinnean a bha air an cur an eridhe mhic an duine le Dia. Ach maith 's ga bheil e bu chòir a chumail 'na àite fein. Mur deanar sin atharraichidh e a dhath uigh air n-uigh; fàsaidh an cùram gu bhi 'na ro chùram, gus mu dheireadh an criochnaich e ann am peacadh. Ach tha an t-àm againn stad d'ar seanchas; ged nach e searnion a tha sinn a' deanamh agus ged nach do rinn sinn ach beantail ri ionmali na ceiste a thog sinn; their-

the author's name on the right
is alloucha i tis esqal i l
l'islande. The author is carried into
the book by a single wavy line; the title
is written in a bold, calligraphic
script, and the date of publication
is given at the bottom of the page.
The title page is followed by a short
preface in which the author discusses
the purpose of the book and the
methodology used. The main body
of the book consists of several chapters
on different topics, each with its own
title and subtitle. The chapters are
organized into two main sections:
one on the history and development
of the language, and another on its
current state and future prospects.
The book concludes with a final
chapter on the author's personal
experience and reflections on the
language and its place in the world.
The entire book is printed in a clear
and legible font, with a consistent
use of headings and subheadings.
The layout is well-organized, making
it easy to navigate through the
text. The book is a valuable resource
for anyone interested in the history
and development of the language.

eamaid anns an dealachadh ris a' chuid sin d'ar luchd-leughaidh a tha air an sàruchadh leis a' phlàigh so, an ro-chùram, iad a chuitmhmeachadh an fhacail a thuit an t-abstol Peadar, "A' tilgeadh 'ur ro-chùram uile air-san; oir tha cùram aige dhibh."

LITIR NEONACH.

O chionn ghoirid bha connspoid anns na paipearan-naigheachd mu *LUTHER*; bha cuid 'ga mholadh is euid 'ga chàineadh; euid a' deanamh a mach nach robh ann ach duine dona is daor Phirussianach, is euid eile a' cur calg-dhireach 'na aghaidh sin. Ach ged a bha an argumaid air a cumail suas fad sheach-dainnean (agus air uairean gu maith teth), agus ged a ghabh ministearan, is luchd-lagha, is àrd-sgoilearan nan oilthighean, is eadhon Diuc, pàirt innite chriòchnaich i mar a thòisich i, gun dad a shocruachadh. Sin mar tha a' chùis gu tric; cha'n eil anns an argumaid ach diomhanas nan diomhanasan is call analach; mendaichidh i droch nàdur mur meudaich i eòlas is firinn.

Bha e soilleir nach robh a' bheag aig euid de na deasbodairean an aghaidh Luther ach gu'm bu Ghearmailteach e, ach bu leòir e, agus anns na làithean so is trom am buailtean sin fhéin air druim duine sam bith. Ann an aon seadh tha e leanabail do dhaoine anns a bheil beagan tuir an stùilean a dhùnadh air chor agus nach faic iad maise no maiteas ann an ni no neach a bhuineas do 'u Ghearmailt. Gun teagamh tha an staid-inntinn sin cho leanabail's nach urrainn i marsainn; thig sinn uile gu ar ciall fhathast. Ach ann an seadh eile tha e nàdurra gu leòir nach biodh eadhon Luther cho measail aig sluagh na dùthcha so an tràth-sa, dùreach a chionn gu'm b'ann de shliochd a' Chaesair e (pacadh na cloinne air fhiosrachadh air an athair), agus gu'm biodh iad ear toileach a chreidsinn nach robh e idir an ni a shaoil iad. Tha sin nàdurra gu leòir, agus air ar son fhéin dheth cha'n fhaiceamaid e mar fhiachaibh oirnn tòiseachadh air Luther no Gearmailteach eile a mholadh (ged is móir ar meas air Luther) ann an éisdeachd phàrantan aig a bheil cridheachan goirt is briste ag ionndrainn nam balach nach till dhachaidh gu bràth tuilleadh air tâillibh fealltachd na Gearmailte.

Bha e soilleir cuideachd anns an deasboir-eachd ud gu robh euid de na bha air taobh Luther am beachd nach b' urrainn meang na coire a bhi ann an duine a bha 'na mhàthair-aobhair air obair mhór is phriseil an Athleasachaidh. Bha e cho leasg leo aideachadh gu robh fàilinn anns an duine a chuir dubhan ann an sròn a' Phàpa 's a bhiodh e leasg leo

aideachadh gu robh smal air cliù am màthar. Ach sgriobh feadhainn eile litrichean, a bha caoin shuarach co dhù a bha e 'na Ghearmailteach no 'na Fhrangach; 'na Phàpanach no 'na Phròstanach; agus is e a' clùis-ghearin a bha aca-san 'na aghaidh nach robh e onarach agus gu'n do riinn e anns a' chlòsaid rud nach bu mhaith leis a bhi air a ghlaodhach air nullach an tighe. Faodaidh sinn an naigheachd o'n d' éirich sin innseadh, facal air fhacal mar a thachair an rud; a' leigeil le ar luchd-leughaidh an intinn fbéin a dheanamb suas mu'n gnithuch.

B'e Philip, prionnsa a Hesse, cul-taice cho làidir 's a bha aig Luther ann an obair an Athleasachaidh. Phos Philip bean ach, a réir choltais, cha, d' fluair a bhean fabhar 'na shùilean. Dh' fhàs e sgith dhi agus chuir e roimhe té eile fhaotainn. Annus na làithean ud bha eagal aig daoine roimh smachd na h-eaglais nach 'eil aca an diugh; agus air eagal mallachd na h-eaglais a tharruing air a cheann dh' iarr Philip air Luther cead dà bhean a bhi aige; té fhollaiseach agus té a bhiodh aige gu h-uaigneach. Chuir e an ath-chuinge so gu Luther ann an sgriobladh, agus mhaoidh e air mur faigheadh e cead o na diadhairean Pròstanach gu faigheadh e e o'n Phàpa. Bha Luther 's a chompanaich an iom-chomhairle; eadar a' bhaobh 's a' bhuarach. Cha bu mhaith leo air an dara làimh sgainneal a chur air an eaglais no air a' chreideamh, ach air an làimh eile cha bu mhaith leo prop cho làidir ri Philip a chall. Air deireadh na cluiche thug iad cead dha an t-ole a dheanamh. Is e làmh Mbelanthon a sgriobh am fios-freagairt a thug iad do Philip achi dh' aontaich càch leis, agus chuir Luther is seachd diadhairean eile an ainm rithe. Tha an litir glé neònach; tha i an toiseach ag ràdh nach 'eile a laghail do dhuine a réir an t-soisgeil ach aon bhean a bhi aige, agus ag earalachadh air Philip an aire mhaith a thoirt nach gabh an lagh so briseadh gun iomadh truaighe a thigheann 'na lòrg. Ach an déidh comhairle mhaith no dhà de'n t-seòrsa so a thoirt dhà (air sgàth an näire agus theagamh mar thabhartas-réite d' an coguis, ged nach gabh Dia a mhealladh le cràbhadh no brosgul) thuirt iad ris, "Ma tha thu suidhichte air bean eile a phòsadh tha sinne de'n bheachd gu'm bu chòir dhuit sin a dheanamh gu h-uaigneach; is e sin r'a ràdh, nach biodh a làthair aig a' phòsadh ach sibh féin is duine no dhà eile a tha 'nan daoine creideasach is faicilleach, a bheir am facial nach innis iad. Cha 'n eil e 'na rud annasach coimhleabach a bhi aig prionnsa a thuilleadh air a' mhaoi; agus b'fheàrr le daoine ciallach an dòigh mheasarra so a ghabhail seach a bhi ri adhaltrannas is mosaiche de'n t-seòrsa sin. Bu chòir dhuinn a bhi eoma ciod a their an saoghal

ma tha ar coguis fèin glan." Phos Philip Mairearad.

Dh' fheuch iad le briathran cràbhach ri sgéimh bòidheach a chur air droch ghniomh, ach ma bha iadsan cràbhach bha Philip fhéin cho cràbhach riutha. Ars' esan, "Is léir do Dhia na h-uile agus is aithne dha nach ann gun aobhar a tha mi a' deanamh so, ach air sgàth mo shláinte is mo choguis, oir cha'n urrainn mi mo làithean a chur seachad a réir lagh Dhé mur faigh mi bean eile a thuilleadh air an té a tha agam. Chuir mi mo chomhairle ri diadhairean ionnsaichte, daoine glic air a bheil eagal Dhé, agus b'e an comhairle dhomh m'anam is mo choguis a chur gu fois leis a' phòsadadh. Tha mo bhean chaomh (com a' ghliocais is a' ghràidh) làn toileach *gu'n tugainn bana-chompanach dhi, a chum glòr Dhé.*"

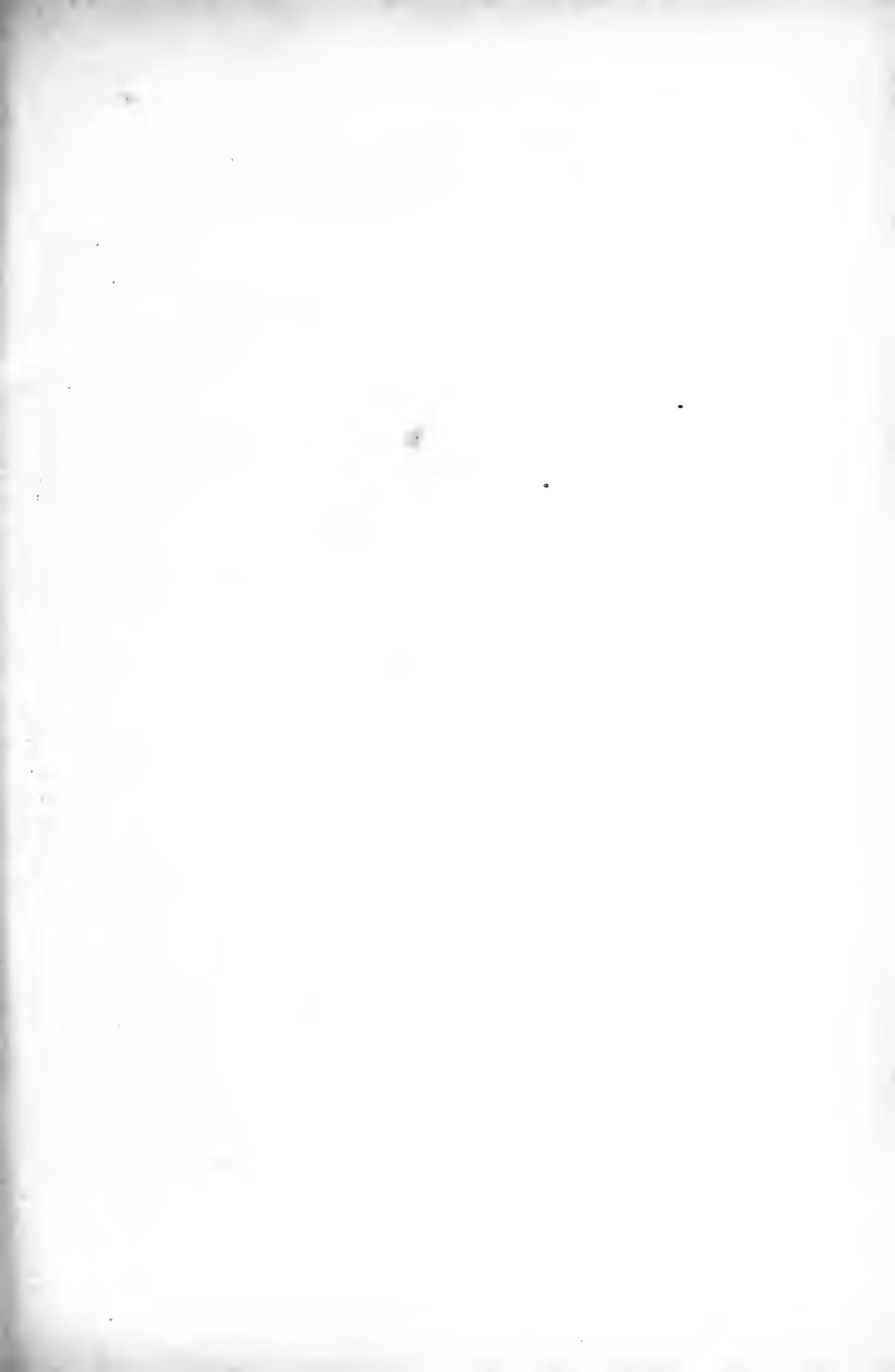
Thachair so ann an 1540, a' cheart bhliadhna anns an d'orduich Eanruig VIII, rígh Shasuinn, do phearsachan na h-eaglais cead a thoirt dà litir-dhealachaidh a thoirt do thè d'a mhathan fhéin. Thug ministearan Phrussia cead do fhear d'an righean *tri mnathan a bhi aige aig an aon àm, agus rinn iad sin air a' cheart bhonn air an d' thug Luther cead do Philip, gu'm b' fheàrr do dhuine pòsadadh neo-laghail a dheanamh seach a bhi a' sior leantuinn ann an cùrsachan neo-mhoralta.*

Sin, matà, an naigheachd neònach (ach fhìor) a bha air a h-ùrachadh an aghaidh Luther am bliadhna. Ach ged nach 'eil sinne a' dol 'ga dhion anns an rud a rinn e, cha mhò a dh' aidicreas sinn nach bu duine maith is beannachte a bha ann air a shon sin. Chuir e a chorrag ann an rud a bu chòir dha a sheachnadh; an uair a ni duine sin bitheidh a bhui. Cha'n urrainn duine dol anns an làthaich gun eabar a bhi air a chasan, no beantail ri pic gun a lámhan a thruailleadh. Cha'n 'eil ann am fàbhar phrionusachan is maithean an t-saoghail ach diomhanas is buaireadh spioraid; agus gach uair riamh a chaithd an eaglais as an rathad gus am fàbhar a chosnadha cha robh aice air a shon achi gu'n deachaidh i air seacharan o'n chreideamh agus gu'n do lot i i fèin le iomadh cràdh. Mar is lugha a bhios aice de chleamhnais ri uachdranachdan is cumhachdan an t-saoghail is ann as fheàrr.

Ach tha an naigheachd a' dùsgadh smuain no dha 'n ar n-inntinn; cuid dhiubh air nach urrainn sinn tighinn thairis aig an àm so (tha deireadh na duilleige cheana anns an t-sealladh) ach cuid a dh'fhaodas sinn aimmeachadh. Ciod a theireadh Luther, agus ciod a their thu fhéin, a leughadair, ris na briathran so a sgriobh an duine diadhaidh, agus b' esan sin, Cardinal Newman? Thaing iad gu ar n-inntinn an uair a bha sinn a' leughadh na litir a thug cead do Philip an t-olc a dheanamh. Tha e ag rádh gu bheil am peacadh 'na ni cho uamhasach "agus

gu'm b' fheàrr a' ghrian's a' ghealach a thuiteam as an speur, an talamh a dhol fàs agus na de dhaoine air 'uachdar a dhol bàs le gort, ann an dòruinn eagallach, na gu'n deanadh aon anam am peacadh as lugha; no gu'n innseadh e aon bhreug 'na dheòin (ged nach deanadh i coire do dhuine eile); no gu'n goideadh e aon fhàrdain bheag." Smuainich air na briathran sin air do shocair agus fedòraich dhiot fhéin an cuireadh tu t-aonta riutha. Thuirt duine glic umpa gur e so an seòrsà teagaing d'a bheil na miltean a' toirt an aonta gun cheist, ach nach 'eil aon duine beo a' creidsinn 'na chridhe, no ann an dòigh air bith a bheanas ri beatha dhaoine is rioghachdan. Theagamh nach 'eil, ach co dhiu, b' fheàrr do dhaoine gu robh uanhas is geillt aca roimh 'n pheacadh nach 'eil aca, agus gu'n creid-eadh iad gu bheil mallachd Dhé 'na chois. Tha eagal aca roimh nithean eile anns nach 'eil fàth eagail, ach cha'n 'eil eagal no giorag aca roimh 'n pheacadh. Suaithidh iad iad fhéin ris, is ni iad caidreamh ris, gun suim aca gu bheil iad a' cluich ri tigar. Is e an t-aobhar gu bheil daoine air cho bheag eagail roimhe, gu bheil iad cleachdte ris. A' cheud uair a chluinneas balach mionnan is mallachadh cuiridh iad crith is goirisinn air fheòil; an ceann ùine their olcas an t-saoghail air falbh maothalachd a choguis, agus air a' cheann mu dheireadh cha saoil e dad do mhionnan is do chainnt dhrabasda. Is e an dion as fheàrr an aghaidh a' pheacaidh, e bhi 'na oillt 's 'na eagal duinn.

Tha litir Luther a' dùsgadh smuain eile; gu bheil e 'na chomharradh maith air an t-saoghail nach seal e thairis air teachd-geàrr nan naomh. Theagamh nach 'eil sin ceart do na naoimh ach tha e maith do'n t-saoghail. Ni daoine saoghalta mìle rud suàrach gun suim a bhi air a ghabhail diubh, ach deanadh duine diadhaidh rud nach 'eil fragarrach d'a leithid is glaodar e air na sraidean. Ann an aon scadh tha so neoreusanta, oir an rud a tha ceàrr do aon duine a dheanamh tha e ceàrr do na h-uile; ach ann an seadh eile tha e maith gu'm biodh an saoghail teann air am fàilingean. Maith do'n t-saoghail fhéin, oir tha so 'na sheòrsa de theisteanas folaiseach air taohh na diadhaidheachd. Smuainich air a so air do shocair fhéin, agus chi thu gu bheil an rud a thubhaint sinn flor. An uair a ghlacar luchd-aideachaidh ann an coire air bith 's a thòisicheas an saoghail air enr sios air ministearan is eaglaisean 's gach ni is neach a bhuineas do chreideamh, na cnireadh sin diumb no fearg ort, oir ged a shaoleas an saoghail gu bheil e a' dìteadh na diadhaidheachd, is ann a tha e ann an da-rìreadh (gu' fhius da fèin) a' togail fianuis na coguis nàdurra air taobh naomhachd. Na'n robh glòir Luther am measg nan reultan neo-bhàsmhor sin a dhealaicheas gu bràth na bu lugha na tha i, cha bhiòdh gàrlaich is peasain a' tilgeadh chlachan air a lic an diugh.

SIMEON ANNS AN TEAMFULL.

Agus dh' fhoillsicheadh dha leis an Spiorad Naomh nach faiceadh e bàs, gus am faiceadh e Criosa an Tighearna.—Lucas. ii. 26.

Dh' fhan Joseph is Muire mìos ann an Betlehem an déidh breith Iosa. Cha ruigear a leas a chreidsinn gur ann anns an stàbhl a bha iad fad na h-ùine sin. Bha nàdur dhaoine anns na làithean ud coltach ri nàdur dhaoine an diugh, agus is cinnteach gu robh fichead teaghlaich còir ann am Betlehem a thairgeadh aoigheachd do Mhuire's do'n leanabh.

An uair a bha an leanabh sia seachduinnean de aois chaidh Joseph is Muire leis do'n teamfull, a chum a chur an làthair an Tighearna. Mar tha fear de na seann athraichean ag ràdh, "B'e so a' cheud uair a chaidh Tighearna an teampuill do theampull an Tighearna." B'e an tabhartas laghail aig a leithid sud de àm uan, ach o dhaoine bochda cha robh air iarraidh ach dà thurtur no dà chalaman òg, agus b'e sin an tabhartas a thug Muire seachad. Bheannaich an sagart an leanabh agus a mhàthair, ag earrachadh oirre fhein agus air Joseph an ceudghin a theagasc ann an eòlas an lagha agus ann an eagal Dhe.

Anns na làithean ud bha aobhar an Tighearna gu maith iosal ann an Israel, ach eadhon anns na làithean ud bha fuigheall ann de dhaoine naomh, daoine a bha feitheamh ri teachd a' Mhesiah agus a bha ag ùrnauigh gu'n ath-bheothaicheadh an Tighearna 'obair am meadhon nam bliadhnanachan. B' ann diubh sin Simeon, seann duine ionraic agus diadhaidh aig an robh sùil ri sòlas Israeil. Cha robh euid ne páirt aige ann an obair no strì an t-saoghal se, oir bha a chridhe cheana anns an t-saoghal eile far an robh 'iomhas nile. Ach ged a bha da thrian d'a chridhe air taobh thall na h-uaighe bha e dednach fantuinn air thalamh greis fhathast, oir dh' fhoillsicheadh dha leis an Spiorad Naomh nach fhaiseadh e bàs gus am faiceadh e Criosa an Tighearna. Mar sin bha e a' feitheamh le foighid mhaith air Dia; a' sior ghuidhe nach cailleadh e a fhradharc gus an dearcadh a shùilean air an Iongantach.

An dràsd 's a ritist ann am beatha dhaoine tha là a' tighinn a tha cho aeibhneach is sòlasach 's nach ainm sam bith dha ach *latha mór*. Sin là ris am faodar a ràdh gur e Dia féin a dh' òrduich e agus nach e neach eile; là a tha làn de chumhachd is de mhaiteas is de thròcair Dhé; là anns a bheil uinneagan nan nèamhan

air am fosgladh agus beannachdan nach gabh tomhas no aireamh air an dòrtadh oirnn; là anns a bheil dorsan nach do shaoil sinn a' fosgladh romhainn agus tròcairean ris nach robh dùil agaim a' frasadh oirnn; là anns a bheil Dia a' deanamh gu h-anabarrach ro-phaitl than gach ni a tha sinn ag iarraidh no a' smuaineachadh. B'e *latha mór* de'n t-seòrsa sin a bha ann do Shimeon an uair a chumnaic a Criosa an Tighearna anns an teamfull, oir choimhlion Dia dha barrachd 's a gheall e. Tha Dia a' deanamh sin daonnan; cha'n e mhàin gu lion e an cupan ach lionaich e e gus an cuir e thairis; "dearbhaibh mi mis leis an ni so" tha Iehobhah ag ràdh, "mur fosgail mi dhuibh uinneagan nan nèamh agus mur dòirt mi mach beannachd oirbh, gus nach bi àit ann 'ga chumail.' Neo-ar-thàing nach geall Satan rud maith is mór; ach ma gheallas e cha phàigh e; cha'n'eil aige ach gealtanas maith is droch phàigheadh. "Fosglar blur sùilean," thuirt e ri ar ceud phàrantan (agus rinne cuideachd) "agus bithidh sibh mar Dha; gu cinnteach cha'n fhaigh sibh bàs." "Uile rioghachdan an domhain agus an glòir bheir mì dhuit," thuirt e ri ar Slànuighear, "ma thuiteas tu sios agus gu'n dean thu aoradh dhomh." Tha Satan fhathast a' mealladh dhaoine le bhi gealltannan nan ceart nithean sin dhaibh, fosgladh nan sùl agus glòir an t-saoghal, ach an uair a thig là an tuaras-dail gheibhear a mach nach 'eil aige ach na breugan. An àite òir bheir e munha; an àite aoibhneis is glòire bheir e dhuinn bristeadh-eridhe is näire shiorruidh. Ach cha'n ann mar sin a tha geallaidean an Tighearna. Tha esan na's fheàrr na eadhon fhacal; bheir e seachad barrachd 's a gheall e. Air cho mhaith 's 'ga bheil an earlais sin de'n oighreachd a thug e dhuinn cheana tha an còrr de'n oighreachd na's fheàrr. "Cha'n fhaca sùil agus cha chuala cluas agus cha d' thàinig ann an eridhe duine gach ni a dh' ullaich Dia dhaibh-san aig a bheil gràdh dha." Tha Dia uasal is rioghail na uile ghnionharan; tha fialaidheachd is farsuing eachd 'na chridhe. An uair a dh' fosglas e a làmh fosglaidh e i gu fìal, agus cha dean e maidheadh; an uair a mhaiteas e ar peacaidhean maithidh e iad gu pailt, an uair a ghràdhhaicheas e gràdhhaichidh e gu saor. Bheir e deagh thomhas, air a dhinneadh agus a' cur thairis.

Bha an là ud anns an teamfull, mata, 'na latha mór do Shimeon oir thug Dia dha fada barrachd na dh' iarr no na smuainich e. Cha robh dùil aige ach gu'n dearcadh a shùil air

aghaidh a' Mhesiah, ach a nis choimhlion Dia a ghealladh dha na bu phailte, oir a thuilleadh air gnùis an leinibh fhaicinn ghabh e Slànuigh-eal an t-saoghal 'na ghàirdeanan agus phaisg e tiodhlac Dhé ri uchd 's ri chridhe. Bha aodann an leinibh naoimh mar ghatl-soluis d'a anam ; 'na roimh-bhlas air aoibhneas nèimh, agus le guth tiamhaidh is cridhe làn thog an seann duine fonn na laoidh-bhàis,

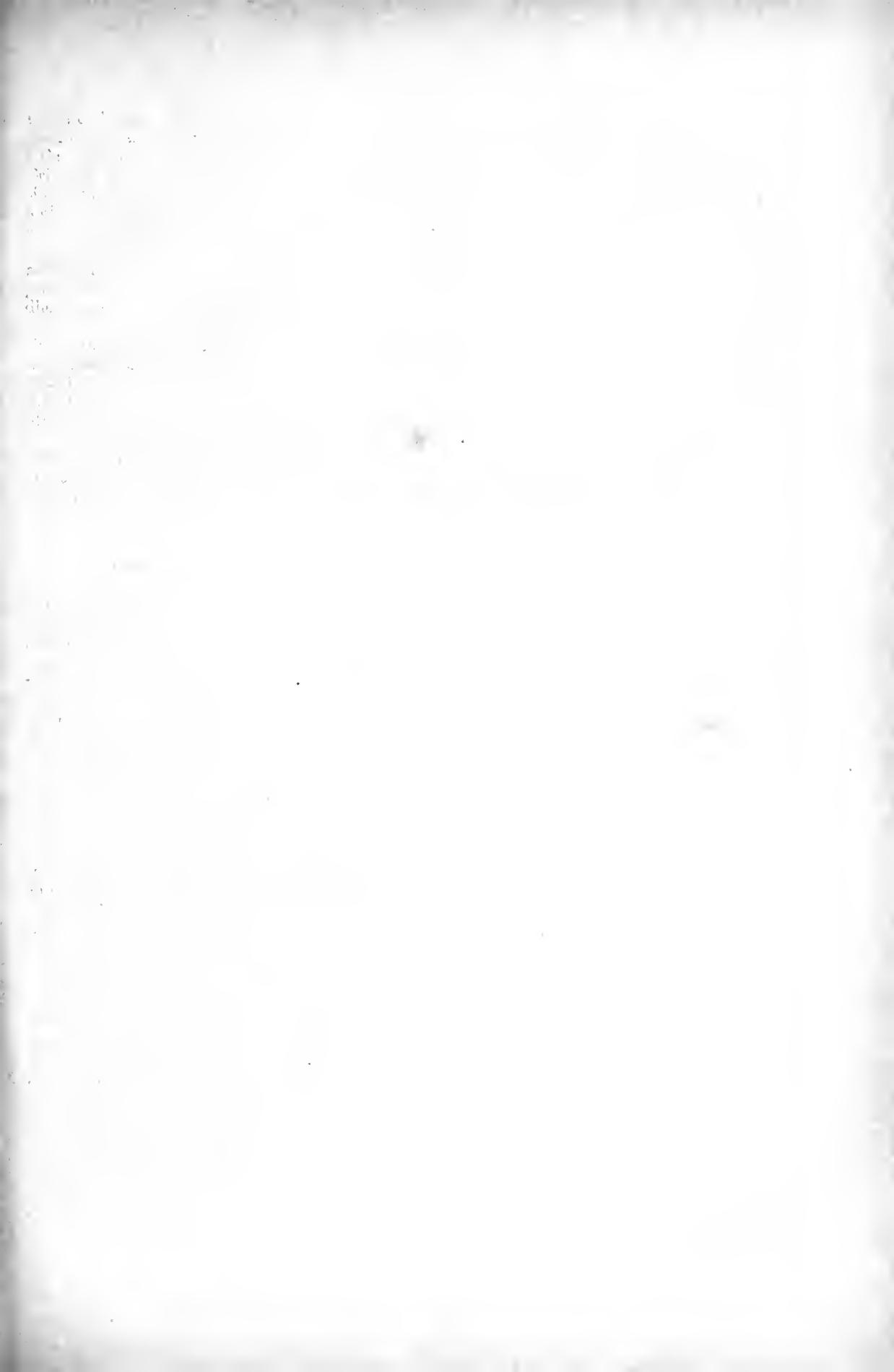
"A nis, a Thighearna, tha thu a' leigeadh le do sheirbhiseach siubhal,
A réir d' fhacail, ann an sith;
Oir chunnait mo shùilean do shláinte."

Ghabh Ioseph is Muire iongantas ris na nithean a labhair Simeon, ach air do'n t-seann duine na pártan a bheannachadh thionndaidh e agus thubhairt e ri Muire a mhàthair, "Feuch chuireadh an leanamh so air son tuitean agus éirigh mhóran ann an Israel ; seadh agus théid claidheamh troimh d' anam féin."

Theid claidheamh troimh d' anam féin." Bha Muire ann an daimh ri Dia anns nach robh neach rianh air thalamh; màthair Dhé a thaobh na feòla, ach ged is cinnteach gu 'n d' fhuair i solasan is beannachdan mar thoradh air an daimh sin nach d' fhuair a peathraichean fhuair i mar an ceudna àmhghar nach b' aithne dhaibhsan, agus uile làithean a b'atha tuilleadh bha a cridhe air a lot le iomadh cràdh. Thachair e dhise mar a thachair e d'a mac,—thug Dia dhi crann-ceusaiddh maille ris a' chrùn, cudthrom fulangais maille ri cudthrom glòire. Fhuair i deagh-ghean o Dhia agus bha i beannachte am measg mhùathan an domhain, ach cha do shaor sin i o bhròn 's o dhoilgheas ; is ann a dh' fhos-gail e a cridhe gus an rachadh an claidheamh ann na bu dòimhne ; chuir e i ann an comunn nan anmannna naomh sin a tha air an ceusadh a h-nile latha d'am beatha maille ri Criosd. Le fulangas a chridhe shaor an Slànuighear an saoghal; am fulangas a bhuiteas do'n Mhaighstir buinidh e d'a sheirbhisich mar an ceudna, agus buinidh e dhaibh anns an tomhas anns am bheil daimh aca ris. Mar is dlùithe a tha iad dha, is ann is mothà am faireachduinn air co-chomunn fulangais-san. Agus do bhrigh gu robh Muire na bu dlùithe dha na neach eile de chloinn nan daoine, le iomadh bann dhomhair is bhlàth, dh' fhaodadh i briathran an fhàidh Iereuniah a ghabhail mar chainnt a cridhe fhéin gach là, "Amhaircibh, agus faicibh am bheil doilgheas sam bith cosmhul ri mo dhoilgheas-sa a thugadh orm." Iadsan a tha fantuinn ann an co-chomunn Chriosd agus ag imeachd gu dlùth maille ris, tha aoibhneas an Tighearna aca, ach tha iad mar an ceudna air an lot gach latha ; tha iad a' faotainn sithe ach maille ri sith claidheamh. "Esan a tha dlùth dhomhsa tha e dlùth do'n teine," thubhairt Criosd féin, a réir beul-aithris na h-eaglais (ged nach 'eil am facl anns na soisgeulan). Ach co dhiu a thubhairt no nach dubhaint e am facl tha e

fior, agus faodar an fhìrinn so fhaicinn air gach duilleig de eachdraidh na h-eaglais agus ann am beatha nan daoine sin aig an robh daimh dhluathis ann an laithean fheòla. Ge b'e àite an deachaidh Peadar is Eoin is Pol lean an crann-ceusaiddh iad. Tha e a' leantuinn deisciobuil Chriosd anns na làithean so mar an ceudna, agus anns an tomhas anns a bheil Criosd anna. Agus do bhrigh gu robh Muire na bu dlùithe do'n t-Slànuighear na eadhon an t-abstol Eoin, eo is urrainn meud a bròin a thomhas? Bha bròin 'na chompanach dhi gu bràth tuilleadh oir-thuit sgàil a' chroinn-cheusaiddh air a h-anam an uair a labhair Simeon an fhàistneachd ud 'na h-eisdeachd anns an teampull, sgàil a bha fas na bu duirche mar bha na bliadhnanachan a' dol seachad, gus mu dheireadh an robh a cridhe air a bhriseadh gu buileach air Calbhari far an deachaidh claidheamh ann nach gabhadh toirt as, oir bha i 'na sùil-fhianuis air fulangas a mic. Chunnaic i madraidh is tairbh làdir Bhasain ag iadhadh uime agus gun neach ann a chuidicheadh e; chunnaic i coimhthional dhroch dhaoine a' deanamh gáire-fanoid ris mar nach bu duine e ach cnuimh is masladh dhaoine ; esan a bha cho naomh 's cho gràdhach chunnaic i e air àireamh am measg nan ciontach 's air a dheanamh na thàir an t-sluaign. Nach b' fhior am facl a thuirt Simeon rithe, "*Theid claidheamh troimh d' anam féin.*"

Bha an còrr de 'n fhàistneachd a rinn e a' cheart cho flor, "Chuireadh an leanabh so air son tuiteam agus éirigh mhòran ann an Israel ; agus air son comharraidh an aghaidh an labhrar." Is e dùrachd Chriosd gu 'm biodh clann nan daoine uile 'nan aon ann-san, ach tha an là anns an tachair sin fad air falbh. Ge b'e àite anns a bheil ainm Chriosd air ainmeachadh tha 'ainm a' togail còmhstiri ; tha e a' dealachadh dhaoine o cheile ; euid a' faotainn oilbheim ann is euid a' faotainn beatha mhaireannach ann. Is e so a bha e féin a' ciallachadh an uair a thubhairt e, "An saoil sibh gu 'n d' thàinig mise a thoirt sithe air an talamh? Ni h-eadh, tha mi ag ràdh ruibh, achi roinnean : bitidh iad air an roinn ; an t-athair an aghaidh a mhic, agus am mae an aghaidh an athar ; a' mhàthair an aghaidh na nighinn, agus an nighean an aghaidh na màthar." Ann an làithean fheòla bha e ann an shùilean feedhnach làn gràis is firinn, ach cha 'n fhaca feedhainn eile maise air bith ann gu 'n iarradh iad e. Chunnaic Tomas glòir Dhé 'na aodann agus chrom e 'na làthair ag ràdh, "Mo Thighearna agus mo Dhia ;" ach thuirt daoine eile nach robh ann ach mealltair is neach a bha labhairt toibhheim. An uair a Criosd air a thogail suas fa chomhair dhaoine tha e an dara euid 'na àile-beatha a chum beatha dhaibh no 'na àile-báis a chum bais ; tha iad an dara euid ag éirigh leis no a' tuiteam air. Tha e a' roinn theaghlaichean ; tha an t-athair leis agus am mac 'na aghaidh. Mar

so tha e a' foillseachadh smuaintean cridheachan mhóran. Ciamar a tha e d' ar taobh-ne? "Co a tha sibh-se ag ràdh is mi?" Sin ceist a tha Criod a' cur oirnn uile; ceist a dh' fheumas sinn a fhreagairt uair-eigin; ceist anns nach'eil e glic dhuinn dàil a chur no cadal a thoirt do ar suilean gus am freagair sinn i mar a fhreagair Peadar. "Is tu Criod Dhé." Sin an aon fhreagairt cheart. *Saoraidh e a shluagh o am peacaidhean.* Tha e a' tairgsinn duinn sin a dheanamh; a' gealltann gu'n gabh e ruinn le tròcair chaomh, gu'n gràdhach e sinn le gràdh siorruidh, agus gu'm beamaich e sinn leis gach uile bheannachd spioradail anns na h-ionadan néamhaidh. Tha e daonnaン cho mhaith ri fhacal agus coimhlionaidh e an ni a gheall e. Ma tha sith no sonas ri bhi againn anns an t-saoghal so feumaidh sinn ar cridheachan a shocruchadh air na nithean as feàrr; agus is e an aon ni as fheàrr no gach ni eile "eolas a bhi againn air an Dia fhìor agus air Iosa Criod a chur e uait."

DUILLEAG DO PHARANTAN.

Cha'n eil teagamh nach aithne do chuid d'ar luchd - leughaidh sgriobhaidhean an duine chaoimh (b'esan sin da rìreadh) Iain Brùn a bha 'na dhotair an Dun-éideann; duine d'am faodar an t-ainm a thabhairt a thug an t-abstol do Lucas, *an Leigh gaolach.* Ach tha fhios againn gu bheil cuid eile ann do nach aithne iad, agus bu mbaith leinn gu'n cuireadh iad eòlas air. Air ghaol an t-iarrtus sin a dhùsgadh 'nan cridhe tha sinn a'dol a chur sìos air an duilleig so comhairlean a thug e do phàrantan mu thogail an cloinne ann an slàinte cuirp agus ann an eagal Dhé. Rachadh againn air taghadh a dheanamh as a leabhrachaean a b'fheàrr na 'n crioman so, ach eadar gur e an rathad as giorra gu cridheachan phàrantan seanchas a dheanamh riutha m'an cloinn, agus gu bheil na comhairlean so glic is freagarrach anna féin, cha ruig sinn a leas ar lethsgéul a ghabhail air son a' chriomain so a thaghadh. O chionn ghoirid, le fàthar bana-charaid chòir, fhuair sinn pasgan mór de litrichean an duine ghràdhach so, litrichean nach robh riamh air an cur an clò agus nach faca sùil eile ach sùil an duine a fhuair iad (duine a bha do Iain Brùn mar bha Ionatan do Dhàibhidh) agus an déidh dhuinn an lenghadh tha barrachd gaoil againn air an dotair na bha againn roinhe air, ged a bu mhór ar meas air o'n cheud latha a chuir sinn eòlas air a leabhrachaean; leabhrachaean a tha làn gliocais is grinneis is àbhacaic. Ach gun a bhi cumail an dotair na's fhaide (is cabbag air na dotairean daonnaン) leigidh mi leis fhéin a nis bruidhinn.

"Tha fhios agaibh uile air an othail 's an iognadh a bhos air *daoine beaga* an tighe an

uair a gheibhean leanabh ann, mar a spleuchdas iad air a' choigreach air a bheil an t-aodann dearg. Cia as a thàinig e? Their cuid riu gu'n d'fhuaradh anns an lios e, ann an cridhe ceirsle-chàil; their cuid riu gu'n d' thàinig e á boinneid Rob Ruairidh (no boinneid eile a thoilicheas tu); their cuid riu gu'n d' fhuaradh ann an cliabh-ghiomach e; their cuid riu gu'n d' thug an dotaír leis 'na phòca e; fichead uair bha mo phocannan air an siubhal (gun fhios domh) le caileagan beaga, an dòchas gu faigh-eadh iad fear eile ann. Ach innsidh mise dhuibh cia as a thàinig na leanaban—thàinig iad o Dhia. Is e a làmhan-san a rinn iad; shéid e 'nan cuinnleanan anail na beatha, a bheatha féin. Thubhairt e, "Bitheadh leanabh ann agus bha e ann." Is cruthachadh ùr gach páisde; is e cruthachadh ùr a tha 'na anam gu cinnteach, agus ann an seadh flor 'na chorp cuideachd. Agus mar a thàinig ar clann o Dhia theid iad air an ais thuige; tha e a' toirt iasaid dhiubh dhuinn; ag iarraidh oirnn an gleidheadh is cùram a ghabhail diubh air a sgàth-san. Is ann ruinne, mata, a tha e an earbsa co dhiu a bhios na leanaban sona anns an t-saoghal so, agus anns an t-siorruidheachd mhór a dh' ionnsaigh a bheil sinn uile a' triall cho luath.

A nis tha aig leanabh, an dà chuid, corp is anam. Cha'n eil mi dol a ràdh móran mu'n dòigh anns am bu chòir dhuibh cùram a ghabhail do anamanna 'ur cloinne—cha'n e sin mo dhreuchd—ach faodaidh mi inuseadh dhuibh gu bheil slàinte an anama ann an tomhas mór an crochadh ri slàinte a' chuirp, gu sònruichte ann an cloinn; oir is e an corp tigh-còmhnuidh an anama, agus ma tha an tigh salach no neo-chomhfhurtachail bidh an t-anam neo chomh-fhurtachail cuideachd. Is brònach an sealladh páisde nach 'eil sona, oir tha e neo nàdurra. Is ion duinne a thàinig gu aois a bhi trom is dubhach air uairean, oir tha iomadh cùram is deacaireachd is peacadh ag iadhadh umainn; ach bu chòir do cloinn a bhi daonnaン a' cluich 's a' gaireachduinn, no ag itheadh 's a' cadal. Is e cluich an gnothuch. Aon ni is toigh leam, páisde fhaicinn glan anns a' mhaduinn; a bhodhig bheag reamhar a bhi air a deagh fhailceadh le uisge glan. Rud eile is toigh leam, páisde fhaicinn salach anns an fheasgar; is toigh leam páisde a chuireas na cuir dheth, a bhreabas a chasan os a chionn, agus a chumas e fhéin is daoine eile air falbh fad finn foinneach an latha.

Tòisicheamaid aig a' cheann. Tha fhios agaibh gur ann anns a' cheann a tha an t-eanchainn agus gur e an t-eanchainn righ a' chuirp; a réir mar bhos an t-uachdaran is ann a bhos na h-iochdarain, agus mur cumar an t-eanchuinn air ghleus maith cha bhi na làmhan no na casan, no an corp, no an stamag, no idir an mionach, ann an òrdugh ceart. Cumaibh

ceann a' phàisde fionnar; cha'n eil feum aige air currachd-oidhche (tha currachd as fhearr air, am falt). Agus cumaibh glan e; thoiribh nigheadh mhaith dha a h-uile oidhche Shathurna air a' char is lugha; agus ma tha tighinn-a-mach no carraiche sam bith air, is e an leigheas as fheàrr air, a shon sin a nigheadh gach oidhche le siapann bog, is duilleag mhór chàil a leagadh air. Is e an *sgamhan* am bolg a tha cumail teine na beatha bed; ann an cloinn tha obair na's mothà aige ri dheanamh na tha aige ri dheanamh ann an daccine móra (oir tha a' chlann a' fàs). Feumaidh an *sgamhan* gu leòir de ghaoth għlan an adhair fhaotainn; biodh na leanaban a muigh a' chuid as mothà de'n latha. Cha'n eil leine-oidhche ann is fheàrr na *fleanain* (no aodach bàn), oir tha e blàth agus is còir clann a bhi air an còmhdaich na's blàithe na daoine. Mar is trice is e an *stamag* a' cheud bhall a theid air aimhreit. Thatar a' cur tuilleadh 's a' chòir innte, agus air uairean an seòrsa ceàrr. Fad naoi miosan cha bu chòir do leanabh dad fhaotainn ach bainne a mhàthar. Sin am biadh as nàdurra, is fheàrr, agus is saoire cuideachd. Ma tha am páisde a' cinntinn gu ceart bu chòir a chur o'n chìch aig naoi no deich miosan'de aois; 'ga dheanamh so uigh ar n-uigh, ag ionnsachadh dha bainne blàth is brochan òl. Cha'n eil e ceart feoil a thoirt dha gus a bheil fiaclan aige a chagnas i, agus idir idir cha'n eil e ceart deur uisge-bheatha a thoirt da, mur h-iarr an dotair e. Do stamag bhog mhaoth an leinibh tha uisge-beatha mar phuinnsean loisgeach, mar a dh' fhaodas e a bhi 'na phuinnsean cuideachd d'a anam neo-bhlàsmhor. As uchd mhaitheis, a mhàthraighean, tha mi ag ràdh ruibh, ma bu mbaith leibh corp is anam 'nr leinibh a chumail ann an slàinte na toiribh dha boinne uisge-bheatha, agus na curibh 'n 'ur beul fhéin e an uair a tha sibh a' toirt na cìche dha. Cuiridh an t-uisge-beatha puinnsean 'n 'ur bainne agus theid sin an cuiśean a' phàisde.

Bainne, brochan, ìm, aran, buntata, is eanbhruinch cail, sin am biadh ceart do phàisdean. Rud eile a tha anabarrach maith dhaibh, ùileadh-truisg. Chunnaic mi diolacha-thruais de phàisdean, le casa caola is cuirp mhóra, is aodainn phreasach mar gu 'm biodh aodann seann abhaig; chunnaic mi iad a' fàs reamhar is dearg is sona is làdir air ùileadh-throsg.

Their cuid de dhaoine ruibh gur còir casan páisde a chumail blàth daonnan. Na creidibh facal deth. Cha'n eil casan leinibh sam bith—ma tha e slàn—blàth. Ach cumaibh a chorpa blàth; sin bun a' ghnothuich. Is e an t-uchd an t-àite anns a bheil an teine—inneal a' bhùlais; agus ma chumar connadh an sin (gu leòir de bhiadh maith is de ghaoith fhallain) cuiridh e blàths air feadh an tigh eile. Is maith an ceann do'n chloinn falbh cas-ruisgte

anns an t-sàmhradh; tha na brògan as fheàrr agus as saoire air bonaibh an cas, gu nàdurra.

Ciod air bith a bu mhaith leat do leanabh a bhith bi fhéin an toiseach. Ma bu mhaith leat esan fhaicinn slàn, is stuama, is firinneach, is gràdhach, is onorach is diadhaidh, bi fhéin sin cuideachd. Ma bhios tua leasg, is dùr, is breugach, ri meirle is drongaireachd is mionnan bidh esan coltach riut. Tha cuimhne agad cò a dh'iarr ort do leanabh a theagasc anns an t-slighe anns an còir dhaimeachd. Bu cho mhaith dhuít dùil a bhi agad dearcan-fiona a thional de'n droighionn no fígean de na foghannain is dùil a bhi agad ri clann mhaith, làdir, shona, fhaotainn o phàrantan leasg is olc, is athailtean a' pheacaidh 'nan cuirp.

Bi daonnaan aoibheil ri d' chloinn is fosgail do chridhe dhaibh. Feuch ri an earbsa a chosnadh air chor agus gu'n innis iad dhuít gu saor na tha 'nan cridhe. Tha e maith dhuit-sa a bhi cluich còmhla riu-san, agus tha e maith dhaibhsan cuideachd. Eisd ris an naigheachd bheag bhòidheach so á seann leabhar. "Bha duine ann uair-eigin a chaidh a mach le deannan cloinne. Choisich e leò na b' fhaide na bha e a' ciallachadh dol; dh'fhas a' chlann sgìth is dh'fharaid iad dheth an giùlaineadh e dhachaidh iad. Cha b' urrainn do'n duine an giùlan uile, ach is e 'so an dòigh a ghabh e orra. Thuirt e riu, "Bheir mi each an t-aon dhuibh agus marcaichidh sibh dhachaidh." Ghearr e slatag bheag do gach aon dhiubh is dh'iarr e orra a' eur eadar an casan; an sin gheàrr e slatag a bu mhòtha; chuir e eadar a chasan fhéin i is ghlaodh e, *Hup, hup*, is dh' fhalbh iad uile gu h-actrom, iollagach. Cha d' fhaich a' chlann sgìths no fadal gus an do ràinig iad dhachaidh."

Aon ni a dh' fhaodas sibh uile a thoirt do 'ur cloinn, a dh'aindeoin cumhannachd 'ur crannchur, 'ur n-ùrnighean; sin rud as fheàrr na òr no airgiod. Rud eile a bu chòir dhuibh a theagasc daibh, ùrnuiugh a dheanamh iad fhéin. O chionn ghoirid chaidh mi a shealltainn boirionnaich a bha tinu. Ann an leaba anns an tigh bha balach beag air a mhàgan fo'n aodach. Dh' fharaid mi ciod a bha e deanamh anns an leabaidh. "Tha mi," ars' esan, "ag iarraidh air Dia mo mbàthair a chur na's fheàrr." Tha gaol aig Dia air ùrnighean de'n t-seòrsa so; d'a leithidibh so tha rioghachd nèimh.

Theab mi a dhìchúimhneachadh facal a ràdh mu smachdachadh na cloinne. Tha mise seann phasanta agus tha mi creidsinn gur fheàrrd am màsan beaga a bhi air am blàiteachadh an dràsd 'sa rithist, ma thoilleas iad e. Ach feumaidh mi a nis sgur. An uair a theid sibh dhachaidh 's a chi sibh 'ur clann ghaolach 'nan suain chadail an nochd, beannaichibh an cinn lurach is iarraibh air ar Slànuighear an deanamh 'nan cloinn dha fhéin.

LEANTAINN CHRIOSD.

Bu mhaith leinn earail shimplidh no dhà a thoirt do luchd-leamhluinn Chriosd mu nithean a bu chòir dhaibh a dheanamh is nithean a bu chòir dhaibh a sheachnadh ma bu mhaith leo co-chomuun dlùth a bhi aca ris. Tha na h-earailean sin air an stéidheachadh air comhairlean a thug an seann diadhair gasda, Uilleam Dyer, do luchd-aideachaiddh, ged nach eil sinn a' dol a leantainn r'a chainnt-san gu dlùth, agus ged a bhios ar cuid fhéin air a mheasgadh le a chomhairlean-san.

Ma bu mhaith leibh Criosd a leantainn, faicibh gu bheil sibh a' gleidheadh cuideachd cheart is dhiadhaidh; gluaisibh maille riu-san a tha gluasad maille ri Dia. Tréigibh droch chuideachd, agus deanaibh compañaich dhiubh-san air a bheil eagal Dhé; biadh luchd-gràidh Chriosd 'nan luchd-gràidh agaibhse. An uair a chi sibh naomb agus peacach a' co-chòrdadh r'a cheile, a gluasad còmhla ann an caidreamh dlùth is diomhair faodaidh sibh a bhi cinnteach nach eil eridhe an naoimh sin uile gu léir socruite air na nithean a ta shuas, agus nach eil a chridhe no a shlige iomlan am fianuis Dhé. "An ti a shiùblhas le daoine glic, bitheidh e glic; ach sgriosar compánach nan amadan." Feumaidh clann an t-solus gluasad anns an t-solus agus an solus a ghràdhachadh; mar sin cha chòir daibh comun a bhi aca riu-san a tha gràdhachadh an dorchadais do bhrigh gu bheil an gniomharan ole.

Ma bu mhaith leibh Criosd a leantainn gabhaibh gràin do'n pheacadh agus tréigibh e. Nach eil e mìle uair na's feàrr dealachadh ris a' pheacadh, ge b'e air bith cho milis's a tha e, na dealachadh ri Dia, agus ri Criosd, agus ri nèamh? Aon dhiubh is éigin dhuibh a dheanamh. Is e am peacadh olc nan olc; is miosa e na'n diabhol fèin, oir is e am peacadh an ni sin a rinn an diabhol 'na dhiabhol. Uime sin marbhaibh am peacadh a chum's nach marbh am peacadh sibhse; deanaibh bròn air a shon agus biadh näire oirbh dheth; gabhaibh gràin dheth agus teichibh uaithe mar o nathair. Cuiribh am peacadh gu bàs oir is e am peacadh a b' aobhar do bhàs Chriosd. Na'n deanadh nathair nimhe do chéile gràdhach a lot gu bàs, an gleidheadh tu beò i? Nach bu nàdurra gu'n

tilgeadh tu a mach i, agus gu'n sàthadh tu i le mìle lot. B' iad ar peacadhean a sgiùrs an Slànuighear caomh, na tàirngean, na cuird, an t-sleagh, an droigheann a rcub fheòil agus a dhòirt a mach fuil a chridhe—an urrainn duinn, ma ta, ar peacadhean a ghràdhachadh? Cha'n eil naomh saor o pheacadh; is e sin 'uallach: ach cha'n eil naomh saor gu peacadh; is e sin 'aoibhneas. Biodh an urning sin 'n ar eridhe agus air ar bilean gach latha, "Cruthaich annam eridhe glan."

Ma bu mhaith leibh Criosd a leantainn iarrabhbh cumhachd na diadhachd cho mhaith r'a coslas. "Aig am bheil coslas diadhachd, ach a ta ag àiceadh a cumhachd: o'n leithidibh sin tionndaibh-sa air falbh." Ciod an tairbhe a tha ann a bhi 'g eisdeachd as eugmhais a bhi cur an gniomh, no a bhi 'g urning as eugmhais a bhi cleachdadhl d'a réir, no a bhi ag aideachadh ar teachd-geàrr as eugmhais a bhi leasachadh. Cha dean a' mhias as eugmhais a' bhidh ar beathachadh. Faodaidh daoine lion ann dleasanais a sgaoileadh ach is e Dia as éigin tarrainn na tròcair a ghlacadh. Cha b'e a' chriadh agus an sile a leighis an duine dall, ach Criosd a dh'ùng a shùilean. Cha b'e cur troimhe cheile an uisge ann an lochan Bhetesda a rinn slàn na daoine tinn ach teachd a nnas an aingil. Cha dean e feum dhuinn ar glùn a lùbadh an làthair Iosa mur lùb sinn mar an ceudna ar eridhe agus ar n-anam do fhìrinne Iosa agus d'a lagh. "Air an aobhar sin guidheam oirbh, a bhràithrean, 'ur cuirp a thabhairt 'nam beo-lobairt naomh, thaitneach do Dia, ni as e bhur seirbhis reusanta." Gun treibh-dhireas anns a' chridhe cha'n eil ann an aideachadh ach ainnm na diadhachd gun a cumhachd. A bhi 'n 'ur luchd-aideachaiddh air diadhachd agus aig a' cheart am a' cur an gniomh aingidheachd, is gràinealachd sin do'n Tighearna.

Bithibh toileach deanamh as eugmhais nan nithean sin nach d' thug Dia dhuibh. Cha'n eil duine ann nach d' fhuaire na's motha de mhaith na tha e a' toilltinn: cha mhò a tha duine ann nach do rinn na's motha de ole na dh' fhuiling e air a shon; uime sin bu chòir dha a bhi toilichte ged nach eil e a' mealtainn ach beagan, agus gun bhi mi-thoilichte ged a tha e a' fulang mórain. "Uime sin air dhuinn biadh agus

eudach a bhi againn, bitheamaid toilichte leo sin." Cha bu choir dhuibh a bhi fo thrioblaid a chionn nach 'eil tuilleadh earras agaibh o Dhia; bu choir dhuibh a bhi fo thrioblaid a chionn nach 'eil sibh a' deanamh tuilleadh air son Dhé. A Chriosdaidh, faigh thusa eridhe naomh, agus bithidh do staid air thalamh barraichte, ciod air bith do chrammchur. Tha sinn iomadh uair a' seasamh 'n ar solus fhéin. Cha robh aon riamh de na naomh a fhuair an toil no a fhuair am beatha féin òrduchadh nach do ghearr am meòir m'an robh iad ullamh. Fhuair Lot a roghainn féin, agus roghnaich e Sodom agus ann an Sodom theab e a bhi air a losgadh. Thuirt Rachel, "Thoir dhonh clann, no gheibh mi bàs;" bha leanabh aice ach chosg e a beatha dhi. Na h-iarraibh, ma ta, ach an ni as aill le Dia; cuiribh 'ur toil fo cheannsal toil Dhé. Cha chonnsaich an duine Criosdail ri Dia mu thròcairean a tha air an àicheadh, ach beannaichidh e Dia air son thròcairean a tha air am buileachadh. Iadsan a bhlaibh de mhaiteas Dhé, cha'n urrainn daibh gu bràth Dia a mhòladh mar bu mhaith leò. Bidh a clùi 'nam beul 's 'nan eridhe gach madainn is feasgar: air a chaoimhneasan-gràidh ni iad sgeul 'nan suidhe sios agus 'nan éirigh suas.

Ma bu mhaith leibh Criosd a leantainn nochdaibh tròcair amhul mar a fhuair sibh tròcair. Cha bhi esan a dh easbhuidh tròcair gu bràth a tha dheth féin tròcaireach. Ma dh' eisidh Dia ri glaodh 'ur gearain ann an nèamh, eisidh-se mar an ceudna, ri glaodh gach gearain a chluinneas sibh air thalamh. Na h-iocaibh ole air son uile; na h-abraibh ri Dia, "Maith dhuinn ar peacaidhean," agus ri daoine "cha toir sinn maitheanas duibh." Cuimhnichibh nach Criosdaidh ceart ach an duine anns a bheil spiorad Chriosd, spiorad a' ghráidh, spiorad na h-irioslachd, spiorad caomhail is tròcaireach. Leanaibh Criosd an toiseach 'n 'ur eridhe; an sin leanaidh 'ur casan lorgan a chasan naomhasan.

LINNE NAN SEICHEACHAN,

Co dhiu a tha no nach 'eil fuil a' Ghàidheil na's teotha na fuil dhaoine eile bha na Gàidheil riamh gaolach air tapaid. Ach taing do Dhia, tha iad anns na làithean so air fas na's glice na bha iad o shean, agus bhiodh e eu-comasach gu'n tachradh e an diugh mar a thachair aig *Feill-Aonghais* am Both chuidir uair-eigin de'n t-saoghal. Faodaidh sinn an naigheachd innseadh, facial air fhacal mar a chuala sinn i o dhuiine creideasach.

Tha e coltach gu robh farmad is ràiteachas, mur robh gamhlas, eadar Clann 'ic Lèbhrainn am Both - chuidir agus sliochd Bhochanain

Léinidh, dlàth do Chalasraid. B'e Clann 'ic Lèbhrainn a bu làidire agus a bu liònhoire am measg nam finneachan am Both-chuidir, agus fad iomadh ginealach cha'n flaoadhach càch dol a steach eadhon do'n eaglais air thoiseach orra; gus am biodh Clann 'ic Lèbhrainn 'nan suidhe cha robh cead aig duine eile a chas a chur air an stairsnich.

Ach ma bha fuil theth ann an Cloinn 'ic Lèbhrainn bha i a cheart cho teth ann am muinntir Léinidh. An uair a theirteadh ri tighearna Léinidh nach robh sgrìobhadh no còraichean laghail aige air fhearrann, theireadh e gu'm bu bheag aige sgrìobhaidhean no tiotal de'n t-seòrsa sin, ach gu robh claidheamh móraige, an dearbh chlaidheamh leis an d' fhuair a shinnisir am fearann, agus leis a' chlaidheamh sin gu'n gleidheadh e a chòraichean.

Uair 's a' bhliadhna, dlùth do Chalasraid, bha Féill air a cumail ris an abairteadh, *Féill-ma-chessaig*. Thachair do dhuine görach—leth-amadan—á Both-chuidir dol a dh'ionnsaigh na féille so, agus mar is tric a thachras aig feill no banais thòisich daoine air fochoit a dheanamh air. Ach ged nach robh anns an duine ach görachan, bu Mhac Lèbhrainn e. Chuir fear de Bhochanain Léinidh a theanga an sàs anns an duine so, agus a thuilleadh air sin thug e stràic dha air taobh a chinn le bradan a bha e giùlan agus thilg e dheth a bhoinneid. Chuir so an t-amadan bhàrr a shiùil agus thuirt e le feirg ri Bochanan, "Na'n robh mise air Féill-Aonghuis am Both-chuidir cha ghabhadh *tusa* no do dhaoine oirbh mo bhualadh." Sgaoil am facial so ám measg muinntir Léinidh; bha iad cinnteach nach abradh an t-amadan e mur cluinneadh e rud-eigin de'n cheart sheanchas am measg a dhaoine. Bha am facial 'na shaighead 'nan eridhe is amharus aca gu robh tair air a dheanamh orra le Cloinn 'ic Lèbhrainn. Is e a thàinig as a' għnothu gu'n deachaidh Clann Bhochanain Léinidh air an dearg chuthach agus nach riaraicheadh dad iad ach falbh 'nan làn armachd do Bhoth-chuidir, air latha Féill-Aonghuis, a thoirt dùlain do Cloinn 'ic Lèbhrainn.

Thàinig an latha, agus mar a b' abhaist bha an dùthach uile cruinn; a' chuid mhór de na fir le claidheamh is daga a réir gnàths nan tiemannaun ud, ged nach robh dùil sam bith aig Cloinn 'ic Lèbhrainn gu robh fuil ri bhi air a dòrtadh m'an rachadh an latha seachad. Oir cha d' innis an t-amadan ciod a thachair dha aig Feill-ma-chessaig; cha d' thug e iomradh air a mhì-mhodh a rinn Bochanan Léinidh air, agus mar sin cha robh amharus air bith am measg Chloinn 'ic Lèbhrainn. Chuir e iongantas móra, mar a chuir e air gach duine a bha air an fhéill, an uair a chunnacas muinntir Léinidh a' mèarsadh a steach do'n bhaile, an

the first time. This is the beginning of a
new epoch in the history of the world.
The first thing to do is to get the people
to understand that they have a right to
live in their own country. The second
thing is to get them to understand that
they have a right to live in their own
country. The third thing is to get them to
understand that they have a right to live
in their own country. The fourth thing
is to get them to understand that they have
a right to live in their own country. The
fifth thing is to get them to understand that
they have a right to live in their own
country. The sixth thing is to get them to
understand that they have a right to live
in their own country. The seventh thing
is to get them to understand that they have
a right to live in their own country. The
eighth thing is to get them to understand that
they have a right to live in their own
country. The ninth thing is to get them to
understand that they have a right to live
in their own country. The tenth thing
is to get them to understand that they have
a right to live in their own country.

guaillich a chéile, piobaire air an ceann is bratach os an cionn, is glé bheag de choltas na sìthe orra. Cha robh fhios aig Cloinn 'ic Lèabhrainn ciod air an t-saoghal a bha so a' ciallachadh, ach chaidh an t-amadan 'na fhair-eachadh's a' mhionaid; dh' innis e dhaibh mar a thachair dha air Feill-ma-chessaig, agus mar a mhaoi'dh e nach robh an Léinidh fear aig am biodh a chridhe esan a bhualadh am measg a dhaoine féin. Bu leòir sin; thuig muinntir Bhoth-chuidir gu'n d' thàinig na daoine eile a dh'aon ghnothuch a shireadh caonnaig, agus chuir iad air an son féin. Thog iad glaodh an cinnidh, *Creag an tuirc*, agus 'nan aon mheall leum iad a mach gus seasamh ann an òrdugh is uidheam catha air achadh a bha taobh na h-aibhne mu astar mile sear air an eaglais. Do'n cheart àite chaidh muinntir Léinidh, is thòisich am hlàr. Fad greis cha robh fhios cò an taobh a b' fheàrr, ach uigh ar n-uigh bha an fheadhainn eile (oir is iad a bu liomhoire) a' faotainn na buadha agus a' cur Chloinn 'ic Lèabhrainn an coinneamh an cùil: Thog Mac Lèabhrainn Mór a shùil, is faicear deanuan de Chloinn Ghriogair is iad 'nan seasamh, ag amharc air an tapaid. Ghilaodh e orra, is dh' iarr e orra a chuideachadh, seach Both-chuidir a bhi air a nàrachadh. Cha bu cheum air ghàig riamh leis na Griogaraich dol an caonnaig, agus thuirt iad gu'n deanadh iad sin ach air aon chumha, gu'm biodh coir aca gu bràth tuilleadh dol a steach do'n eaglais cas ri eois ri Chloinn 'ic Lèabhrainn. Theagamh na'n robh cuisean na b' fhàbharaiche na bha iad aig an dearbh mhionaid ud nach dealaicheadh Mac Lèabhrainn ris a' chòir uasal is iongantach so, ach bha e eadar a' bhaobh 's a' bluarach is gheall e do na Griogaraich gu'm faigheadh iad an rud a dh' iarr iad. An sin thog na Griogaraich glaodh an daoine—*Ard-choille*—is thuit iad air muin muinntir Léinidh le buillean eagallach. Bha Clann Bhochanain air an iomain air an ais gu achlas a bha anns an abhainn far an robh na bruachan cas is poll domhain fodhpà. An uair a fhuair muinntir Bhoth-chuidir an cothrom orra anns an àite sin thug iad aon ionnsuidh gharbh orra gus obair an latha a chriochnachadh, agus dh'iomain iad an naimhdean an coinneamh an cinn do'n abhainn. A' chuid diubb nach robh air am marbhadh, bha iad air am bàthadh. Cha deachaidh as orra ach dithis; streap iad sin bruach na h-aibhne air an taobh thall is theich iad gu Calasraid, ach bha Clann 'ic Lèabhrainn air an sail is rug iad orra is mharbh iad iad m'an deachaidh iad fada. Faodar an t-àite anns an do thachair am mort's am marbhadh so fhaicinn gus an là an diugh—theirear an t-ainm ris—*Linne nan seicheachan*.

IERICO.

O chionn ghoirid leugh sinn uile le tlachd anns na paipearan-naigheachd gu'n do ghlac armi Bhreatuinn baile Iericho, agus 'cho fhad's a tha an naigheachd ùr bu mhaith leinn a chur an cuimhne ar luchd-leughaidh ciod a tha am Biobull ag innseadh dhuinn mu'n bhaile sin.

Bha Iericho 'na bhaile móir agus 'na bhaile làdir m'an deachaидh Clann Israel a steach do thir a' gheallaidh. Bha e 'na sheasamh air an taobh an iar de abhainn Iordan; air còmharnard a bha reamhar is maith gu bàrr, agus theirteadh ris "baile nan craobh pailme."

An uair a chaidh clann Israel thairis air Iordan b'e righ Iericho 's a dhaoine a' cheud naimhdean a dh' fleuch ri stad a chur orra. Chuir Iosua a mach dithis dhaoine mar luchdrannsachaidh gu h-uaigneach a chum sealladh fhaotainn air Iericho agus na ballachan is na geatachan a bha mu'n cuairt air. Tha e coltach gu robh muathan mi-bheusach ann an Iericho anns na láithean ud mar a tha iad anns na bailtean móra an diugh fhathast, agus is ann anns an tigh aig té de'n t-seòrsa sin a dh' fhan na daoine. Chuala righ Iericho gu robh daoine de chloinn Israel anns a' bhaile, agus chuir e fios gu Rahab, ag iarraidh oirre an liubhairt seachad dhàsan. An aite sin a dheanamh chaidh i ann an co-bheinn riù agus rinn i suas naigheachd bhreugach a mhealladh an righ. Thuirt i gu'n d' thàinig na daoine gun teagamh a steach d'a tigh-sa, ach nach b' aithne dhi cia as a bha iad, agus co dhìu gu'n d' fhalbh iad. Thuirt i cuideachd nach b' uirainn daibh a bhi fada air falbh fhathast, agus na'n deanadh teachdairean an righ cabhag gu'm beireadh iad orra. An sin chaidh i suas air mullach an tighe (far an robh na daoine am falach fo chuisseagan) agus dh' innis i dhaibh ciod a thachair. Thug i orra mionnachadh gu'n nochdadh iad caoimhneas dhise agus do thigh a h-athar an uair a ghlacadh Clann Israel am baile. Gheall iad gu'n deanadh iad sin, agus dh' iarr iad oirre stòm de shnàth sgàrlaid a cheangal anns an uinneig a chum gu'm biodh comharadh cinnteach aca air an tigh. An uair a chaidh iad air an ais b'e an sgeul a thug iad do Iosua, "Thug Iehobhah thairis d'ar làimh an tir uile: agus tha luchd-àiteachaidh na tire uile air leaghadh as romhainn."

An uair a chaidh an sluagh thairis air Iordan b'e Gilgal a' cheud àite anns an do champaich iad, an iomall an ear Iericho. "Agus tharladh an uair a bha Iosua làimh ri Iericho, gu'n do thog e suas a shùilean agus gu'n d'amhaire e, agus, feuch, sheas duine thall fa chombair, agus a chlaidheamh tàirngte 'na làimh: agus chaidh Iosua d'a ionnsaigh, agus thubhairt e ris, "An ann leinne a tha thu, no le'r n-eascairdean?"

Agus thubhairt e; mar cheannard sloigh Iehobhah tha mi a nis air teachd. Agus thuit Iosua air 'aodann gu lär, agus rinn e aoradh, agus thubhairt e ris, ciod a tha mo thighearna ag radh i' a sheirbhiseach. Agus thubhairt ceannard slòigh Iehobhah ri Iosua, cuir dhiot do blrog bhàrr de choice oir tha an t-àite air am bheil thu a' d'sheasamh naomh.

An sin thòisich Clann Israel air baile Iericho a shéisdeadh. Cha 'n fhaigheadh duine no beathach a mach no steach ann. Ach cha b' ann do ghàirdean feòla a bhuineadh a' ghlòir ach do Dhia a mhàin. "Agus tharladh air an t-seachdamh là gu'n d' éirich iad gu moch mu bhriseadh na faire, agus gu'n do chuairtich iad am bàile seachd uairean, agus thubhairt Iosua ris an t-sluagh, Deanaibh iolach. Agus rinn an sluagh iolach agus shéid na sagartan leis na trompaidean: agus tharladh gu'n do thuit am balla sios gu lär, agus chaidh an sluagh suas do'n bhaile, agus ghlac iad am baile."

Ged a tha na làithean so dona gu leòir tha iad na 's fheàrr na làithean Iosua, oir cha deanadh gin de na rioghachdan a tha a' cogadh an lom-sgrios air an naimhdean a rinn esan air baile Iericho. "Sgrios iad gu tur gach ni a bha 's a' bhaile, eadar fhear agus bhean, òg agus shean, agus dhamh, agus chaora, agus asal, le faobhar a' chlaidheimh." Cha deanadh eadhon an Turcach sin an diugh; tha an saoghal a' tighinn air adhart ann an caomhalachd is tròcair oir tha an siol a chuir Iosa a' toirt a mach toraidh. Cha 'n e mhàin gu'n do sgries Iosua am baile gu léir ach chuir e fo mhionnan iad, ag radh, "Mallaiche gu robh an duine an làthair Iehobhah, a dl' éireas agus a thogas am baile so Iericho: 'na cheud-ghin leagaidh e a stéidh, agus 'na mhac as òige curiadh e suas a gheatachan.'" Thuit am mallachd so air ceann Hiel am Beteleach: ann an Abiram a cheud-ghin shuidhich e a bhunait, agus ann an Segub a mhac a b' òige chuir e suas a gheatachan. (I. Righ. xvi., 34.)

A réir na creiche a fhuaras anns a' bhaile feumaidh gu robh ionmhas mór ann, agus gu robh na daoine ann gu maith air an dòigh. Ann an t-seachdamh caibideal de leabhar Iosua tha e air innseadh dhuinn ciod a dh'éirich do Achan a shanntaich cuid de'n chreich. An uair a bha fearann a' gheallaidh air a roinn b'e treubh Bheniamin a fhuair Iericho. A dh'aindeoin mallachd Iosua tha e coltach gu robh Iericho air àiteachadh a ris. Bha suidheachadh a' bhaile taitneach ach bha an t-uisge olc (mar tha fhios aig na saighdearan an diugh) agus (ann an II. Righ., ii. 7), tha e air innseadh gu'n do chuir Elisa aig aon àm salann anns na tobraichean los an deanamh fallan.

An uair a chaidh Pecah, mac Remaliah, righ

Israel a mach an aghaidh rìgh Iudah 's a rinn e mort is marbhadh eagallach tha e air innseadh gu robh na priosanaich air an leigeil nuo sgaoil aig Iericho, "baile nan cràobh pailme." Tha Iericho air ainmeachadh iomadh uair eile, a thuilleadh air ra thubhairt sinn, anns an t-seann Tiomnadh.

Tha e air ainmeachadh anns an Tiomnadh Nuadh cuideachd. Ann an t-sàmhradh bha e anabarrach blàth, cho tachdta's nach robh e furasda do dhuine 'anail a tharruing ann; ach anns a' gheamhradh bu mhaith le daoine a bhi chòmhnuidh ann oir bha dreach an earraich air is anail an earraich a' séideadh ann eadhon an uair a bhiodh an còrr de'n dùthaich còmhdaichte le sneachd.

Bha ar Slànnighear ann an Iericho Cha robh an t-àite anns an robh e air a bhaisteadh ann an Iordan ro fhada o'n bhaile, agus tha e air a ràdh gur ann air a' bheinn a bha shiar air a' bhaile a bha e air a bhuaireadh. Ann an Iericho thug e fhàradharc do Bhartimeus agus chaidh e air aoigheachd do thig Shacheuis. Bha fhios aige gu robh fior dhroch ainm aig rathad Iericho; ann an aon de na cosmhalaichdan a rinn e suas thàinig e thairis air sin, agus dh' innis e "mu neach àraidih a bha dol sios o Ierusalem gu Iericho, agus a thuit am measg luchd-reubainn." Tha luchd-siubhail ag innseadh dhuinn gu bheil e cunnartach eadhon anns an là diugh do dhuine an rathad ud a ghabhail 'na aonar. Am fasan a bha aig Iericho bha e riamh ris. Bha an luchd-reubainn ann ann an linn nan Romanach. An uair a chaidh Pompey do'n dùthaich dh' fheuch e ris an t-seorsa sin a għlanadh aisde, ach ged a snuidd e as a chéile garaidh no dhà a bha aca dh' fhairtlich e air an sguabdh air falbh air fad. Is e an Sultan Turcach am fear-reubainn a bu mhiosa ann an Iericho anns na làithean deireannach so, oir b'e a bu tuath agus a bu tighearna ann, ach taing do Ni-maith gu bheil esan air iomain a mach as a nis.

DUCHAS IS OILEAN.—Tha móran dhaoine an dùil gur treise oilean na dùchas, is e sin r'a ràdh, gu'n gabh nàdur duine no beathaich atharrachadh le teagastg maith no olc. Ann an tomhas tha so fior, ach ciod a their na daoine sin ris a' chuthaig? Cha dean a' chuthag nead dhi fèin: fàgaidh i a h-uibhean ann an nead eòin eile, is tha na cuthagan òga air an togail is air an oileanachadh le smèdrach no le lòn-dubh; ach cha 'n atharraich an t-Etiopach a dhath! Cha chualas cuthag riamh a' seinn mar smèdrach, no a' leantainn fasain an lòn-duibh. Theid an dùchas an aghaidh nan creag; *cha dean na big daonnan mar chi na big.*

AN DEUCHAINN CHRUAIÐH.

Gabh a nis do mhac, t' aon mhac Isaac as ionmhuinn leat, agus thoir suas e mar thabhartas-loisgte.—Genesis xxii. 2.

Bu shearbh an denchainn a bha air a chur air Abraham an uair a dh' iarradh air dol do thir Mhoriah agus a mhac ionmhuinn a thoirt suas mar thabhartas-loisgte. Aig amannan eile d'a bheatha dhearbh e am fianuis Dhé is dhaoinne gu'm bu duine e a bha umhail do thoil Dhé, ach an là ud air sliabh Mhoriah chuir e a' chlach-mhullaich air a dhiaidhaidhreachd, agus ràinig e àirdre creidimh nach do ràinig mòran de chloinn nan daoine roimhe no 'na dhéidh. Cha'n eil e iongantach, mata, gu'n d' fhuaireann an eaglais Iudhaich an t-ainm, *caraid Dhé*, agus anns an eaglais Chriosduidh, an t-ainm, *athair nan creidmheach*.

Tha an naigheachd so a' togail ionadh ceist dhùilich is dhiomhair, ach cha'n eil sinn a' dol a steach anns na ceisteann sin an tràth-sa. Tha sinn a' tighinn thairis oirre a chìonn gu bheil an deuchainn a thainig air Abraham a' comh-chòrdadh ann an doigh fhior ris an denchainn a thainig air miltean de phàrantan 'n ar tir féin anns na làithean deireannach so. "An ni a bha ann, is e an ni sin féin a bhithreas ann, agus cha'n eil ni sam bith muadh fo'n ghréin." Ann am freasdal Dhé thainig a' ghairm cheudna so gu aithrichean is màthraicrean ar dùthcha, am mic ionmhuinn a leagail air an altair agus an toirt suas mar thabhartas-loisgte, agus tha iad a' fulang doilgheas is cràdh nach gabh innseadh. Cha'n eil fhios againn air uairean ciòd a bu chòir duinn a rádh ri càirdean caomh a tha anns an t-snìdhbeachadh sin, oir ri aghaidh leòn-criidge de'n t-seòrsa so cha'n urraionn sinn dad a dheanamh ach ar ceann a chromadh agus a bli bhalbh, ag earbsadh gu'n toir Dia dhaibh neart is faighidinn is comhflurtachd nach urrainn sinne a thoirt daibh; gu'n tùirling e orra feartan iocschlainteach an Spioraid naoimh. Ach tha sinn an dùil gu bheil buannachd ann do dhaoine, an uair a tha iad fo thrioblaid, smuaineachadh air daoine eile a dh' fhuing mar a tha iad féin a' fulang ach nach do chaill an creideamh no am misneach no an dòchas. B' ann diubh sin Abraham; bha a chridhe-san air a leòn gu goirt, ach a dh' aiudeoin searbhadas an fhiosrachaiddh a thainig air cha do chaill e 'earbsa ann an Dia, agus cha mhò a rinn e gearan. Ged a bha Dia 'ga threòdrachadh air slighe nach b' aithne dha, agus ged a bha deacaireachd 'na fhreasdal nach b' urrainn da a

thuigsinn, cha do ghabh' Abraham air féin casaid a dheanamh 'na aghaidh; bha fhios aige cò ann a chreid e agus bha dearbhachd aige, eadhon anns an dorchadas, "gu robh Dia ceart 'na uile shlighean agus naomh 'na uile gnìomharan." Agus do bhrigh gu robh an spiorad creidimh sin aige dh' oibrich an àmhíghar a thainig air trom-chudthrom glòire dha a bha sior-mhair-eannach.

Tha e duilich dhuiinne sinn féin a chur ann an àite Abrahaim, no an deuchainn a chuireadh air a thuigsinn gu ceart, ach co dhùi tha e soilse gu'n do nochd e creideamh is ùmhachd do Dhia a tha cho fada os cionn ar creidimh-ne's a tha na speuran os cionn na talmhainn; creideamh a dhùisgeas amharus 'n ar cridhie nach fhiach ar creideamh féin creideamh a rádh ris. Tha sinne toilichte gu leòir na théid againn air ar n-inntinn a chumail beò is sunndach fo na doilgheasan beaga a tha coitchionn do'n chinn-eadh-daonna; no ma tha tonhas de fhaighidinn againn fo challdachd nach b' urrainn dninn a sheachnadh. Ach dh' iarradh tuilleadh is faighidinn air Abraham; dh' iarradh air an clàidh-eamh a shàthadh 'na chridhe le a làimh féin; aoibhneas is solus a bheatha a mhùchadh 'na dheòin. Dh' iarradh air ceum a ghabhail a dh' fhaodadh e a sheachnadh na'n toilicheadh e; ceum a bha dol calg-dhùreach an aghaidh nan geallaidhean a thug Dia cheana dha. Cho fhad 's a bu léir dha, bha an gealladh mór a thug Dia dha, gu'm beannaicheadh e uile chinnich na talmhainn 'na shliochd-san, an erochadh ri beatha a mhic, agus a nis bha e air iarraidh air a mhac a thoirt suas mar thabhartas-loisgte. Bha e duilich dha an dòchas so a bha dha mar reul-iùil fad ionadh latha a leigeil bhuaith, an dòchas a bha mar aran d'a anam. Eadar sin agus an gaol a bha aige air a mhac bn déistinn-each cor an daine bheannaichte; ach eadhon ann an uisgeachan domhain dh' earb e ann an Dia, agus lean e falas an Tighearna ged a bha solus a reasainn féin is faireachduinnean a chridhe a' dol 'na aghaidh. B' namhasach an deuchainn e sir nàdùr daonna, ach is ann an uair a théid e air uilinn a nochdas nàdùr mhic an duine gu bheil uaisle is gaiseig is glòir ann air nach urrainnear cainnt a chur. Annan na làithean so fhéin, an uair a tha òigradh na dùthcha air an eur gus am fulangas annu an dìgean-cogaidh na Frainge, cha'n eil seachduinn a' dol seachad anns nach lenghar mu euchdan nasal is gnìomharan eucomasach is fein-àicheadh glòrighor a bha air an deanamh le balaich chumanta nach eualas rianul ionradh orra aig an tigh; balaich nach sacileadh tu gu robh a leithid de stuth

annta. Mar is teinne a bhios ar nàduriann daonna air fheuchainn is ann is mothà a dhearbas e gu'n téid aige air éirigh na's àirdre na chreidear; nach ann idir o shòis a tha e ach o shuas. Is ann mar so a bha e ann am beatha Abrahaim; cheus e a thoil agus a dhùrachd agus 'eagal; cheus e gach ni a bha seasamh eadar e is toil Dhé, agus chaidh e a mach gu sliabh Mhoriah, ag ràdh, "Deanadh an Tighearna an ni a tha iomechuidh 'na shùilean."

Ann an seadh fior tha gnìomharan uasal neobhàsmhor. Co dhìu a tha iad a chum feumà aig an àm no nach 'eil, tha gach euchd uasal is maiseach a rinneadh ri amhàin a chum maith an t-saoghal air a' cheann mu dheireadh; tha siòl annta a chinneas agus a bheir a mach toradh, àille-beatha a sgaileas slàinte is fallaineachd am measg nan uile dhaoine a chluinneas ionradh orra no a bheir an aire dhaibhl. Gach uair a chi sinn duine eile 'ga ghiùlan féin gu h-nasal is gu gaisgeil ann an stri na beatha no ann an uair a' bhàis tha sin a' toirt neart is misneach ùr dhuinn féin agus a' deanamh na slighe na's réidhe romhainn.

Tha beatha dhaoine-mór 'g ar teagasc
Gu'm faod sinn uile stri ri euchd,
Is air dhuinne siubhal dhachaidh,
Ceuma fhàgail as ar déidh.

Cenma, theagamh, chì neach eile
Air a thurus troimh an t-saogh'l,
Bràthair bochd tha call a mhìsinich,
'S gu'm faigh e spiorad ùr d' an taobh.

Bu duine-mór da-rìreadh Abraham, agus bu mhaith dhuinn uile meòmhreachadh an dràsd 's a rithist air eachdraidh a bheatha agus mar a ghiùlain e e féin ann an là a thrioblaid, an dòchas gu'm bi coinneal ar creidimh féin air a lasadh aig a choinneal dhealaich-san. Ged a tha e marbh tha e fathast a' labhairt agus is e an teachdaireachd shònruichte a tha e a' labhairt ruin, gur e creideamh a mhàin a bheir dhuinn a' bluaidh air an t-saoghal agus air àmhgharan ar beatha, agus gur e so creideamh, —earbsa làdir a bhi againn ann an rùintean glic an Tighearna d' ar taobh a dh' aindeoin an dorchadais a dh' fhaodas a bhi ag iadhadh umainn agus a dh' aindeoin gach calldachd a thig oirnn 'na fhreasdal. An measg nan nthienn a tha caochlaideach tha aon ni seasmhach agus gun atharrachadh, gràdh Dhe d'a chloinn. Faodaidh sinn a bhi cinnteach as a sin daonnán; cha'n e olc ach maith a tha 'na smuaintean uile d' ar taobh. Agus do hhrìgh gu bheil a smuaintean-san umainne daonnán seasmhach cha bu chòir dhuinne leigil le ar smuaintean féin uime-san a bhi neo-sheasmhach no luaineach. Ach nach tric a tha smuaintean eadhon dhaoine diadhadh mu Dia cho neo-sheasmhach ris a' ghaoith luaineach nach fhan air an aon chalpa ach goirid; an diugh a' creidsinn 'na mhaitheas is 'na ghradh ach am màireach a' tuiteam anns an

dubh as-creideamh; air an luasgadh a null 's a nall. Cha riaraich an sedrsa creidimh so Dia, agus cha mhò a bheir e buaidh air an t-saoghal. "Is cosmhul e ri tonn na fairge, a shéidear le gaoith agus a tha air a luasgadh a null agus a nall. Na saoileadh an duine sin gu'm faigh e ni air bith o'n Tighearna." Tha Dia airidh air ar n-earhsa daonnán, co dhìu a tha a fhreasdal searbh i.o caomhail; tha e cho airidh air ar n-earbsa an uair a tha a làmh air a leagadh oirnn ann an smachdachadh 's a tha e an uair a tha e 'g ar treòrachadh ann an cluainibh bòidheach agus làimh ri uisgeachaibh ciùin, B'e so fiosrachadh Iob, oir thubhairt e, "Ged a mharbhadh e mi earbaidh mi as," agus fiosrachadh Abrahaim cuideachd, oir thubhairt e, "Nach dean breitheamh na talmhainn uile an ni a ta ceart?" Fhnair iadsan da rìreadh greim air a' chreideamh a bheir buaidh air an t-saoghal agus a dh' oibricheas mòrbhuilean ann am beatha na feadhnaig aig a bheil e.

Ann an litrichean a bha sinn a' leughadh an là roimhe dh' amais na briathran so oirnn. "Fhuair mi sòbhrach an dé, a' cheud shòbhrach a chunnaic mi am bliadhna. Shiubhail mi taobh nan gàraidhean is ann an àitean fasgach an dùil gu'm faighinn am flùr beag bòidheach so air chùl na gaoithe's air aodann na gréine. Ach cha b' ann mar sin a bha. Cha b' ann taobh a' ghàraidh a fhuair mi e, ach air àite lom gun fasgadh far an robh e a' togail a chinn mar gu'm biodh e a' toirt dùlain do na siantan." Nach tric a chitheatr ni-eigin coltach ris a so ann am beatha dhaoine; flùran bòidheach na beatha spioradail—creideamh is faighidinn is dòchas is macantas—a' cinntinn ann an eridheachan na feadhnaich sin a bha ann an uisgeachan domhain gun sgur is air an león le iomadh cràdh, agus gun iad idir a' cinntinn ann an eridheachan nan daoine nach d' fhiorsaich bròn no trioblaid no camadh 'nan crannachur. "Chaidh sinn troimh theine agus troimh uisge," ars' an Salnadar, "ach thug thu mach sinn gu h-ionad saoibhir." Theagamh nach léir dhuinne ciod a tha Dia a' ciallachadh an uair a bhios e 'g ar cur troimh theine is uisge, ach chi esan a' chrioch o'n toiseach, agus is léir dha an t-ionad saoibhir air an àill leis gu'n ruigeamaid.

Mar a thuirt sinn cheana tha miltean phàrantan an diugh anns an dùthaich a tha dol troimh theine is uisge mar a chaidh Abraham; pàrrantan a chuir am mic air an altair los gu'm biodh an saoghal air a shaoradh trè fhuil na h-iobairt sin. Tha iad air an ceusadh maille ri an cloinn, an eridheachan bochd air am briseadh, ag ionndrainn naun balach gaolach nach till thuca gu bràth. Ciòd is urrainn sinn a ràdh no dheanamh ach a bhi ag àrnugagh ri Dia air an son, a' sior-ghuidhe le aon inntinn gu'n tugadh e a làthaireachd dhaibh agus a ghràs an pailteas; comhfhurtachd is aotramachadh cridhe.

and so passed on to his death and
the life of the last re-formation of the Pali
was the life of the first Buddhist teacher,
who was born at Benares and died at a
village called Sarnath, in the neighbourhood of Varanasi.
Now we have seen what the fifth stage
of evolution in Righteousness, The Buddhist
stage, is about; we can then understand
why the Pali Canon is called the Buddhist
scripture, and why it is called the Tripitaka
or the Three Baskets, because it contains
the three baskets of the Buddhist teacher. The
three baskets are the basket of the Discipline, or the Code
of Conduct, the basket of the Sutra, or the Teachings, and
the basket of the Abhidharma, or the Philosophy.
The first basket contains the discipline, the art
of living, the second basket contains the great
teachings of the teacher, and the third basket
contains the philosophy of religion, which is
the science of the soul.

ITHEADH IS OL.

Anns a' cheud litir a sgrìobh e gu eaglais Chorint tha Pol ag ràdh, "Co aca a dh' itheas no dh' òlas sibh deanaibh na h-uile nithe chum glòire Dhé." Anns na làithean so tha a' cheart earail air a theorit dhuinn gun stad le luchd-riaghlaidh na dùthcha, ged a tha iad a' cur "chum maith na rioghachd," an àite an fhacail a chleachd Pol "chum glòire Dhé." Ach theagamh nach 'eil mùghadh air bith eadar an dà ni. Ma tha e ceart dhuinn idir a bhi cogadh, tha e ceart dhuinn gach oidhrip a ghabhas deanamh a dhéanamh gus a' bhuaidh fhaotainn. Tha sinn a' creidsinn gu bheil ceartas air taobh Bhreatuinn agus gu bheil i a' cothachadh an aghaidh uile is sannt a bha bagradh an saoghal uile a chur fo na casan; tha sinn a' creidsinn gu bheil i air slighe a dleas-danais ann a bhi seasamh an aghaidh làmhachas-làidir na Gearnailte. An uair a tha sin mar sin, agus a tha ar luchd-riaghlaidh ag earal-achadh oirnn a bhi cùramach mu bhiadh a chionn gu'm faod am bolla sil mu dheireadh an cogadh a chur an dara taobh, tha sinn an dhlí gu'm faodar a ràdh le firinn nach e mliain gu bheil sinn a' cuideachadh na rioghachd ach mar an ceudna a' toirt glòire do Dhia, ma bhos sinn cùramach mu bhiadh agus stuama 'n ar n-itheadh agus 'n ar n-òl aig an àm so.

Gun a bhi bruidhinn idir air cho feumail 's a tha caomhnadh bidh air a' bhliadhna so, tha ceangal na 's dlùithe na tha mórau dhaoine a' saoilisinn eadar a' bhrù agus an diadhaidheachd. Theagamh gu'n abair eind nach 'eil Dia a' gabhail suim do'n dòigh anns a bheil daoine 'g an giulan féin 'nan itheadh 's nan òl; theagamh gu'n abair iad nach 'eil e a' gabhail gnothuich ri ni cho suarach. Tha Dia a' gabhail gnothuich ris, agus cha ni suarach e idir, oir cuimhniuch gu bheil roinn mhaithe d'ar beatha air a cur seachad ag itheadh 's ag òl. Ma bheir thu leth-uair do gach tràth bidh a ghabhas tu, agus ma ghabhas tu trì tràthan a h-uile latha, agus ma ruigeasaireamh do bliadhna-nachan air thal-madh tri fishead 's a deich, curidh tu seachad ceithir bliadhna is sia fishead is sia deug latha de do shaoghal, *ay itheadh!* An do smuainich thu riamh air a sin? Nach mór a' chaobh de bheatha duine ceithir bliadhna? Ma their thu mata, nach 'eil diùbhras ann eia mar a dh' itheas no dh' òlas tu; ma their thu nach 'eil Dia a' gabhail suim dheth, is e a tha thu a' ciallachadh; gu'm faod thu do thoil fhéin a dhéanamh ris na ceithir bliadhna sin, *gun a bhi cuuntachail do Dhia air an son.*

Cia mar, mata, is còir dhuinn glòir a thoirt do Dhia 'n ar n-itheadh? Anns a' cheud àite le bhi seachnadh geòcaireachd agus le bhi cùramach nach cuir sinn biadh a dholaidh. Agus anns an dara àite le bhi taingeil air son ar n-arainn làthail agus le bhi deas gu aoigheachd

a thabhairt do choigrich agus do thruaghain fheunnach.

Tha an eaglais Phàpanach a' cur geòcaireachd am measg nam peacadhean móra ris an abair i "peàcadhean bàsmhor." Tha i glé cheart agus glic, agus cha mholadh sam bith e oirnme nach 'eil sinn a' deanamh an ni ceudna. Am measg nan ceudan searmón a chuala sinn cha chuala sinn riamh searmón an aghaidh geòcaireachd. Chuala sinn rabhadh air a thoirt do dhaoine an aghaidh nithean eile mar tha dannsa is ceòl, nithean anns nach 'eil uiread croin ris a' gheòcaireachd, ach cha chuala sinn riamh ministear anns a' chùbaid a' maidhreachd air a choimhthionail gu'n éireadh olc daibh mur sguireadh iad de'n gheòcaireachd. Theagamh gur e an t-aobhar air sin gu bheil iad a' fágail an dleasdanais so aig na dotairean; ach ged is caonail na daoine na dotairean, tha fhios aca glé mhaith gu bheil am beòthlainn an crochadh ri neo-mheasarrachd an co-chreutairean ann am biadh, agus mar sin leigidh iad leò dol air an aghaidh mar a thogras iad, is cumaichd iad an smuaintean aca fhéin. Mur l'e a' gheòcaireachd dh' fhaodadh an dara leth de dhotairean na dùthcha so an dorus a dhùnadhbh. Bha bean ann an Tiriodh a bha air a deagh dhòigh, a bhiodh daonna a' cur fios air an dotair a chur air dealbh stamagan na cloinne, ach bha an dotair a bha anns an eilean sin cho glic 's a bha e còir, agus thuirt e rithe aon latha, "Cuir thusa do chlann fad seachduinn do thigh Mhic—is cha bhi dad ceàrr air an stamagan." Cha robh ròic no reàmhlaichd ann an tigh Mhic—. Tha e air a ràdh nach 'eil an dara leth de thigheann-a-steach aig na dotairean-móra ann an ceann shiar Lunnainn 's a bha aca mu'n do gheàrr Rhonnda sios na tràthan.

Tha e glé iongantach gu 'm biodh daoine a bhos a' eur sìos gu dubh air misgeirean, ana-barrach faighidinneach ris na geòcairean, ged a tha e flor, ann an seadh, nach 'eil eadar-dhealachadh air bith eadar am misgeir agus an geòcair ach gu bheil an dara fear diubh na's glice (no theagamh na's fortanaiche) aon an taghadh an ni anns a bheil e ana-measarra. A thaobh mor-altachd a' gnothuich, cha'n urrainn an dara fear clach a thilgeil air an fhear eile; eo dhiu is e feòil, no iasg, no pìob, no leann, no uisge-beatha, a thug orra tuisleachadh, cha'n eil sin a' deanamh mughaidh, oir is e an cròn gu'n do bhris iad lagh na stuamachd agus nach do cheus iad an ana-miannan. Ach air a shou so uile cha bu mhaith leinn a ràdh gu'm bu cho mhaith leinn duine fhaicinn air an daorach r'a fhaicinn ris a' gheòcaireachd, oir ged nach 'eil annta a thaobh moraltaichd agus ann an sùilean Dhe ach bò mhaol odar is bò odar mhaol tha na peasanan a tha leantainn na misge anns an t-saoghal so móran na's truime na na peasanan a tha leantainn na gedcaireachd, agus a' tuitean gu tric air daoine neo-chiontach, air mnathan is clann. Sin rud a tha glé iongantach ann an

saoghal a tha air a riaghlaidh le gliocas an Uile-chumhachdaich, gu bheil peanasan cho aotram a' tuiteam air aon pheacadh agus peanasan cho tron a' tuiteam air peacadh eile, ged a tha iad car coltach r'a cheile cho fhad's is léir dhuinne. Dh' fhaodamaid iomadh peacadh is failinn ainmeachadh a tha dearbhadh an ni a thubhairt sinn, ach gun dol na'n fhaide na'm peacadh air a bheil sinn a' labhairt, tha e soilleir gu bheil na gèdcairean a' faotainn dheth gu maith saor anns an t-saoghal so ciod air bith mar a thlaclairas daibh anns an ath shaoghal, agus gu bheil na misgeirean a' páigheadh na feòrling dhei'reannach de pheanasan an t-saoghail so, ciod air bith a' bhinn a bheir Dia orra aig là a' bhreitheanais. Ged a dh' fhaodas an gèòcraig a shaoghal féin a ghiorrachadh, tha e a' gleidheadh a chliù, 's a chiall, 's a chuid, 's a chairdean, a dh' aindeoin a neo-stuamachd, ach caillidi am misgeir iad sin uile leis an neo stuamachd cheudna. "Na bi ann measg phòiteireau fiòna," arsa Solamh, no am measg muinnitir a dh' itheas feòil gu gèòcach." "Ma's duine thu air do thoirt do chraos cuir sgian ri d' sgòrnan." Co aca a dh' itheas no dh' òlas am misgeir agus an gèòcraig tha iad a' deanamh dia d' am brù agus a' toirt glòire do'n deanhan.

Tha còir aig daoine a bhi cùramach mu bhiadh agus gun dad a leigeil a dholaidh. Tha e 'na rud nàrach a bhi faicinn mlinathan-tighe a' tilgeil caoban arain is cnapan buntata am measg salchairs is luaithre. Tha sin 'na chomharra cinnteach air leisg is mi sgoinn; 'na chomharra nach 'eil na boirionnaich sin comasach air tigh a chumail no banachas tighe a dhei'anamh.

Bu chòir do phàrantan cognis an cloinne a dhùsgadh trath mu'n chùis so agus a theagascg daibh (ma's éigin e leis an t-slait) gur *peacadh* a tha ann biadh a chur a dholaidh, agus uiread de dhaoine anns an t-saoghal a' fulang acrais. Tha an leasan so furasda gu leòir a theagasc do chloinn, agus is e an t-iomsachadh trath a ni an t-iomsachadh math. Bu chòir daibh a theagasc mar an ceudna d'an cloinn gun aran a dhiúltadh do dhuine sam bith air a bheil an t-acras, co dhu is ann aige fhéin a tha choire gu bheil an t-acras air no nach ann. Mar is trice is ann aige fhéin a tha choire, ach coma leatsa sin; teagaisg do'n chloinn sin fhàgail eadar e fhéin is Dia; teagaisg dhaibh nach e an dleasdanas-san suidhe ann am breitheanas air, ach gniomh na tròcair a dhei'anamh agus biadh a thoirt do gach eo chreutair air a bheil an t-acras, ma tha e aca. Ciod air bith a tha ceàrr tha e daonnan ceart aran a thoirt do dhuine acrach, agus nàrach ma thilgear biadh air an dùnan ged nach toirear e do'n bhaigear. Is milse am biadh a chuireas tu'n ad bheul féin ma thug thu greim dheth do dhuine acrach eile.

Mur bheil sinn taingeil 'nar cridhe air son nan tròcairean a dh' ullaich Dia dhuinn gach uair a shnidheas sinn aig a' bhòrd cha'n urrainnear a ràdh gu bheil sinn ag ittheadh chum

glòire Dhé. Is rud dona e gu bheil an seann chleachdadhaich maith, beannachd iarraidh air a' bhiadh, a nis a' dol as an fhasan. Theagamh gun abair euid nach 'eil ann an altachadh aig àm bìdh ach foirm gun bhrigh, agus nach àm freagarrach e ùrnuigh a dhei'anamh an uair a tha daoine a' gliongarsaich sgeannan is spàinean agus 'g an scruchadh féin ann an cathraichean gus toiseachadh air ittheadh. Faodaich e bhith nach 'eil anns an altachadh air naireanu ach coslas na taingeàllachd gun a brigh, ach cha bu choir do'n chùis a bbi mar sin, agus saoilidh sinn gur bòidheach agus gur ceart an cleachdadhaich e gu'n aidicheadh daoine maitheas is tròcair an Tighearna ann a bhi toirt daibh an teachd-an-tir, beannachdan nach b' urrainn daibh fhaotainn le an innleachd féin. Oir air cho inuleachdach 's 'ga bheil nìac an duine *cha'n urrainn e biadh a dhei'anamh*. Is e cumhachd Dhe a mhàin agus feartan neo-fhaicsinneach an Uile-chumhachdaich a bheir lòn as an talamh. Smuainich air an rud a thubhairt sinn agus chi thu gur e smior na firinn a tha ann, agus nach ann idir mu thuaiream a tha sinn a' bruidhinn. Mar sin ged nach biodh aobhar eile air a shon achi so fhéin, bu choir da dhaoine beannachd Dhé iarraidh air am biadh agus moladh a thoirt dà air son a mhaiteis. Coma leatsa, mata, ciod a their no ni daoine eile; cum thusa suas 'nad theaghlach féin an cleachdadhaich so, agus co aca a dh' itheas no dh' òlas tu thoir glòir do Dia. Tha sinn a' leughadh mu na ceud chreidmhich, "gu'n do ghabh iad am biadh le aoibhneas agus treibhdhireas-cridhe, a' moladh Dhé." Tha sinn a' leughadh mu na deisciobuil a bha dol gu Emmaus gu'n d' aithnich iad Criod "ann am bris-eadh an arain." Nach bu ghasda an rud e, gach uair a bhriseas sinne aran (cha'n e mhàin anns an eaglais ach aig an tigh) na'n cuimhnich-eamaid air Criod ar Slànuighear. Is fleàrr am bonnach beag le a bheannachd-san na'm bonnach mór gun a bheannachd; is e beannachd Chriod a ni tigh saoibhir; an uair a bheann-aicheas esan ar n-iastg agus ar n-aran bidh iad air am meudachadh.

Saoilidh sinn nach 'eil e chum glòire Dhé eòrna maith a dhei'anadh biadh dhaoine is bheathe aichean a bhi air a dhei'anamh 'na uisge-beatha aig a leithid so de àm. Cha'n urrainn sinne na thusa sin a leasachadh; is ann aig ar luchd-riaghlaidh a mhàin a tha üghdarras anns a' ghnothach agus biodh an näire sin air an ceannsan. Ach is urainn duinn uile ar euid féin a dhei'anamh gu toileach mu chaomhnadh a' bhìdh agus mu sheachnadh na dibhe. Duine air bith a tha ris a' gheòcalreachd anns na láithean so, no nach dean feum le a roinn fhéin de fhèòil 's de shiùcar, no bhios a' milleadh sith is spiorad na dùthcha le bhi gearan air a' bhiadh, cha'n airidh e duine a ràdh ris. Cha'n eil ittheadh no òl an duine sin chum maith na rioghachd no chum glòire Dhé.

URNUIGH HESECIAH.

Tha Dia 'na meadhon; cnuidichidh Dia leatha an uair a thig a' mhaduinn.—Salm xlvi. 5.

Tha móran dhaoine ann nach 'eil idir a' creidsinn ann an ùrnuigh; móran dhaoine nach dò lùb an glùn ann an ùrnuigh o bha iad 'nam páisdean. Ach an uair a leuu arm mór na Gearmailte air muin an airm againne am bliadhna, an dùil gu'n tugadh e buille-bhàis do clumhachd Bhreatuinn, tha sinn glé chinnteach gu'n do thog euid de na daoine sin an cridheachan ri Dia ann an athchuinge dhùrrachdach, ged a bha iad an dùil roimhe sin nach robh iad a' creidsinn ann an ùrnuigh. Is e an fhùrinn gu bheil ùrnuigh nàdurra do mhac an duine, agus an rud a tha nàdurra dhuinn thig e daonnan am follais ri aghaidh bròin, no cunnart, no éigin shònruichte. An uair a tha cùisean a' dol leinn gu maith tha sinn ullamh gu bhi cur ar n-uile earbsa 'n ar neart féin, ach ann an là na h-airee tionndaidhìdh anam an duine gu nàdurra ri Dia, ag iarraidh cobhair is dion. Ann an là na h-éigin stadaidh daoine de bhi deanamh argumaid mu ùrnuigh, agus glaoibhaidh iad air Dia, ged nach 'eil fhiros aca c'ar son. Cha'n e is ciall d'a sin gu bheil iad air an iomain gu ùrnuigh le saobh-chreideamh no leis a' ghealtachd, an uair a tha iad ann an cùil chumhainn; is e a tha e a' ciallachadh, mar thuirt sinn cheana, gu bheil an ùrnuigh nàdurra do mhac an duine; cho dùthchasach dha's a tha seinn do'n eun no snàmh do'n iasg. "Is ionadh uair," arsa Abraham Lincoln, "a bha mi air mo cho-éigneachadh dol air mo ghlùinean a chioun nach robh àite eile dhòmh ach sin; làithean dorcha anns nach robh feum dhomh ann am ghlìocas féin no ann an gliocas nan daoine eile a bha timchioll orm." Dh' fhaodadh an rìgh Hесeciah an ni ceudna a ràdh an uair a mhaoidh feachd Asiria am baile naomh Ierusalem a chur gu lár; an là dorcha anns an do rinn e an ùrnuigh so,—

O Iehobhah Dhé Israel. a tha d' shuidhe air na ceruban, is tu féin Dia, thusa a'd aonar, Dia uile rioghachdan na talmhainn; is tusa a rinn na nèamhan agus an tulamh. Aon do chluas agus cluinn; fosgail, O Iehobhah, do shùilean, agus faic; seadh cluinn briathran Shenacherib, a chuir e a mhuslachadh an Dé bheò. A nis, mata, O Iehobhah ar Dia, teasaig sinn, guidheam ort, as a làimh, a chum gu'm bi fios aig

uile rioghachdan na talmhainn gur tusa Iehobhah Dia, thu féin a'd aonar.

Gheibhear an naigheachd so anns an naoieamh caibideil deug de dhara leabhar nan Righrean. Chuir Senacherib rìgh Asiria teachdaireachd mhìomhail gu Hесeciah rìgh Iudal, le Rabsaceh fear de na commandairean aige, ag iarraidh air strìochdadhl dhasan agus baile Ierusalem a thoirt suas da. Chaidh Hесeciah do thigh an Tighearna agus rinn e an ùrnuigh ud, a' guidhe air Dia a theasairginn o bheul an leòmhainn. Chuir e a chomhairle ri Isaiah, fàidh an Tighearna, agus b'e a chomhairle-san dùlain a thoirt do rìgh mór Asiria, oir ann an spiorad na fàist-neachd chunnaic e gu robh Dia a' dol a nochadh a chumhachd as leth Israel. Is ann mar sin a bha. "Air an oidhche sin féin chaidh aingeal Iehobhah a mach, agus bhuaile e ann an camp nan Asirianach cend agus ceithir fichead agus còig mìle: an uair a dh' éirich daoine gu moch anns a' mhaduinn, feuch, bha iad uile 'nan cuirp mhabhba." A réir gnàths luchd-eachdraidh nan Iudhach tha am fear a dh' innis an naigheachd so ag ràdh gu robh am marbhadh naumhasach so air a dheanamh le aingeal Iehobhah, ach faodaidh aingeal Iehobhah fichead rud a chiallachadh. Teine agus clach-mheallain; gaoithean is tulitean; tairneanach is dealanach; plàigh is gort; is cumhachdan nàdurra eile;—tha iad uile 'nan spioradan frithealaidh do Dha; 'nan teachdairean no 'nan ainglean a chuireas a thoil an geill. Ged nach urrainnear a ràdh le cinnt, mata, cia mar a thàinig an lomsgrios ud air feach Asiria, no ciod a tha aingeal an Tighearna a' ciallachadh, tha e soilleir gu robh freasdal an Tighearna ag oibreachadh air taobh Iudah agus gu'n do shaor e Hесeciah agus a dhùthaitch an uair a bha iad an éigin chruaidh.

Cha robh argumaid aig Isaiah air taobh na comhairle a thug e do'n rìgh ach an aon argumaid so, "Is e Iehobhah ar Rìgh agus ar Dia; saoraidh e rinn ma dh' earbas sin as." Ach tha ainu an Tighearna 'na thùr làidir; ruithidh am firean d'a ionnsaigh, agus bidh e tearuinto. Bha fios aig Isaiah is Hесeciah co ann a chreid iad, agus do bhrigh gu'n d' earb iad a Dia cha do chuir Senacherib borb gu h-amhluadh iad. An déidh làimhe rinn bàrd naomh air chor-eigin an t-salm shòluimte is mhaiseach so, a thoirt molaidh do Iehobhah anns an teampull air son na buadha,—

'S e Dia as tearmunn duinn gu beachd,
Ar spionnadhl e's ar treis;
An aimsir carraig agus teinn
Ar cobhair e ro-dheas.

Tha Dia nan sluagh ri còmhnaidh leinn,
 'S an còmhnuidh air ar crann;
 Is e Dia Iacob's tearmunn duinn
 'G ar furtachd anns gach àm.

Ged a bu nìhòr neart Shenacherib agus a bu liomhòr a dhaoine, bha 'uail air a cur anns an duslaich. Shaoil e nach robh aige ach maoideadh air Heseciah agus gu'n rachadh e air chrith, mar bha rioghachdan eile air chrith le eagal brideallas Asiria. Ach cha'n ann an aghaidh Heseciah a mhàin a thog Senacherib a làmh achi an aghaidh an Dé bheò mar an ceudna; ach an uair a dh' éireas eadhon righ-rean cumhachdach an aghaidh Righ nan dùl is ion daibh eagal a bhi orra, oir measaidh e iad mar dhus minn na slige-tomhais; feuch, togaidh e suas eileana mar smùirnean.

Anns na làithean so an uair a tha iompaire as cumhachdaiche na Senacherib a' maoideadh saorsa an t-saoghal a mhilleadh, agus làmh-achas-làdir a dhéanamh air uile rioghachdan an domhain bu choir duinn ar guth's ar cridhe a thogail ri Dia ann an ùrnuigh mar rinn Heseciah; agus bu choir duinn an naigheachd so a ghabhall gu cridhe, a chum ar creideamh, agus ar misneach, agus ar dòrras a neartachadh. Oir tha sinu uile a' creidsinn, a dh' aindeoin gach fàiling is peacadh a dh' fhaodar a chur as ar leth mar rioghachd, gu bheil ar làmhàin na's gloine na làmhàin na Gearmailte anns a' chogadh so, agus nach e mhàin gu bheil an Caesar uaibhreach a' saltairt air lagh dhaoine is air còraichean dhùthchanna beaga ach gu bheil e mar an ceudna a' saltairt air lagh Dhé is còraichean a' chinneadh-daonna. An uair a sheallas sinn air neart an airn a tha fo làimh cha'n eil e furasd a rádh c'uin no ciod an dòigh anns an gabh an t-arm sin ciosnachadh, ach an uair a smuain-icheas sinn air aobhar na h-iorguill agus air na nithean a tha an crochadh ris an tapaid cha'n urrainnear a chreidsinn gu faigh an Caesar a thoil no gu'n soirbhlich leis; co dhiu, cha'n urrainnear a chreidsinn gun iomadh dùil mhàith is dòchais diadhaidh a bha sinn ag altrum a thilgeadh bhuainn. Is e saorsa ni as prìseile air an t-saoghal; saorsa cuírp, saorsa intinn, saorsa anama; agus tha e eu-comasach a chreidsinn gu'm bi soirbheachadh air a' cheann mu dheireadh aig duine no aig dùthaich a thogas an gàirdean an aghaidh saorsa. Theagamh gu robh sinn uile an dùil gu'n gabhadh saorsa faotainn gun phris a phàigheadh; ach ma bha, chuireadh as an dùil sin sinn anns na bliadh-nachan so, oir tha sinn a' faicinn nach fhraighear saorsa gun dòrtadh fala, agus nach ciosnaichear uail air a' Chaeasair gun mhòran falluis is sgìths is àmhghar. "Tha Dia 'na meadhon; cuidichidh e leatha an uair a thig a' mhàduinn." Tha sinn an duil gu'm faod sinn briathran an t-salmadair a chleachadh mu ar dùthaich féin. Mur bheil Dia leinn cha'n eil còir air bith againn a bhi ag ùrnuigh air son na buadha;

mur bheil Dia leinn is e an rud a b' fheàrr a b' urrainn tachairt sinn a dhol sios. Ach ma tha Dia leinn agus 'n ar meadhon—agus mar thuit sinn cheana tha sinn a' creidsinn gu bheil cudthrom a' cheartais is na firinn is na h-onoir air ar taobh—faodaidh sinn a bhi cinn-teach gu bheil feartan neo-fhaicsinneach an Tighearna cheana ag oibreachadh as ar leth, agus gu'n cuidich e sinn *an uair a thig a' mhàduinn*. Ach is fhada an oidhche gu maduinn do'n duine a tha gun fhois le pian. Ann an dorchadas their e le osna, O! nach b'e a' mhàduinn a bh' ann! Cuiridh Dia a' mhàduinn thugainn an uair a thig an t-àm. Cha'n e mhain gu'n cuidich e leinn, ach ni e sin daonnan aig an àm cheart. Cha tig e ro thrath air eagal nach fairich sinn ar feum air; ach cha tig e ro annoch air eagal gu'n toir sinn thairis. *Thig e anns a' mhàduinn*, oir cha'n ainm ainm air bith eile do theachd an Tighearna ach a' mhàduinn. "Tha Ichobhah cothromach 'na meadhon; cha dean esan eucoir; anns a mhàduinn bheir e breitheanas gu solus; cha'n fhàilnich e."

SLIGHE NA SLÀINTE.

Thigibh, eisdibh, agus aithrisidh mi na rinn Dia air son m' anama.—Salm lxvi. 16.

Bha an cunntas so air a bheatha féin air a thoirt seachad le *Philip Wolfe Moirreach*, aon de chomannairean an Righ air a' mhuij.

"Ann an làithean m' òige fhuaire mi àrach diadhaidh is oileinachadh maith o m' athair agus o m' mhàthair. Bha e air a theagastg dhomh gu'm b' e am Biobull facal Dhé, agus gu'm b' e Criod mo Shlànughear. A thuilleadh air so, tha mi an dùil gu robh mi a'n' bhalach maith. Bha taobh aig m' inntinn ris an diadhaidheachd gu nàdurra, agus is cuimhne leam amannan anns an do labhair Dia ri mo chridhe gun teagamh. Ach air a shon sin, cha d' thug mi rianach mo chridhe do Dhia gu ceart; cha mhò a ghabh mi ri Criod mar mo Shlànughear. Bha mi riaraichte gu leòir leis na faireachduinnean cràbhach a bha mi a' faotainn annam féin, air chor agus nach do shaoil mi gu robh e mar fbiachaibh orm mo chridhe a thabhairt gu buileach do Dhia. B'e sin an t-aobhar gu'n do thuit mi air falbh.

An uair a bha mi aona bliadhna deug gu leth dh' fhàg mi tigh m' atbar is chuireadh do sgoil mi, ach o'n latha sin gus an robh mi air m' iom-pachadh aig naoi bliadhna fishead cha do lùb mi mo ghlun ann an ùrnuigh, is cha mhò a leugh mi am Biobull. Cha robh Dia a'm smuaintean idir; b'e mo thoil féin mo Dbia is mo lagh, agus a dh' aindeoin teagastg m' òige thuit mi ann am peacadh agus ann an daorsa a'

pheacaidh. Agus rud a bu mhiosa air fad, bha ami peacadh taitneach leam! Cha'n-eil feum sam bith ann a bhi ag ràdh ri daoine òga nach 'eil tlachd anns a' pheacadh. Tha tlachd anns a' pheacadh gun teagamh (agus tha facial Dhé ag ràdh gu bheil), ach is tlachd e nach mair fada. Ann an àine ghoirid fàsaidh e 'na dhomblas na seirbhe agus 'na chuibhreach na h-eucorach, agus mi e an beatha searbh dhaibhsan a tha fo dhaorsa aige.

Aig an àm so cha robh eagal Dhé orm, agus ged e bha mo bheatha ionadh uair ann an cunnart cha mhò a bha eagal a' bhàis orm. Uair a bha mi air cladach na h-Afric bha mi fhéin agus na daoine a bha còmhla rium anns a' bhata glé dhlùth do'n bhàs; ach ma bba, cha do smuainich mi air siorruidheachd no breitheanas, agus cha mhò a thàinig e a'm' intinn ùrnuigh a chur suas ri Dia. Uair eile bha mi tinn le fiabhrus, cho tinn's nach robh dùil aig an dotair gu'n tiginn blhuath. Thàinig am ministear 'g am amharc, ach an àite eisdeachd ris, is ann a thuirt mi ris, "B' fheàrr leam thu a dh' fhalbh agus leigeil leam cadal." Bha fhios agam gu maith gu robh mo bheatha an cunnart, ach cha do smuainich mi gu'm feumainn seasamh an làthair Dhé agus cunntas a thoirt da. Nach bu bhrònach an cor sin do dhuine!—gun sìth aige ri Dia aclr flathast gun eagal aige roimh 'n bhàs.

Chaidh cùisean air an aghaidh mar so gus an robh mi còig bliadhna fichead. Air co-ainur mo lathà-breith, agus sinn air acair ann an abhainn ann an ceann-deas America, chaidh mi air tir a shealgaireachd. An uair a bha mi ris an obair sin thàinig an smuain do m' intinn cho clis ris an dealanach, "Tha thu còig bliadhna fichead an diugh, ach is beag feun a rinn thu de do bheatha." Taing do Dhià, cha d' fhàg an smuain sin tuilleadh mi, agus bhiodh e a' tighinn fodham glé thric gu robh m' àine air thalamh goirid. Ach an àite dol gu facial Dhé chaidh mi gu leabhairchean dhaoine a dh' iarradh soluis. Leugh mi tomaths maith de fheallasanachd is de bħreithneachadh dhaoine eagnaidi, ach is e a thàinig as a sin, gu'n do thòisich mi air a bhi creidsinn nach robh Dia ann.

Bha mi mar so gus an do leugh mi leabhar sònruichte, *An phìach e do dhuine a bhi beò* Cha b' ann idir gus peacaich a thoirt gu Criosd a sgrìobh ùghdar an leabhair ud an leabhar, ach ann am freasdal Dhé rinn e an t-seirbhís bheannaichte sin dhomhsa. An uair a leugh mi e chunnais mi gu robh mo bheachdan féin gun għrunnd gun bhonn. Rinn an leabhar so soilleir dhomh gu bheil obair is beatha an t-saogħail uile gu léir air an steidheachadh air creideamh, ged is rud creideamh nach urrain-near fhaicinn, no làimhseachadh, no thomhas. Rinn e soilleir dhomh cuideachd gu bheil a' cheart ni fior mu għradd. Mar so thàinig mi

gus an co-dhùnadh gu robh saogħal neo-fhaic sinneach is spioradail ann; saogħal anns an robh creideamh is gràdh a' riaghla. Thàinig mi gu co-dhunadh eile cuideachd, gu robh creideamh is gràdh a'm' chridhe féin, agus a chionn gu robh, gu robh dàimli againn ris an t-saogħal neo-fhaic sinneach is shiorruidh. B'e so a' cheud cheunġ gu gliocas, agus lean an smuain so rium tuilleadh, oir eadhom an uair a bhithinn ri faoineas is baoth-shùgradh, thigeadh a' cheist so a steach orm, "Ciod a dh' eireas duit anns an t-siorruidheachd?"

Ach ged a bha an smuain so a' milleadh mo shonais cha do leig mi dhòm tlachd a għabbail ann an toil-inntinn an t-saogħail. Ach uigh ar n-uigh bha acras m' anama a' fas; bha mo tlachd anns an t-saogħal a' lughdachadh agus m' ionndraġġi air Dia a' meudachadh. Bha spiorad an Tighearna a' labhairt rium agus a' gairm orm. Feasgar Sabaid agus mi a' sráid-eamachd leam fhéin air clār na luinge, agus sinn am port, dh' fhas m' intinn luaineach agus thòisich i air fħeoraċċi dbiex ciod a thug an saogħal dhomh. "Fhuair thu," ars' ise, "do shàth de thoil-inntinn ach cho do riaraich sin thu." B' fheudar dhomh aideachadh gu robh so fior. "Dh' fheuch thu," ars' ise, "ciod a bha aig na feallsanaich ri innseadh dhuit, ach cha b' fheairid thu sin dad." A ris b' fheudar dhomh aideachadh gu robh so fior. Chuir mi tri ceistean air na feallsanaich, "Cia as a thàinig mi?" "C' ar son a tha olc annam air nach 'eil iaraidh agam agus nach urrainn mi a chur a mach as mo chridhe?" agus "C' àite a bheil mi a' triall?" ach cha b' urrainn iad a ràdh rium ach nach robh fhios aca. Cha robh ann an gliocas nam feallsanach dhomh ach diomhanas nan diomhanasan is buaireadħ spiorad.

Ach ged a bha mi truagh is m' intinn fo thrioblaid aig an àm so, flathast cha d' thug mi mo chridhe gu bueleach do Dha. Goirid 'na dhéidh so thàinig an smuain thugam, "Dh' fheuch thu għiex rathad as aithne dhuit gu sith is beatha fhaotainn ach cha d' fheuch thu am Biobull." Bha mi an iom-chomhairie mu leugh-adh a' Bħiobuill ach mu dħeireadħ chuir mi romħam gu'm feuchainn e. Aon oħlche rinn mi ûrnuigh agus thubħairt mi. "A Tighearna, tha mi a' creidsinn, cuiġid le mo mhì-chreideamh," agus ged nach d' fhuair mi taisbeanadh sònruichte aig an àm, agus ged nach do thachair rud miorbhūileach air bith dhomh bha mi lən-chinnteach an uair a dh' éirich mi o m' għluin-een gu robh mi a' ciallachadh am Biobull a għabbail mar lōchran do m' chasan, an Tighearna Iosa Criosd a għabbail mar mo Shlànugħear, agus mo bheatha a chur seachad mar bu mħaita leis i bhi air a cur seachad.

Thòisich mi air a' Bħiobull a leughadh a-huile latha, agus ged a bha mi a' leughadh leabhairchean eile air son ceasnachaidh a bha air thoisearch orm cha do rinn mi dearmad air

m' aran làthail iarraidh ann am falac an Tigh-earna. Stad ní cuideachd de iomad cluich is cleachdadach nach robh mi a' saoilsinn freagarrach do Chriosduidh. Ged bu duilich leam dannsadh a sheachnadhl stad mi dheth, au dùil gu'n coisninn fàbhar Dhè. B'e mo bheachd aig an àm so, na'm bithinn crabhach, na'n leughainn am Biobull a h-uile latha, na'm bithinn ag ùrnuigh, agus na'n seachnainn nithean a bha 'nam buaireadh dhomh, gu'n bithinn ceart gu leòir, agus aig crioch mo bheatha gu'n tungadh Dia do néamh mi.

Bha mi mar sin fad sheachd bliadhna; ach bu staid daorsa dhomh e, oir cha'n' eil ann an cràbhadh gun Chriosd ach an fhìor dhaorsa. Aig ceann gach latha theirinn rium fhein, "An do rinn mi na's leoír an diugh gus Dia a thoileachadh?" agus daonnan cha b' urrainn mi a rádh ach nach robh fhios agam. Mar sin cha b'aithne dhomh sìth no fois a chionn nach robh mi cinnteach an robh Dia a' gabhail ri m' oibricean.

Mu'n àm so bha am bàta air an robh mi a'm' chommandair ann an Obar-eadhain, agus dlùth do'n bhaile sin bha bana-charaid dhomh a chòmhnuidh. Chaidh mi 'ga faicinn, oir bha i roimhe so 'na meadhon air mo shèòladh na bn dlùithe do Dhia, agus bha iarrtus agam an tuill-eadhl seanchais fhaotainn rithe. Bba i fhéin agus a fear-pòsda 'nan seirbhùsich do Dhia agus bha mi am beachd gu'n enidicheadh i leam an ni nach robh ag amas orm fhaotainn. Am feasgar a ràinig mi iad dh' iarr iad orm dol leò do'n choinneamh ùrnuigh. Rinn mi sin, ach ma rinn, bha na chuala mi mar Ghreugais dhomh. Bu mhi an aon duine anns a' cheinneamh nach robh ionpaichte. Cha do thaitinn a' choinneamh rium; cha bu toigh leam na laoidhean a sheinn iad, agus cha do thuig mi na h-ùrnuighean. An déidh dhuiinn dol dhachaidh leugh mo bhana-charaid caibideal de litir Phoil a chum nan Ephesianach, far am bheil an t-abstol a' labhart mu bheannachdan a bhvineas do'n Chriosdnibh anns an t-saoghal so ach a shaoil mise nach buineadh dha gus an rachadh e do'n ath shaoghal;—*Maithéanas peacaidh; oighreachd ann an néamh.* A réir falac Dhé sin nithean a bhuiteadh dhomh a nis. Chaidh mi do m' shèòmar agus leugh mi air m' aghaidh anns an litir gus an do ràinig mi na' briathran so, "Le gràs ata sibh air bhur saoradh tre chreideamh, agus sin, cha'n ann dhibh féin; is trothlach Dhé e; cha'n ann tre oibrigh a chum's nach deunadh neach air bith uail." Chaidh an fhìrinn bheannaichte so a steach do m' chridhe mar gu'n bioldh gath gréine, agus thuirt mi rium féin, "Tha Dia ag innseadh dhomh an so gu bheil mi air mo shaoradh, agus nach ruig mi a leas dad a dheanamh gus an t-saorsa so a chosnadh, ùrnuighean no oibricean maithe, oir tha an obair deanta cheana. Ata saorsa "tre ghras Dhe," agus cha'n ann air a cosnadh le

obair no airidheachd; nach 'eil Dia féin 'na fhacal ag innseadh sin domh?"

O! an t-uallach eagallach a thuit dhòm an oidhche ud! An t-saorsa bheannaichte a fluair mi! Fad dheich bliadhna bha cùram orm mu'n t-siorruidheachd, agus fad ochd bliadhna bha mi a' feuchainn ri Dia a thoileachadh le ùrnuighean, le féin-aicheadh, is oibricean maithe. Ach an uair a thuig mi nach robh feum ann dhomh a bhi feuchainn ri bhi 'gam shaoradh féin a chionn gu'n do shaor Dia mi cheana, bha mi cho sona's gur beag nach do thoisich mi air leum is dannsa le aoibhneas. Ach mur do dhanns mo chasan dhanns mò chridhe, agus tha e a' dannsadh gns an là an diugh, a' moladh an Tighearna, a chionn gur e Dia m' athair, agus néamh mo dhachaidh, agus Iosa Criod mo Shlànnighear.

An sin thòisich mi air innseadh do dhaoine eile ciod a rinn Dia do m'anam. An uair a chaidh mi air m' ais do'n bhàta dh' innis mi do'n oitgeach a bha fodham an sgeul aoibh-neach; dh' innis mi dha gu'n faodadh esan maithearas fhaotainn cuideachd. Ach leis an t-sùil a thug e orm chunnaic mi gu'n do shaoil e gu robh mi air dol as mo chiall. Ach taing do Dhia bha fear eile de na h-oifigich a chreid mo bhriathran agus a ghabh ri m' chombairle; tha esan an diugh a' toirt fianuis do'n t-saoghal air taobh an Tighearn Iosa. Am measg gach sonas a b' aithne dhomh riamb is e an sonas a bu mhotha, a bhi ag innseadh do dhaoine mu Chriosd agus a bhi feuchainn r'an toirt 'ga ionnsaigh.

An sin thòisich mi air searmonachadh. Bidh cuimhne agam gu bràth air a' chied uair a rinn mi sin. Bha an oidhche fuar, ach cha chumadh am fuachd a stigh m' phallus; bha e a' sileadh gu frasach leis an fhamh a bha orm. Dh' iarradh orm m' fhanuis a thogail agus rinn mi sin air beulaobh tri cheud de chòmhthional. Bha mi a' faireachduinn gu robh e mar fhiach-airb orm Criod a shearmonachadh, agus taing do Dhia, chuidich e féin leam 'ainm a mhòladh.

'Na dhéidh so tbàining atharrachadh eile orm. Dh' innis mi cheana mu na nithean a leig mi dhòm (ged bu toigh leam iad) los Dia a thoileachadh; òl, is piob, is dannsa, is cluich-chairtean. Ach an uair a thòisich mi air obair a dheanamh do Chriosd cha robh iarraidh idir agam air na nithean sin; bha toil-inntinn a b' fheàrr agam ann an companas is ann an seirbhis mo Mhaighstir. Taing do Dhia sin toil-inntinn a mhair gus a so, agus a mhàireas gu bràth,"

Gu'n deònaicheadh Dia do gach neach a leughas an eachdraidh shimplidh so an t-eòlas beannaichte so fhaotainn air Criod an Slànnighear a fluair an seoladair a dh' innis i. "Iadsan a théid sìos do'n fhàirge air longan, a ni obair air uisgeachan mòra; chi iadsan gnàomhachan Iehobhah, agus 'oibre iongantach 's an dòimhne."—Salm cvii. 23, 24.

$\nu_{\alpha k}$

is a good example of this. In the first place, the author has a very definite idea of what he wants to say, and this is clearly expressed in his introduction. He also has a clear idea of the scope of his work, and this is indicated by the fact that he has chosen to write on a subject which is not only interesting, but also important. The author's style is simple and direct, and he uses a language which is easy to understand. He also has a good knowledge of the subject matter, and this is evident in his writing.

The author's argument is well-constructed, and he presents his case in a logical and convincing manner. He also provides a wealth of evidence to support his claims, and this is presented in a clear and concise manner. The author's writing is also characterized by a sense of humor, which adds to the readability of the text. Overall, the book is a well-written and informative work, and it is likely to be of interest to anyone who is interested in the subject matter.

The author's writing is also characterized by a sense of humor, which adds to the readability of the text. Overall, the book is a well-written and informative work, and it is likely to be of interest to anyone who is interested in the subject matter.

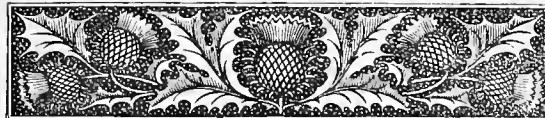
The author's writing is also characterized by a sense of humor, which adds to the readability of the text. Overall, the book is a well-written and informative work, and it is likely to be of interest to anyone who is interested in the subject matter.

The author's writing is also characterized by a sense of humor, which adds to the readability of the text. Overall, the book is a well-written and informative work, and it is likely to be of interest to anyone who is interested in the subject matter.

The author's writing is also characterized by a sense of humor, which adds to the readability of the text. Overall, the book is a well-written and informative work, and it is likely to be of interest to anyone who is interested in the subject matter.

The author's writing is also characterized by a sense of humor, which adds to the readability of the text. Overall, the book is a well-written and informative work, and it is likely to be of interest to anyone who is interested in the subject matter.

The author's writing is also characterized by a sense of humor, which adds to the readability of the text. Overall, the book is a well-written and informative work, and it is likely to be of interest to anyone who is interested in the subject matter.

FEIN-CHEASNACHÁDH.

(Searmon traig.)

Ach ceasnaicheadh duine e féin, agus mar sin itheadh e de'n aran, agus òladh e de'n chupan.—I Cor. xi., 28.

Anns na seann làithean ann an Albainn chluinnteadh na briathran so air an gabhail mar cheann-teagaig aig gach àm comanachaiddh, oir bha daoine diadhaidh anns na seann làithean a' creidsinn ann am féin-cheasnachadh; a' creidsinn gu robh e ceart daibh coinneal na firinn a ghabhail agus dol a steach d'an cridhe féin a chum a sheòdmraichean diòmhair a rannsachadh. Ach cha chluinnear na briathran so cho tric aig àm comanachaiddh an diugh, oir cha'n e mhàin gu bheil féin cheasnachadh air dol á fasan, ach their daoine riut ann an clàr an aodainn nach robh ann ach obair gun fheum is obair gun tairbhe; fasan a bha milleadh sith is sonas dhaoine gun aobhar. Theagamh gu robh e air uairean a' deanamh sin, ach is e an rud a b' fheàrr a b' urrainn tachairt do mhòran dhaoine, gu 'm bitheadh an sith is an sonas air a mhilleadh. Mhill an Slànuighear sith is sonas anama an duine òig (agus ionnadh duine eile cuideachd) a thàiuig d'a ionnsuidh agus a thuirt ris gu'n do choimhead e na àitheantan uile. Ach ma mhill, cha bu chall ach gu'm bu bhuanachd sin do'n duine, oir nocht e dha gu robh àird is leud is dòimhneachd ann an lagh an Tighearna nach do shaoil e. Tha sith is sonas anama air am mealtainn tric gu leòir le daoine a tha air an t-sligè gu truaighe shiorruidh, agus b' fheàrr daibh gu mór sin a chall seach dol air an aghaidh gun suim gun smuain air an cor brònach. An àite e a bhi'na aobhar air féin-cheasnachadh a sheachnad, gu'm faod e ar fois is ar suaimhneas a mhilleadh, is ann a tha e'na aobhar nach deanamaid dearmad air, agus gu'n cuireamaid eòlas air ar eridheachan féin. Is e féin-eòlas tus a' għiliċais, agus faodar a bhi cinniteach nach biodh naomih is diadháirean anns gach linn a' comhairleachadh dhuninn sinn féin a cheasnachadh mur biodh fhios aca gu robh an cleachdadh spioradail so buannacdhaíl daibh féin.

Tha móran dhaoine ann an diugh a bhios a' deanamh fanoid air am braithrean a tha lean-tuinn comhairle an abstoil; their iad nach fheàrrd ach gur misd daoine a bhi sealltuinn a steach annta féin, agus their iad gu bheil

creidmhich a' smuaineachadh air am peacaidh^t ean tuilleadh 's a' chòir. Theagamh gu bhe boinne de'n flìrinn an sin, ach cha'n eil ann ach boinne, oir tha sinn làn-chinnteach nach 'eil e mar fhàiling anns a' mhór-chuideachd de dhaoine a bhi smuaineachadh ro thric mu am peacaidh, ach gur e am failing nach 'eil iad a' smuaineachadh umpaidir, agus nach 'eil iad idir a' toirt fanear cho gràineil 's a tha iad an làthair Dhé. Na'n ròbh sinn an dùil gu bheil eadhon aon no dhà'n ar n-éisdeachd a' sàruachadh an anama tuilleadh 's a chòir mu an cor spioradail ann am fianuis Dhé agus mu am peacaidh an aghaidh a lagha agus a thròcair, cha bu mhaith leinn an cràdh-cridhe a' nheudachadh le bhi labhairt air a' chuspair so. Ach ciod air bith coire is failing a tha annainn uile —agus anns an aon is fheàrr againn tha na ficheadan—tha sinn cinnteach nach e sin aon diubh, air chor agus nach 'eil cunnart sam bith ann gu'm meudaich sinn goirtreas cridhe dhuibh gun aobhar. Agus co dhiu, is fheàrr do dhuine gu mór a pheacaidh an a bhi air an dearbhadh air le spiorad an Tighearna seach e bhi ag ràdh sith r'a anam an uair nach 'eil sith ann. As eugmhais eòlas a bhi againn air ar eridheachan féin cha'n urrainn duinn gu bràth teachd an làthair Dhé le cridhe briste is bràite, agus tha focal an Tighearna ag innseadh dhuinn gur e sin an lobairt leis a bheil e toilichte.

"Am fear sin nach rannsaich a choguis agus a chridhe," arsa aon de na seann diadháirean, "tha e mar thigh gun uinneig." Tha e furasda gu leòir dhuinn uile sinn féin a mhealladh agus a bhi an dùil gu bheil sinn móran na's fheàrr agus na's diadhaidh na tha sinn ann an da rìreadh. Is e an doigh air sin a sheachnad ar giùlan is ar caithe-beatha a sgrùladh gu h-onorach an dràsd 's a rìs ann an solus a' Bhiobuill agus le còmhlaigh spioradan Tighearna. Latha air chor-eigin feumaidh sinn uile seasamh ann an solus breitheanais Dhé, solus a rannsaich-eas agus a their am follais nithean diomhair ar eridhe; nach b' fheàrr dhuinn, mata, tòiseachadh air an t-solus sin a leigeil a steach a mis, am feadh 's a tha fathast ùine is eothrom againn éisdeachd ri ciod a tha aig Spiorad an Tighearna ri ràdh ruinn, Spiorad na firinn as urrainn dearbhachd a thoirt duinn mu pheacadh, mu fhireantachd, agus mu bhreitheanas.

Bu għliec (agus bu diadhaidh cuideachd) an duine an t-Ollamh Mac Iain, agus is tric a thachras briathran de'n t-seorsa so oirnn 'na

leabhlraighean. "Tha mi nis le tròcair Dhé ag ullachadh mo chridhe chum cuimhne a dheanann air bàs mo Shlànuigheir chaoimh agus a chum mo bhòidean iocadh do m' Chruithfhear. An uair a sheallas mi air m' ais air a' bhliadhna a chaidh seachad tha näire orm nach do riunn mi ach droch fheum dith. Cha'n eil mi dad na's fheàrr aig ceann na bliadhna na bha mi aig a toiseach; is brònach an aidmheil so ach le còmhmadh Dhé feuchaidh mi ri làmh-an-uachdar fhaotainn air m' fhàilingean na's mothà 'na dhéidh so." Cha'n eil àm ann as freagarraiche do dhaoine am peacaidhean àireamh agus am failingean a chuimhneachadh na àm a' chomanachaidh; cha'n eil àm eile as freagarraiche dhaibh coimh cheangal ùr a dheanamh ri Dia agus bòidean ùr a chur orra féin chum gluasad maille ris anns na làithean air thoiseach orra. Oir tha bòrd an Tighearna ag ràdh ris gach neach a shuidheas aige ann an cainnt shòluimte, "Gach neach a tha ag ainmeachadh ainm Chriosd tréigeadh e eucoir." Tha fhios againn gu bheil e fior a thaobh dhaoine diadhaidh gu bheil iad a' cuimhneachadh air am peacaidhean aig gach àm comanachaidh agus gu bheil bròn 'nan eridhe a chionn gu bheil niread de'n pheacadh fathast anna; tha fhios againn gu bheil euid de na tha 'n ar n-éisdeachd air an tilgeadh sìos agus fo dhiobhail misnich a chionn nach do choimhlion iad gu h-iomlan bòidean a dh' ioc iad do Dhia aig a bhòrd cheana. Ach is e an dòigh air sin a leasachadh an t-altair a thogail as ùr, agus an comh-cheangal ath-muadhachadh an diugh a ris. Obair an naomhachaidh, is e sin obair nach do rinneadh riagh agus nach deanar gu bràth ann an aon latha no le aon bhuille. Mus téid obair an naomhachaidh air a h-aghaidh gu ceart feumar töiseachadh ùr a dheanamh gach latha. Cha'b urrainn eadhon an t-abstol Pol ach a ràdh mar so, "Cha'n e gu 'n do ráinig mi cheana no gu bheil mi cheana foirfe, *ach tha mi a' leantuinn*." Is e an neach a leanas agus a shineas e féin a chum nan nithe a tha roimhe a gheibh duais àrd-ghairme Dhé, an neach nach paisg a làmhan ann an cadal a' bhàis gach uair a thuiteas 'altair agus a thuiteas e féin air falbh a Dhia, ach a ni dian-chabhag gus 'altair a thogail a ris agus a philleas ri Dia chum a bhòidean iocadh as ùr. Ma tha 'ur coguis ag innseadh dhuibh, mata, gu'n deachaidh sibh air seachran o Dhia agus nach do choimhlion sibh ann an obair 'ur beatha na geallaidhean a thug sibh dha 'n 'ur eridheachan aig a' chomanachadh mu dheireadh, gabhaibh an cothrom an diugh air 'ur n-aghaidhean a thiomndadh as ùr ris an t-solus, ag iarraidh air Dia gu h-iriosal agus gu dùrachdach gabhail ri bhur n-aithreachas agus gràs is neart a thoirt duibh anns na làithean a tha air thoiseach.

Bha an t-Ollamh Arnold, maighstir-sgoile ainmeil, 'na sheirbhiseach dileas do Dhia ach sgriobh e na briathran so 'na leabhar-latha. "Tha iomadh latha de m' bheatha anns am bheil mi cho tioram ri maide; anns nach 'eil faireachadh air bith agam air lathaирachd Dhé no gairdeachas 'na shláinte; láithean anns nach leir dhomh gu bheil aon lide de phriourispal Criodail ann a'm' inntinn." Theagamh nach robh faireachadh aig an duine chòir iomadh uair air nithean na beatha spioradail, ach air a shon sin cha robh e gun phrionnspalan Criodail 'na bheatha. Cha'n eil e comasach eadhon do dhaoine diadhaidh a bhi air a' bheinn daonnan, agus ma dh' fhanas iad oirre cha dean iad móran astair gus an ceann-uidhe; bidh iad air am fàgail air dheireadh leis na h-eilthirich a tha agimeachd gu dubhach (ach gu dileas is sior-leantuinneach) air a' chòmhnrain, gun òran 'nan eridhe no air am bilean. Cha'n ann air ar *faireachduinnean* a tha Dia a' sealltainn ach air ar *gnìomharan*; ma tha ar gniomharan ceart 'na shùilean-san agus ar gluasad maille ris iriosal, cha diult e ar dilseachd aideachadh a chionn nach 'eil ar faireachduinnean cho beò is sòlasach 's a bu mhaith leinn féin iad a bhith; agus air an làimh eile, mur bheil ar gniomharan ceart, no ma tha sinn a' tighinn beò do'n t-saoghal agus do'n pheacadh cha ghabh Dia an lethsgul bhuainn gu bheil smuaitean cràbhach is faireachduinnean diadhaidh a' gluasad 'n ar eridheachan an dràsd 's a ris. Is e an neach a tha taitneach do Dhia an neach a ni a thoil anns an latha dhorecha cho cinnteach 's a ni e i anns an latha ghrianach; an neach a chumas 'aghaidh air Sion an uair nach 'eil òran 'na chridhe no faireachduinn aige gur maith is gur milis Dia. Tha móran dhaoine ann a tha 'nan fior dhaoine diadhaidh nach urrainn a ràdh le firinn gu 'n d' fhairich iad riagh anna fein faireachduinnean a tha iad a' leughadh ann an litritchean Phoil is Eoin is ann an sgriobhaichean nan naomh, ach na cuireadh sin eagal no iongain orra, ma tha an coguis ag innseadh dhaibh gu bheil spiorad Chriosd air an giùlan agus gu bheil iad a' deanamh a thoile 'nam beatha cho mhaith 's is urrainn daibh. Thubhairt an Slànnighear, "Cha'n e iadsan a their, A Thighearna, a Thighearna, a theid a steach do rioghachd nèimh ach iadsan a ni toil m' Athar ata air nèamh." Thubhairt e mar an ceudna gur ann air an *toradh* a dh' aithnichear a dheisciobuil agus nach ann idir air am *faireachduinnean*. A thaobh am faireachduinnean is e an aon cheist a chuir e riagh orra, a' cheist a chuir e air Peadar, "An toigh leat mise." Tha e a' cur na ceiste ceudna oirne an diugh, agus is e iadsan as urrainn a ràdh gu h-onorach mar a thubhairt Simon. "A Thighearna d'an

aithne na h-uile nithean tha fhios agad gur toigh leam thu,"—is e iadsan a mhàin a tha air an gairm a dh' ionnsaigh a bhùird. Sin, mata, aon de chomharraighean na diadhaidheachd, gu bheil gràdh againn do Chriosd agus gu bheil air eridheachan a' tionndadh ris le ionndrainn is baigh mar a thionndas na fluraichean ris a' ghréin. Ach do bhrigh gu bheil an gràdh so tarbhach is buadhmbhor ge b'e aite am bheil e, bu choir duinn sinn fèin a cheasnachadh agus fheòraich de ar coguisean an diugh an do thig e a mach asainn cha 'n e mhàin eagal ach nithean as miosa na eadhon eagal, ana-mianna na feòla, mi-run, sannt, farmad, fearg, is antograighean eile nach 'eil a réir spiorad Chriosd.

Tha an t-abstol a' labhairt mu dhaoine a dh' itheas an t-aran naomh agus a dh' òlas an cùpan naomh gu neo-iomchuidh, agus ag ràdh gu bheil iad sin ciontach do chorp agus do fhuil an Tighearna. An e a tha e a' ciallachadh nach 'eil e ceart do dhuine suidhe aig bòrd an Tighearna mur bheil e souruichte maith os eionn dhaoine eile; mur bheil e ceart 'na uile shlighean is naomh 'na uile ghnìomharan? Cha 'n e idir; is e Dia a mhàin a tha ceart 'na uile shlighean is naomh 'na uile ghnìomharan; air bhoun a mhaiteis no a naomhachd fèin cha ghabh duine bòd a bhi air fhìreanachadh. Air bhonn a naomhachd fèin cha 'n 'eil agus cha robh duine riann iomchuidh no airidh air suidhe aig bòrd an Tighearna, oir mar tha an naomh A Kempis ag ràdh, "Ged bhiodh tu cho naomh ri aingeal agus cho gràdhach ri Eoin cha bhiodh tu airidh air an t-sacramaid so" Ach tha eadar dhealachadh mór eadar a bhi iomchuidh oirre, agus a gabhail gu h-iomchuidh. Tha iadsan a thig gu bòrd an Tighearna anns an spiorad cheart a' gabhail na sacramaíd gu h-iomchuidh, agus tha iadsan a thig thuige anns an spiorad cheàrr 'g a gabhail gu neo-iomchuidh. Agus is e an spiorad ceart, tighinn gu bòrd an Tighearna gu h-aithreachail is gu h-iriosal, a' cuimhneachadh air ar peacaidean agus le dòchas is creideamh ag iarraidh maitheanais as ùr tre bhàs Iosa Criosd air a' chrann-cheusaidh. Tha Satan a' deanamh oidhbir gun sgur air an peacaidean a chur as ar cuimhne, oir tha fhios aige ma leigear air dì-chuimhne iad nach gluaisear sinn gu aithreachas no gu tròcair iarraidh. Mar sin tha e feumail dhuinn daonnan, aeh feumail gu sònruichte aig gach àm comanachaiddh, sinn fèin a cheasnachadh agus ar lochdan a chuimhneachadh, agus an tòruigh so a chur suas ri Dia: "A Dhé, dean tròcair orm sa a tha a'm' pheacach." Glan mi ann am fuil luachmhor do Mhic, Iosa Criosd mo Shlànuighear, agus ath-nuadhach mi le do Spiorad Naomh, a chum agus qu'n tig mi a dh' ionnsuidh t-altair le creideamh is gairdeachas.

BADAN DE FHRAOCH GEAL.

Air feasgar aillidh foghair choinnich Dòmhull Camshron is Mairi Fhriseal ann an coille Obriachain, a dh' fhàgail beannachd aig a chéile. Bha gealladh-pòsaidh eatorra, ach bha am pòsadh air a chur air ais, oir bha na finneachan Gàidhealach air éirigh a chur a' Phrionnsa air a' chrùn. Bha camadh eile 'nan crannchur cuideachd, oir bha athair Dhòmhull air taobh Thearlaich is athair Mairi 'na aghaidh, agus mar sin b' fheudar do 'n chàraid òig an leannanachd a dheanamh gun fhios d' am párrantan, ged bha an latha ann a bha iad glé mhòr aig a cheile agus a bhiodh iad glé dheònach gu 'n rachadh Dòmhull is Mairi cuideachd. Ach bha iad a nis an rùn na biodaig d'a chéile agus thoirmisg iad d'an cloinn dol còmhla. Ach is beag aig a' ghaol toirmeasg nam bodach, agus mar a thuirt sinn cheana, chinnich Dòmhull is Mairi anns a' choille-bheithe an Obriachan.

Cha ruig sinn a leas innseadh ciod a thubh-airt no dh' fhairich iad air an feasgar ud—sin seann sgeul is sgeul ùr a thuigeas daoine gun a h-innseadh—ach an uair a bha iad a' dealachadh thug Dòmhull badan de fhraoch geal do Mhairi. "Gléidh so," ars' esan, "mar fhiannuis air mo ghaol duit, gaol a mhaireas gu bàs agus na's fhaide, agus geall gu 'm bi thu dileas domh." Gheall Mairi gu 'm bitheadh, agus chuir i am badan fraoch gu mìnirneach 'na broilleach. "Tha mi," arsa Dòmhull, "a' gleidheadh a' bhadaidh so dhomh fhéin mar fhiannuis air do ghaol-sa dhòmhlsa, agus co dhiu a bhios mi marbh no bòd cha ghràdhaich mi gu bràth te eile aeh thu."

Mar sin dhealaich iad. 'Thill Mairi dhachaidh do thigh a h-athar agus chaidh Dòmhull do arm a' Phrionnsa. Fad bliadhna cha chuala Mairi dad uime, aeh mu dheireadh chualas ann an Ionar-nis gu 'n robh an dà arm aig Cul-fhodair. Bha an anail's an uehd aig Mairi an uair a chual i aig ceann an tighe gu soilleir fuaim nan gunnacha móra, agus thàinig an tuilleadh eagail oirre an uair a chunnaic i ann an ciaradh an fheasgair na saighdearan Gàidhealach a' teicheadh ri taobh an locha 's an aghaidh air Lochabar, mar gu 'm biodh ann maighiech is coin 'nan déidh. Leis a' bheagan analach a bha aige dh' innis fear dhiubh sin dhi mar a thachair; dh' innis e gu robh arm a' Phrionnsa air a bhriseadh agus nach robh aig gach duine dhinbh ach a bhi sealltuinn air a shon fhéin. Sheas Mairi ri taobh an rathaid, a' geur-anharc air gach aodann a bha dol seachad a dh' fheuchainn am faiceadh i Dòmhull, 's an eridhe gu leum aisdé le eagal is iomgain. Ach cha 'n fhaca i Dòmhull is cha mhò a fhuair i sgeul air

an uair a thòisich an t-arm Sasunnach air brùch-dadh seachad air thòrachd na ruaige b' fheudar dhi teicheadh is i fhéin a għlasadha s'steach 'na seòmar. Ach cha deachaidh i do'n leabaidh; chuir i seachad an oidhche 'na suidhe aig an uinneig a' tuireadh's a' caoineadh. Greis m'an do shoilleirich an latha chual i mar gu'm biodh làn-an-dùirn de chlacha-beaga air an tilgeadh air an uinneig; an uair a sheall i a mach chun-naic i fear de dhaoine a' Phrionnsa a' sméideadh oirre. Thilg i cleðea timchioll oirre is chaidh i far an robh e ach b' e sin an sealladh déistinn-each; bha an duine air a leòn gu h-olc, 'aodach làn fala, neapaicin air a cheangal m'a cheann, te d'a làmhan a' slaodadh ris gun fheum, agus e air chrith le fuachd is fannachd. Dh' innis e nach d' fhàgadh d'a chompanaich ach e fhéin is ear eile; gu'n d' fheuch iad ris a' bhaile a' thoirt a mach còmhla ach air dheireadh thall gu'n d' thug a chompanaich thairis is e air a dhroch leòn; ach gu'n d' iarr e airsan mar fhàbhar, na'n gabhadh e idir deanamh, dol gu tigh sònruichte agus an sporan beag so, ars' esan, a thoirt do nighean an tighe. "Ma's tua," ars' esan, "an nighean, so dhuit an sporan a thug Domhull Camshron, mo chompanach, dhòmhsa." Cheasnaich Mairi an saighdear mu Dhòmhull ach cha b' urrainn e dòchas maith air bith a thoirt dhi uime. Thuirt e gu'n do dhùin e fhéin a shùilean m'an do dhealaich e ris agus gu robh eagal air nach robh e a nis beo.

Bha cridhe Mairi bhochd gu sgàineadh an uair a chual i an sgeul bhrònach's a fhuair i am badan fraoich anns an sporan, comharradh gu robh Dòmhull dìleas dhi gu bàs—ach ged a bha a cridhe briste cha do rinn i moille air creuchdan an duine thruaigh a thàinig thulice a għlanadh agus biadh is deoch a thoirt da. Bha e an impis a bhi ullamh, agus ged a bha e cunnartach di aoigheachd a thoirt da (air eagal an aim Shasunnaich is eagal a h-athar cuideachd) thug i fhéin is té de na searbhantan a steach do'n tigh e, agus għléidh iad ann am folach e seachd seachduinnean, 'ga eiridim gu caomhail gus an deachaidh e na b' fheàrr.

Chaidh bliadhnachan seachad. Cha b' e aon fheur ach ficeadha leag a shuil air Mairi Fhriseal oif cha robh a seis air bhòidhchead ann an siorramachd Ionar-nis. Ach cha robh ann daibh ach obair dhíomhain; cha sealladh i air gin diubh; bha an sporan's am badan fraoich 'na broilleach 's an latha agus fo a cluais 's an oidhche. Bha aon fheur gu sònruichte a bha diorrasach os cionn chàich, mac an tighearna air an oighreachd air an robh a h-athair. Dh' fheuch am fear so ri gaol Mairi a chosnadh air gach dòigh a b' aithnue dha, ach ged a bha i daonnaan siobhalta gu leòir ris cha għabbadha i

gnothuch ris. Mu dheireadh chuir so farran air an tighearna òg; dh' atharraich e port agus o bhòidean-gaoil is o bhriathran mīne blàth thionndaidh e gu maoideadh is mallachdan. Air dhòigh air chor-eigin fhuair e a mach gu'n d' thug i aoigheachd do fhear de na reubalach agus mhaoeidh e oirre nach robh aige ach cagar a chur ann an cluais an luchd-riaghlaidh's gu'n rachadh tigh is fearann a thoirt bho a h-athair. Bha Mairi eadar a' bhaoblh's a' bhuarach, oir bha a h-athair an sàs innti gun sgrur, ag iarraidh oirre an tighearna òg so a phòsadh. Mu dheireadh chuir an tighearna a h-athair anns a' phriosan. Bha spiorad Mairi air a blàriseadh gu buileach; bha i coma ciod a dh' éireadh dhi a mis, agus air chùmlhanta gu'm faigheadh a h-athair a shaorsa agus gu'n leigteadh leis a làithean a chrìochnachnadhi anns an tigh anns an do rugadh e's ris an robh a sheann chridhe an ceangal dh' aontaich i an t-oighre òg a phòsadh.

Thàinig oidhche an réiteachaidh. Bha deoch is ceol is aighear gu leòir anns an tigh an oidhche ud, aig fear-na-bainnse's a chompanaich is nigheanan a' bhaile, ach cha robh ceol no aighear ann an cridhe Mairi. Sgaoil a' chuid-eachd is chaidh muintir an tighe a luidhe. Annas a' mbaduinn cha d' thàinig Mairi a mòs as a seòmar a b' abhaist, ach cha do chuir sin iongantas air a h-athair oir shaoil e nach robh ann ach gu robh i sgith. Ach an uair a bha an latha a' dol seachad 's nach robh i a' tighinn am follais shealladh a steach d'a seòmar. Ach cha robh Mairi an sin, is cha mliò, a réir coslais, a luidh i anns an leabaidh. Thogadh glaodh anns a' mhionaid gu robh i air chall; thionndaidh an t-oighre's a dhaoine uile a mach 'ga siubhal 's 'ga h-iarraidh, ach faotainn cha robh oirre. Fad seachduinn bha iarraidh-mhairbh is bheò aca oirre. Maduinn thràth a bha fear de mhuinnitir Obriachain a' dol do Ionar-nis gheàrr e troinid oisean de'n choille-bheithe los an t-slige a għiorrachadh; agus anns a' choille, 'na sineadhb laimh ri stoc craobile, faicear boir-ionnach. Chuir an rud iongantas air, agus air dha sealltainn na bu dlùithe oirre chunnaic e gu robh i marbh, *is badan de fhraoħ geal 'na laimh*. C'uin, no ciamar, no c'ar son, a chaidh Mairi do'n choille far an do dhealach i ris an leannan nach do thill; no ciod an dòigh anns an d' thàinig am bàs oirre,—sin ceistean nach d' fhuasgladħ riamh. Ach aon ni a theireadh na h-eolaich, gur e ionndrainn a' għaoil a thug do'n choille i air oidhche an reiteachaidh, 'ga m'b' am bristeadh-cridhe galair a báis.

Làidir mar am bàs tha an gaol: Cha'n urrainn uisgeachan liomħor a mhàchadh, agus cha bhàth na tuiltean e.

EADAR-GHUIDHE.

Le eadar-ghuidhe tha sinn a' ciallachadh ùrnuigh as leth dhaoine eile. Siu an seòrsa ùrnuigh auns am bu chòir do Chriosduidhean buanachadh. Ma tha dad idir de dhiaidhaidh-eachd ann an duine cha dean e dearmad air ùrnuigh air a shon fèin; iarrайдh e na beannachdan sin air Dia a tha e a' miannachadh, ach tha ionadh duine a tha glé dhiaidhaidh nach 'eil a' cuimhmeachadh dhaoine eile cho tric's a bu chòir da aig cathair nan gràs. Is e an t-aobhar air sin nach 'eil e a' toirt aire do theagast a' Bhiobuill air a' chùis, agus gu bheil e a' leantuit, 'na ùrnuighean, am fasan ris an robh e cleachdta, gun smuainneachadh uime.

Ged nach 'eil ar cuimhne fèin a' dol eho fhad air a h-ais ri cuimhne cuid de ar luchd-leughaidh, tha cuimhne againn gu'm b'e a' cheud ùrnuigh, ris an abaireadh *an ùrnuigh mhór*, an ùrnuigh a bu plriounspalaiche auns an tigh-aoraidh air là na Sàbaid. Bha a' chuid a bu mhortha de 'n ùrnuigh sin air a thoirt suas le aideachadh pheacaidhean a' choimh-thionail, aideachadh a dh' theumadh a bhi air a dheanamh ann an dòigh cho coitchonn's nach bioradh e coguis neach beò a chiomh nach robh peacaidhean sònruichte air an aideachadh air an ainn no air an ceann. Ma bha eadar-ghuidhe air a dheanamh idir auns an t-seirbhis—agus air uirean cha robh—bha na bochdau is daoine tinn, an rìgh's an rioghachd, is daoine a bha a' bàsachadh, air an cur air aon ghabd agus athchuinge ghoirid air a chur suas air an son ann am facal no dhà aig deireadh an t-searuin, an uair a bha feòil a' choimh-thionail mi-thoileach air a bhi fantuim a stigh na b' fhaide. Cha robh so idir ceart no freagarrach, agus tha e 'na aobhar taingealachd gu bheil atharrachadh r'a fhaicinn ann an eaglaisean an diugl, co dhuí auns na eaglaisean sin far an bheil an t-seirbhis air a deanamh gu h-òrdail, sòluimte, agus air nihodh a tha ciallach is grumuidail. An diugh tha a' cheud ùrnuigh na's giorra gu mór, gun chall air bithe do na daoine a tha gabhail páirt innse no do 'n Dia a tha 'ga h-éisdeachd, agus tha ùrnuigh eile air a cur suas roimh 'n t-searmon a thà uile gu lèir 'na h-eadar-ghuidhe, ùrnuigh auns am bheil athchuingean air an deanamh as leth na h-eaglais, is obair is seirbhisich Dhé auns an t-saoghal, air son na rioghachd is luchd-riaghlaidh, is dhaoine eile auns gach cor is suidheachadh. Sin mar bu chòir do 'n ghnothuoh a bhith. Ged a tha e ceart àite a thoirt do aideachadh pheacaidhean ann an

aoradh follaiseach ann an tigh an Tighearna, is e an fhòr àite air son an aideachadh sin an ùrnuigh uaigneach a ni duine 'na shèomar fèin, far am faod e a chionta aideachadh gu saor agus air a cheamh ann an cluais dhòmhair an Ti naoimh ris a bheil a ghnothuoh; far am faod e a chridhe flosgladh mar nach b'urrainn e a dheanamh ann an làthair dhaoine agus a ràdh, "Rinn mi' am peacadh so agus an peacadh ud; bha an smuain so ann am chridhe is rinn mi' cron do'n neach ud is do 'n neach ud eile." Ach an uair a théid daoine cruinn ann an ceann a chéile bha còir aea an cothrom a ghabhail air sealantuim seachad air am feum agus am beatha fèin, agus aoutachadh le an guth 's an eridhe tagradh a dheanamh as leth nithean is aobharan auns am bheil uigh aca uile mar sliuagh an Tighearna. Ciod as ciataiche na 'n eaglais uile a chluimitamh ag ùrnuigh air son obair is seirbhisich Dhé auns na h-Insean no am an China, agus a' deanamh sin, cha'n ann ann am facal no dhà gu tioram mar nach biodh e air a dheanamh ach air sgàth an fhasain, ach gu réidh sòluimte agus air dhòigh a bheir dhachaidh gu eridheachan dhaoine cor brònach nan cinneach is feum nan soisgeulaichean a tha dol theua air a bhi air an cuimhmeachadh le co-chomhnan naomh; a bhi air an cuideachadh 'nan obair le co-fhaireachduim, is eadar-ghuidhe, is airgiot is òr nam bràithrean uile.

Auns an Tionnadh Nuadh tha cudrom anabarrach air a chur air eadar-ghuidhe, ùrnuigh air son dhaoine eile. Auns na h-earailean mu dheireadh a thug Croisid do na h-abstoil m' an d'fhàg e an saoghal labhair e fada barrachd mu eadar-ghuidhe na labhair e mu shearmhachadh an t-soisgeil. Agus nach e ministrealachd na h-eadar ghuidhe an obair plrioseil agus bheannaithe a tha an Slàntuighear fathast a' coimh-lionadh air ar son-ne aig deis làimh Dhé? A là agus a dh' oidhche air nèamh tha na làmhan naomh togta as ar leth-ne ann an sagartachd shiornuidh, an Dia-duine a' seasamh auns an àite naomh a' guidhe air son an t-saoghal. Cha robh dòigh auns am bu choltaiche Pol'r a Mhaighstir na am an eadar-ghuidhe, oifig spioradail auns an do bhuanach e gun sgur. "Tha mi," ars' esan ri eaglais Philippi, "a' cuimhneachadh oirbh ann am ùrnuighibh uile, le gàirdeachas a' deanamh guidhe air bhur son." Bha e mar sin do gach eaglais is duine eile a b' aithne dha. Is mór a' chaob a bheireadh tu á litrichean Phoil na'n toireadh tu asda na h-ùrnuighean a tha anna as leth dhaoine eile, as leth nithean is aobharan a bha an taobh a mach d'a chùisean pearsona fèin.

Le bhi a' deanamh eadar-ghuidhe air son a chéile tha gràdh bràithreil air a neartachadh am measg Chriosduidhean, anns an eaglais agus anns an t-saoghal. A réir gach cunnatais a fhuaireann bha blàths is gràdh bràithreil anns an eaglais, ann an linn nan abstol, nach eil innse an diugh, agus is e an t-aobhar gu robh Criosduidhean aig an àm sin a' deanamh sior eadar-ghuidhe air son a chéile. Tha e eu-comasach do dhuine fuath do neach eile altrum 'na chridhe, *ma tha e ag ùrnigh air son an neach sin.* Ma tha thu air son a bhi ann an réite ri do choimhearsnach, is deagh rùn a bhi agad do neach air bith nach toigh leat no ris ann bheil farmad no gamhlás agad, is e an aon dòigh air do dhroch eridhe féin a thiomadh an duine sin a chuimhneachadh ann a' d' ùrnighean aig cathair nan gràs. Agus do bhrigh nach eil comunn aig Dia ri Belial, no aig diadhaidheachd ri fuachd is nàimhdeas; do bhrigh gur e toradh an Spioraid Naoimh, gràdh, sith, fad-fhulangas caomhalachd, bidh do eridhe féin uigh ar n-uigh air iompachadh agus air a dheanamh farsuing, gus mu dheireadh am bi faireachduimhean Criosdail is gràdh bràithreil agad do'n neach ris nach robh thu a' gabhail cuij no pairt roimhe sin. Agus nach mór a bheannachd sin. *Ma tha thu a'd' dhuine as fleàrr, ag éirigh o ùrnigh, na bha thu an uair a chaidh thu air do ghluinean, nach d' fhuaireann t' ùrnigh eisdeachd!*

— :o: —

SGEULACHD DO'N CHLOINN.

Ann am baile mór greadbhach anns an àird an Ear bha rígh móralach d'am b'ainm Midas. Ach cha'n eil móralachd is glicias a' dol còmhla daonnan, agus a réir aithris nan seanair-eun cha robh Midas cho glic's a bha e beairteach.

Là a bha sin rinn Midas rud amaideach air chor-eigin agus mar pheanas air a shon thuirt Urra Mór na Coille ris, "Mo mhallaichd ort, a Rígh, bitheadh cluasan asail ort gu bràth tuilleadh." Thuirt e sin ris, a chionn gu robh e móralach, agus a chionn gu robh fios aige nach bu mhaith le duine móralach a bhi coltach ri asail, an creutair bochd (ach glic) air am bi an saoghal uile a' deanamh magaidh.

Cha luaithe a thuirt an t-Urra Mór am facal na dh' fhairich Midas taehas neònach 'na chluasan, agus air dha a làmh a thogail g'am feuchainn chumnaic e gu robh iad a' fas cho bras ri searrach òg agus gu robh iad cheana dà réis am fad.

Chuir so eagal uamhasach air agus theich e, ach ged a bha e a' ruith cho luath ris a' ghaoith bha a chluasan an slaodadh ris, agus cha b'urrainn e faotainn bhuapa. Dh' fholuich e e féin ann an seòmar air a nàrachadh leis an rud a thàinig air, agus cha leigeadh e a steach eadhon na cairdean a bu dlùithe dha, air eagal gu'm faiceadh iad mar a bha.

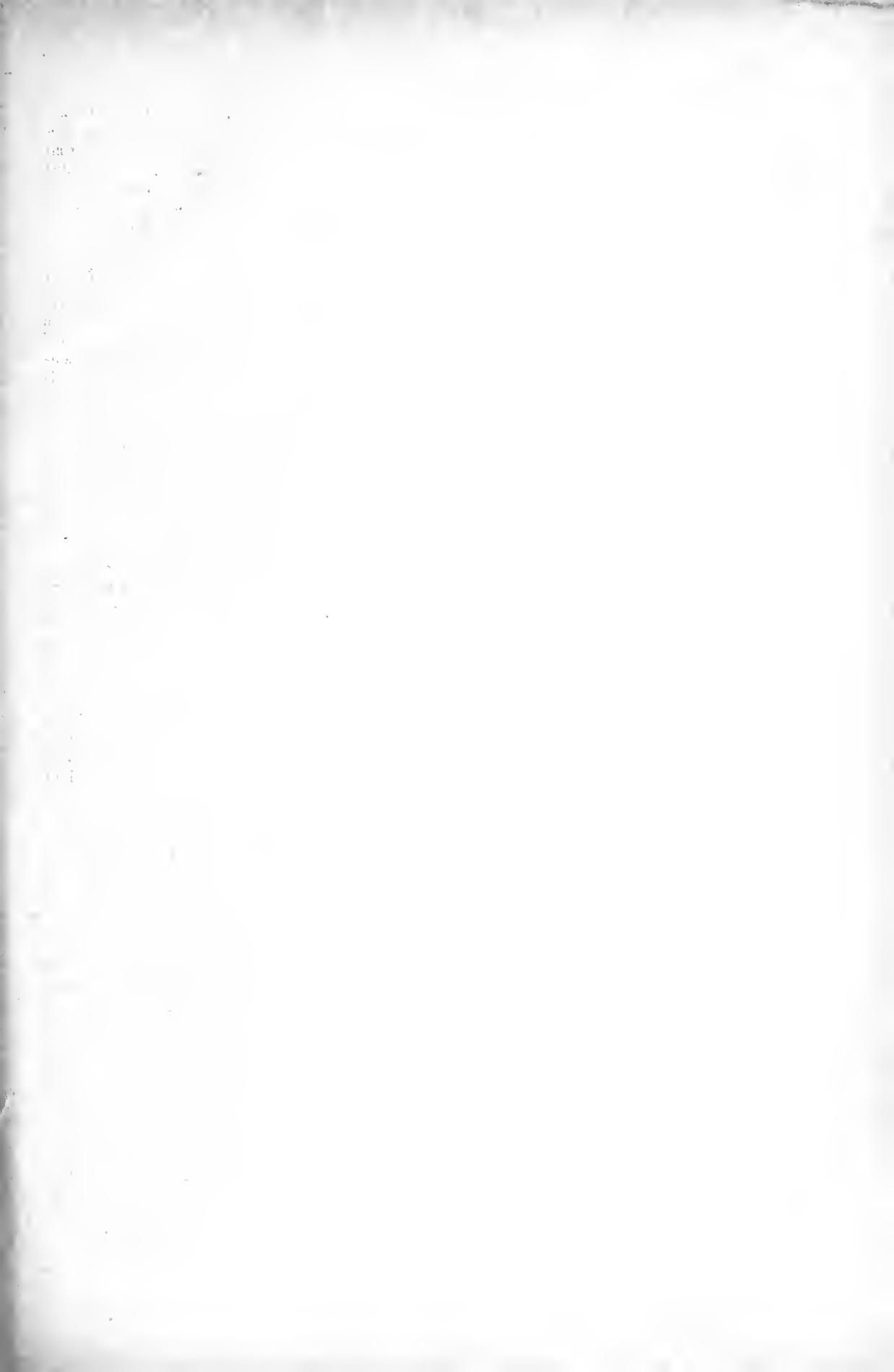
Mu dheireadh rinn e innleachd air a chluasan fholuch; rinn e currachd dha fhéin is cumadh neònach air, ach ged nach robh an currachd 's an fhasan bha e maith air son a' għimmothuich, agus cha'n fhaicteadh a chluasan. Thug so faochadh beag d'a imitinn agus thòisich e air tighinn an làthair dhaoine mar a b' àbhaist. Ach ge b' e àite an rachadh no an suidheadh e, a là agus a dh' oidhche bha an currachd air a cheann. Bha so a' cur iongantais air daoine, agus an uair a bhios rud air bith a' cur iongantais air daoine, faodaidh sibh a bli cinteach gu'm bi an teanganna ag obair agus gu'm bi an fhìrim air a cur air a h-uilinn. Theireadh aon duine so, is theireadh duine eile sid, chrrathadh iad uile an cinn is chaogadh iad an suil mar gu robh fios aca air rud nach faodadh iad innseadh. Bha fishead naigheachd a' dol mu'n evairst na dùthcha mu churrachd an rígh, ach a dh' aindeoin móran bruidhne is goilcab cha do thomhais duine beò ciod a bha foidhe.

An rud nach eluim cluas cha għluais eridhe; ged a bha dà réis ann an cluasan Mhida is cha chual e diog de'n chagarstaich a bha am measg an t-slàigh, oir cha bhitheanta le rìgħrean a chluimntim ach rud a chòrdas riu, agus, cha għabhadh neach air féin innseadh dha ciod an seanchas a bha dol anns an dùthach.

Mar so bha sith aig 'inntinn greis, ach bħuail fianh e a ris an uair a chunnaic e gu robh flħalt a' fas cho mór 's gu'm feumadh e a thoirt deth. Theid aig duine innleachdach air iomadh rud a dheanamh ach tha aon rud nach urrainn e a dhenamh, agus is e sin am falt a thoirt dheth féin. Chunnaic Midas gu'm feumadh e a dhiūrais a dheanamh ri duine sāmhak air chor-eigin, duine aig an robh faitheam air a bhilean,—seòrsa duine nach eil tric r'a fhaotainn.

Chuir e fios air -bearradair a' bhaile, agus chuir e bòidean air an duine so nach innseadh e ciod a bha fo'n churrachd. Gheall am bearradair gur esan gu dearbh nach inuseadh, agus thug an rīgh dheth an currachd. Theab an eridhe leum as a' bħeरradair an uair a chunnaic e cluas mhór na h-asail air leth-cheann an rīgh, agus eadar eagal is ioghnadh cha d' thànaig facal as a cheann fhad 's a bħa e a' toirt dheth an fhult—rud gle neònach, oir cha leasg le bearradair bruidhinn.

An uair a chaidh am bearradair dhachaidh dl' aithnich a' bhean anns a' mhionaid gu robh rud-eigin ceàrr air; cha robh facal a' tighinn as a cheann agus bha e mar dhuine air an do luidh an leann-dubh. B' àbhaist da a bhi làn seanchais is àbhacais, ach a nis bha e dùblach is trom fad an latha, mar gu'm biodeh a choguis a' cur air. An uair a chluinneadh e daoine a bruidhinn mu churrachd an rīgh bheireadh e an saoghal uile na 'm b' urrainn e a ràdh—"cha'n eil fios ayaibh air dad, ach tha fios agam-sa ciod a tha fo'n bhoinneid; EISDIKH! tha

cluasan asail air Midas!" Ach cha b' urrainn e so a ràdh oir gheall e nach innseadh e. Air uairean bha e cho duilich dha cumail air fhéin (bhiodh an rud an inipis tighinn a mach) 's gu'n teicheadh e air falbh o chomunn dhaoine a bhiodh a' bruidhinn air an righ. Mu dheireadh dh' fhas an gnothuch cho searbh 's nach bu bheò a bheò leis mur faigheadh e faochadh agus mur leigidh e a mach na bha a stigh. Chaidh e mach as a' bhaile agus far nach faiceadh duine e riun e toll mòr domhain anns an talamh; an uair a bha an toll cho domhain 's nach biodh an uachdar ach a cheann chaidh e sios ann, agus le guth beag diùrasach thuirt e ris a' chuile a bha fàs air bruaich an tuill, "Tha cluasan asail air Midas." Thug so faochadh dha, agus bha e a' faireachduinn na b' fleàrr. Ach an ceann greis bha e cho dona 's a bha e riamh, oir co dhiu a bha no nach robh e 'ga chur mar fhiachaibh air fhéin, shaoil e gu robh na gasan cuilee (is srannail 'nam measg leis a' ghaoith) a' eagarstaich r'a cheile, "Tha cluasan asail air Midas."

Beagan 'na dhéidh so chaidh an righ a mach a ghabhail na gréine ann an carbad riomhach, agus ciod an rathad a ghabh e ach an rathad a bha dol seachad air an toll a riun am bearradar, Bha an slaughter ri taoblach an rathaid a' togail iolaich 's a' bualadh bhasan, agus miuchoinneamh an tuill bha iad móran na bu dùndhaile na bha iad ann an àitean eile, cho dùmhail 's nach robh e furasda do'n charbad faotainn tromhra.

Chuir an righ gille-frithealaidd a mach a dh'fheòraich ciod a b' aoibhar do'n dùmlachd sluaigh a bha e a' faicinn.

"Ciod a tha ceàrr?" ars' esan.

"Tha," ars' an gille, "rud neònach 'ga chluinntinn; tha a' chuile ri taobh an rathaid a' eagarstaich, "Tha cluasan asail air Midas."

An uair a chual an righ so spion e dlieth a churrachd agus le thoil fhéin leig e fhaicinn a chluasan do'n t-sluagh, ag ràdh, "Tha an cat a nis a mach as a phoca, 's ma tha, mo thogair."

Fhuair an righ faochadh agus bha faochadh agus a' bhearradar air cuideachd.

Sin, mata, a chlann, an naigheachd a bhiodh na seanairean ag innseadh air Midas an righ mòralach a bha anns an àird an Ear; agus tha i a' teagascg dhuibhse nach 'eil e maith do dhuine rud a bhi air a choguis no inntinn a dh'fheumas e fholuch. Bidh daoine a' feuchainn ri foluch a chur air am peacaidhean; bidh iad 'gam folach o Dhia 's o dhaoine. Ach gheibh ar peacaidhean a mach sinn daonnan, is cluinnear eadhon air sgiathan na gaoithe cagarstaich umpa. Tha am Biobull ag innseadh dhuinn nach bi sonas no fois no soirbheachadh aig neach sam bith a chuireas foluch air a chionta. Is e an aon dòigh air faochadh fhaotainn, no sith inntinn, ma tha peacadh air bith a' luidhe air bhur coguis, bhur

cionta aideachadh do Dhia gu saor (agus do dhuine cuideachd ma riun sibh cron dha no eucoir air) agus maitheanas iarraidh.

— :o : — AM FACAL NACH GABH MUCHADH.

Agus tharladh an uair a leugh Iehudi tri no ceithir earrannan, gu'n do ghearr e leis an sgein-phinn e, agus thilg e anns an teine a bha air an teinntean e, gus an robh an clàr gu h-iomlan air a chaitheamh.

Teremiah xxxvi, 23.

Ged bu ghlie agus bu diadhaidh an duine Iosiah righ Iudah, cha robh 'na mhic ach diu nam fear. Tha sin gie thric a' tachairt, clann air an togail ann an dachaidhean cliuteach a tha 'nan näire is 'nam bristeadh-cridhe d' am párautan. Ann an leabhar eacldraidaigh righean Iudah cha 'n 'eil aon ainm as cliutiche na-losiah. O bha e 'na bhalach òg gus an do chrìochmaich e a bheatha, an déidh dha rioghachadh aon bhliadhna deug ar fhichead, għluais e ann an slighean ceart, a' toirt umhlachd do lagh an Tighearna agus a' toirt eisioompleir mhaith d'a shluagh. Chuir e air falbh as an dùthaich iodhol-aoradh is aoradh-gréine, leannain-shith is luchd-fiosachd, agus droch chleachdanna eile a bha cur an t-sluagh air seachran o Dhia, agus stéidhlich e an creideanach air leabhar an lagha. Is e an teisteanas a fhuair e o luchd-eachdraidh Iudal, "Rinn e an ni a bha ceart ann an sùilibh an Tighearna, agus dh' imich e ann an uile shlighe Dhaibhidh 'athar, agus cha do chlaon e a dh' ionnsuidh na làimhe deise no na làimhe clithe."

Chuir an sluagh Iehoahas air a' chrim an déidh 'athar ach cha do riogaich e ach tri miosan ann an Jerusalem. Thionndaidh e a chùl air comhairlean is cleachdannan 'athar; thòisich an rioghachd air dol air a b-ais, agus ann an hine ghoirid thug righ na h-Eiphit air falbh am braighdeanas e. An sin chuireadh Iehoiacim a bhràthair 'na righ, ach cha b' esan dad a b' fleàrr. An àite a shùilean a bhi air am fosgladh le droch dheanadas a bhràthar agus an deireadh truagh a thàinig air, bha e mar dhuine a bha suidhichte air cron a dheanamh dha féin is d'a shluagh. Cha 'n eisdeadh e ri comhairle; cha robh suim aige do lagh an Tighearna no urram d'a Fhacal, gus mu dheireadh, an uair a thug am Facal sin oilbheun d'a choguis, an do shrachd e na duilleagan air an robh e sgrìobhta agus an do thilg e anns an teine iad. Sin an naigheachd a tha againn anns na briathran so á leabhar Ieremiah.

Thug Dia ionadh cothrom do Iehoiacim. Tha Dia a' deanamh sin daonnan. Tha e mall chum feirge agus paillt ann an tròcair. An uair nach eisdear ri aon teachdaire cuiridh e teachdaire eile; an uair a dhiúltar a chuireadh cha dùin e an dorus le feirg. O! co as urrainn labhairt air fad-fhulangas an Tighearna agus

faighidinn an Spioraid Naoimh mar bu choir! Mur biodh an Spiorad Naomh coamhail is faighidinmeach cha bhiodh eadhon an t-aon as fleàrr againn air a thèarnadh, oir mhùchsinn a ghuth 's a rabhadh fiehead is mìle uair; mhùch sinn e cho tric 's gur e iongantas nan iongantas an nach d' thug e suas dòchas dhinn. Ach tha gràdh Dhé na's faighidiniche ua daoine; fulgidh e na h-uile nithean; creididh e na h-uile nithean; giùlainidh e na h-uile nithean. Fulgidh e tair is eas-urrام is suarachas a dheanaun air nach fuiling gràdh dhaoine; cha chaill e a dhòchas do dhaoine air an do thiomndaidh eadhon an dàmhich fein an cùl; leanaidh e iad gu ciùm caomhail, an dòchas gu'n iad thucu fein agus gu'n éisd iad ris an impidh bheannaichte a tha e a' cur orra. O! nach eamhasach am peacadh e gu bheil daoine a' cur a' ghràidh chaoinih so an suarachas; gu bheil Spiorad faighidinmeach an Tighearna a' stri riutha gun sgur agus gun iad a' toirt éisdeachd no urram d'a ghuth! Am measg gach peacadh d'a bheil daoine ciontach am bheil peacadh eile as miosa na so, gu bheil iad a' deamamh dìmeas air gràdh cho mór; a' tiomndadh an cùl air an aon chunihachd as caomhaile agus as maische agus as blàithe air an eualas riamh ionradh?

Na'n robh Spiorad Dhé mar dhuine cha do lean e air stri ri Iehoiacim cho fada 's a rinn e, oir chruadhaich an rìgh amaideach a chridhe anns an ole. Smachdaich Dia e le slat a' ghràidh uair an déidh uaire; thug e cothrom an déidh cothrom dha, ach cha do rinn Iehoiacim aithreachas. Gun a bhi a' tighinn thairis aig an àm so air dòighean eile anns an do labhair e ris 'na flireasdal agus ann an chisean a rioghachd, chuir e am fàidh Uriah thuige a dh' innseadh dha mu olcas a riaghlaidh agus a thoirt rabhaidh dha eucoir a threigsinn, ach is e na thàinig as a sin gu'n do mharbh e Uriah leis a' chlaidheamh agus gu'n do thilg e a chorpa ann an uaighean nan daoine coitchionn. Dh' fleuch e ri greim fhaotainn air an fhaidh Ieremiah cuideachd, a bha deamamh fàistneachd an aghaidh Iudal, ach shaor Dia a sheirbliseach as a làimh. Shaoileamaid gu'n leigeadh Spiorad an Tighearna a nis le Iehoiacim dol air a rathad fein agus nach robh aithreachas ann dha na's mò, ach bha làimhan an Tighearna air an sineadh a mach thuige eadhon fathast. "Co an Dia ann ata cosmhul riut-sa, a mhaitheas aingidheachd, agus a ghabhas seachad air eusaontas do shluagh; cha ghléidh e a chorruich gu siorruidh oir is toigh leis tròcair."

Cha d' thug Dia thairis Iehoiacim a dh' aindeoju a cheannaire is aiugidheachd; aon chothrom eile thug e dha a bhi glic agus aithreachas a dheanamh. Le beul an fhàidh Ieremiah chuir e teachdaireachd thuige a' toirt

rabhaidh dha mu'n chrich a bha roinhe. Bha an teachdaireachd so air a sgrìobhadh air clàrsgrìobhaidh fo làimh Bharuich, agus air a leughadh ann an tigh an Tighearna agus ann an éisdeachd an t-sluagh. Dh' iùis na h-uaislean do Iehoiacim mu'n fhàistneachd so a rinn Ieremiah, agus "an sin chuir an rìgh Iehudi a thoirt a' chlair d'a ionnsuidh, agus leugh Iehudi e ann an éisdeachd an rìgh." Mar a chuala Iehoiacim an teachdaireachd a chuir Dia thuige, an àite eagal a ghabhail is am a ghabh e feàrg; spion e an clàr air an robh Facal an Tighearna á làimh Iehudi; gheàrr e leis an sgéim-phinn e, agus thilg e anns an teine e, gus an robh an clàr gu h-iomlan air a losgadh. An uair a rinn Iehoiacim sin bha là nan gràs seachad dha: thug Spiorad faighidinmeach an Tighearna suas dòchas d'a thaobh, is cha robh dha tuilleadh ach dùil eagalaich ri breitheanas is fearg theinnteach. "Ni mise," thubhaint Dia, "peanas air fein agus air a shliochd, air son an easaontais; cha bhi aige neach a shuidheas air rìgh-chaithir Dhaibhidh, agus tilgear a chlosach a mach a chum an teas anns an là, agus a chum an reothaidh anns an oidhche."

Shaoil Iehoiacim gu robh e ullamh is Facal an Tighearna an uair a chuir'e anns an teine e, ach tha sinn a' leughadh gu'n deachaidh clàr eile a sgrìobhadh air an robh na briathran ceudna air an cur sios a bha air a' cheud chlàr, agus móran de bhriathribh eile cosmhul riù. Cha'n urrainn daoine Facal an Tighearna a mhùchadh no mharbhadh; tha beatha mhaireannach ann, agus eadhon ged chuirteadh anns an teine e thig e as, agus tachraigheadh e a ris air an duine a chuir ann e. Tha iomadh leasan a dh' fhaodamaid a tharruig o'n naigheachd so, ach an leasan so gu sònruichte, gur diomhain do dhaoine a bhi breabadh an aghaidh facal is lagh an Tighearna. Tha móran dhaoine aig am bheil fuath do'n Bhiobull, a chionn gu bheil am Biobull a' dìeadh am beatha; a' toirmeasg nithean d'a bheil gràdh aca-san agus a' gairm an aire gu nithean anns nach 'eil tlachd aca. Ach cha dean am fuath no am mallachd eron no coire air a' Bhiobull, ged a ni iad eron orra fein; cha'n atharraich am fuath aon lide de'u fhìrinne. Mar tha Pol ag ráidi, cha'n urrainn sinn dad a dheanamh an aghaidh na firinn. Tha cumhachd is uighdarris is neart neo-blàsmhor intse, oir is ann o Dhia a tha an fhìrinne, agus tha cumhachd an Uile-chumhachdaich is seasmhachd an Ti air nach tig caochladh air a cùl. An uair a tha duine a' dol an aghaidh Facal an Tighearna a' saoilsinn 'na anaideas agus 'na dhànnarrachd gu'n toir e dùlайн do Dhia, tha e a' cur a bhroilllich ri sruth as làidire na Coire-Bhreacain, sruth ris nach urrainn e cothachadh, sruth nach deachaidh riamh is nach téid gu bràth neach 'na aghaidh.

SAORSA A' CHREIDMHICH.

*Cia dhiubh ,a tha e ceart am fianuis Dhé
éisdeachd ruibhse a roghainn air Dia,
thugaibh-se breith ; oir eha 'n urrainn duinne
gun na nithean a chunnait agus a chuala sinn
a labhairt Gníomharan, IV., 19, 20.*

Thug an t-iomradh a bha air a dheanamh air an leigheas a rinn na h-abstoil air an duine bhacach aig geata an teampuill móran sluaigh cruinn, agus ghabh Peadar an eothrom air Criod a shearnionachadh dhaibh ; "Iosa a thug sibhse thairis, agus a dh' aicheadh sibh air beulaobh Philait, ach a thog Dia o na mairbh, air am bheil sinne 'n ar fianuisean." Ach am feadh a bha e a' labhairt ris an t-slugh thàinig na sagartan agus ceannard an teampuill agus na Sadusaich orra ; chur iad an sàs na h-abstoil agus thilg iad anns a' phriosan iad. Theagaun gur e an lethsgaул a ghabh iad air son, an làmhachas-làdir so a dheanamh air daoine neochiontaich, gu robh iad a' leuchainn ri aimhreite a thogail am measg an t-sluagh ; ach b'e an fhòr choire a bha aea an aghaidh nan abstol, "gu roth iad a' cur an eíill ann an losa aiseirigh nam marbh." Sin teagast nach bu chaomh leis na Sadusaich a chluinnit.

Bha na Sadusaich na bu tàireile air a' chreideanh Chriosduidh agus na bu naimhdeile do na deisciobul na bha na Phairisich riamh. B' iad a bu mheadhon air losa a chur gu bàs. Ged a bha na Phairisich cumhann is dùr, bha iad 'nan daoine diadhaidh eudinhor, a réir an soluis; ach cha robh anns na Sadusaich aelz daoine saoghalta ; ana-creidich air nach robh coslas na diadhaidheachd is aig nach robh suiu do shaoghal eile. Bha Phairisich ann a nochd càirdeas is gràdh do'n t-Slànuighear, an uair a bha e air thalamh : thug iad aogheachd dha 'nan tighean is lean iad e mar dheiseuibl : aelz cha do rinn aon riamh de na Sadusaich sin. Thog fear de na Phairisich a ghuth air taobh Pheadair air beulaobh na Comhairle ; rinn fear eile dhiubh an ni ceudna as leth Phoil, aelz bha na Sadusaich balbh. Eucuir ann no ás, cha rachadh iad as leth neach a bha teagastg aiseirigh nam marbh. Ged a bha na Phairisich na bu liomhoire, b' ann aig na Sadusaich a bha cumhachd is ùghdarris anns an tìr ; agus aon uair 's gu'n d' thug Iosa oilbhenn dhaibh-san bha a bhinn seulaichte. Ma bha toil aca beul duine a dhùnad, b' aithne dhaibh dòigh fhaotainn air sin a dheanamh, oir b' iad féin

maithean na dùthcha is puist na h-eaglais aig an àm.

Aun màireich thugadh Peadar agus Eoin an làthair na Comhairle ; dà iasgair blochd air beulaoblè cùrite anns an robh tri fichead 's a deich de na cinn a b' flaire, na h-inntinnsean a bu shubalte, agus na teanganan a bu ghéire anns an dùthraig. B'e a' chasad a bha aca ri fhreagairt, gu'n do chuir iad ann an ceann an t-sluagh gur ann le ainn agus le cumhachd Iosa a rinn iad an duine easlan slàu,—rud gun bhùn gun bhàrr ann am beachd na Comhairle. Cha bu bhùn an fluaim ann an elasan nan Sadusaich, ainn Iosa. Gach uair riamh a thàinig iad trasd air dh' fluathaich iad e is mhag iad air, agus mu dhereadh cheus iad e. Shaoil iad nach cluinneadh iad an eòr tuilleadh nime ; shaoil iad gu rachadh 'ainm air a' cheart rathad air an deachaidh ainn Theudais is ainn dhaoine eile a thàinig gu neo-ni, ach a nis bha ainn Iosa air tighinn beò a' ris agus a chumhachd air àrdachadh as iù! Oir bha na h-abstoil a' deanamh fianuis an éisdeachd an t-sluagh gu'n d' éirich e agus gu robh e fathast maille riù, agus gu robh bacail air an slanachadh 'na ainn! Na'm b' urrainn na sagartan agus na Sadusaich aicheadh nach robh an bacail air a leigheas bhiodh e furasda gu leoir dhaibh a' għlas-ghuib a chur air Peadar is Eoin. Ach cha l' urrainn daibh sin a dheanamh, oir bha an duine a chaidli a leigheas 'na sheasamh maille riù,—an fbianuis a b' fheàrr air bith air taobh nan abstol. Sin daonnan an fbianuis as làidire air taobh a' chreidimh Chriosduidh agus cumhachd an t-Slànuigheir, daoine tinn air an slanachadh, peacaich air an atharrachadh, eridhe iù air a chruthachadh ann an daoine a bha gun Dia gun dòchas, óran aoibhlneis air a chur aum am beòil nach do rinn luaidh riamh roimhe air maitheas Dhé. "An tionaill daoine dearcan-fiona de'n droighionn, no figean de na foghannain?" Cha tionaill ; air an toradh aifhneicear a' chraobh. Is e toradh a' chreidimh Chriosduidh, coimhthional nach gabh aireamh, anns a h-uile dùthraig is linn, de dhaoine a bha tinn le galair a' pheàcaidh agus a fbuair leigheas is slàinte ann an Iosa Criod, daoine a bha marbh 'n an easaontais agus 'n am peacaidhean aeh a bha air an toirt beò do Dhia tre ainn Iosa. Sin na fianuisean as fheàrr air taobh a' chreidimh Chriosduidh, agus cha'n e leabhraichean sgoilearan no argumaidean nam feallsanach, *daoine easlan air an*

slànachadh, anama marbh air an toirt beò a' ris. Cha bhi Criosd gun fhianuis no an creideamh Criosduidh gun dearbhadh cho fhad s' a tha aon anam a' seinn, "Beannaich an Tighearna, O m'anam, 'se mhaith dhuit t' euceartan uile; a shlànúich t' euslaintean uile; a shaor do bheatha o'n tslochd; a shàsuich do bheul le nithe maithe." Ged nach b' urrainn do'n Chomhairle a' mhìorbhùil a rinneadh àicheadh, chuir iad an cinn r'a chéile a dh' flieuchainn an aimseadh iad air binn air chor-eigin air am bioldh dreach a' cheartais. Cha robh sin furasda dhaibh; cha'n eil e uair air bith furasda aogasg na firinn a chur air rud aims nach' eil an fhìrinu, no aogasg a' cheartais a chur air an eucoir. Mar sin cha d' thàinig as an cagarstaich ach an t-amaideas agus a' chladhaireachd; dh' fhág iad a' cheist a bha air beulaobh na Comhairle gun fluasgladh, *ach mhaoidh iad air Peadar agus Eoin.* "Dh' àithn iad dhaibh gun labhairt idir no teagasg ann an ainm Iosa." Tha coslas na h-uaisle air an duine onorach nach 'eil air a' chùiltear; an uair a sheas Peadar còir am measg nan seanairean an là ud bha e na b' àird na iad uile, an ceann 's na guaillean aige os an cionn. Ged nach robh ann ach an t-iassgair agus iadsan 'n am pearsacha móra eaglais, esan 'n a pbriosaich is iadsan 'n aon breitheanchna air, bha e mar Phrioumsa aon measg chumantan. Fhreagair e gu réidh duineil, "Cia dhiubh a tha a ceart am fianuis Dhé éisdeachd ruibhse a roghaim air Dia thugaibh-se breith: oir cha'n urrainn duinne gun na nithean a chunnaic agus a chuala sinn a labhairt." An uair a chuir Criosd a mach na h-abstoil, mar chaoraich am measg inhadadh-alluidh, thubhairt e riù, "Bheir iad thairis sibh do Chomhairleán; seadh, bheirear sibh an lathair uachdaran agus rìghrean air mo sgàth-sa, ach an uair a bheir iad thairis sibh, na bitheadh ro-chùram oirbh cionnus no ciod a labhras sibh; oir bheirear dhuibh anns an uair sin fèin an ni a labhras sibh." Tha falach an Tighearna daonnan seasnìchadh, agus an là ud air beulaobh na Comhairle bha gealladh Criosd air a choimhionadh gu litireil do Pheadar.

Bha e duilich do Pheadar agus do Eoin dol an aghaidh na Comhairle agus dùlain a thoirt do dhaoine móra ris an robh iad a' sealltuinn sùas o'n òige; daoine aig an robh seasamh is ùghdarras anns an dùthach agus d' an robh a h-uile balach Iudhach air a theagasc urram dligeach a thabhairt; ach a nis bha àithne nan daoine sin a' dol calg-dhìreach an aghaidh an coguis, agus thubhairt na h-abstoil, "Cha'n urrainn duinne gun na nithean a chunnaic agus a chuala sinn a labhairt."

Tha dà ni ann a bheir daonnan an uachdar na buadhan as fhèarr ann an nadur mhic an

duine, goal-dùthcha is gaol-Iosa. Air son an dùthcha theid daoine an coinneamh a' bhàis gu toileach; air son an creidimh ni iad an ni ceudna. An uair a tha gràdh do Criosd làdir is teth ann an cridhe duine, cuiridh e a bheatha an suarachas seach a bhi neo-dhileas dàsan; fuigidh eadlon boirionnaich òg is an-fhann näire is masladh is ceusadh feòla seach 'ainn urrannach-san àicheadh no an coguis a mhùchadh.

Bha là ann nach deanadh Peadar sin; là anns an do thionndaidh e a chùl air Iosa; là anns nach robh e deas gu magadh fhulang air a shion, gun tighinn air priosan is geimhleán. An oidhche a bhrathadh Iosa chuir falach a chaileig shearbhanta air mhiapadh e, ach cha robh miapadh no eagal air air beulaobh na Comhairle a nis. Ciod a rinn an t-atharrachadh sin air Peadar? Rinn Criosd, a dh' fhoillsich e féin da an déidh 'aiseirigh, agus an Spiorad Naomh a dhoirt Dia air fèin agus air creidmhich eile air là na caingis. Dh' fhaodadh Peadar a radh mu Criosd mar thuirt Daibhidh, "Rinn do chaomhalaichd mór mi." Oir cha'n e mhàin gu'n d' thug Criosd maitheanas dha air son a neo-dhileasachd an oidhche ud, ach dh' earb e ris a threud air thalamh, "Beathaich mo chaoraich." Blris sin uile cridhe Pheadair, le briseadh a b' fhèarr na bhi slàn, air chor agus gu robh e a' faireachduinn, uile làithean a bheatha tuilleadh, gu robh e air a cheannach, corp is anam, do Criosd is d'a sheirbhis. A thuilleadh air sin fhuar e baistedh an Spiorad Naoimh, agus fo bhuaidh an Spiorad neartaich e is dh' abaich e gus an d' fhuar e buaidh, an dà chuid, air fhàilingean fèin agus air an t-saoghal.

Duine a dh' éisdeas ri guth a choguis (fianuis Dhé an taobh a stigh) a roghaim air gach guth eile a bhios a' labhairt ris,—sin duine ceart agus duine sona. Eadhon an uair a chuireas an saoghal ann an cùil chumhainn e, tha e a' gluasad ann an saorsa ghòrmhor cloinne Dhé. Cha'n eil ann ach an fhòr dhaorsa a bhi daonna a' smuaineachadh ciod a their an saoghal ruinn ma ni sinu sid no so; ciod a their an duine ud no an duine eile! "Is ro bheag agamsa," arsa Pol, "gu'n tugtadh breith orm leibhse, no le breith duine: is e an Tighearna a bheir breith orm." Sin saorsa a' chreidmhich, a bhi sealltuinn ri Dia is àitheantan Dhé gach uair is mionaid d'a bheatha air chor agus gu bheil breith an t-saoghal dha mar neo-ni. "Cha'n urrainn duinne gun na nithean a chunnaic agus a chuala sinn a labhairt." An uair a tha an cridhe air a lionadh le eagal Dhé tilgidh sin a mach gach eagal eile. An uair a tha gaol-Iosa anns a' chridhe bheir an teanga fianuis dha, a dh' aindeoin co theireadh e.

3. $\{x_i\}_{i=1}^n$

4. $\{x_i\}_{i=1}^n$

5. $\{x_i\}_{i=1}^n$

6. $\{x_i\}_{i=1}^n$

7. $\{x_i\}_{i=1}^n$

8. $\{x_i\}_{i=1}^n$

9. $\{x_i\}_{i=1}^n$

10. $\{x_i\}_{i=1}^n$

11. $\{x_i\}_{i=1}^n$

12. $\{x_i\}_{i=1}^n$

13. $\{x_i\}_{i=1}^n$

14. $\{x_i\}_{i=1}^n$

15. $\{x_i\}_{i=1}^n$

16. $\{x_i\}_{i=1}^n$

17. $\{x_i\}_{i=1}^n$

18. $\{x_i\}_{i=1}^n$

19. $\{x_i\}_{i=1}^n$

20. $\{x_i\}_{i=1}^n$

21. $\{x_i\}_{i=1}^n$

22. $\{x_i\}_{i=1}^n$

23. $\{x_i\}_{i=1}^n$

24. $\{x_i\}_{i=1}^n$

25. $\{x_i\}_{i=1}^n$

26. $\{x_i\}_{i=1}^n$

27. $\{x_i\}_{i=1}^n$

28. $\{x_i\}_{i=1}^n$

29. $\{x_i\}_{i=1}^n$

and the author is qualified to do so. The author's name is not mentioned, but the author is identified as "John C. H. Smith" in the title page of the book.

CEANGAL IS FUASGLADH.

Anns an eaglais Phàpanaich tha e mar fhìachairbh air daoine am faosaid a dheanamh do'n t-sagart; am peacaidhean uile aideachadh dha gu h-uaigneach los maiteanans fhaotainn. Tha an cleachdadhl so a' fàs anns an eaglais Shasunnach cuideachd; tha àireamhl nan daoine a bhios a' deanamh am faosaid do'n t-sagart a' dol am meud gach bliadhna. Is iad so na rannan anns a' Bhiobull air am bheil iad a' stéidheachadh am beachid:—

Mata XVI., 18-19—“Thi mi mar an ceudna ag ràdh riut gur tusa Peadar, agus air a' charraig so togaidh mise m' eaglais; agus cha toir geatachan ifrinn buaidh oirre. Bheir mi dhuit iuchraichean rioghachd nèinh; agus ciod air bith a cheanglas tu air thalamh bithidh e ceangailte air nèamh; agus ciod air bith a dh' fuasglas tu air thalamh; bithidh e fuasgailte air nèamh.”

Mata XVIII., 18—“Ciod air bith a cheanglas sibhse air thalamh bithidh e ceangailte air nèamh; agus ciod air bith a dh' fuasglas sibhse air thalamh bithidh e fuasgailte air nèamh.”

Eoin XX., 22-23—“Agus thubhairt e riu, Gabhaibh-se an Spiorad Naomh. Co air bith iad d' am maith sibh am peacaidhean tha iad air am maitheadh dhaibh; co air bith iad d' an cùm sibh am peacaidhean gun am maitheadh tha iad air an cumail.”

Bu mhaith leinn, mata, na rannan so a mhìneachadh. Ciod a thuigeadh na daoine ris an robh Criod a' labhairt leis na briathran so? Tha an rud uile gu léir an crochadh ris an dà fhacal, ceangal is fuasgladh, *ciod air bith a cheanglas sibh air thalamh, bithidh e ceangailte air nèamh*, . . . Bha an dà fhacal so air an cleachdadhl ann an seadh sòruichte le seanairean is luchd-lagha nan Iudhach; ann an cainnt an lagha bha na facail ceangailte agus fuasgailte co-ionnan ri *ceart* agus *ceàrr*; a' ciallachadh nithean eadaichte agus nithean toirmisgte. Ma thug Rabbi a mach breith gu robh an ni ud no an ni ud eile ceart nò fior bha e air a ràdh gu'n *d' fuasgail* e e; ma thug e breith gu robh e ceàrr no olc bba e air a ràdh gu'n *co cheangail* e e. Bhuiheadh an dà fhacal do chaint an lagha, agus is ann anns an dòigh anns an robh iad air an uisneachadh am measg nan Iudhach a dh' fheumar an ghabhail, ma thatar air son Iosa a thuigsinn. Bu mhaith leinn an rud a tha sinn ag ràdh a dhearbhadh o litreachas nan Iudhach agus o bheul nan Rabbaidhean féin.

(1) Nach eòir do dhuine dol air thurus-mara an uair a tha an t-Sàbaid dlùth. Bha sgoil Shammal a' *ceangal* so, eadhon air a' cheathrauhl là de'n t-seachduinu, ach bha sgoil Hillel 'y a *fuasgladh*, is e sin r'a ràdh, thoirmisg Shammal an rud is cheadaich Hillel e. (*An Talmud.*)

(2) An eòir biorain a thruseadh air là-féille? Bha sgoil Shammal a' *ceangal* so agus sgoil Hillel 'y a *fuasgladh*; thoirmisg Shammal e is cheadaich Hillel e. (*An Talmud.*)

(3) *Dh' fuasgail* Rabbi Meir fion is oladh a bhi air am measgadh air son duine tinn air an t-Sàbaid, is e sin r'a ràdh, cheadaich e e.

(4) Ann an laghannan Iudhach, ann an riaghailtean nan Rabbaidhean, agus ann an cainnt an t-sluaigh (fòghluimte agus gun flòghlum) tha na facail so a' tachairt ort gun sgur anns an t-seadh a dh' aminich sin; mar so, —

Dh' fheòraich e de aon duine glie is *cheangail* e e: na feòraich de dhuine glie eile air eagl gu'm *fuasgail* e e.

Cha d' *fuasgail* iad dhuinn feannag, agus cha do *cheangail* iad dhuinn caluman. Tha na daoine glie a' *fuasgladh* gach ni reamhar.

Mar so tha e soilleir gur è a bha Criod a' ciallachadh leis na briathran a labhair e ri Peadar agus ris na deisciobuil eile,—*ciod air bith a cheanglas no dh' fuasglas sibh*, gu'n biodh iad air an soillseachadh le gliocas o'n àirde air chor agus gu'n biodh am breith air cùis sam bith co-ionnan ri breith Dhé; no, gu's an rud a chur ann an cainnt eile, gu'n faoideadh beachd na h-eaglais air thalamh (a thaobh moraltachd is diadhaidheachd) a ghabhail mar ghuth Dhé air nèamh. Is mòr an rud sin ra ràdh; bu dàna do neach air bith, eadhon ged bhiodh e'n a abstol, a ghabhail air féin a ràdh gu'n aontaich Dia air nèamh ris gach breith no binn a bheir an eaglais a mach air thalamh 'n a 'ainm. Rud dàna gun teagamh, ach cuimhnich gu bheil geallaidhean móra agus iongantach anns a' Bhiobull a tha dol leis.

(a) *An Spiorad Naomh, a chuireas an t-Athair ann am ainm-sa, teagaisgidh e na h-uile nithean duibh agus treòraichidh e sibh a chum na firinn uile.* Eoin, XIV., 26.

(b) *Cha sibhse a labhras ach Spiorad 'ur n-Athar a labhras annaibh.* Mata, X., 20.

(c) *Tha agaibhse ungadh o'n Ti Naomh agus is aithne dhuibh na h-uile nithean.* I. Eoin II., 20.

(d) Tha esan a tha spioradail a' toirt breith air na h-uile nithean. . . . Tha intinn Chriosd againne. *I. Corint., II, 15-16.*

Tha eachdraidh na h-eaglais a' deanamh fianuis gu robh na geallaidhean sin air an coimhlionadh dhith, agus ann am beatha nan abstol. Fo sheòladh an Spioraid Naoimh ghabh an eglais Chriosduidh oirre féin ann an tús a tòiseachaidh nithean a *chcangal* a bha an saoghal (is cùirtean eile cuideachd) a' *fuasgladh*, nithean a thoirmeasg a bha air an eeadachadh agus a cheadachadh a bha air an toirmeasg, agus tha na linntean a' toirt fianuis gu robh an eglais, mar bu trice, ceart. Cheadaich i ionadh cleachadh neo-chiontach a thoirniusg Maois; air an làimh eile thoirniusg i ionadh peacadh is droch chleachadh de nach robh na h-Iudhaich no na Cinnich a' saoilsinn dad. Thoirniusg i sannt, is uabhar, is mi-rùn, is neo-mheasarrachd, ge b'e cò anns am bitheadh iad; dh' àrdaich i gràdh, is fireantachd, is bràithreachas, mar na subhaileean as maisiche anns an diadhaidheadh. Ann an so uile, *bha inntinn Chriosd aig an eglais.* Is e an eglais a sgrìobh an Tiomnadh Nuadhl agus tha coguis an t-saoghal a' gabhairis an leabhar sin mar ghuth agus mar Fhacal Dhé, rud a tha dearbhadh gu bheil inntinn Dhé air a foillseachadh le deanadas is guth na h-eaglais choitchinn; air chor agus gu'm faodar a ràdh gu bheil esan a' sèulachadh air nèamh am facal a labhras ise air thalamh.

Is e an cùmhanta air an tachair so, gu bheil an eglais a' fantuinn ann an co-chomunn Spiorad Dhé. Cho fhad agus a dh' fhasas i mar sin, agus a bheir i urram is aoigheachd do'n Spiorad Naoimh, treòraichidh e i a chum na firinn; fior agus ceart bidh a breitheanais. Ach mur bheil i a' fantuinn ann an co-chomunn agus fo theagasc an Spioraid Naoimh cha ruig i leas a bhi 'n dùil nach tuit i'ann am mearachd, no nach toir i a mach breitheanas eucorach. Air uairean tha an eglais air thalamh a' *ceangal* nithean nach 'eil Dia idir a' *ceangal*: is e an t-aobhar gu bheil i fo riaghlaigh spiorad an t-saoghal an àite a bli fo riaghlaigh an Spioraid Naoimh.

Co dhiu a tha e ceàrr no ceart do dhuine fhaosaid a dheanamh ri sagart no ministear, no co dhiu a tha còir aig pearsachan eglais iad féin a chur ann an àite Dhé agus maithreas peacaidh a thairginn,—cha'n'eil sinn a' gabhair gnothuich ris na eeistean sin aig an àm so. Ach aon ni tha cinn teach, nach gabh na beachdan sin a bhi air an stéidheachadh air na h-earraannan so de'n Flìrinne. Ciod air bith a tha na briathran a' ciallachadh, cha 'n 'eil iad a' teagasc faosaid uaigheach a dheanamh do shagart, no a' toirt do shagartan no do mhinisteenair ùghdarras sam bith a thaobh

maithreas peacaidh nach 'eil aig a' chòrr de bhuill na h-eaglais.

Ann an dòigh fharsuing is e an fhìrinne a tha air a teagasc auns an rannan so, gur e an Spiorad a tha a' còmhnuidh innti fear-teagaisg is fear-riaghlaidh na h-eaglais; agus gu bheil soillseachadh inntiun is coguis air a bhuileachadh, cha 'n ann air luchd-dreuchd is oifigich na h-eaglais a mhàin, ach air na creidmhiach uile gu léir, a réir an maithreas agus anns an tounhas anns am bheil eridheachan glan aca, eridheachan auns am faod an Spiorad fantuinn. Air uairean tha sluagh na h-eaglais air thoiseach air luchd-dreuchd na h-eaglais; an uair a dh' *fuasglas* an sluagh an rud a tha an sagart no am ministear a' *ceangal*, faodaidh e bhith gur e guth an t-sluaign guth Dhé. Ma thòisicheas tu air cuntas cò na daoine a bha 'nam meadhon air saobh-chreideamh is saobh-chràbhadh, air beachdán feàll mu Dhia agus mu dhiadhaidheadh fhògradh air falbh, agus beachdan reusonta a chur 'n an àite, chi thu gu robh so air a dheanamh leis na bàird cho tric 's a bha e air a dheanamh leis na sagartan, le saighdearan is feallsanaich cho mhàith ri ministearan is diadhairean. An uair a tha Dia air son adhartas a thoirt air an t-saoghal, cuiridh e smuain ann an cridhe duine air chor-eigin; *fuasglaidh* an duine sin an rud a bha an saoghal uile a' *ceangal*, air neo *ceanglaidh* e an rud a bha an saoghal a' *fuasgladh*; uidh ar n-uidh fàsaidh an solus ùr sin, agus lion beag is beag gabhar ris, gus mu dheireadh am bi oighreachd eòlais aig a' chloinn nach robh aig an athraichean. Is e na daoine as urrainche agus as feumaile anns an t-saoghal, iadsan aig an bheil buadhan a th'a air an cleachadh a chum eadar-dhealachadh a chur eadar maith agus ole; iadsan a tha a' gluasad iad féin ann an saorsa cloinne Dhé agus d' an aithne an eheureatairean a threòrachadh a steach do'n t-saorsa cheudna.

Cha'n ann air bhonn faosaid a dheanamh do shagart no do phearsa eglais a tha maithreas a' fhaotainn, ach air bhonn aithreachais an lathair Dhé. Cha'n'eil teaganach nach faod e air uairean faochadh a thoirt do choguis chiontaich aidmheil a dheanamh do chòchreutair (gu sònruichte do dhuine air an do rinn e cron) ach mur bheil aithreachas fior anns a' chridhe an lathair Dhé cha'n'eil feum air bith ann am faosaid. Do blàrigh nach aithne do aon duine ciod a tha ann an cridhe duine eile, bhiodh e dàna dha a ràdh ris, eadhon ged a dh' aidicheadh e a pheacaidhean le déòir, "Ann an ainn an Tighearna Iosa tha mi 'g a' d' *fuasgladh* o do chionta." Is e na's urrainn da a dheanamh air a shon a threòrachadh gu Iosa, oir is ann aige-san a mhàin a tha ùghdarras peacaidhean a mhàithheadh air thalamh.

DIA MAR THEINE.

*Tha ar Dia-ne 'n a theine caithteach.—
Eabh. xii. 29.*

Cha b' ann as a cheanu féin a thug am fear a sgríobh an litir so na briathran so; fluair e iad ann an leabhar an lagha (*Deut. iv. 24*) far am bheil e sgríobhta, "Oir Iehobhah do Dhia is teine caitheach e, Dia eudmhor." Cha toigh le móran dhaoine cainnt de 'n t-seórsa so a chluimintinn mu Dhia; tha iad an díil gu bheil e ceàrr a bhi labhairt air Dia mar theine. Ach faodar a bhi cinn teach na m' biodh e ceàrr nach biodh e air fhaotainn anns a' Bhiobull; tha e dàna do dhuine air bith dol an aghaidh fhàidhean agus abstol, no a ràdh gu'n do chleachd iad cainnt mu Dhia a tha mì fhreagarrach.

Ann an àitean eile anns a' Bhiobull tha Dia air a choimeas ri feartan as caomhaile na teine; ris an *t-solus*, ris an *drùehd*, ris an *uisge*, agus ri feartan nàdurra eile roinbh nach 'eil eagal air mac an duine. Cha'n-eil anns na facail sin uile ach samhlaidhean; tha nàdur Dhé cho dorannsaichte agus cho fad os cionn ar n-eòlais 's nach e aon samhladh ach mile samhladh a dh' fheumar fhaotainn los a nàdur a chur an céill. Sin an dòigh-labhairt a gheibhearr anns a' Bhiobull daonnan; cha'n-eil an leabhar naomh a' gabhail air a bhi labhairt air Dia mar tha e 'na bhith dhòiomhair is iongantach, no mar tha e ann an iomlanachd a bhuidhnean neochrìochnaichte; tha e a' labhairt uime leis gach seòrsa coimeis is samhlaidh as freagarrache gus a ghràdh agus a ghliocas agus a dhòighean uile a chur an céill.

Theagamh gu bheil cùid de na samhlaidhean sin as bòidhche na càch; tha gaol aig daoine air feedhainn dhiubh nach 'eil aca air feedhainn eile, ach tha iad uile feumail do bhrigh gu bheil gach aon diubh a' nochdadhl duinn ni-eigin ann an nàdur Dhé, taobh shònruichte d'a fhreasdal agus d'a shlighean, nach fhaighean ain an càch. Ann an samhladh an *uisge* gheibh thu teagastg is beachdan mu thimchioll Dhé nach fhaigh thu ann an samhladh an *teine*; ann an samhladh an *drùehd* gheibh thu teagastg is beachdan nach 'eil ann an samhladh na *creige*; ach uisge, is teine, is drùehd, is creag,—tha iad uile feumail, uile freagarrach, is uile fior, mar shamhlaidhean air an Ti naomh nach faca stùl duine riamh.

Thuit sinn cheana gu bheil móran dhaoine ann ris nach còrd e idir Dia a choimeas ri teine.

Their iad gu bheil am facial so, an samhladh so, a' dusgadh ann an inntinn dhaoine, agus gu sònruichte ann an inntinn cloinne, smuaintean mu Dhia nach 'eil ceart; gu bheil e a' toirt dhaibh dealbh nach 'eil idir coltach ri dealbh an athar nèamhaidh a thug Iosa do'n t-saoghal. Ach c'ar son a chuireadh an samhladh so daoine air seachran? C'ar son a chuireadh e eagal orra, an àite an taladh gu Dia? Ma tha e a' toirt oileibhim do dhaoine Dia a shamhlachadh ri teine, cha'n ann aig a' Bhiobull no aig na diadhlairean a sgríobh e a tha choire, oir tha an samhladh bòidheach is freagarrach gu leòir, làn brigh is firinn. Smuainich air an fhacal air do shocair agus chi thu gu bheil.

Cha'n-eil rud anns an t-saoghal as feumaile, no as luachmhoire na teine. B'e là mór e ann an eachdraidh a' chinne-daonna a' cheud là anns an robh teine air a lasadh. Ann am beul-aithris gach treubh is cinnich tha sgeulachdan air an innseadh mu'n dòigh anns an d' fhuaradh teine, agus am bitheantas is e deireadh an sgeòil gur tiодhlac o nèamh e. Cò is urrainn clù an teine innseadh mar bu chòir? Ma loisgeas e, glanaidh e cuideachd; ma mharbas e, bheir e beò mar an ceudna. Tha beatha, agus slàinte, agus comfhurtachd, agus adhartas a' chinne-daonna ann an earbsa ris cho buileach, 's gu'm faodar a ràdh gur e an teine, athair ar beatha. Is e na teinntean dian-loisgeach a tha ann an cridhe na gréine a tha eumail an t-saoghal so beò; is e na teinntean a lha ann an eridhe na talmhainn anns na limntean a dh' fhàlbh a dh' ullaich na maeħraichean gus biadh a thoirt do mhac an duine. Ciod a tha ann an teine ach aon de na tiодhlacan maith agus iomlan a tha o shuas; aon de na feartan nàdurra sin a tha toirt beatha is pailteas 'n an lorg; a tha deanamh seirbhis do chloinn nan daoine ann am mile dòigh agus ann an iomadh cruth. Ach cha ruig sinn a leas leudachadh air an smuain so; is e an t-aobhar gu bheil sinn a' tighinn thairis air an rud idir gu'm bu mhaith leinn na daoine sin a chur as am beachd, a tha an dùil nach 'eil a freagarrach Dia a choimeas ri teine. Tha e freagarrach, oir tha e a' gairm ar n-airé gu firmean sònruichte a thaoblh Dhé air nach coir dhuinn dearmad a dheanamh.

Cha'n-eil eagal aig duine air bith roimh Dhia an diugh, tha diadhair mór de'n eaglais Shasumaich ag ràdh. Theagamh nacl 'eil, ach cha mhaith an comharradh sin uile gu léir. Do mhóran dhaoine anns an là so cha'n-eil ann an

Dia ach Calum Udal an a dh' fhaodas iad a shuaineadh m' au corrigan; soimeachan mór coir a tha mar is trice 'na chadal; neach nach deau maith no ole eadhon 'na dhúsgadh; a tha elo réidh 'ha nàdur 's nach gabh e iolla ri luchdeanamh an uile agus nach las fhearg 'nan aghaidh. Ach ma's e sin an Dia a tha aig móran dhaoine an diugh, cha'n e sin an Dia a tha air fhoillseachadh dhuinn anns a' Bhiobull, far am bheil cudthrom daonnan air a leagail air móráchd, is naomhachd, is ceartas an Uile-chumhachdaich. Sin na buadhan ann an nàdur Dhé a tha an samhladh teine a' toirt f'ar comhair. "Bithidh solus Israeil 'na theine, agus a Thì naomh 'na lasair, agus loisgidh agus caithidh e a dhroighionn agus a dhùris." Ma tha Dia d'a oighreachd mar an drùchd, tha e mar an ceudna dhith mar theine, a' losgadh suas a' chogail innse agus gach droch luibh eile nach do chuir e. Tha e 'na chall mórd do bheatha spioradail dhaoine an uair a thòisicheas iad ri bhi toirt orra féin a chreidsim nach 'eil a leithid de ni agus corruiuch ann an Dia, nach 'eil fuath aige do'n ole, agus nach cuir e dealachadh eadar an firean agus an taingidh. Is dona an rud e a theagasc do dhaoine nach ruig iad a leas tighinn an làthair an Ti mhóir agus naoimh ris an bheil an guothuch le urram agus eagal diadhaidh, no gu'm faod iad teachd d'a ionnsaigh gu h-aotram iollagach a' chionn nach 'eil ann ach Urra soimeach nach 'eil cruaidh air peacaich. Creideamh air bith nach dùisg ann an inntiu dhaoine eagal is urram do Dhia is d'a lagh, nach dùisg anna fauth do'n pheacadh, nach dùisg anna faireachduinean domhain mu shòluimteachd no beatha so agus na siorruidh-eachd,—creideamh air bith nach dean sin, cha'n 'eil e a réir teagasc a' Bhiobull. B' aithne do'n abstol Peadar gradh Dhé cho mhaith 's is aithne dhuinne e an diugh; cha do dhùchuimhnich e gu bheil Dia mall chum feirge agus paitl ann an tròcair, ach cha mhò a dhùchuimhnich e an taobh eile. "Ma għairmeas sibh," ars' esan, "mar Athair airson a bheir breith a réir obair gach neach, gun għabbail ri pearsa seach a chéile, caithibli aimsir 'ur cuairt an so le eagal." Cha do labhair neach eile rianlh briathran cho làn comhlhurtachd mu chaomhalachd an Athar néamhaidh 's a labhair Iosa; nochd e do'n t-saogħal suairceas is truacantachd na Diadhachd, ach nochd e mar an ceudna ceartas àrd is naomhachd ionlan an Tighearna, agus thubhairt e, "Feuchaibh mi dhuibh co roimhe a bitheas eagal oirbh: bitheadh eagal an Ti sin oirbh aig am bheil cumbachd, an déidh neach a mħarbhadh, a thilgeadh do ifrinn; seadh tha mi ag ràdh ruibh, Bitheadh eagal-san oirbh." An uair a tha am Biobull a' labhairt air Dia

mar theine is e a tha air a chiallachadh (ann an tomhas co dhiu), gu bheil eud ann an crìdhe Dhé air taobh fireantachd; gur dùth do'n pheacadh agus do dhaoine aingidh iad féin fholuch 'na fhianuis, oir tha e a' riaghlaidh ann an ceartas agus smachdaichidh e na cinnich, agus bheir e buaidh air gach aingidheachd a dh' éireas suas 'na aghaidh, air cho àrd agus gu 'n tog i a ceaun.

Tha Dia 'ga nochdadhl féin d'a shluagh mar theine an uair a chuiores e deuchainmean cruaidh orra los an salchar a tha anna a losgadh. Theagħi gur e so an t-aobhar gu bheil a fħreasdal air uairean searbh, gu bheil e air son dealachadli a dħeanamli eadar an t-umha agus an t-òr 'na shluagh. Tha smachdachadli an Tighearna a' deanamh sin gu tric, oir is aithne dħuinn o flıosrachadh ar beatha gu bheil am falċ so flor, "an uair a bhios do bheitheanais air an talamh, foggħlumaidh luchd-àiteachaidh an t-saogħil fireantachd." An ti as ionnluuñ leis an Tighearna smachdaichidh e e; do bhrīg gu bheil gràdh aig ar n-Athair air nèamħ d'a chloimx air thalamh cha chaomhain e an t-slat, "buailidh e an talamh le slait a bheòl." Na'n robh gràdh Dhé d'a shluagh fuar no meagħ-bħlath leigeadħ e leotha an suaimhneas a għabbail anns an ole agus suidhe sios air an deasgainmean, ach do bhrīg gu bheil a għraddh cho teth 's nach samħladli dha ach an teine cha leig e leò fois a għabbail am meaġġ nan aingidh, no bhi riaraichte le co-chomunn sam bith aħħi a cho-chomunn àrd is nasal féin. "An ti aig am bheil gràdh d'a mhie smachdaichidh e e 'na thràth." Sin an t-aobhar gu bheil Dia 'ga nochdadhl féin d'a shluagh mar theine, agus a' labhairt mar so 'na fhacal, "Bheir misse au treas trian troimh an teine, agus glanaidh mi iad mar a għlanar an t-airgiod, agus dearbha idh mi iad mar a dhearbar an t-òr; gairmidh iad air m' ainni-sa agus ēisdidh misse riu; their mi, is iad mo shluagh; agus their iadsan, Is e Iehobħah mo Dhia." Cho fhad agus a tha uiread annainne de'n pheacadħ, cho fhada sin feumaidh Dia e féin a' nochdadhl dhuinn mar theine, teine a loisgeas suas gach ni salach is neċċħlan annainn. Tha móra phàrautan air thalamh a chaomħnas an t-slat air an cloinu, ged tha gràdh aca dhaibh agus ged tha fħios aca gu bheil iad feumail air smachdachadħ. Cha'n 'eil 'n an gràdh ach faireachduinn bhog auns nach 'eil loinn no sgoinn. Cha'n ann mar sin a tha gràdh Dhé. Cha'n 'eil Dia gun sgoinn. Cha sòr e a chlann a chur troimħi theine 's troimħi uisge, a chum agus gu'm bi iad air an deanamh 'n an luchd comhl-phaġħt d'a naomhachd. Sin daonnan a' chrioeħ àraidh a tha aige 's an t-sealladli 'na uile fħreasdal is riaghlaidh, gu'm bi a shluagh air an deanamli naomh mar e féin. Bithib, mata, fo dheagħi

the first time, and the author's name is given as "John C. H. Smith". The book is described as being "A new edition, revised and enlarged, with numerous illustrations and maps, and a history of the author's life and work".

mhisнич ; an uair a thig Dia thugaibh mar theine cha'n ann 'g 'ur sgrios a thig e, ach 'g 'ur glanadh. Cha mhair fhearg ach tiota ach mairidh a thròcain gu siorruidh.

ANNS A' CHATHAIR.

Ged nach toigh leinn fhéin ceann caorach, tha e air a ràdh (le cuiid a tha 'nan daoine creideasach) gu bheil itheannaich ghasda air do dhaoine ris an còrd e. Tha iomadh ceann caorach anns an t-seòmar anns a bheil sinne 'n ar suidhe, agus chuir sinn romhainn air a' mhios so gu'n tairgeamaid fear dhiubh d'ar luchd-leughaidh, a chiom nach 'eil rud eile againn a chuireas sinn air am beulaobh. Ma chòrdas e riù theaganadh gu'm faigh iad e uair eile, ach mur còrd gleidhidh sinn cùm nan caorach againn fhéin. Ach gun a bhi labhairt na's fhaide ann an dubh-fhacail, is e a tha sinn a' ciallachadh nach bi ar seanchas an tràth-sa air aon chuspair mar is àlhaist, ach air iomadh rud, sop as gach seid mar their iad. Ach is e ceann-fath ar seanchais uile solus a thilgeadh air falas an Tighearna, agus iarrtus a dhùsgadh ann an inntinnean dhaoine a bhi meòmlachadh nan sgriobturan.

I. Do'n Dia neo-aithnichte. Gniòmharan xvii. 23.

Sin an sgrìobhadh a bha air fear de na h-altairean a chumnaic Pol ann am baile mór na h-Aithne, agus sin an ceann-teagast a ghabh e air son a shear-moin. Ma's flor na tha easbuig Greugach ag ràdh b'e so an t-aobhar gu'n deachaidh an t-altair ud a chur suas. Rinn an dia Pan (Urra mór na Coille) gearan nach robh an t-urram a bha dligheach dha air a thabhairt da le muinnitir na h-Aithme. Mar sin, an uair a fhuair iad buaidh air na Persianaich ann an cogadh, le còmhannadh Phan, chuir iad suas altair da ; agus air eagal dearmad a dheanamh air dia eile *gun fhios daibh* chuir iad suas altair eile air an do sgrìobh iad, "Do'n Dia neo-aithnichte." Bha iad air son a bhi sàbhailte ; a bhi air an taobh cheart, — *an earlas gu robh dia ann nach b'aithne daibh*, ach a dh' fhaodadh eron a dheanamh orra mur tugadh iad urram da. Tha so a' eur 'n ar eumhne an tìrnuigh a bha air a cur suas le neach a bha 'na fhear-àicheadh Dhé. Bha e air turus-mara ; a' cheud là no dhà an déidh am fearann flàgail bha e a' magadh air Criosduidhean agus a' labhairt toibhean an aghaidh Dhé, ach an sin thàinig stoirm is ghabh e an teagal, is chualas e ag tìrnuigh mar so, "A Dhé, ma tha Dia ann, saor m' anam, ma tha anam agam." Do dhaoine iriosal a dh' éisdeas ri teagast Iosa agus a tha creidsinn ann, cha bu chòir gu'm biodh Dia neo-

aithnichté (ged tha bith is nàdur Dhé do-rannsaithe) oir thubhairt esan, "An ti a chunnaic mise chunnaic e an t-Athair." Ann an gné agus ann am beatha Iosa tha dealbh Dhé againn, an dealbh as fheàrr agus as coltaiche ris an Dia neo-fhaicsinneach a fhuair an saoghal riamh.

2. Is beag nach 'eil thu 'g am aomadh gu bhi a'm' Chriosduidh. Gniòmharan xxvi. 28.

Cha'n eil rann eile anns a' Bhiobull a tha air a tuigsinn eàrr cho tric rithe so. Cha'n ann aig an luchd-leughaidh a tha choir, ach aig na sgoilearan a dh' eadar-theangaich am Biobull. Is e a thatar am bitheantas a' tuigsinn leis na facail so, gu robh labhairt is reusanachadh Phoil cho comasach 's gu'n do theab eadhon Agripa, an rìgh uaibhreach, géill a thoirt do 'n t-soisgeul ; gu robh briathran an abstoil cho drùidlteach 's gu robh cridh an rìgh an impis a bhi air a chosnadh do Dhia. Mar gu'n aidicheadh Agripa do Phol gu robh a choguis air a dùsgadh agus a chasan air bhogadan gus an ceum a ghabhail a bha eadar e is rioghachd Dhé ; mar gu'm biodh e air bheul gnothach 'anama a chur an dara taobh an là ud,—ach fhathast gu robh ni-eigin 'ga chumail air ais. Sin mar a thuigear na briathran, ach cha'n e sin idir a bha ann an inntinn Agripa, no rud coltach ris. An àite a ràdh gu robh reusanachadh Phoil comasach is ann a thubhairt e gu robh e anfhan ; an àite a ràdh gu robh e air bheul a bhi air ionpanachadh is ann a thubhairt e nach d' thug Pol aobhar sain bith dha air a bheachdan atharrachadh. Cha'n ann gu h-iriosal ach gu magail a labhair an rìgh ; mar gu'n abradh e, Tha thu 'n dùil gu'n dean do sgeamlain Criosduidh dhìom-sa, ach tha thu air do mhealladh ! Tha so uile air a chur ceart anns an eadar-theangachadh mu dheireadh a rinneadh air a' Bhiobull, far am bheil an rann so a' ruith mar so,—*Le beag impidh b' aill leat Criosduidh a dheanamh dhìom.* Mar gu'n abradh Agripa gu'n gabhadh e oidhriùp a bu làidre na b' urrainn Pol a dheanamh, Criosduidh a dheanamh dheth-san ! B' ann de theaghlach Heroid a bha Agripa, teaghlaich anns am faicear an dùthchas a' dol an aghaidh nan creag, oir bha an t-ole 'n am ful. Cha b'e an fhaoineas fear dhiubh-san ionpachadh.

3. Thàinig druidhean o'n àird an ear gu Jerusalem. Mata ii. 1.

Ciod air bith an seòrsa dhaoine a bha anna cha bu druidhean iad (mar is aithne dhùinne na druidhean), agus anus an eadar-theangachadh ùr a rinneadh air a' Bhiobull Ghàidhlig tha am faical *druidhean* air a chur a mach as agus *daoine glice* air a chur 'na àite. So a' cheart

fhacal (anns a' Ghréigis) a tha air uisneachadh ann an *Gniomharan* (xiii. 6-8) far am bheil sinn a' leughadh mu dhuine àraidh, Elimas, a bha 'na *dhruidh*, agus 'na flàidh-bréige. Dh' fhàg na sgoilearan a rinn an t-eadar-theangachadh ùr air a' Bhiobull Ghàidhlig Elimas 'na dhruidh mar a fluair iad e, agus theagamh gu 'n do rinn iad gu ceart. Tha seadh maith is seadh olc aig an fhacal Ghreigis, agus tha e air a shaoilsinn gu 'm faodar a ghabhail anns an t-seadh as fheàrr ann an soisgeul Mhata, agus nach ruigear a leas na daoine a thàinig a dh' thàicinn an leinibh naoimh a chur air an aon ghad ri *druidhean*, is *geasadairean*, is *luchd-fiosachd*, is *cleasaichean* aig an robh ealain a fluair iad anns an sgoil dhuibh. A reir beul-aithris na h-eaglais bu righrean na daoine glice ud, ach cha 'n 'eil dearbhadh sam bith air sin, agus theagamh gur e briathran a tha air an sgrìobadh anns an t-seann Tiomnadh a thog an sgeul an toiseach, "Thig righrean gu dealradh do ghrian-éirigh." (*Isaiah lx. 3, 10, 16; Salm lxviii. 29, 31.*) Cha 'n 'eil iomradh anns a' Bhiobull féin gu 'm bu righrean iad, agus cha nhò a tha e air a ràdh cia meud dhiubh a bh' ann, ged a chaidh e a mach air feadh an t-saoghail uile gu robh iad ann triùir, agus gu 'm b'e an ainmean, Melchior, Gaspar, agus Balthasar. Theagamh gur ann o na tri seòrsachan thàiodhlacon, *òr*, agus *tùis*, agus *mirr*, a dh' éirich an naigheachd gu robh iad ann triùir, aon seòrsa air son gach fir diubh. Tha e glé neònach cho tric 's a tha daoine an dùil gu bheil rud anns a' Bhiobull nach 'eil ann idir. Nach 'eil gu leòir de dhaoine an dùil gu 'm b'e *ubhall* am meas toirmisgte (saoilidh iad gu 'm bu toibheum e so a chur an teagamh) ged nach 'eil am Biobull ag innseadh dhuinn. Ach tha iadsan an dùil gu bheil. Sin na daoine mu am faidh thu a ràdh nach 'eil aca air a' Bhiobull ach *aithne gun chuimhne*. Tha iad cinnteach gur e mucmhara, agus nach e creutair eile, a shluig Ionah, ged nach 'eil am Biobull ag ainmeachadh ach iasg mór. B' aithne dhuinn duine a bha làn chinnteach (is feargach cuideachd gu robh sinn a' cur teagamh ann) gu robh am facial ud mu latha Martuinn-buila anns a' Bhiobull, "Ma bhios leaba thioram aig an fhiadh air latha Martuinn-buila cha 'n fhaicear uisge gu foghar."

4. *Bheir esan eadal d'a sheircinn.* *Salm cxxvii. 2.*

So àite eile anns an do chuir na sgoilearan ùra na seann fheadhainn ceart. Tha an ranu a' dol mar so anns an eadar-theangachadh ùr, *Bheir esan do fhear a ghràidh'na chadal*. Ciod air bith an dòigh anns an gabhar na briathran tha teagast maith amta, ged nach e an t-aon ni a tha iad a' ciallachadh. Ma ghabhas tu

na facail mar so, *Bheir esan eadal d'a sheircinn*, tha iad a' gealltann tiòdhlaic mór is príseil do shluagh an Tighearna, eadhon cadal foisneachail anns an oidhche. Mar gu 'n abradh Dia riusan a tha 'n am fuil 's 'n am fallus, ag éirigh moch 's a' luidhe annoch los an eùisean saoghalta a chur air aghaidh, "Stadaibh agus smuainichibh air so, am feadh 's a tha sibhse ri saothair agus fo throm uallaich tha fois is cadal na h-oidhche acasan." Tre earbsa auns an Tighearna tha a shluagh a' faotainn fois eadhon ann an àmhgharan. Tilgidh iad an uallaich air an Tighearna agus gheibh iad cadal. Ach ma ghabhas tu na facail mar so, *Bheir esan do fhear a gràidh'na chadal*, tha iad a' gealltann tuilleadh is cadal; tha iad a' ciallachadh gu bheil tiòdhlaicap Dhe a' teachd gu a shluagh gun umhail gun fhios daibh. Mar gun abradh Dia ri muinntir an t-saoghail, "Stadaibh agus faicibh ciod a tha tachairt do luchd mo ghràidh-sa ; luidhidh iad siòs anns an oidhche, a' tilgeadh an uallaich orm-sa, agus feuch! an uair a thig a' mhaduinn tha an ni a bha deacair daibh 's an oidhche soilleir, tha na leòmhain air an toirt as an t-sligte; tha rathad réidh air a dheanamh romhpa." *Thàinig e thuca 'n an cadal*. Cha ruig sinn a leas mòran leudachaидh a dheanamh air a' phuing, oir tha fhios againn gu bheil cuimhne aig ar luchd-leughaidh air amannan 'n am beatha fhéin anns an do thachair'e mar sin. Chaidh thu a luidhe agus thu ann an iom-chomhairle mu ui sònruchiote, an rathad dorcha 's gun fhios agad ciod a bu choir duit a dheanamh. Ach m'an d' thàinig a' mhaduinn-ghabh gach deacaireachd a bha cur dragh ort sgiathan, is dhùisg thu le inntinn fhoisneachail is shona, gun teaganh sam bith agad ciod a bha thu r'a dheanamh. Ciod a tha sin a ciallachadh ach gu robh do leaba dhuit an oidhche sin mar Bhetel; thàinig Dia thugad agus *thug e do fhear a ghràidh e'na chadal*. Tha tiòdhlacon Dhe daonna air an toirt seachad gun airgiad agus gun luach. Cha 'n 'eil iad air an cosnadh leinne. Ciamar a choasnadh tu rud a thàinig thugad 'n a'd' chadal? Is ann o ghràs Dhé a tha na h-uile. Caidlidh sinne, ach cha 'n aom cadal no suain air an Ti naomh a tha 'g ar coimhead. Am feadh 's a tha sinne 'n ar cadal tha ar n-Athair nèamhaidh a' sìor oibreachadh as ar leth, a' toirt air an arbhar fàs 's ag ullachadh ar bìdh duinn. Tha feartan diomhair is miòrbhualeach an Tighearna ag oibreachadh gun sgur, anns an oidhche cho cinnteach ris an là; an uair a tha sinne 'n ar cadal 's gun mhothachadh againn gu bheil esan dhùth, tha e a' freagairt na h-ùrnuaigh a rinn sinn anns a' mhaduinn, "Thoir dhuinn ar n-aran làthail."

in the same period.

Adaptation to the

new conditions

is a slow process.

The first step in

adaptation is to

analyze the new

conditions.

The second step is

to identify the

changes that need

to be made.

The third step is

to implement the

changes.

The fourth step is

to evaluate the

results.

The fifth step is

to refine the

process.

The sixth step is

to repeat the

process.

The seventh step is

to evaluate the

results again.

The eighth step is

to refine the

process again.

The ninth step is

to repeat the

process again.

The tenth step is

to evaluate the

results again.

The eleventh step is

to refine the

process again.

The twelfth step is

to repeat the

process again.

The thirteenth step is

to evaluate the

results again.

The fourteenth step is

to refine the

process again.

The fifteenth step is

to repeat the

process again.

The sixteenth step is

to evaluate the

results again.

DIA MAR AN T-UISGE.

Thig e d'ar n-ionnsuidh mar an t-uisge, mar an t-uisge deircannach a dh' uisgicheas an talamh. Hosea vi. 3.

Cha'n eil furasda e dhuinne aig a bheil ar còmhnuidh ann an tìr fhliuch, ann an dùthach far a bheil an dara leth d'ar n-ùine air a cur seachad a' gearan air an t-sid,—cha'n eil e furasda dhuim caomhhalachd nam briathran so fhaireaclduinn, mar a dh' fhaireadh na daoine ris an do labhair am faidh iad. B' aithne dhaibh-san teas is losgadh na h-àird an Ear, agus thuiteadh an gealladh so air an cluain mar fluaim thaitnich, oir bha uisge is farbunn uisge a' dusgadh dòchais 'n an eridhe. Mabhios sinne a' peacachadh an aghaidh an Uile-chumhachdaich le bhi gearan air an t-sid—agus bitheidh sinn a' deanamh sin da-rìreadh — cha'n eil muinntir na h-àird an Ear a' tuiteam anns a' pheacadh cheudna. Tha iad na's glice. Anu an leabhar beag bòidhleach a bla air a sgrìobhadh le boiriorach a bha air chuairt ann a Siria, tha i ag innseadh ionuadh rud a tha dearbhadh so. Là a bha i fhéin 's a compaonach a mach air a' mhachair, siar air Carmel, is treòraiche Arabach maille riù, thòisich-an t-uisge air sileadh mar gu'm biodh e a' tighium á soitheach. Le aon gluth thòisich na Sasunnaich air caoidh is ochanaich, a' gearan gur ann orra a thàinig an driodfhortan agus gu robh an latha millte orra. Fad na h-ùine bha Mohammed, an treòraiche, a' sealtsuinn orra gu dùr, gun fhios aige ciod air an t-saoghal a theireadh e ri daoine a bha, a réir choltais, air a' chuthach. Cha d' thuirt e diog, ach a mhàin am facial so. "Gu'n gleidheadh Allah sibh uile, am feadh 's a tha e a' beannachadh nan achaidhean." Am measg nan Arabach cha'n eil e air a chunntas ceart no freagarrach a' bli bruidhinn air an t-sid, agus an uair a chluinneas iad sinne (nach h-urrainu bruidhinn air rud eile ach i) a' moladh na sìde no a' gearan oirre tha iad an dùil gubhail ar seanchas an dà chuid amadaeagh is ain-diadhaidh. Ma dh' fleòraicheas tu de Arabach, ciod a bharail air an latha, cha'n abair e ach so, "Bidh an latha mar is àill le Allah." Tha facial aca ag ràdh, "Fàsaidh an duine leasg 'n a speuradair," facial a chuireas a'd chiumhne na briathran so ann an leabhar Ecclesiastes, "An ti a bheir an aire do'n ghaoith eila chuir e; agus an ti a dh' amhaireas air na neoil, eila bhuain e."

Nach uamhasach an fhras so, thuirt cuid-eigin ri seann Arabach! Le guth sòluiunte thuirt an t-Arabach, "A bheil thu 'n dùil nach aithne do Allah (no do Dhia) a ghnothuch"? Tha an facial so sgrìoblita anns a' Chòran, Biobull nam Moliamadanach, agus chithear e gu tri e air a ghearradh ann an cloich aig tobraichean,

Ann an uisge tha beatha nan uile nithean. Faodar a thuiginn, mata, gu'n tuiteadh gealladh an fhàidh na bu taithniche agus na bu chaomhaile air cluasan nau Iudhach (oir is ann, ó'n aon stoc a tha Arabaich is Iudhaich) na thuiteas e air cluasan dhaoine anns an àird an iar, "Thig Dia d' ar n-ionnsuidh mar an t-uisge, mar an t-uisge deireannach a dh' uisgicheas an talamh.

Bha feum aca air Dia a thighium thuca aig an àm ud oir, a réir coltais, bha aingidheachd na dùthcha air éirigh gu ire eagallach. Ann a' cheathramh caibideil tha Hosea ag innseadh mu'n chor blàrònach anns an robh Israel gu spioradail; tha e ag ràdh nach robh firinn no caoimhneas no eòlas Dhé anns an tir. Cha robh ann ach miomanan, agus breugan, agus marbhadh, agus goid, agus adhaltrans, agus bha tuigse an t-sluagh air a toirt air falbh le an droch dheanadas. Ach ged a bla còmhstri aig Iehobhah ri Israel, agus ged a bha ann faidh eimteach gu'n diòladh iad air son an aingidheachd, bha earbsa aige mar an ceudna ann an tròcair neo-chriochnach Iehobhah, agus mar sin ghairm e Israel gu aithreachas, ag iarraidh air a luchd-dùthcha éisdeachd ri facial an Tighearna agus pilleadh air an ais thuige, "Pillibh ri Iehobhah agus ni e 'ur leigheas; tha a dhol a mach eimteach mar a' mhaduinn; thig e d'ur n-ionnsuidh mar an t-uisge a dh' uisgicheas an talamh."

B'e Hosea a' cheud fhear de na faidhean a shearmonaich gràdh Dhé le cumhachd. Cha'n eil so a' ciallachadh nach robh na faidhean a bha roimhe a' creidsinn gur gràdh Dia. Ràinig na faidhean uile air an fhèrin sin ann an tomhas ach rinn i greim a bu làidire air imnítean Hosea na rinn i air duine eile 'na latha. Shearmonaich Amos an lagh, ach shearmonaich Hosea an soisgeul; chuir Amos eudthrom air ceartas an Tighearna, ach chuir Hosea eudthron air a ghràdh. Bha Amos a' bagradh fearg Dhé air an t-sluagh agus ag ràdh riù gu'm b' uamhasach daibh a bli dol an aghaidh a cheartais agus a naomhachd; ach bha Hosea, air an làimh eile, a' eur impidh orra aithreachas a dheanamh agus tionndadh gu Dia,

oir gu'm b' uamhasach daibh a bhi a' cur an suarachas gràdh Dhé a bha 'g an sìor leantuinn. Sin an t-aobhar gu bheil uiread brigh is beatha ann an leabhar Hosea, gu robh sealladh cho soilleir aige air gràdh Dhé agus gu robh a theagasc cho soisgeulach. Tha caibidealan ann nach urrainn duit a leughadh gun eagal is cràdh eridhe, far a bheil e ag innseadh mu aingidheachd Israeil a chaidh air seachran o Dhia; ach an dràsd's a rithis tha na nèamhan a' fosgladh do Hosea agus tha e air a thogail suas gu ionadaun nèamhaidh far am bheil e a' faotainn sealladh ùr air maitheas is tràcair is gràdh an Tighearna; far am bheil e a' faotainn sealladh as doimhne na fluair fàidh air bith a thàinig roinm air riuntean gràsmhor an Uile-chumhachdaich, eadhon na nithean dionhair air aum miann leis na li-ainglean beachdachadh. An uair a thachras sin faodaidh tu a bli cinn-teach gu'n do bhean éibhleag bheo'r'a bhilean, agus nach fhada gus an amais ort 'na leabhar aon de na rànnan sin a tha deanamh a' Bhiobuill 'na fhior theachdaireachd o Dhia. "Ciomus a bheir mi thairis thu, O Ephraim! Ciomus a bheir mi seachad thu, O Israeil! Cha chuir mi'n gnòmh teas mo chorruich, oir is Dia mise agus cha duine; an Ti naomh ann a'd' uileheadhon." "Pill, O Israeil, ri Iehobhah do Dhia, oir thuit thu le t' aingidheachd. Leighisidh mise an eùl-shleamhachadh, gràdhachidh mi iad gu saor: oir phill mo chorruich air falbh uaithe. Bithidh mi mar an dràchd do Israel: thig e fo bhlàth mar an hiligh, agus cuiridh e a mach a fhreumhan mar Lebanon." Tha na briathran sin agus briathran soisgeulach de'n t-seòrsa so a thachras oirn ann an leabhar Hosea, ann measg chaibideilean eile a tha luchdaichte le aingidheachd Israeil is fearg Dhé, tha iad mar gu'm biodh boillsgeadh gréine air latha dorcha. Bha an là aums an robh Hosea beò dorcha da rìreadh; bha e a' faicinn a luchd-dùtbhacha a' tilgeadh dhuibh cuing an Tighearna agus a' toirt dùlain d'a lagh; a' deanamh lom' is direach air sgriosanama. Cha robh fhios aige cionnus a rachadh iad as air mallachd is fearg-theinteach an Uile-chumhachdaich, ach an uair a chuimhnich e air tràcair is caomhalachd Dhé thàinig gath dòchais d'a anam nach tréigeadh an Tighearna a shluagh eadhon ged a rinn iad gràineileachd 'na shealladh. Mar sin chuir Hosea na briathran so ann am beul Israeil, "Thigibh agus pilleamaid ri Iehobhah, oir is esan a ni ar leigheas. An ceann dà là ni e ar n-ath-bheothachadh, air an treas là togaidh e' suas sin, agus bithidh sim beò 'na làthair. Thig e d'ar n-ionnsuidh mar an t-uisge, mar an t-uisge deireannach a dh' uisgicheas an talamh."

A réir teagasc Hosea is e a tha aithreachas a' ciallachadh, tionndadh ri Dia. Ann an

tionndadh air falbh o Dhia, tha am bàs, bàs an anama; ann an tionndadh gu Dia, tha beatha, beatha an spioraid. So euideachd a' cheart ni a tha air a theagasc le Criod. Ann an aithreachas, tha duine, an toiseach, a' tighinn thuige féin agus an sin, a' tighinn gu 'Athair. Coltach ri Iosa, cha b'ann le maoidheadh fearg Dhe, no bagraidhean an lagha a dh' fleuch Hosea ri daoine a thoirt a steach do rioghachd Dhe. *Chuir e impidh orra, as uehd a' ghràidh shiorruidh a bha 'g an leantuinn, iad a dh' eisdeachd ris.* Ma tha cumhachd anns an t-saoghal a bhriseas eruas ar eridhe nach coir gu'm briseadh so e! An uair a chuimhnicheas sinn air buachailleachd an Tighearna oirn; an uair a chuimhnicheas sinn air faighidh an Tighearna nach 'eil a' toirt suas dòchais dinn ged nach 'eil sinne ag Éisdeachd ris, an uair a chuimhnicheas sinn air na gairdeanna naomh a tha sinne a mach fad an latha agus gun sinne a' gabhaile suime; an uair a chuimhnicheas sinn air a' ghràidh a dh' fhuing magadh is bàs as ar leth; an uair a chuimhniches sinn air sin uile nach uamhasach gu'm biodh ar eridheachan cho cruaidh's nach briseadh so iad ann an aithreachas agus ann iriosachd gràidh an làthair Dhé! Is é an aon pheacadh nach 'eil maitheanas air a shon, tionndadh air falbh o ghràidh Dhé; tionndadh air falbh o'n aon Ti a tha toileach is cumhachdach gu teàrnadh. Cha b'e buillean no tair a nainmhdean a tharruing an glaodh a bu ghoirte o Iosa an uair a bha e air thalamh; cha b'ann air a' chramh-cheusaidh a dh' fhuing e an cràdh-eridhe a bu mhiosa a dh' fhiosraich e riagh; bu mhiosa dha fada an claidheamh a chaidh troimh chridhe, an uair a chuir a mhuiuntir féin a ghean-maith an suarachas agus a shaltair iad air a ghràidh. "O, Ierusalem, Ierusalem, cia minic a b'aill leam do chlann a chruinneachadh r's chéile, mar a chruinnicheas ceare a h-eòin fo a sgiathan, agus cha b'aill leibh!" Sin glaodh goirt a bha air a tharruing o chridhe briste.

Tha sinn uile ciontach ann an tomhas anns an uisge; tha sinn a' cur gràidh Dhé an suarachas agus mar sin a' ceusadh a Mhic as ùr; ach an diugh a' rìs, abramaid mar thuitr Israel, "Thigibh, pilleamaid ri Iehobhah; agus thig e d' ar n-ionnsuidh mar an t-uisge." Mar a dh' ùraicheas na frasan blàth a thig a nuas o nèamhl aghaidh na talmhainn, a' toirt fàs is toradh 'n an lorg, mar sin ni teachd Dhé do'n anam gach ni ùr is iongantach. Cuiridh e óran nuadh 'n ar beul; bheir e oladh aoibhmeis an àite claidh bhròin.

Is tiòdhlae an t-uisge a tha 'na theachd, sàmhach, is saor, is pailt, agus mar sin tha e 'na shàmhlaidh freagarrach air obair Dhé anns an anam, oir (I) cha 'n ann air dhòigh gu'm

10. *Leucosia* *leucostoma* *leucostoma*
11. *Leucosia* *leucostoma* *leucostoma*
12. *Leucosia* *leucostoma* *leucostoma*

faicear i a thig rioghachd Dhé, (2) cha ghabh gràs Dhé ceannach; tha e air a thoirt seachad gun airgiot agus gun luach, agus (3) an uair a bheir Dia maitheanas bheir e maitheanas gu pait. Gun uisge cha bhiodh cinneas no blàth air an talamh; dh' fhàsadh e 'na flàsach lom, ach ged nach fhaicear so leis an t-sùl a thaoblach an anamtha tha e a cheart cho fior nach bi am ach marbhantachd a' bhais as eugnialais gu bheil Dia a' dòrtadh a Spioraid Naoimh ann. Ann an aon fhacal mur tig Dia d'ar ionnsuidh a chur air aghaidh obair nan gràs annainn le feartan a Spioraid bidh eaoile air ar n-anam, ach an uair a thig e d'ar n-ionnsuidh mar an t-uisge bidh fàs nan gràs air an anam; bithidh iad sùghnigh is úrail eadhon 'n an seann aois, a' toirt a mach toraidh a chum naomhachaidh, d' an crìoch a' bheatha mhaireannach.

ANNS A' CHATHAIR.

Amis an àireamh mu dheireadh bha sinn a' bruidhinn mu chadal; a mìneachadh an fhacaill ud (Salm exxvii.), *Bheir esan do fhear a ghràidh 'na chadal.* Bithear a' cur air na ministearan nach h-urrainn daibh sgur an uair a tha iad ullamh, agus ged a dh' fhaodhas sin a bhi fior air uairean, is e an fhìrinn an tràth-sa nach robh sinn idir ullamh an uair a b' fheudar dhùinn stad anns an àireamh mu dheireadh. Ach theirig an duilleag oirnn, m' an do ràinig sinn ceann ar seanchais, agus is e sin an t-aobhar gu bheil sinn a' tilleadh air ar n-ais a dheanamh an tuilleadh seanchais air a' chuspair so.

Ged tha an t-eadar-theangachadh ùr na's fhèarr na'n seam fhear, cha bu mhaith leinn an gealladh prìseil a tha anns an t-seann fhear a chall. Tha gealladh ann am Fàcal an Tighearna a tha freagarrach air son gach suidheachaidh amis am faod clann nan daoine a bhith, agus nach maith gu bheil gealladh ann do dhaoine a tha air an sàruachadh le eion cadail? Ann an Septuagint tha e air a chur mar so, *Bheir e cadal dhaibh-san as ionnmuinn leis:* gealladh, mar thuirt sinn cheana, nach bu inaith leinn a chall. Ach cha ruig sinn a leas a chall, oir tha an gealladh so anns an eadar-theangachadh ùr cho cinniteach 's a tha e anns an fhear eile. Ann an Dàn Sholaimh tha am facial so ag amas oirnn, *eagail anns na h-oidhchean.* Ciod air bith a bha Solamh a' ciallachadh leis an fhacal, tha e fior a thaobh mhòran, gur e eion cadail eagal na h-oidhche. "Airmhear dhomh, arsa Iob, oidhecean fadalach; an uair a luidheas mi, their mi, C'uin a dh' éireas mi, agus a theid an oidhche thairis? Tha mi làn luasgaidh a null agus a nall gu briseadh na faire." Ma dh' innseas tu do dhaoiné gu bheil thu a' fulang le eion cadail, faodaidh tu a bhi cinniteach nach bi thu as

eugnialais comhairle is dotaireachd, oir tha a' chuid as mothà dliubh cinniteach gu bheil iocshlaint aca air a shom, dùreach mar tha iocshlaint air son an déididh aig a h-uile duine (ach a mhàin na daoine air am bheil an déideadh). Their aon duine riut do chasan a bhogadh ann an uisge blàth m' an téid thu do in leabaidh: their duine eile riut, am bogadh ann an uisge fuar. Iarraidh am fear so ort stòlum mhàith de uisge-beatha a ghabhail agus luidhe air leaba bluig; iarraidh fear eile ort luidhe air leaba chruaidh, agus as uchd mhàithies gun deur uisge-bheatha a chur a'd' ghoile. Their aon bhean ghlie riut uimean amhàitheadh m' an gabh thu mu thàmh: their bean eile riut, a tha cho glie rithe, gur e an t-aon leigheas air eion a' chadail curran móruich itheadh an àm dol a luidhe. Iarrar ort t' anail a tharrùng a mach 's a steach air do shròn; iarrar ort do shùilean a dhùmadh agus toiseachadh air dròbh chaorach a chumitas a' dol treinil gheata: iarrar sin ort agus fishead rud eile. Ach an déidh dhuit am feuchainn uile, theaganadh gu'n abair thu mar thuirt Iob, "Is luchd-comhlùrtachd truagh sibh uile." Uair a bha sinn air ar pianadh le eion cadail cha robh leigheas aig eaillich 's an sgìreacdh nach d' fheuch sinn ach a mhàin an t-uisge beatha: dh' fheuch sinn leaba chruaidh is leaba bhog; dh' feuch sinn uisge fuar is uisge blàth, is uisge meagh-blàth; cluasag àrd is cluasag lòsal: chum sinn ar suilean dùinte fad uairean a' cuminas chaorach, is sheilleinean, is rìghrean Iudah; ach bu bheag feunn a rinn sin duinn. Cha b'e sgoiticheas de'n t-seòrsa sin a thug air ais an eadal a chaidh air seachran oirnn, ach feartan Nàduir, an léigh as caonhaile agus as sgileile anns an t-saoghal.

A dh' aindeoin ciod a their na lighichean, agus a dh' aindeoin ciod a their thusa cuideachd, flir-leughaidh, tha sinne an dùil gu 'm b' fhèarr do dhùine ùrnuigh a dheanamh, an uair a theid an eadal air ionuorl air, seach toiseachadh air caoraich nach 'eil ann a chumitas, no eadhon rìghream Iudaih. Gun a bhi bruidhinn idir air cumhachd Dhé as urrainn ar n-ùrnuighean a threagairt mar is àill leis, tha e fior gu bheil éifeachd ann an ùrnuigh dhùrachdach do'n duine a tha 'g a cur suas ged nach ruigeadh i Dia idir; tha i a' cur air għluasad feartan uaigueach is cumhachdach 'na imntu agus 'na spiorad fċin, feartan aig am bheil buaidh air eucalean a' chuirp. Bu chòir do spiorad mhic an duine an corp a chumail fo smachd. Ach gu tric cha 'n'eil a' chùis mar sin: tha daoine a' leigeil leis a' chorpa ceann-fodha haftaotainn air an spiorad, a bhi 'na mhaighstir an uair a bu chòir da a bhi 'na sheirbhiseach. Cha bhi anam no bodhig duine gu bràth ceart gus an lean e òrdugh nàduir, agus an cùm e

an corp fo smàig aig an spiorad,—an àite a bhi leigeil leis a' chorp lamh-an-uachdar fhaotainn air an spiorad. Ann an ùrnuigh tha buadhan an spioraid air an cleachdadh agus air an, neartachadh, direach mar tha buadhan a' chuirp air an neartachadh le ruith is leum, air chor agus gur e ùrnuigh aon de na dòighean anns an crùinnich spiorad iulic an duine neart gus buaidh fhaotainn thairis air a' chorp, agus a chumail 'na àite féin. Mar sin tha sinn an dùil gu'm biadh e na b' fhéarr do dhaoine a tha fulang le cion cadail ùrnuigh a dheanamh air a' mheadhon-oidliche agus cothrom a thoirt do fheartan dionadhair an spiorad féin, seach a bli ris na giseagan a dh' ainmich sinn.

Ach sin comhairle nach eula sinn dotair riandi a' toirt seachad : theagamh gu bheil iad an dùil nach e an àite-san gnothuch a ghabhail ri *spioradan* dhaoine time, gur aon r'an *cuirp* a mhàin a tha gnothuch aca-san. Ach air ar son fhéin dhethi cha bhiodh earbsa mhòr sam bith againn ann an léigh, mur biadh eòlas is seòltachd aige anns na nithean a bhuiameas do 'u spiorad cho cinnteach ri eòlas a bhi aige mu bluill a' chuirp. Sin a thug air duine glie a ràdh gu 'm feum dotair maith a bhi 'na dhuinne maith an toiseach. A thaoblù trian mhór de na h-eucalean a luidheas air a' chorp tha e fior gur aon anns an imittinn a tha a' mhathairghuir. air chor agus mur h-aithne do dhotair ministrealachd a dheanamh gu caomhail agus gu sgileil do ghaoitheadh na h-imittinn, nach 'eil feum aon dha a bhi taomadh chungaidhean a steach do'n chorp. Ach cha b' e so idir a bha fodhair labhairt air an uair a thug sinn tarruig air na dotairean ; bha sinn a' dol a ràdh gu robh e 'na chleachdadhi aig an t-salmadair a bhi 'g ùrnuigh air a leabaidh. Theagamh gu robh esan, coltach ri daoine as isle, a' fulang le cion cadail ; cha b' iognadh ged a bhitheadh, oir tha e air a ràdh gur neoshoerach an ceann air a bheil crùm. Ach an uair a dhùisgeadh e agus nach b' urrainn da tuitean 'na chadal a ris chuimhnicheadh e air Dia agus bheachd-smuainicheadh e air ann am fairean na h-oidhche, an àite toiseachadh air eoraich a chunntas no barraghloir eile de 'n t-seòrsa. sin. Cha chombhairlicheamaid dhuit deanamh mar a rinn Pol agus Silas a sheinn *luoidhean* air a' mheadhon-oidhche, ged a tha e air a ràdh ann an leabhar Iob gur e Dia a tha tabhairt dhùin 's an oidhche. Dh' fhaodadh sin daoine eile a chumail 'n an dùsgadh cho mhàith riut fhéin, ach cha chuir do bheachd-smuainicheachdadhi no t' ùrnuigh dragh air daoine eile.

An 'ite a bhi cunntas chaorach air a' mheadhon-oidhche b' fhéarr duit gu mòr a bhi cunntas tròcairean an Tighearna. Eadhon ged bhiodh tu air do shàruchadh le cion cadail

nach bu chòir dhuit a bhi taingeil gu bheil leabhadh agad air an luidh thu, agus gu'm faigh thu do cheann anns a' mhaduinn far an do leag thu e anns an oidhche ! An uair a bhios tu a' gearan, smuainich air na balaich bhochd anns an Flraig aig nach 'eil comhfhurtachd nam plaideachan oidheche an déidh oidhliche, nach fhaigh cadal an uair a tha an cadal 'g an dalladh, a chionn gu'm feum iad sinne a dhòn. Dh' fhaodadh duine a ràdh le firinn anns na làithean trioblaideach so, gur e na balaich sin na h-ainglean d' a bheil Dia a' tabhairt aithne m' ar tinechioll-ne, aithne ar cuanail o chumart ann am fairean na h-oidhche. Smuainich cuideachd gu bheil combhfhurtachd agad nach rolh aig do Sìl-lànuighear, oir tha e air imseadh dhuinn uime-san nach robh àite aige anns an leagadh e a cheanu. Cha robh fiù na leabaidh aige, agus ged a bha càirdean caomh aige a bheireadh daonnaid cuiid na h-oidhliche dha, feumaidh gu 'n do chaidil e ionadhl oidhliche air an raon. Ach c' àite air bith an cайдeadh Iosa, gach uair a chaidleadh e, bha e a' dol air ais do nèamh, rud a bu chòir dhuinne a dheanamh cuideachd. C' àite am bu dual do spiorad an duine triall ann am fairean na h-oidhche ach do'n teach 's do'n àros naomh, tigh ar n-Athar air nèamh, oir far an bheil iondراinn duine an sin bidh a thadhal ! "Tha fhios, agam," arsa caileag bheag, "gu robh mo sheanair ann an nèamhl an ráoir oir tha e cho sona an diugh." Ach cha'n ann a mhàin 's an oidhche a ghàibhas spiorad an duine mhàith sgiathan do nèamh, oir faodaidh e a ràdh mar thuirt an salmadair, "An uair a dhùisgeas mi tha mi maille riut-sa."

A bheil e comasach do dhuine co-chomunn a bhi aige ri Dia 'na chadal ? Sin ceist dhòmhair nach urrainn dhuinn fluasgladh le cint, ged tha sinn fhéin an dùil gu bheil. Tha e car duilich leim a chreidsinn gu bheil mac an duine a' cur seachad an treas trian d' a bheatha ann an suidheachadh anns nach urrainn a spiorad féin agus spiorad Dhe beantail r'a cheile. Cha bu mhàith leim ar beachd a sparradh air daoine eile, agus clo mhò a tha sinn a' deauamh sin, ach a réir na lasaig bhig sholuis a tha 'n ar n-inntinn féin tha sinn an dùil nach 'eil cайдreamh eadar spiorad an duine agus spiorad Dhé a' sgur idir, an uair a thuiteas e 'na chadal. Faodaidh e bhith gu bheil barrachd de fhàs agus de abuchadh spioradail a' tighinn air daoine 'n an cadal na tha a' tighinn orra 'n an dùsgadh, agus gur e sin aon de na dòighean anns an bheil am facal fior, "Bheir esan do fhear a ghràidh 'na chadal." Is ann 'n an cadal a fluair cuiid de naoimh an t-seann t-saoghal (agus daoine eile an diugh fhathast) na taisbeanaidh a bu shònraileite a chuir Dia riamh d' an ionnsuidh.

CRIODH A' CHOGAIDH.

Thàinig crioch air a' chogadh mu dheireadh, agus rud as fhearr air fad, thàinig crioch air anns an dòigh a bu mhaith leinn. Tha dubhan ann an sròn a' Chaesair; an dé rachadh leth an t-saoghal air chrith roimhe, an diugh cha dean eadhon na ceaird am beic dha. Ma tha e fior (mar tha na paipearan-naigheachd ag ràdh) gu bheil e a' cur seachad 'uine ag ùrnuigh agus a' leughadh a' Bhiobuill tha sinn an dòchas gun amais e air earrannan sònruichte anns an leabhar naomh do nach d' thug e aire roimhe so. Ach is e an fhìrimh nach 'eil móran creidimh aig an t-saoghal ann an diadhaidheachd a' Chaesair; neo-ar-thaing nach 'eil e cràbhallach gu leòir agus nach aithne dha labhairt ann an cainnt nan naomh; ach a dh' aindeoin sin uile tha e 'na dhuine féin eil borb, gun innigh truacantais no tròcair. Cha'n e sin coslas na diadhaidheachd; cha mhò a theid daoine a tha cho uaibhreach ris a' Chaesair a steach do rioghachd nèimh, oir is e irioslachd toiseach is meadhon is deireadh na diadhaidheachd. Bidh an Caesar ag innseadh do'n t-saoghal gu tric gu bheil caidreamh dlùth eadar e fhein is Dia, esan a' cur a chomhairle ri Dia is Dia ag innseadh dhiomhaireachdan dhàsan nach lìnnis e do'n mhór-shluagh, ach tha e 'ga mhealladh féin, oir tha facial an Tighearna ag ràdh, "Air an fhearr se amhairecidh mi, eadhon air-san a tha bochd agus briste 'na spiorad, agus a chriothnachas roimh m' fhacaí." Cha robh ach glé bleag de spiorad briste is brùite air siubhal a' Chaesair; 'na àite sin bha e daonnan a' bòilich á neart a ghàirdean féin is faobhar a chlaideimh, a' bòilich mu fhuil is iarrunn a shluagh, agus a' maoidheadh air a naimhdean uile fearg theinnteach is breitheanas eagallach. Ach fhuaradh a mach e; dh' fhàs eadhon a dhaoine féin seachd sgìth dheth, agus tha e an diugh 'na fhògarrach anns an Olaint far am bi 'uine aige enuasachadh air an t-sean fhacal so, "Dean an t-ole is fan r'a dheireadh."

Sìth air thalamh! Is gann gu'n gabhl e creidimh. Tha sinn mar bha na h-Iudhaich an uair a phill Ieobah air ais am braighdean do Shion; bha an sgeul cho mór is maith agus gu'n do shaoil iad nach robh ann ach bruadar. Rinn Dia nithean móra air an son, agus mar sin bu chòir duinn 'ainm a mhòladh. "Gu ma beannaichte thusa, O Ieobhab, gu saoghal nan saoghal. Is leatsa a' mhórachd, agus an cumhachd, agus a' ghlòdir, agus a' bhuaidh; oir is leat na h-uile a ta air nèamh agus air talamh.

Uaitse tha teachd araou saibhreas agus urram, agus tha thu a' rioghachadh os cionn nan uile. A' nis, uime sin, ar Dia-ne, tha sinn a' toirt buidheachais duit, agus a' clìùthachadh t' ainnm urramach." An uair a choinnich Tigh na Pàrlamaid an là air an robh an t-sìth air a deanaadh b'e a' cheud rud a thuir Mr. Lloyd George gu'm bu chòir daibh obair an là a leigeil seachad agus dol còmhla do thigh-aoraidh an Tighearna a chum buidheachas a thabhairt do Dhia le eridheachan taingeil a chionn gu'n do shaor e an saoghal o'n chunnart a bha bagraidi air. Bha so uile gu léir freagarrach, gu'n cuimhnicheadadh an rioghachd mar rioghachd air Dia, agus gu'n aidicheadh i a mhaithseas ann an là na buadha mar a dh' aslaich i a thròcair ann an làithean dorcha is duilich.

An uair a-bhios eachdraidh a' chogaidh so air a sgrìobhadh agus a dh' shaodar gach ni a thachair is a rinneadh imseadh gu saor cha ruig Breatunn a leas näire a bhi oirre air son na h-oibre a rinn i. Tha sinn an dùil gur e luchd-riaghlaiddh Bhreatuinn na ceud dhaoine a thug gu ceart ciod a bha an cogadh so a' ciallachadh; gu'm faca iad gu soilleir nach biodh saorsa no ceartas fada beò air thalamh mur cothaicheadh iadsan air an son. Le comhairle shuidhichte agus le làn-fhios ciod a dh' fhaodadh tachairt daibh sheas iad an onoir agus an càirdean an aghaidh eumhachd na Gearmailte, ag ràdh rithe gu simplidh, "B' fhearr leinn am bàs seach cuij no pàirt a bhi agamh anns an eucoir agus an làinheachas-làidir a tha sibhse a' deanamh." Annas a' chòmhstiri thaom an rioghachd a mach ionmhas nach gabh tomhas, agus a fuil mar abhuinn. Air muir agus air tìr bha i 'na didean agus 'na tòr làidir do na rioghachdan eile a bha cogadh còmhla rithe, agus their iad sinn uile gu robh Breatunn dhaibh anns na làithean dorcha ud mar acair an anama, araon daingean agus cinn-teach. Na rinn i rinn i gun mhaoidheadh air càch agus gun chomh-flarpuis. Urram dhaibhsan as airidh air; ach gu sònruichte thoireamaid urram dhaibhsan a thug seachad am beatha air son saorsa a' chinneadh daonna, na saighdearan a bha dileas gu bàs. Tha sinn a' cuimhneachadh orrasan an diugh, agus a' cuimhneachadh mar an ceudna air na teaghlaichean sin anns an rioghachd aig am bheil an eridheachan air an lot as ùr le sgeul aoibhneach na sithe, a chionn nach tig na balaich a dh' fhàlbh bhupa dhachaidh.

Ach ma tha sìth an diugh air thalamh théid ionadh latha seachad m'am bi deagh-ghean am

measg dhaoine. Dhùisg an cogadh uamhasach so olc is fuath is amharus ann an eridheachan dhaoine nach 'eil furasd ann mìchadh. Ach mur bi na droch fhaireachduinnean sin air an spònadh a mach á daoine, agus mur dean iad réite gu ciallach, cha 'n fhiach an t-sìth sìth a rádh rithe. Tha na làithean anns am bheil sinn beò anabarrach sòluimte, aon de làithean Mhic an duine, làithean anns am faod an saoghal leum a thoirt air adhart nach d' thug e riabh roimhe, air neo tuiteam air ais gu brùidealas is cuthach. Mar sin bu-chòir dhuinn uile a bhi guidhe gu 'n tugadh Dia gliccas is treòrachadh do na daoine a bhios air an eur air leth gu eumhachan na sìthe a dheanamh, gu 'n tugadh e as an inntinnean gach ni eile ach so, cogadh a chur as gu bràth tuilleadh. Mur faighear dealbh air chor-eigin air a' cheist dhuilich sin a shocruachadh dhòirteadh móran fala ann an diomhanais. Is ceist shuarach e co dhiu a gheibh a' Ghearmailt an t-àite ud, no Breatunn an t-àite ud eile, ann an coimeas ris a' cheist so, "Am bheil bagradh cogaidh ri bli os ciomh beatha a' chinmeadh daonna gu bràth." Tha a' cheist so duilich a fuasgladh, ach tha sinn a' creidsinn gu bheil daoine an diugh ann an da-rìreadh mu'n ghnothuch mar nach robh iad riabh roimhe. Is maith an comharradh sin; tha an seanfhacal ag ràdh gur obair-latha tòiseachadh, agus an uair a chuireas daoine glice an t-saoghail an cinn r'a cheile theagamh gu 'm faigh iad Rathad na's fhasa na tha duil aca. Tha gearadh an Tighearna seasmlach — "Treòraichidh e na daoine ciùin ann am breitheanas."

LA AN TIGHEARNA.

Chuala sinn daoine ag ràdh gur e mì-naomhachadh na Sàbaid aon de na h-aobharan a thug air Dia an cogadh mór a leigeil air aghaidh anns an Roimh-Eorpa. Cha 'n 'eil sinne a' creidsinn sin ach aims an t-seadh gu 'm faodar mì-naomhachadh na Sàbaid a ghabhail mar chomharra follaiseach air aingidheachd nan rioghachdan; bha aobharan aig a' chogadh a tha furasda gu leòir a thuiginn an taobh a mach de bhriseadh na Sàbaid, agus saoilidh sinn nach 'eil e idir a réir dòighean Dhe gu 'm biodh Russianaich no Serbiaich air am mort a chionn nach 'eil Frangaich no Breatunnach a' coinhead na Sàbaid mar bu chòir daibh. Tha gach peacadh a' toirt a mach a thoraidh féin, ach ged nach 'eil sinne a' creidsinn gur e toradh briseadh na Sabaid a bha anns a' chogadh tha sinn a' creidsinn le ar n-uile chridhe gu bheil uile gun àireamh a' leantuinn mì-naomhachadh là an Tighearna, araon ann am beatha dhaoine is rioghachdan. Bu mhaith leinn, mata, leis gach uile dheagh dhùrachd iarraidh air ar luchd-

leughaidh na 's urrainn daibh a dheanamh a clum an t-àite urramach sin a thoirt do là an Tighearna a b' abbaist a bhi aige anns na seann làithean. Tha feum againn air pilleadh air ar n-ais gu Dia; tha feum againn sinn féin a choisrigeadh dha as ùr, agus am measg nam boidean eile a tha an rioghachd ag iòcadh do Dhia an dràsd cha b' urrainn i bòid a b' fleàrr iocadh na gu 'n tugadh i urram d'a là naomh uaithe so a mach agus gu bràth. O chionn ionadh bliadhna bha an rioghachd a' dol air a h-ais a thaobh cointhead na Sàbaid, ach o thòisich an cogadh chaidh i sios am brutach uile gu léir. Is gain gu 'n aithnich duine an diugh le sealtaim mu'n cuairt air Sabaid seach Luan; air an là naomh chi 'e upraig an t-saoghail a' dol air aghaidh mar air làithean eile. Theagainn nach gabhadh so seachmadh ann an tonhas anns na bliadhnanach so, ged a tha sinn féin làn chinnteach gu 'm faodadh an rioghachd fois na Sàbaid a ghabhail agus obair a' chogaidh a chur air aghaidh a cheart cho mhaith. Ach co dhiu tha an cogadh a nis seachad; cha 'n 'eil an lethsgeul aig daoine gur e an éigin a bheir orra là an Tighearna a nì-haomhachadh, agus tha sinn an dòchas gu 'm pill an rioghachd air a h-ais gu cleachdannan ceart is diadhaidh.

Is ann air son aoradh Dhé a chaidh là an Tighearna a chur air chois an toiseach, agus cha 'n urrainn duine air bith a tha gabhail air a bhi 'na Chriosduidh, an là a chur seachad ann an dòigh ionchuidh, mur toir e pàirt dheth thairis do aoradh, agus le aoradh tha sinn a' ciallachadh aoradh follaiseach ann an tigh an Tighearna. Cha 'n e mhàin gu bheil dearmad air an eaglais 'na dhroch cleachdadh ann am fianuis dhaoine, ach tha e 'na chomharra cinn-teach air marbhantachd spioradail. Ged a dh' fhaodas ionadh cealgair dol do 'n eaglais agus ionadh duine maith fantuinn aisdè, gidleadh tha e flor ann an dòigh fharsuing, gur iad na daoine aig a bheil suim do Dhia agus d'a flùriunn a chithear anns an eaglais, agus na daoine aig nach eil suim dhiubh nach fhicear innt. Cha chòrd e ri cuid de dhaoine so a chluinntinn, ach is smior na firinn e. Air ar son fhéin dheth cha b' aithme dhuinn riabh móran de dhaoine diadhaidh aig nach robh gràdh do thigh an Tighearna, agus aig nach robh iarrtus air dol ann cho tric 's a b' urrainn daibh. Bu mhaith leinn a chreidsinn gu 'm bi na cinn-theaghlaich nach faic sinn anns an eaglais ach uair 's an ràidhe a' cur seachad paist de 'n latha naomh ann an dòigh air chor-eigin a bhios buannachdail d'an anam, ach is mór ar n-eagal nach bi. Tha e flor nach 'eil làthaireachd Dhé air a cheangal ri àite seach àite, ach tha gealladh sònruichte ann a dh' fhaodas sinn a thagar an uair a chruinn-

icheas siun ann an tigh na h-ùrnughaigh, " Far a bheil dithis no triùir cruinn ann am ainn-sa tha mise an sin, 'nam meadhon." Ged nach biodh e furasda dhuinn a ràdh ciod a' bhuanndachd a bha dhuinn ann am facial air bith a chuala sinn riamh anns an eaglais, tha e fior mar an ceudna gu bheil ar suuaintean lòn beag is beag, agus theagamh gun fhios duinn féin, air an tionscadal air rathad sòruichte, agus iarrtusan air an dùsgadh annainn air beannachdan spioradail nach dùisgeadh idir mur b'e seirbhisean na h-eaglais. Is e òrduighean na h-eaglais na meadhonian o'n leth a muigh leis a bheil Chriosd a' comphàrtachadh ruinn sochairean an t-soisgeil, agus tha iadsan a ni dearnad air na meadhonian sin a' diultadh, ann an tomhas, gràs Dhé.

Bu chòir do dhaoine a chuimhneachadh nach e mhàin gu bheil iad a' deanamh cron daibh féin le bliù mì-naomhachadh là an Tighearna ach gu bheil iad a' deanamh cron do aobhar Chriosd anns an t-saoghal. Tha iad a' gabhail taobh an t-saoghal au aghaidh na h-eaglais, agus a' cur a h-ainm agus a h-obair an suarachas. Ann an gach sgìreachd anns an dùthaich tha daoine sòruichte a tha 'nam meadhon air clù is obair na h-eaglais a chumail suas, eadhon ged nach 'eil iad 'nan daoine saoibhir no priomh-palach am measg an coimhlearsnach. Tha iad 'ga dheanan le bhi air am faicinn a h-uile Sàbaid auns an eaglais, co dhiu a tha an latha fuar no blàth, fluch no tioram, no eo dhiu a tha iad driopail no nach 'eil. Is iad sin puist na h-eaglais fhaicsinnich; daoine a tha ghnàth a' cumail bratach a' chreidimh suas, agus ged a dh' fhaodas ionadail failing a bhi anna mar a tha annaimh uile, tha iad a' deanamh seirbhis fhiacail anns an t-saoghal do aobhar Chriosd, a' cumail air an aghaidh òrduighean an t-soisgeil. Air an làimh eile tha daoine eile anns gach sgìreachd anns an dùthaich a dh' fheumar atharrachadh a ràdh unpa; luchd-comanachaidh nach fhaicear anns an eaglais ach tri no ceithir uairean 's a' bhliadhna (ged a chithear iad air a h-uile féil is margadh). Is iad sin briseadh-cridhe na h-eaglais fhaicsinnich, daoine troimh am bheil oilbheum follaiseach air a thoirt do aobhar Chriosd; daoine a ni an coimhlearsnaich cho meagh-bhlàth riu féin. Cha'n 'eil ni as cinnichte na gu'm bàsaicheadh an creideamh Chriosduidh anns an dùthaich ann an hùine ghoirid na'm biodh aoradh follaiseach air a chur as. Mar sin ged nach biodh feum aig duine féin idir air an ùrachadh spioraid a gheibh e anns an eaglais air là an Tighearna, bu chòir da dol innte, a chum fianuis a thogail air taobh na h-oibre a tha i a' deanamh, agus a chum aobhar Chriosd air thalann a neart achadh.

Cha'n 'eil e iongantach gu'n cuireadh daoine

ain-diadhaidh an là naomh seachad ann am faoineas, is leisg, is baoth-shùigradh. Ach ciod a theirear ris na creidmhich a mhì-naomhachas e air a' cheart doigh! Ciod ach gu bheil iad 'n an cùlaidh-blùrin; gu bheil iad neo-dhileas d' an aidmheil, agus a' cur toil is àithne Dhé an suarachas. Cha soirbhich aobhar Chriosd gu bràth aims an dùthaich so (agus cha mhò a shoirbhicheas an dùthaich i-féin) gus an bi là an Tighearna air a naomhachadh mar is còir, agus an abair na creidmhich uile, "Bha aoiibhneas orm, tràth thubhairt iad, gu tigh Dhé théid sinn suas." A Rìghrean na talmhainn, agus na h-uile shùigradh; uachdarain, agus uile blàrritheamhna na talmhainn; araois òigfhir agus òighean; seamh daoine agus clàm, cuimhnickibh là an Tighearna a choimhead naomh.

AM BUACHAILLE MAITH.

Is mise am Buachaille maith.—Eoin 10.

I. Is e aon de chomharran a' bhuanachaille mhaith, tlachd a bhi aige 'na obair. Is dochá leis an fhear-tuarasdail a thuarasdail no na caoraich, is bhiodh e a cheart cho toilichte aig obair eile na 'm faigheadh e uiread tuarasdail. Is beag aige cor an treuid làimh ri chonfhuntachd fhéin. Cha chaill e cadal na h-oidhche ged nach biodh sgeul air cuij de na caoraich, 's cha chuir e bheatha ann an cumart air an son. Cha b' urrainn e ràdh mar a thuirt Buachaille Israel — *Bha do sheirbhiseach ag ionaltradh chaorach 'athar, agus an uair a thàinig leòmhan no math-ghanhuinn, agus a thug e uan as an treud; chaidh mi mach 'na dhéidh agus shaor mi as a bheul e.* B' e sin spiorad Chriosd. Bha tlachd aige 'na obair. Ghabh e os làimh i gu toileach. Cha 'n e ghlòir fhéin a bha aige 's an t-sealladh ach glòir an Athar agus maith nan caorach. Cha ruigeadh E leas a bhi 'na bhuanachaille idir mur b'e sin a dheagh thoil fhéin, agus bu leòr an duais leis fhios a bhi aige gu robh an treud sàbhailte. Cha b' ann 'na aindeoin a ghabh e os làimh 'obair, ach a chionn gu'n do ghradhaich e an treud, agus eadhion an uair a b' éigium dha a bheatha thoirt airson nan caorach, bha 'aoibhneas a' cur thairis. Tha toilintinn an t-seàrbhisich mhaith na's mothach ann a bhi faicinn 'obair a' soirbhieachadh no ann a bhi faotainn a thuarasdail. Bha e 'na mhòr aoibhneas do Chriosd a bhi faicinn toradh saothair anama. An uair nach robh cor an treuid mar bu mhaith leis, bha a chridhe làn bròin. Ghuil e os cionn Ierusalem 'nuair a smuainich e air cor brònach a' bhaile, ach an uair a thugadh fios d'a ionnsuidh gu robh cuij de na caoraich a bha cailte air am faotainn, tha sinn a' leughadh gu'n do riun e gàirdeachas

'na spiorad agus gu'n do mhol e Dia. Bha e 'na dhuine dhoilghiosan agus eòlach air bròn fhad 's a bha na caorach air seachran, ach an uair a philleadh iad air an ais do'n treud, bha aoibhneas Chriosd do-labhairt agus làn de ghlòir. Bha spiorad an fhòr bhuchaille air a ghiùlan, agus bha briathran an fhàidh air an coimhlionadh aum: — Air sgàth Shioin cha bhi mi a'm' thosd, agus air sgàth Ieruseleim cha ghabh mi fois; gus an téid a fireantachd a mach mar an solus dealrach, agus a slàinte mar leus lasarach.

II. Dhearrb am buachaille maith a dhilseachd le bàsachadh airson nam caorach. Cha b' urrainn gràdh dol na b' fhaide. Dh' fhaodadh gràdh gu leòir a bhi aig duine d'a charaid goirid air gu'n leigeadh e sios a bheatha as a leth, ach 'se glòir an t-Slànuighir gu'n do ghràdhach e a bhràithrean gus an eum as fhaide mach. O'n uair anns an d' thug esan suas an deò air Calbhari tha an saoghal dearbhta gu bheil gràdh Dhé do-rannsaichte. Tha e gun cheann, gun chrìch. Tha e o shiorruidheachd gu siorruidheachd, agus mar nach robh toiseach aige, cha bhi deireadh aige. 'Nuair a bheachd-smuainicheas sinn air gràdh Dhé, tha sinn mar gu'm biodh a' chlann bheag ri taobh na mara nach urrainn a ràdh ach — *O fad, agus leud, agus farsuingeachd a' chuain, cha ghabh e tomhas.* Their daoine gu bheil comharraan anns a' chruthachadh mu'n cuairt oirnn gur gràdh Dia. Cha'n eil teaganlu nach eil sin flor, ach is e an t-aon chonharadh cinniteach, *bàs Chriosd.* Tha Dia a' moladh a ghràidh fèin duinne, do bhrigh, an uair a bha sinn fhathast 'nar peacaich, gu'n do bhàsaich Chriosd air ar son. Cha b'e na tairngean a chuir na saighdearan 'na làmhan agus 'na chasan a cheangail Chriosd ris a' chramm-cheusaидh ach a ghràdh fhéin. Shaor e daoine eile ach eha saoradh e e fhéin. Dh' fhaodadh e an eupan searbh a chuir bhuaithe aig an aon uair deug, ach eha do rinn e sin, do bhrigh gur h-ann a dh' òl a' chupain a thàinig e do'n t-saoghal Co is urrainn labhairt air gràdh Chriosd mar bu chòir, no an dara leth d' a shaoibhreas a thoirt gu solus! B'e sin diomhaireachd na diadhachd a rannsachadh. Na 'm faigheadh duine sealladh air gràdh an t-Slànuighear 'na ionlanachd, eha seasadh a chridhe ris an fhòilseachadh ghlòirinhor; thuiteadh e air 'aghaidh air an lär gun chaimnt mar neach marbh. Tha a ghràdh-san a' dol os ciomh eòlais nau ainglean, agus ged nach flaic sinne ach oisein beag dheth, is leo'r sin fhéin gu toirt oirnn tuiteam air ar glùinean, ag ràdh mar thuirt Eoin — *Dhasan a ghràdhach sinn agus a shaor sinn o ar peacaidhcan le fhuil fhéin, dhasan gu robh glòir agus cumhachd gu saoghal nan saoghal.*

III. Is aithne do'n Bhuachaille a chaoraich.

Tha cunnatas aige air na feadhainn a tha sàbhailte 's a' chrò, ach tha cunnatas aige cuideachd air na feadhainn a tha mach air na raoointean. Ged a chaidh iad air seachran, agus a dh' fhaodas iad a bhi 'nam fògarraich fad air falbh o'n bhaile, cha luaithe chluinneas iad guth a' bhuchaille na dh' aithnicheas iad e. Tha sinn an duil gur h-e bha Chriosd a' ciallachadh leis an fhacal so — *gu bheil ni-eigin ann fhein agus ann an anam an duine a tha freagairt d'a chéile.* Tha iad air an deanaunh airson a chéile, agus gus an coinnich iad cha bhi anam an duine sàsuichte 's cha bhi aoibhneas Chriosd làn. Mur b'e agus gu bheil ni-eigin ann an cridheachan dhaoine a tha ag imseadh dhaibh gur h-esan am buachaille ceart, cha'n eisdeadh iad r'a guth. Eadhon anns an tir chéin cha dichiuimhnich am fògarrach bochd an dachaidh o'n d' thàinig e. Ged a b' ann air a' mheadhou oidhche, 's gun fiuthair aige ris, a chluinneadh e guth 'athar, dh' aithnicheadh e an guth. Eadhon an uair a tha daoine 'gan toirt fhéin thairis do'n pheacadh, tha ni-eigin 'nan cridhe a toirt fianuis air an Dia a thréig iad. Rinn Dia an t-anam air a shon fhéin, 's cha bhi fois aig an anam as eugmhais Dhé. Tha seann chairdeas eatorra nach urrainn iad a dhi-chuimhneachadh. Ged nach biodh gnothuch aca r'a cheile fad ionadh bliadhna, cha luaithe thig iad dlùth d'a chéile na their Dia — *Is leamsa thu, agus their an t-anam — Is leatsa mi.* Tha am Buachaille ag aithneachadh nan caorach, is tha na caorach ag aithneachadh a' Bhuachaille. Ach ged a tha e Fior gur h-aithne do shùil a' Bhuachaille a chomharradh fèin eadhon air na caorach chaillte a tha air an reubadh leis na drisean 's air an salachadh le eabar is poll, tha aithne as fleàrr aig ar na caorach a tha daonna fo shùil anns a chrò. Tha eòlas aig Dia air a shluagh. Bu chòir sin a bhi 'na mhishinch dhaibh, ach bu chòir e bhi dhaibh 'na chronachadh mar an ceudna. Tha eòlas Dhé oirnn an dà chuid 'na ghlòir agus 'na eagal. Air uairean their sinn — *O nach robh mo chridhe foluichte o shùil Dhe.* Ach uairean eile their sinn — *Moladh do Dhia gur h-aithne dha mo chor mar nach aithne do dhuine.*

Chaidh sinn uile mar chaoraich air seachran. Tha cuid de na caorach cho fad air chail 's nach bu lugha na'm Buachaille maith fhéin nach tugadh suas dùil dhiubh. Ach feadh chreag is shloeg tha Esan a' dol as an déidh, *gus am faigh e iad.* Cha sgìthich a ghràdh, 's eha stad a shiubhal. Ged nach d' phosgladh an dorus dha an dè, feuch tha esan 'na sheasamh aig an dorus an diugh agus a' bualachd. Faighidinn agus caomhalachd agus gràdh Chriosd — nach bu chòir gu'n leaghadh iad an cridhe as cruайдhe.

δ_{G}^2

